

สุยามรณจสุต เตปิฏกํ

๒๐

สุตตนุตปิฏเก

องคตตฺตนิกายสุต

ปฐฺโม ภาโค

ห้องกรมพระจำเริญบุรินฤนาถ

๒๙๔-๓๑
๗ ๑๗ ๙
๑-๕๐ ๑๐. ๑

สยามรัฐสัปดาห์พิมพ์

ลุตตันทุตปิฎก องคตตตนิกายสส

ปจโม ภาโค

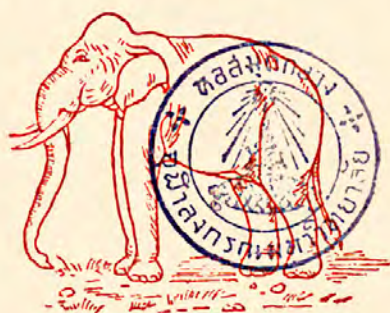
เอก-ทุก-ติกนิปาตา

อรุณนิภาคุณากเรน สิริสัคคคตยานุวตฺเตน ๑
อาโท โสธิตา

ชินวเรน มหาสงฆวาเซน

ปุน โสธิตา

ราชปุมุเรน สยามรัฐวาธินา มหาชเนน มุททาบีตา

สยามรัฐสส ราชธานี

มหามกุฏราชวิทยาลัย ปกาสิตา

พุทธปรินิพพานา ๒๕๓๐

มีกรรมสิทธิตามพระราชบัญญัติ

๓๔๔๘๖

กรุงเทพ ฯ
โรงพยาบาลศิริราชธนกร ถนนราชวิถี

โถกณณทวคฺโค ปญฺจโม					ขงฺเก	๓๐๘
ตติยปณฺณาสโก			...		...	๖๖ ๓๓๒
สมุโพธิวคฺโค ปจฺจโม					๖๖	๖๖
ยาปายิกวคฺโค ทุติโย					๖๖	๓๔๒
กุสินารวคฺโค ตติโย					๖๖	๓๕๓
โยธาสวคฺโค จตุตฺถโก					๖๖	๓๖๒
มจฺจวคฺโค ปญฺจโม	...				๖๖	๓๗๒
ปณฺณาสกาสังคหิตา สุตฺตฺตฺนุตา					๖๖	๓๘๐
ปทาสุกฺกโม					๖๖	๓๘๗
อสาธารณนามานิ					๖๖	๔๒๐
คากานํ ปจฺมปาทา					๖๖	๔๒๖

สตฺตุนตบิฏเถ อังคุตฺตรนิกายสตฺ
ปจโม ภาโค

เขกนิปาโต

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

เขกธมฺมาทิปาสิ

[๑] เอมฺเม สฺตํ ๑ เขกํ สมฺมํ ภควา สํวตฺถิยํ วิหริติ เขตฺวเน
อนาถบิณฑิกสฺส อารามे ๑ ตตฺร โข ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ ภิกฺขโวติ ๑
ภทฺเตติ เต ภิกฺขุ ภควโต ปจฺจุสฺสสฺส ๑ ภควา เขตฺทโวจ ๑

[๒] นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกรูปีํ สมนฺุสฺสํมํ ยํ เขวํ
ปฺริสฺสํ จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐติ ยถิทํ ภิกฺขเว อิตฺถิรูปํ อิตฺถิรูปํ
ภิกฺขเว ปฺริสฺสํ จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐตฺติ ๑

[๓] นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกสฺททฺมี สมนฺุสฺสํมํ ยํ เขวํ
ปฺริสฺสํ จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐติ ยถิทํ ภิกฺขเว อิตฺถิสฺทโท
อิตฺถิสฺทโท ภิกฺขเว ปฺริสฺสํ จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐตฺติ ๑

[๔] นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกคณฺุปี สมนฺุสฺสํมํ ยํ เขวํ
ปฺริสฺสํ จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐติ ยถิทํ ภิกฺขเว อิตฺถิคณฺุ
อิตฺถิคณฺุ ภิกฺขเว ปฺริสฺสํ จิตฺตํ ปริยาทาย ติฏฺฐตฺติ ๑

[៥] នាអំ ភិក្ខុវេ ចល្លំ ខេកនំបី សំណុំសុត្តាមិ បំ ខេវំ
 ប្រិស្តស្តង់ ទិតុតំ បរិមាតាយ គិរ្យុទ្ធិ យតិកំ ភិក្ខុវេ ចិតុតិវត្ថុ ចិតុតិវត្ថុ
 ភិក្ខុវេ ប្រិស្តស្តង់ ទិតុតំ បរិមាតាយ គិរ្យុទ្ធិតីតិ ។

[៦] នាអំ ភិក្ខុវេ ចល្លំ ខេកនៃឡុទ្ធអុប្បិ សំណុំសុត្តាមិ បំ ខេវំ
 ប្រិស្តស្តង់ ទិតុតំ បរិមាតាយ គិរ្យុទ្ធិ យតិកំ ភិក្ខុវេ ចិតុតិ-
 នៃឡុទ្ធអុប្បិ ចិតុតិនៃឡុទ្ធអុប្បិ ភិក្ខុវេ ប្រិស្តស្តង់ ទិតុតំ បរិមាតាយ
 គិរ្យុទ្ធិតីតិ ។

[៧] នាអំ ភិក្ខុវេ ចល្លំ ខេកនុប្បិ សំណុំសុត្តាមិ បំ ខេវំ
 ចិតុតិយា ទិតុតំ បរិមាតាយ គិរ្យុទ្ធិ យតិកំ ភិក្ខុវេ ប្រិស្តនុប្បិ ប្រិស្តនុប្បិ
 ភិក្ខុវេ ចិតុតិយា ទិតុតំ បរិមាតាយ គិរ្យុទ្ធិតីតិ ។

[៨] នាអំ ភិក្ខុវេ ចល្លំ ខេកនតុប្បិ សំណុំសុត្តាមិ បំ ខេវំ
 ចិតុតិយា ទិតុតំ បរិមាតាយ គិរ្យុទ្ធិ យតិកំ ភិក្ខុវេ ប្រិស្តនតុប្បិ ប្រិស្តនតុប្បិ
 ភិក្ខុវេ ចិតុតិយា ទិតុតំ បរិមាតាយ គិរ្យុទ្ធិតីតិ ។

[៩] នាអំ ភិក្ខុវេ ចល្លំ ខេកនក្កុប្បិ សំណុំសុត្តាមិ បំ ខេវំ
 ចិតុតិយា ទិតុតំ បរិមាតាយ គិរ្យុទ្ធិ យតិកំ ភិក្ខុវេ ប្រិស្តកក្កុប្បិ ប្រិស្ត-
 កក្កុប្បិ ភិក្ខុវេ ចិតុតិយា ទិតុតំ បរិមាតាយ គិរ្យុទ្ធិតីតិ ។

[១០] នាអំ ភិក្ខុវេ ចល្លំ ខេកនំបី សំណុំសុត្តាមិ បំ ខេវំ
 ចិតុតិយា ទិតុតំ បរិមាតាយ គិរ្យុទ្ធិ យតិកំ ភិក្ខុវេ ប្រិស្តវត្ថុ ប្រិស្តវត្ថុ
 ភិក្ខុវេ ចិតុតិយា ទិតុតំ បរិមាតាយ គិរ្យុទ្ធិតីតិ ។

[១១] នាអំ ភិក្ខុវេ ចល្លំ ខេកនៃឡុទ្ធអុប្បិ សំណុំសុត្តាមិ បំ

ខេវំ ចិត្តតិយា ទិតុគំ បរិយាតាយ ធិន្ទុតិ យតិកំ វិកុខវេ បុរិស-
 ណៃន្ទុតិ បុរិសណៃន្ទុតិ វិកុខវេ ចិត្តតិយា ទិតុគំ បរិយាតាយ
 ធិន្ទុតិ ។

វគុតោ ឧស្សា ។

[១២] នាអំ វិកុខវេ ចល្លំ ខេត្តមុន៍បី សំណុំសុត្តន្ត យេន
 ចន្ទុប្បន្នោ វា កាមទុណ្ឌោ ចុប្បឧត្តិ ចុប្បន្នោ វា កាមទុណ្ឌោ
 វិទ្យុយភាវាយ វេបុត្តាយ សំណុំសុត្តិ យតិកំ វិកុខវេ សុភិក្ខុតំ
 សុភិក្ខុតំ វិកុខវេ ចិន្ទុតិ មនសិក្ខុតិ ចន្ទុប្បន្នោ ខេវ កាមទុណ្ឌោ
 ចុប្បឧត្តិ ចុប្បន្នោ ។ កាមទុណ្ឌោ វិទ្យុយភាវាយ វេបុត្តាយ
 សំណុំសុត្តិ ។

[១៣] នាអំ វិកុខវេ ចល្លំ ខេត្តមុន៍បី សំណុំសុត្តន្ត យេន
 ចន្ទុប្បន្នោ វា បុយ្យាបាតោ ចុប្បឧត្តិ ចុប្បន្នោ វា បុយ្យាបាតោ
 វិទ្យុយភាវាយ វេបុត្តាយ សំណុំសុត្តិ យតិកំ វិកុខវេ បុរិសណៃន្ទុតិ
 បុរិសណៃន្ទុតិ វិកុខវេ ចិន្ទុតិ មនសិក្ខុតិ ចន្ទុប្បន្នោ ខេវ បុយ្យាបាតោ
 ចុប្បឧត្តិ ចុប្បន្នោ ។ បុយ្យាបាតោ វិទ្យុយភាវាយ វេបុត្តាយ
 សំណុំសុត្តិ ។

[១៤] នាអំ វិកុខវេ ចល្លំ ខេត្តមុន៍បី សំណុំសុត្តន្ត យេន
 ចន្ទុប្បន្នោ វា តំណិកុចំ ចុប្បឧត្តិ ចុប្បន្នោ វា តំណិកុចំ វិទ្យុយ-
 ភាវាយ វេបុត្តាយ សំណុំសុត្តិ យតិកំ វិកុខវេ ចរិកំ តន្តិកំ វិទ្យុយភាវាយ
 ភាគុតសុត្តិ ខេត្ត ។ តំណិកុចំ តំណិកុចំ វិកុខវេ ចន្ទុប្បន្នោ ខេវ

៥ ឥតុត្ថនុប្បិដ្ឋកោ ចន្ទគុគុគុត្រិកាយត្ថតំ ខេកនិបាតិ [១៥]

តំនិមិត្តំ ចុប្បឥតិ ចុប្បន្តេន្ទ តំនិមិត្តំ ភិយ្យោភាវាយ វេប្បត្ថាយ
សំវត្ថុតីតិ ។

[១៥] នាអំ ភិក្ខុវេ ចល្លេ ខេកនុម្ពីរំ ឥន្ទនុប្បត្ថសាមិ យេន
ចន្ទនុប្បន្នំ វា ចុត្ថនុគុគុគុគុគុ ចុប្បឥតិ ចុប្បន្តេន្ទ វា ចុត្ថនុគុ
គុគុគុគុគុ ភិយ្យោភាវាយ វេប្បត្ថាយ សំវត្ថុតិ យត្ថិ ភិក្ខុវេ ខេត្ថោ
ចន្ទនុប្បត្ថិ ចន្ទនុប្បត្ថនុគុគុគុគុគុគុ ភិក្ខុវេ ចន្ទនុប្បន្តេន្ទ ចុត្ថនុគុគុគុគុគុ
ចុប្បឥតិ ចុប្បន្តេន្ទ ចុត្ថនុគុគុគុគុគុគុ ភិយ្យោភាវាយ វេប្បត្ថាយ
សំវត្ថុតីតិ ។

[១៦] នាអំ ភិក្ខុវេ ចល្លេ ខេកនុម្ពីរំ ឥន្ទនុប្បត្ថសាមិ យេន
ចន្ទនុប្បន្នំ វា វិជិកិកុដ្ឋា ចុប្បឥតិ ចុប្បន្តេន្ទ វា វិជិកិកុដ្ឋា
ភិយ្យោភាវាយ វេប្បត្ថាយ សំវត្ថុតិ យត្ថិ ភិក្ខុវេ ចិន្ទនិសំ មន្តិកាវិ
ចិន្ទនិសំ ភិក្ខុវេ មន្តិកាវិច្ឆិ ចន្ទនុប្បន្នំ ខេ វិជិកិកុដ្ឋា ចុប្បឥតិ
ចុប្បន្តេន្ទ ។ វិជិកិកុដ្ឋា ភិយ្យោភាវាយ វេប្បត្ថាយ សំវត្ថុតីតិ ។

[១៧] នាអំ ភិក្ខុវេ ចល្លេ ខេកនុម្ពីរំ ឥន្ទនុប្បត្ថសាមិ យេន
ចន្ទនុប្បន្នំ វា កាមនុគុគុ ចុប្បឥតិ ចុប្បន្តេន្ទ វា កាមនុគុគុ
ប្រតិយតិ យត្ថិ ភិក្ខុវេ ចន្ទនុប្បត្ថិ ចន្ទនុប្បត្ថិ ភិក្ខុវេ ចិន្ទនិសំ
មន្តិកាវិច្ឆិ ចន្ទនុប្បន្នំ ខេ កាមនុគុគុ ចុប្បឥតិ ចុប្បន្តេន្ទ ។
កាមនុគុគុ ប្រតិយតីតិ ។

[១៨] នាអំ ភិក្ខុវេ ចល្លេ ខេកនុម្ពីរំ ឥន្ទនុប្បត្ថសាមិ យេន
ចន្ទនុប្បន្នំ វា បុយ្យាបាតិ ចុប្បឥតិ ចុប្បន្តេន្ទ វា បុយ្យាបាតិ

ปหฺยติ ยถยํ ภิกฺขเว เมตฺตา เจโตวิมุตฺติ เมตฺตํ ภิกฺขเว
 เจโตวิมุตฺตํ โยนิโส มนสิกาโร อปฺปปฺนโน เจว พฺยาปาโท นุปฺปชฺชติ
 อปฺปปฺนโน จ พฺยาปาโท ปหฺยตฺติ ๑

[๑๙] นาคํ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกษมฺมมฺมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อปฺปปฺนโน วา ถันมิทฺธํ นุปฺปชฺชติ อปฺปปฺนโน วา ถันมิทฺธํ ปหฺยติ
 ยถยํ ภิกฺขเว อารมฺภาธาตุ นิภกฺมธาตุ ปรมฺกมธาตุ อารทฺธวิริยสฺส
 ภิกฺขเว อปฺปปฺนโนญฺเจว ถันมิทฺธํ นุปฺปชฺชติ อปฺปปฺนโนญฺจ ถันมิทฺธํ
 ปหฺยตฺติ ๑

[๒๐] นาคํ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกษมฺมมฺมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อปฺปปฺนโน วา อุตฺตรจฺจุกฺกุกฺกจํ นุปฺปชฺชติ อปฺปปฺนโน วา อุตฺตรจฺจุ-
 กฺกุกฺกจํ ปหฺยติ ยถยํ ภิกฺขเว เจตโส วุปลโม วุปลนฺตจิตฺตสฺส
 ภิกฺขเว อปฺปปฺนโนญฺเจว อุตฺตรจฺจุกฺกุกฺกจํ นุปฺปชฺชติ อปฺปปฺนโนญฺจ
 อุตฺตรจฺจุกฺกุกฺกจํ ปหฺยตฺติ ๑

[๒๑] นาคํ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกษมฺมมฺมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อปฺปปฺนโน วา วิจิจฺจุณา นุปฺปชฺชติ อปฺปปฺนโน วา วิจิจฺจุณา ปหฺยติ
 ยถยํ ภิกฺขเว โยนิโส มนสิกาโร โยนิโส ภิกฺขเว มนสิกาโรโต
 อปฺปปฺนโน เจว วิจิจฺจุณา นุปฺปชฺชติ อปฺปปฺนโน จ วิจิจฺจุณา
 ปหฺยตฺติ ๑

วคฺโค ทฺติโย ๑

[๒๒] นาคํ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกษมฺมมฺมี สมนุสฺสํสามิ ยํ เหว

หอสมุดกลาง

จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

อภาวิตํ อภุมณีนํ โหติ ยถิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ ภิกฺขเว
อภาวิตํ อภุมณีนํ โหตฺตํ ๑

[๒๓] นาทํ ภิกฺขเว อญฺเฏ เอกธมฺมมฺมี สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ
ภาวิตํ อภุมณีนํ โหติ ยถิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ ภิกฺขเว
ภาวิตํ อภุมณีนํ โหตฺตํ ๑

[๒๔] นาทํ ภิกฺขเว อญฺเฏ เอกธมฺมมฺมี สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ
อภาวิตํ มหโต อนตฺตถา ยํจฺจตฺติ ยถิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ
ภิกฺขเว อภาวิตํ มหโต อนตฺตถา ยํจฺจตฺตํ ๑

[๒๕] นาทํ ภิกฺขเว อญฺเฏ เอกธมฺมมฺมี สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ
ภาวิตํ มหโต อตฺตถา ยํจฺจตฺติ ยถิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ
ภิกฺขเว ภาวิตํ มหโต อตฺตถา ยํจฺจตฺตํ ๑

[๒๖] นาทํ ภิกฺขเว อญฺเฏ เอกธมฺมมฺมี สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ
อภาวิตํ อปาทฺตญฺจํ มหโต อนตฺตถา ยํจฺจตฺติ ยถิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ
จิตฺตํ ภิกฺขเว อภาวิตํ อปาทฺตญฺจํ มหโต อนตฺตถา ยํจฺจตฺตํ ๑

[๒๗] นาทํ ภิกฺขเว อญฺเฏ เอกธมฺมมฺมี สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ
ภาวิตํ ปาทฺตญฺจํ มหโต อตฺตถา ยํจฺจตฺติ ยถิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ
จิตฺตํ ภิกฺขเว ภาวิตํ ปาทฺตญฺจํ มหโต อตฺตถา ยํจฺจตฺตํ ๑

[๒๘] นาทํ ภิกฺขเว อญฺเฏ เอกธมฺมมฺมี สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ
อภาวิตํ อพฺหุตฺถํ มหโต อนตฺตถา ยํจฺจตฺติ ยถิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ
จิตฺตํ ภิกฺขเว อภาวิตํ อพฺหุตฺถํ มหโต อนตฺตถา ยํจฺจตฺตํ ๑

[๒๘] นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ
ภาวิตํ พหุตฺถกํ มหโต อตฺตถายํ สํวตฺตติ ยถียํ ภิกฺขเว จิตฺตํ
จิตฺตํ ภิกฺขเว ภาวิตํ พหุตฺถกํ มหโต อตฺตถายํ สํวตฺตติ ๑

[๓๐] นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ
อภาวิตํ อพหุตฺถกํ ทฺวฏฺฐาธิวาทํ โหติ ยถียํ ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ
ภิกฺขเว อภาวิตํ อพหุตฺถกํ ทฺวฏฺฐาธิวาทํ โหติ ๑

[๓๑] นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ
ภาวิตํ พหุตฺถกํ สฺวฏฺฐาธิวาทํ โหติ ยถียํ ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ
ภิกฺขเว ภาวิตํ พหุตฺถกํ สฺวฏฺฐาธิวาทํ โหติ ๑

วคฺโค ตติโย ๑

[๓๒] นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ
อทฺนํ มหโต อนตฺตถายํ สํวตฺตติ ยถียํ ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ
ภิกฺขเว อทฺนํ มหโต อนตฺตถายํ สํวตฺตติ ๑

[๓๓] นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ
ทฺนํ มหโต อตฺตถายํ สํวตฺตติ ยถียํ ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ ภิกฺขเว
ทฺนํ มหโต อตฺตถายํ สํวตฺตติ ๑

[๓๔] นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ
อคฺคํ มหโต อนตฺตถายํ สํวตฺตติ ยถียํ ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ
ภิกฺขเว อคฺคํ มหโต อนตฺตถายํ สํวตฺตติ ๑

[๓๕] นาหํ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ

๘ สูตรนตปิฏเก อขุคฺคตฺรนิทายสุตฺต ເຂດນິປາໂຕ [๓๖]

คฺคฺคํ มหโต อคฺคฺคํ สํวคฺคํ ยถิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ
ภิกฺขเว คฺคฺคํ มหโต อคฺคฺคํ สํวคฺคํ จิตฺตํ ๑

 [๓๖] นาหิ ภิกฺขเว อญฺญํ ເຂດນມມີ ສມນຸປສຸສາມີ ຍໍ ເວ
ວຣຸທິ ມຫໂຕ ອນຕຸຄາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ຍถิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ
ภิกฺขเว ວຣຸທິ ມຫໂຕ ອນຕຸຄາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ๑

 [๓๗] นาหิ ภิกฺขเว อญฺญํ ເຂດນມມີ ສມນຸປສຸສາມີ ຍໍ ເວ
ວຣຸທິ ມຫໂຕ ອคฺคฺคํ ສ່ວຕຸຕຕິ ຍถิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ
ภิกฺขเว ວຣຸທິ ມຫໂຕ ອคฺคฺคํ ສ່ວຕຸຕຕິ ๑

 [๓๘] นาหิ ภิกฺขเว อญฺญํ ເຂດນມມີ ສມນຸປສຸສາມີ ຍໍ ເວ
ອສຸຈຸ ມຫໂຕ ອນຕຸຄາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ຍถิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ
ภิกฺขเว ອສຸຈຸ ມຫໂຕ ອນຕຸຄາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ๑

 [๓๙] นาหิ ภิกฺขเว อญฺญํ ເຂດນມມີ ສມນຸປສຸສາມີ ຍໍ ເວ
ສຸຈຸ ມຫໂຕ ອคฺคฺคํ ສ່ວຕຸຕຕິ ຍถิทํ ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ ภิกฺขเว
ສຸຈຸ ມຫໂຕ ອคฺคฺคํ ສ່ວຕຸຕຕິ ๑

 [๔๐] นาหิ ภิกฺขเว อญฺญํ ເຂດນມມີ ສມນຸປສຸສາມີ ຍໍ ເວ
ອທນຸ ອคฺคฺคํ ວຣຸທິ ອສຸຈຸ ມຫໂຕ ອນຕຸຄາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ຍถิทํ
ภิกฺขเว จิตฺตํ จิตฺตํ ภิกฺขเว ອທນຸ ອคฺคฺคํ ວຣຸທິ ອສຸຈຸ ມຫໂຕ
ອນຕຸຄາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ๑

 [๔๑] นาหิ ภิกฺขเว อญฺญํ ເຂດນມມີ ສມນຸປສຸສາມີ ຍໍ ເວ
ທນຸ คฺคฺคํ ວຣຸທິ ສຸຈຸ ມຫໂຕ ອคฺคฺคํ ສ່ວຕຸຕຕິ ຍถิทํ ภิกฺขเว

จิตฺตํ จิตฺตํ ภิกฺขเว ทนฺตํ กุตฺตํ ภกฺขิตํ สํวตฺตํ มหโต อตฺตถาย
สํวตฺตตํ ๑

วคฺโค จตฺตโก ๑

[๔๒] เสยฺยถาปิ ภิกฺขเว สํวตฺตํ วา ยวตฺตํ วา มิจฺฉาปณฺหิตํ
หตฺถเณ วา ปาเทเน วา อฏฺกนฺตํ หตฺถํ วา ปาหํ วา ภิกฺขิสฺสํ
โตหิตํ วา อุปฺปาเทสฺสํ เนตํ จํญํ วิชฺชติ ตํ กิธฺสํ เหตุ
มิจฺฉาปณฺหิตตฺตา ภิกฺขเว สํวตฺตํ เอวเมว โข ภิกฺขเว โส วต
ภิกฺขุ มิจฺฉาปณฺหิตเณ จิตฺเตเน อวิชฺชํ ภิกฺขิสฺสํ วิชฺชํ อุปฺปาเทสฺสํ
นิพฺพานํ สจฺฉนิทฺตํ เนตํ จํญํ วิชฺชติ ตํ กิธฺสํ เหตุ
มิจฺฉาปณฺหิตตฺตา ภิกฺขเว จิตฺตสํวตฺติ ๑

[๔๓] เสยฺยถาปิ ภิกฺขเว สํวตฺตํ วา ยวตฺตํ วา สํมมาปณฺหิตํ
หตฺถเณ วา ปาเทเน วา อฏฺกนฺตํ หตฺถํ วา ปาหํ วา ภิกฺขิสฺสํ
โตหิตํ วา อุปฺปาเทสฺสํ จํญเมตํ วิชฺชติ ตํ กิธฺสํ เหตุ
สํมมาปณฺหิตตฺตา ภิกฺขเว สํวตฺตํ เอวเมว โข ภิกฺขเว โส วต
ภิกฺขุ สํมมาปณฺหิตเณ จิตฺเตเน อวิชฺชํ ภิกฺขิสฺสํ วิชฺชํ อุปฺปาเทสฺสํ
นิพฺพานํ สจฺฉนิทฺตํ จํญเมตํ วิชฺชติ ตํ กิธฺสํ เหตุ
สํมมาปณฺหิตตฺตา ภิกฺขเว จิตฺตสํวตฺติ ๑

[๔๔] อิทาหิ ภิกฺขเว เอกจฺจํ ปุคฺคตํ ปทฺฐจจิตฺตํ เอวํ เจตสา
เจโต ปริจฺจ ปชานามิ อิมมฺหิ เจ อयํ สมฺเย ปุคฺคโต กาทํ
กธเยยฺย ยถาภทํ นิฏฺฐิตฺโต เอวํ นิรฺเย ตํ กิธฺสํ เหตุ จิตฺตํ

๑๐ ๕๕ ๕๕

หิรัญ ภิภุชเว ปทุญจ เจโตปโทสเหตุ จ ปน ภิภุชเว เอมมิเรกกุเจ
สตุตา กายสตุส เกพา ปรมมรณา อปายํ ทุคคํ วินิปาตํ นิรยํ
อุปปชชนํคํ ๑

[๕๕] อธิราช ภิภุชเว เอกกุจํ ปุคคํ ปสนนจิตุคํ เอม เจตสา
เจโต ปริจุจ ปชานามิ อิมมํ หิ เจ อยํ สมนเย ปุคคโต กาลํ
กเรยยะ ยถาภาตํ นิภุชิตุคํ เอม สคฺเค คํ หิรัญ เหตุ จิตุคํ
หิรัญ ภิภุชเว ปสนนํ เจโตปสทาเหตุ จ ปน ภิภุชเว เอมมิเรกกุเจ
สตุตา กายสตุส เกพา ปรมมรณา สคฺคํ สคฺคํ โถกํ อุปปชชนํคํ ๑

[๕๖] เสงฺยธามิ ภิภุชเว อุทกรโท ธาวิโต สุตโต กถลลํภูโต
คตุท จกฺขมา ปุริโส คเว จิโต น ปสฺสเสยยะ สิปฺปีสมนุทฺตมํ สกฺขร-
กถลลํ มจฺจนุทฺตมํ จรณมํ ติฏฺฐจฺจนุทฺตมํ คํ หิรัญ เหตุ
ธาวิตตุตา ภิภุชเว อุทกสฺส เอมเมว โส ภิภุชเว โส วต ภิภุช
ธาวิตเน จิตฺเตน คตุทคฺคํ วา ฅสฺสคิ ปรคฺคํ วา ฅสฺสคิ
อุภยคฺคํ วา ฅสฺสคิ อุคฺคํ วา มนุสฺสธมฺมา อถมวียธานทสฺส-
วิเสสํ สจฺจนุทฺตคํคํ เนตํ จานํ วิชฺชติ คํ หิรัญ เหตุ ธาวิตตุตา
ภิภุชเว จิตฺตสฺสคํ ๑

[๕๗] เสงฺยธามิ ภิภุชเว อุทกรโท อจฺโณ วิปฺปสนฺโน ธนาวิโต
คตุท จกฺขมา ปุริโส คเว จิโต ปสฺสเสยยะ สิปฺปีสมนุทฺตมํ สกฺขร-
กถลลํ มจฺจนุทฺตมํ จรณมํ ติฏฺฐจฺจนุทฺตมํ คํ หิรัญ เหตุ
ธนาวิตตุตา ภิภุชเว อุทกสฺส เอมเมว โส ภิภุชเว โส วต ภิภุช

ໝາວິເຄນ ຈິຕຸເຕນ ອຕຸຕຕຸຕ໌ ວາ ເພສຸສຕິ ປຣຕຸຕ໌ ວາ ເພສຸສຕິ
ອຸກຍຕຸຕ໌ ວາ ເພສຸສຕິ ອຸຕຸຕຸວີ ວາ ມນຸສຸສຮມຸມາ ອຕມຣິຍພານ-
ທສຸສນວິເສສ໌ ສຸຈຸນິກຣິສຸສຕິຕິ ຈານເມຕ໌ ວິຊຸຊຕິ ຕ໌ ດິສຸສ ເທຕຸ
ໝາວິຕຕຸຕາ ກິກຸຊເວ ຈິຕຸຕສຸສຕາຕິ ॥

[໔໙] ເສຍຸຍຖາຍ໌ ກິກຸຊເວ ຍານິການິຈິ ກຸກຊາຕານິ ຈນຸທໂນ ເຕສ໌
ອຕຸຕມກຸຊາຍຕິ ຍທິທ໌ ມຸກຸຕາຍ ເຈວ ກມຸມນິຍພາຍ ຈ ເວເມວ ໂຂ
ອທ໌ ກິກຸຊເວ ນາວຸໄພ໌ ເອກະມຸມ໌ ສມນຸສຸສາມິ ຍ໌ ເວວ໌ ກາວິຕ໌
ພຸສຸຕ໌ກຕ໌ ມຸກຸຕຸຈ ໂຫຕິ ກມຸມນິຍພາຍ ຍຄຍິທ໌ ກິກຸຊເວ ຈິຕຸຕ໌ ຈິຕຸຕ໌
ກິກຸຊເວ ກາວິຕ໌ ພຸສຸຕ໌ກຕ໌ ມຸກຸຕຸຈ ໂຫຕິ ກມຸມນິຍພາຍຕິ ॥

[໔໙] ນາທ໌ ກິກຸຊເວ ອວຸໄພ໌ ເອກະມຸມ໌ ສມນຸສຸສາມິ ຍ໌ ເວວ໌
ຄຸປຸກິເວຕ໌ ຍຄຍິທ໌ ກິກຸຊເວ ຈິຕຸຕ໌ ຍາວຸຈິທ໌ ກິກຸຊເວ ອຸປມາຍ໌ ນ
ສຸກຣາ ຍາວ ຄຸປຸກິເວຕ໌ ຈິຕຸຕນຸຕິ ॥

[໕໐] ປກສຸສຣມິທ໌ ກິກຸຊເວ ຈິຕຸຕ໌ ຕວຸຈ ໂຂ ອາຕນຸຕຸເກຕິ
ອຸປກຸຕິເຕເສຕິ ອຸປກຸຕິຕິງຊນຸຕິ ॥

[໕໑] ປກສຸສຣມິທ໌ ກິກຸຊເວ ຈິຕຸຕ໌ ຕວຸຈ ໂຂ ອາຕນຸຕຸເກຕິ
ອຸປກຸຕິເຕເສຕິ ວິປປມຸຕຸຕນຸຕິ ॥

ວຸຈຸໂກ ປວຸຈໂມ ॥

[໕໒] ປກສຸສຣມິທ໌ ກິກຸຊເວ ຈິຕຸຕ໌ ຕວຸຈ ໂຂ ອາຕນຸຕຸເກຕິ
ອຸປກຸຕິເຕເສຕິ ອຸປກຸຕິຕິງຊ໌ ຕ໌ ອສຸສຸຕວາ ປຸກຸຊໂນ ຍຄາກຸຕ໌ ນປປຊານາຕິ
ຕສຸມາ ອສຸສຸຕວາ ປຸກຸຊໂນ ຈິຕຸຕກາວນາ ນຕຸຕິຕິ ວາມິຕິ ॥

ອນຸປປະນາ ກຸສັດຕາ ຮຸມມາຕິ ॥

[໕໙] ນາທິ ກິກຸຂເວ ອນຸວັ ເອກຮຸມມິ ສັມນຸປັສັຕາມິ ເຢນ
ອນຸປປະນາ ວາ ອກຸສັດຕາ ຮຸມມາ ອຸປປຊຸຊນຕິ ອຸປປະນາ ວາ ກຸສັດຕາ
ຮຸມມາ ປຣິຫຍນຕິ ຍຄຍິທິ ກິກຸຂເວ ປມາໂທ ປມຕຸຕຸສັ ກິກຸຂເວ
ອນຸປປະນາ ເຈວ ອກຸສັດຕາ ຮຸມມາ ອຸປປຊຸຊນຕິ ອຸປປະນາ ॥ ກຸສັດຕາ
ຮຸມມາ ປຣິຫຍນຕິຕິ ॥

[໖໐] ນາທິ ກິກຸຂເວ ອນຸວັ ເອກຮຸມມິ ສັມນຸປັສັຕາມິ ເຢນ
ອນຸປປະນາ ວາ ກຸສັດຕາ ຮຸມມາ ອຸປປຊຸຊນຕິ ອຸປປະນາ ວາ ອກຸສັດຕາ
ຮຸມມາ ປຣິຫຍນຕິ ຍຄຍິທິ ກິກຸຂເວ ອປປມາໂທ ອປປມຕຸຕຸສັ
ກິກຸຂເວ ອນຸປປະນາ ເຈວ ກຸສັດຕາ ຮຸມມາ ອຸປປຊຸຊນຕິ ອຸປປະນາ ॥
ອກຸສັດຕາ ຮຸມມາ ປຣິຫຍນຕິຕິ ॥

[໖໑] ນາທິ ກິກຸຂເວ ອນຸວັ ເອກຮຸມມິ ສັມນຸປັສັຕາມິ ເຢນ
ອນຸປປະນາ ວາ ອກຸສັດຕາ ຮຸມມາ ອຸປປຊຸຊນຕິ ອຸປປະນາ ວາ ກຸສັດຕາ ຮຸມມາ
ປຣິຫຍນຕິ ຍຄຍິທິ ກິກຸຂເວ ໂກສັຊຸ ກຸສັຕຸສັ ກິກຸຂເວ ອນຸປປະນາ ເຈວ
ອກຸສັດຕາ ຮຸມມາ ອຸປປຊຸຊນຕິ ອຸປປະນາ ॥ ກຸສັດຕາ ຮຸມມາ ປຣິຫຍນຕິຕິ ॥

ວຸດໂຕ ມຸໂສ ॥

[໖໒] ນາທິ ກິກຸຂເວ ອນຸວັ ເອກຮຸມມິ ສັມນຸປັສັຕາມິ ເຢນ
ອນຸປປະນາ ວາ ກຸສັດຕາ ຮຸມມາ ອຸປປຊຸຊນຕິ ອຸປປະນາ ວາ ອກຸສັດຕາ
ຮຸມມາ ປຣິຫຍນຕິ ຍຄຍິທິ ກິກຸຂເວ ວິວິຍາຣມຸໂກ ອາຣາທຸວິວິຍສັ
ກິກຸຂເວ ອນຸປປະນາ ເຈວ ກຸສັດຕາ ຮຸມມາ ອຸປປຊຸຊນຕິ ອຸປປະນາ ॥

อภิสสา ฐมา ปริหานัตติ ฯ

[๖๓] นาคิ ภิกขเว อญฺญํ เอกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อญฺฺปนา วา อภิสสา ฐมา อฺปฺชฺชติ อฺปฺนา วา กุสฺสา
 ฐมา ปริหานติ ยถิทํ ภิกขเว มหิจุตฺตา มหิจุตฺตํ ภิกขเว
 อญฺฺปนา เจว อภิสสา ฐมา อฺปฺชฺชติ อฺปฺนา จ กุสฺสา
 ฐมา ปริหานัตติ ฯ

[๖๔] นาคิ ภิกขเว อญฺญํ เอกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อญฺฺปนา วา กุสฺสา ฐมา อฺปฺชฺชติ อฺปฺนา วา อภิสสา
 ฐมา ปริหานติ ยถิทํ ภิกขเว อฺปฺจุตฺตา อฺปฺจุตฺตํ ภิกขเว
 อญฺฺปนา เจว กุสฺสา ฐมา อฺปฺชฺชติ อฺปฺนา จ อภิสสา
 ฐมา ปริหานัตติ ฯ

[๖๕] นาคิ ภิกขเว อญฺญํ เอกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อญฺฺปนา วา อภิสสา ฐมา อฺปฺชฺชติ อฺปฺนา วา กุสฺสา
 ฐมา ปริหานติ ยถิทํ ภิกขเว อสนฺตฺตฺตา อสนฺตฺตฺตํ
 ภิกขเว อญฺฺปนา เจว อภิสสา ฐมา อฺปฺชฺชติ อฺปฺนา จ
 กุสฺสา ฐมา ปริหานัตติ ฯ

[๖๖] นาคิ ภิกขเว อญฺญํ เอกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อญฺฺปนา วา กุสฺสา ฐมา อฺปฺชฺชติ อฺปฺนา วา อภิสสา
 ฐมา ปริหานติ ยถิทํ ภิกขเว สนฺตฺตฺตา สนฺตฺตฺตํ ภิกขเว
 อญฺฺปนา เจว กุสฺสา ฐมา อฺปฺชฺชติ อฺปฺนา จ อภิสสา

ธมฺมา ปริหาณตฺตํ ๑

[๖๗] นาทํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
อนุปฺปนฺนา วา อกฺุสฺสา ธมฺมา อปฺปชฺชนฺติ อปฺปนฺนา วา กุสฺสา
ธมฺมา ปริหาณฺติ ยถิทํ ภิกฺขเว อโยนิโส มนสิกาโร อโยนิโส
ภิกฺขเว มนสิกาโรโต อนุปฺปนฺนา เจว อกฺุสฺสา ธมฺมา อปฺปชฺชนฺติ
อปฺปนฺนา ๑ กุสฺสา ธมฺมา ปริหาณตฺตํ ๑

[๖๘] นาทํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
อนุปฺปนฺนา วา กุสฺสา ธมฺมา อปฺปชฺชนฺติ อปฺปนฺนา วา อกฺุสฺสา
ธมฺมา ปริหาณฺติ ยถิทํ ภิกฺขเว โยนิโส มนสิกาโร โยนิโส
ภิกฺขเว มนสิกาโรโต อนุปฺปนฺนา เจว กุสฺสา ธมฺมา อปฺปชฺชนฺติ
อปฺปนฺนา ๑ อกฺุสฺสา ธมฺมา ปริหาณตฺตํ ๑

[๖๙] นาทํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
อนุปฺปนฺนา วา อกฺุสฺสา ธมฺมา อปฺปชฺชนฺติ อปฺปนฺนา วา กุสฺสา
ธมฺมา ปริหาณฺติ ยถิทํ ภิกฺขเว อสฺมปฺชญฺญํ อสฺมปฺชานตฺส
ภิกฺขเว อนุปฺปนฺนา เจว อกฺุสฺสา ธมฺมา อปฺปชฺชนฺติ อปฺปนฺนา ๑
กุสฺสา ธมฺมา ปริหาณตฺตํ ๑

[๗๐] นาทํ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
อนุปฺปนฺนา วา กุสฺสา ธมฺมา อปฺปชฺชนฺติ อปฺปนฺนา วา อกฺุสฺสา
ธมฺมา ปริหาณฺติ ยถิทํ ภิกฺขเว สฺมปฺชญฺญํ สฺมปฺชานตฺส
ภิกฺขเว อนุปฺปนฺนา เจว กุสฺสา ธมฺมา อปฺปชฺชนฺติ อปฺปนฺนา ๑

อภุสฺสตา ชมฺมา ปริหาณตฺติ ๑

[๗๓] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เถกชฺมมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อญฺฺปปฺนฺนา वा อภุสฺสตา ชมฺมา อฺปฺปชฺชนฺติ อฺปฺปปฺนฺนา वा กุสฺสตา
 ชมฺมา ปริหาณฺติ ยถยิทํ ภิกฺขเว ปาปมิตฺตตา ปาปมิตฺตสฺส ภิกฺขเว
 อญฺฺปปฺนฺนา เจว อภุสฺสตา ชมฺมา อฺปฺปชฺชนฺติ อฺปฺปปฺนฺนา จ กุสฺสตา
 ชมฺมา ปริหาณตฺติ ๑

วคฺโค สตฺตโม ๑

[๗๔] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เถกชฺมมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อญฺฺปปฺนฺนา वा กุสฺสตา ชมฺมา อฺปฺปชฺชนฺติ อฺปฺปปฺนฺนา वा อภุสฺสตา
 ชมฺมา ปริหาณฺติ ยถยิทํ ภิกฺขเว กถฺยาณมิตฺตตา กถฺยาณมิตฺตสฺส
 ภิกฺขเว อญฺฺปปฺนฺนา เจว กุสฺสตา ชมฺมา อฺปฺปชฺชนฺติ อฺปฺปปฺนฺนา จ
 อภุสฺสตา ชมฺมา ปริหาณตฺติ ๑

[๗๕] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เถกชฺมมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อญฺฺปปฺนฺนา वा อภุสฺสตา ชมฺมา อฺปฺปชฺชนฺติ อฺปฺปปฺนฺนา वा กุสฺสตา
 ชมฺมา ปริหาณฺติ ยถยิทํ ภิกฺขเว อนฺนุโยโค อภุสฺสตาํ ชมฺมานํ
 อนฺนุโยโค กุสฺสตาํ ชมฺมานํ อนฺนุโยคา ภิกฺขเว อภุสฺสตาํ ชมฺมานํ
 อนฺนุโยคา กุสฺสตาํ ชมฺมานํ อญฺฺปปฺนฺนา เจว อภุสฺสตา ชมฺมา อฺปฺ-
 ปชฺชนฺติ อฺปฺปปฺนฺนา จ กุสฺสตา ชมฺมา ปริหาณตฺติ ๑

[๗๖] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เถกชฺมมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อญฺฺปปฺนฺนา वा กุสฺสตา ชมฺมา อฺปฺปชฺชนฺติ อฺปฺปปฺนฺนา वा อภุสฺสตา

ຮຸມມາ ປຣິຫຍາເນຕິ ຍຄຍິທ໌ ກິດຊເວ ອນຸໂຍໂຄ ກຸສຸດານ໌ ຮຸມມານ໌
 ອນຸໂຍໂຄ ອກຸສຸດານ໌ ຮຸມມານ໌ ອນຸໂຍປາ ກິດຊເວ ກຸສຸດານ໌ ຮຸມມານ໌
 ອນຸໂຍປາ ອກຸສຸດານ໌ ຮຸມມານ໌ ອນຸປຸປານາ ເຈວ ກຸສຸດາ ຮຸມມາ ອຸປຸປຸຊະນະຕິ
 ອຸປຸປຸນາ ຈ ອກຸສຸດາ ຮຸມມາ ປຣິຫຍາເນຕິຕິ າ

[໑໕] ນາທ໌ ກິດຊເວ ອນຸວ໌ ເອກຮຸມມ໌ ສ໌ມນຸປຸສຸສາມິ ເຍນ
 ອນຸປຸປຸນາ ວາ ໂພຊຸວະຈາ ນຸປຸປຸຊະນະຕິ ອຸປຸປຸນາ ວາ ໂພຊຸວະຈາ
 ນ ກາວນາປາຣິປຸຣ໌ ຄຈຸດເນຕິ ຍຄຍິທ໌ ກິດຊເວ ອໂຍນິໄສ ມນສິກາໂ
 ອໂຍນິໄສ ກິດຊເວ ມນສິກາໂຕ ອນຸປຸປຸນາ ເຈວ ໂພຊຸວະຈາ ນຸປຸປຸຊະນະຕິ
 ອຸປຸປຸນາ ຈ ໂພຊຸວະຈາ ນ ກາວນາປາຣິປຸຣ໌ ຄຈຸດເນຕິຕິ າ

[໑໖] ນາທ໌ ກິດຊເວ ອນຸວ໌ ເອກຮຸມມ໌ ສ໌ມນຸປຸສຸສາມິ ເຍນ
 ອນຸປຸປຸນາ ວາ ໂພຊຸວະຈາ ອຸປຸປຸຊະນະຕິ ອຸປຸປຸນາ ວາ ໂພຊຸວະຈາ
 ກາວນາປາຣິປຸຣ໌ ຄຈຸດເນຕິ ຍຄຍິທ໌ ກິດຊເວ ໂຍນິໄສ ມນສິກາໂ ໂຍນິໄສ
 ກິດຊເວ ມນສິກາໂຕ ອນຸປຸປຸນາ ເຈວ ໂພຊຸວະຈາ ອຸປຸປຸຊະນະຕິ ອຸປຸປຸນາ
 ຈ ໂພຊຸວະຈາ ກາວນາປາຣິປຸຣ໌ ຄຈຸດເນຕິຕິ າ

[໑໗] ອປຸປມຕຸຕິກາ ເອສາ ກິດຊເວ ປຣິຫານິ ຍທິທ໌ ພາຕິ-
 ປຣິຫານິ ເອຕ໌ ປຣິຕິກຸຊ໌ ກິດຊເວ ປຣິຫານ໌ ຍທິທ໌ ປຣົງປາປຣິຫານ໌ຕິ າ

[໑໘] ອປຸປມຕຸຕິກາ ເອສາ ກິດຊເວ ດຸຈຸຸຸ໌ ຍທິທ໌ ພາຕິດຸຈຸຸ໌
 ເອຕທຸຕ໌ ກິດຊເວ ດຸຈຸຸ໌໌ ຍທິທ໌ ປຣົງປາດຸຈຸຸ໌ ຕຸສຸມາ ຕິທ ກິດຊເວ
 ເອວ໌ ສິຕຸຈິຕພຸພ໌ ປຣົງປາດຸຈຸຸ໌ຍາ ດຸຈຸຸ໌ສຸສາມາຕິ ເອວ໌ ທິ ໂວ

ภิกขเว สัจจิตัพพนติ ฯ

[๗๘] อปฺปมตฺติกา เสงฺสา ภิกขเว ปริหานิ ยทิตฺถํ โภคปริหานิ
 เอตํ ปฏิกิจฺจํ ภิกขเว ปริหานํ ยทิตฺถํ ปญฺญาปริหานํติ ฯ

[๗๙] อปฺปมตฺติกา เสงฺสา ภิกขเว อฺวุทฺธมฺมิ ยทิตฺถํ โภคอฺวุทฺธมฺมิ
 เอตทคฺคํ ภิกขเว อฺวุทฺธมฺนํ ยทิตฺถํ ปญฺญาอฺวุทฺธมฺมิ ตสฺมา ติทฺถ
 ภิกขเว เอวํ สัจจิตัพพํ ปญฺญาอฺวุทฺธมฺมียา อฺวุทฺธมฺมัสสํมาติ เอวํ ทิ
 โว ภิกขเว สัจจิตัพพนติ ฯ

[๘๐] อปฺปมตฺติกา เสงฺสา ภิกขเว ปริหานิ ยทิตฺถํ ยโสปริหานิ
 เอตํ ปฏิกิจฺจํ ภิกขเว ปริหานํ ยทิตฺถํ ปญฺญาปริหานํติ ฯ

วคฺโค อชฺชโม ฯ

[๘๑] อปฺปมตฺติกา เสงฺสา ภิกขเว อฺวุทฺธมฺมิ ยทิตฺถํ ยโสอฺวุทฺธมฺมิ
 เอตทคฺคํ ภิกขเว อฺวุทฺธมฺนํ ยทิตฺถํ ปญฺญาอฺวุทฺธมฺมิ ตสฺมา ติทฺถ ภิกขเว
 เอวํ สัจจิตัพพํ ปญฺญาอฺวุทฺธมฺมียา อฺวุทฺธมฺมัสสํมาติ เอวํ ทิ โว
 ภิกขเว สัจจิตัพพนติ ฯ

[๘๒] นาหิ ภิกขเว อญฺญํ เอกธมฺมํ สมนุสฺสํมามิ โย
 เอวํ มหโต อนตฺถาย สํวตฺตติ ยถิทํ ภิกขเว ปมาโท ปมาโท
 ภิกขเว มหโต อนตฺถาย สํวตฺตตํติ ฯ

[๘๓] นาหิ ภิกขเว อญฺญํ เอกธมฺมํ สมนุสฺสํมามิ โย
 เอวํ มหโต อนตฺถาย สํวตฺตติ ยถิทํ ภิกขเว อปฺปมาโท อปฺปมาโท
 ภิกขเว มหโต อนตฺถาย สํวตฺตตํติ ฯ

[๔๕] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกษมุมี สมนุปลสุตํ โย
 เหวํ มหโต อนตุถาย ลํวตุตฺตํ ยถิทํ ภิกฺขเว โกถชฺชํ โกถชฺชํ
 ภิกฺขเว มหโต อนตุถาย ลํวตุตฺตํ ๑

[๔๖] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกษมุมี สมนุปลสุตํ โย
 เหวํ มหโต อตุถาย ลํวตุตฺตํ ยถิทํ ภิกฺขเว วิริยารมฺโห วิริยา-
 รมฺโห ภิกฺขเว มหโต อตุถาย ลํวตุตฺตํ ๑

[๔๗] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกษมุมี สมนุปลสุตํ โย
 เหวํ มหโต อนตุถาย ลํวตุตฺตํ ยถิทํ ภิกฺขเว มหิจฺฉตา มหิจฺฉตา
 ภิกฺขเว มหโต อนตุถาย ลํวตุตฺตํ ๑

[๔๘] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกษมุมี สมนุปลสุตํ โย
 เหวํ มหโต อตุถาย ลํวตุตฺตํ ยถิทํ ภิกฺขเว อปฺปิเจตฺตา อปฺ-
 ปิเจตฺตา ภิกฺขเว มหโต อตุถาย ลํวตุตฺตํ ๑

[๔๙] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกษมุมี สมนุปลสุตํ โย
 เหวํ มหโต อนตุถาย ลํวตุตฺตํ ยถิทํ ภิกฺขเว อสนฺตุจฺฉิตฺตา อสนฺ-
 ตุจฺฉิตฺตา ภิกฺขเว มหโต อนตุถาย ลํวตุตฺตํ ๑

[๕๐] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกษมุมี สมนุปลสุตํ โย
 เหวํ มหโต อตุถาย ลํวตุตฺตํ ยถิทํ ภิกฺขเว สนฺตุจฺฉิตฺตา สนฺ-
 ตุจฺฉิตฺตา ภิกฺขเว มหโต อตุถาย ลํวตุตฺตํ ๑

[๕๑] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกษมุมี สมนุปลสุตํ โย
 เหวํ มหโต อนตุถาย ลํวตุตฺตํ ยถิทํ ภิกฺขเว อโยนิโส มนสิกาโร

อโยนิโส มนสิการโร ภิกขเว มหโต อนตฺตถา ยํวตฺตํ ๑

[๘๒] นาคี ภิกขเว อญฺญํ เอกธมฺมํ สมนุสฺสํ โย
 เหวํ มหโต อตฺตถา ยํวตฺตํ ยถิทํ ภิกขเว อโยนิโส มนสิการโร
 อโยนิโส มนสิการโร ภิกขเว มหโต อตฺตถา ยํวตฺตํ ๑

[๘๓] นาคี ภิกขเว อญฺญํ เอกธมฺมํ สมนุสฺสํ โย
 เหวํ มหโต อนตฺตถา ยํวตฺตํ ยถิทํ ภิกขเว อตฺตมฺพชฺชํ อตฺตมฺพ-
 ชฺชํ ภิกขเว มหโต อนตฺตถา ยํวตฺตํ ๑

[๘๔] นาคี ภิกขเว อญฺญํ เอกธมฺมํ สมนุสฺสํ โย
 เหวํ มหโต อตฺตถา ยํวตฺตํ ยถิทํ ภิกขเว สมนุสฺสํ สมนุ-
 สฺสํ ภิกขเว มหโต อตฺตถา ยํวตฺตํ ๑

[๘๕] นาคี ภิกขเว อญฺญํ เอกธมฺมํ สมนุสฺสํ โย
 เหวํ มหโต อนตฺตถา ยํวตฺตํ ยถิทํ ภิกขเว ปาปมิตฺตทา ปาป-
 มิตฺตทา ภิกขเว มหโต อนตฺตถา ยํวตฺตํ ๑

[๘๖] นาคี ภิกขเว อญฺญํ เอกธมฺมํ สมนุสฺสํ โย
 เหวํ มหโต อตฺตถา ยํวตฺตํ ยถิทํ ภิกขเว กตฺตมิตฺตทา
 กตฺตมิตฺตทา ภิกขเว มหโต อตฺตถา ยํวตฺตํ ๑

[๘๗] นาคี ภิกขเว อญฺญํ เอกธมฺมํ สมนุสฺสํ โย
 เหวํ มหโต อนตฺตถา ยํวตฺตํ ยถิทํ ภิกขเว อญฺญโค อญฺญโค
 ฌมฺมานํ อญฺญโค อญฺญโค ฌมฺมานํ อญฺญโค ภิกขเว อญฺญโค
 ฌมฺมานํ อญฺญโค อญฺญโค ฌมฺมานํ มหโต อนตฺตถา ยํวตฺตํ ๑

[๘๘] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกธมฺมํ สมนุสฺสํสามิ โย
 เขวํ มหโต อตฺตถาย สํวตฺตติ ยถิทํ ภิกฺขเว อนฺนุโยโค กุสฺสณํ
 ธมฺมานํ อนฺนุโยโค อกุสฺสณํ ธมฺมานํ อนฺนุโยโค ภิกฺขเว กุสฺสณํ
 ธมฺมานํ อนฺนุโยโค อกุสฺสณํ ธมฺมานํ มหโต อตฺตถาย สํวตฺตติ ๑

วคฺโค นวโม ๑

[๘๙] อชฺฌตฺตํ ภิกฺขเว อญฺญํ กิริยา นานญํ เอกํคํ
 สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ มหโต อนตฺตถาย สํวตฺตติ ยถิทํ ภิกฺขเว
 ปมาโท ปมาโท ภิกฺขเว มหโต อนตฺตถาย สํวตฺตติ ๑

[๙๐] อชฺฌตฺตํ ภิกฺขเว อญฺญํ กิริยา นานญํ เอกํคํ
 สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ มหโต อตฺตถาย สํวตฺตติ ยถิทํ ภิกฺขเว
 อปฺปมาโท อปฺปมาโท ภิกฺขเว มหโต อตฺตถาย สํวตฺตติ ๑

[๙๑] อชฺฌตฺตํ ภิกฺขเว อญฺญํ กิริยา นานญํ เอกํคํ
 สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ มหโต อนตฺตถาย สํวตฺตติ ยถิทํ ภิกฺขเว
 โกสฺสขํ โกสฺสขํ ภิกฺขเว มหโต อนตฺตถาย สํวตฺตติ ๑

[๙๒] อชฺฌตฺตํ ภิกฺขเว อญฺญํ กิริยา นานญํ เอกํคํ
 สมนุสฺสํสามิ ยํ เขวํ มหโต อตฺตถาย สํวตฺตติ ยถิทํ ภิกฺขเว
 วิริยาธมฺโม วิริยาธมฺโม ภิกฺขเว มหโต อตฺตถาย สํวตฺตติ ๑

[๙๓] อชฺฌตฺตํ ภิกฺขเว อญฺญํ กิริยา นานญํ เอกํคํ
 สมนุสฺสํสามิ ๑ เป ๑ มหิจฺจุตา ภิกฺขเว มหโต อนตฺตถาย สํวตฺตติ ๑

[๙๔] อชฺฌตฺตํ ภิกฺขเว อญฺญํ กิริยา นานญํ เอกํคํ

สมนุปลุตฺถามิ ฯ เป ฯ อปฺปิจฺจุตฺตา ภิกฺขเว มหฺโต อตุถาย ลํวตฺตตํติ ฯ

[๓๐๕] อชฺฌตฺตํ ภิกฺขเว อํคนฺติ กริตุวา นาวณฺํ เอกํคํมี
สมนุปลุตฺถามิ ฯ เป ฯ อตฺนฺตฺตจฺจิตา ภิกฺขเว มหฺโต อตุถาย ลํวตฺตตํติ ฯ

[๓๐๖] อชฺฌตฺตํ ภิกฺขเว อํคนฺติ กริตุวา นาวณฺํ เอกํคํมี
สมนุปลุตฺถามิ ฯ เป ฯ สํนฺตฺตจฺจิตา ภิกฺขเว มหฺโต อตุถาย ลํวตฺตตํติ ฯ

[๓๐๗] อชฺฌตฺตํ ภิกฺขเว อํคนฺติ กริตุวา นาวณฺํ เอกํคํมี
สมนุปลุตฺถามิ ฯ เป ฯ อโยนิโส มนฺสิกาโร ภิกฺขเว มหฺโต อตุถาย
ลํวตฺตตํติ ฯ

[๓๐๘] อชฺฌตฺตํ ภิกฺขเว อํคนฺติ กริตุวา นาวณฺํ เอกํคํมี สมนุปลุตฺถามิ ฯ เป ฯ โยนิโส มนฺสิกาโร ภิกฺขเว มหฺโต อตุถาย ลํวตฺตตํติ ฯ

[๓๐๙] อชฺฌตฺตํ ภิกฺขเว อํคนฺติ กริตุวา นาวณฺํ เอกํคํมี
สมนุปลุตฺถามิ ฯ เป ฯ อตฺมปฺชณฺณํ ภิกฺขเว มหฺโต อตุถาย ลํวตฺตตํติ ฯ

[๓๑๐] อชฺฌตฺตํ ภิกฺขเว อํคนฺติ กริตุวา นาวณฺํ เอกํคํมี
สมนุปลุตฺถามิ ฯ เป ฯ สมนุปฺชณฺณํ ภิกฺขเว มหฺโต อตุถาย ลํวตฺตตํติ ฯ

[๓๑๑] พาหิรํ ภิกฺขเว อํคนฺติ กริตุวา นาวณฺํ เอกํคํมี
สมนุปลุตฺถามิ ยํ เอวํ มหฺโต อนตุถาย ลํวตฺตติ ยถิทํ ภิกฺขเว
ปาปมิตฺตฺตา ปาปมิตฺตฺตา ภิกฺขเว มหฺโต อนตุถาย ลํวตฺตตํติ ฯ

[๓๑๒] พาหิรํ ภิกฺขเว อํคนฺติ กริตุวา นาวณฺํ เอกํคํมี
สมนุปลุตฺถามิ ยํ เอวํ มหฺโต อตุถาย ลํวตฺตติ ยถิทํ ภิกฺขเว
กถฺยาณมิตฺตฺตา กถฺยาณมิตฺตฺตา ภิกฺขเว มหฺโต อตุถาย ลํวตฺตตํติ ฯ

[໓໓໓] ອຊຸຣຸດຕິກິ ກິກຸຊເວ ຂງຸກນຸຕິ ກວິຕຸວາ ນາວຸໂນ ເອກຸດັບີ
ສ່ມນຸປຸສຸສາມີ ຍ໌ ເວວ໌ ມຫ໌ໂຕ ອນຕຸຄາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ຍຄຍິທ໌ ກິກຸຊເວ
ອນຸໂຍໂຕ ອກຸສຸດານ໌ ຮມຸມານ໌ ອນຸໂຍໂຕ ກຸສຸດານ໌ ຮມຸມານ໌ ອນຸໂຍໂຕ
ກິກຸຊເວ ອກຸສຸດານ໌ ຮມຸມານ໌ ອນຸໂຍໂຕ ກຸສຸດານ໌ ຮມຸມານ໌ ມຫ໌ໂຕ ອນຕຸ-
ຄາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ។

[໓໓໔] ອຊຸຣຸດຕິກິ ກິກຸຊເວ ຂງຸກນຸຕິ ກວິຕຸວາ ນາວຸໂນ ເອກຸດັບີ
ສ່ມນຸປຸສຸສາມີ ຍ໌ ເວວ໌ ມຫ໌ໂຕ ອຕຸຄາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ຍຄຍິທ໌ ກິກຸຊເວ ອນຸໂຍໂຕ
ກຸສຸດານ໌ ຮມຸມານ໌ ອນຸໂຍໂຕ ອກຸສຸດານ໌ ຮມຸມານ໌ ອນຸໂຍໂຕ ກິກຸຊເວ ກຸສຸດານ໌
ຮມຸມານ໌ ອນຸໂຍໂຕ ອກຸສຸດານ໌ ຮມຸມານ໌ ມຫ໌ໂຕ ອຕຸຄາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ។

[໓໓໕] ນາທ໌ ກິກຸຊເວ ອວຸໂນ ເອກຮຸມມີ ສ່ມນຸປຸສຸສາມີ ໂຍ ເວວ໌
ສຸ່ຮຸມຸສຸສ໌ ສ່ມໂມສ່າຍ ອນຸຕຣຣານາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ຍຄຍິທ໌ ກິກຸຊເວ ປມາໂທ
ປມາໂທ ກິກຸຊເວ ສຸ່ຮຸມຸສຸສ໌ ສ່ມໂມສ່າຍ ອນຸຕຣຣານາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ។

[໓໓໖] ນາທ໌ ກິກຸຊເວ ອວຸໂນ ເອກຮຸມມີ ສ່ມນຸປຸສຸສາມີ ໂຍ
ເວວ໌ ສຸ່ຮຸມຸສຸສ໌ ຈິຕິຍາ ອສ່ມໂມສ່າຍ ອນຸຕຣຣານາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ຍຄຍິທ໌
ກິກຸຊເວ ອປຸປມາໂທ ອປຸປມາໂທ ກິກຸຊເວ ສຸ່ຮຸມຸສຸສ໌ ຈິຕິຍາ ອສ່ມ-
ໂມສ່າຍ ອນຸຕຣຣານາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ។

[໓໓໗] ນາທ໌ ກິກຸຊເວ ອວຸໂນ ເອກຮຸມມີ ສ່ມນຸປຸສຸສາມີ ໂຍ ເວວ໌
ສຸ່ຮຸມຸສຸສ໌ ສ່ມໂມສ່າຍ ອນຸຕຣຣານາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ຍຄຍິທ໌ ກິກຸຊເວ ໂກສ່ຮຸ໌
ໂກສ່ຮຸ໌ ກິກຸຊເວ ສຸ່ຮຸມຸສຸສ໌ ສ່ມໂມສ່າຍ ອນຸຕຣຣານາຍ ສ່ວຕຸຕຕິ ។

[໓໓໘] ນາທ໌ ກິກຸຊເວ ອວຸໂນ ເອກຮຸມມີ ສ່ມນຸປຸສຸສາມີ ໂຍ

២៤ ឥតុត្ថនុគមីវិញ្ញាណេ ខងុកុត្តរនិកាយឥត្តំ ខេកនិហិតោ [៣១៩]

ខេវំ ឥត្ថម្មមឥត្តំ ឌីតិយា ខត្ថម្មឯតាយ ខន្តរត្ថនាយ ឥវត្ថុគតីតិ យតិកំ
ភិក្ខុខវេ វិរិយារម្មភោ វិរិយារម្មភោ ភិក្ខុខវេ ឥត្ថម្មមឥត្តំ ឌីតិយា ខត្ថម្មឯ-
តាយ ខន្តរត្ថនាយ ឥវត្ថុគតីតិ ។

[៣១៩] នាអំ ភិក្ខុខវេ ខល្លវំ ខេកនុម្ពីរំ ឥមនុប្បត្តសាមិ ។ បេ ។
មតិទុណ្ហា ភិក្ខុខវេ ឥត្ថម្មមឥត្តំ ឥម្មឯតាយ ខន្តរត្ថនាយ ឥវត្ថុគតីតិ ។

[៣២០] នាអំ ភិក្ខុខវេ ខល្លវំ ខេកនុម្ពីរំ ឥមនុប្បត្តសាមិ ។ បេ ។
ខប្បិទុណ្ហា ភិក្ខុខវេ ឥត្ថម្មមឥត្តំ ឌីតិយា ខត្ថម្មឯតាយ ខន្តរត្ថនាយ
ឥវត្ថុគតីតិ ។

[៣២១] នាអំ ភិក្ខុខវេ ខល្លវំ ខេកនុម្ពីរំ ឥមនុប្បត្តសាមិ ។ បេ ។
ខត្ថនុត្តរឌីតា ភិក្ខុខវេ ឥត្ថម្មមឥត្តំ ឥម្មឯតាយ ខន្តរត្ថនាយ ឥវត្ថុគតីតិ ។

[៣២២] នាអំ ភិក្ខុខវេ ខល្លវំ ខេកនុម្ពីរំ ឥមនុប្បត្តសាមិ ។ បេ ។ ឥនុត្តរ-
ឌីតា ភិក្ខុខវេ ឥត្ថម្មមឥត្តំ ឌីតិយា ខត្ថម្មឯតាយ ខន្តរត្ថនាយ ឥវត្ថុគតីតិ ។

[៣២៣] នាអំ ភិក្ខុខវេ ខល្លវំ ខេកនុម្ពីរំ ឥមនុប្បត្តសាមិ ។ បេ ។ ខយ្យ-
និស្តំ មន្តិការិ ភិក្ខុខវេ ឥត្ថម្មមឥត្តំ ឥម្មឯតាយ ខន្តរត្ថនាយ ឥវត្ថុគតីតិ ។

[៣២៤] នាអំ ភិក្ខុខវេ ខល្លវំ ខេកនុម្ពីរំ ឥមនុប្បត្តសាមិ ។ បេ ។
យនិស្តំ មន្តិការិ ភិក្ខុខវេ ឥត្ថម្មមឥត្តំ ឌីតិយា ខត្ថម្មឯតាយ ខន្តរ-
ត្ថនាយ ឥវត្ថុគតីតិ ។

[៣២៥] នាអំ ភិក្ខុខវេ ខល្លវំ ខេកនុម្ពីរំ ឥមនុប្បត្តសាមិ ។ បេ ។
ខត្ថម្មឥន្ទវំ ភិក្ខុខវេ ឥត្ថម្មមឥត្តំ ឥម្មឯតាយ ខន្តរត្ថនាយ ឥវត្ថុគតីតិ ។

[៣២៦] នាអំ ភិក្ខុខវេ ខល្លវំ ខេកនុម្ពីរំ ឥមនុប្បត្តសាមិ ។ បេ ។ ឥម្ម-
ប្ប

ຮຸນຸ໌ ກິກຸຊເວ ສັກຮຸມຸມສຸ່ ຈິຕິຍາ ອສ໌ມໂມສ້າຍ ອນນຸຕຣຮານາຍ ສົ່ວຕຸຕຕິຕິ ។

[໑໓໗] ນາທິ ກິກຸຊເວ ອຸນຸ໌ ເອກຮຸມມິຍ໌ ສ໌ມນຸປສຸ່ສ້າມິ ។ ເປ ។
ປາປມິຕຸຕຕາ ກິກຸຊເວ ສັກຮຸມຸມສຸ່ ສ໌ມໂມສ້າຍ ອນນຸຕຣຮານາຍ ສົ່ວຕຸຕຕິຕິ ។

[໑໓໘] ນາທິ ກິກຸຊເວ ອຸນຸ໌ ເອກຮຸມມິຍ໌ ສ໌ມນຸປສຸ່ສ້າມິ ។ ເປ ។
ກຸຸຍາດມິຕຸຕຕາ ກິກຸຊເວ ສັກຮຸມຸມສຸ່ ຈິຕິຍາ ອສ໌ມໂມສ້າຍ ອນນຸຕຣຮານາຍ
ສົ່ວຕຸຕຕິຕິ ។

[໑໓໙] ນາທິ ກິກຸຊເວ ອຸນຸ໌ ເອກຮຸມມິຍ໌ ສ໌ມນຸປສຸ່ສ້າມິ ។ ເປ ។
ອນຸໂຍໂກ ກິກຸຊເວ ອຸສຸ່ຕານ໌ ຮມຸມານ໌ ອນນຸໂຍໂກ ອຸສຸ່ຕານ໌ ຮມຸມານ໌
ສັກຮຸມຸມສຸ່ ສ໌ມໂມສ້າຍ ອນນຸຕຣຮານາຍ ສົ່ວຕຸຕຕິຕິ ។

[໑໔໐] ນາທິ ກິກຸຊເວ ອຸນຸ໌ ເອກຮຸມມິຍ໌ ສ໌ມນຸປສຸ່ສ້າມິ ໂຍ
ເວວ໌ ສັກຮຸມຸມສຸ່ ຈິຕິຍາ ອສ໌ມໂມສ້າຍ ອນນຸຕຣຮານາຍ ສົ່ວຕຸຕຕິ ຍດຍິທ໌
ກິກຸຊເວ ອນຸໂຍໂກ ອຸສຸ່ຕານ໌ ຮມຸມານ໌ ອນນຸໂຍໂກ ອຸສຸ່ຕານ໌ ຮມຸມານ໌
ອນຸໂຍໂກ ກິກຸຊເວ ອຸສຸ່ຕານ໌ ຮມຸມານ໌ ອນນຸໂຍໂກ ອຸສຸ່ຕານ໌ ຮມຸມານ໌
ສັກຮຸມຸມສຸ່ ຈິຕິຍາ ອສ໌ມໂມສ້າຍ ອນນຸຕຣຮານາຍ ສົ່ວຕຸຕຕິຕິ ។

ວາລຸໂກ ທສ໌ໂມ ។

[໑໔໑] ເຍມ໌ ເຕ ກິກຸຊເວ ກິກຸຊ ອຮມຸມ໌ ຮມຸໂມຕິ ທີ່ເປນຸຕິ ເຕ
ກິກຸຊເວ ກິກຸຊ ພຸຸຊນາທິຕາຍ ປຸຸປຸນຸນາ ພຸຸຊນາສຸ່ຊາຍ ພຸຸໂນ ຂນສຸ່
ອນຕຸຕາຍ ອທິຕາຍ ທຸຸຊາຍ ເກວມນຸສຸ່ຕານ໌ ພຸຸຸຈ ເຕ ກິກຸຊເວ ກິກຸຊ
ອປຸຸນຸ໌ ປສຸ່ວນຸຕິ ເຕຈິມ໌ ສັກຮຸມຸມ໌ ອນນຸຕຣາເປນຸຕິຕິ ។

[໑໔໒] ເຍມ໌ ເຕ ກິກຸຊເວ ກິກຸຊ ຮມຸມ໌ ອຮມຸໂມຕິ ທີ່ເປນຸຕິ ។ ເປ ។

๑ เป ๑ อปฺปณฺณตฺตํ ตถาคเตน อปฺปณฺณตฺตํ ตถาคเตนาติ ที่เปณฺติ
 ๑ เป ๑ ปณฺณตฺตํ ตถาคเตน ปณฺณตฺตํ ตถาคเตนาติ ที่เปณฺติ เต
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ พหุชนหิตาย ปฏฺธิปฺปนา พหุชนสฺสํ พหุโน ชนสฺสํ
 อตฺถาย หิตาย สฺสํ เทวมนุสฺสํ พหุญฺจ เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 ปุณฺณํ ปสฺวณฺติ เตจิมํ สทฺธมฺมํ ๑ เปณฺตํ ๑

วคฺโค เขกาทสโม ๑

[๓๓๕] เยมี เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ อนาปคฺคํ อาปคฺคํ ที่เปณฺติ
 ๑ เป ๑ อาปคฺคํ อนาปคฺคํ ที่เปณฺติ ๑ เป ๑ ฌหํ อาปคฺคํ
 ฌรกา อาปคฺคํ ที่เปณฺติ ๑ เป ๑ ฌรกํ อาปคฺคํ ฌรกา อาปคฺคํ
 ที่เปณฺติ ๑ เป ๑ ทฺวํสํ อาปคฺคํ อทฺวํสํ อาปคฺคํ ที่เปณฺติ
 ๑ เป ๑ อทฺวํสํ อาปคฺคํ ทฺวํสํ อาปคฺคํ ที่เปณฺติ ๑ เป ๑
 สํวสํ อาปคฺคํ อนวสํ อาปคฺคํ ที่เปณฺติ ๑ เป ๑ อนวสํ
 อาปคฺคํ สํวสํ อาปคฺคํ ที่เปณฺติ ๑ เป ๑ สํปฏฺธิกมฺมํ อาปคฺคํ
 อปฺปฏฺธิกมฺมา อาปคฺคํ ที่เปณฺติ ๑ เป ๑ อปฺปฏฺธิกมฺมํ อาปคฺคํ
 สํปฏฺธิกมฺมา อาปคฺคํ ที่เปณฺติ เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ พหุชนาหิตาย
 ปฏฺธิปฺปนา พหุชนาสฺสํ พหุโน ชนสฺสํ อนตฺถาย อหิตาย ทฺถาย
 เทวมนุสฺสํ พหุญฺจ เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ อปฺปณฺณํ ปสฺวณฺติ เตจิมํ
 สทฺธมฺมํ อนนฺตรธาเปณฺตํ ๑

[๓๓๖] เยมี เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ อนาปคฺคํ อนาปคฺคํ ที่เปณฺติ
 เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ พหุชนหิตาย ปฏฺธิปฺปนา พหุชนสฺสํ พหุโน ชนสฺสํ

อตุถาย หิตาย สุตาย เทวมนุสฺสํ ปหุญฺจ เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ปฺปญฺญํ ปสฺสวเนติ เตจิมํ สํทุมมํ จเปเนตฺติ ๑

[๓๓๗] เขปี เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ อปคฺคํ อปคฺคํ ที่เปเนติ
เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ พุทฺธหิตาย ปฏิปฺนฺนา พุทฺธสฺสหาย พหฺโน ชนฺตํ
อตุถาย หิตาย สุตาย เทวมนุสฺสํ ปหุญฺจ เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ปฺปญฺญํ ปสฺสวเนติ เตจิมํ สํทุมมํ จเปเนตฺติ ๑

[๓๓๘] เขปี เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ ทหํ อปคฺคํ ทหกา อปคฺคํ
ที่เปเนติ ๑ เป ๑ ครุกํ อปคฺคํ ครุกา อปคฺคํ ที่เปเนติ ๑ เป ๑
ทฺฆุจฺจุตํ อปคฺคํ ทฺฆุจฺจุตา อปคฺคํ ที่เปเนติ ๑ เป ๑ อทฺฆุจฺจุตํ
อปคฺคํ อทฺฆุจฺจุตา อปคฺคํ ที่เปเนติ ๑ เป ๑ สํวเสถํ อปคฺคํ
สํวเสธา อปคฺคํ ที่เปเนติ ๑ เป ๑ อนวเสถํ อปคฺคํ อนวเสธา
อปคฺคํ ที่เปเนติ ๑ เป ๑ สํปฺปฏิกมฺมํ อปคฺคํ สํปฺปฏิกมฺมา
อปคฺคํ ที่เปเนติ ๑ เป ๑ อปฺปฏิกมฺมํ อปคฺคํ อปฺปฏิกมฺมา
อปคฺคํ ที่เปเนติ เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ พุทฺธหิตาย ปฏิปฺนฺนา
พุทฺธสฺสหาย พหฺโน ชนฺตํ อตุถาย หิตาย สุตาย เทวมนุสฺสํ
ปหุญฺจ เต ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปฺปญฺญํ ปสฺสวเนติ เตจิมํ สํทุมมํ จเปเนตฺติ ๑

วคฺโค ทฺวาทลโม ๑

เอกปฺปคฺคตปาถิ

[๓๓๙] เอกปฺปคฺคโต ภิกฺขเว โถเก อฺปฺปชฺชมาโน อฺปฺปชฺชติ
พุทฺธหิตาย พุทฺธสฺสหาย โถกานุกมฺปาย อตุถาย หิตาย สุตาย เทวมนุสฺสํ

ກຕ໌ໂມ ເອກປຸກຸໂຕ ຕຕາກໂຕ ອຣ໌ຫໍ ສ໌ມມາສ໌ມພຸທຸໂຈ ອຍ໌ ໂຂ ກິກຸໂຂ
ເອກປຸກຸໂຕ ໂຕເກ ອຸປປຸຊຸມາໂນ ອຸປປຸຊຸຕິ ພຸຊຸນທິຕາຍ ພຸຊຸນສຸຊາຍ
ໂຕການຸກມຸປາຍ ອຕຸຕາຍ ທິຕາຍ ສຸຊາຍ ເທວມນຸສຸສານນຸຕິ າ

[໑໔໐] ເອກປຸກຸດສຸສ໌ ກິກຸໂຂ ປາຕຸກາໂວ ທຸຕຸໂກ ໂຕກສຸມິ
ກຕມສຸສ໌ ເອກປຸກຸດສຸສ໌ ຕຕາກຕສຸສ໌ ອຣ໌ຫໂຕ ສ໌ມມາສ໌ມພຸທຸສຸສ໌ ອິມສຸສ໌
ໂຂ ກິກຸໂຂ ເອກປຸກຸດສຸສ໌ ປາຕຸກາໂວ ທຸຕຸໂກ ໂຕກສຸມິນຸຕິ າ

[໑໔໑] ເອກປຸກຸໂຕ ກິກຸໂຂ ໂຕເກ ອຸປປຸຊຸມາໂນ ອຸປປຸຊຸຕິ
ອຈຸຕຣິຍມນຸສຸໂສຕິ ກຕ໌ໂມ ເອກປຸກຸໂຕ ຕຕາກໂຕ ອຣ໌ຫໍ ສ໌ມມາສ໌ມ-
ພຸທຸໂຈ ອຍ໌ ໂຂ ກິກຸໂຂ ເອກປຸກຸໂຕ ໂຕເກ ອຸປປຸຊຸມາໂນ ອຸປປຸຊຸຕິ
ອຈຸຕຣິຍມນຸສຸໂສຕິ າ

[໑໔໒] ເອກປຸກຸດສຸສ໌ ກິກຸໂຂ ກາຕຕິຣິຍາ ພຸໂນ ສ໌ນສຸສ໌ ອນຸ-
ຕປປາ ໂຫຕິ ກຕມສຸສ໌ ເອກປຸກຸດສຸສ໌ ຕຕາກຕສຸສ໌ ອຣ໌ຫໂຕ ສ໌ມມາ-
ສ໌ມພຸທຸສຸສ໌ ອິມສຸສ໌ ໂຂ ກິກຸໂຂ ເອກປຸກຸດສຸສ໌ ກາຕຕິຣິຍາ ພຸໂນ
ສ໌ນສຸສ໌ ອນຸຕປປາ ໂຫຕິຕິ າ

[໑໔໓] ເອກປຸກຸໂຕ ກິກຸໂຂ ໂຕເກ ອຸປປຸຊຸມາໂນ ອຸປປຸຊຸຕິ
ອຕຸຕິໂຍ ອສ໌ໂຫໂຍ ອປປຸງໂມ ອປປຸງໂສໂມ ອປປຸງໂກໂຄ ອປປຸງໂປຸກຸໂຕ
ອສ໌ໂມ ອສ໌ມສ໌ໂມ ທິປທານ໌ ອຄຸໂຄ ກຕ໌ໂມ ເອກປຸກຸໂຕ ຕຕາກໂຕ
ອຣ໌ຫໍ ສ໌ມມາສ໌ມພຸທຸໂຈ ອຍ໌ ໂຂ ກິກຸໂຂ ເອກປຸກຸໂຕ ໂຕເກ ອຸປປຸຊຸ-
ມາໂນ ອຸປປຸຊຸຕິ ອຕຸຕິໂຍ ອສ໌ໂຫໂຍ ອປປຸງໂມ ອປປຸງໂສໂມ ອປປຸງໂ-
ກາໂຄ ອປປຸງໂປຸກຸໂຕ ອສ໌ໂມ ອສ໌ມສ໌ໂມ ທິປທານ໌ ອຄຸໂຄຕິ າ

[๑๔๔] เอกปคุคตสุตฺต ภิกฺขเว ปาตุภาโว มหโต จกฺขุสุตฺต ปาตุ-
ภาโว โหติ มหโต อาโลกสุตฺต ปาตุภาโว โหติ มหโต โธภาสสุตฺต
ปาตุภาโว โหติ ฌนฺนํ อนฺนุตฺตริยานํ ปาตุภาโว โหติ จตฺตุนํ
ปฺปฺปฺปฺมภิทานํ สจฺฉนิกิริยา โหติ อเนกธาตูปฺปฺปฺปฺมเวโร โหติ นานาธาตฺ-
ปฺปฺปฺมเวโร โหติ วิชฺชาวิมฺมุตฺติผลสจฺฉนิกิริยา โหติ โสตาปตฺติผลสจฺฉนิกิ-
ริยา โหติ สกฺกทาคามิผลสจฺฉนิกิริยา โหติ อนาคามิผลสจฺฉนิกิริยา
โหติ อรหตฺตผลสจฺฉนิกิริยา โหติ กตมสุตฺต เอกปคุคตสุตฺต ตถา-
คตสุตฺต อรหโต สัมมมาสํพุทฺธสุตฺต อิมสุตฺต โว ภิกฺขเว เอกปคุ-
คตสุตฺต ปาตุภาโว มหโต จกฺขุสุตฺต ปาตุภาโว โหติ มหโต อาโลกสุตฺต
ปาตุภาโว โหติ มหโต โธภาสสุตฺต ปาตุภาโว โหติ ฌนฺนํ
อนฺนุตฺตริยานํ ปาตุภาโว โหติ จตฺตุนํ ปฺปฺปฺปฺมภิทานํ สจฺฉนิกิริยา โหติ
อเนกธาตูปฺปฺปฺมเวโร โหติ นานาธาตฺปฺปฺปฺมเวโร โหติ วิชฺชาวิมฺมุตฺติผล-
สจฺฉนิกิริยา โหติ โสตาปตฺติผลสจฺฉนิกิริยา โหติ สกฺกทาคามิผล-
สจฺฉนิกิริยา โหติ อนาคามิผลสจฺฉนิกิริยา โหติ อรหตฺตผลสจฺฉนิกิ-
ริยา โหตํติ ฯ

[๑๔๕] นาหิ ภิกฺขเว อญฺญํ เอกปคุคตมฺหิ สมนุสฺสํสามิ โย
เฮวํ ตถาคเตน อนฺนุตฺตรํ ชมฺมจกฺกํ ปวตฺตติตํ สมนฺนเทว อนุปฺป-
วตฺเตติ ยถิทํ ภิกฺขเว สํวิปฺบุตฺโต สํวิปฺบุตฺโต ภิกฺขเว ตถาคเตน
อนฺนุตฺตรํ ชมฺมจกฺกํ ปวตฺตติตํ สมนฺนเทว อนุปฺปวตฺเตตํติ ฯ

ปคุคตวคฺโค ฯ

เขตทศุคปาติ

[๑๔๖] เขตทศุคํ ภิกฺขเว มมํ สํวกานํ ภิกฺขุณฺโณ รตฺตคณฺณํ
 ยทิตํ อณฺเฏวโกณฺหณฺโณ ๑ มหาปณฺณานํ ยทิตํ สํวปฺตฺโต ๑ อธิธิ-
 มนฺตานํ ยทิตํ มหาโมคฺคตฺตฺตานํ ๑ ชฺชวาทนํ ยทิตํ มหาสํสํป ๑
 ทิพฺพจกฺขกานํ ยทิตํ อนฺนรทฺโธ ๑ อจฺจุจกฺกิตฺตานํ ยทิตํ ภทฺทิตฺโย
 กาสีโคธายปฺตฺโต ๑ มณฺชสฺสฺสรานํ ยทิตํ ตกฺกณฺณกภทฺทิตฺโย ๑ สํเนนาทิ-
 กานํ ยทิตํ ปิณฺโณทการทฺวาโส ๑ ฐมฺมกตฺตานํ ยทิตํ ปุณฺณโณ
 มนฺตานปฺตฺโต ๑ สํวเตน ภาสิตสฺส วิคฺคทาเรน อตฺถํ วิภินฺนํ ยทิตํ
 มหากจฺจฺจโนติ ๑

วคฺโค ปจฺจิม ๑

[๑๔๗] เขตทศุคํ ภิกฺขเว มมํ สํวกานํ ภิกฺขุณฺโณ มโนมยํ กายํ
 อภินิมฺมิตฺตานํ ยทิตํ จุตฺตปฺนฺธโก ๑ เคโตววิฆฺฏกฺกสฺตานํ ยทิตํ
 จุตฺตปฺนฺธโก ๑ ปณฺเฏววิฆฺฏกฺกสฺตานํ ยทิตํ มหาปณฺธโก ๑ อรณฺวิหารีณํ
 ยทิตํ สํญฺติ ๑ ทกฺขิณฺณยฺยานํ ยทิตํ สํญฺติ ๑ อารณฺณกานํ ยทิตํ
 เรวโต ชฺชิตฺตวณฺโณ ๑ ฉายนํ ยทิตํ กงฺขาเรวโต ๑ อารทฺธวณฺณํ
 ยทิตํ โสโณ โกตฺติวิโส ๑ กตฺถยาณวาทกฺกณฺณํ ยทิตํ โสโณ
 กุฏิกณฺโณ ๑ ธารีณํ ยทิตํ สํวตฺถํ ๑ สทฺธธาณมฺมุตฺตานํ ยทิตํ
 วกฺกตฺติ ๑

วคฺโค ทฺตติโย ๑

[๑๔๘] เขตทศุคํ ภิกฺขเว มมํ สํวกานํ ภิกฺขุณฺโณ สิกฺขากาณามานํ

ยทิตํ ภาหุโต ๑ สัณฑาปพชิตานํ ยทิตํ ฐฐาปาโต ๑ ปจมี สัธากํ
 คณฺหณฺตานํ ยทิตํ กุณฺฑทธานํ ๑ ปฏฺฐิภาณวณฺตานํ ยทิตํ วจฺจํโส ๑
 สมนฺตปาสาทิกานํ ยทิตํ อฺปเสโน วจฺจํตฺตฺตฺโต ๑ เสนาสนปณฺ-
 ณาปทานํ ยทิตํ ทพฺโพ มถฺตฺตฺโต ๑ เทวตานํ ปิยมนาปานํ
 ยทิตํ ปิตฺตทวจฺจํ ๑ อธิปฺปาภินฺณานํ ยทิตํ พาทิโย ทารุจฺจํวิโย ๑
 จิตฺตกถิกานํ ยทิตํ กุมารกสฺสโป ๑ ปฏฺฐิมุทิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตํ ยทิตํ
 มหาโกฏฺฐิจิตฺติ ๑

วคฺโค ตติโย ๑

[๓๔๘] เขตตคฺคํ ภิกฺขเว มมํ สํวทานํ ภิกฺขุณํ พหุสฺสํตานํ
 ยทิตํ อานนฺโต ๑ สติมนฺตานํ ยทิตํ อานนฺโต ๑ คติมนฺตานํ ยทิตํ
 อานนฺโต ๑ ฐติมนฺตานํ ยทิตํ อานนฺโต ๑ อฺปฐฺจาการํ ยทิตํ
 อานนฺโต ๑ มหาปริสํานํ ยทิตํ อรฺกฺกสฺสโป ๑ กุตฺตปฺปสํวาทานํ
 ยทิตํ กาฬุทายิ ๑ อปฺปาพาทานํ ยทิตํ พกฺกฺโส ๑ ปุพฺเพนิวาสํ
 อนุสฺสํวาทานํ ยทิตํ โสภิตํ ๑ วินยชฺชานํ ยทิตํ อฺปาทิ ๑ ภิกฺขุ-
 โนวาทานํ ยทิตํ นนฺเตโก ๑ อธิทฺธิเยสํ คุตฺตทฺทวารานํ ยทิตํ นนฺเตโก ๑
 ภิกฺขุโนวาทานํ ยทิตํ มหาภมฺมिโน ๑ เตะธาตฺตฺตฺตฺตํ ยทิตํ
 สํวาท ๑ ปฏฺฐิภาณเยยฺยการํ ยทิตํ ราโช ๑ ฐฐจฺจวชฺชานํ ยทิตํ
 โมฆวชาติ ๑

วคฺโค จตฺตฺตฺโต ๑

[๑๕๐] เขตทศุคํ ภูมิภาคเว มม สํวิกานํ ภูมิภาคนี้ วัตถุตณฺณํ
 ยทิตํ มหาปชาปตี โคตมํ ๑ มหาปณฺณํ ยทิตํ เขมา ๑ อิทฺธิ-
 มนฺตานํ ยทิตํ อุนฺนปถวณฺณํ ๑ วินยธฺรานํ ยทิตํ ปฐาจารา ๑
 ธมฺมกถิกานํ ยทิตํ ธมฺมทินฺนา ๑ ฌายันํ ยทิตํ นนฺทา ๑ ชารทฺธวิริยานํ
 ยทิตํ โสธนา ๑ ทิพฺพจกฺขุกันํ ยทิตํ สกฺกตา ๑ อธิปฺปาภินฺณํ ยทิตํ
 ภาทฺธา กุณฺนทลเกสา ๑ ปุพฺพเพณิฉาสํ ฌนฺตฺตฺตฺตฺตํ ยทิตํ ภาทฺธา กปฺปิตานํ ๑
 มหาภินฺณปฺปคฺคฺตํ ยทิตํ ภาทฺธา กจฺจนา ๑ อุนฺนจฺจวธฺรานํ ยทิตํ
 กิสาโคตมํ ๑ สทฺธชามฺมุตฺตํ ยทิตํ สิกฺขาตมาตาทิ ๑

ฌุโค ปณฺจโม ๑

[๑๕๑] เขตทศุคํ ภูมิภาคเว มม สํวิกานํ อฺปาสกานํ ปจฺมํ
 สฺวณํ คจฺจนฺตานํ ยทิตํ ตปฺสฺสสภตฺติกา วาณิชา ๑ ทายกานํ ยทิตํ
 สฺกฺกโต คหปติ ฌนฺตฺตฺตฺตํ ๑ ธมฺมกถิกานํ ยทิตํ จิตฺโต คหปติ
 มจฺฉิกสฺสณฺนิกโก ๑ จตฺตฺติ สํกฺกทวตฺตฺติ ปริสํ สํคณฺหนฺตานํ ยทิตํ
 หตฺตฺตฺตฺตํ ฌาพวโก ๑ ปณฺตฺตทายกานํ ยทิตํ มหานาโม สกฺกโก ๑
 มนาปทายกานํ ยทิตํ อฺจฺจโค คหปติ เวธํติโก ๑ สํปฺปญฺจกานํ
 ยทิตํ อฺจฺจโค คหปติ ๑ อเวจฺจปฺปสฺสนานํ ยทิตํ สฺวโร อมฺพญฺโ ๑
 ปุคฺคตปฺปสฺสนานํ ยทิตํ ชีวโก โกมารภจฺจ ๑ วิสฺสํสํกานํ ยทิตํ
 ฌกฺกปฺปตา คหปตฺตฺติ ๑

ฌุโค ฌุโ ๑

[๑๕๒] เขตทศุคํ ภิกฺขเว มม สํวิกานํ อุปาสิกานํ ปจฺมํ สฺรณํ
 คุญฺจนฺตํ ยทิตํ สฺวาทา เสนานิธิตา^๑ ๑ ทายิกานํ ยทิตํ วิสํสา
 มิคารมาตา ๑ พหุสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส ๑ เมตฺตทวิหารีนํ ยทิตํ
 สํมาวาตํ ๑ ฉายีนํ ยทิตํ อุตฺตฺตฺต ๑ นนฺทมาตา ๑ ปณฺตทายิกานํ
 ยทิตํ สฺสฺสฺสฺส ๑ โกถียธิตา ๑ คิถานุปฺปจํ ยทิตํ สฺสฺสฺสฺส
 อุปาสิกา ๑ อเวจฺจปฺปสฺสฺสฺส ๑ ยทิตํ กาคิยานํ ๑ วิสฺสฺสฺส ๑ ยทิตํ
 นกฺกตมาตา คหปตานํ ๑ อนฺตฺสฺสฺส ๑ ยทิตํ กาคํ อุปาสิกา
 คุรฺรณิกาทิ^๒ ๑

วคฺโค สฺสฺสฺส ๑

อฏฺฐจํณปาติ

[๑๕๓] อฏฺฐจํณเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ ทิฏฺฐิธัมมฺปนฺโน
 ปุคฺคโต กณฺธิ^๑ สํวาร์ นิจฺจโต อุปคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 จํณญ ๒ เขตํ ภิกฺขเว วิชฺชติ ยํ ปุคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 อุปคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค จํณเมตํ วิชฺชติ^๒ ๑

[๑๕๔] อฏฺฐจํณเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ ทิฏฺฐิธัมมฺปนฺโน
 ปุคฺคโต กณฺธิ^๑ สํวาร์ สฺสฺสโต อุปคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 จํณญ ๒ เขตํ ภิกฺขเว วิชฺชติ ยํ ปุคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค
 อุปคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺคฺค จํณเมตํ วิชฺชติ^๒ ๑

[๑๕๕] อฏฺฐจํณเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ ทิฏฺฐิธัมมฺปนฺโน

๑ พ. เสนนิธิตา ๑ ๒. พ. กาคี อุปาสิกา คุรฺรณิกาทิ ๑ ๓ พ. กณฺธิ ๑

ปฺกฺคโต กณฺจํ ฌมฺมํ อคฺคโต อฺปคฺจฺเจยฺย เนตํ จํานํ วิชฺชติ
 จํานญฺจ ไช เอตํ ภิกฺขเว วิชฺชติ ยํ ปุณฺณฺสนํ กณฺจํ ฌมฺมํ
 อคฺคโต อฺปคฺจฺเจยฺย จํานเมตํ วิชฺชตฺติ ๑

[๑๕๖] อฏฺฐจํานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ ทิฏฺฐิจิตฺตมฺปนฺโน
 ปฺกฺคโต มาตฺรํ ชีวิตา โวโรเปยฺย เนตํ จํานํ วิชฺชติ จํานญฺจ
 ไช เอตํ ภิกฺขเว วิชฺชติ ยํ ปุณฺณฺสนํ มาตฺรํ ชีวิตา โวโรเปยฺย
 จํานเมตํ วิชฺชตฺติ ๑

[๑๕๗] อฏฺฐจํานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ ทิฏฺฐิจิตฺตมฺปนฺโน
 ปฺกฺคโต ปิตฺรํ ชีวิตา โวโรเปยฺย เนตํ จํานํ วิชฺชติ จํานญฺจ
 ไช เอตํ ภิกฺขเว วิชฺชติ ยํ ปุณฺณฺสนํ ปิตฺรํ ชีวิตา โวโรเปยฺย
 จํานเมตํ วิชฺชตฺติ ๑

[๑๕๘] อฏฺฐจํานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ ทิฏฺฐิจิตฺตมฺปนฺโน
 ปฺกฺคโต อรหฺนํ ชีวิตา โวโรเปยฺย เนตํ จํานํ วิชฺชติ จํานญฺจ
 ไช เอตํ ภิกฺขเว วิชฺชติ ยํ ปุณฺณฺสนํ อรหฺนํ ชีวิตา โวโรเปยฺย
 จํานเมตํ วิชฺชตฺติ ๑

[๑๕๙] อฏฺฐจํานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ ทิฏฺฐิจิตฺตมฺปนฺโน
 ปฺกฺคโต ตถาคคตฺถํ ทฺวเฐน จิตฺเตน โลหิตํ อฺปฺปาเทยฺย เนตํ จํานํ
 วิชฺชติ จํานญฺจ ไช เอตํ ภิกฺขเว วิชฺชติ ยํ ปุณฺณฺสนํ ตถาคคตฺถํ
 ทฺวเฐน จิตฺเตน โลหิตํ อฺปฺปาเทยฺย จํานเมตํ วิชฺชตฺติ ๑

[๓๖๕] อฏฺฐจํานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ อิตถิ ราชา อตฺถํ
จกฺกวมคฺคิ เนตํ จํานํ วิชฺชติ จํานญฺจ โห เอตํ ภิกฺขเว
วิชฺชติ ยํ ปุริโส ราชา อตฺถํ จกฺกวมคฺคิ จํานเมตํ วิชฺชตฺติ ๑

[๓๖๖] อฏฺฐจํานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ อิตถิ สกฺกคฺคํ
การุญฺญ ๑ เป ๑ มวฺวคฺคํ การุญฺญ ๑ เป ๑ พฺรหฺมคฺคํ การุญฺญ
เนตํ จํานํ วิชฺชติ จํานญฺจ โห เอตํ ภิกฺขเว วิชฺชติ ยํ ปุริโส
สกฺกคฺคํ การุญฺญ ๑ เป ๑ มวฺวคฺคํ การุญฺญ ๑ เป ๑ พฺรหฺมคฺคํ
การุญฺญ จํานเมตํ วิชฺชตฺติ ๑

[๓๖๗] อฏฺฐจํานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ กายทุจฺจริตฺตํ
อิกฺขโง กนฺโถ มนํโป วิปาโก นิพฺพตฺเตยฺย เนตํ จํานํ วิชฺชติ
จํานญฺจ โห เอตํ ภิกฺขเว วิชฺชติ ยํ กายทุจฺจริตฺตํ อนิกฺขโง
อกนฺโถ อมนํโป วิปาโก นิพฺพตฺเตยฺย จํานเมตํ วิชฺชตฺติ ๑

[๓๖๘] อฏฺฐจํานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ วจฺจทุจฺจริตฺตํ ๑ เป ๑
วคฺโค ทฺติโย ๑

[๓๖๙] อฏฺฐจํานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ มโนทุจฺจริตฺตํ
อิกฺขโง กนฺโถ มนํโป วิปาโก นิพฺพตฺเตยฺย เนตํ จํานํ วิชฺชติ
จํานญฺจ โห เอตํ ภิกฺขเว วิชฺชติ ยํ มโนทุจฺจริตฺตํ อนิกฺขโง
อกนฺโถ อมนํโป วิปาโก นิพฺพตฺเตยฺย จํานเมตํ วิชฺชตฺติ ๑

[๓๗๐] อฏฺฐจํานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ กายตฺถจฺจริตฺตํ
อนิกฺขโง อกนฺโถ อมนํโป วิปาโก นิพฺพตฺเตยฺย เนตํ จํานํ วิชฺชติ

จ्ञานญจ โห เตถํ ภิกขเว วิชขติ ยํ กายสุจริตสุตํ อธิญโจะ กนฺโต
 มนาโป วิปาโก นิพพตเตยฺย จ्ञานเมตํ วิชขตีติ ฯ

[๗๓] อัญชันเมคํ ภิกฺขเว อนนฺทกาสํ ยํ วจฺจํ จริตํ ๑ เป ๑

[๑๗๒] ธนุจันเมตํ ภิกขเว อนนกาโล ยํ มโนสัจจิตตํ
 ธนุโจะ อกนโตะ อมณาโป วิปាកิ นัพพตเตยฺย เนตํ จานํ วิชฺชติ
 จานนญฺ โส ธตํ ภิกขเว วิชฺชติ ยํ มโนสัจจิตตํ ธนุโจะ อกนโตะ
 อมณาโป วิปាកิ นัพพตเตยฺย จานเมตํ วิชฺชตฺติ ฯ

[๑๗๓] อชฺฐจํานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ กายทฺฐจริตฺถมํจฺจํ
 ตณฺเฑทํ ทปฺปจฺจุยา กายตฺถํ เภทํ ปรมฺมรณํ ตํคฺคํ ตํคฺคํ โถกํ
 อปฺปชฺเชยฺย เนตํ จํานํ วิชฺชติ จํานฺเญจ โส เอตํ ภิกฺขเว
 วิชฺชติ ยํ กายทฺฐจริตฺถมํจฺจํ ตณฺเฑทํ ทปฺปจฺจุยา กายตฺถํ เภทํ
 ปรมฺมรณํ อปายํ ทคฺคํจฺจํ จินฺปาตํ นิริบํ อปฺปชฺเชยฺย จํานเมตํ
 วิชฺชตฺตี ។

[๑๗๕] ขนฺธุจํานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ วจฺจุจฺจวติ-
ตมํกํ ฯ เป ฯ

[๑๗๕] ธนุจันเมตํ ภิกขเว อนวกาโส ยํ มโนทุจจวิตตมํกํ
 ตณฺเฐทํ ทปฺปจฺจุยา กายธตฺถ เภททา ปรมฺมรณฺนา สํกตํ สํกตํ โสกํ
 ธปฺปชฺชเยยฺย เนตํ จานํ วิชฺชติ จานญฺจ โช ธตํ ภิกขเว
 วิชฺชติ ยํ มโนทุจจวิตตมํกํ ตณฺเฐทํ ทปฺปจฺจุยา กายธตฺถ เภททา
 ปรมฺมรณฺนา ธปายํ ทุคฺคตํ วินิปาทํ นิรยํ ธปฺปชฺชเยยฺย จานเมตํ

วิขุชตฺติ ฯ

[๓๗๖] อฏฺฐจฺานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ กายสํสุจิริตสํมุกฺคํ
ตณฺเฑนทานา ตปฺปจฺจุยา กายสํสุตํ เกทา ปรมฺมรณฺนา อปายํ ทฺวคฺคตฺติ
วินิปาตํ นิรยํ อฺปฺปชฺเชยฺย เนตํ จฺานํ วิขุชตฺติ จฺานญฺจ ไช เอตํ
ภิกฺขเว วิขุชตฺติ ยํ กายสํสุจิริตสํมุกฺคํ ตณฺเฑนทานา ตปฺปจฺจุยา กายสํสุตํ
เกทา ปรมฺมรณฺนา สํคฺคํ สคฺคํ โถกํ อฺปฺปชฺเชยฺย จฺานเมตํ วิขุชตฺติ ฯ

[๓๗๗] อฏฺฐจฺานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ วจฺสํสุจิริต-
สํมุกฺคํ ฯ เป ฯ

[๓๗๘] อฏฺฐจฺานเมตํ ภิกฺขเว อนวกาโส ยํ มโนสํสุจิริตสํมุกฺคํ
ตณฺเฑนทานา ตปฺปจฺจุยา กายสํสุตํ เกทา ปรมฺมรณฺนา อปายํ ทฺวคฺคตฺติ
วินิปาตํ นิรยํ อฺปฺปชฺเชยฺย เนตํ จฺานํ วิขุชตฺติ จฺานญฺจ ไช เอตํ
ภิกฺขเว วิขุชตฺติ ยํ มโนสํสุจิริตสํมุกฺคํ ตณฺเฑนทานา ตปฺปจฺจุยา กายสํสุตํ
เกทา ปรมฺมรณฺนา สํคฺคํ สคฺคํ โถกํ อฺปฺปชฺเชยฺย จฺานเมตํ
วิขุชตฺติ ฯ

วคฺโค ตติโย ฯ

อปฺรา เอกธมฺมาทีปาทิ

[๓๗๙] เอกธมฺโม ภิกฺขเว ภาวิตฺโต พหุตฺถกิตฺโต เอกนฺตนิพฺพิทาเย
วิราคาย นิโรธาย อฺปฺปสํมาย อภินฺนุณฺนาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตตฺติ
กตโม เอกธมฺโม พุทฺธานุสํสฺสตี อยํ ไช ภิกฺขเว เอกธมฺโม ภาวิตฺโต
พหุตฺถกิตฺโต เอกนฺตนิพฺพิทาเย วิราคาย นิโรธาย อฺปฺปสํมาย อภินฺนุณฺนาย

๔๐ สัจจตนฺตปฏฺเฐ องฺกุคฺคฺตฺรนิคายสฺส ເອກນິປາໂຕ [๓๘๐]

ສມຸໂພຣາຍ ນິພຸພານາຍ ສົງຄຸດຕິຕິ ។

[๓๘๐] ເອກຮມຸໂມ ກິກຸຂເວ ກາວິໂຕ ພຸຸຖຸຖັກໂຕ ເອກນຸຕນິພຸພິທາຍ
ວິຣາກາຍ ນິໂຣຮາຍ ອຸປສັມາຍ ອຸກິນຸວາຍ ສມຸໂພຣາຍ ນິພຸພານາຍ ສົງຄຸດຕິ
ກຕໂມ ເອກຮມຸໂມ ຮມຸມານຸສັສຕິ ... ສັຊມານຸສັສຕິ ... ສັຊຖານຸສັສຕິ ...
ຈາຕານຸສັສຕິ ... ເທວຕານຸສັສຕິ ... ອານາປານສຕິ ... ມຣຣສຕິ ... ກາຍ-
ກຕາສຕິ ... ອຸປສັມານຸສັສຕິ ອຍ໌ ໂຂ ກິກຸຂເວ ເອກຮມຸໂມ ກາວິໂຕ ພຸຸຖຸຖັກໂຕ
ເອກນຸຕນິພຸພິທາຍ ວິຣາກາຍ ນິໂຣຮາຍ ອຸປສັມາຍ ອຸກິນຸວາຍ ສມຸໂພຣາຍ
ນິພຸພານາຍ ສົງຄຸດຕິຕິ ។

ວາຸໂຕ ປຈໂມ ។

[๓๘๑] ນາຸ່ ກິກຸຂເວ ອນຸວໍ ເອກຮມຸມໍມີ ສມນຸປສັສາມິ ເຢນ
ອນຸປປນຸນາ ວາ ອກຸສັຕາ ຮມຸມາ ອຸປປຊຊນຸຕິ ອຸປປນຸນາ ວາ ອກຸສັຕາ
ຮມຸມາ ກິຍໂຍກາວາຍ ເວປຸຕຸຕາຍ ສົງຄຸດຕນຸຕິ ຍຄຍິທໍ ກິກຸຂເວ ມິຈຸຖາທິງຊີ
ມິຈຸຖາທິງຊີຄສັ ກິກຸຂເວ ອນຸປປນຸນາ ເຈວ ອກຸສັຕາ ຮມຸມາ ອຸປປຊຊນຸຕິ
ອຸປປນຸນາ ຈ ອກຸສັຕາ ຮມຸມາ ກິຍໂຍກາວາຍ ເວປຸຕຸຕາຍ ສົງຄຸດຕນຸຕິຕິ ។

[๓๘๒] ນາຸ່ ກິກຸຂເວ ອນຸວໍ ເອກຮມຸມໍມີ ສມນຸປສັສາມິ ເຢນ
ອນຸປປນຸນາ ວາ ກຸສັຕາ ຮມຸມາ ອຸປປຊຊນຸຕິ ອຸປປນຸນາ ວາ ກຸສັຕາ
ຮມຸມາ ກິຍໂຍກາວາຍ ເວປຸຕຸຕາຍ ສົງຄຸດຕນຸຕິ ຍຄຍິທໍ ກິກຸຂເວ ສມນຸ-
ທິງຊີ ສມນຸທິງຊີຄສັ ກິກຸຂເວ ອນຸປປນຸນາ ເຈວ ກຸສັຕາ ຮມຸມາ
ອຸປປຊຊນຸຕິ ອຸປປນຸນາ ຈ ກຸສັຕາ ຮມຸມາ ກິຍໂຍກາວາຍ ເວປຸຕຸຕາຍ
ສົງຄຸດຕນຸຕິຕິ ។

[๑๘๓] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อนุปฺปนฺนา วา กุสฺสตา ธมฺมา นุปฺปชฺชนฺติ อฺปนฺนา วา กุสฺสตา
 ธมฺมา ปริหาณนฺติ ยถิทํ ภิกฺขเว มิจฺฉาทิฏฺฐิจิ มิจฺฉาทิฏฺฐิจิ กุสฺส
 ภิกฺขเว อนุปฺปนฺนา เจว กุสฺสตา ธมฺมา นุปฺปชฺชนฺติ อฺปนฺนา จ
 กุสฺสตา ธมฺมา ปริหาณนฺตํติ ฯ

[๑๘๔] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อนุปฺปนฺนา วา อกุสฺสตา ธมฺมา นุปฺปชฺชนฺติ อฺปนฺนา วา อกุสฺสตา
 ธมฺมา ปริหาณนฺติ ยถิทํ ภิกฺขเว สํมมาทิฏฺฐิจิ สํมมาทิฏฺฐิจิ กุสฺส
 ภิกฺขเว อนุปฺปนฺนา เจว อกุสฺสตา ธมฺมา นุปฺปชฺชนฺติ อฺปนฺนา จ
 อกุสฺสตา ธมฺมา ปริหาณนฺตํติ ฯ

[๑๘๕] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อนุปฺปนฺนา วา มิจฺฉาทิฏฺฐิจิ อฺปนฺนชฺชติ อฺปนฺนา วา มิจฺฉาทิฏฺฐิจิ
 ปวทฺธมฺมํติ ยถิทํ ภิกฺขเว อโยนิโส มนสิกาโร อโยนิโส ภิกฺขเว
 มนสิกาโรติ อนุปฺปนฺนา เจว มิจฺฉาทิฏฺฐิจิ อฺปนฺนชฺชติ อฺปนฺนา จ
 มิจฺฉาทิฏฺฐิจิ ปวทฺธมฺมํตํติ ฯ

[๑๘๖] นาทิ ภิกฺขเว อญฺญํ เขกธมฺมํมี สมนุสฺสํสามิ เยน
 อนุปฺปนฺนา วา สํมมาทิฏฺฐิจิ อฺปนฺนชฺชติ อฺปนฺนา วา สํมมาทิฏฺฐิจิ
 ปวทฺธมฺมํติ ยถิทํ ภิกฺขเว โยนิโส มนสิกาโร โยนิโส ภิกฺขเว
 มนสิกาโรติ อนุปฺปนฺนา เจว สํมมาทิฏฺฐิจิ อฺปนฺนชฺชติ อฺปนฺนา จ
 สํมมาทิฏฺฐิจิ ปวทฺธมฺมํตํติ ฯ

[๑๘๗] นาคิ ภิกขเว อญฺญํ เอตมฺหํมยํ สมนุสฺสํสามิ เยเนวํ
 ตํตฺตา กายสฺสํ เภททา ปรมุจฺจนา อปายํ ทฺวคฺคํ วินิปาทํ นิรยํ
 อปฺปชฺชนฺตํ ยถิทํ ภิกขเว มิจฺฉาทิฆฺขิ มิจฺฉาทิฆฺขิยา ภิกขเว
 สมนุสฺสาคตา ตํตฺตา กายสฺสํ เภททา ปรมุจฺจนา อปายํ ทฺวคฺคํ วินิปาทํ
 นิรยํ อปฺปชฺชนฺตํติ ฯ

[๑๔๔] นาฬิ ภิภษเว อญญํ เขภษมมํ สมนุสฺสํ ยะเนวํ
 สํคฺคา กายสํสํ เกหา ปรมฺมรณํ สํคฺคํ สํคฺคํ โสกํ อุปปชฺชนติ
 ยถิทํ ภิภษเว สมนฺมาทิจฺจํ สมนฺมาทิจฺจา ภิภษเว สมนฺนาคคา สํคฺคา
 กายสํสํ เกหา ปรมฺมรณํ สํคฺคํ สํคฺคํ โสกํ อุปปชฺชนตฺติ ๑

[illegible]

ธมฺมาทินํ ยถา มโนกมฺมํ ยถาทิฏฺฐิธมฺมํ ธมฺมาทินํ ยา จ
 เจตนา ยา จ ปคฺคณา โย จ ปณฺธิ เย จ สํวารา สํพุเพ เต
 ธมฺมา อธิฏฺฐาย อกฺกตฺตาย อมฺนาปาย อหิตาย ทฺกฺขาย สํวตฺตุนฺติ
 ตํ กิธฺสํ เหตุ ทิฏฺฐิ หิ ภิกฺขเว ปาปํกาทิ ฯ

[๓๘๐] ธมฺมาทิฏฺฐิกิธฺสํ ภิกฺขเว ปุริสํปฺกฺคตสฺส ยถาเยว กายกมฺมํ
 ยถาทิฏฺฐิธมฺมํ ธมฺมาทินํ ยถา วจฺกมฺมํ ยถาทิฏฺฐิธมฺมํ ธมฺมาทินํ
 ยถา มโนกมฺมํ ยถาทิฏฺฐิธมฺมํ ธมฺมาทินํ ยา จ เจตนา ยา จ
 ปคฺคณา โย จ ปณฺธิ เย จ สํวารา สํพุเพ เต ธมฺมา อธิฏฺฐาย
 กนฺตฺตาย มนาปาย หิตาย สฺขาย สํวตฺตุนฺติ ตํ กิธฺสํ เหตุ ทิฏฺฐิ
 หิ ภิกฺขเว ภาทฺธิกา ฯ เถยฺยถาภี ภิกฺขเว อจฺจุณฺทํ วา สาลิณฺทํ วา
 มุทฺธิกาณฺทํ วา อตฺตตฺตํ ปจฺจเวยา นิฏฺฐิตํ ยถาเยว ปจฺจวํสํ อฺปาทิยติ
 ยถา อโพรสํ อฺปาทิยติ สํพุพฺพํ มจฺจุตฺตํ สํคตฺตํ อเสจฺน
 กตฺตํ สํวตฺตติ ตํ กิธฺสํ เหตุ ธีรํ หิ ภิกฺขเว ภาทฺทกํ เหวเมว
 โห ภิกฺขเว ธมฺมาทิฏฺฐิกิธฺสํ ปุริสํปฺกฺคตสฺส ยถาเยว กายกมฺมํ ยถา
 ทิฏฺฐิธมฺมํ ธมฺมาทินํ ยถา วจฺกมฺมํ ยถาทิฏฺฐิธมฺมํ ธมฺมาทินํ
 ยถา มโนกมฺมํ ยถาทิฏฺฐิธมฺมํ ธมฺมาทินํ ยา จ เจตนา ยา จ
 ปคฺคณา โย จ ปณฺธิ เย จ สํวารา สํพุเพ เต ธมฺมา อธิฏฺฐาย
 กนฺตฺตาย มนาปาย หิตาย สฺขาย สํวตฺตุนฺติ ตํ กิธฺสํ เหตุ ทิฏฺฐิ
 หิ ภิกฺขเว ภาทฺธิกาติ ฯ

วคฺโค ทฺติโย ฯ

๒๐๓] อปรสัสต์ เอกธมฺมาทปาลิยํ คติโย วคฺโค ๔๕

มนุสฺสํวิปฺปมณฺเณ โถเก อฺปฺปนฺโน พฺหุณฺนํ สํคฺคตํ อหิตาย ทฺวํชยา
อนนฺยา พฺยสํนํยาติ ฯ

[๑๙๕] ทฺวํชยาเต ภิกฺขเว ธมฺมวินฺเย โย จ สํมาทเปติ ยญฺจ
สํมาทเปติ โย จ สํมาทปฺปโต ตถทฺวํชยา ปฏิปชฺชติ สํพุเพ เต
พฺหุ อฺปฺปญฺญํ ปสฺสวณฺติ ตํ กิณฺทํ เหตุ ทฺวํชยาตคฺคตา ภิกฺขเว
ธมฺมสฺสํสาติ ฯ

[๑๙๖] สฺวากฺขยาเต ภิกฺขเว ธมฺมวินฺเย โย จ สํมาทเปติ ยญฺจ
สํมาทเปติ โย จ สํมาทปฺปโต ตถทฺวํชยา ปฏิปชฺชติ สํพุเพ เต
พฺหุ อฺปฺปญฺญํ ปสฺสวณฺติ ตํ กิณฺทํ เหตุ สฺวากฺขยาตคฺคตา ภิกฺขเว
ธมฺมสฺสํสาติ ฯ

[๑๙๗] ทฺวํชยาเต ภิกฺขเว ธมฺมวินฺเย ทายเกณ มคฺคา ชานิตพฺพา
โน ปฏิคฺคาหเกณ ตํ กิณฺทํ เหตุ ทฺวํชยาตคฺคตา ภิกฺขเว ธมฺมสฺสํสาติ ฯ

[๑๙๘] สฺวากฺขยาเต ภิกฺขเว ธมฺมวินฺเย ปฏิคฺคาหเกณ มคฺคา
ชานิตพฺพา โน ทายเกณ ตํ กิณฺทํ เหตุ สฺวากฺขยาตคฺคตา ภิกฺขเว
ธมฺมสฺสํสาติ ฯ

[๑๙๙] ทฺวํชยาเต ภิกฺขเว ธมฺมวินฺเย โย ธารทฺธวิริโย โส
ทฺวํชํ วิหริติ ตํ กิณฺทํ เหตุ ทฺวํชยาตคฺคตา ภิกฺขเว ธมฺมสฺสํสาติ ฯ

[๒๐๐] สฺวากฺขยาเต ภิกฺขเว ธมฺมวินฺเย โย กุสฺสํโต โส ทฺวํชํ
วิหริติ ตํ กิณฺทํ เหตุ สฺวากฺขยาตคฺคตา ภิกฺขเว ธมฺมสฺสํสาติ ฯ

[๒๐๑] ทฺวํชยาเต ภิกฺขเว ธมฺมวินฺเย โย กุสฺสํโต โส สฺวํ

สัจจตา พหุตรา เย สัจจเนยฺยํ ชานนํ น สัจจกถา ๑ เอวเมว โส
 ภิกขเว อปฺปกา เต สัจจตา เย สัจจกถา โยนิโส ปทกถา อถโธ
 เอเตว สัจจตา พหุตรา เย สัจจกถา โยนิโส น ปทกถา ๑ เอวเมว
 โส ภิกขเว อปฺปกา เต สัจจตา เย ววสัจจกถาวิมมณํ กิริยา ตถาภา
 สสมาธิ ตถาภา จิตฺตสํเสกคฺคํ อถโธ เอเตว สัจจตา พหุตรา เย
 ววสัจจกถาวิมมณํ กิริยา น ตถาภา สสมาธิ น ตถาภา จิตฺตสํเสกคฺคํ ๑
 เอวเมว โส ภิกขเว อปฺปกา เต สัจจตา เย อนนคฺคสัจจกถา ตถาภา
 อถโธ เอเตว สัจจตา พหุตรา เย อนนคฺคสัจจกถา น ตถาภา อญฺเณ
 กปาตภาเตน ยาเปเนติ ๑ เอวเมว โส ภิกขเว อปฺปกา เต สัจจตา
 เย อตฺถสัจจกถา วิมมณสัจจกถา วิมุตฺติสัจจกถา ตถาภา อถโธ เอเตว
 สัจจตา พหุตรา เย อตฺถสัจจกถา วิมมณสัจจกถา วิมุตฺติสัจจกถา น ตถาภา ๑
 ตสฺมา ติห ภิกขเว เอวํ สัจจกถา อตฺถสัจจกถา วิมมณสัจจกถา วิมุตฺติสัจจกถา
 ตถาภา ภวีสฺสามาติ เอวํ หิ โว ภิกขเว สัจจกถา ๑

[๒๐๖] เสงฺฆกถาปิ ภิกขเว อปฺปมคฺคกํ อิมสฺมิ ชมฺพุทฺธเป อาราม-
 ราชคฺเณยฺยํ วนราชคฺเณยฺยํ ภูมิจาณคฺเณยฺยํ ปุทฺธกถาวิมมณคฺเณยฺยํ
 อถโธ เอเตว พหุตรา ยทิทํ อุกฺกตวิมมณํ นทฺธิกคฺคํ ชาติคฺคกถาวิมมณ-
 ราชคฺเณยฺยํ เอวเมว โส ภิกขเว อปฺปกา เต สัจจตา เย มนุสฺสา
 จุตฺตา มนุสฺสํ ปจฺจาสายนฺติ อถโธ เอเตว สัจจตา พหุตรา เย
 มนุสฺสา จุตฺตา นิรเเย ปจฺจาสายนฺติ ติรจฺจนาณียานิ ปจฺจาสายนฺติ
 ปิตฺติวิธเเย ปจฺจาสายนฺติ ๑ เอวเมว โส ภิกขเว อปฺปกา เต สัจจตา

เย มนุสฺสํ จุตา เทเวสฺสํ ปจฺจาสายนฺติ อถโฆ เอเตว ตฺตฺตา
 พหุตฺรา เย มนุสฺสํ จุตา นีรเย ปจฺจาสายนฺติ ติรจฺจนโยนินยา ปจฺจาสายนฺติ
 นีตฺติวีสเย ปจฺจาสายนฺติ ฯ เอวเมว โฆ ภิกฺขเว อปฺปกา
 เต ตฺตฺตา เย เทวา จุตา เทเวสฺสํ ปจฺจาสายนฺติ อถโฆ เอเตว
 ตฺตฺตา พหุตฺรา เย เทวา จุตา นีรเย ปจฺจาสายนฺติ ติรจฺจนโยนินยา
 ปจฺจาสายนฺติ นีตฺติวีสเย ปจฺจาสายนฺติ ฯ เอวเมว โฆ ภิกฺขเว อปฺปกา
 เต ตฺตฺตา เย เทวา จุตา มนุสฺสํ ปจฺจาสายนฺติ อถโฆ เอเตว
 ตฺตฺตา พหุตฺรา เย เทวา จุตา นีรเย ปจฺจาสายนฺติ ติรจฺจนโยนินยา
 ปจฺจาสายนฺติ นีตฺติวีสเย ปจฺจาสายนฺติ ฯ เอวเมว โฆ ภิกฺขเว อปฺปกา
 เต ตฺตฺตา เย นีรยา จุตา มนุสฺสํ ปจฺจาสายนฺติ อถโฆ เอเตว ตฺตฺตา
 พหุตฺรา เย นีรยา จุตา นีรเย ปจฺจาสายนฺติ ติรจฺจนโยนินยา ปจฺจาสายนฺติ
 นีตฺติวีสเย ปจฺจาสายนฺติ ฯ เอวเมว โฆ ภิกฺขเว อปฺปกา
 เต ตฺตฺตา เย นีรยา จุตา เทเวสฺสํ ปจฺจาสายนฺติ อถโฆ เอเตว
 ตฺตฺตา พหุตฺรา เย นีรยา จุตา นีรเย ปจฺจาสายนฺติ ติรจฺจนโยนินยา
 ปจฺจาสายนฺติ นีตฺติวีสเย ปจฺจาสายนฺติ ฯ เอวเมว โฆ ภิกฺขเว อปฺปกา
 เต ตฺตฺตา เย ติรจฺจนโยนินยา จุตา มนุสฺสํ ปจฺจาสายนฺติ อถโฆ
 เอเตว ตฺตฺตา พหุตฺรา เย ติรจฺจนโยนินยา จุตา นีรเย ปจฺจาสายนฺติ
 ติรจฺจนโยนินยา ปจฺจาสายนฺติ นีตฺติวีสเย ปจฺจาสายนฺติ ฯ เอวเมว
 โฆ ภิกฺขเว อปฺปกา เต ตฺตฺตา เย ติรจฺจนโยนินยา จุตา เทเวสฺสํ

បទុក្ខាធម្មនុតិ ខត្តនៃ ខេត្តេវ ឥតុត្ថា អត្ថុត្ថា យេ តិវត្ថុនានិយមនា
 តុត្ថា និរមេ បទុក្ខាធម្មនុតិ តិវត្ថុនានិយមនា បទុក្ខាធម្មនុតិ បីតុត្ថិវិធីយេ
 បទុក្ខាធម្មនុតិ ។ ខេត្តេវ ខត្តនៃ ភិក្ខុវេ ខប្បកា តេ ឥតុត្ថា យេ បីតុត្ថិវិធីយា
 តុត្ថា អនុត្ថេត្តុ បទុក្ខាធម្មនុតិ ខត្តនៃ ខេត្តេវ ឥតុត្ថា អត្ថុត្ថា យេ
 បីតុត្ថិវិធីយា តុត្ថា និរមេ បទុក្ខាធម្មនុតិ តិវត្ថុនានិយមនា បទុក្ខាធម្មនុតិ
 បីតុត្ថិវិធីយេ បទុក្ខាធម្មនុតិ ។ ខេត្តេវ ខត្តនៃ ភិក្ខុវេ ខប្បកា តេ ឥតុត្ថា
 យេ បីតុត្ថិវិធីយា តុត្ថា អេតេត្ថុ បទុក្ខាធម្មនុតិ ខត្តនៃ ខេត្តេវ ឥតុត្ថា
 អត្ថុត្ថា យេ បីតុត្ថិវិធីយា តុត្ថា និរមេ បទុក្ខាធម្មនុតិ តិវត្ថុនានិយមនា
 បទុក្ខាធម្មនុតិ បីតុត្ថិវិធីយេ បទុក្ខាធម្មនុតិ ។

វគ្គតោ ឥតុត្ថតោ ។

ឥត្ថាតករធម្មនិកាយនិកាយ

[២០៧] ឧត្ថុត្ថនិកាយ ភិក្ខុវេ តាវានី យតិកំ ឧបាសិកាតុត្ថំ បីតុត្ថិវិធី
 ឧបាសិកាតុត្ថំ បីតុត្ថិវិធីតុត្ថំ តេជ្ជវិកាតុត្ថំ ធម្មនិកាយតុត្ថំ វិនិច្ឆ័យតុត្ថំ វាសនតុត្ថំ
 តាវានី ឧបាសិកាតុត្ថំ ឧបាសិកាតុត្ថំ ឧបាសិកាតុត្ថំ ឧបាសិកាតុត្ថំ ឧបាសិកាតុត្ថំ
 ឧបាសិកាតុត្ថំ ឧបាសិកាតុត្ថំ ឧបាសិកាតុត្ថំ ឧបាសិកាតុត្ថំ ឧបាសិកាតុត្ថំ ។

[២០៨] ឧត្ថុត្ថនិកាយតុត្ថំ ទេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា
 ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា
 ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា
 ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ។

[២០៩] ឧត្ថុត្ថនិកាយតុត្ថំ ទេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ឧបាសិកា ។

... ตติยัม ฌานัม ภาเวติ ... จตุตถัม ฌานัม ภาเวติ ... เมตฺตัม
 เจโตวิมุตฺตัม ภาเวติ ... ภรณัม เจโตวิมุตฺตัม ภาเวติ ... มุทิตํ
 เจโตวิมุตฺตัม ภาเวติ ... อูเปกฺขัม เจโตวิมุตฺตัม ภาเวติ ... กายะ
 กายานุสฺสํ วิหริติ อาตาปี สัมปชานโน สติมา วิเนยฺย โถเก อภิชฺฌา-
 โทมนสฺสํ ... เวทนาสฺส เวทนานุสฺสํ วิหริติ ๑ เป ๑ จิตฺเต
 จิตฺตานุสฺสํ วิหริติ ๑ เป ๑ รมฺเมสฺส รมฺมานุสฺสํ วิหริติ อาตาปี
 สัมปชานโน สติมา วิเนยฺย โถเก อภิชฺฌาโทมนสฺสํ ... อนุปฺปนฺนํ
 ปาปกาณํ อกฺุสฺถานํ รมฺมานํ อนุปฺปาทาย ฌนฺทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ
 อารภาติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ ... อนุปฺปนฺนํ ปาปกาณํ อกฺุสฺถานํ
 รมฺมานํ ปหานาย ฌนฺทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ อารภาติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ
 ปทหติ ... อนุปฺปนฺนํ กุสฺสฺถานํ รมฺมานํ อนุปฺปาทาย ฌนฺทํ ชเนติ
 วายมติ วิริยํ อารภาติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ ปทหติ ... อนุปฺปนฺนํ
 กุสฺสฺถานํ รมฺมานํ จิตฺตํ อสฺมโมสํ ภิโยภาวาย เวปฺตุถาย ภาวนาย
 ปาวริฏฺฐาย ฌนฺทํ ชเนติ วายมติ วิริยํ อารภาติ จิตฺตํ ปคฺคณฺหาติ
 ปทหติ ... ฌนฺทสฺมาธิปชานสํชาวสํมฺมฺนาคตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ ...
 วิริยสฺมาธิปชานสํชาวสํมฺมฺนาคตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ ... จิตฺตสฺมาธิ-
 ปชานสํชาวสํมฺมฺนาคตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ ... วมํสํสฺมาธิปชานสํชาว-
 สํมฺมฺนาคตํ อิทฺธิปาทํ ภาเวติ ... สทฺธิทฺธิวิริยํ ภาเวติ ... วิริยทฺธิวิริยํ
 ภาเวติ ... สติทฺธิวิริยํ ภาเวติ ... สมาสฺมิทฺธิวิริยํ ภาเวติ ... ปญฺ-
 ญิตฺตทฺธิวิริยํ ภาเวติ ... สทฺธาพฺพํ ภาเวติ ... วิริยพฺพํ ภาเวติ ...

[๒๓๔] อชฺฌตฺตํ อรูปสํญฺญํ พหิทฺฐา รูปานิ ปสฺสํติ นํถานิ
 นํถวณฺณานิ นํถนิทสฺสํณานิ นํถนิภาสํณานิ ตานิ อภิภุชฺช ชานามิ
 ปสฺสํมํติ เอวํ สํญฺญํ โหติ ...

[๒๓๕] อชฺฌตฺตํ อรูปสํญฺญํ พหิทฺฐา รูปานิ ปสฺสํติ ปิตฺตานิ
 ปิตวณฺณานิ ปิตนิทสฺสํณานิ ปิตนิภาสํณานิ ตานิ อภิภุชฺช ชานามิ
 ปสฺสํมํติ เอวํ สํญฺญํ โหติ ...

[๒๓๖] อชฺฌตฺตํ อรูปสํญฺญํ พหิทฺฐา รูปานิ ปสฺสํติ โถหิตกานิ
 โถหิตกวณฺณานิ โถหิตกนิทสฺสํณานิ โถหิตกนิภาสํณานิ ตานิ อภิภุชฺช
 ชานามิ ปสฺสํมํติ เอวํ สํญฺญํ โหติ ...

[๒๓๗] อชฺฌตฺตํ อรูปสํญฺญํ พหิทฺฐา รูปานิ ปสฺสํติ โธทาทานิ
 โธทาทวณฺณานิ โธทาทนิทสฺสํณานิ โธทาทนิภาสํณานิ ตานิ อภิภุชฺช
 ชานามิ ปสฺสํมํติ เอวํ สํญฺญํ โหติ ... รูปํ รูปานิ ปสฺสํติ ...

[๒๓๘] อชฺฌตฺตํ อรูปสํญฺญํ พหิทฺฐา รูปานิ ปสฺสํติ ...
 สํญฺญํเตว อธิมุตฺโต โหติ ...

[๒๓๙] สํพฺพุโส รูปสํญฺญานํ สํมตฺติกฺกมา ปฏฺฐิสสํญฺญานํ อตฺถณฺจกมา
 นานตฺตสํญฺญานํ อมนเสกการา อนนฺโต อากาโสติ อากาสานญฺจายตนํ
 อุปตมฺปชฺช วิหริติ ...

[๒๔๐] สํพฺพุโส อากาสานญฺจายตนํ สํมตฺติกฺกมฺม อนนฺตํ วิญฺญา-
 ณนฺติ วิญฺญาณญฺจายตนํ อุปตมฺปชฺช วิหริติ ...

[๒๔๑] สํพฺพุโส วิญฺญาณญฺจายตนํ สํมตฺติกฺกมฺม นตฺติ กิณฺจติ

เทวดานุสัสติ ภาเวติ ... อานาปานัสติ ภาเวติ ... มรณัสติ
 ภาเวติ ... กายคตาสติ ภาเวติ ... อูปสมานุสัสติ ภาเวติ ...
 ปจิมชฺฌานัสสัคคํ สทฺธิณฺทริยํ ภาเวติ ... วิริยณฺทริยํ ภาเวติ ...
 สติณฺทริยํ ภาเวติ ... สสมาธิณฺทริยํ ภาเวติ ... ปญฺณินฺทริยํ ภาเวติ
 ... สทฺธาพถํ ภาเวติ ... วิริยพถํ ภาเวติ ... สติพถํ ภาเวติ
 ... สสมาธิพถํ ภาเวติ ... ปญฺญาพถํ ภาเวติ ... ทุคฺคิชฺฌานัสสัคคํ
 ๑ เป ๑ คตฺติยชฺฌานัสสัคคํ ๑ เป ๑ จตุตฺตชฺฌานัสสัคคํ ๑ เป ๑ เมตฺตทา-
 สสัคคํ ๑ เป ๑ กุรฺณาสสัคคํ ๑ เป ๑ มุทิตาสสัคคํ ๑ เป ๑ อูปเพกฺขา-
 สสัคคํ สทฺธิณฺทริยํ ภาเวติ ... วิริยณฺทริยํ ภาเวติ ... สติณฺทริยํ
 ภาเวติ ... สสมาธิณฺทริยํ ภาเวติ ... ปญฺณินฺทริยํ ภาเวติ ...
 สทฺธาพถํ ภาเวติ ... วิริยพถํ ภาเวติ ... สติพถํ ภาเวติ ...
 สสมาธิพถํ ภาเวติ ... ปญฺญาพถํ ภาเวติ ... อญฺญํ อจฺจุจติ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ อวิคฺตชฺฌานโน วิหริติ สตฺถุสํสาณฺณโกโร โอวาทปฏฺธิโกโร อโมฆํ
 รหฺมณํ ปิณฺฑนํ ญฺญชฺชติ โโก ปน วาโท เย นํ พหุตฺถโกโรนฺตฺติ ๑

[๒๒๕] ยสฺสสตฺถุสฺสจฺจิ ภิกฺขเว มหาตฺมมฺหุโท เจตสา ฌฺญโฆ อนฺโตคฺคชา
 ตฺสฺส กุณฺนทโย ยากาจิ ตมฺหุทํคมา เหวเมว โฆ ภิกฺขเว ยสฺสสตฺถุสฺสจฺจิ
 กายคตาสติ ภาวิตา พหุตฺถกตา อนฺโตคฺคชา ตสฺส กุสฺสตา ขมฺมา เยเกจิ
 วิชฺชาภาคิยาติ ๑

[๒๒๖] เอกธมฺโม ภิกฺขเว ภาวิตो พหุตฺถโกโต มหโต สํเวคาย
 สํวตฺตติ มหโต อตฺตถาย สํวตฺตติ มหโต โยคกฺขเมมาย สํวตฺตติ

๕๖ สุตตุนตบิฏเฐ อหุคคตุนนิกายสฺส เขณินปาโต [๒๒๗]

สฺสตีสํปชจณาย สํวตฺตติ ฌาณทสฺสํปฏิตาภาย สํวตฺตติ ทิฏฐ-
ธมฺมสฺสวិหาราย สํวตฺตติ วิชฺฐาวิมุกฺขิติผลสฺสจฺฉินิกริยาย สํวตฺตติ กตโม
เขธมฺโม ฌายคตาสฺสตี อหํ โห ภิกฺขเว เขธมฺโม ภาวิตो
พหุสฺสโกโต มหโต สํเวคาย สํวตฺตติ มหโต อคฺคตาย สํวตฺตติ มหโต
โยคกฺขเมมาย สํวตฺตติ สฺสตีสํปชจณาย สํวตฺตติ ฌาณทสฺสํ-
ปฏิตาภาย สํวตฺตติ ทิฏฐธมฺมสฺสวិหาราย สํวตฺตติ วิชฺฐาวิมุกฺขิติ-
ผลสฺสจฺฉินิกริยาย สํวตฺตติ ๑

[๒๒๗] เขธมฺเม ภิกฺขเว ภาวิตะ พหุสฺสเก กาโยมํ ปสฺสํมฺภาติ
จิตฺตํ ปสฺสํมฺภาติ วิตกฺกวิจฺจารมํ อุปสํมฺมฺนฺติ เกวลมํ วิชฺฐา-
ภากิยา ธมฺมา ภาวนาปาริปุรํ คจฺฉนฺตํ กตมสฺมํ เขธมฺเม ฌาย-
คตาสฺสตี อิมสฺมํ โห ภิกฺขเว เขธมฺเม ภาวิตะ พหุสฺสเก กาโยมํ
ปสฺสํมฺภาติ จิตฺตํ ปสฺสํมฺภาติ วิตกฺกวิจฺจารมํ อุปสํมฺมฺนฺติ เกวลมํ
วิชฺฐาภากิยา ธมฺมา ภาวนาปาริปุรํ คจฺฉนฺตํ ๑

[๒๒๘] เขธมฺเม ภิกฺขเว ภาวิตะ พหุสฺสเก อหุคคตุนนิกา เจว
อหุคคตา ธมฺมา อหุคคตุนนิกา อหุคคตา ๑ อหุคคตา ธมฺมา ปหิณฺนํ
กตมสฺมํ เขธมฺเม ฌายคตาสฺสตี อิมสฺมํ โห ภิกฺขเว เขธมฺเม
ภาวิตะ พหุสฺสเก อหุคคตุนนิกา เจว อหุคคตา ธมฺมา อหุคคตุนนิกา
อหุคคตา ๑ อหุคคตา ธมฺมา ปหิณฺนํ ๑

[๒๒๙] เขธมฺเม ภิกฺขเว ภาวิตะ พหุสฺสเก อหุคคตุนนิกา เจว
อหุคคตา ธมฺมา อหุคคตุนนิกา อหุคคตา ๑ อหุคคตา ธมฺมา ฌายคตาสฺสตี

เวปฺตุถาย ลํวตฺตุนฺติ กตมํมํ เภกฺขมฺเม กายคตาสติยา อิมํมํ
 โข ภิกฺขเว เภกฺขมฺเม ภาวิตฺเต พหุํถักฺเค อนฺนํปฺปนฺนา เจว กุสฺสตา
 ชมฺมา อฺปฺปชฺชุนฺติ อฺปฺปนฺนา จ กุสฺสตา ชมฺมา ภิชฺโชภาวาย เวปฺตุ-
 ถาย ลํวตฺตุนฺตํ ๑

[๒๓๐] เภกฺขมฺเม ภิกฺขเว ภาวิตฺเต พหุํถักฺเค อวิชฺชา ปหฺยติ
 วิชฺชา อฺปฺปชฺชติ อสฺมิมานํ ปหฺยติ อนฺธํยา สํมุจฺจาทํ คจฺจนฺติ
 สลฺยโณชนา ปหฺยติ กตมํมํ เภกฺขมฺเม กายคตาสติยา อิมํมํ
 โข ภิกฺขเว เภกฺขมฺเม ภาวิตฺเต พหุํถักฺเค อวิชฺชา ปหฺยติ วิชฺชา
 อฺปฺปชฺชติ อสฺมิมานํ ปหฺยติ อนฺธํยา สํมุจฺจาทํ คจฺจนฺติ
 สลฺยโณชนา ปหฺยติ ๑

[๒๓๑] เภกฺขมฺโม ภิกฺขเว ภาวิตฺโต พหุํถักฺโก ปณฺณวปฺปเกทาย
 ลํวตฺตติ อนฺนํปาทาปรินิพฺพานาย ลํวตฺตติ กตมํ เภกฺขมฺโม กาย-
 คตาสติ อโย โข ภิกฺขเว เภกฺขมฺโม ภาวิตฺโต พหุํถักฺโก ปณฺณวปฺป-
 เกทาย ลํวตฺตติ อนฺนํปาทาปรินิพฺพานาย ลํวตฺตติ ๑

[๒๓๒] เภกฺขมฺเม ภิกฺขเว ภาวิตฺเต พหุํถักฺเค อเนกธาตฺตฺตฺตฺตฺต
 โหติ นานาธาตฺตฺตฺตฺตฺต โหติ อเนกธาตฺตฺตฺตฺตฺต โหติ กต-
 มํมํ เภกฺขมฺเม กายคตาสติยา อิมํมํ โข ภิกฺขเว เภกฺขมฺเม
 ภาวิตฺเต พหุํถักฺเค อเนกธาตฺตฺตฺตฺต โหติ นานาธาตฺตฺตฺตฺต โหติ
 อเนกธาตฺตฺตฺตฺต โหติ ๑

[๒๓๓] เภกฺขมฺโม ภิกฺขเว ภาวิตฺโต พหุํถักฺโก โสตาปตฺติผลสํจุ-

[100]

กิริยาย ล้วงตุตติ สักทาคามิผลสังฺกนิกริยาย ล้วงตุตติ ฌนาคามิผล-
สังฺกนิกริยาย ล้วงตุตติ อรหตุตผลสังฺกนิกริยาย ล้วงตุตติ กตโม
เขตรมฺโม กายคตาสติ ขยํ โข ภิกฺขเว เขตรมฺโม ภาวโต พหุตฺถโต
โสตาปคฺคิผลสังฺกนิกริยาย ล้วงตุตติ สักทาคามิผลสังฺกนิกริยาย ล้วงตุตติ
ฌนาคามิผลสังฺกนิกริยาย ล้วงตุตติ อรหตุตผลสังฺกนิกริยาย ล้วงตุตติ ฯ

สัมมุติ ปณฺณวรุณฺมิยา สัมมุติ ปณฺณวเวปฺปุตฺตยา สัมมุติ
 มหาปณฺณตยา สัมมุติ ปุณฺณปณฺณตยา สัมมุติ วิปฺปตฺตปณฺณตยา
 สัมมุติ คมฺภีรปณฺณตยา สัมมุติ อสฺมตฺตปณฺณตยา สัมมุติ
 ฐีรปณฺณตยา สัมมุติ ปณฺณวาพาหุตฺตยา สัมมุติ สัมปณฺณตยา
 สัมมุติ ตฺหปณฺณตยา สัมมุติ หาสฺปณฺณตยา สัมมุติ ชวน-
 ปณฺณตยา สัมมุติ ติกฺขปณฺณตยา สัมมุติ นิพฺเพธิกปณฺณตยา
 สัมมุติ กตฺโถมฺ เภกฺกมฺโถมฺ กายคตฺตํ อโย ชัย ภิกฺขเว เภก-
 กมฺโถมฺ ภาวิตฺต พหุตฺถกิตฺต ปณฺณวาปฺปฐาภาย สัมมุติ ปณฺณวรุณฺมิยา
 สัมมุติ ปณฺณวเวปฺปุตฺตยา สัมมุติ มหาปณฺณตยา สัมมุติ
 ปุณฺณปณฺณตยา สัมมุติ วิปฺปตฺตปณฺณตยา สัมมุติ คมฺภีรปณฺณตยา
 สัมมุติ อสฺมตฺตปณฺณตยา สัมมุติ ฐีรปณฺณตยา สัมมุติ
 ปณฺณวาพาหุตฺตยา สัมมุติ สัมปณฺณตยา สัมมุติ ตฺหปณฺณตยา
 สัมมุติ หาสฺปณฺณตยา สัมมุติ ชวนปณฺณตยา สัมมุติ ติกฺข-
 ปณฺณตยา สัมมุติ นิพฺเพธิกปณฺณตยา สัมมุติ ๑

[๒๓๕] อมตฺตฺเต ภาวฺสว น ปริภุชฺชนฺติ เย กายคตาสฺมา น
 ปริภุชฺชนฺติ ฯ อมตฺตฺเต ภาวฺสว ปริภุชฺชนฺติ เย กายคตาสฺมา
 ปริภุชฺชนฺตฺติ ฯ

[๒๓๖] อมตฺตฺเต ภาวฺสว อปริภุชฺสํ เย ภาวคตาสฺมา
 อปริภุชฺสํ ฯ อมตฺตฺเต ภาวฺสว ปริภุชฺสํ เย ภาวคตาสฺมา
 ปริภุชฺสํ ฯ

[๒๓๗] อมตฺตฺเต ภาวฺสว ปริหีนํ เย ภาวคตาสฺมา ปริหีนํ ฯ
 อมตฺตฺเต ภาวฺสว อปริหีนํ เย ภาวคตาสฺมา อปริหีนํ ฯ

[๒๓๘] อมตฺตฺเต ภาวฺสว วิรทํ เย ภาวคตาสฺมา วิรทํ ฯ
 อมตฺตฺเต ภาวฺสว อวิรทํ เย ภาวคตาสฺมา อวิรทํ ฯ

[๒๓๙] อมตฺตฺเต ภาวฺสว ปมาทิสฺสํ เย ภาวคตาสฺมา ปมาทิสฺสํ ฯ
 อมตฺตฺเต ภาวฺสว น ปมาทิสฺสํ เย ภาวคตาสฺมา น ปมาทิสฺสํ ฯ

[๒๔๐] อมตฺตฺเต ภาวฺสว ปมฺมจฺจํ เย ภาวคตาสฺมา ปมฺมจฺจํ ฯ
 อมตฺตฺเต ภาวฺสว อปมฺมจฺจํ เย ภาวคตาสฺมา อปมฺมจฺจํ ฯ

[๒๔๑] อมตฺตฺเต ภาวฺสว อนาเสวิตํ เย ภาวคตาสฺมา
 อนาเสวิตํ ฯ อมตฺตฺเต ภาวฺสว อาเสวิตํ เย ภาวคตาสฺมา
 อาเสวิตํ ฯ

[๒๔๒] อมตฺตฺเต ภาวฺสว อภาวิตํ เย ภาวคตาสฺมา
 อภาวิตํ ฯ อมตฺตฺเต ภาวฺสว ภาวิตํ เย ภาวคตาสฺมา ภาวิตํ ฯ

[๒๔๓] อมตฺตฺเต ภาวฺสว อพหุตฺถกํ เย ภาวคตาสฺมา

ສຸຕນຸຕປິຼເກ ອງຸສຸຕຸຕຣນິກາຍສຸຕ

ທຸກນິປາໄຕ

ນໂມ ສຸຕສຸ ກຸວໄຕ ອຣໂຫໄຕ ສມຸມາສມຸພຸທຸສຸຕສຸ ॥

ປສັມປນຸດາສໂກ

[໒໔໗] • ເວມຸເມ ສຸຕຸ ॥ ເອກັ ສມຍ໌ ກຸວາ ສາວຕຸຍ໌ ວິຮຸຕິ
ເຊຕວເນ ອນາຄມີໂຣຕິກສຸຕສຸ ອາຣາເມ ॥ ສຕຸຣ ໄຂ ກຸວາ ກິກຸຊ ອາມນເຕສ໌
ກິກຸຊໂວຕິ ॥ ກຸທນເຕຕິ ເຕ ກິກຸຊ ກຸວໄຕ ປຈຸສຸໂສສຸ ॥ ກຸວາ ເອຕ-
ທໂວຈ໌ ເທວມານີ ກິກຸຊເວ ວຊຸຊານີ ກຕມານີ ເທວ ທິງຊຸຣມຸມິກຸຍ
ວຊຸຊ໌ ສມຸປຣາຍິກຸຍ ວຊຸຊ໌ ॥ ກຕມຸຍ ກິກຸຊເວ ທິງຊຸຣມຸມິກັ ວຊຸຊ໌
ອິຣ ກິກຸຊເວ ເອກຸໂຈ ປສຸສຕິ ໂຈຣ໌ ອາຄຸຈາຣ໌ ຣາຊານ ຄເທວາ ວິວິຣາ
ກມຸມກຣນາ ກໂຣນເຕ ກສາຮີນີ ຕາເພນເຕ ເວຕເຕຮີນີ ຕາເພນເຕ ອທຸຣ-
ທຸນທເກຮີນີ ຕາເພນເຕ ສຕຸຣ໌ ມິນທນເຕ ປາທ໌ນີ ມິນທນເຕ ສຕຸຣປາທ໌ນີ
ມິນທນເຕ ກຕຸຣ໌ນີ ມິນທນເຕ ນາສ໌ນີ ມິນທນເຕ ກຕຸຣ໌ນາສ໌ນີ ມິນທນເຕ
ພິຕຸກຕາດິກ໌ນີ ກໂຣນເຕ ສັມມຸຣ໌ທິກ໌ນີ ກໂຣນເຕ ຣາຊຸມຸຊ໌ນີ ກໂຣນເຕ ໂຊຕິ-
ມາດິກ໌ນີ ກໂຣນເຕ ສຕຸຣປປຸໂຊຕິກ໌ນີ ກໂຣນເຕ ເອກວວຸຊິກ໌ນີ ກໂຣນເຕ
ຈັຣກວາລິກ໌ນີ ກໂຣນເຕ ເອເຕນຍຸຍ໌ກ໌ນີ ກໂຣນເຕ ພິສັມສິກ໌ນີ ກໂຣນເຕ ກຮາ-
ປຕ໌ກ໌ນີ ກໂຣນເຕ ອາຣາປຸຊິກ໌ນີ ກໂຣນເຕ ປຕິຊປຣິວຕຸຕ໌ກ໌ນີ ກໂຣນເຕ
ປຕາຕ໌ປັກ໌ນີ ກໂຣນເຕ ສຕຸເຕເນ໌ ເຕເຕນ ໂອຕິຍຸຈຸນເຕ ສຸນເຮຮີນີ ອາຮາ-
ເປນເຕ ສັວນຕ໌ນີ ສຸເຕ ອຸຕຸຕາເຕນເຕ ອຕິນາ໌ນີ ສັສ໌ ມິນທນເຕ ສຸຕສຸ

เหว่ โหติ ยถารูปานํ โห ปาปกาณํ กัมมกาณํ เหตุ โจระ อากุจาวี
 ราชานํ คเหตุวา วิจิชา กัมมกัณเฑาะฏ กโรนติ กถาหิมี ตาเพนติ ๑ เป ๑
 อติณามิ สัจจ นิพพานติ อหณเฑาะฏ โห ปน เหวรูป ปาปกัมม กะเรยยะ
 มิมิ ราชานํ คเหตุวา เหวรูปา วิจิชา กัมมกัณเฑาะฏ กะเรยยะ กถาหิมี
 ตาเพยยะ ๑ เป ๑ อติณามิ สัจจ นิพพานติ โส ทิฏฐสมมุติสัจจ วช
 ชลสัจจ ภักโต น ปเรส ปาภคํ ปตุมปาโต จรติ อิทํ อุกุจติ ภิกขเว
 ทิฏฐสมมุติสัจจ วช ๑ กตมณเฑาะฏ ภิกขเว สัมปราชิกํ วช อิทํ ภิกขเว
 เขกกุจ อิติ ปฏิสันนจิตติ กายทุจจิตสัจจ โห ปาปโก วิปาโก
 อภิสัมปราชิ วจทุจจิตสัจจ โห ปาปโก วิปาโก อภิสัมปราชิ มโน
 ทุจจิตสัจจ โห ปาปโก วิปาโก อภิสัมปราชิ อหณเฑาะฏ โห ปน
 กาเยน ทุจจิต จะเรยยะ วาจาเยน ทุจจิต จะเรยยะ มนสา ทุจจิต
 จะเรยยะ กิณเฑาะฏ คํ เยนทํ กายสัจจ เกทา ปรมุขกัณเฑาะฏ อปาย
 ทุคคํ วินิปาคํ นิรยะ อูปปะชเยยยนติ โส สัมปราชิกสัจจ วชชลสัจจ
 ภักโต กายทุจจิต ปหาย กายสัจจ ภาเวติ วจทุจจิต ปหาย
 วจสัจจ ภาเวติ มโนทุจจิต ปหาย มโนสัจจ ภาเวติ สัจจ
 อตุคคานํ ปริหริติ อิทํ อุกุจติ ภิกขเว สัมปราชิกํ วช ๑ อิมานิ
 โห ภิกขเว เทว วชชานิ ๑ ตตมา ติห ภิกขเว เหว่ สิกขิตัพพ
 ทิฏฐสมมุติสัจจ วชชลสัจจ ภายิสัจจ สัมปราชิกสัจจ วชชลสัจจ ภายิสัจจ
 วชชกัณเฑาะฏ ภายิสัจจ วชชกัณเฑาะฏ วิโนติ เหว่ หิ โว ภิกขเว
 สิกขิตัพพ วชชกัณเฑาะฏ ภิกขเว วชชกัณเฑาะฏ วิโนติ เหว่ ปาฏิกงขํ ย

ปริมุจฺจิสฺสํ สัพพทฺตฺตํ ๑

[๒๕๑] ๒ เทวทานิ ภิกฺขเว ปชานานิ ทฺวณฺณิกานิ โถกสฺมึ กต-
 มานิ เทว ยญฺญ คิหิณํ อคาวํ อชฺฌมาวสํ จีวรปิ่นนฺทปาทเสนาสน-
 ทิตานํ ปจฺจยเภสธฺชปริกฺขารานํ ปุปฺปาทนํ ปชานํ ยญฺญ อคาวสฺมา
 อนคาวริยํ ปพฺพชิตานํ สัพฺพุปฺปนิสฺสํ กุคฺคํ ปชานํ อิมานิ โช
 ภิกฺขเว เทว ปชานานิ ทฺวณฺณิกานิ โถกสฺมึ เขตฺตคฺคํ ภิกฺขเว
 อิมํ ทฺวณฺณํ ปชานานํ ยทิตํ สัพฺพุปฺปนิสฺสํ กุคฺคํ ปชานํ ๑
 คสฺมา ทิห ภิกฺขเว เอวํ สิกฺขิตพฺพํ สัพฺพุปฺปนิสฺสํ กุคฺคํ ปชานํ
 ปทิสฺสํ มาติ เอวํ หิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพนฺติ ๑

[๒๕๒] ๓ เทวเม ภิกฺขเว ชมฺมา ตปณฺเฑน กตเม เทว อช-
 ภิกฺขเว เอกจฺจิสฺสํ กายทฺถจฺจริตํ กตํ โหติ อกตํ โหติ กายทฺถจฺจริตํ
 วจฺจิสฺสํ กตํ โหติ อกตํ โหติ วจฺจิสฺสํ มโนทฺถจฺจริตํ กตํ โหติ
 อกตํ โหติ มโนทฺถจฺจริตํ โส กายทฺถจฺจริตํ เม กตฺตํ ตปฺปติ อกตํ
 เม กายทฺถจฺจริตํ ตปฺปติ วจฺจิสฺสํ เม กตฺตํ ตปฺปติ อกตํ
 เม วจฺจิสฺสํ ตปฺปติ มโนทฺถจฺจริตํ เม กตฺตํ ตปฺปติ อกตํ
 เม มโนทฺถจฺจริตํ ตปฺปติ อิมํ โช ภิกฺขเว เทว ชมฺมา ตปณฺเฑน ๑

[๒๕๓] ๔ เทวเม ภิกฺขเว ชมฺมา อตปณฺเฑน กตเม เทว อช-
 ภิกฺขเว เอกจฺจิสฺสํ กายทฺถจฺจริตํ กตํ โหติ อกตํ โหติ กายทฺถจฺจริตํ
 วจฺจิสฺสํ กตํ โหติ อกตํ โหติ วจฺจิสฺสํ มโนทฺถจฺจริตํ กตํ โหติ
 อกตํ โหติ มโนทฺถจฺจริตํ โส กายทฺถจฺจริตํ เม กตฺตํ น ตปฺปติ

ภิกขเว เอกจโจ อิติ ปฏิสันฺณจิตฺติ กายทฺจุจฺจิตฺตํ โห ปาปโก
 วิปาโก ทิฏฺฐเส เจว ธมฺเม อภิสํมุปรายณฺจ วจฺจุจฺจิตฺตํ ปาปโก
 วิปาโก ทิฏฺฐเส เจว ธมฺเม อภิสํมุปรายณฺจ มโนทฺจุจฺจิตฺตํ ปาปโก
 วิปาโก ทิฏฺฐเส เจว ธมฺเม อภิสํมุปรายณฺจ จิตฺติ ปฏิสันฺณาย
 กายทฺจุจฺจิตฺ ปหาเย กายทฺจุจฺจิตฺ ภาเวติ วจฺจุจฺจิตฺ ปหาเย วจฺจุจฺจิตฺ
 ภาเวติ มโนทฺจุจฺจิตฺ ปหาเย มโนทฺจุจฺจิตฺ ภาเวติ สุตฺตํ อตฺตนา
 ปริหเรติ อิทํ อจฺจุจฺจิตฺ ภิกขเว ปฏิสันฺณายเพถ ๑ กตมณฺเฑ ภิกขเว
 ภาวนาเพถ อิทํ ภิกขเว ภิกขุ วิวิจฺเจว กามเมหิ วิวิจฺจ อกฺกุสฺสเถหิ
 ธมฺเมหิ สวิตกฺกํ สวิจารํ วิเวกํ ปิตฺติสฺสํ ปจฺมํ ฉานํ อปฺปสํมุปฺปชฺช
 วิหเรติ วิตกฺกวิจฺจารานํ อปฺปสฺมา อชฺชณฺตคฺคํ สํมุปฺปสาทนํ เจตฺโธเอโกทฺธิภาวํ
 อวิตกฺกํ อวิจารํ สํมาธิขํ ปิตฺติสฺสํ ทคฺคิยํ ฉานํ อปฺปสํมุปฺปชฺช วิหเรติ
 ปิตฺติยา ๑ วิวาคา อฺเปกฺขโก ๑ วิหเรติ สโต ๑ สํมุปฺปชาโน สุตฺตณฺจ
 กายเณ ปฏิสันฺเนวเทติ ยนฺตํ อริยา อจฺจุจฺจิตฺ อฺเปกฺขโก สติมา
 สุตฺตวิหเรติ ทคฺคิยํ ฉานํ อปฺปสํมุปฺปชฺช วิหเรติ สุตฺตํ ๑ ปหานา
 ทฺกุฏฺฐํ ๑ ปหานา ปุพฺพเณ โสมนสฺสํโสมนสฺสํ อตฺตณฺจมา อตฺต-
 ธมฺมํ อฺเปกฺขาสติปาริสฺสํ ๑ อตฺตณฺจ ฉานํ อปฺปสํมุปฺปชฺช วิหเรติ อิทํ
 อจฺจุจฺจิตฺ ภิกขเว ภาวนาเพถ ๑ อิมานิ โห ภิกขเว เทว พณฺณํติ ๑

[๒๖๐] ๑๔ เทวมา ภิกขเว ตถาคตฺตํ ธมฺมเทสนา กตมา เทว
 สันฺนิจิตฺเตน ๑ วิตฺถาเรน ๑ อิมานิ โห ภิกขเว เทว ตถาคตฺตํ
 ธมฺมเทสนาติ ๑

[๒๖๓] ๑๕ ยสฺมี ฅิฏฺฐเว อธิกรณ อปฺนโน^๑ ฅ ฅิฏฺฐ โจทโก
 ฅ ฅิฏฺฐ น ฅาฐกํ อตฺตนาถ อตฺตนาถ ปจฺจเวทฺธนฺติ ตสฺมํ ฅิฏฺฐเว
 อธิกรณ ปาฏิกงฺขํ ทํมตฺตยาถ ฅรตฺตยาถ ฅาพตฺตยาถ สํวตฺติสฺสํติ ฅิฏฺฐ
 ฅ น ฅาฐํ วิทฺธิสฺสํติ ๑ ยสฺมีนฺน ๒ ฅิฏฺฐเว อธิกรณ อปฺนโน^๑
 ฅ ฅิฏฺฐ โจทโก ฅ ฅิฏฺฐ ฅาฐกํ อตฺตนาถ อตฺตนาถ ปจฺจเวทฺธนฺติ
 ตสฺมํ ฅิฏฺฐเว อธิกรณ ปาฏิกงฺขํ น ทํมตฺตยาถ น ฅรตฺตยาถ น
 ฅาพตฺตยาถ สํวตฺติสฺสํติ ฅิฏฺฐ ฅ ฅาฐํ วิทฺธิสฺสํติ ๑ กตฺถ ฅ
 ฅิฏฺฐเว อปฺนโน^๑ ฅิฏฺฐ ฅาฐกํ อตฺตนาถ อตฺตนาถ ปจฺจเวทฺธนฺติ ฅิ
 ฅิฏฺฐเว อปฺนโน^๑ ฅิฏฺฐ ฅิตฺติ ปฏฺฐิณฺณฅิฏฺฐติ อหํ ๒ อกฺุสฺสํ
 อปฺนโน กณฺจิทฺเว^๒ เทสํ กายเณ ตสฺมา มํ โส ฅิฏฺฐ อทฺทส
 อกฺุสฺสํ อปฺนโน กณฺจิทฺเว^๒ เทสํ กายเณ โน ฅ อหํ อกฺุสฺสํ
 อปฺนโน กณฺจิทฺเว^๒ เทสํ กายเณ น มํ โส ฅิฏฺฐ ปสฺสํย
 อกฺุสฺสํ อปฺนโน กณฺจิทฺเว^๒ เทสํ กายเณ ยสฺมา ฅ ๒ อหํ
 อกฺุสฺสํ อปฺนโน กณฺจิทฺเว^๒ เทสํ กายเณ ตสฺมา มํ โส ฅิฏฺฐ
 อทฺทส อกฺุสฺสํ อปฺนโน กณฺจิทฺเว^๒ เทสํ กายเณ ทิสฺวา ฅ ปน
 มํ โส ฅิฏฺฐ อกฺุสฺสํ อปฺนโน กณฺจิทฺเว^๒ เทสํ กายเณ อนตฺตมโน
 อโหสิ อนตฺตมโน สฺมาโน อนตฺตมโน มํ โส ฅิฏฺฐ อว
 อนตฺตมโน เทเน ฅิฏฺฐนา ฅตฺโต สฺมาโน อนตฺตมโน อโหสิ
 อนตฺตมโน สฺมาโน ปเรสํ อโรเจสํ ฅิตฺติ มเมว ตตฺถ อจฺจโย

๑ พ. อปฺนโน ๑ ๒ พ. กณฺจิทฺเว ๑

อาปนโน^๑ ๑ ภิกฺขุ โจทโก ๑ ภิกฺขุ สํวฏฺฐํ อตฺตนาถ อตฺตนาถ ปจฺจ-
เวกฺขนฺติ ตสฺสํคํ ภิกฺขเว อธิกรณํ ปาฏิทฺธํ น ทิฆตฺตาย
ทวตฺตาย วาพตฺตาย สํวตฺติสฺสํติ ภิกฺขุ ๑ ผาสุ วิหริตฺตํนํติ ๑

[๒๖๒] ๑๖ อถปิ อญฺญตโร พุราหุมนํ เยน ภควา เทนุ-
ปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา ภควตา สํทฺธิ สมนํมิตฺติ สมนํมิตฺตํ กถํ
สํวณํนํ วิตติสํวณํว เอกมณฺธํ นิสํทิตฺติ เอกมณฺธํ นิสํนโน ๒ ๒
พุราหุมนํ ภควนํคํ เขตทวโจโก โท นุ ๒ โท โท โทคตม เหตุ โท
ปัจจัย เยนเมธีเรกฺขเจ สํตฺตา กายสํสํ เกทา ปรมุมนรณา อปายํ
ทฺคคฺคํ วินิปาทํ นิรยํ อฺปปฺชฺชนํติ ๑ อมฺมจฺริยวิธมจฺริยาเหตุ ๒
พุราหุมนํ เอวเมธีเรกฺขเจ สํตฺตา กายสํสํ เกทา ปรมุมนรณา อปายํ
ทฺคคฺคํ วินิปาทํ นิรยํ อฺปปฺชฺชนํติ ๑ โท ปน โท โทคตม เหตุ
โท ปัจจัย เยนเมธีเรกฺขเจ สํตฺตา กายสํสํ เกทา ปรมุมนรณา
สํคคํ สํคคํ โทกํ อฺปปฺชฺชนํติ ๑ อมฺมจฺริยวิธมจฺริยาเหตุ ๒ พุราหุมนํ
เอวเมธีเรกฺขเจ สํตฺตา กายสํสํ เกทา ปรมุมนรณา สํคคํ สํคคํ โทกํ
อฺปปฺชฺชนํติ ๑ อภิกฺกนํคํ โท โทคตม อภิกฺกนํคํ โท โทคตม สํ-
ยถาปิ โท โทคตม นิกฺกขฺชิตํ วา อฺกฺกขฺชเยยฺย ปฏฺิจฺจณฺณํ วา จิวเรยฺย
มฺหุหุสํ วา มคฺคํ อจฺจิกฺขเยยฺย อนฺนรทาเว วา เทตปฺปชฺชิตํ ๒ ๒
จกฺขมฺนโต รูปานิ ทกฺขณํติ เอวเมว โทตา โทคตมฺน อเนกปริยาเยน
มฺโม ปกาสิโต เอสํทํ ภวนํคํ โทคตมํ สรณํ คจฺจณํ อมฺมจฺริย

๑ พ. อาปนตฺตอปนโน ๑

อภุสฺสํ ภิกฺขเว ปชฺหตฺติ ๑ กุสฺสํ ภิกฺขเว ภาเวถ สกฺกา ภิกฺขเว
 กุสฺสํ ภาเวตุ โน เจตํ ภิกฺขเว สกฺกา ขภวิสฺสํ กุสฺสํ ภาเวตุ นาทํ
 เขวํ วเทยฺยํ กุสฺสํ ภิกฺขเว ภาเวถาติ ยสฺมา ๑ โส ภิกฺขเว
 สกฺกา กุสฺสํ ภาเวตุ ตสฺมาหํ เขวํ วทามิ กุสฺสํ ภิกฺขเว ภาเวถาติ ๑
 กุสฺสณฺจหิํ ภิกฺขเว ภาวิตํ อหิตาย ทฺวชฺชยํ สํวตฺเตยฺย นาทํ
 เขวํ วเทยฺยํ กุสฺสํ ภิกฺขเว ภาเวถาติ ยสฺมา ๑ โส ภิกฺขเว
 กุสฺสํ ภาวิตํ หิตาย สฺวชฺชยํ สํวตฺตติ ตสฺมาหํ เขวํ วทามิ กุสฺสํ
 ภิกฺขเว ภาเวถาติ ๑

[๒๖๖] ๒๐ เทวเม ภิกฺขเว ชมฺมา สํทฺธมฺมสฺสํ สมนฺโถสา ย ชน-
 ตรชานาย สํวตฺตุนฺติ กตฺเม เทว ทฺวณฺณิเกชิตฺตคฺคณฺ ๑ ปทพฺพณฺชนํ
 อตุโถ ๑ ทฺวณฺณํโต ทฺวณฺณิเกชิตฺตคฺคณฺ ภิกฺขเว ปทพฺพณฺชนํสฺสํ อตุโถมี
 ทฺวณฺณโย โหติ อิมเ ๒ ภิกฺขเว เทว ชมฺมา สํทฺธมฺมสฺสํ สมนฺโถ-
 สา ย ชนตรชานาย สํวตฺตุนฺติ ๑ เทวเม ภิกฺขเว ชมฺมา สํทฺธมฺมสฺสํ
 จิตฺติยา ชสฺมนฺโถสา ย ชนตรชานาย สํวตฺตุนฺติ กตฺเม เทว สฺนิก-
 วจิตฺตคฺคณฺ ๑ ปทพฺพณฺชนํ อตุโถ ๑ สฺนํโต สฺนิกวจิตฺตคฺคณฺ ภิกฺขเว
 ปทพฺพณฺชนํสฺสํ อตุโถมี สฺนโย โหติ อิมเ ๒ ภิกฺขเว เทว ชมฺมา
 สํทฺธมฺมสฺสํ จิตฺติยา ชสฺมนฺโถสา ย ชนตรชานาย สํวตฺตุนฺตํ ๑

อริกรณวคฺโค ทฺติโย ๑

[๒๖๗] ๒๐ เทวเม ภิกฺขเว พาทา กตฺเม เทว โย ๑ อจฺจุยํ
 อจฺจุยโต น ปสฺสตี โย ๑ อจฺจุยํ เทสํนุคฺคณฺ ยถาชมฺมํ น

ที่เปติ โย ๑ นัตถํ สุตฺตํ นัตถํ โส สุตฺตํ โส ที่เปติ
 อิม โส ภิกฺขเว เทว ตถาคคํ นาหุภาจิกฺขณคํติ ๑

[๒๗๑] ๒๕ ปฏิจฺจนนฺนํมมฺมํสํสํ ภิกฺขเว ทฺวินฺนํ คตฺถํ อญฺญตฺรา
 คติ ปาฏิกงฺขา นโรโย วา ติจฺจํนโรโยนิ วา ๑ อปฺปฏิจฺจนนฺนํมมฺมํสํสํ
 ภิกฺขเว ทฺวินฺนํ คตฺถํ อญฺญตฺรา คติ ปาฏิกงฺขา เทวา วา มนุสฺสํ
 วาติ ๑

[๒๗๒] ๒๖ มิจฺฉาทิฏฺฐิกํสํสํ ภิกฺขเว ทฺวินฺนํ คตฺถํ อญฺญตฺรา
 คติ ปาฏิกงฺขา นโรโย วา ติจฺจํนโรโยนิ วา ๑ สํมมฺมทิฏฺฐิกํสํ
 ภิกฺขเว ทฺวินฺนํ คตฺถํ อญฺญตฺรา คติ ปาฏิกงฺขา เทวา วา มนุสฺสํ
 วาติ ๑

[๒๗๓] ๒๗ ทุสฺสํสํสํ ภิกฺขเว เทว ปฏิกุคฺหา นโรโย วา
 ติจฺจํนโรโยนิ วา ๑ สํสํสํ ภิกฺขเว เทว ปฏิกุคฺหา เทวา วา
 มนุสฺสํ วาติ ๑

[๒๗๔] ๒๘ ทฺวาทํ ภิกฺขเว อคฺคตํ สํปสฺสํมาโน อรญฺญวน-
 ปตฺถานิ ปนฺตานิ เสนาสนานิ ปฏิสํวามิ กตเม เทว อตฺตโน ๑
 ทิฏฺฐจฺมมฺมํสํสํสํ สํปสฺสํมาโน ปจฺฉิมญฺจ ชนคํ อนุกมฺปมาโน
 อิม โส อหํ ภิกฺขเว เทว อคฺคตํ สํปสฺสํมาโน อรญฺญวนปตฺ-
 ถานิ ปนฺตานิ เสนาสนานิ ปฏิสํวามิ ๑

[๒๗๕] ๒๙ เทวเม ภิกฺขเว ฐมฺมา วิชฺชาภาคิยา กตเม เทว
 สํมโต ๑ วิปสฺสํ ๑ ๑ สํมโต ภิกฺขเว ภาวิตฺถํ ทิมฺมมฺมํ

จิตฺตํ ภาวียติ จิตฺตํ ภาวิตํ กิมตฺตมฺนุโภติ โย วาโค โส
ปหฺมียติ ฯ วิปสฺสํนา ภิกฺขเว ภาวิตา กิมตฺตมฺนุโภติ ปณฺณวา ภาวียติ
ปณฺณวา ภาวิตา กิมตฺตมฺนุโภติ ยา อวิชฺชา ตํ ปหฺมียตฺติ ฯ

[๒๗๖] ๓๐ ภาคฺคปฏิทิตฺตํ วา ภิกฺขเว จิตฺตํ น วิมฺมจฺจติ อวิชฺช-
ปฏิกิตฺติจฺจํ วา ปณฺณวา น ภาวียติ อิตฺติ โห ภิกฺขเว ภาควิราคา
เจโตวิมุตฺติ อวิชฺชาวิราคา ปณฺณววิมุตฺตํติ ฯ

พาทวคโค ตติโย ฯ

[๒๗๗]-๓๑ อสํปฺปรีสฺสภูมิจฺจ โว ภิกฺขเว เทเสตฺถํมํ สํปฺปรีส-
สภูมิจฺจ ตํ สํณฺนาถ ตํจฺจํ มเสถโรธ ภาสํสํมํมํติ ฯ เอวฺมฺภนุ-
เตติ โห เต ภิกฺขว ภาควโค ปจฺจสฺสํสํ ๑ ภาควา เขตฺทโวจ กตฺมา
๑ ภิกฺขเว อสํปฺปรีสฺสภูมํ อสํปฺปรีสํ ภิกฺขเว อกตฺตณฺณ โหติ อกต-
เวทํ อสํพุทฺธิเหตํ ภิกฺขเว อูปณฺณวตํ ยทิตํ อกตฺตณฺณตา อกต-
เวทิตา เกวลา เขตฺตา ภิกฺขเว อสํปฺปรีสฺสภูมํ ยทิตํ อกตฺตณฺณตา
อกตเวทิตา สํปฺปรีสํ ๑ โห ภิกฺขเว กตฺตณฺณ โหติ กตเวทํ
สํพุทฺธิเหตํ ภิกฺขเว อูปณฺณวตํ ยทิตํ กตฺตณฺณตา กตเวทิตา เกวลา
เขตฺตา ภิกฺขเว สํปฺปรีสฺสภูมํ ยทิตํ กตฺตณฺณตา กตเวทิตาติ ฯ

[๒๗๘] ๓๒ ทฺวิเนวํ ภิกฺขเว น สํปฺปฏิการํ วทามิ กตฺเมสํ
ทฺวิเนวํ มาตุ ๑ มิตฺตุ ๑ ฯ เอเกน ภิกฺขเว อํเสน มาตวํ ปริ-
หเรยฺย เอเกน อํเสน มิตฺวํ ปริหเรยฺย วสฺสํสํตฺยาโก วสฺสํสํตฺตวํ โส
๑ เนสํ อจฺจุฉาทนเปรมทฺทเนหาปนสํมพาทเนน ปฏฺธิชฺชเคยฺย เตมํ

กิริยวาท์ ๑ ขกิริยวาท์ ๑ จาติ ๑ อภิกฤตญัต โภ โคตม ๑ เป ๑
อูปราสก์ มั ภว โคตโม ชาเรตุ อชฺชตคฺเค ปาณูปเต สรณ คตบเหติ ๑

[๒๕๐] ๓๔ ชลโธ อนาคตนิมิตฺตโก คหปติ เยน ภควา เตนุ-
ปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสํสํ เอก-
มฺนตํ นิสินฺโน โข อนาคตนิมิตฺตโก คหปติ ภควนฺตํ เขตฺทโวจ กติ-
นุ โข ภนฺเต โถเก ทกฺขิณียุยา กตฺถ ๑ ทานํ ทาทพฺพนฺติ ฯ
เทว โข คหปติ โถเก ทกฺขิณียุยา เตโธ ๑ อเตโธ ๑ อิม โข
คหปติ เทว โถเก ทกฺขิณียุยา เขตฺถ ๑ ทานํ ทาทพฺพนฺติ ฯ อิทมโวจ
ภควา อิทํ วุตฺวาน สํสโต ชลาปรํ เขตฺทโวจ สํสตา

តើឆ្នាំ ១ ចន្លោះ ១ ចំណុច ១ ពេល

อาหุเนยฺยา ยชฺชมานานิ โหหติ

๑๒๖

เชตุคนฺต์ ยชฺมาเถโร เชตุถ ทินฺนํ มหปฺผนฺตํ ฯ

[illegible]

เกทา ปรมุรณา อญฺญตฺร เทวณิกายํ อูปปชฺชติ โส ตโต จโต
อนาคามิ โหติ อเนกนฺตา อิตฺถตฺตํ อยํ วุจฺจุตาจุโส พหิทฺธาณฺ-
โณชนิ ปุคฺคโต อนาคามิ อเนกนฺตา อิตฺถตฺตนฺติ ฯ

อถ ๒ สัมพหุตา สัมจิตฺตา เทวตา เยน ภควา เตนุปลงฺ-
กมฺิสุ อูปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺนตํ อฏฺฐังสุ
เอกมฺนตํ จิตา ๒ ตา เทวตา ภควนฺตํ เขตฺทโวจุ เอโส ภาเน
อายสฺมา สารีปุตฺโต ปุพฺพาวาเม มิคารมาตุปาสาทะ วิกฺขรณํ อชฺชตฺต-
สณฺโณชนเญจ ปุคฺคตํ เทเสติ พหิทฺธาณฺโณชนเญจ หฏฺฐา ภาเน
ปรีสา สาสุ ภาเน ภควา เยนายสฺมา สารีปุตฺโต เตนุปลงฺกมตฺ
อนุกมฺปี อูปาทายาติ ฯ อธิวาเสถิ ภควา ตฺถนฺทฺภาเวเน ฯ อถ ๒ ภควา
เสยฺยถาปิ นาม พตฺวา ปรีโส สัมมิมฺชิตํ วา พาทํ ปสาเรยฺย ปสาร์ติ
วา พาทํ สัมมิมฺชเรยฺย เอวเมว เขตฺวเน อนฺตรหิโต ปุพฺพาวาเม
มิคารมาตุปาสาทะ อายสฺมโต สารีปุตฺตสฺส ปมฺเช^๑ ปาตุโรหิ^๒ ฯ นิสฺสี
ภควา ปณฺณตฺเต อาสเน ฯ อายสฺมาปิ ๒ สารีปุตฺโต ภควนฺตํ
อภิวาทิตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสี เอกมฺนตํ นิสฺสี ๒ อายสฺมนฺตํ
สารีปุตฺตํ ภควา เขตฺทโวจ อธิ สารีปุตฺต สัมพหุตา สัมจิตฺตา
เทวตา เยนาทํ เตนุปลงฺกมฺิสุ อูปสงฺกมิตฺวา มํ อภิวาทิตฺวา
เอกมฺนตํ อฏฺฐังสุ เอกมฺนตํ จิตา ๒ สารีปุตฺต ตา เทวตา มํ
เขตฺทโวจุ เอโส ภาเน อายสฺมา สารีปุตฺโต ปุพฺพาวาเม มิคารมาตุ-

[๒๘๒] ๓๖ เขกั สมนั ยายสุมา มหากัจจาลโน วรณาย^๑ วิหริ
 กทุมทหัตถี^๒ ๑ อถโธ อารามทณโธ พุราหุมน โธ ยะนายสุมา มหา-
 กัจจาลโน เตเนปสงกมิ อุปสงกมิตวา ยายสุมาตา มหากัจจาลเนน
 สทฐิ สมนมิติ สมนมิตินัย กถ สรรณันน วิตติสาเรตวา เขกมนุต-
 นิสสิทิ เขกมนุต นิสสินโน โธ อารามทณโธ พุราหุมน โธ ยายสุมนุต-
 มหากัจจาลโน เขตทโวจ โก นุ โธ โภ กัจจาลเน เหตุ โก ปจฺจุโย
 เยน ขตฺติยานิ ขตฺติเยหิ วิวทเนติ พุราหุมนานิ พุราหุมนเหติ วิวทเนติ
 คหปติกานิ คหปติเกหิ วิวทเนตติ ๑ กามราควินิเวสวินิเพนุชปติเคชปริญญ-
 จานะชฺเฌโณธานเหตุ โธ พุราหุมน ขตฺติยานิ ขตฺติเยหิ วิวทเนติ พุราหุ-
 มณานิ พุราหุมนเหติ วิวทเนติ คหปติกานิ คหปติเกหิ วิวทเนตติ ๑
 โก ปน โภ กัจจาลเน เหตุ โก ปจฺจุโย เยน สมนานิ สมนเณหิ
 วิวทเนตติ ๑ ทิฏฺฐิจีราควินิเวสวินิเพนุชปติเคชปริญญจานะชฺเฌโณธานเหตุ โธ
 พุราหุมน สมนานิ สมนเณหิ วิวทเนตติ ๑ อตฺถิ ปน โภ กัจจาลเน
 โกจิ โลกสุมิ โย อิมญฺเญว กามราควินิเวสวินิเพนุชปติเคชปริญญจ-
 นะชฺเฌโณธาน สมนตฺติกุนฺโธ อิมญฺจ ทิฏฺฐิจีราควินิเวสวินิเพนุชปติเคชปริญญ-
 จานะชฺเฌโณธาน สมนตฺติกุนฺโธติ ๑ อตฺถิ พุราหุมน โลกสุมิ โย อิมญฺเญว
 กามราควินิเวสวินิเพนุชปติเคชปริญญจานะชฺเฌโณธาน สมนตฺติกุนฺโธ อิมญฺจ
 ทิฏฺฐิจีราควินิเวสวินิเพนุชปติเคชปริญญจานะชฺเฌโณธาน สมนตฺติกุนฺโธติ ๑ โภ
 ปน โธ โภ กัจจาลเน โลกสุมิ โย อิมญฺเญว กามราควินิเวสวินิ-

បុណ្យបតិគេបរិយ្យាសាស្ត្រោនាមំ សមគិក្ខុកុក្ខោ បិមឃេ វិញ្ញាទិកាវិនិវេស-
 វិនិបុណ្យបតិគេបរិយ្យាសាស្ត្រោនាមំ សមគិក្ខុកុក្ខោតិ ។ ចតុតិ បុរាហុណ
 បុរុតិមេសុ ឧបេតេសុ វាសុតំ នាម កេវំ គតុត តៃ ភក្ខា ចេត្រវិ
 វិហរិ បរិ តំមាសំបុតុខ តៃ អិ បុរាហុណ ភក្ខា បិមឃេ
 ការាវាទិកាវិនិវេសវិនិបុណ្យបតិគេបរិយ្យាសាស្ត្រោនាមំ សមគិក្ខុកុក្ខោ បិមឃេ
 វិញ្ញាទិកាវិនិវេសវិនិបុណ្យបតិគេបរិយ្យាសាស្ត្រោនាមំ សមគិក្ខុកុក្ខោតិ ។ ខេវ
 ទុតេ ឧរាមត្ថន្តោ បុរាហុណ ឧប្បាសាសនា ខេតំ ឧត្តរាស្តកំ
 កិរិក្ខា កុក្ខិនធានុណ្ហតំ បឋមំ វិញ្ញេត្តា ឃេ ភក្ខា តេណុ-
 ធិតុបណាមេត្តា កិក្ខុគុតុំ ឧត្ថានំ ឧត្ថានេនំ នៃ គតុត ភក្ខោតិ
 បរិ តំមាសំបុតុតុត នៃ គតុត ភក្ខោតិ បរិ តំមាសំបុតុតុត
 នៃ គតុត ភក្ខោតិ បរិ តំមាសំបុតុតុត យិ អិ តៃ ភក្ខា
 បិមឃេ ការាវាទិកាវិនិវេសវិនិបុណ្យបតិគេបរិយ្យាសាស្ត្រោនាមំ សមគិក្ខុកុក្ខោ
 បិមឃេ វិញ្ញាទិកាវិនិវេសវិនិបុណ្យបតិគេបរិយ្យាសាស្ត្រោនាមំ សមគិក្ខុកុក្ខោតិ ។
 បរិក្ខុកុក្ខោ ភោ កុក្ខាន បរិក្ខុកុក្ខោ ភោ កុក្ខាន តេយ្យោ ភោ
 កុក្ខាន កិក្ខុគុតុំ វា ឧត្តរាស្តកំ បឋមំ វិញ្ញេត្តា ឃេ ភក្ខា តេណុ-
 ធិតុបណាមេត្តា កិក្ខុគុតុំ ឧត្ថានំ ឧត្ថានេនំ នៃ គតុត ភក្ខោតិ
 បរិ តំមាសំបុតុតុត នៃ គតុត ភក្ខោតិ បរិ តំមាសំបុតុតុត
 នៃ គតុត ភក្ខោតិ បរិ តំមាសំបុតុតុត យិ អិ តៃ ភក្ខា
 បិមឃេ ការាវាទិកាវិនិវេសវិនិបុណ្យបតិគេបរិយ្យាសាស្ត្រោនាមំ សមគិក្ខុកុក្ខោ
 បិមឃេ វិញ្ញាទិកាវិនិវេសវិនិបុណ្យបតិគេបរិយ្យាសាស្ត្រោនាមំ សមគិក្ខុកុក្ខោតិ ។
 បរិក្ខុកុក្ខោ ភោ កុក្ខាន បរិក្ខុកុក្ខោ ភោ កុក្ខាន តេយ្យោ ភោ
 កុក្ខាន កិក្ខុគុតុំ វា ឧត្តរាស្តកំ បឋមំ វិញ្ញេត្តា ឃេ ភក្ខា តេណុ-
 ធិតុបណាមេត្តា កិក្ខុគុតុំ ឧត្ថានំ ឧត្ថានេនំ នៃ គតុត ភក្ខោតិ
 បរិ តំមាសំបុតុតុត នៃ គតុត ភក្ខោតិ បរិ តំមាសំបុតុតុត
 នៃ គតុត ភក្ខោតិ បរិ តំមាសំបុតុតុត យិ អិ តៃ ភក្ខា
 បិមឃេ ការាវាទិកាវិនិវេសវិនិបុណ្យបតិគេបរិយ្យាសាស្ត្រោនាមំ សមគិក្ខុកុក្ខោ
 បិមឃេ វិញ្ញាទិកាវិនិវេសវិនិបុណ្យបតិគេបរិយ្យាសាស្ត្រោនាមំ សមគិក្ខុកុក្ខោតិ ។

[๒๘๓] ๓๗ เถกั สมนํ อายสฺมา มหากรฺจฺจโน มรฺชยา วิหริ
 คุนฺทาวเน ฯ อถ โช กณฺหกรฺยาโน พฺราหฺมโณ เยนายสฺมา มหากรฺจฺจโน
 เตนฺปตฺตํกมิ อุตฺตํกมิตฺวา อายสฺมตา มหากรฺจฺจเนน สทฺธิํ สมนมิติ
 ฯ เป ฯ เถกมนฺตํ นิสินฺโน โช กณฺหกรฺยาโน พฺราหฺมโณ อายสฺมนฺตํ
 มหากรฺจฺจนํ เอตทโวจ สุตฺตเมตํ โภ กรฺจฺจน น สมนฺโณ กรฺจฺจโน
 พฺราหฺมणे ชินฺนุणे อุกฺกฺเข มหุตฺตเก อทฺธคเต วโยนฺนปฺปตฺเต อภิ
 วาเทติ वा ปจฺจุจฺเจติ वा ชาสฺสเน वा นิมนฺเตตฺตํ คยิทํ โภ กรฺจฺจน
 ตเถว น ทิ ภวํ กรฺจฺจโน พฺราหฺมणे ชินฺนุणे อุกฺกฺเข มหุตฺตเก
 อทฺธคเต วโยนฺนปฺปตฺเต อภิวาเทติ वा ปจฺจุจฺเจติ वा ชาสฺสเน वा
 นิมนฺเตติ คยิทํ โภ กรฺจฺจน น สมนฺนเมวาทิ ฯ อตฺถิ พฺราหฺมณ
 เตน ภาควตา ชานตา ปตฺตํตา อรหตา สมนฺมาสฺมพฺพุเรน อุกฺกฺขมฺมิ ๑
 อกฺขตา ทหฺรณฺมิ ๑ อุกฺกฺโฆ เจปํ พฺราหฺมณ โหติ อตฺตํโก ๑
 นวฺติโก ๑ วตฺตํตฺติโก ๑ ชาติยา โส ๑ กาเม ปริภุชฺติ กาม
 มชฺเฒे วตฺติ กามปริพาเหณ ปริทฺยหฺติ กามวิตฺตเกหิ ชฺชชฺติ กามปริ
 เยสฺนนาย อุตฺตํสํโก อถ โช โส พาลो น เถโรเตวํ สํขํ ๑
 ททโร เจปํ พฺราหฺมณ โหติ ยฺว สุตฺตํ กาทเกโส ภเทรณ โยพฺพเนน
 สมนฺนาคโต ปจฺเมเนน วยสา โส ๑ น กาเม ปริภุชฺติ น กาม
 มชฺเฒे วตฺติ น กามปริพาเหณ ปริทฺยหฺติ น กามวิตฺตเกหิ ชฺชชฺติ น
 กามปริเยสฺนนาย อุตฺตํสํโก อถ โช โส ปณฺทิตो เถโรเตวํ สํขํ
 ๑ ๑ เถวํ อุตฺเต กณฺหกรฺยาโน พฺราหฺมโณ อญฺจายาสฺนา เถกั

อตุตฺตราสังกํ ภริตฺวา ทหรานํ สุกํ ภิกฺขุํ ปาเท สิริธํ วนฺทติ อุกฺกมา
ภวนฺโต อุกฺกมฺภฺมึ จิตฺตา ทหรํ มยํ ทหรํภฺมึ จิตฺตา อภิกฺกนฺตํ
โก กจฺจํ ๑ เป ๑ อฺปาสกํ มํ ภวํ กจฺจํโน ชาเรตุ อชฺชตฺตฺตฺเต
ปณฺนเปตํ สรรณํ คตฺตฺติ ๑

[๒๘๕] ๓๔ ยถัมมิ ภิกฺขเว สัมเย โจรา พทฺวโนโต โหณฺติ ราชาโน
ตถัมมิ สัมเย ทฺพพฺพตา โหณฺติ ตถัมมิ ภิกฺขเว สัมเย วนฺโท น ฆาตํ
โหติ อติยาตุํ ๑ นิยฺยาตุํ ๑ ปจฺจนฺติเม ๑ ชนฺปเท ๑ อนุสฺสณฺณาตุํ
พฺรหฺมณฺคหฺปติกาณํ ตถัมมิ สัมเย น ฆาตํ โหติ อติยาตุํ ๑ นิยฺยาตุํ
๑ พาหิราเน ๑ กมฺมณฺตานิ ปฏฺเวถฺติ ๑ เหวเมว ๒ ภิกฺขเว ยถัมมิ
สัมเย ปาปภิกฺขุ พทฺวโนโต โหณฺติ เปตฺตา ภิกฺขุ ตถัมมิ สัมเย
ทฺพพฺพตา โหณฺติ ตถัมมิ ภิกฺขเว สัมเย เปตฺตา ภิกฺขุ ตฺตฺตฺตฺตฺตา
ตฺตฺตฺตฺตฺตา สัมมชฺเช เตถฺยํ ปจฺจนฺติเม ๑ ชนฺปเท ๑ ภาเรติ
ตฺติภํ ภิกฺขเว โหติ พฺรหฺมาหิตาย พฺรหฺมาสฺสชฺช พฺรโห ชนฺตํ ๑ ๑
๑ อหิตาย ๑ ทฺพชฺช ๑ เทวมนฺตํ ๑ ๑ ยถัมมิ ภิกฺขเว สัมเย ราชาโน
พทฺวโนโต โหณฺติ โจรา ตถัมมิ สัมเย ทฺพพฺพตา โหณฺติ ตถัมมิ
ภิกฺขเว สัมเย วนฺโท ฆาตํ โหติ อติยาตุํ ๑ นิยฺยาตุํ ๑ ปจฺจนฺติเม
๑ ชนฺปเท ๑ อนุสฺสณฺณาตุํ พฺรหฺมณฺคหฺปติกาณํ ตถัมมิ สัมเย ฆาตํ
โหติ อติยาตุํ ๑ นิยฺยาตุํ ๑ พาหิราเน ๑ กมฺมณฺตานิ ปฏฺเวถฺติ ๑
๑ เหวเมว ๒ ภิกฺขเว ยถัมมิ สัมเย เปตฺตา ภิกฺขุ พทฺวโนโต โหณฺติ
ปาปกา ภิกฺขุ ตถัมมิ สัมเย ทฺพพฺพตา โหณฺติ ตถัมมิ ภิกฺขเว สัมเย

៩០ ឥតុតនុគមីធម្មោ ខន្ធកុតុគរនិកាយត្ថំ ពុក្ខនិហិតោ [២៩០

ចិច្ច ភិក្ខុវេ យត្ថំ បរិស័យំ ឆេវា ភិក្ខុធម្ម វាហុត្តិកា ត្រៃតិ ឥន្ទតិកា
វិក្កត្តកមេ បុព្វបុរុសោ បរិវេណេ និក្ខិប្ចត្តរា ន វិរិយំ ចារាភាពិ បរិប្បត្តត្ថំ
ប្រតិបិយា ចន្ទិកត្ថំ ចន្ទិកមាយ ចន្ទិកត្ថំ ឥន្ទិកិរិយាយ គេតំ បុរុសោ
ឧទ្ទិសា ភិក្ខុវេ យត្ថំ បរិស័យំ ឆេវា ភិក្ខុធម្ម វាហុត្តិកា ត្រៃតិ ឥន្ទតិកា
វិក្កត្តកមេ បុព្វបុរុសោ បរិវេណេ និក្ខិប្ចត្តរា ន វិរិយំ ចារាភាពិ បរិប្បត្ត-
ត្ថំ ប្រតិបិយា ចន្ទិកត្ថំ ចន្ទិកមាយ ចន្ទិកត្ថំ ឥន្ទិកិរិយាយ ចន្ទិ
ឧទ្ទិសា ភិក្ខុវេ ចន្ទិកត្ថំ បរិស័យំ ។ កត្តោ ។ ភិក្ខុវេ ចន្ទិកត្ថំ បរិស័យំ
ចិច្ច ភិក្ខុវេ យត្ថំ បរិស័យំ ឆេវា ភិក្ខុធម្ម ន វាហុត្តិកា ត្រៃតិ ន
ឥន្ទតិកា វិក្កត្តកមេ និក្ខិប្ចត្តរា បរិវេណេ បុព្វបុរុសោ វិរិយំ ចារាភាពិ
បរិប្បត្តត្ថំ ប្រតិបិយា ចន្ទិកត្ថំ ចន្ទិកមាយ ចន្ទិកត្ថំ ឥន្ទិកិរិយាយ
គេតំ បុរុសោ ឧទ្ទិសា ភិក្ខុវេ យត្ថំ បរិស័យំ ឆេវា ភិក្ខុធម្ម ន វាហុត្តិកា
ត្រៃតិ ឥន្ទតិកា វិក្កត្តកមេ និក្ខិប្ចត្តរា បរិវេណេ បុព្វបុរុសោ វិរិយំ ចារាភាពិ
បរិប្បត្តត្ថំ ប្រតិបិយា ចន្ទិកត្ថំ ចន្ទិកមាយ ចន្ទិកត្ថំ ឥន្ទិកិរិយាយ
ចន្ទិ ឧទ្ទិសា ភិក្ខុវេ ចន្ទិកត្ថំ បរិស័យំ ។ ចិច្ច ភិក្ខុវេ តេវ
បរិស័យំ ចេតក្កតំ ភិក្ខុវេ ចិច្ច ភិក្ខុវេ បរិស័យំ បរិស័យំ បរិស័យំ ចន្ទិកត្ថំ
បរិស័យំ ។

[២៩០] ៤៤ តេវោ ភិក្ខុវេ បរិស័យំ កត្តោ តេវោ ចន្ទិកា ។
បរិស័យំ ចន្ទិកា ។ បរិស័យំ ។ កត្តោ ។ ភិក្ខុវេ ចន្ទិកា បរិស័យំ ចិច្ច
ភិក្ខុវេ យត្ថំ បរិស័យំ ភិក្ខុធម្ម ចិច្ច ភិក្ខុវេ យត្ថំ បរិស័យំ ភិក្ខុធម្ម
ចន្ទិ ភិក្ខុវេ យត្ថំ បរិស័យំ ភិក្ខុធម្ម ចន្ទិ ភិក្ខុវេ យត្ថំ បរិស័យំ ភិក្ខុធម្ម

อนุตตารันถกตณฺจ อุตฺตารันถกโรนฺติ อเนกวิหิตេสุ จ กงฺขาชาเนเยสุ
ธมฺเมสุ กงฺขํ ปฏฺวิโนทฺເນຕີ อຍํ ດຸຈຸຈຕີ ກິດຊເວ ປຼັງປຸຈຸຈາວິນັຕາ
ປຼິສາ ໂນ ອຸກຸກາຈິຕວິນັຕາ ຯ ອີມາ ໂຂ ກິດຊເວ ເທວ ປຼິສາ ເຂຕທຸກຸ
ກິດຊເວ ອີມາສຸ ທຸວິເນ ປຼິສານີ ຍທິທຸ ປຼັງປຸຈຸຈາວິນັຕາ ປຼິສາ ໂນ
ອຸກຸກາຈິຕວິນັຕາຕີ ຯ

[๒๑๓] ๔๓ ເທວມາ ກິດຊເວ ປຼິສາ ກຕມາ ເທວ ອາມິສັກຸ
ປຼິສາ ໂນ ສັທຸໝຸມກຸ ສັທຸໝຸມກຸ ປຼິສາ ໂນ ອາມິສັກຸ ຯ ກຕມາ
ຈ ກິດຊເວ ອາມິສັກຸ ປຼິສາ ໂນ ສັທຸໝຸມກຸ ອີ໌ ກິດຊເວ ຍຸສຸສຸ
ປຼິສາຍີ ກິດຊ ຄີທິນີ ໂອທາຕວສຸນານີ ສັມມຸສາ ອນຸໂມນຸໂມສຸສຸ ວນຸໂມ
ກາສະນຸຕີ ອສຸໂກ ກິດຊ ອຸກາໂກກາວິມຸຕຸໂຕ ອສຸໂກ ປນຸວາວິມຸຕຸໂຕ ອສຸໂກ
ກາຍສັກຸ ອສຸໂກ ທິງຊີປປຸໂຕ ອສຸໂກ ສັທຸກາວິມຸຕຸໂຕ ອສຸໂກ ສັມມານຸສາວີ
ອສຸໂກ ສັທຸກາວິມຸຕຸໂຕ ອສຸໂກ ສີຕວາ ກຕຸຍາໝໂມ ອສຸໂກ ທຸສຸສີໂຕ ປາປ-
ໝໂມຕີ ເຕ ເຕນ ຕາກິ ຕກາເຕີ ເຕ ຕິ ຕາກິ ຕກິຕວາ ຄຸຈິຕາ ມຸຈຸຕິຕາ
ອຸໂມປານຸນາ ອນາທິເວທສຸສາວິໂນ ອນິສຸສຸຣນປນຸວາ ປຼິກຸນຸສະນຸຕີ ອຍີ
ດຸຈຸຈຕີ ກິດຊເວ ອາມິສັກຸ ປຼິສາ ໂນ ສັທຸໝຸມກຸ ຯ ກຕມາ ຈ ກິດຊເວ
ສັທຸໝຸມກຸ ປຼິສາ ໂນ ອາມິສັກຸ ອີ໌ ກິດຊເວ ຍຸສຸສຸ ປຼິສາຍີ ກິດຊ
ນ ຄີທິນີ ໂອທາຕວສຸນານີ ສັມມຸສາ ອນຸໂມນຸໂມສຸສຸ ວນຸໂມ ກາສະນຸຕີ
ອສຸໂກ ກິດຊ ອຸກາໂກກາວິມຸຕຸໂຕ ອສຸໂກ ປນຸວາວິມຸຕຸໂຕ ອສຸໂກ
ກາຍສັກຸ ອສຸໂກ ທິງຊີປປຸໂຕ ອສຸໂກ ສັທຸກາວິມຸຕຸໂຕ ອສຸໂກ
ສັມມານຸສາວີ ອສຸໂກ ສັທຸກາວິມຸຕຸໂຕ ອສຸໂກ ສີຕວາ ກຕຸຍາໝໂມ ອສຸໂກ

กมุํมานิ ปวตฺตุนฺติ อวินยกมุํมานิ นปฺปวตฺตุนฺติ ฐมฺมกมุํมานิ ทิปฺปนฺนํ
 อฐมฺมกมุํมานิ น ทิปฺปนฺนํ วินยกมุํมานิ ทิปฺปนฺนํ อวินยกมุํมานิ น
 ทิปฺปนฺนํ ๑ อีมา โส ภิกฺขเว เทว ปริสํ เอตทฺศุคํ ภิกฺขเว อีมาํ
 ทฺวณฺเณ ปริสํ ยทิตํ สมา ปริสํติ ๑

[๒๘๕] ๔๘ เทวมา ภิกฺขเว ปริสํ กตมา เทว อฐมฺมิกกา
 ๑ ปริสํ ฐมฺมิกกา ๑ ปริสํ ๑ เป ๑ อีมา โส ภิกฺขเว เทว
 ปริสํ เอตทฺศุคํ ภิกฺขเว อีมาํ ทฺวณฺเณ ปริสํ ยทิตํ ฐมฺมิกกา
 ปริสํติ ๑

[๒๘๖] ๕๐ เทวมา ภิกฺขเว ปริสํ กตมา เทว อฐมฺมวาทินํ
 ๑ ปริสํ ฐมฺมวาทินํ ๑ ปริสํ ๑ กตมา ๑ ภิกฺขเว อฐมฺมวาทินํ
 ปริสํ อธิ ภิกฺขเว ยถํ ปริสํ ภิกฺขุ อธิกรณํ ธาตฺยํ ฐมฺมิกํ
 วา อฐมฺมิกํ วา เต ทํ อธิกรณํ ธาตฺยํ วา น เจว อญฺญมญฺญํ
 สญฺญาเปนฺติ น ๑ สญฺญตฺตํ อปฺปจฺจนฺติ น ๑ นิชฺฌาเปนฺติ
 น ๑ นิชฺฌตฺตํ อปฺปจฺจนฺติ เต อสญฺญตฺตํ อธิชฺฌตฺตํ
 อปฺปญฺญินํ สญฺญตฺตํ โน คเมว อธิกรณํ ตามสํ ปวณํ อภิเวตฺตํ
 โวหรณฺติ อิทเมว สจฺจํ โมฆมญฺญนฺติ อญํ วุจฺจติ ภิกฺขเว
 อฐมฺมวาทินํ ปริสํ ๑ กตมา ๑ ภิกฺขเว ฐมฺมวาทินํ ปริสํ อธิ
 ภิกฺขเว ยถํ ปริสํ ภิกฺขุ อธิกรณํ ธาตฺยํ ฐมฺมิกํ วา อฐมฺมิกํ
 วา เต ทํ อธิกรณํ ธาตฺยํ วา อญฺญมญฺญํ สญฺญาเปนฺติ เจว

มานา อูปฺปชฺชนฺติ อจฺฉริยมนฺตํสาติ ฯ

[๒๘๘] ๕๓ ทฺวินฺนํ ภิกฺขเว ปุคฺคตานิ กาลกิริยา พฺหุโน ชนฺตํ
อนฺตปฺปา โหติ กตเมสํ ทฺวินฺนํ ตถาคตํสํ จ อรหโต สํมา-
สํมพฺพุตํสํ รณฺโณ จ จกฺกตฺตํสํ อิมํ โข ภิกฺขเว ทฺวินฺนํ
ปุคฺคตานิ กาลกิริยา พฺหุโน ชนฺตํ อนฺตปฺปา โหตฺติ ฯ

[๓๐๐] ๕๔ เทวเม ภิกฺขเว ฐปารหา กตเม เทว ตถาคโต
จ อรหํ สํมาสํมพฺพุโห ราชา จ จกฺกตฺตํ อิมํ โข ภิกฺขเว
เทว ฐปารหาติ ฯ

[๓๐๑] ๕๕ เทวเม ภิกฺขเว พฺพุธา กตเม เทว ตถาคโต จ
อรหํ สํมาสํมพฺพุโห ปจฺเจกพฺพุโห จ อิมํ โข ภิกฺขเว เทว
พฺพุธาติ ฯ

[๓๐๒] ๕๖ เทวเม ภิกฺขเว อสฺนินฺยา ผลนฺติยา น สํนฺตสํนฺติ
กตเม เทว ภิกฺขุ จ ชีณาสโว หตฺถาชาโนโย จ อิมํ โข ภิกฺขเว
เทว อสฺนินฺยา ผลนฺติยา น สํนฺตสํนฺตํติ ฯ

[๓๐๓] ๕๗ เทวเม ภิกฺขเว อสฺนินฺยา ผลนฺติยา น สํนฺตสํนฺติ
กตเม เทว ภิกฺขุ จ ชีณาสโว อสฺสํสาชาโนโย จ อิมํ โข ภิกฺขเว
เทว อสฺนินฺยา ผลนฺติยา น สํนฺตสํนฺตํติ ฯ

[๓๐๔] ๕๘ เทวเม ภิกฺขเว อสฺนินฺยา ผลนฺติยา น สํนฺตสํนฺติ กตเม
เทว ภิกฺขุ จ ชีณาสโว สํโห จ มิคราชา อิมํ โข ภิกฺขเว

น ปฏิกรเญยํ มชฺฌิมสฺสตี ภาทฺฐโน เหวํ โหติ ๑ เป ๑ นวสฺสตี
 ภาทฺฐโน เหวํ โหติ เถโรวปี มํ น วเทญย มชฺฌิมโมวปี มํ น
 วเทญย นโววปี มํ น วเทญย เถโรปาหํ น วเทญย มชฺฌิมมปาหํ
 น วเทญย นวปาหํ น วเทญย เถโร เจวปี มํ วเทญย อหิตานุกมฺบิ
 มํ วเทญย โน หิตานุกมฺบิ โนติ นํ วเทญย วิหะเสยฺยํ นํ
 ปสฺสํมฺบิสฺสํ น ปฏิกรเญยํ มชฺฌิมโม เจวปี มํ วเทญย ... นโว เจวปี
 มํ วเทญย อหิตานุกมฺบิ มํ วเทญย โน หิตานุกมฺบิ โนติ นํ
 วเทญย วิหะเสยฺยํ นํ ปสฺสํมฺบิสฺสํ น ปฏิกรเญยํ เหวํ โห ภาทฺฐเว
 อสฺสเนตฺสเนวาโส โหติ เหวณฺจ อสฺสเนโต สฺสเนวสฺสเนติ ๑ กถณฺจ
 ภาทฺฐเว สฺสเนตฺสเนวาโส โหติ กถณฺจ สฺสเนโต สฺสเนวสฺสเนติ อึช
 ภาทฺฐเว เถรสฺสํ ภาทฺฐโน เหวํ โหติ เถโรวปี มํ วเทญย มชฺฌิมโมวปี
 มํ วเทญย นโววปี มํ วเทญย เถโรปาหํ วเทญย มชฺฌิมมปาหํ
 วเทญย นวปาหํ วเทญย เถโร เจวปี มํ วเทญย หิตานุกมฺบิ มํ
 วเทญย โน อหิตานุกมฺบิ สํชฺฐติ นํ วเทญย น นํ วิหะเสยฺยํ
 ปสฺสํมฺบิสฺสํ ปฏิกรเญยํ มชฺฌิมโม เจวปี มํ วเทญย ... นโว เจวปี
 มํ วเทญย หิตานุกมฺบิ มํ วเทญย โน อหิตานุกมฺบิ สํชฺฐติ นํ
 วเทญย น นํ วิหะเสยฺยํ ปสฺสํมฺบิสฺสํ ปฏิกรเญยํ มชฺฌิมสฺส
 ภาทฺฐโน เหวํ โหติ ๑ เป ๑ นวสฺสตี ภาทฺฐโน เหวํ โหติ เถโรวปี
 มํ วเทญย มชฺฌิมโมวปี มํ วเทญย นโววปี มํ วเทญย เถโรปาหํ
 วเทญย มชฺฌิมมปาหํ วเทญย นวปาหํ วเทญย เถโร เจวปี มํ

៣០០ ឥតុគណ្ឌបិដកេ ឧទុក្ខគណ្ឌនិកាយឥតុ ពុក្ខនិបាតោ [៣០៨]

វត្ថេយ្យ អិទានុកម្មបី មំ វត្ថេយ្យ ណ ឧទានុកម្មបី ឥន្ទ្រតិ នំ វត្ថេយ្យំ
ន នំ វិទេសេយ្យំ ឥតុស្កម្មបីឥតុ ឥន្ទ្រករេយ្យំ មនុស្សិមោ ឡេបី មំ
វត្ថេយ្យ ... ណវោ ឡេបី មំ វត្ថេយ្យ អិទានុកម្មបី មំ វត្ថេយ្យ ណ
ឧទានុកម្មបី ឥន្ទ្រតិ នំ វត្ថេយ្យំ ន នំ វិទេសេយ្យំ ឥតុស្កម្មបីឥតុ
ឥន្ទ្រករេយ្យំ ខេវំ ខៃ ភិក្ខុវេ សន្តត្ថនុវិវាសំ តិច្ឆិ ខេវណុ
សន្តតោ សន្តិវត្ថនុវត្ថិ ។

[៣០៨] ២២ ឃត្ថំ ភិក្ខុវេ ឧទិករេណ ឧក្ខត្ថវត្ថឥន្ទ្រាវ វិញ្ញិទីបតាសំ
ទេតាសំ ឧទានាតោ ឧប្បឡាយោ ឧទានិកតិ ឧទានុកម្មំ ឧទ្ទបស្កតំ តិច្ឆិ
តស្កតំ ភិក្ខុវេ ឧទិករេណ ឧទានិកតិ តស្កតាយ ឧទានុកម្មាយ ឧទានុកម្មាយ
ឥន្ទ្រតិឥតុ ភិក្ខុ ។ ន ឆាតុំ វិទេសេយ្យំ ។ ឃត្ថំ ។ ខៃ ភិក្ខុវេ
ឧទិករេណ ឧក្ខត្ថវត្ថឥន្ទ្រាវ វិញ្ញិទីបតាសំ ទេតាសំ ឧទានាតោ ឧប្បឡាយោ
ឧទានិកតិ ឧទានុកម្មំ ឧទ្ទបស្កតំ តិច្ឆិ តស្កតំ ភិក្ខុវេ ឧទិករេណ
ឧទានិកតិ ន តស្កតាយ ឧទានុកម្មាយ ឧទានុកម្មាយ ឥន្ទ្រតិឥតុ ភិក្ខុ ។
ឆាតុំ វិទេសេយ្យំ ។

ឧទានុកម្មនិបាតោ ឧទានុកម្មនិបាតោ ។

[៣០៩] ២៣ តេជោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រានិ កត្ថមាណិ តេជោ ឥន្ទ្រានុកម្ម
ឧទានុកម្មនុកម្ម ឧទានុកម្ម ខៃ ភិក្ខុវេ តេជោ ឥន្ទ្រានិ ឧទានុកម្ម ភិក្ខុវេ
ឧទានុកម្ម ឥន្ទ្រានុកម្ម ឧទានុកម្ម ឧទានុកម្ម ឧទានុកម្ម ។

[៣១០] ២៤ តេជោ ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រានិ កត្ថមាណិ តេជោ កាមឥន្ទ្រានុកម្ម
ឧទានុកម្មនុកម្ម ឧទានុកម្ម ខៃ ភិក្ខុវេ តេជោ ឥន្ទ្រានិ ឧទានុកម្ម ភិក្ខុវេ

ចិរេន៍ ភូរិវន្ធំ សុខានំ មតិកំ ពេកុម្មុសុត្ថនុតិ ។

[៣៣១] ៦៥ ពេកុមាទិ ភិក្ខុវេ សុខានិ កត្តាទិ ពេកុ ចុប្បិសុត្ថនុត្ថនុតិ វិរុប្បិសុត្ថនុត្ថនុតិ ចិរេន៍ ភូរិវន្ធំ សុខានំ មតិកំ វិរុប្បិសុត្ថនុត្ថនុតិ ។

[៣៣២] ៦៦ ពេកុមាទិ ភិក្ខុវេ សុខានិ កត្តាទិ ពេកុ តាស្ថនុត្ថនុតិ សុត្ថំ ចនាស្ថនុត្ថនុតិ សុត្ថំ ចិរេន៍ ភូរិវន្ធំ សុខានំ មតិកំ ចនាស្ថនុត្ថនុតិ ។

[៣៣៣] ៦៧ ពេកុមាទិ ភិក្ខុវេ សុខានិ កត្តាទិ ពេកុ តាស្ថនុត្ថនុតិ សុត្ថំ វិរាមនុត្ថនុតិ សុត្ថំ ចិរេន៍ ភូរិវន្ធំ សុខានំ មតិកំ វិរាមនុត្ថនុតិ ។

[៣៣៤] ៦៨ ពេកុមាទិ ភិក្ខុវេ សុខានិ កត្តាទិ ពេកុ ចិរិយនុត្ថនុតិ ចនិរិយនុត្ថនុតិ ចិរេន៍ ភូរិវន្ធំ សុខានំ មតិកំ ចិរិយនុត្ថនុតិ ។

[៣៣៥] ៦៩ ពេកុមាទិ ភិក្ខុវេ សុខានិ កត្តាទិ ពេកុ កាយិកនុត្ថនុតិ តេជិកនុត្ថនុតិ សុត្ថំ ចិរេន៍ ភូរិវន្ធំ សុខានំ មតិកំ តេជិកនុត្ថនុតិ ។

[៣៣៦] ៧០ ពេកុមាទិ ភិក្ខុវេ សុខានិ កត្តាទិ ពេកុ ឥន្ទ្រិយនុត្ថនុតិ ឥន្ទ្រិយនុត្ថនុតិ សុត្ថំ ចិរេន៍ ភូរិវន្ធំ សុខានំ មតិកំ ឥន្ទ្រិយនុត្ថនុតិ ។

[៣៣៧] ៧១ ពេកុមាទិ ភិក្ខុវេ សុខានិ កត្តាទិ ពេកុ តាស្ថនុត្ថនុតិ

៣០២ ឥតុត្ថនុត្តរីយោ ឧបស្សន្ទវិញ្ញាណស្ថិតំ ភូតិវិហិតោ [៣១៨]

ឧបេក្ខាឥន្ទ្រេ ឱមាណិ ខៃ ភិក្ខុវេ ភេទេ ឥន្ទាណិ ខេត្តកុកំ ភិក្ខុវេ
ឱមេតំ ភូតិវិញ្ញំ ឥន្ទាណំ យតិកំ ឧបេក្ខាឥន្ទ្រេ ។

[៣១៨] ៣២ ភេទេមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទាណិ ភគមាណិ ភេទេ ឥន្ទាណិ
ឧបេក្ខាឥន្ទ្រេ ឱមាណិ ខៃ ភិក្ខុវេ ភេទេ ឥន្ទាណិ ខេត្តកុកំ ភិក្ខុវេ
ឱមេតំ ភូតិវិញ្ញំ ឥន្ទាណំ យតិកំ ឥន្ទាណុ ។

[៣១៨] ៣៣ ភេទេមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទាណិ ភគមាណិ ភេទេ ឥន្ទាណិ
ការមុណេ ឥន្ទំ និប្បតិការមុណេ ឥន្ទំ ឱមាណិ ខៃ ភិក្ខុវេ ភេទេ
ឥន្ទាណិ ខេត្តកុកំ ភិក្ខុវេ ឱមេតំ ភូតិវិញ្ញំ ឥន្ទាណំ យតិកំ និប្បតិការ
មុណេ ឥន្ទុតិ ។

[៣២០] ៣៤ ភេទេមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទាណិ ភគមាណិ ភេទេ ឥន្ទាណិ
ឥន្ទំ ឧបេក្ខាឥន្ទ្រេ ឥន្ទំ ឱមាណិ ខៃ ភិក្ខុវេ ភេទេ ឥន្ទាណិ
ខេត្តកុកំ ភិក្ខុវេ ឱមេតំ ភូតិវិញ្ញំ ឥន្ទាណំ យតិកំ ឧបេក្ខា
ឥន្ទ្រេ ឥន្ទុតិ ។

[៣២០] ៣៥ ភេទេមាណិ ភិក្ខុវេ ឥន្ទាណិ ភគមាណិ ភេទេ ឥន្ទាណិ
ឥន្ទំ ឧបេក្ខាឥន្ទ្រេ ឥន្ទំ ឱមាណិ ខៃ ភិក្ខុវេ ភេទេ ឥន្ទាណិ
ខេត្តកុកំ ភិក្ខុវេ ឱមេតំ ភូតិវិញ្ញំ ឥន្ទាណំ យតិកំ ឧបេក្ខា
ឥន្ទ្រេ ឥន្ទុតិ ។

ឥន្ទុតិវិញ្ញាណំ ភូតិវិញ្ញំ ។

[៣២២] ៣៦ ឥន្ទុតិវិញ្ញាណំ ភិក្ខុវេ ឧបេក្ខាឥន្ទ្រេ ឧបេក្ខា ឧបេក្ខា ឧបេក្ខា
ឥន្ទុតិវិញ្ញាណំ ឥន្ទុតិវិញ្ញំ ឥន្ទុតិវិញ្ញំ ឥន្ទុតិវិញ្ញំ ឥន្ទុតិវិញ្ញំ ឥន្ទុតិវិញ្ញំ ឥន្ទុតិវិញ្ញំ

ธมฺมา น โหนตฺติ ๑

[๓๒๓] ๓๗ สนิทานา ภิกฺขเว อปฺปชฺชนฺติ ปาปกา อกฺุสฺสา ธมฺมา
โน อนิทานา ตสฺสเสว นิทานสฺส ปหานา เอวมนฺเต ปาปกา อกฺุสฺสา
ธมฺมา น โหนตฺติ ๑

[๓๒๔] ๓๘ สเหตุกา ภิกฺขเว อปฺปชฺชนฺติ ปาปกา อกฺุสฺสา ธมฺมา
โน อเหตุกา ตสฺสเสว เหตุสฺส ปหานา เอวมนฺเต ปาปกา อกฺุสฺสา
ธมฺมา น โหนตฺติ ๑

[๓๒๕] ๓๙ สจฺจวรา ภิกฺขเว อปฺปชฺชนฺติ ปาปกา อกฺุสฺสา ธมฺมา
โน อจฺจวรา เตสฺสเยว จฺจวรานํ ปหานา เอวมนฺเต ปาปกา อกฺุสฺสา
ธมฺมา น โหนตฺติ ๑

[๓๒๖] ๔๐ สปปจฺจยา ภิกฺขเว อปฺปชฺชนฺติ ปาปกา อกฺุสฺสา
ธมฺมา โน อปปจฺจยา ตสฺสเสว ปจฺจยสฺส ปหานา เอวมนฺเต ปาปกา
อกฺุสฺสา ธมฺมา น โหนตฺติ ๑

[๓๒๗] ๔๑ สรฺฐปา ภิกฺขเว อปฺปชฺชนฺติ ปาปกา อกฺุสฺสา ธมฺมา
โน อรฺฐปา ตสฺสเสว รฺฐสฺส ปหานา เอวมนฺเต ปาปกา อกฺุสฺสา
ธมฺมา น โหนตฺติ ๑

[๓๒๘] ๔๒ สเวทนา ภิกฺขเว อปฺปชฺชนฺติ ปาปกา อกฺุสฺสา ธมฺมา
โน อเวทนา ตสฺสาเยว เวทนาย ปหานา เอวมนฺเต ปาปกา อกฺุสฺสา
ธมฺมา น โหนตฺติ ๑

[๓๒๙] ๔๓ สสญฺจนา ภิกฺขเว อปฺปชฺชนฺติ ปาปกา อกฺุสฺสา ธมฺมา

ขโนตฺตปฺปญฺจ อิม โข ภิกฺขเว เทว ทุมฺมาติ ๑

[๓๓๘] ๔๒ เทวเม ภิกฺขเว ทุมฺมา กตฺเม เทว หิริ ๑

โฆตฺตปฺปญฺจ อิม โข ภิกฺขเว เทว ทุมฺมาติ ๑

[๓๓๙] ๔๓ เทวเม ภิกฺขเว ทุมฺมา กตฺเม เทว โทวจฺจฺจฺจฺจ

๑ ปาปมิตฺตตา ๑ อิม โข ภิกฺขเว เทว ทุมฺมาติ ๑

[๓๔๐] ๔๔ เทวเม ภิกฺขเว ทุมฺมา กตฺเม เทว โสวจฺจฺจฺจ

๑ กตฺตยาณมิตฺตตา ๑ อิม โข ภิกฺขเว เทว ทุมฺมาติ ๑

[๓๔๑] ๔๕ เทวเม ภิกฺขเว ทุมฺมา กตฺเม เทว ธาตุกฺกฺกฺก

๑ มนสิการกฺกฺก ๑ อิม โข ภิกฺขเว เทว ทุมฺมาติ ๑

[๓๔๒] ๔๖ เทวเม ภิกฺขเว ทุมฺมา กตฺเม เทว ธาปฺตฺติกฺกฺก

๑ ธาปฺตฺติวฺจฺจฺจฺจกฺก ๑ อิม โข ภิกฺขเว เทว ทุมฺมาติ ๑

ทุมฺมวคโค จตฺตโก ๑

[๓๔๓] ๔๗ เทวเม ภิกฺขเว พาวา กตฺเม เทว โย ๑ ธนาคคํ

ภาวํ วหฺติ โย ๑ ธนาคคํ ภาวํ น วหฺติ อิม โข ภิกฺขเว
เทว พาวาติ ๑

[๓๔๔] ๔๘ เทวเม ภิกฺขเว ปณฺชิตา กตฺเม เทว โย ๑

ธนาคคํ ภาวํ วหฺติ โย ๑ ธนาคคํ ภาวํ น วหฺติ อิม โข
ภิกฺขเว เทว ปณฺชิตาติ ๑

[๓๔๕] ๔๙ เทวเม ภิกฺขเว พาวา กตฺเม เทว โย ๑

อภฺนฺนฺนฺน กภฺนฺนฺน โย ๑ กภฺนฺน อภฺนฺนฺน อิม โข

ភិក្ខុវេ ពេវ វាតាតិ ។

[៣៤៦] ១០០ ពេវមេ ភិក្ខុវេ ឦណុតិកា កតមេ ពេវ យោ ។
 ខក្សប្បិយេ ខក្សប្បិយស្កល្ហី យោ ។ ក្សប្បិយេ ក្សប្បិយស្កល្ហី ឱមេ ឆៃ
 ភិក្ខុវេ ពេវ ឦណុតិកាតិ ។

[៣៤៧] ១០១ ពេវមេ ភិក្ខុវេ វាតា កតមេ ពេវ យោ ។ ឧរោ-
 ឦតិយា ឧរោឦតិស្កល្ហី យោ ។ ឧរោឦតិយា ឧរោឦតិស្កល្ហី ឱមេ
 ឆៃ ភិក្ខុវេ ពេវ វាតាតិ ។

[៣៤៨] ១០២ ពេវមេ ភិក្ខុវេ ឦណុតិកា កតមេ ពេវ យោ ។
 ឧរោឦតិយា ឧរោឦតិស្កល្ហី យោ ។ ឧរោឦតិយា ឧរោឦតិស្កល្ហី
 ឱមេ ឆៃ ភិក្ខុវេ ពេវ ឦណុតិកាតិ ។

[៣៤៩] ១០៣ ពេវមេ ភិក្ខុវេ វាតា កតមេ ពេវ យោ ។
 ឧរុមេ ឧរុស្កល្ហី យោ ។ ឧរុមេ ឧរុមុស្កល្ហី ឱមេ ឆៃ ភិក្ខុវេ
 ពេវ វាតាតិ ។

[៣៥០] ១០៤ ពេវមេ ភិក្ខុវេ ឦណុតិកា កតមេ ពេវ យោ ។
 ឧរុមេ ឧរុមុស្កល្ហី យោ ។ ឧរុមេ ឧរុមុស្កល្ហី ឱមេ ឆៃ ភិក្ខុវេ
 ពេវ ឦណុតិកាតិ ។

[៣៥១] ១០៥ ពេវមេ ភិក្ខុវេ វាតា កតមេ ពេវ យោ ។
 ឧវិនយេ ឧវិនយស្កល្ហី យោ ។ ឧវិនយេ ឧវិនយស្កល្ហី ឱមេ ឆៃ ភិក្ខុវេ
 ពេវ វាតាតិ ។

[៣៥២] ១០៦ ពេវមេ ភិក្ខុវេ ឦណុតិកា កតមេ ពេវ យោ ។

ชวินเย ชวินยสฺสณฺณํ โย ๑ ชวินเย ชวินยสฺสณฺณํ อิมํ ๒ ภิกฺขเว
เทว ปณฺทิตาติ ๑

[๓๕๓] ๑๐๗ ทฺวินฺนํ ภิกฺขเว ชาสฺวา วทฺสมฺมุติ กตเมสํ ทฺวินฺนํ
โย ๑ นกฺกทฺจฺจายิตพฺพํ กฺกทฺจฺจายติ โย ๑ กฺกทฺจฺจายิตพฺพํ น
กฺกทฺจฺจายติ อิมํ ๒ ภิกฺขเว ทฺวินฺนํ ชาสฺวา วทฺสมฺมุตฺติ ๑

[๓๕๔] ๑๐๘ ทฺวินฺนํ ภิกฺขเว ชาสฺวา น วทฺสมฺมุติ กตเมสํ
ทฺวินฺนํ โย ๑ นกฺกทฺจฺจายิตพฺพํ น กฺกทฺจฺจายติ โย ๑ กฺกทฺจฺจ-
ายิตพฺพํ กฺกทฺจฺจายติ อิมํ ๒ ภิกฺขเว ทฺวินฺนํ ชาสฺวา น
วทฺสมฺมุตฺติ ๑

[๓๕๕] ๑๐๙ ทฺวินฺนํ ภิกฺขเว ชาสฺวา วทฺสมฺมุติ กตเมสํ ทฺวินฺนํ
โย ๑ อกฺกปฺปิเย กฺกปฺปิยสฺสณฺณํ โย ๑ กฺกปฺปิเย อกฺกปฺปิยสฺสณฺณํ อิมํ
๒ ภิกฺขเว ทฺวินฺนํ ชาสฺวา วทฺสมฺมุตฺติ ๑

[๓๕๖] ๑๑๐ ทฺวินฺนํ ภิกฺขเว ชาสฺวา น วทฺสมฺมุติ กตเมสํ
ทฺวินฺนํ โย ๑ อกฺกปฺปิเย อกฺกปฺปิยสฺสณฺณํ โย ๑ กฺกปฺปิเย กฺกปฺปิย-
สฺสณฺณํ อิมํ ๒ ภิกฺขเว ทฺวินฺนํ ชาสฺวา น วทฺสมฺมุตฺติ ๑

[๓๕๗] ๑๑๑ ทฺวินฺนํ ภิกฺขเว ชาสฺวา วทฺสมฺมุติ กตเมสํ ทฺวินฺนํ
โย ๑ อนาปตฺติยา อาปตฺติสฺสณฺณํ โย ๑ อาปตฺติยา อนาปตฺติ-
สฺสณฺณํ อิมํ ๒ ภิกฺขเว ทฺวินฺนํ ชาสฺวา วทฺสมฺมุตฺติ ๑

[๓๕๘] ๑๑๒ ทฺวินฺนํ ภิกฺขเว ชาสฺวา น วทฺสมฺมุติ กตเมสํ
ทฺวินฺนํ โย ๑ อนาปตฺติยา อนาปตฺติสฺสณฺณํ โย ๑ อาปตฺติยา

៣០៨ ឥតុត្ថនុត្តរនិកាយឥត ពុកនិហិត [៣៥៩]

ចាបតុត្តិឥត្ថិ ឱមេត៍ ឆៃ ភិក្ខុវេ តុវិនុន្ត ចាត្វា ន វត្ថុធម្មត្ថិតិ ។

[៣៥៩] ១១៣ តុវិនុន្ត ភិក្ខុវេ ចាត្វា វត្ថុធម្មត្ថិ កត្តមេត៍ តុវិនុន្ត
យោ ។ ចត្តមេ ធម្មត្ថិឥត្ថិ យោ ។ ធម្មេ ចត្តមត្ថិឥត្ថិ ឱមេត៍
ឆៃ ភិក្ខុវេ តុវិនុន្ត ចាត្វា វត្ថុធម្មត្ថិតិ ។

[៣៦០] ១១៤ តុវិនុន្ត ភិក្ខុវេ ចាត្វា ន វត្ថុធម្មត្ថិ កត្តមេត៍
តុវិនុន្ត យោ ។ ចត្តមេ ចត្តមត្ថិឥត្ថិ យោ ។ ធម្មេ ធម្មត្ថិឥត្ថិ
ឱមេត៍ ឆៃ ភិក្ខុវេ តុវិនុន្ត ចាត្វា ន វត្ថុធម្មត្ថិតិ ។

[៣៦១] ១១៥ តុវិនុន្ត ភិក្ខុវេ ចាត្វា វត្ថុធម្មត្ថិ កត្តមេត៍ តុវិនុន្ត
យោ ។ ចវិនយេ វិនយត្ថិឥត្ថិ យោ ។ វិនយេ ចវិនយត្ថិឥត្ថិ ឱមេត៍
ឆៃ ភិក្ខុវេ តុវិនុន្ត ចាត្វា វត្ថុធម្មត្ថិតិ ។

[៣៦២] ១១៦ តុវិនុន្ត ភិក្ខុវេ ចាត្វា ន វត្ថុធម្មត្ថិ កត្តមេត៍
តុវិនុន្ត យោ ។ ចវិនយេ ចវិនយត្ថិឥត្ថិ យោ ។ វិនយេ វិនយត្ថិឥត្ថិ
ឱមេត៍ ឆៃ ភិក្ខុវេ តុវិនុន្ត ចាត្វា ន វត្ថុធម្មត្ថិតិ ។

វាចាគុតិ បណ្ឌិត ។

តុត្ថិយោ បណ្ឌិតាសិកោ សមគុតិ ។

តតិយបណ្ឌិតាសិកោ

[៣៦៣] ១១៧ តេជោ ភិក្ខុវេ ចាត្វា តុប្បឌា កត្តមេត៍ តេជោ
តាវាតា ។ ឥត្ថិចាត្វា ។ ឱមេត៍ ឆៃ ភិក្ខុវេ តេជោ ចាត្វា តុប្បឌាតិ ។

[៣៦៤] ១១៨ តេជោ ភិក្ខុវេ តុប្បឌា តុត្ថិយោ តត្ថិមេត៍ កត្តមេ

១៦០ ឥតុត្ថនុត្តរីយោគេ ឧទុកុត្តរិកាយស្តុតំ ពុកិណ្ឌិតោ [៣៧១]

[៣៧១] ១២៥ ពេទ្ធោ វិកុឌវេ ឦទុយា សំមុភាវិធិធិមា ឧប្បាបាយ
កត្តេ ពេទ្ធោ ឦទុតំ ។ ឆៃតំ ឦទុតំ ។ មន្តិកាវិ ឦទុតំ ឆៃ
វិកុឌវេ ពេទ្ធោ ឦទុយា សំមុភាវិធិធិមា ឧប្បាបាយាទិ ។

[៣៧២] ១២៦ ពេទ្ធកា វិកុឌវេ ឧប្បត្តិយោ កត្តេ ពេទ្ធោ តត្តា
។ ឧប្បត្តិ កត្តា ។ ឧប្បត្តិ ឦទុតំ ឆៃ វិកុឌវេ ពេទ្ធោ ឧប្បត្តិយោទិ។

[៣៧៣] ១២៧ ពេទ្ធកា វិកុឌវេ ឧប្បត្តិយោ កត្តេ ពេទ្ធោ តត្តា-
ឥទុតា ។ ឧប្បត្តិ ឧទុតត្តា ។ ឧប្បត្តិ ឦទុតំ ឆៃ វិកុឌវេ ពេទ្ធោ
ឧប្បត្តិយោទិ ។

[៣៧៤] ១២៨ ពេទ្ធកា វិកុឌវេ ឧប្បត្តិយោ កត្តេ ពេទ្ធោ សាវសេសា
។ ឧប្បត្តិ ឧទុតត្តា ។ ឧប្បត្តិ ឦទុតំ ឆៃ វិកុឌវេ ពេទ្ធោ ឧប្បត្តិ-
យោទិ ។

ចាសាវគ្គិកោ ឦទុតំ ។

[៣៧៥] ១២៩ សត្វិកោ វិកុឌវេ វិកុឌុ ចេវំ សំមុភា ចាយាធិមាណោ ចាយា-
ធិមុយ ចាវិស្តំ ឆៃ ឧទុតត្តា សាវិស្តុត្តិកុត្តុត្តានាទិ ឧទុតំ វិកុឌវេ
តុត្តា ចេវំ ឦទុតំ មម សាវិកានំ វិកុឌុវេ ឧទុតំ សាវិស្តុត្តិកុត្តុត្តានាទិ។

[៣៧៦] ១៣០ សត្វិកោ វិកុឌវេ វិកុឌុវេ ចេវំ សំមុភា ចាយាធិមាណោ
ចាយាធិមុយ ចាវិស្តំ ឆៃ ឧទុតត្តា ឧទុតំ មម សាវិកានំ វិកុឌុវេ
ចាវិស្តុត្តិកុត្តុត្តានាទិ ឧទុតំ វិកុឌវេ តុត្តា ចេវំ ឦទុតំ មម សាវិកានំ វិកុឌុវេ
ឧទុតំ ឧទុតំ វិកុឌុវេ ឧប្បត្តិយោទិ ។

[៣៧៧] ១៣១ សត្វិកោ វិកុឌវេ ឧប្បាស្តិកោ ចេវំ សំមុភា ចាយាធិមាណោ

อายาเจยฺย ตาทิโส โหมิ ยาทิโส จิตฺโต ๑ คหปติ หตฺถโก ๑
 อาพวโกติ เธสํ ภิกฺขเว ตฺถา เอตํ ปมาณํ มม สํวกาณํ อุปา-
 สกานํ ยทิตํ จิตฺโต ๑ คหปติ หตฺถโก ๑ อาพวโกติ ๑

[๓๗๘] ๑๓๒ สํวรา ภิกฺขเว อุปาสิกา เธวํ สํมุมา อายาจมานา
 อายาเจยฺย ตาทิสํ โหมิ ยาทิสํ ชุชฺชุตฺตวา ๑ อุปาสิกา เวพุ-
 กณฺณกียา ๑ นนฺทมาตาคิ เธสํ ภิกฺขเว ตฺถา เอตํ ปมาณํ มม
 สํวกาณํ อุปาสิกาณํ ยทิตํ ชุชฺชุตฺตวา ๑ อุปาสิกา เวพุกณฺณกียา
 ๑ นนฺทมาตาคิ ๑

[๓๗๘] ๑๓๓ ทฺวํหิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาลโต อพฺยตฺโต
 อสํปฺปริโส ชตํ อุปหตํ อตฺตานํ ปริหริติ สํวชฺโซ ๑ โหติ สํว-
 ชฺโซ วิญฺญานํ พหุญฺจ อปฺปญฺจํ ปสฺสวติ กตเมหิ ทฺวํหิ อนนฺนวิจฺจ
 อปฺริโยคาเหตุวา อวณฺณารหสฺสํ วณฺณํ ภาสฺสติ อนนฺนวิจฺจ อปฺริ-
 โยคาเหตุวา วณฺณารหสฺสํ อวณฺณํ ภาสฺสติ อิมเอหิ โช ภิกฺขเว
 ทฺวํหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาลโต อพฺยตฺโต อสํปฺปริโส ชตํ อุปหตํ
 อตฺตานํ ปริหริติ สํวชฺโซ ๑ โหติ สํวชฺโซ วิญฺญานํ พหุญฺจ
 อปฺปญฺจํ ปสฺสวติ ๑ ทฺวํหิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปณฺชติโต พยฺยตฺโต
 สํปฺปริโส อกฺขตํ อนุปหตํ อตฺตานํ ปริหริติ อนวชฺโซ ๑ โหติ
 อนนฺนวิจฺจ วิญฺญานํ พหุญฺจ ปฺปญฺจํ ปสฺสวติ กตเมหิ ทฺวํหิ อน-
 นฺนวิจฺจ ปฺริโยคาเหตุวา อวณฺณารหสฺสํ อวณฺณํ ภาสฺสติ อนนฺนวิจฺจ ปฺริโย-
 คาเหตุวา วณฺณารหสฺสํ วณฺณํ ภาสฺสติ อิมเอหิ โช ภิกฺขเว ทฺวํหิ

ขมุเมหิ สมนุณาคโต ปณฺทิตโต พุยฺยโต สบฺปรุโส อฏฺฐคํ อุนฺนหตํ
 อตฺตทานํ ปริหฺรติ อนนฺวชฺโซ จ โหติ อนนฺวชฺโซ วิญฺญูโน พหุญฺจ
 ปุณฺณํ ปสฺวตฺติ ฯ

[๓๘๐] ๓๓๔ ทูวฺหิ ภิกฺขเว ขมุเมหิ สมนุณาคโต พาลโต อพฺยตฺโต
 อสฺบฺปรุโส ฐตํ อุนฺนหตํ อตฺตทานํ ปริหฺรติ สํวชฺโซ จ โหติ สํว-
 ชฺโซ วิญฺญูโน พหุญฺจ อปฺปญฺณํ ปสฺวติ กตฺตเมหิ ทูวฺหิ อนนฺวิจฺจ
 อปฺริโยคาเหตุวา อปฺปสํถาเนเย จํเน ปสํถํ อฺปทํเสติ อนนฺวิจฺจ
 อปฺริโยคาเหตุวา ปสํถาเนเย จํเน อปฺปสํถํ อฺปทํเสติ อิมฺเหิ โช
 ภิกฺขเว ทูวฺหิ ขมุเมหิ สมนุณาคโต พาลโต อพฺยตฺโต อสฺบฺปรุโส ฐตํ
 อุนฺนหตํ อตฺตทานํ ปริหฺรติ สํวชฺโซ จ โหติ สํวชฺโซ วิญฺญูโน
 พหุญฺจ อปฺปญฺณํ ปสฺวติ ฯ ทูวฺหิ ภิกฺขเว ขมุเมหิ สมนุณาคโต ปณฺทิตโต
 พุยฺยโต สบฺปรุโส อฏฺฐคํ อุนฺนหตํ อตฺตทานํ ปริหฺรติ อนนฺวชฺโซ จ
 โหติ อนนฺวชฺโซ วิญฺญูโน พหุญฺจ ปุณฺณํ ปสฺวติ กตฺตเมหิ ทูวฺหิ
 อนนฺวิจฺจ ปฺริโยคาเหตุวา อปฺปสํถาเนเย จํเน อปฺปสํถํ อฺปทํเสติ
 อนนฺวิจฺจ ปฺริโยคาเหตุวา ปสํถาเนเย จํเน ปสํถํ อฺปทํเสติ อิมฺเหิ
 โช ภิกฺขเว ทูวฺหิ ขมุเมหิ สมนุณาคโต ปณฺทิตโต พุยฺยโต สบฺปรุโส
 อฏฺฐคํ อุนฺนหตํ อตฺตทานํ ปริหฺรติ อนนฺวชฺโซ จ โหติ อนนฺวชฺโซ
 วิญฺญูโน พหุญฺจ ปุณฺณํ ปสฺวตฺติ ฯ

[๓๘๑] ๓๓๕ ทูวฺสํ ภิกฺขเว มิจฺฉาปฏฺิปปชฺชมาโน พาลโต อพฺยตฺโต
 อสฺบฺปรุโส ฐตํ อุนฺนหตํ อตฺตทานํ ปริหฺรติ สํวชฺโซ จ โหติ สํวชฺโซ

៣៣៩ ឥតុគ្គតនុបិដ្ឋានេ ទន្ធកុតុគ្គតរិកាយឥត្តំ កុណិវាហិត [៣៧៣]

អកុណ្ឌ បុណ្ណំ បឥវតិ ភគមេត្តុ កុវ័ត្តុ គណាកេ ។ គណាគតាវកេ
។ ឱមេត្តុ ខៃ ភិក្ខុវេ កុវ័ត្តុ ឥម្មាប្បិប្បធិមាណ បណ្ឌិតិ កុប្បតិ
ឥប្បុរិសំ ឧក្ខតំ ឧបុហតំ ឧតុតានំ បរិអតិ ឧវេស្មនៃ ។ តិច្ឆិ
ឧវេស្មនៃ វិល្លម្ហំ អកុណ្ឌ បុណ្ណំ បឥវតី ។

[៣៧៣] ៣៣៧ កេវេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ភគមេ កេវេ ឥត្តិកុត្តវិកា-
នេវ ។ ។ ភិក្ខុវេ តិច្ឆិ ឧបាតិយតិ ឱមេ ខៃ ភិក្ខុវេ កេវេ
ធម្មាតិ ។

[៣៧៤] ៣៣៨ កេវេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ភគមេ កេវេ កិច្ចិ ។
ឧបាហិ ។ ឱមេ ខៃ ភិក្ខុវេ កេវេ ធម្មាតិ ។

[៣៧៥] ៣៣៩ កេវេ ភិក្ខុវេ ធម្មា ភគមេ កេវេ កិច្ចិវិណិយ
។ ឧបាហវិណិយ ។ ឱមេ ខៃ ភិក្ខុវេ កេវេ ធម្មាតិ ។

ឧបាហវេកុតិ កុតិយ ។

[៣៧៦] ៣៤០ កេវេ ភិក្ខុវេ កាណិ ភគមេ កេវេ ឧមិស្ថ-
កាណេវ ធម្មកាណេវ ឱមាណិ ខៃ ភិក្ខុវេ កេវេ កាណិ ខេត្តកុតំ
ភិក្ខុវេ ឱមេត្តុ កុវិណំ កាណំ យតិ ធម្មកាណុតិ ។

[៣៧៧] ៣៤១ កេវេ ភិក្ខុវេ យាកា ភគមេ កេវេ ឧមិស្ថយាក
។ ធម្មយាក ។ ឱមេ ខៃ ភិក្ខុវេ កេវេ យាកា ខេត្តកុតំ ភិក្ខុវេ
ឱមេត្តុ កុវិណំ យាកានំ យតិ ធម្មយាកុតិ ។

[៣៧៨] ៣៤២ កេវេ ភិក្ខុវេ កាកា ភគមេ កេវេ ឧមិស្ថកាក
។ ធម្មកាក ។ ឱមេ ខៃ ភិក្ខុវេ កេវេ កាកា ខេត្តកុតំ ភិក្ខុវេ

อิมํสํ ทฺวํนํ จาคานํ ยทิตํ ชมฺมจาคคฺติ ฯ

[๓๘๘] ๑๔๓ เทวเม ภิกฺขเว ปริจฺจาคา กตเม เทว อามิส-
ปริจฺจาคํ ฯ ชมฺมปริจฺจาคํ ฯ อิมํ ไซ ภิกฺขเว เทว ปริจฺจาคา
เอตทคฺคํ ภิกฺขเว อิมํสํ ทฺวํนํ ปริจฺจาคานํ ยทิตํ ชมฺมปริจฺจาคคฺติ ฯ

[๓๘๙] ๑๔๔ เทวเม ภิกฺขเว โภคา กตเม เทว อามิส-
โภจํ ฯ ชมฺมโภจํ ฯ อิมํ ไซ ภิกฺขเว เทว โภคา เอตทคฺคํ ภิกฺขเว
อิมํสํ ทฺวํนํ โภคานํ ยทิตํ ชมฺมโภจคฺติ ฯ

[๓๙๐] ๑๔๕ เทวเม ภิกฺขเว สมนฺโภคา กตเม เทว อามิส-
สมนฺโภจํ ฯ ชมฺมสมนฺโภจํ ฯ อิมํ ไซ ภิกฺขเว เทว สมนฺโภคา
เอตทคฺคํ ภิกฺขเว อิมํสํ ทฺวํนํ สมนฺโภคานํ ยทิตํ ชมฺมสมนฺโภจคฺติ ฯ

[๓๙๑] ๑๔๖ เทวเม ภิกฺขเว สํวิภาคา กตเม เทว อามิส-
สํวิภาจํ ฯ ชมฺมสํวิภาจํ ฯ อิมํ ไซ ภิกฺขเว เทว สํวิภาคา
เอตทคฺคํ ภิกฺขเว อิมํสํ ทฺวํนํ สํวิภาคานํ ยทิตํ ชมฺมสํวิภาจคฺติ ฯ

[๓๙๒] ๑๔๗ เทวเม ภิกฺขเว สํจฺจุหา กตเม เทว อามิส-
สํจฺจุโห ฯ ชมฺมสํจฺจุโห ฯ อิมํ ไซ ภิกฺขเว เทว สํจฺจุหา เอตทคฺคํ
ภิกฺขเว อิมํสํ ทฺวํนํ สํจฺจุหานํ ยทิตํ ชมฺมสํจฺจุโหคฺติ ฯ

[๓๙๓] ๑๔๘ เทวเม ภิกฺขเว อนุกฺคหา กตเม เทว อามิส-
อนุกฺคโห ฯ ชมฺมานุกฺคโห ฯ อิมํ ไซ ภิกฺขเว เทว อนุกฺคหา
เอตทคฺคํ ภิกฺขเว อิมํสํ ทฺวํนํ อนุกฺคหานํ ยทิตํ ชมฺมานุกฺคโหคฺติ ฯ

[๓๙๔] ๑๔๙ เทวมา ภิกฺขเว อนุกฺกมฺปา กตมา เทว อามิส-

นุกຸມຢາ ๑ ສຸມນານຸກຸມຢາ ๑ ອີມາ ໂຂ ກິຖຸຂເວ ທຸວ ອນຸກຸມຢາ
ເຂຕທຸກຸກໍ ກິຖຸຂເວ ອີມາສໍ ທຸວິນຸນໍ ອນຸກຸມຢານໍ ຍທີທໍ ສຸມນານຸກຸມຢາຕີ ॥

ທານວຸໂຕ ຕຕິໂຍ ॥

[๓๘๖] ๓๕๐ ທຸວເມ ກິຖຸຂເວ ສໍນຸຄາຣາ ກຕເມ ທຸວ ອາມິສ-
ສໍນຸຄາໂຣ ๑ ສຸມຸສໍນຸຄາໂຣ ๑ ອີເມ ໂຂ ກິຖຸຂເວ ທຸວ ສໍນຸຄາຣາ
ເຂຕທຸກຸກໍ ກິຖຸຂເວ ອີເມສໍ ທຸວິນຸນໍ ສໍນຸຄາຣານໍ ຍທີທໍ ສຸມຸສໍນຸຄາໂຣຕີ ॥

[๓๘๗] ๓๕๑ ທຸວເມ ກິຖຸຂເວ ປຣຸຣິສໍນຸຄາຣາ ກຕເມ ທຸວ ອາມິສ-
ປຣຸຣິສໍນຸຄາໂຣ ๑ ສຸມຸປຣຸຣິສໍນຸຄາໂຣ ๑ ອີເມ ໂຂ ກິຖຸຂເວ ທຸວ ປຣຸ-
ສໍນຸຄາຣາ ເຂຕທຸກຸກໍ ກິຖຸຂເວ ອີເມສໍ ທຸວິນຸນໍ ປຣຸຣິສໍນຸຄາຣານໍ ຍທີທໍ
ສຸມຸປຣຸຣິສໍນຸຄາໂຣຕີ ॥

[๓๘๘] ๓๕๒ ທຸວມາ ກິຖຸຂເວ ເອສໍນາ ກຕມາ ທຸວ ອາມິສເສສໍນາ
๑ ສຸມເສສໍນາ ๑ ອີມາ ໂຂ ກິຖຸຂເວ ທຸວ ເອສໍນາ ເຂຕທຸກຸກໍ ກິຖຸຂເວ
ອີມາສໍ ທຸວິນຸນໍ ເອສໍນານໍ ຍທີທໍ ສຸມເສສໍນາຕີ ॥

[๓๘๙] ๓๕๓ ທຸວມາ ກິຖຸຂເວ ປຣິເຍສໍນາ ກຕມາ ທຸວ ອາມິສ-
ປຣິເຍສໍນາ ๑ ສຸມປຣິເຍສໍນາ ๑ ອີມາ ໂຂ ກິຖຸຂເວ ທຸວ ປຣິເຍສໍນາ
ເຂຕທຸກຸກໍ ກິຖຸຂເວ ອີມາສໍ ທຸວິນຸນໍ ປຣິເຍສໍນານໍ ຍທີທໍ ສຸມປຣິເຍສໍນາຕີ ॥

[๔๐๐] ๓๕๔ ທຸວມາ ກິຖຸຂເວ ປຣິເຍຊືໂຍ ກຕມາ ທຸວ ອາມິສ-
ປຣິເຍຊື ๑ ສຸມປຣິເຍຊື ๑ ອີມາ ໂຂ ກິຖຸຂເວ ທຸວ ປຣິເຍຊື-
ຈິໂຍ ເຂຕທຸກຸກໍ ກິຖຸຂເວ ອີມາສໍ ທຸວິນຸນໍ ປຣິເຍຊືຊືນໍ ຍທີທໍ
ສຸມປຣິເຍຊືຕີ ॥

[៤០៣] ១៥៥ ភេទ្វា ភិក្ខុវេ ឫទ្ធា កត្វា ភេទ្វ ចាមិស្ថឫទ្ធា
 ។ ឆុម្ពឫទ្ធា ។ ធិមា ខៃ ភិក្ខុវេ ភេទ្វ ឫទ្ធា ខេត្តកុក្កំ ភិក្ខុវេ
 ធិមាស្ថំ ភុវិណ្ឌំ ឫទ្ធានំ ឃតិកំ ឆុម្ពឫទ្ធាតិ ។

[៤០៤] ១៥៦ ភេទ្វា ភិក្ខុវេ ធិតិធម្មានិ កត្វា ភេទ្វ ចាមិស្ថាតិធម្មធម្ម
 ។ ឆុម្ពាតិធម្មធម្ម ។ ធិមា ខៃ ភិក្ខុវេ ភេទ្វ ធិតិធម្មានិ ខេត្តកុក្កំ ភិក្ខុវេ
 ធិមេស្ថំ ភុវិណ្ឌំ ធិតិធម្មានំ ឃតិកំ ឆុម្ពាតិធម្មធម្មតិ ។

[៤០៥] ១៥៧ ភេទ្វា ភិក្ខុវេ ធិតុតិយោ កត្វា ភេទ្វ ចាមិស្ថតុតិ
 ។ ឆុម្ពតុតិ ។ ធិមា ខៃ ភិក្ខុវេ ភេទ្វ ធិតុតិយោ ខេត្តកុក្កំ ភិក្ខុវេ
 ធិមាស្ថំ ភុវិណ្ឌំ ធិតុតិយំ ឃតិកំ ឆុម្ពតុតិយតិ ។

[៤០៦] ១៥៨ ភេទ្វា ភិក្ខុវេ ធិតុតិយោ កត្វា ភេទ្វ ចាមិស្ថ-
 ធិតុតិ ។ ឆុម្ពធិតុតិ ។ ធិមា ខៃ ភិក្ខុវេ ភេទ្វ ធិតុតិយោ ខេត្តកុក្កំ
 ភិក្ខុវេ ធិមាស្ថំ ភុវិណ្ឌំ ធិតុតិយំ ឃតិកំ ឆុម្ពធិតុតិយតិ ។

[៤០៧] ១៥៩ ភេទ្វា ភិក្ខុវេ រតនានិ កត្វា ភេទ្វ ចាមិស្ថ-
 រតនធម្ម ។ ឆុម្ពរតនធម្ម ។ ធិមា ខៃ ភិក្ខុវេ ភេទ្វ រតនានិ ខេត្តកុក្កំ
 ភិក្ខុវេ ធិមេស្ថំ ភុវិណ្ឌំ រតនានំ ឃតិកំ ឆុម្ពរតនធម្មតិ ។

[៤០៨] ១៦០ ភេទ្វា ភិក្ខុវេ ឥន្ទ្រាវរកុកោ កត្វា ភេទ្វ ចាមិស្ថ-
 ឥន្ទ្រាវរកុកោ ។ ឆុម្ពឥន្ទ្រាវរកុកោ ។ ធិមា ខៃ ភិក្ខុវេ ភេទ្វ ឥន្ទ្រាវរកុកោ
 ខេត្តកុក្កំ ភិក្ខុវេ ធិមេស្ថំ ភុវិណ្ឌំ ឥន្ទ្រាវរកុកោ ឃតិកំ ឆុម្ពឥន្ទ្រាវរកុកោតិ ។

[៤០៩] ១៦១ ភេទ្វា ភិក្ខុវេ វេស្តុតានិ កត្វា ភេទ្វ ចាមិស្ថ-

វេបុត្តលុ។ ធម្មវេបុត្តលុ។ ឱមា ឆៃ ភិក្ខុវេ ភេទ វេបុត្តតានិ
ខេត្តកុគំ ភិក្ខុវេ ឱមេតំ កុវិនុំ វេបុត្តតានំ យតិកំ ធម្មវេបុត្តនុតិ ។

ត្ថនុការវគុគៃ កុគុគៃ ។

[៤០៧] ១៦២ ភេទមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា កតមេ ភេទ ត្ថាបត្តិ-
កុត្តតា ។ ត្ថាបត្តិកុវុទ្ធានកុត្តតា ។ ឱមេ ឆៃ ភិក្ខុវេ ភេទ
ធម្មាតិ ។

[៤០៨] ១៦៣ ភេទមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា កតមេ ភេទ ធានុវលុ។
មកុវលុ។ ឱមេ ឆៃ ភិក្ខុវេ ភេទ ធម្មាតិ ។

[៤០៩] ១៦៤ ភេទមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា កតមេ ភេទ ធម្មាតិ ។
ត្ថាវុទំ ។ ឱមេ ឆៃ ភិក្ខុវេ ភេទ ធម្មាតិ ។

[៤១០] ១៦៥ ភេទមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា កតមេ ភេទ តាវលុ។
ឃ្លីត្ថនុកាវ ។ ឱមេ ឆៃ ភិក្ខុវេ ភេទ ធម្មាតិ ។

[៤១១] ១៦៦ ភេទមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា កតមេ ភេទ ឧវិក្ខិទំ ។
ត្ថាវុទ្ធយលុ។ ឱមេ ឆៃ ភិក្ខុវេ ភេទ ធម្មាតិ ។

[៤១២] ១៦៧ ភេទមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា កតមេ ភេទ ឱនុវិយេតុ
ឧតុត្ថកុវារតា ។ ភោគនេ ឧតុត្ថលុកុតា ។ ឱមេ ឆៃ ភិក្ខុវេ ភេទ
ធម្មាតិ ។

[៤១៣] ១៦៨ ភេទមេ ភិក្ខុវេ ធម្មា កតមេ ភេទ ឱនុវិយេតុ
កុត្ថកុវារតា ។ ភោគនេ ឧតុត្ថលុកុតា ។ ឱមេ ឆៃ ភិក្ខុវេ ភេទ
ធម្មាតិ ។

៤២៤] គតិយបណ្ណាស័កេ ឦណ្ឌុរោ ស្មាបតុតិវគ្គកុគោ ៣៣៩

[៤២៥] ១៦៩ ពេទ្យមេ ភិក្ខុឆវេ ធម្មមា កតមេ ពេទ្យ បរិវិទ្យាធានា-
បត្តយេ វាណាបត្តយេ ឱមេ ខៃ ភិក្ខុឆវេ ពេទ្យ ធម្មមាតិ ។

[៤២៦] ១៧០ ពេទ្យមេ ភិក្ខុឆវេ ធម្មមា កតមេ ពេទ្យ ឥតិបត្តយេ
ស្មាវិបត្តយេ ឱមេ ខៃ ភិក្ខុឆវេ ពេទ្យ ធម្មមាតិ ។

[៤២៧] ១៧១ ពេទ្យមេ ភិក្ខុឆវេ ធម្មមា កតមេ ពេទ្យ ស្មន្តោ ។
វិបត្តស្មន្តោ ។ ឱមេ ខៃ ភិក្ខុឆវេ ពេទ្យ ធម្មមាតិ ។

[៤២៨] ១៧២ ពេទ្យមេ ភិក្ខុឆវេ ធម្មមា កតមេ ពេទ្យ ឥតិវិបត្តិ
។ វិបត្តិវិបត្តិ ។ ឱមេ ខៃ ភិក្ខុឆវេ ពេទ្យ ធម្មមាតិ ។

[៤២៩] ១៧៣ ពេទ្យមេ ភិក្ខុឆវេ ធម្មមា កតមេ ពេទ្យ ឥតិស្មបត្តា
។ វិបត្តិស្មបត្តា ។ ឱមេ ខៃ ភិក្ខុឆវេ ពេទ្យ ធម្មមាតិ ។

[៤៣០] ១៧៤ ពេទ្យមេ ភិក្ខុឆវេ ធម្មមា កតមេ ពេទ្យ ឥតិវិស្មបត្តិ
។ វិបត្តិវិស្មបត្តិ ។ ឱមេ ខៃ ភិក្ខុឆវេ ពេទ្យ ធម្មមាតិ ។

[៤៣១] ១៧៥ ពេទ្យមេ ភិក្ខុឆវេ ធម្មមា កតមេ ពេទ្យ វិបត្តិវិស្មបត្តិ
។ បតា វិបត្តិវិស្មបត្តិ ។ ឱមេ ខៃ ភិក្ខុឆវេ ពេទ្យ ធម្មមាតិ ។

[៤៣២] ១៧៦ ពេទ្យមេ ភិក្ខុឆវេ ធម្មមា កតមេ ពេទ្យ បត្តិវិបត្តិវិបត្តិ
។ កុត្តេស្ថំ ធម្មេស្ថំ បត្តិវិបត្តិវិបត្តិ ។ បត្តិវិបត្តិវិបត្តិ ឱមេ ខៃ ភិក្ខុឆវេ
ពេទ្យ ធម្មមាតិ ។

[៤៣៣] ១៧៧ ពេទ្យមេ ភិក្ខុឆវេ ធម្មមា កតមេ ពេទ្យ បត្តិវិស្មបត្តិ
បត្តិវិបត្តិវិបត្តិ ឱមេ ខៃ ភិក្ខុឆវេ ពេទ្យ ធម្មមាតិ ។

[៤៣៤] ១៧៨ ពេទ្យមេ ភិក្ខុឆវេ ធម្មមា កតមេ ពេទ្យ ឥតិ ។

៣២០ ឥតុត្ថនុប្បិដ្ឋនេ ឧទុកុត្ថុត្ថវនិកាយឥត្ត កុណិបាតោ [៤២៥]

ឥនុបន្ទឈុឈុ ។ ឱមេ ឆៃ វិកុឆវេ តេវ ធម្មមាតិ ។

ឥនុបតុត្ថិកុតោ ឈុឈុ ។

គតិយោ ឈុឈុឆានិកោ ឥនុតុត្ថោ ។

ឈុឈុឆានិកោឥនុតុត្ថោ ឥតុត្ថនុប្បិដ្ឋនោ

[៤២៥] ១១៩ តេវមេ វិកុឆវេ ធម្មមា កតមេ តេវ កោតិ ។
ឧបុណាហោ ។ ... មកុឆ ។ ឧបុណាហោ ។ ... ឱនុត្ថោ ។ មកុឆឈុឈុ ...
មាយា ។ ឆានុឈុឈុ ... ឱវិកុឆវេ ឱនុត្ថុត្ថុឈុឈុ ឱមេ ឆៃ វិកុឆវេ
តេវ ធម្មមាតិ ។

[៤២៦] ១២០ តេវមេ វិកុឆវេ ធម្មមា កតមេ តេវ ឧកុកោតិ ។
ឧបុណាហោ ។ ... ឧមកុឆ ។ ឧបុណាហោ ។ ... ឧនុត្ថោ ។ ឧមកុឆឈុឈុ
... ឧមាយា ។ ឧឆានុឈុឈុ ... ឱវិ ។ ឱនុត្ថុត្ថុឈុឈុ ឱមេ ឆៃ វិកុឆវេ
តេវ ធម្មមាតិ ។

[៤២៧] ១២១ តុវិកុឆវេ ធម្មមេ ឥនុឆុឆុឆុតោ កុកុឆ វិកុឆវេ
កតមេ តុវិកុឆវេ កោតិ ។ ឧបុណាហោ ។ ... មកុឆ ។ ឧបុណាហោ ។ ...
ឱនុត្ថោ ។ មកុឆឈុឈុ ។ ... មាយា ។ ឆានុឈុឈុ ។ ... ឱវិកុឆវេ
។ ឱនុត្ថុត្ថុឈុឈុ ។ ឱមេ ឆៃ វិកុឆវេ តុវិកុឆវេ ធម្មមេ ឥនុឆុឆុឆុតោ
កុកុឆ វិកុឆវេ ។

[៤២៨] ១២២ តុវិកុឆវេ ធម្មមេ ឥនុឆុឆុឆុតោ ឥនុ វិកុឆវេ
កតមេ តុវិកុឆវេ ឧកុកោតិ ។ ឧបុណាហោ ។ ... ឧមកុឆ ។
ឧបុណាហោ ។ ... ឱនុត្ថោ ។ ឧមកុឆឈុឈុ ។ ... ឧមាយា ។ ឧឆានុឈុឈុ

จ ... หิริยา จ โยตุตฺตปฺเปน จ อิมํ ไซ ภิกฺขเว ทฺวํหิ ฐมฺเมหิ
สํมฺนํนาคโต สฺวํ วิหฺรตฺติ ๑

[๔๒๘] ๑๘๓ เทวเม ภิกฺขเว ฐมา เสขสฺสํ ภิกฺขุโน ปวิหานาย
สํวตฺตุนฺติ กตเม เทว โกโร จ อฺปฺปนาโห จ ... มกฺโข จ
ปฺพาโส จ ... อนิสฺสา จ มจฺจนฺนินฺน จ ... มายา จ สํถะยฺน จ ...
อหิริกนฺน จ อนนฺตฺตปฺเปน จ อิมํ ไซ ภิกฺขเว เทว ฐมา เสขสฺสํ
ภิกฺขุโน ปวิหานาย สํวตฺตุนฺตฺติ ๑

[๔๓๐] ๑๘๔ เทวเม ภิกฺขเว ฐมา เสขสฺสํ ภิกฺขุโน อปวิหานาย
สํวตฺตุนฺติ กตเม เทว อฏฺโฏโร จ อฺปฺปนาโห จ ... อมกฺโข จ
อปฺพาโส จ ... อนิสฺสา จ อมจฺจนฺนินฺน จ ... อมายา จ สํถะยฺน จ
... หิริ จ โยตุตฺตปฺเปน จ อิมํ ไซ ภิกฺขเว เทว ฐมา เสขสฺสํ
ภิกฺขุโน อปวิหานาย สํวตฺตุนฺตฺติ ๑

[๔๓๑] ๑๘๕ ทฺวํหิ ภิกฺขเว ฐมฺเมหิ สํมฺนํนาคโต ยถาภํ นิกฺขิตฺโต
เอวํ นินฺนํ กตเมหิ ทฺวํหิ โกเรน จ อฺปฺปนาเหณ จ ... มกฺเขณ จ
ปฺพาเสน จ ... อนิสฺสาย จ มจฺจนฺนินฺน จ ... มายาย จ สํถะยฺน
จ ... อหิริเกณ จ อนนฺตฺตปฺเปน จ อิมํ ไซ ภิกฺขเว ทฺวํหิ
ฐมฺเมหิ สํมฺนํนาคโต ยถาภํ นิกฺขิตฺโต เอวํ นินฺนํ ๑

[๔๓๒] ๑๘๖ ทฺวํหิ ภิกฺขเว ฐมฺเมหิ สํมฺนํนาคโต ยถาภํ นิกฺขิตฺโต
เอวํ สํกฺเค กตเมหิ ทฺวํหิ อฏฺโฏเรน จ อฺปฺปนาเหณ จ ...
อมกฺเขณ จ อปฺพาเสน จ ... อนิสฺสาย จ อมจฺจนฺนินฺน จ ... อมายาย

๑๒๒ สุตฺตคฺคตบิฎฺเฏ อํกุตฺตวณิกายสฺสํ ทฺถนินฺปาโต [๔๓๓]

จ อถํเถยฺเยน จ ... หิริยา จ โยตฺตปฺเปน จ อิมฺหิ โช
ภิกฺขเว ทฺวํหิ ฆมฺเมหิ สมนฺนาคโต ยถาภํ นิกฺขิตฺโต เหว
สํคฺเคติ ฯ

[๔๓๓] ๑๘๗ ทฺวํหิ ภิกฺขเว ฆมฺเมหิ สมนฺนาคโต อีเรกฺขฺโจ กายสฺสํ
เกทา ปรมฺมรณฺา อปายํ ทฺคฺคํ วิณิปาตํ นิรยํ อฺปปชฺชติ กตเมหิ
ทฺวํหิ โภเรน จ อฺปนาเหณ จ ... มกฺเขณ จ ปฺพาเสณ จ ...
... อีสํสํย จ มจฺฉนฺิเยน จ ... มายาย จ อถํเถยฺเยน จ ...
อหิริเกณ จ อนฺตฺตปฺเปน จ อิมฺหิ โช ภิกฺขเว ทฺวํหิ ฆมฺเมหิ
สมนฺนาคโต อีเรกฺขฺโจ กายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณฺา อปายํ ทฺคฺคํ
วิณิปาตํ นิรยํ อฺปปชฺชติ ฯ

[๔๓๔] ๑๘๘ ทฺวํหิ ภิกฺขเว ฆมฺเมหิ สมนฺนาคโต อีเรกฺขฺโจ กายสฺสํ
เกทา ปรมฺมรณฺา สํคฺคํ สํคฺคํ โถกํ อฺปปชฺชติ กตเมหิ ทฺวํหิ
อภฺโภเรน จ อนฺปนาเหณ จ ... อมกฺเขณ จ อปฺพาเสณ จ ...
อนีสํสํย จ อมจฺฉนฺิเยน จ ... อมายาย จ อถํเถยฺเยน จ ...
หิริยา จ โยตฺตปฺเปน จ อิมฺหิ โช ภิกฺขเว ทฺวํหิ ฆมฺเมหิ สมนฺนาคโต
อีเรกฺขฺโจ กายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณฺา สํคฺคํ สํคฺคํ โถกํ อฺปปชฺชติ ฯ

[๔๓๕] ๑๘๙ เทวเม ภิกฺขเว ฆมฺมา อภฺสํธา ... เทวเม ภิกฺขเว
ฆมฺมา กุสํธา ... เทวเม ภิกฺขเว ฆมฺมา สํวชฺชา ... เทวเม ภิกฺขเว
ฆมฺมา อนวชฺชา ... เทวเม ภิกฺขเว ฆมฺมา ทฺกฺขทฺฐยา ... เทวเม
ภิกฺขเว ฆมฺมา สํทฺฐยา ... เทวเม ภิกฺขเว ฆมฺมา ทฺกฺขวิปากา ...

[๔๓๘] ๑๘๒ วาตตัสส ภิกขเว อภินุณาย เทว ฐมา ภาเวตพพา
กตเม เทว สมันโต จ วิปัสสันา จ วาตตัสส ภิกขเว อภินุณาย
อิเม เทว ฐมา ภาเวตพพาติ ฯ วาตตัสส ภิกขเว ปริณุณาย ... ปริกข-
ยาย ... ปหานาย ... ขยาย ... วยาย ... วิราคาย ... นิโรธาย ...
จาคาย ... ปฏินิสสัคคาย อิเม เทว ฐมา ภาเวตพพาติ ฯ

[๔๓๙] ๑๘๓ โทสสัสส ... โมหสัสส ... โกธสัสส ... อุปนาหสัสส ...
มกุชสัสส ... ปฬาสสัสส ... อัสสัสส ... มจฺจนียสสัสส ... มายาย ... ตาเถย-
ยสสัสส ... กมุภสสัสส ... ตารมฺภสสัสส ... มานสสัสส ... อติมานสสัสส ...
มทสสัสส ... ปมทสสัสส ... อภินุณาย ... ปริณุณาย ... ปริกขยาย ...
ปหานาย ... ขยาย ... วยาย ... วิราคาย ... นิโรธาย ... จาคาย ...
ปฏินิสสัคคาย อิเม เทว ฐมา ภาเวตพพาติ ฯ

ทุกนิปาโต สมันตโต ฯ

สูตรนันทปฐก ของคุตตรนิกายสูตร

ติกนิปาโต

นโม ตสฺส ภควโต ขรโต สมนฺมา สัมพุทฺธสฺส ฯ

ปจฺมปณฺณาสโก

พาลลวคฺโค ปจฺจิม

[๔๔๐] • เอวมฺเม สุตํ ฯ เอกํ สมยํ ภควา สํวตฺถิยํ วิหริติ
เชตวเน อนาถบิณฑิกสฺส อารามे ฯ ตตฺร โห ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส
ภิกฺขวโวลิ ฯ ภาทเตติ เต ภิกฺขุ ภควโต ปจฺจสฺสโถสฺสุ ฯ ภควา เชตวโวล
ยานิ กานิจิ ภิกฺขเว ภายานิ อปฺปชฺชนฺเต สํพุทฺธา นิทานิ พาลโต อปฺปชฺชนฺติ
โน ปณฺทิตโต เยเกจิ อปฺปทฺทวา อปฺปชฺชนฺติ สํพุเพ เต พาลโต
อปฺปชฺชนฺติ โน ปณฺทิตโต เยเกจิ อปฺปสํกฺคา อปฺปชฺชนฺติ สํพุเพ
เต พาลโต อปฺปชฺชนฺติ โน ปณฺทิตโต ฯ เสยฺยถาปิ ภิกฺขเว นพาค
การว วา ตินาคารว วา อสฺสึ มุฏฺโถ กุฎฺฐาคารานิปิ ทหติ อุตฺติตุ
ตาวลิตฺตานิ นิวาตานิ มุสฺสิตคฺคพานิ ปิहितวาทปานานิ เอวเมว โห
ภิกฺขเว ยานิทานิ ภายานิ อปฺปชฺชนฺติ สํพุทฺธา นิทานิ พาลโต อปฺ
ปชฺชนฺเต โน ปณฺทิตโต เยเกจิ อปฺปทฺทวา อปฺปชฺชนฺติ สํพุเพ เต
พาลโต อปฺปชฺชนฺติ โน ปณฺทิตโต เยเกจิ อปฺปสํกฺคา อปฺปชฺชนฺติ
สํพุเพ เต พาลโต อปฺปชฺชนฺติ โน ปณฺทิตโต อิติ โห ภิกฺขเว

สปรปฏิภโย พาทิ อปรปฏิภโย ปณฺหิตโต สอุปททโว พาทิ ขนฺอุปททโว
 ปณฺหิตโต สอุปสคฺโค พาทิ ออุปสคฺโค ปณฺหิตโต นตฺถิ ภิกฺขเว
 ปณฺหิตโต ภายํ นตฺถิ ปณฺหิตโต อุปททโว นตฺถิ ปณฺหิตโต อุป-
 สคฺโค ๑ ตสฺมา ติห ภิกฺขเว เหวํ สิกฺขิตพฺพํ เยหิ ตฺหิ ฐมฺเมหิ
 สมนฺนาคโต พาทิ เวทิตพฺพํ เต ตโย ฐมฺเม อภินิวชฺเชตฺวา
 เยหิ ตฺหิ ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปณฺหิตโต เวทิตพฺพํ เต ตโย ฐมฺเม
 สมาทาย วตฺติสฺสํมาติ เหวณฺหิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพนฺติ ๑

[๔๔๓] ๒ กมฺมถกฺขณิ ภิกฺขเว พาทิ กมฺมถกฺขณิ ปณฺหิตโต
 อปทานे โสภติ^๑ ปณฺญา ๑ ตฺหิ ภิกฺขเว ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาทิ
 เวทิตพฺพํ กตฺเมหิ ตฺหิ กายทฺฐจฺริเตน วจฺฐจฺริเตน มโนทฺฐจฺริเตน
 อิมฺเหิ โห ภิกฺขเว ตฺหิ ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาทิ เวทิตพฺพํ ๑
 ตฺหิ ภิกฺขเว ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปณฺหิตโต เวทิตพฺพํ กตฺเมหิ ตฺหิ
 กายสฺสจฺริเตน วจฺสจฺริเตน มโนสฺสจฺริเตน อิมฺเหิ โห ภิกฺขเว ตฺหิ
 ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปณฺหิตโต เวทิตพฺพํ ๑ ตสฺมา ติห ภิกฺขเว
 เหวํ สิกฺขิตพฺพํ เยหิ ตฺหิ ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาทิ เวทิตพฺพํ
 เต ตโย ฐมฺเม อภินิวชฺเชตฺวา เยหิ ตฺหิ ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต
 ปณฺหิตโต เวทิตพฺพํ เต ตโย ฐมฺเม สมาทาย วตฺติสฺสํมาติ เหวณฺหิ
 โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพนฺติ ๑

[๔๔๔] ๓ ตัณ्हีมานิ ภิกฺขเว พาทสฺส พาทถกฺขณานิ พาทนิมิตฺตานิ

พาลาปทานานิ กตมานิ ตัณฺนิ อิช ภิกฺขเว พาลโต ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ
 ๑ โหติ ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ โน เจ ตํ ภิกฺขเว พาลโต
 ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ ๑ อภิวิสฺสํ ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ เกณ นํ
 ปณฺหิตา ชาเนยฺยํ พาลโต อยํ ภวํ อสํปฺปริโสติ ยสฺมา ๑ โห
 ภิกฺขเว พาลโต ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ ๑ โหติ ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ
 ตสฺมา นํ ปณฺหิตา ชาเนยฺยํ พาลโต อยํ ภวํ อสํปฺปริโสติ อิมานิ
 โห ภิกฺขเว ตัณฺนิ พาลลวคฺคานิ พาลลวคฺคานิ พาลลวคฺคานิ พาลลวคฺคานิ ๑
 ตัณฺนิมานิ ภิกฺขเว ปณฺหิตลวคฺคานิ ปณฺหิตลวคฺคานิ ปณฺหิตลวคฺคานิ ปณฺ-
 หิตลวคฺคานิ กตมานิ ตัณฺนิ อิช ภิกฺขเว ปณฺหิตลวคฺคานิ ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ
 ๑ โหติ ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ โน เจ ตํ ภิกฺขเว ปณฺหิตลวคฺคานิ
 ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ ๑ อภิวิสฺสํ ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ เกณ นํ ปณฺหิตา
 ชาเนยฺยํ ปณฺหิตลวคฺคานิ อยํ ภวํ อสํปฺปริโสติ ยสฺมา ๑ โห ภิกฺขเว
 ปณฺหิตลวคฺคานิ ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ ๑ โหติ ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ ทฺวํจฺจุณฺทิตฺตจฺจุณฺตํ
 ตสฺมา นํ ปณฺหิตา ชาเนยฺยํ ปณฺหิตลวคฺคานิ อยํ ภวํ อสํปฺปริโสติ อิมานิ โห
 ภิกฺขเว ตัณฺนิ ปณฺหิตลวคฺคานิ ปณฺหิตลวคฺคานิ ปณฺหิตลวคฺคานิ ปณฺ-
 หิตลวคฺคานิ ๑ ตสฺมา ติห ภิกฺขเว เอวํ สิกฺขิตพฺพํ เยหิ ตัหิ
 ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาลโต เวทิตพฺพํ เต ตโย ชมฺเม อภินิเวชเชตฺวา
 เยหิ ตัหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปณฺหิตลวคฺคานิ เวทิตพฺพํ เต ตโย
 ชมฺเม สมาทาย วตฺติสฺสํสามาติ เอวเมหิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพเมหิ ๑

[๔๔๓] ๔ ตีฬิ ภิกฺขเว ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาทํ เวทิตฺตํ
 กตเมหิ ตีฬิ อจฺจํ อจฺจยโต น ปสฺสตี อจฺจํ อจฺจยโต ทิสฺวา
 ยถาฐมํ น ปฏิกโรติ ปสฺสํ โข ปน อจฺจํ เทเสตฺตํ ยถา-
 ฐมํ น ปฏิกฺกณฺหาติ อิมหิ โข ภิกฺขเว ตีฬิ ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต
 พาทํ เวทิตฺตํ ๑ ตีฬิ ภิกฺขเว ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปณฺหิตโต
 เวทิตฺตํ กตเมหิ ตีฬิ อจฺจํ อจฺจยโต ปสฺสตี อจฺจํ อจฺจ-
 ยโต ทิสฺวา ยถาฐมํ ปฏิกโรติ ปสฺสํ โข ปน อจฺจํ เทเส-
 ตฺตํ ยถาฐมํ ปฏิกฺกณฺหาติ อิม หิ โข ภิกฺขเว ตีฬิ ฐมฺเมหิ
 สมนฺนาคโต ปณฺหิตโต เวทิตฺตํ ๑

[๔๔๔] ๕ ตีฬิ ภิกฺขเว ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาทํ เวทิตฺตํ
 กตเมหิ ตีฬิ อโยนิโส ปณฺหํ กตฺตา โหติ อโยนิโส ปณฺหํ
 วิสฺสชฺเชตา โหติ ปสฺสํ โข ปน โยนิโส ปณฺหํ วิสฺสชฺชิตํ
 ปริมฺณฑเตหิ ปทพฺพยฺยเนหิ สติธฺเจหิ อฺปคเตหิ นาทฺตํ โหติ
 อิมหิ โข ภิกฺขเว ตีฬิ ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาทํ เวทิตฺตํ ๑
 ตีฬิ ภิกฺขเว ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปณฺหิตโต เวทิตฺตํ กตเมหิ
 ตีฬิ อโยนิโส ปณฺหํ กตฺตา โหติ โยนิโส ปณฺหํ วิสฺสชฺเชตา โหติ
 ปสฺสํ โข ปน โยนิโส ปณฺหํ วิสฺสชฺชิตํ ปริมฺณฑเตหิ ปทพฺพยฺยเนหิ
 สติธฺเจหิ อฺปคเตหิ นาทฺตํ โหติ อิมหิ โข ภิกฺขเว ตีฬิ
 ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปณฺหิตโต เวทิตฺตํ ๑

[๔๔๕] ๖ ตีฬิ ภิกฺขเว ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาทํ เวทิตฺตํ

กตเมหิ ตํหิ อกฺุสฺสเถน กายกมฺเมเนน อกฺุสฺสเถน วจฺจกมฺเมเนน อกฺุสฺสเถน
มโนกมฺเมเนน อิมเอหิ โข ภิกฺขเว ตํหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาทโธ เวทิตพฺพุโ
กตเมหิ ตํหิ กุสฺสเถน กายกมฺเมเนน กุสฺสเถน วจฺจกมฺเมเนน กุสฺสเถน มโน-
กมฺเมเนน อิมเอหิ โข ภิกฺขเว ตํหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปณฺจติโต เวทิตพฺพุ
กตเมหิ ตํหิ กุสฺสเถน กายกมฺเมเนน กุสฺสเถน วจฺจกมฺเมเนน กุสฺสเถน มโน-
กมฺเมเนน อิมเอหิ โข ภิกฺขเว ตํหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปณฺจติโต
เวทิตพฺพุโติ ๑

[๔๔๖] ๓ ตํหิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาทโธ เวทิตพฺพุ
กตเมหิ ตํหิ สํวชฺชเชเนน กายกมฺเมเนน สํวชฺชเชเนน วจฺจกมฺเมเนน สํวชฺชเชเนน
มโนกมฺเมเนน อิมเอหิ โข ภิกฺขเว ตํหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาทโธ
เวทิตพฺพุ ๑ ตํหิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปณฺจติโต เวทิต-
พฺพุ กตเมหิ ตํหิ อนวชฺชเชเนน กายกมฺเมเนน อนวชฺชเชเนน วจฺจกมฺ-
เมเนน อนวชฺชเชเนน มโนกมฺเมเนน อิมเอหิ โข ภิกฺขเว ตํหิ ชมฺเมหิ
สมนฺนาคโต ปณฺจติโต เวทิตพฺพุโติ ๑

[๔๔๗] ๔ ตํหิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาทโธ เวทิตพฺพุ
กตเมหิ ตํหิ สํพฺยุยาปชฺชฺฌเณน กายกมฺเมเนน สํพฺยุยาปชฺชฺฌเณน วจฺจกมฺเมเนน
สํพฺยุยาปชฺชฺฌเณน มโนกมฺเมเนน อิมเอหิ โข ภิกฺขเว ตํหิ ชมฺเมหิ สมนฺ-
นาคโต พาทโธ เวทิตพฺพุ ๑ ตํหิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปณฺ-
จติโต เวทิตพฺพุ กตเมหิ ตํหิ สํพฺยุยาปชฺชฺฌเณน กายกมฺเมเนน สํพฺยุยา-
ปชฺชฺฌเณน วจฺจกมฺเมเนน สํพฺยุยาปชฺชฺฌเณน มโนกมฺเมเนน อิมเอหิ โข ภิกฺขเว
ตํหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปณฺจติโต เวทิตพฺพุ ๑ ตสฺมา ติหิ ภิกฺขเว

เอวํ สัจจิตัพพํ เยหิ ตํหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาทิ เวทิตัพโพ
เต ตโย ชมฺเม อภินิเวชเชตฺวา เยหิ ตํหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต
ปณฺหิตโต เวทิตัพโพ เต ตโย ชมฺเม สํมาทาย วุตฺติสฺสํมาติ เอวณฺหิ
โว ภิกฺขเว สัจจิตัพพนฺติ ฯ

[๔๔๘] ๘ ตํหิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาทิ อพฺยตฺโต
อสฺสํปฺปวิโส ฐตํ อูปหตํ อตฺตทานํ ปริหฺรติ สํวชฺโซ ๑ โหติ สํว-
ชฺโซ วิญฺญฺณํ พหุญฺจ อปฺปญฺญํ ปสฺสวติ กตเมหิ ตํหิ กาย-
ทฺฐจฺริเตน วจฺฐจฺริเตน มโนทฺฐจฺริเตน อิมฺเหิ โข ภิกฺขเว ตํหิ
shmmehi samnannakoto pathi appayutto assappavisso
thutam attatanaṃ pariharati samvasso ๑ hoti samvasso
viññāṇaṃ parhujja appaññaṃ passavati kammehi tamhi kay-
tthajjariṭena vacchajjariṭena manotthajjariṭena imhehi so bhikkhavo
tamhi shmmehi samnannakoto panhito payutto sappavisso
okkhamam upahataṃ attatanaṃ pariharati samvasso ๑ hoti samvasso
viññāṇaṃ parhujja appaññaṃ passavati tamhi kammehi samnannakoto
panhito payutto sappavisso okkhamam upahataṃ attatanaṃ
pariharati samvasso ๑ hoti samvasso viññāṇaṃ parhujja
passavati tamhi ๑

[๔๔๘] ๑๐ ตํหิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ตโย มเถ อปฺป-
หาย ยถาภตํ นิเวชิตฺโต เอวํ นิเวเย กตเมหิ ตํหิ ทฺฐสํโถ ๑ โหติ
ทฺฐสํตฺถมถญฺจสฺส อปฺปทึนํ โหติ อิสฺสํทํ ๑ โหติ อิสฺสํสํมถญฺจสฺส

ขปฺปหั้น โหติ มจฺจวํ ๑ โหติ มจฺจเนรมณฺญสฺส ขปฺปหั้น โหติ
 อิมเหิ โช ภิกฺขเว ตํหิ ชฺมเมหิ สมนฺนาคโต อิม คโย มเถ ขปฺ-
 ปหาย ยถาภคํ นิฏฺฐิตโต เอวํ นิเวเย ๑ ตํหิ ภิกฺขเว ชฺมเมหิ สมนฺ-
 นาคโต คโย มเถ ปหาย ยถาภคํ นิฏฺฐิตโต เอวํ สกฺเค กตเมหิ
 ตํหิ สํธวา ๑ โหติ ทุสฺสํมณฺญสฺส ปหั้น โหติ อนิสฺสํ ๑
 โหติ อิสฺสํมณฺญสฺส ปหั้น โหติ ขมจฺจวํ ๑ โหติ มจฺจเนรมณฺญ-
 สฺส ปหั้น โหติ อิมเหิ โช ภิกฺขเว ตํหิ ชฺมเมหิ สมนฺนาคโต
 อิม คโย มเถ ปหาย ยถาภคํ นิฏฺฐิตโต เอวํ สกฺเคติ ๑

พาดวคฺโค ปจโม ๑

คสฺสํทฺธานิ

ภยตฺถนา จินฺตา ๑ อจฺจยเบฺจ ขโยนิโส
 อกฺกสฺสณฺจ สํวชฺชํ สพฺยาปชฺฌํ ขคํ มถนฺติ ๑

รกการวคฺโค ทูติโย

[๔๕๐] .. ตํหิ ภิกฺขเว ชฺมเมหิ สมนฺนาคโต ฃาตโก ภิกฺขุ
 พุชฺชนาหิตาย ปฏฺฐิปนโน โหติ พุชฺชนาสฺสชฺช พุโณ ชนฺตํ อนตฺถาย
 ขหิตาย ทฺถชฺช เทวมนุสฺสํ กตเมหิ ตํหิ อานฺนโตมิเก กาย-
 กมฺเม สํมาทเปติ อานฺนโตมิเก วจฺจกมฺเม สํมาทเปติ อนฺนโตมิเกสฺส
 ชฺมเมสฺส สํมาทเปติ อิมเหิ โช ภิกฺขเว ตํหิ ชฺมเมหิ สมนฺนาคโต
 ฃาตโก ภิกฺขุ พุชฺชนาหิตาย ปฏฺฐิปนโน โหติ พุชฺชนาสฺสชฺช พุโณ

อนคาริยํ ปพฺพชิตฺโต โหติ อิทํ ภิกฺขเว ปจฺมํ ภิกฺขุสฺสํ ยาวชฺฉํ
 สฺรณํ โหติ ฯ ปุณฺ ๑ ปจฺมํ ภิกฺขเว ยถํ ปเทสํ ภิกฺขุ อิทํ
 ทฺวณฺณํ ยถาภูตํ ปชานาติ อयํ ทฺวณฺณํมฺหํ ยถาภูตํ ปชานาติ
 อยํ ทฺวณฺณํโรจติ ยถาภูตํ ปชานาติ อยํ ทฺวณฺณํโรจคามินํ ปฏฺฐิภาติ
 ยถาภูตํ ปชานาติ อิทํ ภิกฺขเว ทฺติยํ ภิกฺขุสฺสํ ยาวชฺฉํ สฺรณํ
 โหติ ฯ ปุณฺ ๑ ปจฺมํ ภิกฺขเว ยถํ ปเทสํ ภิกฺขุ อายสฺมา น ชยา
 อาสวํ เจโตวิมฺมุตฺตํ ปณฺณาวิมฺมุตฺตํ ทิฏฺฐาเสว ชมฺเม สยํ อภินฺญา
 สจฺจํกตฺวา อปฺสํมุชฺช วิहरติ อิทํ ภิกฺขเว ตติยํ ภิกฺขุสฺสํ ยาวชฺฉํ
 สฺรณํ โหติ ฯ อิมานิ ๒ ภิกฺขเว ตฺถนิ ภิกฺขุสฺสํ ยาวชฺฉํ สฺรณํยานิ
 ภวาเตติ ฯ

[๔๕๒] ๑๓ ตโยเม ภิกฺขเว ปุคฺคตา สํโถ สํวิชฺชมานา โธถํมิ
 กตฺเม ตโย นิราสํ อาสํ วิคตาสํ ฯ กตฺโม ๑ ภิกฺขเว ปุคฺคโต
 นิราสํ อิทํ ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโต นฺเน กุเต ปจฺจาสาโต โหติ
 จณฺหาตฺถ กุเต วา เวณฺณกฺุเต วา เนสาทฺถ กุเต วา รกการกฺุเต วา ปุคฺคกฺุเต
 วา ทพิทฺถ อปฺปมนฺปาโมชเน กสิรวคฺคตฺถ ยตฺถ กสิเรน
 ฆาตฺถนาโท ทพฺภติ โส ๑ โหติ ทฺวณฺณํ ทฺวณฺณํโก โธโกฏฺมิโก
 พทฺวาพาโธ กาณฺโณ วา กุณฺโณ วา ชนฺโธ วา ปทฺทฺโธ วา น ตาภิ
 อนฺณสฺสํ ปาณสฺสํ วตฺถสฺสํ ยานสฺสํ มาตาคนฺธวิเตปฺนสฺสํ เสยฺยวตฺถ-
 ปทฺทฺยสฺสํ โส สฺสณฺณํ อิตฺถนฺนาโม กิร ชคฺคิโย ชคฺคิเยหิ
 ชคฺคิยาภิสํเกเน ชคฺคิยโตติ ตสฺสํ น เหวํ โหติ กทาตฺถ นาม

អំបី ឧត្តិយា ឧត្តិយាភិសេកោ បរិសិទ្ធិស្តុតនុត្តិ ធម៌ ទុក្ខុតិ វិក្ខុវេ
 បុគ្គតោ និរាសោ ។ កត្តិមោ ។ វិក្ខុវេ បុគ្គតោ បាស័សោ មិច្ឆា វិក្ខុវេ
 រល្មោ ឧត្តិយស្តុត មុត្តាភិសិក្ខុតស្តុត ឆេត្តិកោ បុគ្គតោ ហិក្ខុ បរិសេកោ
 បរិសិក្ខុតោ បទុក្ខុបុគ្គតោ សោ សុណាតិ មិត្តុណុណោ កិរ ឧត្តិយោ
 ឧត្តិយេអិ ឧត្តិយាភិសេកោ បរិសិក្ខុតោ គត្ថំ ខេវំ ហិក្ខុ កតាស្តុត ណាម
 អំបី ឧត្តិយា ឧត្តិយាភិសេកោ បរិសិទ្ធិស្តុតនុត្តិ ធម៌ ទុក្ខុតិ វិក្ខុវេ
 បុគ្គតោ បាស័សោ ។ កត្តិមោ ។ វិក្ខុវេ បុគ្គតោ វិក្ខុតាសោ មិច្ឆា
 វិក្ខុវេ រាគា ហិក្ខុ ឧត្តិយោ មុត្តាភិសិក្ខុតោ សោ សុណាតិ មិត្តុណុណោ
 កិរ ឧត្តិយោ ឧត្តិយេអិ ឧត្តិយាភិសេកោ បរិសិក្ខុតោ គត្ថំ ន ខេវំ
 ហិក្ខុ កតាស្តុត ណាម អំបី ឧត្តិយា ឧត្តិយាភិសេកោ បរិសិទ្ធិស្តុតនុត្តិ
 គំ កិស្តំ កេតុ មា អិស្តំ វិក្ខុវេ បុគ្គតោ បុគ្គតោ បរិសិក្ខុតោ បរិសេកា
 សាស្តុត បរិប្បស្តុតុត្តា ធម៌ ទុក្ខុតិ វិក្ខុវេ បុគ្គតោ វិក្ខុតាសោ ។
 មិមេ ខោ វិក្ខុវេ គិល បុគ្គតោ សុត្តោ សុវិធម្មនា តោកុដ្ឋំ ។
 ខេវេវ ខោ វិក្ខុវេ គិល បុគ្គតោ សុត្តោ សុវិធម្មនា វិក្ខុវេ
 កត្តិមោ គិល និរាសោ បាស័សោ វិក្ខុតាសោ កត្តិមោ ។ វិក្ខុវេ បុគ្គតោ
 និរាសោ មិច្ឆា វិក្ខុវេ ខេកុខោ បុគ្គតោ កុស្តុតោ ហិក្ខុ បាបធម៌
 ចតុតិ សំគត្តុតវត្តនា បរិប្បនុត្តនុត្តោ ចតុត្តនុត្តោ សមណបរិប្បលោ
 ចក្កុត្តនុត្តោ កុស្តុតុត្តោ បរិប្បលោ បុគ្គតោ ចតុត្តុតោ កត្តុត្តុតោ សោ
 សុណាតិ មិត្តុណុណោ កិរ វិក្ខុវេ បាស័សោ ឧបា បាស័សោ កេតុវិក្ខុតុត្តិ

ปณฺณาวิมุคฺติํ ทิฏฺฐเชว ฌมฺเม สยํ อภินฺนุเปว สจฺจนิกตฺวา อฺปสํมฺปชฺช
 วิหฺรตฺติ ตสฺสํ น เขวํ โหติ กทาสุํสุ นาม อหฺมบี ฌาสวณํ
 ขยา อนาสวํ เจโตวิมฺมุคฺติํ ปณฺณาวิมุคฺติํ ทิฏฺฐเชว ฌมฺเม สยํ อภินฺนุเปว
 สจฺจนิกตฺวา อฺปสํมฺปชฺช วิหฺรตฺตํมํติ ฌยํ อจฺจุจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโส
 ฌนาโส ๑ กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโส ฌาสโส ฌิฆ ภิกฺขเว ภิกฺข
 สจฺจวา โหติ กตฺยาณฌมฺโม โส สจฺจนาติ ฌิตฺตุนฺนาโม กิร ภิกฺข
 ฌาสวณํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมฺมุคฺติํ ปณฺณาวิมุคฺติํ ทิฏฺฐเชว ฌมฺเม สยํ
 อภินฺนุเปว สจฺจนิกตฺวา อฺปสํมฺปชฺช วิหฺรตฺติ ตสฺสํ เขวํ โหติ
 กทาสุํสุ นาม อหฺมบี ฌาสวณํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมฺมุคฺติํ ปณฺณาวิมุคฺติํ
 ทิฏฺฐเชว ฌมฺเม สยํ อภินฺนุเปว สจฺจนิกตฺวา อฺปสํมฺปชฺช วิหฺรตฺตํมํติ
 ฌยํ อจฺจุจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโส ฌาสโส ๑ กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโส
 วิคฺคาสโส ฌิฆ ภิกฺขเว ภิกฺข อรหํ โหติ ฌันนาโส โส สจฺจนาติ
 ฌิตฺตุนฺนาโม กิร ภิกฺข ฌาสวณํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมฺมุคฺติํ ปณฺณาวิมุคฺติํ
 ทิฏฺฐเชว ฌมฺเม สยํ อภินฺนุเปว สจฺจนิกตฺวา อฺปสํมฺปชฺช วิหฺรตฺติ ตสฺสํ
 น เขวํ โหติ กทาสุํสุ นาม อหฺมบี ฌาสวณํ ขยา อนาสวํ
 เจโตวิมฺมุคฺติํ ปณฺณาวิมุคฺติํ ทิฏฺฐเชว ฌมฺเม สยํ อภินฺนุเปว สจฺจนิกตฺวา
 อฺปสํมฺปชฺช วิหฺรตฺตํมํติ ตํ กิณฺตํ เหตุ ฌา หิณฺตํ ภิกฺขเว ปุคฺค
 ฌวิมฺมุคฺตสฺสํ วิมฺมุคฺตาสํ สาสฺสํ ปฏฺฐิปปสฺสํทฺธา ฌยํ อจฺจุจติ ภิกฺขเว
 ปุคฺคโส วิคฺคาสโส ๑ ฌิเม ไซ ภิกฺขเว ตโย ปุคฺคธา สจฺจโต สจฺจชฺชมานา
 ภิกฺขุสฺสํติ ๑

[๔๕๓] ๑๔ โยมี โส ภิกขเว ราชชา จกุกวตฺตํ ฌมฺมิโก ฌมฺมราชา
 โสมี นาม อราชกํ จกุกํ ปวตฺเตตฺติ ๑ เหวํ วุตฺเต อญฺญตโร ภิกขุ
 ภควนฺตํ เขตทโวจ โโก ปน ภาเนตฺว ญฺญวณฺโต จกุกวตฺตํ ฌมฺมิโก ฌมฺม
 ฌมฺมวณฺโต ราชชาติ ๑ ฌมฺโม ภิกขุติ ภควา อโวจ ยิธ ภิกขุ
 ราชชา จกุกวตฺตํ ฌมฺมิโก ฌมฺมราชา ฌมฺมเยว นิสฺสํสา ย ฌมฺมํ สํกุกโรนฺโต
 ฌมฺมํ ฌรูกโรนฺโต ฌมฺมํ อปจายมาโน ฌมฺมทุชฺช ฌมฺมเกตุ ฌมฺมาชิป-
 เตยฺโย ฌมฺมิโก รุกขาวรณคฺคตํ สํวิทฺติ อญฺญตฺตํ ๑ ปุณฺ ๑ ปรี
 ภิกขุ ราชชา จกุกวตฺตํ ฌมฺมิโก ฌมฺมราชา ฌมฺมเยว นิสฺสํสา ย ฌมฺมํ
 สํกุกโรนฺโต ฌมฺมํ ฌรูกโรนฺโต ฌมฺมํ อปจายมาโน ฌมฺมทุชฺช ฌมฺมเกตุ
 ฌมฺมาชิปเตยฺโย ฌมฺมิโก รุกขาวรณคฺคตํ สํวิทฺติ ฌตฺติเยสฺส อญฺญตฺตํ
 พทกายสฺมํ พุราหฺมณคหปติเกสฺส เนคคฆานปเทสฺส สมนพุราหฺมณสฺส
 มิคปฏฺฐิสฺส ๑ ๕ ๒ โส ภิกขุ ราชชา จกุกวตฺตํ ฌมฺมิโก ฌมฺมราชา
 ฌมฺมเยว นิสฺสํสา ย ฌมฺมํ สํกุกโรนฺโต ฌมฺมํ ฌรูกโรนฺโต ฌมฺมํ อปจายมาโน
 ฌมฺมทุชฺช ฌมฺมเกตุ ฌมฺมาชิปเตยฺโย ฌมฺมิโก รุกขาวรณคฺคตํ สํวิทฺติ ฌตฺวา
 อญฺญตฺตํ ฌมฺมิโก รุกขาวรณคฺคตํ สํวิทฺติ ฌตฺวา ฌตฺติเยสฺส อญฺญตฺตํ
 พทกายสฺมํ พุราหฺมณคหปติเกสฺส เนคคฆานปเทสฺส สมนพุราหฺมณสฺส
 มิคปฏฺฐิสฺส ฌมฺเมว จกุกํ ปวตฺเตตฺติ ๓ โหติ จกุกํ อปฺปฏฺฐิตฺยํ
 เกณฺจี มนุสฺสํ ๑ ปจฺจตฺติเกน ปาณินา ๑ เหวเมว ๒ ภิกขุ ตถาคโต
 อวทํ สมนุสฺสํ ๑ ฌมฺมิโก ฌมฺมราชา ฌมฺมเยว นิสฺสํสา ย ฌมฺมํ
 สํกุกโรนฺโต ฌมฺมํ ฌรูกโรนฺโต ฌมฺมํ อปจายมาโน ฌมฺมทุชฺช ฌมฺมเกตุ

ฌมฺมาชิปเตยฺโย ฌมฺมิกํ ภฺกฺชาวรณคฺคฺคํ สํวิทฺทิตฺติ กายกมฺมํ ฌมฺมํ
 กายกมฺมํ เสวิตพฺพํ ฌมฺมํ กายกมฺมํ น เสวิตพฺพนฺติ ๑ ปฺน ๑ ปฺร
 ภิกฺขุ ตถาคโถ อรหํ สํมาสํมฺพุทฺโธ ฌมฺมิโก ฌมฺมราชา ฌมฺมเยว
 นิสฺสํสา ย ฌมฺมํ สํกฺกโรนฺโต ฌมฺมํ คฺรฺกโรนฺโต ฌมฺมํ อปฺจายมาโน
 ฌมฺมทฺธโส ฌมฺมเกตุ ฌมฺมาชิปเตยฺโย ฌมฺมิกํ ภฺกฺชาวรณคฺคฺคํ สํวิทฺทิตฺติ
 วจฺจกมฺมํ ฌมฺมํ ฌมฺมํ เสวิตพฺพํ ฌมฺมํ วจฺจกมฺมํ น เสวิต
 พฺพนฺติ ๑ ปฺน ๑ ปฺร ภิกฺขุ ตถาคโถ อรหํ สํมาสํมฺพุทฺโธ ฌมฺมิโก
 ฌมฺมราชา ฌมฺมเยว นิสฺสํสา ย ฌมฺมํ สํกฺกโรนฺโต ฌมฺมํ คฺรฺกโรนฺโต ฌมฺมํ
 อปฺจายมาโน ฌมฺมทฺธโส ฌมฺมเกตุ ฌมฺมาชิปเตยฺโย ฌมฺมิกํ ภฺกฺชาวรณ
 คฺคฺคํ สํวิทฺทิตฺติ มโนกมฺมํ ฌมฺมํ ฌมฺมํ เสวิตพฺพํ ฌมฺมํ
 มโนกมฺมํ น เสวิตพฺพนฺติ ๑ ส ๒ ๒ ๒ ภิกฺขุ ตถาคโถ อรหํ
 สํมาสํมฺพุทฺโธ ฌมฺมิโก ฌมฺมราชา ฌมฺมเยว นิสฺสํสา ย ฌมฺมํ สํกฺกโรนฺโต
 ฌมฺมํ คฺรฺกโรนฺโต ฌมฺมํ อปฺจายมาโน ฌมฺมทฺธโส ฌมฺมเกตุ ฌมฺมาชิปเตยฺโย
 ฌมฺมิกํ ภฺกฺชาวรณคฺคฺคํ สํวิทฺทิตฺติ กายกมฺมํ ฌมฺมิกํ ภฺกฺชาวรณคฺคฺคํ
 สํวิทฺทิตฺติ วจฺจกมฺมํ ฌมฺมิกํ ภฺกฺชาวรณคฺคฺคํ สํวิทฺทิตฺติ มโนกมฺมํ
 ฌมฺเมเนว อนฺตฺตรํ ฌมฺมจกฺกํ ปวตฺเตติ ตํ โหติ จกฺกํ อปฺปฏฺฐิตฺติ
 สํมณฺเณ วา พุราหุณฺเณ วา เทเวเน วา มาเวเน วา พุรฺพฺพนา วา
 เกเนจิ วา โถกสฺมินฺติ ๑

[๔๕๔] ๑๕ เขกํ สมนํ ภคฺวา พารานฺตํ วิหริติ อธิปตฺเต
 นิคทาเย ๑ คตฺถ ๒ ภคฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ ภิกฺขโวลิตฺติ ๑ ภาทฺเตติ

โส รกการโ อโหสตี น โห ปเนตํ ภิกขเว เหวํ ทฏฐัพพํ อหํ
 เคน สัมเยน โส รกการโ อโหสตี ตทาหํ ภิกขเว กุสโต ทารุจฺจนํ
 ทารุโทสานํ ทารุคสาจฺวานํ เอตฺรหิ โห ปนาหํ ภิกขเว อรหํ สัมมา-
 สัมพุทฺโธ กุสโต กายจฺจนํ กายโทสานํ กายคสาจฺวานํ กุสโต วจฺจฺจนํ
 วจฺจโทสานํ วจฺจคสาจฺวานํ กุสโต มโนจฺจนํ มโนโทสานํ มโนคสาจฺวานํ ฯ
 ยสฺสํสํสํสํจิ ภิกขเว ภิกขุสฺสํ วา ภิกขุณฺเีย วา กายจฺวโก อปฺปทีโน
 กายโทโส กายคสาโว วจฺจจฺวโก อปฺปทีโน วจฺจโทโส วจฺจคสาโว
 มโนจฺวโก อปฺปทีโน มโนโทโส มโนคสาโว เหวํ ปปติคา เต
 ภิกขเว อิมํสฺมา ชมฺมวินฺเีย เสยฺยถาปี ตํ จกฺกํ นหิ ทิวเสหิ
 นิฏฺฐจิตฺํ ฯ ยสฺสํสํสํสํจิ ภิกขเว ภิกขุสฺสํ วา ภิกขุณฺเีย วา กายจฺวโก
 ปทีโน กายโทโส กายคสาโว วจฺจจฺวโก ปทีโน วจฺจโทโส วจฺจคสาโว
 มโนจฺวโก ปทีโน มโนโทโส มโนคสาโว เหวํ ปตฺติจฺจิตา เต ภิกขเว
 อิมํสฺมี ชมฺมวินฺเีย เสยฺยถาปี ตํ จกฺกํ นหิ มาเสหิ นิฏฺฐจิตฺํ นารตุตฺตเนหิ ฯ
 ตสฺมาตฺติห ภิกขเว เหวํ สิกฺขิตพฺพํ กายจฺวกํ ปชฺหิสฺสํสาม กายโทสํ
 กายคสาवं วจฺจจฺวกํ ปชฺหิสฺสํสาม วจฺจโทสํ วจฺจคสาवं มโนจฺวกํ ปชฺหิสฺสํสาม
 มโนโทสํ มโนคสาจฺวนฺติ เอวณฺหิ โว ภิกขเว สิกฺขิตพฺพนฺติ ฯ

[๔๕๕] ๑๖ ตีหิ ภิกขเว ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกขุ อปณฺณก-
 ปฏฺฐปทํ ปฏฺฐปฺปาโน โหติ โยนิ จสฺส ขารทฺฐา โหติ อาสจฺวานํ ขยาย
 กตเมหิ ตีหิ อิท ภิกขเว ภิกขุ อินฺทฺริเยสฺสุ คฺคตฺตทฺวารโ โหติ
 โภชเน มคฺตตฺตณฺณ โหติ ชาติริยํ อนฺนุคฺคโต โหติ ฯ กถณฺจ ภิกขเว

ภิกฺขุ อีนฺทุริเยสฺสํ คฺคตฺตทวโร โหติ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ จกฺขฺนา รุปํ
 ทิสฺวา น นิमितฺตคฺคาคํ โหติ นานุพฺพณฺชนคฺคาคํ ยตฺตวาทิกฺกณเมว
 จกฺขฺนทุริยํ อสํวคํ วิหรนฺตุ อภิชฺฌณาโทมนสฺสํ ปาปกา อกฺกตฺตา ฐมฺมา
 อเนวาสฺสํเวยฺยํ ตสฺสํ สํวราย ปฏฺธิปชฺชติ รกฺขติ จกฺขฺนทุริยํ
 จกฺขฺนทุริเย สํวรํ อปชฺชติ โสเตเน สทฺทํ สํคฺคา ๑ เป ๑ ฆาเนน
 คณฺฐํ ฆายิตฺวา ๑ เป ๑ ฌิตฺวาหย รสํ สํยิตฺวา ๑ เป ๑ กาเยน
 โผฏฺฐพฺพํ ผุสฺสิตฺวา ๑ เป ๑ มนสํ ฐมฺมํ วิญฺญาเย น นิमितฺตคฺคาคํ
 โหติ นานุพฺพณฺชนคฺคาคํ ยตฺตวาทิกฺกณเมว มนฺนิทุริยํ อสํวคํ วิหรนฺตุ
 อภิชฺฌณาโทมนสฺสํ ปาปกา อกฺกตฺตา ฐมฺมา อเนวาสฺสํเวยฺยํ ตสฺสํ
 สํวราย ปฏฺธิปชฺชติ รกฺขติ มนฺนิทุริยํ มนฺนิทุริเย สํวรํ อปชฺชติ
 เหวํ โห ภิกฺขเว ภิกฺขุ อีนฺทุริเยสฺสํ คฺคตฺตทวโร โหติ ๑ กถณฺจ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ โภชเน มคฺคตฺตณฺณ โหติ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปฏฺฐิสฺสา โยนิโส
 อาหารํ อาหาเรติ เวน ทวาย น มทาย น มนฺจทนาย น วิภูสํนาย
 ยาวเทว อิมสฺสํ กายสฺสํ จิตฺติยา ยอปนาย วิหิสฺสํปฺรติยา พุทฺธมฺจริยา-
 นุคฺคทนาย อิติ ปฺราณณฺจ เวทเน ปฏฺธิทฺชามิ นวณฺจ เวทเน น
 อปฺปาทสฺสํสํมิมิ ยาคฺวา ๑ เม ภวิสฺสํสํติ อนนฺวชฺชตา ๑ ผาสฺสํวิหาโร
 จาคิ เหวํ โห ภิกฺขเว ภิกฺขุ โภชเน มคฺคตฺตณฺณ โหติ ๑ กถณฺจ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ ฆาครियํ อญฺญตฺโต โหติ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ทิวสํ
 จงฺกเมเน นิสฺสํชาย ฌาวรณฺนิเยหิ ฐมฺเมหิ จิตฺตํ ปฺริโสเชติ รกฺขติยา
 ปจฺมํ ยามํ จงฺกเมเน นิสฺสํชาย ฌาวรณฺนิเยหิ ฐมฺเมหิ จิตฺตํ ปฺริโสเชติ

[486]

[illegible]

[๔๕๖] ๑๑ คโยเม ภิกขเว ชมฺมา อตฺตพฺยาพาราชมฺมํ สํวตฺตุนฺติ
 ปฺรพฺยาพาราชมฺมํ สํวตฺตุนฺติ อญฺญพฺยาพาราชมฺมํ สํวตฺตุนฺติ กตฺตเม
 คโย กายํทฺถจฺจริตํ วจฺจํทฺถจฺจริตํ มโนทฺถจฺจริตํ อีเม โข ภิกขเว
 คโย ชมฺมา อตฺตพฺยาพาราชมฺมํ สํวตฺตุนฺติ ปฺรพฺยาพาราชมฺมํ สํวตฺตุนฺติ
 อญฺญพฺยาพาราชมฺมํ สํวตฺตุนฺติ ฯ คโยเม ภิกขเว ชมฺมา เวนฺอ อตฺตพฺยา-
 พาราชมฺมํ สํวตฺตุนฺติ น ปฺรพฺยาพาราชมฺมํ สํวตฺตุนฺติ น อญฺญพฺยาพาราช-
 มฺมํ สํวตฺตุนฺติ กตฺตเม คโย กายํทฺถจฺจริตํ วจฺจํทฺถจฺจริตํ มโนทฺถจฺจริตํ อีเม
 โข ภิกขเว คโย ชมฺมา เวนฺอ อตฺตพฺยาพาราชมฺมํ สํวตฺตุนฺติ น ปฺรพฺยาพาราช-
 มฺมํ สํวตฺตุนฺติ น อญฺญพฺยาพาราชมฺมํ สํวตฺตุนฺตํ ๑

[๔๕๗] ๑.๘ ต่เจ โว ภิกขเว อญฺเฏติตฺตยา ปริพาชกา เหว
 ปจุญฺเยยฺย เทวโตกุปปตฺตยา อารุโธ สมน โคตโม พรหมจริย
 วุตฺถตฺตติ นนฺ ตมฺเห ภิกขเว เหว ปฏฺฐา อฏฺฐิเยยฺยาถ หราเยยฺยาถ
 ชิกฺขุญฺเญยฺยาถาติ ๑ เหว ภานฺเต ๑ อิติ กิร ตมฺเห ภิกขเว ทิพฺเพน
 ฉายนา อฏฺฐิยถ หรายถ ชิกฺขุณฺถ ทิพฺเพน วณฺณเณน ทิพฺเพน

สุเรน ทิพฺเพน ยสฺสเน ทิพฺเพน อธิปเตยฺเยน อฏฺฐยิตฺถ หรายน
 ชีคุจฺฉน ๑ ปเคว โห ปน ภิกฺขเว ตุมฺहेหิ กายทฺวาริเตน อฏฺฐยิตฺถพฺพํ
 หรายนทฺพํ ชีคุจฺฉนทฺพํ วจฺทฺวาริเตน ... มโนทฺวาริเตน อฏฺฐยิตฺถพฺพํ
 หรายนทฺพํ ชีคุจฺฉนทฺพนฺติ ๑

[๔๕๘] ๑๘ ตํหิ ภิกฺขเว อญฺเฑหิ สมนฺนาคโต ปาปณฺนิโก อภพฺโพ
 อนนฺทิตํ วา โภกํ อธิคฺชนฺตุํ อธิคฺตํ วา โภกํ ผาติกาตุํ กตเมหิ ตํหิ
 อธิ ภิกฺขเว ปาปณฺนิโก ปุพฺพพนฺธุสมํ ย น สกฺกจฺจุํ กมฺมณฺตํ อธิฐฺฐาติ
 มชฺฌนฺตีกถํ ย น สกฺกจฺจุํ กมฺมณฺตํ อธิฐฺฐาติ สํยถนฺธุสมํ ย น
 สกฺกจฺจุํ กมฺมณฺตํ อธิฐฺฐาติ อิมฺเห โห ภิกฺขเว ตํหิ อญฺเฑหิ
 สมนฺนาคโต ปาปณฺนิโก อภพฺโพ อนนฺทิตํ วา โภกํ อธิคฺชนฺตุํ อธิคฺตํ
 วา โภกํ ผาติกาตุํ ๑ เหวเมว โห ภิกฺขเว ตํหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต
 ภิกฺขุ อภพฺโพ อนนฺทิตํ วา กุสฺสํ ชมฺมํ อธิคฺชนฺตุํ อธิคฺตํ วา กุสฺสํ
 ชมฺมํ ผาติกาตุํ กตเมหิ ตํหิ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปุพฺพพนฺธุสมํ
 ย น สกฺกจฺจุํ สํมาชินฺนิตฺตํ อธิฐฺฐาติ มชฺฌนฺตีกถํ ย น สกฺกจฺจุํ
 สํมาชินฺนิตฺตํ อธิฐฺฐาติ สํยถนฺธุสมํ ย น สกฺกจฺจุํ สํมาชินฺนิตฺตํ
 อธิฐฺฐาติ อิมฺเห โห ภิกฺขเว ตํหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ
 อภพฺโพ อนนฺทิตํ วา กุสฺสํ ชมฺมํ อธิคฺชนฺตุํ อธิคฺตํ วา กุสฺสํ ชมฺมํ
 ผาติกาตุํ ๑ ตํหิ ภิกฺขเว อญฺเฑหิ สมนฺนาคโต ปาปณฺนิโก อภพฺโพ อนนฺทิตํ
 วา โภกํ อธิคฺชนฺตุํ อธิคฺตํ วา โภกํ ผาติกาตุํ กตเมหิ ตํหิ

ภิกฺขเว ปาปณิกโก เย เต คหปตํ วา คหปติปฺปุตฺตา วา อจฺจุตฺตา
 มหทฺตฺตนา มหาโกคา เต นํ เอวํ ชานนฺติ อयํ โข ภวํ ปาป-
 ณิกโก จกฺขุมา จ วิชฺฐโร จ ปฏฺธิพฺโป ปุตฺตทวารญฺจ โปเสตฺถ อมฺหา-
 กญฺจ กาเถน กาลํ อนุปฺปทาสฺส
 อิติ สํมม ปาปณิกโก โภเค หริตฺวา ปุตฺตทวารญฺจ โปเสตฺถ อมฺหากญฺจ
 กาเถน กาลํ อนุปฺปทเทหํติ เอวํ โข ภิกฺขเว ปาปณิกโก นิสฺสํ-
 สํปฺนโน โหติ ๑ อิมเหิ โข ภิกฺขเว ตํหิ อญฺเคหิ สมนฺนาคโต ปาป-
 ณิกโก นจฺริสฺสํ
 โข ภิกฺขเว ตํหิ ธมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ นจฺริสฺสํสํสํสํสํ
 เวปฺปตฺตตฺตํ ปาปณิกโก กุสฺสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ
 ภิกฺขุ จกฺขุมา จ โหติ วิชฺฐโร จ นิสฺสํสํสํปฺนโน จ ๑ กถญฺจ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ จกฺขุมา โหติ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิทํ ทฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 ปชานาติ ... อยํ ทฺต
 เอวํ โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ จกฺขุมา โหติ ๑ กถญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ วิชฺฐโร
 โหติ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อารทฺธวิริโย วิหริติ อญฺสํสํสํสํ
 ปหานาย กุสฺสํ
 อิตฺต
 กถญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ นิสฺสํสํสํปฺนโน โหติ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 เย เต ภิกฺขุ พหุสฺสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ
 โส เต กาเถน กาลํ อญฺสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํสํ
 ปจฺจกฺกมิตฺวา ปวิปฺปจฺจติ ปวิปฺปจฺจติ อิทํ

៣៩៨ ឥតុតនុបិដកេ ចន្ទគុតុតរិកាយឥតុត ពិភិណិបាត [៤៦០

រាហុតេ រាត្រី ឱមឥតុត កោ ចតុតិ តតុត តេ ឆាយតុមនុត
ចិវិវធុរេវ ជិវរុតិ ចន្ទតុតានីកតលេខ ចតុតានីករុតិ ចនេកិវិគេតុត ទ
កង្ការុតុតានិយេតុត ឆមេតុត កង្ការុត បរិវិទិនេតុត ចេវ ឆ រិកុតុត
រិកុតុត និស្សតុតមនុត តិ ។ ឱមេតិ ឆ រិកុតុត តី ឆមេតិ
តុតមនុត រិកុតុត ឆរុតុត មនុតុត ចេវ បរិវិទិនេតុត បរិវិទិនេតុត កុតុត
ឆមេតុត ។

រតករុតុត កុតុត ។

តតុតុត

ឆាយតុត តុត រិកុតុត ទុតុត បរិវិទិនេតុត
ចន្ទតុត តេវ ទ តេវ បរិវិទិនេតុត ទុតុត ។

បុតុតុតុតុត តុតុត

[៤៦០] ២១ ចេវ តុត រាហុត តុតុត វិវរុតិ តេវ ចនេកិ
និវរុតិ តុត ។ ចតុត ឆាយតុត ទ តុតុត ឆាយតុត ទ ម
កុតុតុត ឆាយតុត តុតុតុត តេវ តុតុត ចុតុតុតុតុត
ឆាយតុត តុតុតុត តុតុត តុតុត តុតុត តុតុត តុតុត
តុតុត តុតុតុតុត តុតុត តុតុត តុតុត តុតុត តុតុត តុតុត
ឆាយតុត តុតុត ឆាយតុត តុតុតុត តុតុត តុតុត តុតុត តុតុត
តុតុត តុតុត តុតុត តុតុត តុតុត តុតុត តុតុត តុតុត
តុតុត តុតុតុតុត តុតុតុតុតុត តុតុត តុតុត តុតុត តុតុត តុតុត

๕๖๐.] สมนฺโต สํวิชฺชमानา โถกธมฺมิ อิมสํ ชาวฺโส ตินฺนุณํ ปุคฺคตํ
 กตโม เต ปุคฺคโต ฆมฺติ อภิกฺกณฺตตโร ๑ ปณฺตตโร จาติ ๑ ตโยเม
 ชาวฺโส สํวิปฺปุตฺต ปุคฺคตา สมนฺโต สํวิชฺชमानา โถกธมฺมิ กตเม ตโย
 กายสํกฺขิ ทิฏฺฐิปปฺปุตฺโต สํทฺธาวิมฺบุตฺโต อิมเ ช ชาวฺโส ตโย ปุคฺคตา
 สมนฺโต สํวิชฺชमानา โถกธมฺมิ อิมสํ ชาวฺโส ตินฺนุณํ ปุคฺคตํ
 ยวฺยาญํ ปุคฺคโต สํทฺธาวิมฺบุตฺโต ยยํ เม ปุคฺคโต ฆมฺติ อิมสํ
 ตินฺนุณํ ปุคฺคตํ อภิกฺกณฺตตโร ๑ ปณฺตตโร ๑ ตํ กิธฺสํ เหตุ
 อิมสํชาวฺโส ปุคฺคตสฺส สํทฺธินฺทฺริยํ อธิมฺตฺตฺนฺติ ๑ อถ ช อยสฺมา
 สํวิปฺปุตฺโต อยสฺมํนฺตํ มหาโกฏฺฐจิตํ เวททโวจ ตโยเม ชาวฺโส
 โกฏฺฐจิต ปุคฺคตา สมนฺโต สํวิชฺชमानา โถกธมฺมิ กตเม ตโย กาย-
 สํกฺขิ ทิฏฺฐิปปฺปุตฺโต สํทฺธาวิมฺบุตฺโต อิมเ ช ชาวฺโส ตโย ปุคฺคตา สมนฺโต
 สํวิชฺชमानา โถกธมฺมิ อิมสํ ชาวฺโส ตินฺนุณํ ปุคฺคตํ กตโม เต
 ปุคฺคโต ฆมฺติ อภิกฺกณฺตตโร ๑ ปณฺตตโร จาติ ๑ ตโยเม ชาวฺโส
 สํวิปฺปุตฺต ปุคฺคตา สมนฺโต สํวิชฺชमानา โถกธมฺมิ กตเม ตโย กาย-
 สํกฺขิ ทิฏฺฐิปปฺปุตฺโต สํทฺธาวิมฺบุตฺโต อิมเ ช ชาวฺโส ตโย ปุคฺคตา
 สมนฺโต สํวิชฺชमानา โถกธมฺมิ อิมสํ ชาวฺโส ตินฺนุณํ ปุคฺคตํ ยวฺยาญํ
 ปุคฺคโต กายสํกฺขิ ยยํ เม ปุคฺคโต ฆมฺติ อิมสํ ตินฺนุณํ ปุคฺคตํ
 อภิกฺกณฺตตโร ๑ ปณฺตตโร ๑ ตํ กิธฺสํ เหตุ อิมสํชาวฺโส ปุคฺคตสฺส
 สํมาธินฺทฺริยํ อธิมฺตฺตฺนฺติ ๑ อถ ช อยสฺมา มหาโกฏฺฐจิต อยสฺมํนฺตํ
 สํวิปฺปุตฺตํ เวททโวจ ตโยเม ชาวฺโส สํวิปฺปุตฺต ปุคฺคตา สมนฺโต

สพฺพํ ภควโต อารโหเสตี ๑ นเขวตฺถ สํวริปฺปุตฺต สํกัรฺว เขถ์เสณ พฺยาภาตุํ
 อยํ อิมํสํ ตินฺนํ ปุคฺคตํ อภิกฺกนฺตตโร ๑ ปณฺตฺตโร จาติ
 จํนํ เหตุํ สํวริปฺปุตฺต วิชฺชติ ยวํ ปุคฺคโต สํทฺธาวิมฺมุตฺโต สํวํ
 อรหฺตฺตาย ปฏฺธิปนฺโน ยวํ ปุคฺคโต กายสํกฺขิ สํวํ สกฺทาคามํ
 วา อนาคามํ วา โยจํยํ ปุคฺคโต ทิฏฺฐิปปฺปุตฺโต โสปสฺสํ สกฺทาคามํ
 วา อนาคามํ วา ๑ นเขวตฺถ สํวริปฺปุตฺต สํกัรฺว เขถ์เสณ พฺยาภาตุํ
 อยํ อิมํสํ ตินฺนํ ปุคฺคตํ อภิกฺกนฺตตโร ๑ ปณฺตฺตโร จาติ จํนํ เหตุํ
 สํวริปฺปุตฺต วิชฺชติ ยวํ ปุคฺคโต กายสํกฺขิ สํวํ อรหฺตฺตาย
 ปฏฺธิปนฺโน ยวํ ปุคฺคโต สํทฺธาวิมฺมุตฺโต สํวํ สกฺทาคามํ วา
 อนาคามํ วา โยจํยํ ปุคฺคโต ทิฏฺฐิปปฺปุตฺโต โสปสฺสํ สกฺทาคามํ
 วา อนาคามํ วา ๑ นเขวตฺถ สํวริปฺปุตฺต สํกัรฺว เขถ์เสณ พฺยาภาตุํ
 อยํ อิมํสํ ตินฺนํ ปุคฺคตํ อภิกฺกนฺตตโร ๑ ปณฺตฺตโร จาติ จํนํ เหตุํ
 สํวริปฺปุตฺต วิชฺชติ ยวํ ปุคฺคโต ทิฏฺฐิปปฺปุตฺโต สํวํ
 อรหฺตฺตาย ปฏฺธิปนฺโน ยวํ ปุคฺคโต สํทฺธาวิมฺมุตฺโต สํวํ สกฺทาคามํ
 วา อนาคามํ วา โยจํยํ ปุคฺคโต กายสํกฺขิ โสปสฺสํ สกฺทาคามํ
 วา อนาคามํ วา ๑ นเขวตฺถ สํวริปฺปุตฺต สํกัรฺว เขถ์เสณ พฺยาภาตุํ
 อยํ อิมํสํ ตินฺนํ ปุคฺคตํ อภิกฺกนฺตตโร ๑ ปณฺตฺตโร จาติ ๑

[๔๖๓] ๒๒ คติโยเม ภิกฺขเว คิตานา สันฺโต สํวิชฺชํมานา โลกสฺมํ
 กตฺเม คติโย อธิ ภิกฺขเว เอกจฺจ คิตานิ ทฺถนฺโต วา สํปฺปายานิ
 โภชนานิ อตฺถนฺโต วา สํปฺปายานิ โภชนานิ ทฺถนฺโต วา สํปฺปาย-

[๔๖๓] ๒๔ ตโยเม ภิกฺขเว ปุคฺคตา ปุคฺคตสฺส พหุการา กตเม
 ตโย ยํ ภิกฺขเว ปุคฺคตํ อากมฺม ปุคฺคโต พุทฺธํ สฺรณํ คโต โหติ
 ขมฺมํ สฺรณํ คโต โหติ สํฆํ สฺรณํ คโต โหติ อยํ ภิกฺขเว
 ปุคฺคโต อิมสฺส ปุคฺคตสฺส พหุการो ปฺน จ ปวํ ภิกฺขเว ยํ ปุคฺคตํ
 อากมฺม ปุคฺคโต อิทํ ทฺวณฺนติ ยถาภูตํ ปชานาติ อयํ ทฺวณฺณมฺ-
 ทโยติ ยถาภูตํ ปชานาติ อยํ ทฺวณฺนิโรโรติ ยถาภูตํ ปชานาติ
 อยํ ทฺวณฺนิโรธคามินํ ปฏิปทาติ ยถาภูตํ ปชานาติ อยํ ภิกฺขเว
 ปุคฺคโต อิมสฺส ปุคฺคตสฺส พหุการो ปฺน จ ปวํ ภิกฺขเว ยํ ปุคฺคตํ
 อากมฺม ปุคฺคโต อาสวํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ
 ทิฏฺฐิเสว ธมฺเม สยํ อภินฺญา สจฺจํ อคฺคตา อปฺสํ มุชฺช วิหริติ อยํ
 ภิกฺขเว ปุคฺคโต อิมสฺส ปุคฺคตสฺส พหุการो อิมะ ไห ภิกฺขเว ตโย
 ปุคฺคตา ปุคฺคตสฺส พหุการา ฯ อิมะหิ จ ปน ภิกฺขเว ตฺถิ ปุคฺคเตหิ
 อิมสฺส ปุคฺคตสฺส นตฺถตฺถนํ ปุคฺคโต พหุการตโรติ วทามิ ฯ อิมะ
 สญฺจ ปน ภิกฺขเว ตินฺนํ ปุคฺคตํ อิมินา ปุคฺคเตน น สฺสํปฏิการํ
 วทามิติ ยทิตํ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจํ อชฺชติ กมฺมํ สํมํจิกมฺมํ จํวเรณฺนํ ปาต-
 เสนาณํ นิตฺตานํ ปจฺจุยฺเยน สชฺช ปริกฺขารานํ ปุทฺธาเนนาติ ฯ

[๔๖๔] ๒๕ ตโยเม ภิกฺขเว ปุคฺคตา สํโถ สํวิชฺชํมานา โถกสฺมํ
 กตเม ตโย อรฺกฏปมจิตฺโต ปุคฺคโต วิชฺชปมจิตฺโต ปุคฺคโต อวิ-
 ญฺญปมจิตฺโต ปุคฺคโต ฯ กตโม จ ภิกฺขเว อรฺกฏปมจิตฺโต ปุคฺคโต
 อวิญฺญปมจิตฺโต ปุคฺคโต โทธโน โหติ อปฺยาสาธพฺพุโต อปฺปมฺมํ

สํวิขฺขมานา โถกธฺมินฺติ ฯ

[๔๖๕] ๒๖ ตโยเม ภิกฺขเว ปุคฺคตา สฺนฺโต สํวิขฺขมานา โถกธฺมํ
กตเม ตโย อตฺถิ ภิกฺขเว ปุคฺคโต น เสวิตพฺโพ น ภาสิตพฺโพ น
ปฺยิรฺปาสิตพฺโพ อตฺถิ ภิกฺขเว ปุคฺคโต เสวิตพฺโพ ภาสิตพฺโพ ปฺยิ-
รฺปาสิตพฺโพ อตฺถิ ภิกฺขเว ปุคฺคโต สกฺกตฺวา ครุทฺตฺวา เสวิตพฺโพ
ภาสิตพฺโพ ปฺยิรฺปาสิตพฺโพ ฯ กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโต น เสวิตพฺโพ
น ภาสิตพฺโพ น ปฺยิรฺปาสิตพฺโพ อิทฺถิ ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโต
ทีโน โหติ สํเณ สมารินา ปณฺณาย เหวรฺวโป ภิกฺขเว ปุคฺคโต น
เสวิตพฺโพ น ภาสิตพฺโพ น ปฺยิรฺปาสิตพฺโพ อณฺณตฺวํ อนฺนทฺยา
อณฺณตฺวํ อนฺนกฺมฺปา ฯ กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโต เสวิตพฺโพ ภาสิตพฺโพ
ปฺยิรฺปาสิตพฺโพ อิทฺถิ ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโต สทฺธิโส โหติ สํเณ
สมารินา ปณฺณาย เหวรฺวโป ภิกฺขเว ปุคฺคโต เสวิตพฺโพ ภาสิตพฺโพ
ปฺยิรฺปาสิตพฺโพ ตํ กิสุสํ เหตุ สํสํถามณฺณคคานํ สํคํ สํสํกกา จ
โน ภวิสฺสํติ ตา จ โน ปวตฺตํติ ภวิสฺสํติ ตา จ โน ผาสฺ
ภวิสฺสํติ สมาริธามณฺณคคานํ สํคํ สมาริกกา จ โน ภวิสฺสํติ
ตา จ โน ปวตฺตํติ ภวิสฺสํติ ตา จ โน ผาสฺ ภวิสฺสํติ ปณฺณา-
ธามณฺณคคานํ สํคํ ปณฺณาภากา จ โน ภวิสฺสํติ ตา จ โน
ปวตฺตํติ ภวิสฺสํติ ตา จ โน ผาสฺ ภวิสฺสํติ ตสฺมา เหวรฺวโป
ปุคฺคโต เสวิตพฺโพ ภาสิตพฺโพ ปฺยิรฺปาสิตพฺโพ ฯ กตโม จ ภิกฺขเว
ปุคฺคโต สกฺกตฺวา ครุทฺตฺวา เสวิตพฺโพ ภาสิตพฺโพ ปฺยิรฺปาสิตพฺโพ อิทฺถิ

ภิกฺขเว เขจฺจุโร ปุคฺคโต อธิโก โหติ สํเสน สมานินา ปรณฺณาย
 เหววโร ภาวฺวโร ปุคฺคโต สกฺกตฺวา ฅรฺกตฺวา เสวิตฺตํ ภาวฺวโร
 ปยฺยวปาสิตฺตํ ๑ กิํสํ เหตุ อธิ อปริปฺปวํ วา สํสํ
 ปริปฺปวํสํ ปริปฺปวํ วา สํสํ ฅตฺถ ฅตฺถ ปรณฺณาย อนฺนคฺค-
 เสตฺตํ อปริปฺปวํ วา สํสํ ปริปฺปวํสํ ปริปฺปวํ วา สํสํ
 ฅตฺถ ฅตฺถ ปรณฺณาย อนฺนคฺคเสตฺตํ อปริปฺปวํ วา ปรณฺณาย
 ปริปฺปวํสํ ปริปฺปวํ วา ปรณฺณาย ฅตฺถ ฅตฺถ ปรณฺณาย
 อนฺนคฺคเสตฺตํ ๑ เหววโร ปุคฺคโต สกฺกตฺวา ฅรฺกตฺวา เสวิตฺตํ
 ภาวฺวโร ปยฺยวปาสิตฺตํ ๑ อิมํ โส ภิกฺขเว ตโย ปุคฺคตา สํสํ
 สํสํ โลกสํสํ ๑

นินฺนํ ปริโส นินฺนํ

น ๑ หาเยถ กทาจิ ฅตฺถ

สํสํ ๑ อติ อติ

๑ อติ ๑ อติ ๑

[๔๖๖] ๒๑ ตโยเม ภิกฺขเว ปุคฺคตา สํสํ สํสํ
 กตเม ตโย อติ ภิกฺขเว ปุคฺคโต อติ ๑ น เสวิตฺตํ น
 ภาวฺวโร น ปยฺยวปาสิตฺตํ อติ ภิกฺขเว ปุคฺคโต อติ ๑
 น เสวิตฺตํ น ภาวฺวโร น ปยฺยวปาสิตฺตํ อติ ภิกฺขเว
 ปุคฺคโต เสวิตฺตํ ภาวฺวโร ปยฺยวปาสิตฺตํ ๑ กตเม ๑ ภิกฺขเว
 ปุคฺคโต อติ ๑ น เสวิตฺตํ น ภาวฺวโร น ปยฺยวปาสิตฺตํ

อิท ภาทฺทเว เอกจฺโ จ ปุคฺคโต ทุสฺสโต โหติ ปาปมฺโม อสฺสํ สํกต-
 สฺวมาจโร ปฏิจฺจนนณมฺมโนโต อสฺสํมโน สมนปฺปญฺญโน อพฺพหฺมจโร
 พฺพหฺมจโรปฺปญฺญโน อนฺโตปฺปติ อวสฺสโต กสฺมฺพฺสาโต เหวรฺโป ภาทฺทเว
 ปุคฺคโต อิกฺขณฺณิตฺตํ น เสวิตฺตํ น ภาทฺทิตฺตํ น ปยฺยวาสิตฺตํ
 ตํ กิสฺสํ เหตุ ภิณฺจาณํ ภาทฺทเว เหวรฺปสฺสํ ปุคฺคตสฺสํ น ทิฏฺฐานุกตฺติ
 อาปชฺชติ อถว นํ ปาปโก กิตฺติสฺสํทโท อพฺพกฺคจฺจติ ปาปมิตฺโต
 ปุสฺสํปุคฺคโต ปาปสฺสหาโย ปาปสฺสํปวฺงโกติ เสຍยถาณํ ภาทฺทเว อหิ
 กฺคตโต ภิณฺจาณํ น อสฺสํ อถว นํ มกฺขเทติ เหวรฺเมว วั
 ภาทฺทเว ภิณฺจาณํ เหวรฺปสฺสํ ปุคฺคตสฺสํ น ทิฏฺฐานุกตฺติ อาปชฺชติ อถว
 นํ ปาปโก กิตฺติสฺสํทโท อพฺพกฺคจฺจติ ปาปมิตฺโต ปุสฺสํปุคฺคโต ปาป-
 สฺสหาโย ปาปสฺสํปวฺงโกติ ตสฺมา เหวรฺโป ปุคฺคโต อิกฺขณฺณิตฺตํ น
 เสวิตฺตํ น ภาทฺทิตฺตํ น ปยฺยวาสิตฺตํ ๗ กตโม จ ภาทฺทเว ปุคฺคโต
 อชฺชณฺเปกฺขิตฺตํ น เสวิตฺตํ น ภาทฺทิตฺตํ น ปยฺยวาสิตฺตํ อิท
 ภาทฺทเว เอกจฺโ จ ปุคฺคโต โกธโน โหติ อฺปายาสํพฺพุโต อปฺปมฺมํ วุคฺคโต
 สฺมาโน อภิสชฺชติ กุปฺปติ พฺยาปชฺชติ ปติคฺคตฺติ โทปญฺจ โทสฺสญฺจ
 อปฺปจฺจยญฺจ ปาตุกโรติ เสຍยถาณํ ภาทฺทเว ทฺฐจฺจโรโก กฺขเจเน วา
 กสฺสํ วา อฏฺฐิตฺโต ภิณฺโยสํ มคฺคตฺตา อสฺสํ เทติ เหวรฺเมว วั
 ภาทฺทเว อิกฺกจฺโ จ ปุคฺคโต โกธโน โหติ อฺปายาสํพฺพุโต อปฺปมฺมํ
 วุคฺคโต สฺมาโน อภิสชฺชติ กุปฺปติ พฺยาปชฺชติ ปติคฺคตฺติ โทปญฺจ
 โทสฺสญฺจ อปฺปจฺจยญฺจ ปาตุกโรติ เสຍยถาณํ ภาทฺทเว ตินฺนํทกฺกตํ

กฏฺเฐน วา กสฺสทาย วา อฏฺฐิตํ ภิกฺขุโยโส มคฺคทาย จิจฺฉายติ จิจฺฉิ-
 จฉายติ เอวเมว โข ภิกฺขเว อีเชกฺขุจํ ปุคฺคโต โกธโน โหติ
 อูปายาสัพฺพุโต อปฺปมมฺมี วุคฺคโต สฺมาโน อภิสสฺสชฺชติ กุปฺปติ พฺยาปสฺสชฺชติ
 ปตฺติคฺคณฺณติ โกปณฺจ โทสณฺจ อปฺปจฺจยณฺจ ปาตุกโรติ เสຍฺยถาปํ
 ภิกฺขเว คฺคณฺโปกฺกฏฺเฐน วา กสฺสทาย วา อฏฺฐิตํ ภิกฺขุโยโส มคฺคทาย
 ทฺตฺตคฺคณฺโฆ โหติ เอวเมว โข ภิกฺขเว อีเชกฺขุจํ ปุคฺคโต โกธโน
 โหติ อูปายาสัพฺพุโต อปฺปมมฺมี วุคฺคโต สฺมาโน อภิสสฺสชฺชติ กุปฺปติ
 พฺยาปสฺสชฺชติ ปตฺติคฺคณฺณติ โกปณฺจ โทสณฺจ อปฺปจฺจยณฺจ ปาตุกโรติ
 เอวรูปํ ภิกฺขเว ปุคฺคโต อชฺฌนฺนเปกฺขิตฺตพฺโพ น เสวิตฺตพฺโพ น ภาสิตฺตพฺโพ
 น ปยิริปาสิตฺตพฺโพ ตํ กิธฺธํ เหตุ อฏฺโถเสຍฺยถาปํ มํ ปริภาเสຍฺยถาปํ
 มํ อนตฺตถมฺมํ มํ กเรยฺยยาติ ตถฺมา เอวรูปํ ปุคฺคโต อชฺฌนฺนเปกฺขิ-
 ตฺตพฺโพ น เสวิตฺตพฺโพ น ภาสิตฺตพฺโพ น ปยิริปาสิตฺตพฺโพ ฯ กตโม ๑
 ภิกฺขเว ปุคฺคโต เสวิตฺตพฺโพ ภาสิตฺตพฺโพ ปยิริปาสิตฺตพฺโพ อีชฺช ภิกฺขเว
 อีเชกฺขุจํ ปุคฺคโต สํธวา โหติ กถฺยณณมฺโม เอวรูปํ ภิกฺขเว
 ปุคฺคโต เสวิตฺตพฺโพ ภาสิตฺตพฺโพ ปยิริปาสิตฺตพฺโพ ตํ กิธฺธํ เหตุ กิณฺณจายํ
 ภิกฺขเว เอวรูปสฺสํ ปุคฺคตสฺสํ น ทิฏฺฐจฺจํคฺคิ อวสฺสชฺชติ อถวํ น
 กถฺยาณํ กิตฺติสฺสํทฺโท อพฺพกฺคคฺคณฺณติ กถฺยาณมิตฺตํ ปุริสปุคฺคโต
 กถฺยาณสฺสหาโย กถฺยาณสฺสมุทฺทจฺจํโกติ ตถฺมา เอวรูปํ ปุคฺคโต เสวิต-
 ตพฺโพ ภาสิตฺตพฺโพ ปยิริปาสิตฺตพฺโพ ฯ อีเม โข ภิกฺขเว ตโย ปุคฺคตา
 สฺนฺโต สํวิชฺชมานา โถกสฺมิมฺนฺติ ฯ

นิตฺยติ ปุริโส นินฺนเสวํ

น จ หายถ กทาจิ ตฺถยเสวํ

เสฏฺฐมฺพณํ อุตฺติ ชิปฺปํ

คตฺตมา อตฺตโน อุตฺตริ ภาเสถติ ฯ

[๔๖๗] ๒๔ ตโยเม ภิกฺขเว ปุคฺคตา สฺนฺโต สํวิชฺชมานา โลกสฺมํ
กตเม ตโย คฺคณานํ ปุพฺพภานํ มชฺฐภานํ ฯ กตโม จ ภิกฺขเว
ปุคฺคโต คฺคณานํ อธิ ภิกฺขเว เอกจฺโจะ ปุคฺคโต สภาคโต वा
ปริสฺสคโต वा ฌาติมชฺฌคโต वा ปุคฺคมชฺฌคโต वा ราชกฺคตมชฺฌคโต
วา อภินฺนโต สกฺขิ ปุญฺโจะ เอหฺมฺภो ปุริสํ ยํ ชานาสิ ตํ วเทหํติ
โส อชานํ वा อหา ชานามํติ ชานํ वा อหา น ชานามํติ อปฺสฺสํ
วา อหา ปสฺสํมํติ ปสฺสํ วา อหา น ปสฺสํมํติ อิติ อตฺตเหตุ
วา ปรเหตุ วา อามิสฺสกิลฺลิจฺฌเหตุ วา สํมุปฺพานมฺมสาภาสีตา โหติ
อํยํ อจฺจุจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโต คฺคณานํ ฯ กตโม จ ภิกฺขเว ปุคฺคโต
ปุพฺพภานํ อธิ ภิกฺขเว เอกจฺโจะ ปุคฺคโต สภาคโต वा ปริสฺสคโต
วา ฌาติมชฺฌคโต वा ปุคฺคมชฺฌคโต वा ราชกฺคตมชฺฌคโต वा อภินฺนโต
สกฺขิ ปุญฺโจะ เอหฺมฺภो ปุริสํ ยํ ชานาสิ ตํ วเทหํติ โส อชานํ वा อหา
น ชานามํติ ชานํ वा อหา ชานามํติ อปฺสฺสํ วา อหา น ปสฺสํมํติ
ปสฺสํ วา อหา ปสฺสํมํติ อิติ อตฺตเหตุ วา ปรเหตุ วา อามิสฺส-
กิลฺลิจฺฌเหตุ วา น สํมุปฺพานมฺมสาภาสีตา โหติ อํยํ อจฺจุจติ ภิกฺขเว

ทฺวิจกฺข อิม ภิกฺขเว เอกจฺจตฺถํ ปุคฺคตตฺถํ ตถารูปํ จกฺข โหติ
 ยถารูเปน จกฺขนา อนนฺทิตํ วา โภคํ อธิคฺจฺเจยฺย อธิคฺคํ วา
 โภคํ ฝาคี กเรยฺย ตถารูปมฺปิยํตฺถํ จกฺข โหติ ยถารูเปน จกฺขนา
 กุสฺสตาคุสฺสเถ ฆมฺเม ชาเนยฺย ต้าวชฺชานวชฺช ฆมฺเม ชาเนยฺย
 หีเปปฺปณฺเต ฆมฺเม ชาเนยฺย กณฺหสฺสกุสฺสปฏฺฐิกายเก ฆมฺเม ชาเนยฺย
 อมํ อจฺจุติ ภิกฺขเว ปุคฺคโต ทฺวิจกฺข อิม โส ภิกฺขเว ตโย
 ปุคฺคตา สันโต สํวิชฺชมานา โถกสฺมินฺติ ฯ

น เจว โภคา ตถารูปา

อฺภยตฺถ กถิกคฺโค

อถาปรายมกฺขาท

ฆมฺมารฆมฺเมน สํสฺสฺสจ

เถยฺเยน กฺขมฺเมน

กุสฺสโต โหติ สํหาตุ

อิตโต โส นริยํ คณฺตุวา

ทฺวิจกฺข ปน อกฺขาท

ฆมฺมตทฺเทหิ โภเคหิ

ททาติ สํสฺสฺสจฺจกฺกโป

อฺเปติ ภทฺทกํ จานํ

อนฺธณฺจ เอกจกฺขณฺจ

น จ ปุณฺณานิ กุพฺพติ

อนฺธตฺถํ หตฺถจกฺขโน ฯ

เอกจกฺข จ ปุคฺคโต

โภคานิ ปริเยสตี

มุตฺตาวาเทน จฺญายํ

กามโภคํ จ มานโว

เอกจกฺข วิหณฺเวติ ฯ

สํสฺสฺสจ ปุริสปุคฺคโต

อฺชฺชจฺจนาธิคฺคํ ฆนํ

อพฺพคฺคมนโส นโร

ยตฺถ คณฺตุวา น โสจฺติ ฯ

อวรกา ปริวชฺชเย

อวฺกฺขรปณฺโณ ปุคฺคโต ๑ กตโม ๑ ภิกฺขเว อจฺจุฉฺคปณฺโณ ปุคฺคโต
 อธิ ภิกฺขเว เอกจฺโ จ ปุคฺคโต อารามํ คนฺดา โหติ อภิกฺขณํ
 ภิกฺขุณํ สันตฺติเก ฐมฺมตฺถวณาย ตสฺส ภิกฺขุ ฐมฺมํ เทเสณฺติ อาทิ-
 กถฺยานํ มชฺฌกถฺยานํ ปริโยสํกถฺยานํ สํคตํ สํพยุญฺชนํ เกวต-
 ปริปฺปณฺณํ ปริตฺตํ พุทฺธมจฺริยํ ปกาเสณฺติ โส ตสฺมึ อาสเน
 นิสินฺโน ตสฺสา กถา อาทิมฺหิ มนสิโกโรติ มชฺฌมฺหิ มนสิโกโรติ
 ปริโยสํกถฺยานํ มนสิโกโรติ อจฺจุฉฺโค ตมฺหา อาสนา ตสฺสา กถา
 เนวาทิ มนสิโกโรติ น มชฺฌํ มนสิโกโรติ น ปริโยสํกถฺยานํ มนสิ-
 โกโรติ เสยฺยถาปิ ภิกฺขเว ปริตฺตํ อจฺจุฉฺเค นานาหฺมฺมกานิ อากิณฺ-
 ณานิ ทิตา ตณฺหุตา โมทกา พทฺธา โส ตมฺหา อาสนา อจฺจุ-
 หนฺโต สติสฺสโมเส ปกิเรยฺย เอวเมว โห ภิกฺขเว อธิเอกจฺโ
 ปุคฺคโต อารามํ คนฺดา โหติ อภิกฺขณํ ภิกฺขุณํ สันตฺติเก ฐมฺมตฺถวณาย
 ตสฺส ภิกฺขุ ฐมฺมํ เทเสณฺติ อาทิกถฺยานํ มชฺฌกถฺยานํ ปริโยสํก-
 ถฺยานํ สํคตํ สํพยุญฺชนํ เกวตปริปฺปณฺณํ ปริตฺตํ พุทฺธมจฺริยํ
 ปกาเสณฺติ โส ตสฺมึ อาสเน นิสินฺโน ตสฺสา กถา อาทิมฺหิ
 มนสิโกโรติ มชฺฌมฺหิ มนสิโกโรติ ปริโยสํกถฺยานํ มนสิโกโรติ
 อจฺจุฉฺโค ตมฺหา อาสนา ตสฺสา กถา เนวาทิ มนสิโกโรติ น
 มชฺฌํ มนสิโกโรติ น ปริโยสํกถฺยานํ มนสิโกโรติ อหิ อจฺจุฉฺโค ภิกฺขเว
 อจฺจุฉฺคปณฺโณ ปุคฺคโต ๑ กตโม ๑ ภิกฺขเว ปุคฺคปณฺโณ ปุคฺคโต
 อธิ ภิกฺขเว เอกจฺโ จ ปุคฺคโต อารามํ คนฺดา โหติ อภิกฺขณํ

ภิกฺขุณฺโณ สันฺตติเก ฆมฺมสฺสํวณาย ตสฺส ภิกฺขุ ฆมฺมํ เทเสณฺติ ชาทิ-
 กถฺยานํ มชฺฌเมกถฺยานํ ปริโยธานกถฺยานํ สํคตํ สํพยุญฺชนํ เกวล-
 ปริปฺปณฺณํ ปริสฺสทฺธํ พุรฺหมจฺริยํ ปกาเสณฺติ โส ตสฺมึ ชาสเน
 นิสินฺโน ตสฺสา กถาย ชาทิเมว มนสิโกโรติ มชฺฌเมว มนสิโกโรติ
 ปริโยธานเมว มนสิโกโรติ อญฺชิโตปิ ตมฺหา ชาสนา ตสฺสา กถาย
 ชาทิเมว มนสิโกโรติ มชฺฌเมว มนสิโกโรติ ปริโยธานเมว มนสิโกโรติ
 เสงฺยถาย ภิกฺขเว กุมฺภโก อุกฺกชฺช ตตฺร อุกํ อสฺสิตฺตํ สณฺจํ
 โน วิจฺจฺยติ เขมฺเม ไซ ภิกฺขเว อธิเรกฺโข ปุคฺคโต ชารามํ
 คนฺดา โหติ อภิกฺขณํ ภิกฺขุณฺโณ สันฺตติเก ฆมฺมสฺสํวณาย ตสฺส
 ภิกฺขุ ฆมฺมํ เทเสณฺติ ชาทิ- กถฺยานํ มชฺฌเมกถฺยานํ ปริโยธานกถฺยานํ
 สํคตํ สํพยุญฺชนํ เกวลปริปฺปณฺณํ ปริสฺสทฺธํ พุรฺหมจฺริยํ ปกาเสณฺติ
 โส ตสฺมึ ชาสเน นิสินฺโน ตสฺสา กถาย ชาทิเมว มนสิโกโรติ
 มชฺฌเมว มนสิโกโรติ ปริโยธานเมว มนสิโกโรติ อญฺชิโตปิ ตมฺหา
 ชาสนา ตสฺสา กถาย ชาทิเมว มนสิโกโรติ มชฺฌเมว มนสิโกโรติ
 ปริโยธานเมว มนสิโกโรติ อญฺชิโตปิ ภิกฺขเว ปุคฺคปณฺนํ ปุคฺคโต ฯ
 อิมे ไซ ภิกฺขเว ตโย ปุคฺคตา สันฺโต สํวิชฺชมาณา โถกสฺมิมฺหิ ฯ

อวฺกชฺชปณฺนํ ปุริโส	ทุมฺเม อวิจฺจฺยโน
อภิกฺขณํ เจ โหติ	คนฺดา ภิกฺขุ สันฺตติเก
ชาทิ กถาย มชฺฌเมว	ปริโยธานเมว ชาทิโส
อุคฺคเหตฺว น สกฺโกติ	ปณฺญา หิสฺส น วิชฺชติ ฯ

ธำหุเนยฺยกาณิ ภิกฺขเว ตานิ กุถาณิ เยถํ ปุคฺคตาณิ มาตาปิตโร อชฺฐมาคาเร
 ปุริสา โหนฺติ พุรุหฺมาติ ภิกฺขเว มาตาปิตฺตุนฺนํ เอตํ อธิวจฺนํ ปุพฺผา-
 จริยาติ ภิกฺขเว มาตาปิตฺตุนฺนํ เอตํ อธิวจฺนํ ธำหุเนยฺยาติ ภิกฺขเว
 มาตาปิตฺตุนฺนํ เอตํ อธิวจฺนํ ตํ กิธฺตํ เหตุ พหุการา ภิกฺขเว
 มาตาปิตโร ปุคฺคตาณิ ธาปาหทา โปธกา อิมธฺตํ โลกธฺตํ ทธฺเสตาวโรติ ฯ

พุรุหฺมาติ มาตาปิตโร	ปุพฺผาจริยาติ วุจฺจเว
ธำหุเนยฺยา จ ปุคฺคตาณิ	ปชฺชา ย ธนฺกมฺปกา ฯ
คธฺมา หิ เน นมธฺเสยฺย	สํกฺกเรยฺยาถ ปณฺทิตฺโต
ธนฺเนน ธถ ปาเนน	วตฺถเตน สยเนน จ
อุจฺจทาเนน นุหาปเนน	ปาทานํ โหวเนน จ
ตยา ปริจฺริยา	มาตาปิตฺตํ ปณฺทิตฺตา
อิเชว นํ ปธฺสํนฺติ	เปจฺจ สํกฺเค ปโมทตฺตํ ฯ

[๔๗๓] ๓๖ ธถ ๒ อายธฺมา ธาณฺนุโท เยเน ภควา เตนฺอุปธฺงมฺมิ
 อุปธฺงมฺมิตฺวา ภควนฺตํ อภิเวทิตฺวา ธกมฺนฺตํ นิสฺสํติ ธกมฺนฺตํ นิสฺสนฺโน
 ๒ อายธฺมา ธาณฺนุโท ภควนฺตํ ธกทโวจ สฺสียา นุ ๒ ภาเน
 ภิกฺขุโน ตถารุโป สฺมาธิปฏฺฐิตาโก ยถา อิมธฺมิมฺนฺจ สฺวิณฺณาณเก
 กาเย อหฺงการมมฺงการมานานฺธยา นาสฺสํ พหิทฺธา จ สฺพพนฺนิมิตฺเตธฺ
 อหฺงการมมฺงการมานานฺธยา นาสฺสํ ยณฺจ เจโตวิมฺุตฺติ ปณฺณาวิมฺุตฺติ
 อุปธฺมฺปชฺช วิหโรติ อหฺงการมมฺงการมานานฺธยา น โหนฺติ ตณฺจ
 เจโตวิมฺุตฺติ ปณฺณาวิมฺุตฺติ อุปธฺมฺปชฺช วิหเรยฺยาติ ฯ สฺสียา ธาณฺนุท

ภิกฺขุโน ตถารูโป สฺมาชิปฺปฏิตาโก ยถา อิมํสุมิณฺญํ สํวิญฺญาณเก
 กาเย อหฺงการมมฺงการมานานุสฺยา นาสํสํ พหิทฺฐา ฯ สํพุพฺพนิมิตฺเตสํ
 อหฺงการมมฺงการมานานุสฺยา นาสํสํ ยถา เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ
 อปฺสํมฺปชฺช วิหโรโต อหฺงการมมฺงการมานานุสฺยา น โหนฺติ ตถา
 เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ อปฺสํมฺปชฺช วิหเรยฺยาติ ฯ ยถากถํ ปน
 ภาเนเต สฺยา ภิกฺขุโน ตถารูโป สฺมาชิปฺปฏิตาโก ยถา อิมํสุมิณฺญํ
 สํวิญฺญาณเก กาเย อหฺงการมมฺงการมานานุสฺยา นาสํสํ พหิทฺฐา ฯ
 สํพุพฺพนิมิตฺเตสํ อหฺงการมมฺงการมานานุสฺยา นาสํสํ ยถา เจโตวิมุตฺติํ
 ปญฺญาวิมุตฺติํ อปฺสํมฺปชฺช วิหโรโต อหฺงการมมฺงการมานานุสฺยา น
 โหนฺติ ตถา เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ อปฺสํมฺปชฺช วิหเรยฺยาติ ฯ
 อธิชานนฺท ภิกฺขุโน เอวํ โหติ เอตํ สํนํตํ เอตํ ปณฺณํตํ ยทํ สํพุ-
 สํชาวสํมโก สํพุพฺพุตฺติปฺปฏินิสฺสํสคฺคโต ตณฺหํกฺขโย วิราโค นิโรโธ นิพฺพานนฺติ
 เอวํ โข ชานนฺท สฺยา ภิกฺขุโน ตถารูโป สฺมาชิปฺปฏิตาโก ยถา
 อิมํสุมิณฺญํ สํวิญฺญาณเก กาเย อหฺงการมมฺงการมานานุสฺยา นาสํสํ
 พหิทฺฐา ฯ สํพุพฺพนิมิตฺเตสํ อหฺงการมมฺงการมานานุสฺยา นาสํสํ ยถา
 เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ อปฺสํมฺปชฺช วิหโรโต อหฺงการมมฺงการมานานุสฺยา
 น โหนฺติ ตถา เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ อปฺสํมฺปชฺช วิหเรยฺย
 อิทฺถา ปน เมตํ ชานนฺท สํนุชฺชาเย ภาสํติ ปาภายเน ปุณฺณกปฺปญฺเห

สํชาเย โถกสํมิ ปโรปรานิ

ยสฺสํติณฺชํ นํตํ กุหิณฺจิ โถเก

สนโตะ วิชฺฐโม อนิโฆ นิราโส

อตาริ โส ชาตชีรณติ พฐุมิติ ๑

[๔๗๒] ๓๓ อตริ อยายลัทธิ สารีปุตโต เยน ภควา เตนุปลังกมิ
 อุปปลังกมิเตวา ภควนุตํ อภิวาเทเตวา เอกมนุตํ นิสัสสิ เอกมนุตํ
 นิสินัน โส อยายลัทธิ สารีปุตโต ภควา เขตทโวกัง สังขิตฺเตนมี
 โส อหิ สารีปุตต ฐมมํ เทเสยฺยํ วิตุถาเรนมี โส อหิ สารีปุตต
 ฐมมํ เทเสยฺยํ สังขิตฺตวิตุถาเรนมี โส อหิ สารีปุตต ฐมมํ เทเสยฺยํ
 ฐมมุตฺตํ อญฺญาตาโร ๑ พุตฺตภาติ ๑ เขตลัทธิ ภควา กาโต เขตลัทธิ
 ลัทธิกาโต ยํ ภควา สังขิตฺเตนมี ฐมมํ เทเสยฺยํ วิตุถาเรนมี
 ฐมมํ เทเสยฺยํ สังขิตฺตวิตุถาเรนมี ฐมมํ เทเสยฺยํ ภวิสฺสณฺติ
 ฐมมุตฺตํ อญฺญาตาโรติ ๑ ตลฺลมา ติหิ สารีปุตต เหวํ สิกฺขิตฺตพฺพํ
 อิมลฺลมิญฺญ ๑ สวิญฺญาณเก กาเย อหังการมมุงการมานานุสฺยา น ภวิสฺสณฺติ
 พหิตุชา ๑ สพฺพนิมิตฺเตลฺลํ อหังการมมุงการมานานุสฺยา น ภวิสฺสณฺติ
 ยญฺญ ๑ เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ อุปลัมปชฺช วิหโรติ อหังการมมุง-
 การมานานุสฺยา น โหณฺติ ตญฺญ ๑ เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ อุปลัมปชฺช
 วิหริสฺสํมาติ เหวณฺหิ โว สารีปุตต สิกฺขิตฺตพฺพํ ยโต โส สารีปุตต
 ภิกฺขุโน อมลฺลมิญฺญ ๑ สวิญฺญาณเก กาเย อหังการมมุงการมานานุสฺยา น
 โหณฺติ พหิตุชา ๑ สพฺพนิมิตฺเตลฺลํ อหังการมมุงการมานานุสฺยา น
 โหณฺติ ยญฺญ ๑ เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ อุปลัมปชฺช วิหโรติ
 อหังการมมุงการมานานุสฺยา น โหณฺติ ตญฺญ ๑ เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ

อุปลมฺบงฺช วิหริติ อโย อจฺจุติ สํวิปฺตฺต ภิกฺขุ อจฺเจชฺชิตฺต ฅณฺห์
 วิวฏฺฐยิ สณฺโณชณฺ์ สมฺมามานาภิสํมยา อนฺตมกาสี ทฺวณฺ์สํ อิทฺทจ
 ปน เมตฺติ สํวิปฺตฺต สนฺธาย ภาสิตํ ปารายเน อุตฺทปณฺเ

ปหานํ	กามสณฺณานํ	โทมนสฺสํ	จฺญายํ
ถินฺสํ	จ ปนฺทณฺ์	กุกฺกุจฺจณฺ์	นิวารณํ
อุเปกฺขาสฺสํ	สํสํ	สมฺมตฺตกฺกปฺเรชวํ	
อณฺณวาทิโมกฺขํ	ปพฺพมฺมิ	อวิชฺชาเยปฺปภาทณฺฺติ	ฯ

[๔๗๓] ๓๔ ตึณฺ์มานิ ภิกฺขเว นิตฺทานิ กมฺมานํ สมฺมุตฺถาย
 กตฺมานิ ตึณฺ์ โถโก นิตฺทานํ กมฺมานํ สมฺมุตฺถาย โทโส นิตฺทานํ
 กมฺมานํ สมฺมุตฺถาย โมหิ นิตฺทานํ กมฺมานํ สมฺมุตฺถาย ยํ ภิกฺขเว
 โถกปฺกตํ กมฺมํ โถกํ โถกนิตฺทานํ โถกสํมุตฺถํ ยตฺตํสํ อตฺตภาโว
 นิพฺพตฺตติ ตตฺถ ตํ กมฺมํ วิปฺจุจฺติ ยตฺถ ตํ กมฺมํ วิปฺจุจฺติ
 ตตฺถ ตสฺสํ กมฺมสฺสํ วิปํกํ ปฏฺฐิสงฺเวเทติ ทิฏฺฐเฐว สมฺเม อุปลมฺบงฺช
 วา อปเร วา ปรียาเย ยํ ภิกฺขเว โทสํปกตํ กมฺมํ โทสํ โทส-
 นิตฺทานํ โทสสํมุตฺถํ ยตฺตํสํ อตฺตภาโว นิพฺพตฺตติ ตตฺถ ตํ กมฺมํ
 วิปฺจุจฺติ ยตฺถ ตํ กมฺมํ วิปฺจุจฺติ ตตฺถ ตสฺสํ กมฺมสฺสํ วิปํกํ
 ปฏฺฐิสงฺเวเทติ ทิฏฺฐเฐว สมฺเม อุปลมฺบงฺช วา อปเร วา ปรียาเย ยํ
 ภิกฺขเว โมหปฺกตํ กมฺมํ โหมํ โหมนิตฺทานํ โหมสํมุตฺถํ ยตฺตํสํ
 อตฺตภาโว นิพฺพตฺตติ ตตฺถ ตํ กมฺมํ วิปฺจุจฺติ ยตฺถ ตํ กมฺมํ
 วิปฺจุจฺติ ตตฺถ ตสฺสํ กมฺมสฺสํ วิปํกํ ปฏฺฐิสงฺเวเทติ ทิฏฺฐเฐว สมฺเม

อุปฺปชฺเช วา อุปฺเป วา ปริยาเย เสยฺยถามี ภิกฺขเว พฺชานี อชฺณ-
 ทานี อปฺปตฺตานิ อวาทาตปฺพทานี สํวาทานี สุชฺชยิตานี สุชฺเชตฺเต สุปฺริ-
 กมฺมกทาย ภูมียา นิภฺชิตฺตานี เทโว ๑ สมนุสฺสโร อนุปฺปเวจฺ-
 เณยฺย เหวตฺตํ ตานี ภิกฺขเว พฺชานี อุกฺกมฺมํ วิรูปฺพหิ เวปฺปตฺตํ อปฺป-
 ชฺเชยฺยํ เหวเมว โส ภิกฺขเว ยํ โสภณกตํ กมฺมํ โสภณํ โสภณิทานํ
 โสภณมฺหํ ยตฺถตฺตํ อตฺตภาโว นีพฺพตฺตติ ตตฺถ ตํ กมฺมํ วิปฺปจฺจติ
 ยตฺถ ตํ กมฺมํ วิปฺปจฺจติ ตตฺถ ตตฺตํ กมฺมตฺตํ วิปาทํ ปฏฺฐิสฺสเวทติ
 ทิฏฺฐเชว ฆมฺเม อุปฺปชฺเช วา อุปฺเป วา ปริยาเย ยํ โสฬสกตํ
 กมฺมํ ๑ เป ๑ ยํ โสมฬสกตํ กมฺมํ ๑ เป ๑ อุปฺเป วา ปริยาเย
 อิมานี โส ภิกฺขเว ตตฺถ นีทานานี กมฺมานํ สมฺมทฺธาย ๑ ตตฺถนํ นี-
 ภิกฺขเว นีทานานี กมฺมานํ สมฺมทฺธาย กตฺมานิ ตตฺถนิ อโธโก
 นีทานํ กมฺมานํ สมฺมทฺธาย อโธโส นีทานํ กมฺมานํ สมฺมทฺธาย อโหมโห
 นีทานํ กมฺมานํ สมฺมทฺธาย ยํ ภิกฺขเว อโธภกตํ กมฺมํ อโธภณํ
 อโธภณิทานํ อโธภณมฺหํ โสภณํ วิชฺเช เหวํ ตํ กมฺมํ ปหีนํ โหติ
 อุกฺกมฺมมฺหํ ตาตฺถตฺตํ อนภาวํ กตํ อายตฺตํ อนุปฺปาทมฺมํ ยํ
 ภิกฺขเว อโธฬสกตํ กมฺมํ อโธฬสํ อโธฬสิทานํ อโธฬสมฺหํ โสฬ-
 สกตํ เหวํ ตํ กมฺมํ ปหีนํ โหติ อุกฺกมฺมมฺหํ ตาตฺถตฺตํ อนภาวํ
 กตํ อายตฺตํ อนุปฺปาทมฺมํ ยํ ภิกฺขเว อโหมฬสกตํ กมฺมํ อโหมฬ-
 สกตํ อโหมฬสิทานํ อโหมฬสมฺหํ โสมฬสํ วิชฺเช เหวํ ตํ กมฺมํ ปหีนํ โหติ
 อุกฺกมฺมมฺหํ ตาตฺถตฺตํ อนภาวํ กตํ อายตฺตํ อนุปฺปาทมฺมํ เสยฺย-

ถาปี ภิกขเว พิจารณา อชฺฐทานิ อุปฺปตฺติ อวาทาตปฺหทานิ สารทานิ
 สุตฺตยิตานิ . ตานิ ปุริโส อคฺคินา อาเหยุย อคฺคินา อาหิตฺวา
 มถิ ภเรยุย มถิ กตฺวา มหาวาเต วา โอมุเนยุย นทียา วา
 สัมมโตตาย ปวาเหยุย เอวสุตฺตํ ตานิ ภิกขเว พิจารณา อจฺจุฉินฺน-
 มฺมุตานํ ตาตฺถาตฺตฤคฺคทานิ อนภาวํ กตฺตานิ อายตฺตึอนุปฺปาทสมฺมุตฺตานิ เอว-
 เมว โส ภิกขเว ยํ อโธภกตํ กมฺมํ อโธภทํ อโธภนิตานํ อโธภ-
 สมฺมุทํ โธภะ วิชเต เอวํ ตํ กมฺมํ ปหฺนํ โหติ อจฺจุฉินฺนสมฺมุ-
 ตาตฺถาตฺตฤคฺคตํ อนภาวํ กตํ อายตฺตึอนุปฺปาทสมฺมมํ ยํ อโธสภกตํ
 กมฺมํ ๑ เป ๑ ยํ อโมหภกตํ กมฺมํ ๑ เป ๑ อนภาวํ กตํ อายตฺตึ-
 อนุปฺปาทสมฺมมํ อิมานิ โส ภิกขเว ตึฉนํ นิตานานิ กมฺมานํ สมฺมุ-
 ตายาติ ๑

តែងតែ តែងតែ

โมหชนฺจาปี วิทฺตํ

ย่นเตน ปกตํ กมนํ

อุปปี ภา ยทิ ภา พหุ

ປີເວດ ທີ່ ເວທານີ້

ဘုရား ဝဏ္ဏံ န ဝိသုဒ္ဓိ

๓๓ มา โดภณฺจ โทสณฺจ

โมหณจาปี วิทูรต์

វិទូ ច្បាប់ ភិក្ខុ

ศัพท์พา ทศกศิโย ชเหติ ฯ

[๔๗๕] ๓๕ เขกั๋ ส่มยั ภาควา อากวียั วิหฺรติ โคมกฺุเต สั้-

ปาวเน ปณฺณตฺถนุเร ฯ อถโฆ หคฺคโตก อหฺวโก ชฺฆาวิทาร์ อนุจ-
 กมฺมาโน อนุจิจรมานอ อทฺทตฺ ภคฺวาตฺ โคมคฺเค ตีฬฺปาวเน ปณฺณ-
 ตฺถนเร นิตฺถนํ ทิสฺวาน เยน ภคฺวา เทนฺอุปสงฺกมมि อฺอุปสง-

กมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสํ ติ เอกมฺนตํ นิสฺสินโน
 โส หตฺถโก ชาพวโก ภควนฺตํ เขตทโวจ กจฺจิ ภนฺเต ภควา
 สุตฺตมสฺสยิตฺถาติ ฯ เอวํ กุมาร สุตฺตมสฺสยิตฺถํ เย จ ปน โถเก สุตฺตํ
 เสนฺติ อหํ เสดฺสํ อญฺญตโรติ ฯ สํสา ภนฺเต เหมนฺติกา รตฺติ
 อนฺตรฏฺเฐโก หิมปาทสํโย ชฺวา โคกณฺฏกหตา ภูมि คณฺโโก
 ปณฺณตฺถนฺโร วิรพานิ รุกฺขสฺส ปศฺุตฺตานิ สํสาณิ กาสายานิ
 วตฺถานิ สํโศ จ เวรมุพฺวาโต ภาตฺติ ฯ อถ จ ปน ภควา เหว-
 มาห เอวํ กุมาร สุตฺตมสฺสยิตฺถํ เย จ ปน โถเก สุตฺตํ เสนฺติ
 อหํ เสดฺสํ อญฺญตโรติ ฯ เตนฺหิ กุมาร คํเยเวตฺถ ปฏฺิปุจฺฉิสุตฺตานิ ยถา
 เต ชเมยฺย ตถา นํ พฺยาถเรยฺยาสิ ตํ กิ มญฺเณสฺสิ กุมาร อิตฺถสฺส
 คหปติสฺส วา คหปติปฺศฺุตฺส วา กุฏฺฐาคารํ อุตฺถิตฺตาวตฺถิตฺตํ นินฺวา
 สฺสิตฺตคฺคหํ ปิหิตฺวาตปานิ ตตฺถสฺส ปตฺถงฺโก โคณกตฺถโต ปฏฺิโก-
 ถโต ปฏฺิโกถฺถโต กทฺถิมิกปวรปจฺจุตฺตรโณ สํอฺุตฺตรจฺจุทฺโธ อฺุภาโตโลหิต-
 กุปฺชาโน เตตฺถปฺปทํโป เจตฺถ ฌายะยฺย จตฺถสฺส ปชฺาปติโย
 มนํปมฺนาเปน ปจฺจุปฏฺิจิตฺตา อสฺสํ ตํ กิ มญฺเณสฺสิ กุมาร สุตฺตํ
 วา โส สยฺย โน วา กถํ วา เต เขตฺถ โหตฺติ ฯ สุตฺตํ โส
 ภนฺเต สยฺย เย จ โถเก สุตฺตํ เสนฺติ โส เสดฺสํ อญฺญตโรติ ฯ
 ตํ กิ มญฺเณสฺสิ กุมาร อมฺิํ คสฺส คหปติสฺส วา คหปติปฺศฺุตฺส
 วา อฺุปฺปชฺุสยฺยํ ราคฺชา ปรีพาทา กายิกา วา เจตฺถิกา วา ยะหิ
 โส ราคฺเชหิ ปรีพาทะหิ ปรีพาทะหิโน ทฺุชฺชํ สยฺยยาติ ฯ เอวํ ภนฺเต ฯ

เคยโยย อเปตเคยโยย อธำมณฺโวย อพฺรหฺมณฺโวย น กุเลเชฏฺฐจาปจายี
 อิมํสํ เทโว ทณฺฑิ ปณฺณตฺติ ตเมเน ภิภูวเน ยโม ราชา ปจํ
 เทวทฺทํ สมนุญฺชติ สมนุคฺคทาติ สมนุภาสติ อมฺโภา ปุริสํ น ตวํ
 อทฺทสํ มนุสฺสํสํ ปจํ เทวทฺทํ ปาตุญฺจนาติ ๑ โส เอวมาห นาทุสํ
 ภาเนติ ๑ ตเมเน ภิภูวเน ยโม ราชา เอวมาห อมฺโภา ปุริสํ น
 ตวํ อทฺทสํ มนุสฺสํสํ อิตฺถิ วา ปุริสํ วา อสํติกํ วา นวฺติกํ วา
 วสฺสํสํติกํ วา ชาติยา อธิณฺณํ โคปานํสํวํกํ โภคฺคํ ทณฺฑปฺปายนํ
 ปเวรมาเน อกฺขณฺตํ อากุรํ คตฺตโยพฺพนํ วนฺชททณฺฑํ ปตฺติเกสํ วิณฺญํ
 อตฺติสํ วิตฺตํ ติตฺถาหคคฺคตฺตนาติ ๑ โส เอวมาห อทฺทสํ ภาเนติ ๑
 ตเมเน ภิภูวเน ยโม ราชา เอวมาห อมฺโภา ปุริสํ สสํสํ เต
 วิญฺญสฺสํ สโต มหตฺตสํสํ น เอตทโหสิ อหํปิ อิมฺหิ อรราชมฺโหม
 อวํ อนตฺตโต หนฺทาหํ กถฺยาณํ กโรมิ กาเยน วาจาเยน มนสํติ ๑
 โส เอวมาห นาสํกฺขิสฺสํ ภาเนเต ปมาทสฺสํ ภาเนติ ๑ ตเมเน
 ภิภูวเน ยโม ราชา เอวมาห อมฺโภา ปุริสํ ปมาทวตฺตาย น กถฺยาณ-
 มกาสํ กาเยน วาจาเยน มนสํ ตคฺชํ ตํ อมฺโภา ปุริสํ ตกา
 กวิสฺสํนาติ ยถาํ ปมคฺคํ ตํ โข ปเนตํ ปาปกมฺมํ เวน มาตฺรา
 กตํ น ปิตฺรา กตํ น ภาคฺตรา กตํ น ภคินิยา กตํ น
 มิตฺตตามจุเจหิ กตํ น ฌาติสํโถหิเตหิ กตํ น เทวตาทิ กตํ น
 สมนพฺรหฺมาหฺมณฺเหหิ กตํ อถโฆ ตยาเวตํ ปาปกมฺมํ กตํ ตวณฺเณว
 สสํ วิปากํ ปญฺจิสํเวทิสฺสํสํติ ๑ ตเมเน ภิภูวเน ยโม ราชา ปจํ

เทวทูตํ สมนุญฺญชิตฺวา สมนุคฺคาหิตฺวา สมนุภาสิตฺวา ทฺติยํ เทวทูตํ
 สมนุญฺญชิตฺติ สมนุคฺคาหิตฺติ สมนุภาสิตฺติ อมฺโห ปุริสํ น ตฺวํ อทฺทสฺ
 มนุสฺสํเสสฺสุ ทฺติยํ เทวทูตํ ปาตุฏฺฐคฺคณฺติ ฯ ๑ โส เอวมาห นาทฺทสฺ
 ภาณฺเตติ ฯ ตเมเน ภิภูวเว ยโม ราชฯ เอวมาห อมฺโห ปุริสํ น
 ตฺวํ อทฺทสฺ มนุสฺสํเสสฺสุ อิตฺถิํ วา ปุริสํ วา อาพาจิกํ ทฺวณฺทิตํ พาหุ-
 ทิตานํ สํเก มุคฺคทกริเส ปติปนฺนํ เสมานํ อญฺเวยหิ วุฏฺฐาขีณฺมานํ
 อญฺเวยหิ สํเวสียมานนฺติ ฯ ๑ โส เอวมาห อทฺทสฺ ภาณฺเตติ ฯ
 ตเมเน ภิภูวเว ยโม ราชฯ เอวมาห อมฺโห ปุริสํ ตสฺส เต วิญ-
 ญสฺส สโต มหตฺตทสฺส น เอตทโหสิ อหิํ โขมฺหิ พฺยาธิชฺมุโม
 พฺยาธิ อนุตฺโต หนฺทาหิ กฺลฺยาณํ กโรมิ กาเยน วาจาย มนสาติ ฯ
 โส เอวมาห นาสฺสทฺทสฺส ภาณฺเต ปมาทสฺส ภาณฺเตติ ฯ ตเมเน
 ภิภูวเว ยโม ราชฯ เอวมาห อมฺโห ปุริสํ ปมาทวตฺถาย น กฺลฺยาณ-
 มภาสฺสิ กาเยน วาจาย มนสา ตคฺขม ตํ อมฺโห ปุริสํ ตถา
 กริสฺสณฺติ ยถา ตํ ปมตฺตํ ตํ โข ปณฺเต ปาปกมฺมํ เนว มาตฺรา
 กตํ น ปีตฺรา กตํ น ภาตฺรา กตํ น ภคินียา กตํ น
 มิตฺตามจฺเจหิ กตํ น ฌาติสํโถหิเตหิ กตํ น เทวตาหิ กตํ
 น สมนฺพฺราหฺมณฺเหหิ กตํ อถ โข ตยาเวตํ ปาปกมฺมํ กตํ ตฺวณฺเวยว
 ตสฺส วิปากํ ปวฺฐิสฺสเวทิสฺสสฺสตีติ ฯ ตเมเน ภิภูวเว ยโม ราชฯ ทฺติยํ
 เทวทูตํ สมนุญฺญชิตฺวา สมนุคฺคาหิตฺวา สมนุภาสิตฺวา ทฺติยํ เทวทูตํ
 สมนุญฺญชิตฺติ สมนุคฺคาหิตฺติ สมนุภาสิตฺติ อมฺโห ปุริสํ น ตฺวํ อทฺทสฺ

มนุสฺเสสุ ตติยํ เทวทูตํ ปาตุภูตานุติ ฯ โส เอวมาห นาพุทธํ
 ภาณเตติ ฯ ตเมเน ภิภูเว ยโม ราชํ เอวมาห อมฺโห ปุริสํ น
 ตวํ อพุทธ มนุสฺเสสุ อิตถิ วา ปุริสํ วา เอกาหมตํ วา ทูฬมตํ
 วา ตัฬมตํ วา อทุชฺชมาตํ วินิตถิ วิปฺพุพฺพชาตานุติ ฯ โส เอวมาห
 อพุทธํ ภาณเตติ ฯ ตเมเน ภิภูเว ยโม ราชํ เอวมาห อมฺโห ปุริสํ
 ตสฺส เต วิณฺญสฺส สโต มหตฺตสฺส น เอตทโหสิ อหิํ ไซมฺหิ
 มรณธมฺโม มรณํ อนตฺโต หนุทาทํ กตฺถาณํ กโรมิ ทาเยน วาจา
 มนสาติ ฯ โส เอวมาห นาสกฺขิสฺส ภาณเต ปมาทสฺส ภาณเตติ ฯ
 ตเมเน ภิภูเว ยโม ราชํ เอวมาห อมฺโห ปุริสํ ปมาทวตฺถ น
 กตฺถาณมกาสิ ทาเยน วาจา มนสา ตคฺช ตํ อมฺโห ปุริสํ ตถา
 กริสฺสณฺติ ยถา ตํ ปมตฺตํ ตํ ไซ ปเนตํ ปาปกมฺมํ เวน มาตฺรา
 กตํ น ปิตฺรา กตํ น ภาตฺรา กตํ น ภคินียา กตํ น
 มิตฺตามจุเจหิ กตํ น ฌาติสํโถหิตฺเทหิ กตํ น เทวตาทิ กตํ
 น สมนพฺรหฺมาหุเมเนหิ กตํ อถไซ ตยาเวตํ ปาปกมฺมํ กตํ ตฺวณฺณเวย
 ตสฺส วิปากํ ปฏิสํเวทิสฺสตีติ ฯ ตเมเน ภิภูเว ยโม ราชํ ตติยํ
 เทวทูตํ สมนุญฺชิตฺวา สมนุคฺคาหิตฺวา สมนุภาสิตฺวา ตฺวณฺเห โหติ ฯ

ตเมเน ภิภูเว นิรยปาธา ปญฺจวิชฺชนฺนํ นาม กมฺมกฺรณํ กโรนฺติ
 ตตฺตํ อโยชิตํ หตฺถเก คเมเนติ ตตฺตํ อโยชิตํ ทฺวติยสฺมิมิ หตฺถเก
 คเมเนติ ตตฺตํ อโยชิตํ ปาเท คเมเนติ ตตฺตํ อโยชิตํ ทฺวติยสฺมิมิ
 ปาเท คเมเนติ ตตฺตํ อโยชิตํ มชฺฌเอยฺยสฺมิมิ คเมเนติ ฯ โส ตตฺถ

ทุกฺขา ติพฺพา ขฺวา กฺฆกา เวทนา เวทียติ น จ ตาว กาลํ กโรติ
 ยาว น ตํ ปาปกมฺมํ พฺยนฺตํโหติ ๑ ตเมเน ภิက္ขเว นิริยปาตา
 สํเวตฺติควา กุสํวํหิ คจฺจนฺติ ๑ โส คตฺถ ทุกฺขา ติพฺพา ขฺวา กฺฆกา
 เวทนา เวทียติ น จ ตาว กาลํ กโรติ ยาว น ตํ ปาปกมฺมํ
 พฺยนฺตํโหติ ๑ ตเมเน ภิက္ขเว นิริยปาตา อุกฺกัปปาหํ อโธสํ ๑ สเปควา
 วาสํหิ คจฺจนฺติ ... ตเมเน ภิက္ขเว นิริยปาตา รเถ โยเชควา
 อาทิตฺตาย ภูมียา สมนุสฺสชฺชิตฺตาย สมนุสฺสชฺชิตฺตาย สํเวเนติปํ ปจฺจา-
 สํเวเนติปํ ... ตเมเน ภิက္ขเว นิริยปาตา มหนฺตํ อญฺจการปพฺพตํ
 อาทิตฺตํ สมนุสฺสชฺชิตํ สมนุสฺสชฺชิตํ อาโรเปเนติปํ โอโรเปเนติปํ ...
 ตเมเน ภิက္ขเว นิริยปาตา อุกฺกัปปาหํ อโธสํ คเหควา คตฺตตาย โดห-
 กุมฺภียา ปกฺขิปปนฺติ อาทิตฺตตาย สมนุสฺสชฺชิตฺตาย สมนุสฺสชฺชิตฺตาย ๑ โส
 คตฺถ เณรฺทเทหํ ปจฺจติ ๑ โส คตฺถ เณรฺทเทหํ ปจฺจมาโน สกัปปํ
 อุกฺกั คจฺจนฺติ สกัปปํ อโธ คจฺจนฺติ สกัปปํ ติริยํ คจฺจนฺติ ๑ โส
 คตฺถ ทุกฺขา ติพฺพา ขฺวา กฺฆกา เวทนา เวทียติ น จ ตาว กาลํ
 กโรติ ยาว น ตํ ปาปกมฺมํ พฺยนฺตํโหติ ๑ ตเมเน ภิက္ขเว นิริยปาตา
 มหานิรเย ปกฺขิปปนฺติ ๑ โส ๒ ปน ภิက္ขเว มหานิรโย

จตุกฺกณฺโณ จตุทฺวาโร

วิภคฺโค ภาคโส มิโต

อโยปการปริยฺนโต

ชยสา ปฏิกฺขชฺชิต

คสุส อโยมยา ภูมि

ชฺชิตา เทชสา ยุต

สมนตา โยชนธัมมํ ฌริตฺวา ติฏฺฐติ สัพฺพทาติ ฯ

ภูตปุพฺพํ ภิกฺขเว ยมสฺส รณฺโณ เอตทโหสี ยะ กิร โภ โดเก
 ปาปกาณิ กมฺมานิ กโรนฺติ เต เอวฺวปา วิจิธา กมฺมกรรณา ภริยฺนฺติ
 อโห วตาคิ มนุสฺสํ ตํ ฌเกยฺยํ ตถาคโต จ โดเก อปฺปชฺชชฺชเย
 อรหํ สมฺมาสมฺพุทฺโธ ตณฺหาหํ ภควนฺตํ ปยิริปาเสยฺยํ โส จ
 ภควา ชมฺมํ เทเสยฺย ตสฺส จาหํ ภควโต ชมฺมํ อาชาเนยฺยนฺติ ฯ
 ตํ โส ปนาหํ ภิกฺขเว น อญฺเญสฺส สมณสฺส วา พุราหฺมณสฺส วา
 สัจฺจวา เอวํ วทามิ อมฺีจ โส ภิกฺขเว ยเทว เม สํมํ ฌาตํ
 สํมํ ทิฏฺฐํ สํมํ วิทิตํ ตเถวาทํ วทามิติ ฯ

โจทิทา เทวทูเตหิ	เย ปมชฺชชฺชนฺติ มาณวา
เต ทิฆมฺมตฺตํ โสจฺนฺติ	หีนกาเยปคา นรา ฯ
เย จ โส เทวทูเตหิ	สนฺโต สंपริสา อิช
โจทิทา นปฺปมชฺชชฺชนฺติ	อริยชฺมเม กุทาจนํ
อฺปาทาเน ภาเย ทิสฺวา	ชาติมรณสํภเว
อนฺปาทา วิมฺุจฺจนฺติ	ชาติมรณสํวเย
เต เขมปฺปคฺคา สฺฐิตา	ทิฏฺฐชฺมมาภินิพฺพุตา
สัพฺพะเวรภยาคีตา	สัพฺพทฺทฺธํ อฺปจฺจกฺกนฺติ ฯ

[๔๗๖] ๓๗ อฏฺฐมิยํ ภิกฺขเว ปกฺขสฺส จตฺตุนฺนํ มหาราชานํ อมฺจฺจา
 ปาริสชฺชชา อิมํ โถกํ อนฺุจิรนฺติ กจฺจิ พฺหุ มนุสฺสา มนุสฺเสสุ
 เมตฺเตยฺยา เปตฺเตยฺยา สํมณฺเณ พุทฺธมณฺเณ กุเตชฺชฺชชาปจายิโน

ทายํ เวธายํ อิมํ คาคํ อภาสํ

จาคฺคทฺทสํ ปณฺจทสํ

ยา จ ปกฺขสฺส อฏฺฐมํ

ปาฏฺฐิหาริยปกฺขณฺจ

อฏฺฐจํกตฺสํมากตํ

อุโปสถํ อุปวเสยฺย

โยปสฺส มาทิสํ นโรติ ฯ

ธํ ๒ ปเนธํ ภิกฺขเว สํกฺเขน เทวานมฺนิเทน คาคา ทฺทคฺคํตา น
 สฺสํคฺคํ - ทฺทภาสํคฺคํตา น สฺสํภาสํคฺคํตา ทํ กิตฺถํ เหตุ สํกฺโก ทิ
 ภิกฺขเว เทวานมฺนิโต อปริมุคฺคโต ชาติยา ชรามรณเณ สํเกหิ ปริเทเวหิ
 ทฺทเชหิ โทมนสฺสํหิ อุปายาเสหิ อปริมุคฺคโต ทฺทชฺสํมาติ วทามิ ฯ
 โย จ ๒ สํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อรหํ ชฺฌนาสํโว วุสฺสิตวา กตฺถรณํโย
 โอหิตภาโร อนุปฺปตฺตสทฺทโก ปริกฺขณฺณวสํโยชนิ สํมมทณฺณาวิมุคฺคโต
 ตสฺส ๒ เอตํ ภิกฺขุโน กตฺถํ วจฺนายน

จาคฺคทฺทสํ ปณฺจทสํ

ยา จ ปกฺขสฺส อฏฺฐมํ

ปาฏฺฐิหาริยปกฺขณฺจ

อฏฺฐจํกตฺสํมากตํ

อุโปสถํ อุปวเสยฺย

โยปสฺส มาทิสํ นโรติ ฯ

ทํ กิตฺถํ เหตุ สํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริมุคฺคโต ชาติยา ชรามรณเณ
 สํเกหิ ปริเทเวหิ ทฺทเชหิ โทมนสฺสํหิ อุปายาเสหิ ปริมุคฺคโต ทฺท-
 ชฺสํมาติ วทามิ ฯ

[๔๘๗] ๓๘ สุตฺตมาโต อหํ ภิกฺขเว ปรมสฺสุมมาโต อจฺจนตสฺสุมมาโต
 มม สฺสํ ภิกฺขเว บิฑฺฑุ นีเวสฺสเน ปกฺขรณิโย การิตา โหนฺติ เอกตฺถ
 สฺสํ ภิกฺขเว อุปฺปตํ วปฺปติ เอกตฺถ ปทฺธํ เอกตฺถ ปณฺฑิตํ ยาวเทว

มมตถาย ๑ น โส ปนตฺถาหิ ภิกฺขเว กาสีภิ จนนํ ชาเวมิ กาสีภิ
 ตฺถ เม ตํ ภิกฺขเว เวชนํ โหติ กาสีกา กณฺฐกา กาสีภิ นิวาตํ
 กาสีกา อุตฺตวาสํโก ๑ วตฺติทิวํ โส ปน ตฺถ เม ตํ ภิกฺขเว
 เสตฺถตฺตํ ชาติติ มา นํ ตํ ภา อญฺหํ ภา วโส ภา ติณํ
 ภา อุตฺตวาสํ ภาติ ๑ ตตฺถ มยฺหํ ภิกฺขเว ตโย ปาสาทา อเหตุ
 เอโก เหมนฺตโก เอโก คิมฺหิโก เอโก วสฺสโก ๑ โส โส
 อหํ ภิกฺขเว วสฺสเก ปาสาเท วสฺสเก จตฺตาโร มาเส นิปฺปรีเสหิ
 ตฺริยเอหิ ปริวาริยาโน น เญจปาสาทํ โอโรหามิ ๑ ยถา โส ปน
 ภิกฺขเว อญฺเษํ นิเวสเนสุ ทาสกมฺมกรโปรตฺตํ กณฺฐกํ โภชนํ
 ทียติ พิตฺตคฺคตฺติยํ เหวเมวตฺถ เม ภิกฺขเว ปิตฺตํ นิเวสเน ทาสกมฺม-
 กรโปรตฺตํ ตาตมฺโสดทโน ทียติ ๑ ตตฺถ มยฺหํ ภิกฺขเว เหวรฺปาย
 อิทฺธิยา ตมฺนนาคตฺตํ เหวรฺเปน ๑ อจฺจนตฺตฺตฺมาเดณํ^๒ เอตทโหสิ
 ตตฺตฺตฺตา โส ปุณฺณฺชนํ อตฺตนา ชวาทมฺโหม ตมาโน ชวํ อนตฺตโต ปรี
 ชินฺณํ ทิสฺวา อฏฺฐยิตฺติ หรายติ ชิกฺขุณฺตี อตฺตนาญฺเวย อตฺติตฺตฺวา อหฺมึ
 โสมฺหิ ชวาทมฺโหม ชวํ อนตฺตโต อหฺนฺเจว โส ปน ชวาทมฺโหม ตมาโน
 ชวํ อนตฺตโต ปรี ชินฺณํ ทิสฺวา อฏฺฐยเยยฺมํ หรายเยยฺมํ ชิกฺขุณฺตฺเยยฺมํ
 น เมตํ ตตฺถ ปฏฺฐิพนฺติ ตตฺถ มยฺหํ ภิกฺขเว อิติ ปฏฺฐิณฺญจิกฺขโต
 โย โยพฺพเน โยพฺพนมโต โส ตพฺพโส ปทียิ ๑ ตตฺตฺตฺตา โส
 ปุณฺณฺชนํ อตฺตนา พฺยาริชมฺโหม ตมาโน พฺยาริ ชวํ อนตฺตโต ปรี พฺยาริตฺติ

๑ พ. อ. มา นํ สุตฺติ ๑ ๒ พ. เหวรฺปสฺส อจฺจนตฺตฺตฺมาเดณํ ๑

ทิสฺวา อฏฺฐยิตี หวายติ ชิกฺขุณฺติ อตฺตทานํเยว อติสฺสิตฺวา อหํปี้
 โฆมฺหิ พฺยาชิตฺมโม พฺยาชํ อนตฺตํโค อหฺนฺเจว โฆ ปน พฺยาชิตฺมโม
 สฺมาโน พฺยาชํ อนตฺตํโค ปรํ พฺยาชิตํ ทิสฺวา อฏฺฐยิเยยฺยํ หฺวาเยยฺยํ
 ชิกฺขุณฺเอยฺยํ น เมตํ อสฺสํ ปฏฺฐิวนฺติ ตสฺสํ มยฺหํ ภิกฺขเว อิติ
 ปฏฺฐิตฺตวจิภาโต โย อารุคฺเชย อารุคฺยมโท โส สพุฬฺโส ปหํยิฯ
 อสฺสํตฺวา โฆ ปุณฺณฺชนิ อตฺตนา มรณมฺโม สฺมาโน มรณํ อนตฺตํโค
 ปรํ มตํ ทิสฺวา อฏฺฐยิตี หวายติ ชิกฺขุณฺติ อตฺตทานํเยว อติสฺสิตฺวา
 อหํปี้ โฆมฺหิ มรณมฺโม มรณํ อนตฺตํโค อหฺนฺเจว โฆ ปน
 มรณมฺโม สฺมาโน มรณํ อนตฺตํโค ปรํ มตํ ทิสฺวา อฏฺฐยิเยยฺยํ
 หฺวาเยยฺยํ ชิกฺขุณฺเอยฺยํ น เมตํ อสฺสํ ปฏฺฐิวนฺติ ตสฺสํ มยฺหํ
 ภิกฺขเว อิติ ปฏฺฐิตฺตวจิภาโต โย ชีวิตฺเต ชีวิตฺมโท โส สพุฬฺโส
 ปหํยิตี ฯ

ตโยเม ภิกฺขเว มทา กตฺเม ตโย โยพฺพนมโท อารุคฺยมโท
 ชีวิตฺมโท ฯ โยพฺพนมทมฺตฺโต วา ภิกฺขเว อสฺสํตฺวา ปุณฺณฺชนิ กาเยน
 ทฺจุจฺริตํ จรติ วาจาเย ทฺจุจฺริตํ จรติ มนสํ ทฺจุจฺริตํ จรติ ฯ โส
 กาเยน ทฺจุจฺริตํ จริตฺวา วาจาเย ทฺจุจฺริตํ จริตฺวา มนสํ ทฺจุจฺริตํ
 จริตฺวา กายสฺสํ เกทา ปรมฺมมรณา อปายํ ทฺกุคฺคํ วิณีปาตํ นิรยํ
 อุปปชฺชติ ฯ อารุคฺยมทมฺตฺโต วา ภิกฺขเว อสฺสํตฺวา ปุณฺณฺชนิ ฯ เปฯ
 ชีวิตฺมทมฺตฺโต วา ภิกฺขเว อสฺสํตฺวา ปุณฺณฺชนิ กาเยน ทฺจุจฺริตํ จรติ
 วาจาเย ทฺจุจฺริตํ จรติ มนสํ ทฺจุจฺริตํ จรติ ฯ โส กาเยน ทฺจุจฺริตํ

จริตฺวา วาจา ย จุจฺจริตํ จริตฺวา มนสา จุจฺจริตํ จริตฺวา
 กายสัจจ เภทา ปรมมรณา อปายํ ทุกฺคํ วินิปาคํ นิรยํ อปฺปชฺชติ ฯ
 โยพฺพนมทฺตโต วา ภิกฺขเว ภิกฺขุ สิกฺขํ ปจฺจุทฺตว ย หึนํยาตฺตติ
 อารอกฺขมทฺตโต วา ภิกฺขเว ภิกฺขุ สิกฺขํ ปจฺจุทฺตว หึนํยาตฺตติ
 ชีวิตมทฺตโต วา ภิกฺขเว ภิกฺขุ สิกฺขํ ปจฺจุทฺตว หึนํยาตฺตติ ฯ

พฺยาธิชฺชมา ชฺวาชฺชมา

อโถ มรณชฺชมิโน

ยกา ชฺชมา ตกา สันตา

ชฺชิจฺจณฺติ ปุชฺชชนา ฯ

อหฺนฺเจตํ ชฺชิจฺจณฺยํ

เชวํ ชฺชเมตฺตํ ปาณิสฺสํ

น เมตํ ปฏฺฐิปตฺตํ

มม เชวํวิหริโน ฯ

โสหํ เชวํ วิหรณฺโต

เวตฺวา ชฺชมํ นิรฺบุตฺติ

อโรเคย โยพฺพนตฺตํ

ชีวิตตฺตํมิจฺจ โย มโห

ตฺตพฺเพ มเท อภิโฆสฺสมิ

เนกชฺชมํ ทฺวํสุ เชมโต ฯ

ตสฺส เม อหุ อุตฺตสาโห

นิพฺพานํ อภิปตฺตโต

นาหิ ภพฺโพ เอตฺรหิ

กามานิ ปฏฺฐิเสตฺตํ

อนิวดตฺติ ภวิสฺสํ

พฺรหฺมจฺริยปรายโนติ ฯ

[๔๗๘] ๔๐ ตึณฺมานิ ภิกฺขเว อาริปปเตยฺยานิ กตมานิ ตึณิ
 อตฺตอาริปปเตยฺยํ โถกอาริปปเตยฺยํ ชฺชมาริปปเตยฺยํ ฯ กตมณฺจ ภิกฺขเว
 อตฺตอาริปปเตยฺยํ อิท ภิกฺขเว ภิกฺขุ อรณฺณคโต วา รุกฺขมฺมโต วา
 สฺสญฺญาการคโต วา อิติ ปฏฺฐิเสตฺตํจิจฺจติ น โห ปนาหิ จีวรเหตุ
 อการตฺตมา อนการิยํ ปพฺพชฺชิตอ น ปิณฺนทปาทเหตุ น เสนาถนเหตุ

น อิติภวาทเหตุ อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตอ อมฺีจ โฆมฺหิ
 โยติณฺณ โขติยา ชรามรณน โสเกหิ ปรีเทเวหิ ทฺกฺเขหิ โทมนสฺสํหิ
 อฺุปายาเสหิ ทฺกฺโฆติณฺณ ทฺกฺขปเวโต อปฺเปวณาม อิมสฺสํ เกวลสฺสํ
 ทฺกฺขทฺทนฺนสฺสํ อนฺตกิริยา ปณฺณายเถตาติ อหณฺเจว โช ปน ยาทิสํเก
 กามเ โอหาย อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตอ ตาทิสํเก วา กาม
 ปรีเยสฺสํ ตโต วา ปาณฺนีจฺจทฺรํ น เมตํ อสฺสํ ปฏฺฐิรฺรปฺนติ โส
 อิติ ปฏฺฐิณฺณจฺกฺขติ อารทฺธํ โช ปน เม วิริยํ ภวิสฺสํติ อสฺสํตฺถํ
 อฺุปฏฺฐิจฺจา สํติ อปฺปมฺนุจฺจา ปสฺสํทฺโร กายเ อสฺสารทฺโร สํมาหิตํ
 จิตฺตํ อেকคฺคณฺติ โส อตฺตณฺนํเยว อาริปปเตยฺยํ ภวิสฺสํวา อกฺขสฺสํ
 ปชฺหติ กฺขสฺสํ ภาวติ สํวชฺชํ ปชฺหติ อนวชฺชํ ภาวติ สฺสํทฺธํ
 อตฺตณฺนํ ปรีหริติ อิทํ อฺุจฺจติ ภิกฺขเว อตฺตอาริปปเตยฺยํ ๑ กตมณฺญ
 ภิกฺขเว โสอาริปปเตยฺยํ อิทํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อวณฺณคโต วา อฺุจฺจ-
 มฺนุคโต วา สฺสํณาคารคโต วา อิติ ปฏฺฐิณฺณจฺกฺขติ น โช ปนาหํ
 จีวรเหตุ อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตอ น ปิณฺนทปาทเหตุ น
 สํนาถนเหตุ น อิติภวาทเหตุ อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชิตอ
 อมฺีจ โฆมฺหิ โยติณฺณ โขติยา ชรามรณน โสเกหิ ปรีเทเวหิ
 ทฺกฺเขหิ โทมนสฺสํหิ อฺุปายาเสหิ ทฺกฺโฆติณฺณ ทฺกฺขปเวโต อปฺเปว-
 ณาม อิมสฺสํ เกวลสฺสํ ทฺกฺขทฺทนฺนสฺสํ อนฺตกิริยา ปณฺณายเถตาติ อหณฺเจว
 โช ปน เหวํ ปพฺพชฺชิตอ สํมาโน กามวิตกฺกํ วา วิตกฺกเยยฺยํ พฺยา-
 ปาทวิตกฺกํ วา วิตกฺกเยยฺยํ วิหิํสํวิตกฺกํ วา วิตกฺกเยยฺยํ มหา โช

น หียติ สจฺจปรกฺกโม มฺหิ
 ปสฺสยห มารี อภิภุชฺช อนฺตกั
 โย จ ฆุสฺส ชาตฺตยํ ปชานวา
 โส ตาภิโส โสทวิทฺธ สฺสเมโ
 สหุเพสฺส ชมฺเมสฺส อตมฺมโย มฺหานีติ ฯ
 เทวทฺธวคฺคโต จตฺตโก ฯ
 ตสฺสทฺธานํ

พรหมมา อานนฺตสวรีปฺตฺโต นิตานํ หตฺถเกณ จ
 ทฺฐตา ทฺวเว จ วาชาโน สฺสุมมาตา อธิปเตยฺเยน จาติ ฯ

จุฬาวคฺคโต ปณฺจโม

[๔๘๐] ๔๐. ตินฺนํ. ภิกฺขเว สฺมมุขัภาวา สทฺธโ ภุทฺตปฺตฺโต พหุ
 ปฺญณํ ปสฺวติ กตฺตเมสฺส ตินฺนํ สทฺธาย ภิกฺขเว สฺมมุขัภาวา
 สทฺธโ ภุทฺตปฺตฺโต พหุ ปฺญณํ ปสฺวติ เทยฺยชมฺมสฺส ภิกฺขเว
 สฺมมุขัภาวา สทฺธโ ภุทฺตปฺตฺโต พหุ ปฺญณํ ปสฺวติ ทกฺขิณฺณยฺยานํ
 ภิกฺขเว สฺมมุขัภาวา สทฺธโ ภุทฺตปฺตฺโต พหุ ปฺญณํ ปสฺวติ อิมสฺส
 โส ภิกฺขเว ตินฺนํ สฺมมุขัภาวา สทฺธโ ภุทฺตปฺตฺโต พหุ ปฺญณํ
 ปสฺวตฺตีติ ฯ

[๔๘๑] ๔๑. ตํหิ ภิกฺขเว จานฺเหติ สทฺธโ ปสฺสนโน เวทิตพฺโพ
 กตฺตเมหิ ตํหิ สฺสิตฺตญฺจทานํ ทสฺสณกฺกาโม โหติ สทฺธมฺมํ โสตุกฺกาโม

โหติ วิคตมถมฺมจฺเณวณ เจตสา อการํ ชฺชณฺนาวสฺสตี มุคฺคฺตจฺาโค
 ปยตฺปานิ โวธฺส
 ภิกฺขเว ตํหิ จ्ञานฺเหติ สทฺโธ ปสฺนโน เวทิตพฺโพติ ฯ

ทสฺสฺสฺสกาโม สฺสฺสวตฺ

สทฺธมฺมํ โสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส

วิเนยฺย มจฺจฺเณวณ

ส เว สทฺธโรติ อจฺจฺสฺสฺสฺสฺส

[๔๘๒] ๔๓ ตโย ภิกฺขเว อตฺถวสฺสํ สํปฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ปเรสํ มฺมํ เทเสตฺถํ กตฺตม ตโย โย มฺมํ เทเสตฺถํ โส อตฺถ-
 ปฺป
 อตฺถปฺป
 โย จ มฺมํ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส อุมฺหุ อตฺถปฺปฺปฺป
 เวทโน จ อิมํ โช ภิกฺขเว ตโย อตฺถวสฺสํ สํปฺสฺส
 อตฺถว ปเรสํ มฺมํ เทเสตฺถํ

[๔๘๓] ๔๔ ตํหิ ภิกฺขเว จ्ञานฺเหติ กถา ปวตฺตฺถํ โหติ กตฺตเมหิ
 ตํหิ โย มฺมํ เทเสตฺถํ โส อตฺถปฺปฺปฺปฺปฺป
 จ โย มฺมํ สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส อตฺถป
 จ โย เจว มฺมํ เทเสตฺถํ โย จ มฺมํ ส
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส อุมฺหุ อตฺถป
 เวทโน จ อิมํ โช ภิกฺขเว ตํหิ
 จ्ञานฺเหติ กถา ปวตฺตฺถํ โหตฺถํ

[๔๘๔] ๔๕ ตํณฺมํนิ ภิกฺขเว ปณฺจกิตฺตปณฺณตฺตํ สํปฺปฺป
 ปณฺณตฺตํ กตฺตมํนิ ตํณฺมํนิ ทานํ ภิกฺขเว ปณฺจกิตฺตปณฺณตฺตํ สํปฺป

ปญฺณตฺตํ ปพฺพชฺชา ภิกฺขเว ปณฺทิตปญฺณตฺตา สํปฺปริสฺสปญฺณตฺตา
มาตาปิตฺตุนํ ภิกฺขเว อฺปฏฺฐจํ ปณฺทิตปญฺณตฺตํ สํปฺปริสฺสปญฺณตฺตํ
อิมานิ โช ภิกฺขเว ตํณิ ปณฺทิตปญฺณตฺตานิ สํปฺปริสฺสปญฺณตฺตานีติ ฯ

สํภฺมิ ทานํ อฺปญฺณตฺตํ อหิสา สญฺจโม ทโม
มาตาปิตฺตฺตฺตฺตฺตํ สมนฺตํ พุทฺธมจารินํ
สํ ตํ อตฺตานิ จานานิ ยานิ เสวธ ปณฺทิตโต
อริโย ทสฺสํสํมฺปนฺโน ส โลกํ ภาชเต สิวณฺติ ฯ

[๔๘๕] ๔๖ ยํ ภิกฺขเว สํตฺตวฺโถ ปพฺพชฺชา คามํ วา นิคมํ วา
อฺปนิสฺสํสา ยวิหรณฺติ ตตฺถ มนุสฺสํ ตํหิ จานเหสิ พฺหุํ ปุญฺญํ
ปสฺสณฺติ กตฺตเมหิ ตํหิ กาเยน วาจาย มนสา ยํ ภิกฺขเว
สํตฺตวฺโถ ปพฺพชฺชา คามํ วา นิคมํ วา อฺปนิสฺสํสา ยวิหรณฺติ ตตฺถ
มนุสฺสํ อิมเหสิ ตํหิ จานเหสิ พฺหุํ ปุญฺญํ ปสฺสณฺตีติ ฯ

[๔๘๖] ๔๗ ตํณิมานิ ภิกฺขเว สํตฺตสฺสํ สํตฺตตฺตวฺณานิ กตฺมานิ
ตํณิ อฺปฺปาทํ ปญฺญาติ วโย ปญฺญาติ จิตฺตํ อญฺญตฺตํ
ปญฺญาติ อิมานิ โช ภิกฺขเว ตํณิ สํตฺตสฺสํ สํตฺตตฺตวฺณานีติ ฯ

[๔๘๗] ๔๘ ตํณิมานิ ภิกฺขเว อสํตฺตสฺสํ อสํตฺตตฺตวฺณานิ กตฺมานิ
ตํณิ น อฺปฺปาทํ ปญฺญาติ น วโย ปญฺญาติ น จิตฺตํ
อญฺญตฺตํ ปญฺญาติ อิมานิ โช ภิกฺขเว ตํณิ อสํตฺตสฺสํ
อสํตฺตตฺตวฺณานีติ ฯ

[๔๘๘] ๔๙ ทิมวณฺติ ภิกฺขเว ปพฺพชฺชา นิสฺสํสา มหาธํมา

คฺหิ วฑฺฒํหิ วฑฺฒนฺติ กตฺมาหิ คฺหิ ธาชาปฺตฺตปฺตาเสณ วฑฺฒนฺติ
 ตจฺปปฺปฏิกาย วฑฺฒนฺติ เฝศฺคฺคฺสาเรน วฑฺฒนฺติ หิมวณฺตํ ภิกฺขเว
 ปพฺพตฺตราชํ นิสฺสํสา ย มหาธํสา อิมายิ คฺหิ วฑฺฒํหิ วฑฺฒนฺติ ฯ เอวเมว
 โข ภิกฺขเว สํหํ กุฏปตฺติ นิสฺสํสา อนฺนโคธโน คฺหิ วฑฺฒํหิ วฑฺฒนฺติ
 กตฺมาหิ คฺหิ สํหํสา ย วฑฺฒนฺติ สํเสณ วฑฺฒนฺติ ปญฺญา ย
 วฑฺฒนฺติ สํหํ ภิกฺขเว กุฏปตฺติ นิสฺสํสา อนฺนโคธโน อิมายิ คฺหิ
 วฑฺฒํหิ วฑฺฒนฺตฺติ ฯ

ยถาปิ ปพฺพโต เสโต

ตํ รุกฺขํ อุนฺนินิสฺสํสา ย

ตเถว สํสํสา ย

อุนฺนินิสฺสํสา วฑฺฒนฺติ

อมจฺจา ฌาติสํสา ฯ

คฺยาธํ สํสํสา ย

ปสฺสํสา ย

อิม ฌมํ จริตฺวาน

นนฺทโน เทวโลกํ

อรรณฺณสุมิ พฺรหฺมาเน

วฑฺฒนฺเตเต วณฺณปตฺติ

สํหํ กุฏปตฺติ อิม

ปฺตฺตทวาร จ พนฺธวา

เยจฺจํ อนฺนํโคธโน ฯ

จกํ สํจริตฺวาน จ

เย ภวณฺติ วิจฺจุชฌา

มคฺคํ สํคตฺตคามินิ

โมทฺทนฺติ กามกามินฺติ ฯ

[๔๘๘] ๕๐ คฺหิ ภิกฺขเว จานฺเห อคฺคปฺปํ กรณํ กตฺเมหิ คฺหิ

อุนฺนปฺปณฺณานิ ปาปกาณิ อกฺกสฺสานิ ฌมฺมานิ อนฺนปฺปาทาย อคฺคปฺปํ

๑๘๔ ต่อกุศลเจตนาของกุศลเจตนาของกุศลเจตนา ต่อกุศลเจตนา [๔๘๐]

กรรมนี้ อนุปปนฺนํ กุสฺสํ ฆมฺมํ อนุปปาทาย ชาติปฺปํ กรรมนี้
 อนุปปนฺนํ สํวริทํ เวทณํ ทฺวณํ ทิพฺพณํ ฆณํ กุณฺณํ
 อสํวณํ อมณณํ ปาณณํ อธิวณณํ ชาติปฺปํ กรรมนี้ ยโต
 โส ภิทฺทเว ภิทฺท อนุปปนฺนํ ปาณณํ กุสฺสํ ฆมฺมํ อนุปป-
 ปาทาย ชาติปฺปํ กโรติ อนุปปนฺนํ กุสฺสํ ฆมฺมํ อนุปปาทาย
 ชาติปฺปํ กโรติ อนุปปนฺนํ สํวริทํ เวทณํ ทฺวณํ ทิพฺพณํ
 ฆณํ กุณฺณํ อสํวณํ อมณณํ ปาณณํ อธิวณณํ ชาติปฺปํ
 กโรติ อยํ วุจฺจติ ภิทฺทเว ภิทฺท ชาติปฺปํ นิปโก สโต สมนุ-
 ทฺทสฺส อนุตฺตริยาชาติ ๑

[๔๘๐] ๕. ตีฬิ ภิทฺทเว อกฺเคหิ สมนุทฺตโต มหาโจโร สมนุทฺตโต
 นิทฺตโต นิทฺตโต ทรติ อกฺคาตริทฺตโต กโรติ ปรินฺนํ ติฏฺฐติ
 กตเมหิ ตีฬิ อธิ ภิทฺทเว มหาโจโร วิสฺมณฺณสฺสโต ๑ โหติ คหณ-
 นิสฺสโต ๑ โหติ พทฺทนิสฺสโต ๑ โหติ ๑ กถณฺจ ภิทฺทเว มหา-
 โจโร วิสฺมณฺณสฺสโต โหติ อธิ ภิทฺทเว มหาโจโร นทฺตฺตฺตํ ๑
 นิสฺสโต โหติ ปทฺทนิสฺสโต ๑ ๑ ๒ ภิทฺทเว มหาโจโร
 วิสฺมณฺณสฺสโต โหติ ๑ กถณฺจ ภิทฺทเว มหาโจโร คหณนิสฺสโต โหติ
 อธิ ภิทฺทเว มหาโจโร คคณณํ ๑ นิสฺสโต โหติ ๑ ๒ ภิทฺทเว
 มหาโจโร คคณ-
 นิสฺสโต โหติ ๑ กถณฺจ ภิทฺทเว มหาโจโร พทฺทนิสฺสโต โหติ อธิ

๑. พ. อโต ปร อิมํหิ ตีฬิ ภิทฺทเว ฆณณํ ชาติปฺปํ อกฺคณณํ ๑

ภิกฺขเว มหาโจโร ราชานํ วา ราชสมหามตฺตานํ วา นิสฺสํโสโต โหติ
 ตสฺสํ เหวํ โหติ สฺสเจ มํ โกจิ กิณฺจิ วฏฺฐติ อิม เม
 ราชานํ วา ราชสมหามตฺตา วา ปริโยชาย อตฺถํ ภณฺนิสฺสํโสคํติ สฺสเจ
 นํ โกจิ กิณฺจิ อาห ตฺยาตฺสํ ราชานํ วา ราชสมหามตฺตา วา
 ปริโยชาย อตฺถํ ภณฺนุติ เหวํ โห ภิกฺขเว มหาโจโร พทฺวณิสฺสํโสโต
 โหติ ฯ อิมเหิ โห ภิกฺขเว ตํหิ อญฺเจหิ สมนฺนาคโต มหาโจโร
 สํมุขมฺปิ ฌินฺทติ นินฺโตปมฺปิ หรติ เขกาคาวิกรมฺปิ กโรติ ปริปฺนุเถปฺปิ
 ติฏฺฐติ ฯ เหวเมว โห ภิกฺขเว ตํหิ ธมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปาปภิกฺขุ
 ขตํ อปฺหตํ อตฺตานํ ปริหริติ สํวชฺโซ จ โหติ สํนุชฺโซ
 วิญญฺณํ พหุญฺจ อปฺนุญฺจ ปสฺวติ กตเมหิ ตํหิ อิช ภิกฺขเว
 ปาปภิกฺขุ วิสฺมนิสฺสํโสโต จ โหติ คหณนิสฺสํโสโต จ พทฺวณิสฺสํโสโต
 จ ฯ กถญฺจ ภิกฺขเว ปาปภิกฺขุ วิสฺมนิสฺสํโสโต โหติ อิช ภิกฺขเว
 ปาปภิกฺขุ วิสฺเมน กายกมฺเมน สมนฺนาคโต โหติ วิสฺเมน วจฺกมฺเมน
 สมนฺนาคโต โหติ วิสฺเมน มโนกมฺเมน สมนฺนาคโต โหติ เหวํ
 โห ภิกฺขเว ปาปภิกฺขุ วิสฺมนิสฺสํโสโต โหติ ฯ กถญฺจ ภิกฺขเว ปาปภิกฺขุ
 คหณนิสฺสํโสโต โหติ อิช ภิกฺขเว ปาปภิกฺขุ มิจฺฉาทิฏฺฐิจิโก โหติ
 อนฺตคฺคฺคาหิกาย ทิฏฺฐิจิยา สมนฺนาคโต เหวํ โห ภิกฺขเว ปาปภิกฺขุ
 คหณนิสฺสํโสโต โหติ ฯ กถญฺจ ภิกฺขเว ปาปภิกฺขุ พทฺวณิสฺสํโสโต โหติ
 อิช ภิกฺขเว ปาปภิกฺขุ ราชานํ วา ราชสมหามตฺตานํ วา นิสฺสํโสโต
 โหติ ตสฺสํ เหวํ โหติ สฺสเจ มํ โกจิ กิณฺจิ วฏฺฐติ อิม เม

ทุตียปณฺณาสโก

พฺรหฺมณวคฺโค ปจฺจโม

[๔๘๓] ๕๒ เขกั สมนํ ภควา ธาตฺตํ วิหริตฺติ อณณํ ฌณฺทิกํ
อวราเม ๑ อถปิ เทว พฺรหฺมณฺนา ชินฺนํ อุกฺกมฺมา มหฺตตฺถา อทฺธคฺคา
วโยนุปฺปตฺตา วิสฺสวสฺสํ ติกฺกา ชาติยา เยน ภควา เทนุปลงฺกมํ
อฺปฺปลงฺกมิตฺวา ภควตา สทฺธิ สมนํ ทิสฺสุ สมนํ ทนํ กถํ สํวณํ
วิตฺติธํเรตฺวา เอกมฺนํ นิสฺสํ เอกมฺนํ นิสฺสนฺนา โส เต พฺรหฺมณฺนา
ภควนฺตํ เขตฺทวโจ มยฺมสฺสํ โภ โคตม พฺรหฺมณฺนา ชินฺนํ อุกฺกมฺมา
มหฺตตฺถา อทฺธคฺคา วโยนุปฺปตฺตา วิสฺสวสฺสํ ติกฺกา ชาติยา เต จมฺห
อถตฺถกฺกยฺยาณํ อถตฺถกฺกตา อถตฺถกฺกยฺยาณํ โอวทฺตํ โน ภวํ โคตโม
อนุสํสํ โน ภวํ โคตโม ยํ อมฺหากํ อสฺสํ ทิฆมฺมคฺคํ ทิฆาย
สฺสวยาติ ๑ ตคฺชํ คมฺมุเห พฺรหฺมณฺนา ชินฺนํ อุกฺกมฺมา มหฺตตฺถา
อทฺธคฺคา วโยนุปฺปตฺตา วิสฺสวสฺสํ ติกฺกา ชาติยา เต จตฺถ อถตฺ
กฺกยฺยาณํ อถตฺถกฺกตา อถตฺถกฺกยฺยาณํ อฺปฺปนียติ โส อยํ พฺรหฺมณฺนา
โตโก ชราย พฺยารินา มรณฺเนน เหว อฺปฺปนียมาเน โส พฺรหฺมณฺนา
โตเก ชราย พฺยารินา มรณฺเนน โย อธิ กาเยน สณฺณโม วาจาเย
สณฺณโม มนสา สณฺณโม ตํ สสฺสํ เปตฺสฺสํ ตาณญฺจ เณญฺจ
ทปฺปญฺจ สรณญฺจ ปราเยญฺจ ๑

อุปนียติ ชีวิตมปฺปมาญํ

ชฺรुปนฺนํสุตฺตํ น สฺนฺติ ตาณา

เขตํ ภายํ มรณํ เปกฺขมาโน

ปฺปญฺณานิ กยิราถ สุทฺธาหาณี ฯ

โยช กาเยน สํญฺญโม วาจาเย ชุตฺเต เจตฺตํ

คํ คสุตฺตํ เปตฺตํ สุทฺธาย โหติ

ยํ ชีวมาโน ปกโรติ ปฺปญฺญนฺติ ฯ

[๔๘๒] ๕๓ อถปิ เทว พุราหุมนํ ชินฺนํ วุฑฺฒา มหุตฺตกา
 อทฺธคฺคา วโยชนฺนปฺปตฺตา วีสวสุตฺตํติกา ชาตียา เชน ภคฺวา เตนุ-
 สํกมฺมํ อุปลํสํกมฺมิกฺวา ภคฺวณฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ นิธีทิสฺสํ
 เอกมณฺตํ นิธีนฺนา โส เต พุราหุมนํ ภคฺวณฺตํ เขตฺทโวจํ มยฺมสุตฺ-
 โภา โคตม พุราหุมนํ ชินฺนํ วุฑฺฒา มหุตฺตกา อทฺธคฺคา วโย-
 ชนฺนปฺปตฺตา วีสวสุตฺตํติกา ชาตียา เต จมฺห อกตฺกถฺยาณํ อกตฺกถฺยา
 อกตฺกถฺยาณํ โอวทตฺตํ โน ภวํ โคตโม ชนฺนํสาธํ โน ภวํ
 โคตโม ยํ อมฺหากํ อสุตฺตํ ทิสฺสํวตฺตํ ทิตฺถาย สุทฺธายาติ ฯ ตคฺขมํ ตมฺเห
 พุราหุมนํ ชินฺนํ วุฑฺฒา มหุตฺตกา อทฺธคฺคา วโยชนฺนปฺปตฺตา
 วีสวสุตฺตํติกา ชาตียา เต จตฺถ อกตฺกถฺยาณํ อกตฺกถฺยา อกต-
 ภิรุตฺตาณํ อทฺทิตฺโต โส ชยํ พุราหุมนํ โถโก ชฺราย พฺยาชินา
 มรณํ เหวํ อทฺทิตฺเต โส พุราหุมนํ โถเก ชฺราย พฺยาชินา
 มรณํ โย อธิ กาเยน สํญฺญโม วาจาเย ชุตฺเต เจตฺตํ มนสา สํญฺญโม

คํ คตฺถํ เปตฺถํ ตาณญฺจ เถนญฺจ ที่ปญฺจ สรรณญฺจ ปรายนญฺจาติ ฯ

อาทิตฺตตฺถมํ อคารตฺถมํ ยํ นีหริติ ภาชนํ

คํ คตฺถํ โหติ อตฺถาย โน ฯ ยํ ตตฺถ ทฺยหฺติ

เอวํ อาทิตฺตเก โถเก ชราย มรณฺเน ฯ

นีหเรถว ทาเนน ทินฺนํ โหติ สฺนํหติ ฯ

โยช กาเยน สญฺญโม วาจาย อฺกฺก เจตสา

คํ คตฺถํ เปตฺถํ สฺชาย โหติ

ยํ ชีวมาโน ปกโรติ ปุญฺญณฺติ ฯ

[๔๘๓] ๕๔ อถ โข อญฺเจตโร พุทฺธาหุมโณ เยน ภควา เตนุ-
 สงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา ภควตา สทฺธิํ สมฺโมทิตฺวา เป ๑ เอกมนฺตํ
 นิสฺสินโน ๒ โส พุทฺธาหุมโณ ภควนฺตํ เอตทโวจ สนฺทิจฺจโก รมฺโม
 สนฺทิจฺจโก รมฺโมติ โภ โคตม วุจฺจติ กิตฺตาวตา น ๒ โภ โคตม
 สนฺทิจฺจโก รมฺโม โหติ อถาติโก เอหิปสฺสโก โอบนยโก ปจฺจตฺตํ
 เวทิตพฺโพ วิญญูหิตํ ๑ รตฺโต ๒ พุทฺธาหุมณ วาเคน อภิกฺขโต ปริยาทินฺนจิตฺโต
 อตฺตพฺยาพารายมํ เจเตติ ปฺรพฺยาพารายมํ เจเตติ อุกฺกพฺยาพารายมํ
 เจเตติ เจตสิกมํ ทฺกฺขํ โทมนสฺสํ ปฺฏิสํเวเทติ วาเค ปหีนํ เนว
 อตฺตพฺยาพารายมํ เจเตติ น ปฺรพฺยาพารายมํ เจเตติ น อุกฺก-
 พฺยาพารายมํ เจเตติ น เจตสิกํ ทฺกฺขํ โทมนสฺสํ ปฺฏิสํเวเทติ
 เอวมํ ๒ พุทฺธาหุมณ สนฺทิจฺจโก รมฺโม โหติ ... ทฺกฺก ๒ พุทฺธาหุมณ
 โทเสน อภิกฺขโต ปริยาทินฺนจิตฺโต อตฺตพฺยาพารายมํ เจเตติ ปฺร-

พุยาพาธายี เจเตติ น พรพฺยาพาธายี เจเตติ น อุกฺกยพฺยาพาธายี
 เจเตติ น เจตลิกํ ทุกฺขํ โทมนนฺตํ ปฏฺฐิถเวเตติ รคฺโค โส
 พุราหุมน ราเคน อภิภูโต ปริยาทินฺนจิตฺโต กาเยน ทฺวารจิตํ จริ
 วาจา ทฺวารจิตํ จริ มนสา ทฺวารจิตํ จริ ราเค ปทฺธีเน เนว
 กาเยน ทฺวารจิตํ จริ น วาจา ทฺวารจิตํ จริ น มนสา
 ทฺวารจิตํ จริ รคฺโค โส พุราหุมน ราเคน อภิภูโต ปริยาทินฺนจิตฺโต
 อตฺตตฺตํ ยถากฺกํ นปฺปชานาติ ปฺรตฺตํ ยถากฺกํ นปฺปชานาติ
 อุกฺกยตฺตํ ยถากฺกํ นปฺปชานาติ ราเค ปทฺธีเน อตฺตตฺตํ ยถากฺกํ
 ปชานาติ ปฺรตฺตํ ยถากฺกํ ปชานาติ อุกฺกยตฺตํ ยถากฺกํ ปชานาติ
 เอวํ โส พุราหุมน สันนิทฺธิจฺจโก ฐมฺโม โหติ ... ทฺวารโง โส พุราหุมน
 ๑ เป ๑ มุพฺโห โส พุราหุมน โมเหเน อภิภูโต ปริยาทินฺนจิตฺโต
 อตฺตตฺตพฺยาพาธายี เจเตติ พรพฺยาพาธายี เจเตติ อุกฺกยพฺยาพาธายี
 เจเตติ เจตลิกํ ทุกฺขํ โทมนนฺตํ ปฏฺฐิถเวเตติ โมเห ปทฺธีเน
 เนว อตฺตตฺตพฺยาพาธายี เจเตติ น พรพฺยาพาธายี เจเตติ น
 อุกฺกยพฺยาพาธายี เจเตติ น เจตลิกํ ทุกฺขํ โทมนนฺตํ ปฏฺฐิถเวเตติ
 มุพฺโห โส พุราหุมน โมเหเน อภิภูโต ปริยาทินฺนจิตฺโต กาเยน
 ทฺวารจิตํ จริ วาจา ทฺวารจิตํ จริ มนสา ทฺวารจิตํ จริ
 โมเห ปทฺธีเน เนว กาเยน ทฺวารจิตํ จริ น วาจา ทฺวารจิตํ จริ
 น มนสา ทฺวารจิตํ จริ มุพฺโห โส พุราหุมน โมเหเน อภิภูโต
 ปริยาทินฺนจิตฺโต อตฺตตฺตํ ยถากฺกํ นปฺปชานาติ ปฺรตฺตํ ยถากฺกํ

นปฺปชานาติ อุกฺขตฺตํ ยถาภูตํ นปฺปชานาติ โมเห ปทึเน อตฺตตฺตํ
 ยถาภูตํ ปชานาติ ปฺรตฺตํ ยถาภูตํ ปชานาติ อุกฺขตฺตํ ยถาภูตํ
 ปชานาติ เอวํ โข พฺราหฺมณ สํวิทฺฐิจิโก ฌโม โหติ อภาติโก
 เอหิปัสสิโก โยปนยิกโก ปจฺจุตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิติ ฯ อภิกฺกนฺตํ
 โภ โคตม ฯ เป ฯ อุปาสกํ มํ ภวํ โคตโม ชาเรตุ อชฺชตฺตเค
 ปาณูปเต ธรรมํ คตฺตํ ฯ

[๔๘๕] ๕๖ อถ โข ชานุสฺสัณฺโณ พฺราหฺมโณ เยน ภควา เตนุ-
 ปตฺตํ ๑ เป ฯ เอกมฺนตํ นิสินฺโน โข ชานุสฺสัณฺโณ พฺราหฺมโณ
 ภควนฺตํ เอตทโวจ สํวิทฺฐิจิโก นิพฺพานํ สํวิทฺฐิจิโก นิพฺพานนฺติ โภ
 โคตม อจฺจุติ กิตฺตาวตฺตา นุ โข โภ โคตม สํวิทฺฐิจิโก นิพฺพานํ
 โหติ อภาติกํ เอหิปัสสิกํ โยปนยิกํ ปจฺจุตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิติ ฯ
 รตฺโต โข พฺราหฺมณ ราเคน อภิกฺกโต ปริยาทินฺนเจตฺโต อตฺตพฺยา-
 พารายมี เจเตติ ปฺรพฺยาพารายมี เจเตติ อุกฺขพฺยาพารายมี เจเตติ
 เจตฺตํ ทฺวํ โทมนสฺสํ ปฺฏิสฺสเวเตติ ราเค ปทึเน เนว อตฺตพฺยา-
 พารายมี เจเตติ น ปฺรพฺยาพารายมี เจเตติ น อุกฺขพฺยาพารายมี
 เจเตติ น เจตฺตํ ทฺวํ โทมนสฺสํ ปฺฏิสฺสเวเตติ เอวํ โข
 พฺราหฺมณ สํวิทฺฐิจิโก นิพฺพานํ โหติ ... ทฺวํ โข พฺราหฺมณ ๑ เป ฯ
 มฺหุโ โข พฺราหฺมณ โมเหเน อภิกฺกโต ปริยาทินฺนเจตฺโต อตฺตพฺยา-
 พารายมี เจเตติ ปฺรพฺยาพารายมี เจเตติ อุกฺขพฺยาพารายมี เจเตติ
 เจตฺตํ ทฺวํ โทมนสฺสํ ปฺฏิสฺสเวเตติ โมเห ปทึเน เนว อตฺต-

พฺยาพาธายี เจเตติ น พรพฺยาพาธายี เจเตติ น อภยพฺยาพาธายี เจเตติ น เจตสิกํ ทฺวํ โทมนสฺสํ ปฏิสฺสเวเตติ เอวํ โส พุราหุมนํ สํกฺขิจิกํ นิพฺพานํ โหติ ... ยโต โส อयํ พุราหุมนํ อนวสฺสํ รากฺขยํ ปฏิสฺสเวเตติ อนวสฺสํ โทสฺสยํ ปฏิสฺสเวเตติ อนวสฺสํ โมหฺวํ ปฏิสฺสเวเตติ เอวํ โส พุราหุมนํ สํกฺขิจิกํ นิพฺพานํ โหติ อถาถิกํ เอหิปัสสฺสํ โอบนฺยํ ปจฺจคฺคํ เวทิตพฺพํ วิญฺญูหิตํ ๑ อภิกฺกนฺตํ โภ โคตม ๑ เป ๑ อุปาสกํ มํ ภวํ โคตโม ธาเรตุ อชฺชตคฺเค ปาณฺเปตํ สรรณํ คตฺตํ ๑

[๔๘๖] ๔๘ อถ โส อญฺเญตโร พุราหุมนมหาธํโส เยน ภคฺวา เทนฺปสฺสํกฺมิ ๑ เป ๑ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินโน โส โส พุราหุมนมหาธํโส ภคฺวณฺตํ เอตทโวจ สํสุมฺเมตํ โภ โคตม ปุพฺพกานํ พุราหุมนานํ วุฑฺฒานํ มหฺตฺถกานํ อารฺยปจฺจวียนํ ภาสฺमानานํ ปุพฺพสฺสํ อยํ โถโก อวฺจี มนฺวเณ สุวฺโห โหติ มนฺสฺสํหิ กุฏฺฏยสํปาทิกา ความนิคมชนปทราชธานีโยติ โภ นุ โส โภ โคตม เหตุ โภ ปจฺจโย เยเนตรหิ มนฺสฺสํถานํ ชโย โหติ ตนฺตํ ปณฺณายติ คามายี อคามา โหณฺติ นิคมามี อนิคมา โหณฺติ นควายี อนควา โหณฺติ ชนปทามี อชนปทา โหณฺตํ ๑ เอตฺรหิ พุราหุมนํ มนฺสฺสํธํ อชฺชมฺวราครตฺตา วิสฺมโถภาภิฏฺฐา มิจฺฉาธมฺมปเรตา เต อชฺชมฺวราครตฺตา วิสฺมโถภาภิฏฺฐา มิจฺฉาธมฺมปเรตา ตินฺนํหานิ สํคฺคานานิ คเหตุตา อญฺเญมญฺเญสฺสํชวฺติกา โวโรเปณฺติ เตเน พฺหุ มนฺสฺสํธํ กาลํ กโรณฺติ อयํ

สํกมิ อูปสํกมิตฺวา ภคฺวตา สํกฺขิ สํมุโมทิตฺวา สํมุโมทนียํ กถํ
 สํวราณํยํ วุตฺตีสํวเรตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสํกิตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสนฺโน โช
 วจฺจนฺโคตฺโต ปรีพฺพชาโก ภคฺวณฺตํ เขตฺทโวจ สุตฺตมฺเมตํ โภ โคตม
 สมนฺโน โคตโม เอวมาห มยฺหเมว ทานํ ทาทพฺพํ นาณฺวเชตฺ
 ทานํ ทาทพฺพํ มยฺหเมว สํวาทานํ ทานํ ทาทพฺพํ นาณฺวเชตฺ สํวาทานํ
 ทานํ ทาทพฺพํ มยฺหเมว ทินฺนํ มหฺปฺผลํ นาณฺวเชตฺ ทินฺนํ มหฺปฺผลํ
 มยฺหเมว สํวาทานํ ทินฺนํ มหฺปฺผลํ นาณฺวเชตฺ สํวาทานํ ทินฺนํ มหฺป-
 ผลนฺติ เย เต โภ โคตม เอวมาหํสุ สมนฺโน โคตโม เอวมาห
 มยฺหเมว ทานํ ทาทพฺพํ นาณฺวเชตฺ ทานํ ทาทพฺพํ มยฺหเมว สํวาทานํ
 ทานํ ทาทพฺพํ นาณฺวเชตฺ สํวาทานํ ทานํ ทาทพฺพํ มยฺหเมว ทินฺนํ
 มหฺปฺผลํ นาณฺวเชตฺ ทินฺนํ มหฺปฺผลํ มยฺหเมว สํวาทานํ ทินฺนํ
 มหฺปฺผลํ นาณฺวเชตฺ สํวาทานํ ทินฺนํ มหฺปฺผลนฺติ กจฺจึ เต โภโต
 โคตมสฺสํ วุตฺตวาทินฺโน น จ ภวณฺตํ โคตมํ อญฺเฏน อพฺภาจิกฺขณฺติ
 ขมฺมสฺสํ จานฺนขมฺมํ พฺยาโกโรนฺติ น จ โกจิ สหขมฺมิโก วาทานฺนปฺปาท
 คารยฺหํ ชานํ อากฺขณฺติ อนพฺภกฺขาทฺตฺกามา หิ มยฺ ภวณฺตํ โคตมณฺติ ฯ
 เย เต วจฺจนฺ เอวมาหํสุ สมนฺโน โคตโม เอวมาห มยฺหเมว
 ทานํ ทาทพฺพํ ฯ เป ฯ นาณฺวเชตฺ สํวาทานํ ทินฺนํ มหฺปฺผลนฺติ
 น เม เต วุตฺตวาทินฺโน อพฺภาจิกฺขณฺติ จ ปเน มํ เต อสฺสตา
 อญฺเฏน โย โช วจฺจนฺ ปรี ทานํ ททณฺตํ วาเรติ โส ตินฺนณฺ
 อนุตฺตรายกโร โหติ ตินฺนณฺ ปาริปฺนฺติโก กตฺเมตฺสํ ตินฺนณฺ ทายกสฺสํ

ปุณฺณนุตรายกโร โหติ ปฏิคุคาหกานํ ตาณนุตรายกโร โหติ ปุพฺพเพว
 ไช ปนฺตฺส อตฺตา ชโต ฯ โหติ อฺปฺปโต ฯ โย ไช วจฺจน
 ปรํ ทานํ ททนต์ วาเรติ ไส อิมํสํ ตินฺนํ อนฺนุตรายกโร โหติ
 ตินฺนํ ปาริปปาเอโก ฯ อหํ ไช ปน วจฺจน เหวํ วทามิ เยมี เต
 จฺมุนิกาย วา โอติคุคฺคเต วา ปาณา ตตฺตวํ โย ธาตฺตโรวํ วา
 สฺราวโรวํ วา ฉทฺทเทติ เย ตตฺถ ปาณา เต เตเน ยยาเนนฺตฺติ
 ตโตนิทานํ อหํ วจฺจน ปุณฺณนุตฺส อากมํ วทามิ โก ปน วาโท
 มนุสฺสํเต ฯ อปฺปิจาหํ วจฺจน สํสวโต ทินฺนํ มหปฺปสํ วทามิ โน ตถา
 ทุสฺสํเต ไส ฯ โหติ ปญฺจกฺวิปฺปทีโน ปญฺจกฺสํมฺนฺนาคโต
 กตมานิ ปญฺจกฺคานิ ปหฺนํนิ โหนฺติ กามจฺจนฺโต ปหฺนํ โหติ
 พฺยาปาโท ปหฺนํ โหติ ถันมิทฺธํ ปหฺนํ โหติ อฺทฺทจฺจกฺกจฺจ
 ปหฺนํ โหติ วิจฺจิจฺจนา ปหฺนํ โหติ อิมานิ ปญฺจกฺคานิ ปหฺนํนิ
 โหนฺติ กตเมหิ ปญฺจกฺเคหิ สํมฺนฺนาคโต โหติ อเสฺวเน สํสฺก-
 ขนฺเน สํมฺนฺนาคโต โหติ อเสฺวเน สํมฺมิกฺขนฺเน สํมฺนฺนาคโต
 โหติ อเสฺวเน ปญฺญาภฺขนฺเน สํมฺนฺนาคโต โหติ อเสฺวเน
 วิมฺมฺตฺติภฺขนฺเน สํมฺนฺนาคโต โหติ อเสฺวเน วิมฺมฺตฺติภฺยานทสฺสํภฺขนฺเน
 สํมฺนฺนาคโต โหติ อิมะหิ ปญฺจกฺเคหิ สํมฺนฺนาคโต โหติ อิติ
 ปญฺจกฺวิปฺปทีเน ปญฺจกฺสํมฺนฺนาคเต ทินฺนํ มหปฺปสฺสํ วทามิ ฯ

อิติ กณฺหาสุ เสตาสฺ

โรหิตํสุ หรีสุ วา

กมฺมาตาสฺ สฺวปาสฺ

โคสุ ปาเววตาสฺ วา

ยาสฺกาสฺสจฺจิ เอตาสฺ	ทนฺโต ชายติ ปุณฺคโว
โชรยฺโห พตฺถมฺปนฺโน	กตฺยาณชวณิกฺกโม
ตเมว ภาวะ ยฺยชฺชนฺติ	นาถฺสฺส วณฺณํ ปริกฺขเว
เอวเมว มนุสฺสํเสถ	ยถฺมิกถฺมิมิจฺจิ ชาทิยํ
ชตฺติเย พุราหฺมणे เวถฺสํ	สฺสํทเท จณฺทาทปฺกุกุสํ
ยาสฺกาสฺสจฺจิ เอตาสฺ	ทนฺโต ชายติ สฺสํพุทฺโต
ธมฺมมฺนุสฺสํ สํถตฺตมฺปนฺโน	สจฺจวาที หิริมฺโน
ปทฺธินชาติมวโร	พุทฺธมฺจวิยถฺสํ เกวถฺ
ปนฺนภาโร วิธํยฺตฺโต	กตฺทิจฺจโ อนาถโว
ปารคฺช สํพุทฺธมฺมานํ	อนฺนปาทาย นิพุทฺโต
คตฺถิมิ เว วิรเช เขตฺเต	วิปฺปตา โหติ ทกฺขิณา ฯ
พาทา จ อวิชานนฺตา	ทุมฺเมธา อสฺสํสฺสาวิโน
พหิทฺธา ททฺนฺติ ทานานิ	นหิ สํนฺเต อฺปาสฺสเว ฯ
เย จ สํนฺเต อฺปาสฺสํเทติ	สํปฺปญฺญเว ชีวธมฺมเต
สํทฺธวา จ เนถฺ สํคเต	มฺมชฺชาตา ปติฏฺฐิจฺฉา
เทวโลกญฺจ เต ยนฺติ	กฺกุเต วา อธิ ชายเว
อนฺนพุเพน นิพุพานํ	อธิคจฺจนฺติ ปณฺทิตฺตาติ ฯ

[๔๘๘] ๕๘ อถปิ ติกฺกณฺโณ พุราหฺมโณ เยน ภคฺวา เทนฺเป-
 สํกมิ อฺปสํกมิตฺวา ภคฺวตา สํกฺขิ สมนฺมิตฺติ สมนฺมิตฺตํเย กถํ
 สํวาทนํ วิตติสํวาทฺตา เอกมฺนํ นิสฺสํติ เอกมฺนํ นิสฺสํโน โห

ติกณฺโณ พฺราหฺมณฺโณ ภคฺวโต สมนฺมุชา เตวฺชฺชานํ สุตํ พฺราหฺมณานํ
 วณฺณํ ภาสฺสตี เอวมนํ เตวฺชฺชชา พฺราหฺมณา อิตฺธิมํ เตวฺชฺชชา
 พฺราหฺมณาติ ฯ ยถากถํ ปน พฺราหฺมณ พฺราหฺมณา พฺราหฺมณํ เตวฺชฺช
 ปญฺญาเปเนตฺติติ ฯ อิทฺธิ โภ โคตม พฺราหฺมณฺโณ อุกฺกโต สุตฺตาโต โหติ
 มาติโต ฯ ปิตฺติโต ฯ สํสํสํทคฺคณฺโณ โยว สตฺตมา ปิตฺตามหุคฺคา
 อกฺขิตฺโต อนุปกฺกฺขโ ชชาติวาเทน อชฺฌณายโก มนฺตชโร ติณฺณํ เวทานํ
 ปารคฺค สนิชฺเชนฺทกฺกฺกฺกานํ สํกฺขรปฺปเกทานํ อิตฺติหาสฺสปญฺจมานํ ปทโก
 เวยฺยากรโณ โสภายตมมหาปฺริสฺสทกฺขณฺเณสุ อนวโยติ เอวํ โช โภ
 โคตม พฺราหฺมณา พฺราหฺมณํ เตวฺชฺช ปญฺญาเปเนตฺติติ ฯ อญฺญถา
 โช พฺราหฺมณ พฺราหฺมณา พฺราหฺมณํ เตวฺชฺช ปญฺญาเปเนติ อญฺญถา
 ฯ ปน อริยสฺสํ วินฺนเย เตวฺชฺชโห โหตฺติติ ฯ ยถากถํ ปน โภ โคตม
 อริยสฺสํ วินฺนเย เตวฺชฺชโห โหติ สํชฺช เม ภวํ โคตโม ตถา ชมฺมํ
 เทเสตฺถ ยถา อริยสฺสํ วินฺนเย เตวฺชฺชโห โหตฺติติ ฯ เตนฺนํ พฺราหฺมณ
 สุตฺตนาถิ สํชฺชํ มนฺตสิโรหิ ภาสฺสํสํมํติ ฯ เอวํ โภติ โช ติกณฺโณ
 พฺราหฺมณฺโณ ภคฺวโต ปจฺจุสฺสํสํติ ฯ ภคฺวา เอตฺทโวจ อิทฺธิ พฺราหฺมณ
 ภิกฺขุ วิวิจฺเจว กามะหิ วิวิจฺจ อกฺกฺสเถหิ ชมฺเมหิ สํวิตฺกุกํ สํวิจารํ
 วิเวกฺขํ ปิตฺติสฺสํ ปจฺจํ ฉานํ อฺปฺปสฺสํปชฺช วิหริติ วิตฺกุกฺกฺกฺกานํ
 วุปฺปสฺมา อชฺฌณคฺคํ สมนฺปสํทหนํ เจตฺตํเอโกทิกฺภาวํ อวิตฺกุกํ อวิจารํ สํมาชิขํ
 ปิตฺติสฺสํ ทฺติยํ ฉานํ อฺปฺปสฺสํปชฺช วิหริติ ปิตฺติยา ฯ วิวาคา อฺปฺเปกฺขโก
 ฯ วิหริติ สโต ฯ สมนฺปชฺชานํ สุตฺตญฺจ กายเณ ปญฺญิณฺโณเทติ ยนฺตํ

จีเต อาเนญชปฺปคเต สํคฺคานํ จตุปฺปาทฉานาย จิตฺตํ อภินินฺนาเมตี
 โส ทิพฺเพเน จกฺขุมา วิสํสํเรเน อตฺติกฺกนฺตมานุสํเณ สํคฺคเต ปสฺสํตี
 จວມາເນ ອຸປປຊຸຊມາເນ ທີ່ເນ ປຣັດເຕ ສຸວຣຸເນ ທຸພຸພຸເນ ສຸດເຕ
 ທຸກຸດເຕ ຍຄາກມຸປເຕ ສຸດເຕ ປຊານາຕີ ອີເມ ວຕ ໂກນໂຕ ສຸດຕາ
 ກາຍສຸຈຣີເຕນ ສ່ມນຸນາຄຕາ ວຈິສຸຈຣີເຕນ ສ່ມນຸນາຄຕາ ມໂນສຸຈຣີເຕນ
 ສ່ມນຸນາຄຕາ ອຣິຍານໍ ອຸປວາທກາ ມິຈຸຣາທິງຊິກາ ມິຈຸຣາທິງຊິກມຸມສ່ມາທານາ
 ເຕ ກາຍສຸສ ເກຫາ ປຣມຸມຣຸນາ ອປາຍໍ ທຸກຸດຕິ ວິນິປາຕໍ ນິຣຍໍ ອຸປປນຸເກ
 ອີເມ ວາ ປນ ໂກນໂຕ ສຸດຕາ ກາຍສຸຈຣີເຕນ ສ່ມນຸນາຄຕາ ວຈິສຸຈຣີເຕນ
 ສ່ມນຸນາຄຕາ ມໂນສຸຈຣີເຕນ ສ່ມນຸນາຄຕາ ອຣິຍານໍ ອນຸປວາທກາ ສ່ມມາທິງຊິກາ
 ສ່ມມາທິງຊິກມຸມສ່ມາທານາ ເຕ ກາຍສຸສ ເກຫາ ປຣມຸມຣຸນາ ສຸດຕິ ສຸດຕິ
 ໂລກໍ ອຸປປນຸນາຕີ ອິຕິ ທິພຸພະ ຈກຊຸນາ ວິສຸທຸເນ ອຕັກກນຸດມານຸສ່ເກນ
 ສຸດເຕ ປສຸສຕິ ຈວມາເນ ອຸປປຊຸຊມາເນ ທີ່ເນ ປຣັດເຕ ສຸວຣຸເນ ທຸພຸພຸເນ
 ສຸດເຕ ທຸກຸດເຕ ຍຄາກມຸປເຕ ສຸດເຕ ປຊານາຕີ ອຍມສຸສ ທຸຕິຍາ ວິຊຸຊາ
 ອຣິຄຕາ ໂຫຕີ ອວິຊຸຊາ ວິຫຕາ ວິຊຸຊາ ອຸປປນຸນາ ຕໂມ ວິຫໂຕ
 ອາໂລໂກ ອຸປປນຸໂນ ຍຄາຕໍ ອປປມຕຸດສຸສ ອາຕາບໍໂນ ປຸທິຕຸດສຸສ
 ວິຫຣໂຕ ຯ ໂສ ເວວໍ ສ່ມາທິເຕ ຈິຕເຕ ປຣິສຸທຸເຊ ປຣິໂຍທາເຕ ອນນຸຄເນ
 ວິຕຸປກຸຕິເດເສ ມຸກຸກຸເຕ ກມຸມນິເຍ ຈິເຕ ອາເນຣຸຊປປຕເຕ ອາສ່ວານໍ
 ຂຍຣາຣາຣາຍ ຈິຕຸຕໍ ອບິນິນຸນາເມຕີ ໂສ ອິທໍ ທຸກຸຂນຸຕີ ຍຄາກຸຕໍ ປຊານາຕີ
 ອຍໍ ທຸກຸຂສ່ມຸກໂຍຕີ ຍຄາກຸຕໍ ປຊານາຕີ ອຍໍ ທຸກຸຂນິໂຣໂຈຕີ ຍຄາກຸຕໍ
 ປຊານາຕີ ອຍໍ ທຸກຸຂນິໂຣໂຈຕາມິນີ ປຣຶງປຸທາຕີ ຍຄາກຸຕໍ ປຊານາຕີ ອີເມ

ธาสวาทิ ยถาภูตํ ปชานาติ อयํ ธาสวสํมูทโยติ ยถาภูตํ ปชานาติ
 อयํ ธาสวณิโรโรติ ยถาภูตํ ปชานาติ อयํ ธาสวณิโรรคามินี ปฏิปทาติ
 ยถาภูตํ ปชานาติ ฯ ตสฺส
 จิตฺตํ วิมฺมจฺจติ ภวาสวณิ จิตฺตํ วิมฺมจฺจติ อวิชฺชาธวณิ จิตฺตํ
 วิมฺมจฺจติ วิมฺมุตตสฺส
 พุราหฺมจฺจริยํ กตํ กวณฺณํ นวปํ อิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 ตติยา วิชฺชชา อธิคตา โหติ อวิชฺชชา วิหิตา วิชฺชชา อฺปฺปฺปนา
 ตโม วิหิตา อโถโก อฺปฺปฺปโน ยถา ตํ อปฺปมตฺตสฺสฺส
 ธาตวณิโน ปหิตตฺตสฺสฺส วิหโรติติ ฯ

อนฺจฺจวจสฺสฺส
 จิตฺตํ ยสฺสฺส วสฺสฺส
 ตํ เว ตโมนุทํ ธีรํ
 หิตํ เทวมนุสฺสฺส
 ตํ วิชฺชชาหิ สมนฺนํ
 พุทฺธํ อนฺติมสฺสวํ
 ปุพฺเพนิวาสํ โย เวทํ
 อโถ ชาติกฺขยํ ปตฺโต
 เอตาหิ ตํ วิชฺชชาหิ
 ตมํ วทามิ เทววิชฺช

นิปฺกสฺสฺส จ ฉายินิ
 เอกคฺคํ สฺสฺสมาหิตํ
 เทววิชฺช มจฺจุหายินิ
 อหุ สจฺจปฺปหายินิ
 อสฺสมุพฺพวิหารินิ
 ตํ นมสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 สคฺคาปายญฺจ ปสฺสฺสติ
 อภิณฺวาโวลิตา มุนิ
 เทววิชฺช โหติ พุราหฺมณ
 นานญฺฉ ฅมฺมิตตาปนนฺติ ฯ

เสง่ ไช พุราหมณ อริยสุต วินเย เทวชิโร โหติติ ๑ อญญภา
 โภ โคตม พุราหมณานํ เทวชิโร อญญภา ๑ ปเน อริยสุต วินเย
 เทวชิโร โหติ อิมสุต ๑ โภ โคตม อริยสุต วินเย เทวชิรสุต
 พุราหมณานํ เทวชิโร ถถํ นาคุขติ โสฬสํ อภิกกนุตํ โภ โคตม ๑ เป
 อปาสกํ มํ ภวํ โคตโม ชาเรตุ อชชตคฺเค ปาณูปตํ สรณํ คคฺคตติ ๑

[๔๘๘] ๖๐ ธตฺว ชานฺตุสฺสณฺเณ พฺราหฺมณเณ เยน ภคฺวา เตญฺ-
ปตฺตํกมฺม ๑ เป ๑ เอกมฺนตฺตํ นิสฺสํโน โข ชานฺตุสฺสณฺเณ พฺราหฺมณเณ
ภคฺวณฺตํ เอตทวโจ ยตฺตตฺตํ โภ โคตม ยนฺนโย วา ตฺทหฺม วา
ถาถิปาโก วา เทยฺยชฺมมํ วา เทวฺยฺชฺเชตฺตํ พฺราหฺมณเณตฺตํ ทานํ ทเทยฺ-
ยชาติ ๑ ยถา กถํ ปน พฺราหฺมณ พฺราหฺมณา พฺราหฺมณํ เทวฺยฺชฺชํ
ปญฺญาเปเนตฺตํ ๑ อธิ โภ โคตม พฺราหฺมณเณ อุกฺโกตํ สฺสวาคํ โหติ
มาติโค ๑ ปิตีโค ๑ ตํสฺสทฺทคฺคณฺนิโก ยาว ตตฺตมา ปิตฺตามหฺยคา อกฺ-
กฺกโคตํ อนฺนปฏฺกฏฺโง ชชาติวาเทเน อชฺฌณายโก มนฺตฺตโร ตินฺณํ เวทานํ
ปารคฺคํ ตํนิชฺฌนฺนุเกญฺญกานํ ตํกฏฺรปฺปเกทานํ อิตฺติหาตฺตปญฺจมานํ ปทโก
เวยฺยยากรเณ โลกายตมมหาปฺริตฺตกฺกณฺเณตฺตํ อนนฺนโยติ เอวํ โข โภ
โคตม พฺราหฺมณา พฺราหฺมณํ เทวฺยฺชฺชํ ปญฺญาเปเนตฺตํ ๑ อญฺญตฺตา
โข พฺราหฺมณ พฺราหฺมณา พฺราหฺมณํ เทวฺยฺชฺชํ ปญฺญาเปเนตฺตํ อญฺญตฺตา
๑ ปน อริยตฺตํ จินเย เทวฺยฺชฺชํ โหตฺตํ ๑ ยถากถํ ปน โภ โคตม
อริยตฺตํ จินเย เทวฺยฺชฺชํ โหติ ตํชฺชํ เม ภวํ โคตโม ตถา ชฺมมํ
เทเสตฺตํ ยถา อริยตฺตํ จินเย เทวฺยฺชฺชํ โหตฺตํ ๑ เตนฺนํ พฺราหฺมณ

สฺสณานิ ตํชฏํ มนสิกโรหิ ภาสิสฺสํมํติ ฯ เอวํ โภติ โห ชานุส-
 โสณํ พุทฺธาหฺมณ ภาทวโต ปจฺจสฺสโสณํ ฯ ภาทวา เขตทโวจ อิท
 พุทฺธาหฺมณ ภิกฺขุ วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ จตฺตํ ฉานํ อฺปฺปมฺปชฺช
 วิหริติ โส เอวํ สํมาหิตะ จิตฺเต ปริสฺสํชฺเช ปริโยทาคะ อนนฺจณ
 วิคตฺตปฏฺกิตฺเต มุทฺตฺตเต กมฺมณิเย จิตฺเต อานนฺชปฺปตฺเต ปุพฺเพนิวาส-
 านุสฺสํติภาณาย จิตฺตํ อภินินฺนาเมติ โส อนนฺทวิหิตํ ปุพฺเพนิวาส
 อนุสฺสํรติ ฯ เป ฯ อยมสฺส ปจฺจมา วิชฺชา อธิคฺคา โหติ อวิชฺชา
 วิหิตา วิชฺชา อฺปฺปนฺนา ตโม วิหโต อาโตโก อฺปฺปนฺโน
 ยถาคํ อปฺปมตฺตสฺส อตฺตปิโน ปหิตตฺตสฺส วิหโรติ ฯ โส เอวํ
 สํมาหิตะ จิตฺเต ปริสฺสํชฺเช ปริโยทาคะ อนนฺจณ วิคตฺตปฏฺกิตฺเต มุทฺตฺตเต
 กมฺมณิเย จิตฺเต อานนฺชปฺปตฺเต สฺสจฺจํ จตฺตปฏฺกิตฺตภาณาย จิตฺตํ
 อภินินฺนาเมติ โส ทิพฺเพน จกฺขฺนา วิสฺสํชฺเชน อตฺตกฺกนฺตมานุสฺสเกน
 สฺสจฺจํ ปสฺสํติ ฯ เป ฯ อยมสฺส ทฺติยา วิชฺชา อธิคฺคา โหติ
 อวิชฺชา วิหิตา วิชฺชา อฺปฺปนฺนา ตโม วิหโต อาโตโก อฺปฺปนฺโน
 ยถาคํ อปฺปมตฺตสฺส อตฺตปิโน ปหิตตฺตสฺส วิหโรติ ฯ โส เอวํ
 สํมาหิตะ จิตฺเต ปริสฺสํชฺเช ปริโยทาคะ อนนฺจณ วิคตฺตปฏฺกิตฺเต มุทฺตฺตเต
 กมฺมณิเย จิตฺเต อานนฺชปฺปตฺเต อาสวํ ฆยภาณาย จิตฺตํ อภินินฺนาเมติ
 โส อิทํ ทฺตฺตฺตํ ยถากฺตํ ปชานาติ ฯ เป ฯ อยมํ ทฺตฺตฺตํโรชคามินิ
 ปฏฺฐิพาทิ ยถากฺตํ ปชานาติ อิมะ อาสวํ ยถากฺตํ ปชานาติ
 ฯ เป ฯ อยมํ อาสวํโรชคามินิ ปฏฺฐิพาทิ ยถากฺตํ ปชานาติ ตสฺส

เหว่ ชานโต เหว่ ปัสสโต กามาฬวามี จิตฺตํ วิมฺมจฺจติ ภวาสวามี
 จิตฺตํ วิมฺมจฺจติ อวิชฺชาฬวามี จิตฺตํ วิมฺมจฺจติ วิมฺมุตฺตสฺสํ วิมฺมุตฺตมิตฺติ
 ฌาณํ โหติ ฐีณา ชาติ วุสฺสิตํ พุทฺธมฺมจฺริยํ กตํ กณฺณํ
 นาวปรํ อิตฺถกฺกตฺตาชาติ ปชานาติ อยมสฺสํ ตติยา วิชฺชา อชฺชิตา
 โหติ อวิชฺชา วิหิตา วิชฺชา อปฺปนฺนา ตโม วิหโต อาโลโก
 อปฺปนฺโน ยถาคํ อปฺปมตฺตสฺสํ อาคามีโน ปหิตตฺตสฺสํ วิหโรติติ ฯ

โย สัตฺตพฺพตฺตมฺพนฺโน

ปหิตตฺโต สฺมาหิตโต

จิตฺตํ ยสฺส วสฺสํ

เอกคฺคํ สฺสํมาหิตํ

ปฺพเพณิชาลํ โย เวทํ

สํคฺคาปายญฺจ ปสฺสํติ

อโถ ชาติกฺขณํ ปทฺโต

อภิญฺญาโวสฺสโต มุนิ

เอตาหิ ตฺถิ วิชฺชาหิ

เตวฺชฺช โหติ พุทฺธมฺมโณ

ตมทํ วทามิ เตวฺชฺช

นาญญํ ฌมฺมิตถาปนนฺติ ฯ

เหว่ โส พุทฺธมฺมณ อริยสฺสํ วินฺนเย เตวฺชฺช โหตฺติติ ฯ อญฺญถา
 โภ โคตม พุทฺธมฺมณํ เตวฺชฺช อญฺญถา ๑ ปน อริยสฺสํ วินฺนเย
 เตวฺชฺช โหติ อิมสฺส ๑ โภ โคตม อริยสฺสํ วินฺนเย เตวฺชฺช
 พุทฺธมฺมณํ เตวฺชฺช กถํ นาคฺคสฺสํ โสฬสํ อภิกฺกนฺตํ โภ โคตม
 ฯ เป ฯ อุปาสกํ มํ ภวํ โคตโม ทาเรศฺ อชฺชตฺตคฺเค ปาณฺนเปตํ สฺรณํ
 กตฺตุนฺติ ฯ

[๕๐๐] ๖. อถโส สํการโว พุทฺธมฺมโณ เยน ภคฺวา เตนฺน-
 สํกมิ อฺปสํกมิตฺวา ภคฺวตา สทฺธิ สมนฺนํ สมนฺนํ กถํ

สํวณณํ วัฏฺฐิสาเรตฺตวา เอกมฺนุํ นิสฺสํ เอกมฺนุํ นิสฺสนฺโน ไซ
 สํวณฺโณ พุราหุมนฺโณ ภคฺวณฺโต เอกทฺตวา มยฺมสฺสํ โภ โคตม
 พุราหุมนฺนา นาม ขณฺณํ ยชามมํ ยชาเปมมํ ตตฺร โภ โคตม โย
 เจว ขณฺณํ ยชติ โย ๆ ยชาเปติ สํพุเพ เต อเนกสํวริกํ
 ปุณฺณปฺปทํ ปฺปทฺตนา โหนฺติ ยทิตํ ขณฺณยทิตฺตํ โย ปนํ
 โภ โคตม ยสฺส วา ตสฺส วา กุตา อคฺคาสฺมา อนคฺคาวิมํ ปพฺพชฺชิต
 เอกมฺตฺตานํ ทเมติ เอกมฺตฺตานํ สเมติ เอกมฺตฺตานํ ปรีนิพฺพาเปติ
 เอวฺมสฺสํ อเนกสํวริกา ปุณฺณปฺปททา โหติ ยทิตํ ปพฺพชฺชช
 กรณฺนติ ฯ เตเนหิ พุราหุมนฺ ตณฺณเวตฺตตฺต ปฺปทฺตนิสฺสํ ยถา เต
 ขเมยฺย ตถา นํ พฺยากรเมยฺยาสํ ตํ กิํ มณฺณสํ พุราหุมนฺ อช
 ตตฺตคฺโค โธเก อปฺปชฺชติ อรหํ สํมมาสํมพฺพุชฺช วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน
 สํคฺโค โธกวิทฺฐุ อนฺตฺตโร ปรีสํมมสํวริกํ สํคฺคา เทวมนฺตฺตานํ พฺพุช
 ภคฺวา ไซ เอวมาห เอกตฺตวํ มคฺโค อยํ ปฺปททา ยถา
 ปฺปทฺตนา อหํ อนฺตฺตรํ พุราหุมนฺจโยคํ สยํ อภินฺญา สํจนิทฺตวา
 ปเวเทมิ เอถ ตุมฺเหมิ ตถา ปฺปทชฺชต ยถา ปฺปทฺตนา ตุมฺเหมิ
 อนฺตฺตรํ พุราหุมนฺจโยคํ สยํ อภินฺญา สํจนิทฺตวา อปฺปชฺช วิ
 วิสฺสํตติ อิติ อยํ เจว สํคฺคา ชมฺมํ เทเสติ ปเร ๆ ตตฺตตฺตย ปฺปทชฺช
 ตานิ ไซ ปน โหนฺติ อเนกานิมํ สํตานิ อเนกานิมํ สํสํตานิ อเนกานิมํ
 สํสํสํตานิ ตํ กิํ มณฺณสํ พุราหุมนฺ อชฺชํ เอว สมนฺเต อเนกสํวริกา
 วา ปุณฺณปฺปททา โหติ อเนกสํวริกา วา ยทิตํ ปพฺพชฺชชกรณฺนติ ฯ

ចិន្ទាយមី ភោ ភិគ្គុម ចេវំ ឥន្ទុតេ ចនេកត្ថារីរិកា បុណ្ណប្បិប្បា ភិក្ខុ
 មិក្ខំ បុព្វបុត្តាធិករណ៍ ។ ចេវំ ទុត្ថេ ឆាយសុមា ឆាន្តុតោ ឥត្ថារវំ
 បុរាហុណំ ចេត្តវិទុ ឱមាតំ តេ បុរាហុណ ភូមិន្ទំ ប្បិប្បា កត្ថា
 ប្បិប្បា ឆមិ បុព្វបុត្តា ។ បុព្វបុត្តា ។ មហាបុត្តា ។
 មហាបុត្តា ។ ភិក្ខុ ។ ចេវំ ទុត្ថេ ឥត្ថារវំ បុរាហុណ ឆាយសុមា
 ឆាន្តុតោ ចេត្តវិទុ ឆេយ្យតាមី ភវំ ភិក្ខុ ភវន្តុតោ ចេត្ត
 មេ បុត្តា ចេត្ត មេ ឆាយសុមា ។ ភិក្ខុមី ភិ ឆាយសុមា ឆាន្តុតោ
 ឥត្ថារវំ បុរាហុណំ ចេត្តវិទុ ភិ ភិក្ខុ បុរាហុណ ចេវំ បុត្តា
 ភេ ភា តេ បុត្តា ភេ ភា តេ ឆាយសុមា ភិ ភិក្ខុ បុរាហុណ
 បុត្តា ឱមាតំ តេ បុរាហុណ ភូមិន្ទំ ប្បិប្បា កត្ថា ប្បិប្បា ឆមិ បុ-
 ព្វបុត្តា ។ បុព្វបុត្តា ។ មហាបុត្តា ។ មហាបុត្តា ។ ភិក្ខុ ។
 ភិក្ខុមី ភិ ឥត្ថារវំ បុរាហុណ ឆាយសុមា ឆាន្តុតោ ចេត្តវិទុ
 ឆេយ្យតាមី ភវំ ភិក្ខុ ភវន្តុតោ ចេត្ត មេ បុត្តា ចេត្ត
 មេ ឆាយសុមា ។ ភិក្ខុមី ភិ ឆាយសុមា ឆាន្តុតោ ឥត្ថារវំ បុរាហុណ
 ចេត្តវិទុ ភិ ភិក្ខុ បុរាហុណ បុត្តា ភេ ភា តេ បុត្តា
 ភេ ភា តេ ឆាយសុមា ភិ ភិក្ខុ បុរាហុណ បុត្តា
 ឱមាតំ តេ បុរាហុណ ភូមិន្ទំ ប្បិប្បា កត្ថា ប្បិប្បា ឆមិ បុ-
 ព្វបុត្តា ។ បុព្វបុត្តា ។ មហាបុត្តា ។ មហាបុត្តា ។ ភិក្ខុ ។
 ភិក្ខុមី ភិ ឥត្ថារវំ បុរាហុណ ឆាយសុមា ឆាន្តុតោ ចេត្តវិទុ
 ឆេយ្យតាមី ភវំ ភិក្ខុ ភវន្តុតោ ចេត្ត មេ បុត្តា ចេត្ត

เม ปาถ์สาติ ๑ อถโฆ ภควโต เขตทโหสิ ยาวตติยมบี โฆ ส์การโว
 พุราหมณ อานนุเทน สหสมมิกัง ปณห์ ปุญฺโง ส์สาเทติ โน วิสฺสชฺเชติ
 ยนฺนุนาหํ ปริโมเจยฺยนฺติ ๑ อถโฆ ภควา ส์การวํ พุราหมณํ เขต-
 ทโวจ กานฺนุชฺช พุราหมณ ราชนฺเตปุเร ราชปริสํยํ สันนิสฺสินานํ
 สันนิปตฺตานํ อนฺตรากถา อุกฺปาทิ ๑ อยํ ชฺวชฺช โภ โคตม ราชนฺเต-
 ปุเร ราชปริสํยํ สันนิสฺสินานํ สันนิปตฺตานํ อนฺตรากถา อุกฺปาทิ
 ปุพฺพสฺสํ อปฺปตฺวา เจว ภิกฺขุ อเหสํ พุทฺธา จ อุตฺตริมนุสฺสํมา
 อิทฺธิปาฏิหาริยํ ทสฺสํสํ เอตฺรหิ โฆ พุทฺธา เจว ภิกฺขุ อปฺปตฺวา
 จ อุตฺตริมนุสฺสํมา อิทฺธิปาฏิหาริยํ ทสฺสํสํตฺติ อยํ ชฺวชฺช โภ
 โคตม ราชนฺเตปุเร ราชปริสํยํ สันนิสฺสินานํ สันนิปตฺตานํ อนฺตรากถา
 อุกฺปาทิ ๑ ตึณิ โฆ อิมานิ พุราหมณ ปาฏิหาริยานิ กตฺมานิ
 ตึณิ อิทฺธิปาฏิหาริยํ อาเทสํนาปาฏิหาริยํ อนฺตัสสํนํปาฏิหาริยํ ๑ กต-
 มณฺจ พุราหมณ อิทฺธิปาฏิหาริยํ อิช พุราหมณ เอกจฺจ อเนกวิหิตํ
 อิทฺธิวํ ปจฺจนฺนโภติ เอโกมํ หุตฺวา พุทฺธา โหติ พุทฺธามํ หุตฺวา
 เอโก โหติ อาวโรวํ ติโรวโรวํ ติโรกฺกฺกฺกํ ติโรปาทารํ ติโรปพฺพตํ
 อสฺสชฺชมาโน คจฺฉติ เสยฺยถามิ อากาเส ปจฺจวิยาบิ อุมฺมชฺชนิมฺมชฺช
 กโรติ เสยฺยถามิ อุกฺเก อุกฺเกมํ อภิชฺชมาเน คจฺฉติ เสยฺยถามิ
 ปจฺจวิยา อากาเสมํ ปตฺตงฺเกเน กมฺติ เสยฺยถามิ ปกฺขิสฺสกุโณ อิมมํ
 จนฺติมสฺสริเย เขวํมหิทธิเก เขวํหานุกาเว ปาณินา ปริมสฺติ ปริมชฺชติ
 ยาวพุทฺหมโลกามิ กาเยน วสํ วตฺเตติ อิทํ วุจฺจติ พุราหมณ

อิทธิปาฏิหาริย์ ๑ กตมณฺญ พุราหุณฺณ อาเทสํนาปาฏิหาริย์ อิธิ
 พุราหุณฺณ เอกจุใจ นิमितฺเตน อาทิสฺสตี เอมมฺปี เต มโน อิตฺถมฺมฺปี
 เต มโน อิตฺถมฺปี เต จิตฺตฺตฺตฺติ โส พหุญฺเจมฺปี อาทิสฺสตี ตเถว ตํ
 โหติ โน อญฺญตา อิธิ ปน พุราหุณฺณ เอกจุใจ น เหว ไซ
 นิमितฺเตน อาทิสฺสตี อมฺมฺจ ไซ มนุสฺสํณํ วา อมนุสฺสํณํ วา เทวตานํ
 วา สํพุทฺธํ สุตฺตฺวา อาทิสฺสตี เอมมฺมฺปี เต มโน อิตฺถมฺมฺปี เต มโน
 อิตฺถมฺมฺปี เต จิตฺตฺตฺตฺติ โส พหุญฺเจมฺปี อาทิสฺสตี ตเถว ตํ โหติ โน
 อญฺญตา อิธิ ปน พุราหุณฺณ เอกจุใจ น เหว ไซ นิमितฺเตน
 อาทิสฺสตี นมฺมฺปี มนุสฺสํณํ วา อมนุสฺสํณํ วา เทวตานํ วา สํพุทฺธํ
 สุตฺตฺวา อาทิสฺสตี อมฺมฺจ ไซ วิตฺถกฺกยโต วิจารยโต วิตฺถกฺกวิจารสํพุทฺธํ
 สุตฺตฺวา อาทิสฺสตี เอมมฺมฺปี เต มโน อิตฺถมฺมฺปี เต มโน อิตฺถมฺมฺปี
 เต จิตฺตฺตฺตฺติ โส พหุญฺเจมฺปี อาทิสฺสตี ตเถว ตํ โหติ โน อญฺญตา
 อิธิ ปน พุราหุณฺณ เอกจุใจ น เหว ไซ นิमितฺเตน อาทิสฺสตี นมฺมฺปี
 มนุสฺสํณํ วา อมนุสฺสํณํ วา เทวตานํ วา สํพุทฺธํ สุตฺตฺวา อาทิสฺสตี
 นมฺมฺปี วิตฺถกฺกยโต วิจารยโต วิตฺถกฺกวิจารสํพุทฺธํ สุตฺตฺวา อาทิสฺสตี อมฺมฺจ
 ไซ อวิตฺถกํ อวิจาร์ สํมาริ สํมาปฺนฺนํสฺสํ เจตฺถา เจโต ปริจฺจุ
 ปชานาติ ยถา อิมํสฺสํ โภโต มโนสฺสํขารว ปณฺธิตา อิมํสฺสํ
 จิตฺตํสฺสํ อนนฺตฺรา อมฺมฺนฺนาม วิตฺถกํ วิตฺถกฺกิสฺสํสฺสํติ โส พหุญฺเจมฺปี
 อาทิสฺสตี ตเถว ตํ โหติ โน อญฺญตา อิธิ อจฺจุจติ พุราหุณฺณ
 อาเทสํนาปาฏิหาริย์ ๑ กตมณฺญ พุราหุณฺณ อมนุสฺสํณํนาปาฏิหาริย์ อิธิ

พุทฺธาหฺมณ เอตฺถ จ เหวํ อนุสํสํติ เหวํ วิตฺถกฺกเถ มา เหวํ วิตฺถก-
 กยฺมคฺค เหวํ มนสิกโรถ มา เหวํ มนสํกคฺค อิทํ ปชฺสเถ อิทํ
 อปฺสํมปชฺช วิหฺรณฺติ อิทํ อจฺจุจฺติ พุทฺธาหฺมณ อนุสํสํนํ ปาฏิหาริยํ ฯ
 อิมานิ ๒ พุทฺธาหฺมณ ตํณิ ปาฏิหาริยานิ ฯ อิมํสํ เต พุทฺธาหฺมณ
 ติณฺณํ ปาฏิหาริยานํ กตมํ ปาฏิหาริยํ สมฺมตํ อภิกฺกนฺตตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 ตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต ๑ ตตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต โภ โคตม ยมิตํ ปาฏิหาริยํ อิทฺเธจฺจ โอนก-
 วิทิตํ อิทฺธิวํ ปจฺจุจฺจ โภติ ๑ เป ๑ ยาวพุทฺธมฺโถกานํ กายเณ วสํ
 วคฺคเตตฺติ อิทํ โภ โคตม ปาฏิหาริยํ โย ๑ นํ ภโรติ โส ๑
 นํ ปฏฺฐิถเวเทติ โย ๑ นํ ภโรติ ตสฺสํ เจวํ ตํ โหติ อิทํ เม
 โภ โคตม ปาฏิหาริยํ มายาสํหฺมมฺมรูปํ วิย ฌายติ ยมฺมิตํ โภ
 โคตม ปาฏิหาริยํ อิทฺเธจฺจ นิมิตฺเตน อาทิสฺสํติ เหวมฺมํ เต มโน
 อิตฺตมฺมํ เต มโน อิตฺธิยํ เต จิตฺตฺตฺตฺตฺต โส พุทฺธเจวํ อาทิสฺสํติ
 ตเถวํ ตํ โหติ โน อญฺญตา อิทํ ปน โภ โคตม เอตฺถ จ น
 เหว ๒ นิมิตฺเตน อาทิสฺสํติ อมฺมํ ๒ มนุสฺสํณํ วา อมนุสฺสํณํ
 วา เทวตํณํ วา สํทํ สํทฺวา อาทิสฺสํติ ... นมฺมํ มนุสฺสํณํ วา อมนุสฺส-
 สํณํ วา เทวตํณํ วา สํทํ สํทฺวา อาทิสฺสํติ อมฺมํ ๒ วิตฺถกฺกยฺม
 วิจฺจยฺม วิตฺถกฺกวิจฺจยฺม สํทํ สํทฺวา อาทิสฺสํติ ... นมฺมํ วิตฺถกฺกยฺม วิจฺจ-
 ยฺม วิตฺถกฺกวิจฺจยฺม สํทํ สํทฺวา อาทิสฺสํติ อมฺมํ ๒ อวิตฺถกํ อวิจฺจ-
 สํมาธิ สํมาปณฺนํสํสํ เจตฺสา เจโต ปริจฺจุ ปชฺชานาติ ยถา อิมํสํ
 โภโต มโนสํจฺจาวา ปณฺนิทฺตา อิมํสํสํ จิตฺตํสํสํ อนนฺตฺตฺตวํ อมฺมํนํม

วิตกุกั วิตกุกัสสัตติ โส พหุญเจเป อากัสสิ ตเถว ตัง โหติ โน
 ฌณณภาติ อิทมปิ โภ โคตม ปาฏิหาริย โย จ นัง กโรติ
 โส จ นัง ปฐิเเวเทติ โย จ นัง กโรติ ตสฺส เจว ตัง โหติ
 อิทมปิ เม โภ โคตม ปาฏิหาริย มายาสหมมรูป วยิ ขายติ ยญจ
 ไซ อิทัง โภ โคตม ปาฏิหาริย อิทะกุกุ เหว ฌนุสาสสิ เหว
 วิตกุกเถ มา เหว วิตกุกยิตุ เหว มนสิกรโรถ มา เหว มนสา
 กตุ อิทัง ปชหถ อิทัง อุปัสสมุปชช วิหระธาติ อิทัง เม โภ
 โคตม ปาฏิหาริย วมติ อิมสั ตินุณัง ปาฏิหาริยานัง อภิกุกนุตตรญจ
 ปณัตตตรญจ ๑ อจฺฉริย โภ โคตม อพุกุตัง โภ โคตม ยาว
 สุกาสิตตญจิทัง โภตา โคตเมน อิมะหิ จ มยั ตัหิ ปาฏิหาริเยหิ
 สมนุณาคตัง ภวนุตัง โคตม ฐาเรม ภวญหิ โคตโม อเนกวิหิตัง
 อิทุจวิจัน ปจฺจณฺโภาติ ๑ เป ๑ ยาวพฺรหฺมโถกามิ กาเยน วสั วิตฺเตติ
 ภวญหิ โคตโม อวิตกุกัง อวิจาวัง สมารัง สมารปนฺนสฺส เจตสา เจโต
 ปริจฺจ ปชานาติ ยถา อิมสฺส โภโต มโนสฺสงฺขารวา ปณิหิตา
 อิมสฺส จิตฺตสฺส ฌนฺนตฺวา อมฺมุนาม วิตกุกัง วิตกุกัสสัตติ ภวญหิ
 โคตโม เหว ฌนุสาสสิ เหว วิตกุกเถ มา เหว วิตกุกยิตุ
 เหว มนสิกรโรถ มา เหว มนสากตุ อิทัง ปชหถ อิทัง อุปัสสมุปชช
 วิหระธาติ ๑ อทฺธา ไซ ตฺยาหัง พฺรหฺมณ ฐาสฺส อุปนัียวาจา ภาสิตา
 อยีจ ตฺยาหัง พฺยากริสฺสํ อหญหิ พฺรหฺมณ อเนกวิหิตัง อิทุจวิจัน
 ปจฺจณฺโภมิ ๑ เป ๑ ยาวพฺรหฺมโถกามิ กาเยน วสั วิตฺเตมิ

อหฺมฺเห พุราหุมน อวิตถกํ อวิจาร์ สฺมาธิ สฺมาปฺนฺนํ เจตสา
 เจโต ปริจฺจ ปชานามิ ยถา อิมํสฺส โกโต มโนสงฺขารา ปณฺหิตา
 อิมํสฺส จิตฺตํสฺส อนนฺตฺรา อมฺมฺนาม วิตถกํ วิตถกํสฺสํคํติ อหฺมฺเห
 พุราหุมน เอวํ อนุสํสาํมิ เอวํ วิตถกํเถ มา เอวํ วิตถกํยิตฺถ
 เอวํ มนฺตํโรถ มา เอวํ มนฺตํกตฺถ อิทํ ปชฺหถ อิทํ อฺปสํปชฺช
 วิหฺรตฺติ ฯ อคฺคฺติ ปน โก โคตม อญฺโฆ เอกภิกฺขุํ โย อิมฺเห
 คํหิ ปาฏฺฐิหาริเยหิ สมนฺนาคโต อญฺญตฺร โภตา โคตเมนาคิ ฯ น
 โช พุราหุมน เอกํเยว สํคํ น เทว สํคานิ น คํณิ สํคานิ
 น จตฺตาริ สํคานิ น ปญฺจ สํคานิ อถโช ภิกฺขุโยว เย ภิกฺขุ
 อิมฺเห คํหิ ปาฏฺฐิหาริเยหิ สมนฺนาคตาคิ ฯ กํ ปน โก โคตม
 เอตฺรหิ เต ภิกฺขุ วิหฺรนฺคํติ ฯ อิมํสํมํเยว โช พุราหุมน ภิกฺขุสํฆเอติ ฯ
 อภิกฺกนฺตํ โก โคตม อภิกฺกนฺตํ โก โคตม สํยฺยถาปี โก
 โคตม นิภฺกฺขุชิตํ วา อุกฺกฺขุเชยฺย ปฏฺฐิณฺณํ วา จิวเรยฺย มุหฺหุสฺส
 วา มคฺคํ อากิฏฺเชยฺย อนฺธกาเร วา เตถปฺปชฺโชตํ ชาเรยฺย
 จกฺขฺมฺนโต ฐปานิ ทกฺขนฺคํติ เอวเมวํ โภตา โคตเมน อนนฺทปริยา-
 เยน อมฺโหม ปกาธิตฺโต เอวํ ภาวํ โคตมํ สฺวณํ กฺขณามิ
 อมฺมฺญจ ภิกฺขุสํฆญฺจ อฺปสํกํ มํ ภวํ โคตโม ชาเรตุ อชฺชตฺตคฺเค
 ปาณฺนเปตํ สฺวณํ คตฺตนิ ฯ

พุราหุมนวคฺโค ปจฺจิม ฯ

ตตฺตสุทฺถานํ

เทว ชนา พุราหุมนา เจว

ปริพฺพชาเณ นิพฺพุตํ

ปโตภชปโป ติกกณฺโณ

โสณิ สํการเวณ จาติ ฯ

มหาวคฺคโต ทฺติโย

[๕๐๓] ๖๒ ตตฺถมํนิ ภิกฺขเว ติตฺถายตนาณิ ยานิ ปณฺจทิเตหิ
 สมนุญฺญชียมานานิ สมนุคฺคาคิยมานานิ สมนุภาสียมานานิ ปรมํปี คนฺตุวา
 อภิรียาย สํนุจฺหนฺติ กตมานิ ตตฺถิ สํนฺติ ภิกฺขเว เอเก สมน-
 พุราหุมนา เอวํวาทิโน เอวํทิกฺขจฺจโน ยํกิลฺลจายํ ปุริสํปฺคฺคโต ปฏฺฐิ-
 เวเตติ สฺสํ วา ทฺกฺขํ วา อทฺกฺขมสฺสํ วา สํพฺพนตํ ปุพฺเพ กตเหตุตฺติ
 สํนฺติ ภิกฺขเว เอเก สมนพุราหุมนา เอวํวาทิโน เอวํทิกฺขจฺจโน
 ยํกิลฺลจายํ ปุริสํปฺคฺคโต ปฏฺฐิเสวเตติ สฺสํ วา ทฺกฺขํ วา อทฺกฺขมสฺสํ
 วา สํพฺพนตํ อิตฺตํรนิมฺมานเหตุตฺติ สํนฺติ ภิกฺขเว เอเก สมน-
 พุราหุมนา เอวํวาทิโน เอวํทิกฺขจฺจโน ยํกิลฺลจายํ ปุริสํปฺคฺคโต ปฏฺฐิ-
 เวเตติ สฺสํ วา ทฺกฺขํ วา อทฺกฺขมสฺสํ วา สํพฺพนตํ อเหตุอปฺปจ-
 ยาติ ฯ ตตฺถ ภิกฺขเว เย เต สมนพุราหุมนา เอวํวาทิโน เอวํทิกฺขจฺจโน
 ยํกิลฺลจายํ ปุริสํปฺคฺคโต ปฏฺฐิเสวเตติ สฺสํ วา ทฺกฺขํ วา อทฺกฺขมสฺสํ
 วา สํพฺพนตํ ปุพฺเพ กตเหตุตฺติ ตฺยหา อฺปสงฺกมิตฺวา เอวํ วทามิ
 สจฺจํ กิร ตฺมฺहे อายสฺมนฺโต เอวํวาทิโน เอวํทิกฺขจฺจโน ยํกิลฺลจายํ
 ปุริสํปฺคฺคโต ปฏฺฐิเสวเตติ สฺสํ วา ทฺกฺขํ วา อทฺกฺขมสฺสํ วา สํพฺพนตํ

อิติ ยนฺตํ วุคฺคํ อิทเมตํ ปฏิจฺจุ วุคฺคํ ๑ อิมานิ จตฺตาริ อริย-
 สจฺจานํติ ภาวเว มยา ชมฺโม เทสํโต อนิคุคฺคิโต อสงฺกิตฺตฺวโจ
 อนุปวชฺโซ อปฺปฏิกกฺขฺวโจ สมนฺเนหิ พฺราหฺมณฺเนหิ วิญญูหิติ อิติ โห
 ปเนตํ วุคฺคํ กิณฺเจะตํ ปฏิจฺจุ วุคฺคํ ฉนฺนํ ภาวเว ชาติฺนํ อฺปาทาย
 คพฺพสฺสํวากฺกนฺติ โหติ โอฏฺกนฺติยา สติ นามรูปํ นามรูปปฺปจฺยา
 สํพายตฺนํ สํพายตฺนปฺปจฺยา ผลฺโล สํสฺสํปจฺยา เวทนา เวทีย-
 มาณสฺส โห ปนาหํ ภาวเว อิทํ ทฺวณฺติ ปณฺณาเปมิ อຍံ ทฺว-
 สํมฺทโยติ ปณฺณาเปมิ อຍံ ทฺวณฺนิโรโรติ ปณฺณาเปมิ อຍံ ทฺว-
 นิโรธคามินํ ปฏฺธิปทาติ ปณฺณาเปมิ กตฺตมฺว ภาวเว ทฺวํ อริยสจฺจํ
 ชาติปํ ทฺวชา ชรามี ทฺวชา มรณฺมปํ ทฺวํ โสภปริเทวทฺวโทมนสฺส-
 ปายาสํปํ ทฺวชา อပ္ပိเยหิ สํมฺပโยโค ทฺวโห ปิเยหิ วิปฺပโยโค ทฺวโห
 ยมฺปิํจฺจํ น ธกฺติ ตมฺปิํ ทฺวํ สจฺจิตฺเตน ปณฺจฺปาทานกฺขนฺชา ทฺวชา
 อิทํ วุจฺจติ ภาวเว ทฺวํ อริยสจฺจํ กตฺตมฺว ภาวเว ทฺวสํมฺทโย
 อริยสจฺจํ อวิชฺชาปจฺยา สํขารํ สํขารปจฺยา วิญฺญาณํ วิญฺญาณ-
 ปจฺยา นามรูปํ นามรูปปจฺยา สํพายตฺนํ สํพายตฺนปจฺยา
 ผลฺโล สํสฺสํปจฺยา เวทนา เวทนาปจฺยา ตณฺหา ตณฺหาปจฺยา
 อฺปาทานํ อฺปาทานปจฺยา ภาโว ภาวปจฺยา ชาติ ชาติปจฺยา
 ชรามรณํ โสภปริเทวทฺวโทมนสฺสํปายาสํ สํมฺภวฺนฺติ เหวเมตฺสฺส
 เกวตฺสฺสํ ทฺวทฺวณฺสฺสํ สํมฺทโย โหติ อิทํ วุจฺจติ ภาวเว ทฺวสํมฺทโย
 อริยสจฺจํ กตฺตมฺว ภาวเว ทฺวณฺนิโรโห อริยสจฺจํ อวิชฺชาย

เสด็จวิภาคนิโรธ สขารนิโรธ สขารนิโรธ วิญญานนิโรธ
 วิญญานนิโรธ นามรูปนิโรธ นามรูปนิโรธ สฬายตนนิโรธ
 สฬายตนนิโรธ ฌตฺถนิโรธ ฌตฺถนิโรธ เวทนานิโรธ เวทนานิโรธ
 ตณฺหาณิโรธ ตณฺหาณิโรธ อปาทานนิโรธ อปาทานนิโรธ
 ภวนิโรธ ภวนิโรธ ชาตินิโรธ ชาตินิโรธ ชรามรณํ โสภ-
 ปริเทวทุกขโทมนสฺสอุปายธัมมา นิรุชฌนฺติ เสด็จเมตฺตํ เสด็จเมตฺตํ ทุกขทุก-
 ขนฺตํ นิโรธ โหติ อิทํ อจฺจุตํ ภิกฺขเว ทุกฺขนิโรธ อริยสจฺจํ
 กตมญฺจ ภิกฺขเว ทุกฺขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริยสจฺจํ อยมเว
 อริโย อญฺจํโกโก มคฺโค เสด็จยถํ สัมมาทิฏฺฐิ สัมมาสังกปโป
 สัมมาวาจา สัมมากมฺมมฺโม สัมมาอาชีโว สัมมาวาจาโม สัมมาสติ
 สัมมาสมฺมาชิ อิทํ อจฺจุตํ ภิกฺขเว ทุกฺขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริย-
 สจฺจํ อิมานิ จตุตฺตาริ อริยสจฺจานํติ ภิกฺขเว มยา ธรรมโม เทสํโต
 อนินฺนุคหิตो อสงฺกตฺตฺวิโส อนุปวชฺโส อปฺปฏิกฺกฺกฺโส สมนฺนํ พุทฺธม-
 นฺนํ วิญญูหิตํ อิติ ยนฺตํ อจฺจุตํ อิทเมตํ ปฏิจฺจุ อจฺจุตมฺนิ ฯ

[๕๐๒] ๖๓ ตึณฺณมานิ ภิกฺขเว อมาตาปฺตฺติกาณิ ภาณนํติ อสงฺกตฺตฺวา
 ปุทฺธชินฺนํ ภาณนํ กตมานิ ตึณฺนํ โหติ โส ภิกฺขเว สมนฺนํ
 ยํ มหาอจฺจุตํหาโร อจฺจุตํ มหาอจฺจุตํหาโร ไซ ปน ภิกฺขเว
 อจฺจุตํ เตน คามายํ ทญฺหนฺติ นิคมามํ ทญฺหนฺติ นคฺรวํ
 ทญฺหนฺติ คามสฺสํ ทญฺหมานํสฺสํ นิคเมสฺสํ ทญฺหมานํสฺสํ นคฺเรสฺสํ
 ทญฺหมานํสฺสํ ตตฺถ มาตํ ปุทฺธํ น ปฏิธกฺติ ปุทฺธํ มาตํ

น ปฏิตถิ อิทํ ภิกฺขเว ปจํมํ อมาตาปฺตติกํ ภยฺหานติ อสฺสํสฺสวา
 ปฺกฺกฺชฺชโน ภาสฺสตี ๑ ปฺน ๑ ปรํ ภิกฺขเว โหติ โส สํมโย ยํ
 มหาเมฆํ อฏฺฐจํติ มหาเมฆํ ๒ ปน ภิกฺขเว อฏฺฐจํเต มหาอุทก-
 วาหโก สณฺณชยติ มหาอุทกวาหเก สณฺณชาเต เตน คามายี
 อฏฺฐหนฺติ นิคมายี อฏฺฐหนฺติ นคฺรวายี อฏฺฐหนฺติ คามะสฺสํ อฏฺฐ-
 หมานะสฺสํ นิคเมสฺสํ อฏฺฐหมานะสฺสํ นคเรสฺสํ อฏฺฐหมานะสฺสํ ตตฺถ
 มาตานิ ปฺตฺตํ น ปฏิตถิ ปฺตฺตํ ๒ มาตํ น ปฏิตถิ อิทํ
 ภิกฺขเว ทศิยํ อมาตาปฺตติกํ ภยฺหานติ อสฺสํสฺสวา ปฺกฺกฺชฺชโน ภาสฺสตี ๑ ปฺน
 ๑ ปรํ ภิกฺขเว โหติ โส สํมโย ยํ ภยํ โหติ อฏฺฐวํสํโกโป
 จกฺกสํมารุพฺพา ชานปทา ปริยายฺหานติ ภย ๒ ปน ภิกฺขเว สติ
 อฏฺฐวํสํโกโป จกฺกสํมารุพฺพะสฺสํ ชานปเทสฺสํ ปริยายฺหานเตสฺสํ ตตฺถ มาตานิ
 ปฺตฺตํ น ปฏิตถิ ปฺตฺตํ ๒ มาตํ น ปฏิตถิ อิทํ ภิกฺขเว
 ทศิยํ อมาตาปฺตติกํ ภยฺหานติ อสฺสํสฺสวา ปฺกฺกฺชฺชโน ภาสฺสตี ๑ อิมานิ ๒
 ภิกฺขเว ตังนิ อมาตาปฺตติกานิ ภายานํติ อสฺสํสฺสวา ปฺกฺกฺชฺชโน ภาสฺสตี ๑
 ตานิ ๒ ปณฺมานิ ภิกฺขเว ตังนิ สํมาตาปฺตติกานิเยว ภายานิ อมาตา-
 ปฺตติกานิ ภายานํติ อสฺสํสฺสวา ปฺกฺกฺชฺชโน ภาสฺสตี กตมานิ ตังนิ
 โหติ โส ภิกฺขเว สํมโย ยํ มหาอภฺคฺคิชาโห อฏฺฐจํติ มหาอภฺคฺคิชาเห
 ๒ ปน ภิกฺขเว อฏฺฐจํเต เตน คามายี ทฬฺหหนฺติ นิคมายี ทฬฺหหนฺติ
 นคฺรวายี ทฬฺหหนฺติ คามะสฺสํ ทฬฺหหมานะสฺสํ นิคเมสฺสํ ทฬฺหหมานะสฺสํ
 นคเรสฺสํ ทฬฺหหมานะสฺสํ โหติ โส สํมโย ยํ กทาจิ กรทฺธิ มาตานิ

ปุตุตฺ ปฏฺธิภาติ ปุตุโตมฺ ภาตฺวํ ปฏฺธิภาติ อิทํ ภิกฺขเว ปจฺมํ
 สํมาตาปฺตฺติกญฺเอย ภายํ อมาตาปฺตฺติกํ ภาณฺติ อสฺสํสฺวา ปุณฺณฺชนํ
 ภาสฺติ ฯ ปุณ ๑ ปจฺ ๑ ภิกฺขเว โหติ โส สํมโย ยํ มหาเมฆ
 อวฺจฺจติ มหาเมฆ ๒ ปน ภิกฺขเว อวฺจฺจติ มหาอุททกฺวาหโก
 สลฺยชายติ มหาอุททกฺวาหเก สลฺยชาเต เตन คามํ อวฺจฺจติ นิคมํ
 อวฺจฺจติ นคฺรวํ อวฺจฺจติ คามํ อวฺจฺจติ นิคเมสฺสํ
 อวฺจฺจติ นคเรสฺสํ อวฺจฺจติ โหติ โส สํมโย ยํ กทาจิ
 กรหจิ มาตาปฺ ๑ ปุตุตฺ ปฏฺธิภาติ ปุตุโตมฺ ภาตฺวํ ปฏฺธิภาติ อิทํ
 ภิกฺขเว ทฺติยํ สํมาตาปฺตฺติกญฺเอย ภายํ อมาตาปฺตฺติกํ ภาณฺติ อสฺสํสฺวา
 ปุณฺณฺชนํ ภาสฺติ ฯ ปุณ ๑ ปจฺ ๑ ภิกฺขเว โหติ โส สํมโย ยํ ภา
 โหติ อวฺจฺจติ โส โส จกฺกสฺมาวุทฺหา ชานปทา ปริยายนฺติ ภา ๒
 ปน ภิกฺขเว สติ อวฺจฺจติ โส โส จกฺกสฺมาวุทฺหา ชานปทา ปริยายนฺเตสฺ
 โหติ โส สํมโย ยํ กทาจิ กรหจิ มาตาปฺ ๑ ปุตุตฺ ปฏฺธิภาติ
 ปุตุโตมฺ ภาตฺวํ ปฏฺธิภาติ อิทํ ภิกฺขเว ตติยํ สํมาตาปฺตฺติกญฺเอย
 ภายํ อมาตาปฺตฺติกํ ภาณฺติ อสฺสํสฺวา ปุณฺณฺชนํ ภาสฺติ ฯ อิมานิ ๒
 ภิกฺขเว ตังนิ สํมาตาปฺตฺติกานิเยว ภาณฺติ อมาตาปฺตฺติกานิ ภาณฺติ
 อสฺสํสฺวา ปุณฺณฺชนํ ภาสฺติ ฯ ตังนิมานิ ภิกฺขเว อมาตาปฺตฺติกานิ ภาณฺติ
 กตมานิ ตังนิ ชฺราภํ พุยาธิภํ มรณภํ น ภิกฺขเว มาตา
 ปุตุตฺ ชีรฺมานํ เหวํ ภาติ อหํ ชีรฺมานิ มา เม ปุตุโต ชีรฺวติ
 ปุตุโต วา ปน มาตฺวํ ชีรฺมานํ น เหวํ ภาติ อหํ ชีรฺมานิ มา

เม มาตา ชีวตี ๑ น ภิกฺขเว มาตา ปุตุตฺ พุยาธิยานํ เหวํ ฌภาติ
 อหํ พุยาธิยามิ มา เม ปุตุโต พุยาธิยตี ปุตุโต วา ปน มาตฺรํ
 พุยาธิยานํ น เหวํ ฌภาติ อหํ พุยาธิยามิ มา เม มาตา
 พุยาธิยตี ๑ น ภิกฺขเว มาตา ปุตุตฺ มียุขยานํ เหวํ ฌภาติ อหํ
 มียุขยามิ มา เม ปุตุโต มียุขยตี ปุตุโต วา ปน มาตฺรํ มียุข-
 ยานํ น เหวํ ฌภาติ อหํ มียุขยามิ มา เม มาตา มียุขยตี ๑
 อิมานิ ๒ ภิกฺขเว ตังนิ อมาตาปุตฺติกาณิ ภายานิ ๑ อตฺถิ ภิกฺขเว
 มกุโ อตฺถิ ปฏฺวิปทา อิมสฺสญฺจ ตินฺนํ สฺมาตาปุตฺติกาณํ ภายานํ
 อิมสฺสญฺจ ตินฺนํ อมาตาปุตฺติกาณํ ภายานํ ปหานาย สํตฺติกฺกมาย
 สํวตฺตตี กตโม ๑ ภิกฺขเว มกุโ กตมา ปฏฺวิปทา อิมสฺสญฺจ
 ตินฺนํ สฺมาตาปุตฺติกาณํ ภายานํ อิมสฺสญฺจ ตินฺนํ อมาตาปุตฺติกาณํ
 ภายานํ ปหานาย สํตฺติกฺกมาย สํวตฺตตี อยเมว อริโย อฏฺฐงฺกโก
 มกุโ เสยฺยถิํ สํมฺมาทิฏฺฐิํ สํมฺมาสังฺกปโป สํมฺมาวาจา
 สํมฺมากมฺมโนโต สํมฺมาอาชีโว สํมฺมาวายาโม สํมฺมาสตี สํมฺมา-
 สฺมาธิ อยํ ๒ ภิกฺขเว มกุโ อยํ ปฏฺวิปทา อิมสฺสญฺจ ตินฺนํ
 สฺมาตาปุตฺติกาณํ ภายานํ อิมสฺสญฺจ ตินฺนํ อมาตาปุตฺติกาณํ ภายานํ
 ปหานาย สํตฺติกฺกมาย สํวตฺตตี ๑

[๕๐๓] ๖๔ เขกํ สํมยํ ภคฺวา โกสฺสเสถุ จาริกํ จรมาโน มหตา
 ภิกฺขุสงฺเขน สํทฺธิํ เยน เวนาคปฺรํ นาม โกสฺสทํ พุราหุมนคฺคาโม
 ตทวสฺสริ ๑ อสฺสโสสงฺ ๒ เวนาคปฺริกา พุราหุมนคฺคหปฺติกา สมนฺโน

ขตุ โภ โคตโม สกฺขปฺปโต สกฺขกฺขตา ปพฺพชฺชิตฺต เวณาคปฺรํ อนุป-
 ปตฺโต ตํ โข ปน ภวณฺทํ โคตมํ เหวํ กตฺถยาธเน ทิฏฺฐิตสฺสทฺโท
 อพฺภุคฺคโต อิตฺธิยํ โส ภควา อรหํ สมนฺมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจฺรณ-
 สมนฺปโน สกฺโขโต โถกวิทฺฐ อนุตฺตโร ปริสทฺมมสํวาทิ สกฺขตา เทวมนุสฺส-
 สํวณํ พุทฺโธ ภควา โส อิมํ โถกํ สเทวํ สมารกํ สพฺรหมกํ
 สสฺสสมณพฺราหฺมณํ ปชํ สเทวมนุสฺสํ สยํ อภินฺญา สจฺฉนิกตฺวา ปเว-
 เทติ โส ขมฺมํ เทเสติ อาทิกถฺยณํ มชฺฌเมกถฺยณํ ปริโยธาน-
 กถฺยณํ สํวตฺตํ สพฺพญฺชนํ เกวลปริปฺปณฺณํ ปริสฺสทฺธํ พฺรหฺมจฺริยํ
 ปกาเสติ สํว ฺโห ปน ตถารูปานํ อรหํ ทสฺสํนํ โหตฺติ ๑ อถโห
 เวณาคปฺริกา พฺราหฺมณคหปติกา เยน ภควา เทนฺปสฺสงฺกมฺมํ อนุ-
 สฺสงฺกมิตฺวา อปฺเปกฺขเจ ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เขมณฺตํ นิสฺสํทฺธํ
 อปฺเปกฺขเจ ภควตา สทฺธิ สมนฺโมทฺธํ สมนฺโมทฺธํ กถํ สํวณฺณํ
 วุตฺติสํวเรตฺวา เขมณฺตํ นิสฺสํทฺธํ อปฺเปกฺขเจ เยน ภควา เทนฺนช-
 ติมฺปณฺนามेतฺวา เขมณฺตํ นิสฺสํทฺธํ อปฺเปกฺขเจ นามโคตฺตํ สํวเรตฺวา
 เขมณฺตํ นิสฺสํทฺธํ อปฺเปกฺขเจ ตฺถนํทฺธา เขมณฺตํ นิสฺสํทฺธํ
 เขมณฺตํ นิสฺสํทฺธํ โห เวณาคปฺริโก วจฺจโคตฺโต พฺราหฺมณฺเน ภควนฺตํ
 เขตฺทโวจ อจฺฉริยํ โภ โคตม อพฺภุคฺคํ โภ โคตม ยาวญฺจิทํ
 โภโต โคตมสฺส วิปฺปสฺสนฺนํ อินฺทฺริยานิ ปริสฺสทฺโธ จิววณฺโณ
 ปริโยทาโต เสยฺยถาปํ โภ โคตม สํวทํ พทฺรปณฺฑํ ปริสฺสทฺธํ
 โหติ ปริโยทาตํ เหวเมว โภโต โคตมสฺส วิปฺปสฺสนฺนํ อินฺทฺริยานิ

ปริสฺส
 สมนฺต
 โคตมสฺส
 เสยฺยถาปํ โภ โคตม เนกขฺ ฆมฺโพทํ ทกฺขณมฺมารปฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 กุสฺส
 ๑ เหวเมว โภโค โคตมสฺส
 ฌวณฺณ โภโยทาโค ยานิ นฺน ตานิ โภ โคตม อฺจุจาสฺสน
 มหาสฺสนานิ เสยฺยถํ ฌาณํ ปถฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต โคตม จิตฺตฺตภา ปฏฺก
 ปฏฺกภา ตฺตฺกภา จิตฺกภา อฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
 หตฺต
 สฺส
 อฺจุจาสฺสนมหาสฺสนานิ นิกามถาภํ อภิจฺจถาภํ อถฺถิรถาภํ ๑ ยานิ ๒
 ปน ตานิ พฺราหฺมณ อฺจุจาสฺสนมหาสฺสนานิ เสยฺยถํ ฌาณํ
 ... อฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
 น กปฺปนฺติ ตฺตฺต ๒ อิมานิ พฺราหฺมณ อฺจุจาสฺสนมหาสฺสนานิ
 เยสํ ฌาณํ นิกามถาภํ อภิจฺจถาภํ อถฺถิรถาภํ กตฺตมานิ ตฺต
 ทิพฺพํ อฺจุจาสฺสนมหาสฺสนํ พฺราหฺมํ อฺจุจาสฺสนมหาสฺสนํ อริย
 อฺจุจาสฺสนมหาสฺสนํ อิมานิ ๒ พฺราหฺมณ ตฺตตฺต อฺจุจาสฺสนมหา
 สฺสนานิ เยสํ ฌาณํ นิกามถาภํ อภิจฺจถาภํ อถฺถิรถาภํ ๑

สัมเย ชาถนํ โหติ โส เจ อหํ พฺราหฺมณ เอวมฺภูโต เสยฺยํ
 กปฺเปมิ ทิพฺพํ เม เอตํ คสฺมึ สัมเย อฺจุจาสยฺนมหาสยฺนํ
 โหติ อิทํ โช ตํ พฺราหฺมณ ทิพฺพํ อฺจุจาสยฺนมหาสยฺนํ ยสฺสํหา
 เอตฺรหิ นิกามถาภํ อภิจฺจุถาภํ อภิสฺสฺสฺสฺสํ ๑ อฺจุฉริยํ โภ โคตม
 อพฺพุตํ โภ โคตม โภ จณฺโณ เอวฺวปฺสฺสํ ทิพฺพสฺสํ อฺจุจาสยฺน-
 มหาสยฺนสฺสํ นิกามถาภํ ภวิสฺสํติ อภิจฺจุถาภํ อภิสฺสฺสฺสํ อณฺเณตฺร
 โภตา โคตเมน กตมํ ปน ตํ โภ โคตม พฺรหฺมํ อฺจุจาสยฺน-
 มหาสยฺนํ ยสฺสํ ภวํ โคตโม เอตฺรหิ นิกามถาภํ อภิจฺจุถาภํ อภิสฺส-
 สฺสํติ ๑ อิทาหํ พฺราหฺมณ ยํ คามํ วา นิคมํ วา อฺปนิสฺสํสาย
 วิหฺรามี โส ปุพฺพพฺนฺหสฺมยํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจฺจวฺรมาทาย ตเมว คามํ
 วา นิคมํ วา ปิณฺหาท ยปฺวิสํมิ โส ปจฺจนาทคฺคํ ปิณฺหาทปฏิกกฺกนฺโต
 วณฺนุตฺเตยฺว ปจารยามี โส ยเทว คคฺคฺก โหณฺติ ตินฺยานิ วา ปณฺณานิ
 วา ตานิ เอกชฺฌํ สํฉริตฺวา นิสฺสํทามิ ปสฺสฺสํกํ อภฺยชิตฺวา อฺฐํ กายํ
 ปณฺธิชาย ปริมุขํ สํติ อฺปฏฺฐเปตฺวา โส เมตฺตาสํหคฺเคน เจตฺสา
 เอกํ ทิสฺสํ ฉริตฺวา วิหฺรามี ตถา ทฺติยํ ตถา ตฺติยํ ตถา จตุตฺถํ
 อิติ อฺพุทฺทมโร ตฺริยํ สํพฺพุทฺธิ สํพฺพุตฺตตฺตาย สํพฺพาวนฺตํ โลกํ เมตฺตาส-
 สํหคฺเคน เจตฺสา วิปฺปฺเตน มหคฺคฺเคน อปฺปมาเณน อเวเรน อพฺยา-
 ปชฺฌเณน ฉริตฺวา วิหฺรามี กรุณาสํหคฺเคน เจตฺสา ... มุทิตาสํหคฺเคน
 เจตฺสา ... อฺเปกฺขาสํหคฺเคน เจตฺสา เอกํ ทิสฺสํ ฉริตฺวา วิหฺรามี ตถา
 ทฺติยํ ตถา ตฺติยํ ตถา จตุตฺถํ อิติ อฺพุทฺทมโร ตฺริยํ สํพฺพุทฺธิ

สัพพชุตตตตาย สัพพาวนุต โลกํ อูปะภะชาตหคเตน เจตสา วิปุลเตน
 มหคคเตน อปุปมาเนน อเวเรน อพฺยาปชฺฌเนน ฌริตฺวา วิหรามิ โส
 เจ อหํ พฺราหฺมณ เอมฺภุโต จงฺกมามิ พฺรหฺมา เม เอโส คตฺถํ
 สมนเย จงฺกโม โหติ โส เจ อหํ พฺราหฺมณ เอมฺภุโต ติจฺจํ
 ... นิสฺสํ ... เสยฺยํ กปฺเปมิ พฺรหฺมํ เม เขตํ คตฺถํ สมนเย
 อฺจุจาสฺสนมฺหาตฺถนํ โหติ อิทํ โข คํ พฺราหฺมณ พฺรหฺมํ อฺจุจาส-
 สฺสนมฺหาตฺถนํ ยตฺถํ เอตฺรหิ นิกามถาภํ อภิจฺจถาภํ อถธฺรถาภํติ ฯ
 อจฺฉริยํ โภ โคตม อพฺภุตํ โภ โคตม โภ จณฺโณ เอมฺวปฺสํ
 พฺรหฺมํสํ อฺจุจาสฺสนมฺหาตฺถนํสํ นิกามถาภํ ภวิสฺสํติ อภิจฺจถาภํ อถธฺร-
 ถาภํ อณฺณตฺร โภตา โคตเมน กตมํ ปน คํ โภ โคตม อริยํ
 อฺจุจาสฺสนมฺหาตฺถนํ ยตฺถํ ภวํ โคตโม เอตฺรหิ นิกามถาภํ อภิจฺจถาภํ
 อถธฺรถาภํติ ฯ อิทํ พฺราหฺมณ ยํ คามํ วา นิคมํ วา อฺปนิสฺสํ
 วิหรามิ โส ปุพฺพพณฺ्हสํมํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจฺจวมาทาย ตเมว คามํ
 วา นิคมํ วา ปิณฺฑาย ปวิสํมิ โส ปจฺจมาตฺตํ ปิณฺฑปาตปฏิกถนฺโต
 วณฺณํเยว ปจารยํมิ โส ยเทว ตตฺถ โหนฺติ ตินานิ วา ปณฺณานิ
 วา ตานิ เขชฺฉณํ สํวิตฺวา นิสฺสํมิ ปตฺตจฺจํ อภุชฺชิตฺวา อชฺชํ กายํ
 ปณฺธิชย ปริมุขํ สติ อฺปปจฺเจตฺวา โส เอวํ ปชานามิ ภาโค
 เม ปหิโน อฺจุฉินฺนํมฺโห ตาตาวตฺตฺถโต อนภาวํ กโต อายตฺตํปฺปาท-
 ฆมฺโม โทโส เม ปหิโน อฺจุฉินฺนํมฺโห ตาตาวตฺตฺถโต อนภาวํ กโต
 อายตฺตํปฺปาทฆมฺโม โมโห เม ปหิโน อฺจุฉินฺนํมฺโห ตาตาวตฺตฺถโต

อนภาวํ กโต ชยตีอนุปปาทมฺโม โส เจ อหํ พฺราหฺมณฺ เหวมฺภูโต
 จงฺกมามิ อริโย เม เอโส คสฺมึ สฺมเย จงฺกโม โหติ โส เจ
 อหํ พฺราหฺมณฺ เหวมฺภูโต ติฏฺฐามิ ... นิสฺสํ ... เสยฺยํ กปฺเปมิ
 อริยํ เม เอตํ คสฺมึ สฺมเย อฺจุจาสฺยณมฺหาสฺยนํ โหติ อิทํ ไซฺยํ ตํ
 พฺราหฺมณฺ อริยํ อฺจุจาสฺยณมฺหาสฺยนํ ยสฺสํ เอตฺรหิ นิกามถาภี
 อภิจฺจุตถาภี อภิจฺจุตถาภีติ ฯ อจฺจุตถิโย โภ โคตมฺ อพฺพุตํ โภ โคตม
 โภ จณฺโณ เหวมฺภูตํ อริยสฺส อฺจุจาสฺยณมฺหาสฺยนสฺส นิกามถาภี
 ภวิสฺสตี อภิจฺจุตถาภี อภิจฺจุตถาภี อณฺเณตฺร โภตา โคตเมเน อภิภฺกนฺตํ
 โภ โคตมฺ อภิภฺกนฺตํ โภ โคตมฺ เสยฺยถาภี โภ โคตมฺ นิกฺกขฺชิตํ
 วา อุกฺกขฺชเยยฺย ปฏิจฺจุตฺถนํ วา จิวเรยฺย มฺหุสฺสํ วา มคฺคํ
 อจฺจุตฺถเยยฺย อนฺนกาเร วา เตตฺตปฺปชฺชิตํ ชาเรยฺย จกฺขฺมณฺโถ รูปานิ
 ทกฺขณฺทีติ เหวมฺวํ โภตา โคตเมเน อนนฺกปริยาเยเน มฺโม ปกาสีโต
 เอเต มยํ ภวณฺตํ โคตมํ สฺวณํ คจฺฉามฺ มมฺมณฺจ ภิกฺขุสฺสํณฺจ
 อฺปาสฺสเก โน ภวํ โคตโม ชาเรตฺถ อชฺชตฺตคฺเค ปาณฺนเปเต สฺวณํ คเตติ ฯ

[๕๐๔] ๖๕ เอกํ สมนํ ภคฺวา ราชคฺเห วิหริตี คิञฺฉณฺฏเฐ ปพฺพเต ฯ
 เตน ไซฺยํ ปเน สฺมเยเน สฺวโร นาม ปริพฺพชฺชโก อจฺจุตฺถนฺโถ โหติ
 อิมสฺมา มมฺมวินยา โส ราชคฺเห ปริสฺสตี เหวํ วาจํ ภาสฺสตี อณฺเณตฺร
 มยา สฺมณานํ สกฺยปฺตฺติยานํ มฺโม อณฺเณตฺร จ ปนาหํ สฺมณานํ
 สกฺยปฺตฺติยานํ มมฺมํ เหวาหํ คสฺมา มมฺมวินยา อปฺกนฺนโถติ ฯ
 อถ ไซฺยํ สมนฺพหฺตา ภิกฺขุ ปพฺพณฺนสฺมยํ นิวาเสตฺถวา ปตฺตจฺจฺวราทาย

ราชคหิ ปิณฑาย ปริสตี ๑ อสัณฺฑิ ๒ เติ ภิญฺญ ธรรมสํวโร ปริพพาซกสํวโร
 ราชคหิ ปริสตี เหวํ วาจิ ภาสฺมาณสํวโร อญฺญาโต มยา สมนํหานํ
 สกฺขยปฺปติยานํ ชมฺโม อญฺญา ๑ ปนาหิ สมนํหานํ สกฺขยปฺปติยานํ
 ชมฺโม เหวาหิ ตสฺมา ชมฺมวินยา อปฺภกฺกนฺโตติ ๑ อตฺถ เติ ภิญฺญ
 ราชคหิ ปิณฑาย จริตฺวา ปจฺจกตฺตํ ปิณฑปาทปฏิกฺกนฺตา เยน
 ภคฺวา เตนฺนปสงฺกมิตฺตํ อฺปนฺนปสงฺกมิตฺตํ ภคฺวณฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตฺตํ
 นิสฺสํวโร เอกมฺนตฺตํ นิสฺสํวโร ๒ เติ ภิญฺญ ภคฺวณฺตํ เอตฺถวโจ ธรรม
 นาม ภนฺเต ปริพพาซโก อจิรปฺภกฺกนฺโต อิมํสฺมา ชมฺมวินยา โส
 ราชคหิ ปริสตี เหวํ วาจิ ภาสฺมาณสํวโร อญฺญาโต มยา สมนํหานํ
 สกฺขยปฺปติยานํ ชมฺโม อญฺญา ๑ ปนาหิ สมนํหานํ สกฺขยปฺปติยานํ
 ชมฺโม เหวาหิ ตสฺมา ชมฺมวินยา อปฺภกฺกนฺโตติ ตาสุ ภนฺเต ภคฺวา
 เยน สํปฺปณฺนิยา ตีรํ ปริพพาซการาโม เยน ธรรมํ ปริพพาซโก
 เตนฺนปสงฺกมิตฺตํ อฺปนฺนปสงฺกมิตฺตํ อฺปนฺนปสงฺกมิตฺตํ ๑ อจิรํเสติ ภคฺวา ตฺวณฺตีภาเวน ๑
 อตฺถ ภคฺวา ตาสนฺนํสํวโร ปฏิสํวโร อญฺญิโต เยน สํปฺปณฺนิยา
 ตีรํ ปริพพาซการาโม เยน ธรรมํ ปริพพาซโก เตนฺนปสงฺกมิตฺตํ
 อฺปนฺนปสงฺกมิตฺตํ ปณฺณตฺเต ชาสเน นิสฺสํวโร นิสฺสํวโร ๒ ภคฺวา ธรรมํ
 ปริพพาซกํ เอตฺถวโจ สจฺจํ กิร ตวํ ธรรมํ เหวํ วเทสิ อญฺญาโต
 มยา สมนํหานํ สกฺขยปฺปติยานํ ชมฺโม อญฺญา ๑ ปนาหิ สมนํหานํ
 สกฺขยปฺปติยานํ ชมฺโม เหวาหิ ตสฺมา ชมฺมวินยา อปฺภกฺกนฺโตติ ๑
 เหวํ อุตฺเต ธรรมํ ปริพพาซโก ตฺวณฺตี อโหสิ ๑ ทฺติยมนํ ๒ ภคฺวา

สรรภํ ปริพฺพาสกํ เขตทโวจ วเทหิ สรรภ กิณฺติ เต อญฺญาโต
 สมนฺนํ สกฺขยปฺกฺขิตฺยานํ ฆมฺโม สจฺเจ เต อปริปฺปวํ ภาวิสฺสตี อหํ
 ปริปฺปเวสฺสํ สจฺเจ ปน เต ปริปฺปวํ ภาวิสฺสตี อหํ อนฺนโมทิสฺสํ สจฺเจ ๑
 ทศิยมฺบิ ๒ สรรภํ ปริพฺพาสโก ตฺวณฺเห อโหสิ ๑ ทศิยมฺบิ ๒
 ภควา สรรภํ ปริพฺพาสกํ เขตทโวจ มยา ๒ สรรภ ปณฺณายติ
 สมนฺนํ สกฺขยปฺกฺขิตฺยานํ ฆมฺโม วเทหิ สรรภ กิณฺติ เต อญฺญาโต
 สมนฺนํ สกฺขยปฺกฺขิตฺยานํ ฆมฺโม สจฺเจ เต อปริปฺปวํ ภาวิสฺสตี อหํ
 ปริปฺปเวสฺสํ สจฺเจ ปน เต ปริปฺปวํ ภาวิสฺสตี อหํ อนฺนโมทิสฺสํ สจฺเจ ๑
 ทศิยมฺบิ ๒ สรรภํ ปริพฺพาสโก ตฺวณฺเห อโหสิ ๑ อถ ๒ เต ปริพฺพาสกา
 สรรภํ ปริพฺพาสกํ เขตทโวจ ๑ ยเทว ๒ ตวํ อวฺวโส สรรภ สมนฺ
 โคตมํ ยาเจยฺยาสิ ตเทว เต สมนฺโน โคตโม ปวาเรติ วเทหิ
 อวฺวโส สรรภ กิณฺติ เต อญฺญาโต สมนฺนํ สกฺขยปฺกฺขิตฺยานํ ฆมฺโม
 สจฺเจ เต อปริปฺปวํ ภาวิสฺสตี สมนฺโน โคตโม ปริปฺปเวสฺสตี สจฺเจ
 ปน เต ปริปฺปวํ ภาวิสฺสตี สมนฺโน โคตโม อนฺนโมทิสฺสตี ๑ เอวํ
 วุตฺเต สรรภํ ปริพฺพาสโก ตฺวณฺเห อโหสิ มจฺจุทฺตํ ปตฺตทฺตํ อโหสิ
 ปชฺชณฺณํ อปฺปฏิกฺขาณํ นิสฺสตี ๑ อถ ๒ ภควา สรรภํ ปริพฺพาสกํ
 ตฺวณฺเห อโหสิ มจฺจุทฺตํ ปตฺตทฺตํ อโหสิ ปชฺชณฺณํ อปฺปฏิกฺขาณํ วิทิตฺวา
 เต ปริพฺพาสเก เขตทโวจ โย ๒ มํ ปริพฺพาสกา เอวํ วเทยฺย
 สมนฺนํ สกฺขยปฺกฺขิตฺยานํ เต ปฏฺฐานโต อิมํ ฆมฺมา อนนฺนิสฺสํ พุทฺธาติ ตมํ

គតុត តាគុកំ ឥមនុបុលេធម្មំ ឥមនុកុកាហេម្មំ ឥមនុភាសេម្មំ តៃ វត មយា
តាគុកំ ឥមនុបុលេធម្មិយាណ ឥមនុកុកាហិយាណ ឥមនុភាសិយាណ ខន្ទ្យាណេតំ
ខណ្ឌកាតៃ មំ តៃ ពិណ្ឌនំ ទានានំ ណាណុបគវំ ទានំ និគុដេម្ម
ខណ្ឌេណ វា ខណ្ឌំ បរិទិវិស្ថតិ ភិក្ខុតា កតំ ខបណេស្ថតិ កិណ្ឌេណ
តៃសេណ ខប្បុរុយណេណ ឧត្តរិស្ថតិ គុណ្ឌិក្ខុតៃ វា មនុក្ខុតៃ ឧត្តរុ-
ត្ថនៃ ខត្ថនៃ ឧត្តរុយណៃ ខប្បរិភាណេ និស្ថិតិស្ថតិ សេយ្យតាបី ឥវភ
បរិវុធាកៃ យៃ តៃ មំ បរិវុធាកា ខេវំ វតេម្ម ធិណ្ឌវត្ថត
គេ បរិវាណតៃ ធិណេ ឧត្តវា ខបរិវុធិណតិ គមអំ គតុត តាគុកំ
ឥមនុបុលេធម្មំ ឥមនុកុកាហេម្មំ ឥមនុភាសេម្មំ តៃ វត មយា តាគុកំ
ឥមនុបុលេធម្មិយាណ ឥមនុកុកាហិយាណ ឥមនុភាសិយាណ ខន្ទ្យាណេតំ
ខណ្ឌកាតៃ មំ តៃ ពិណ្ឌនំ ទានានំ ណាណុបគវំ ទានំ និគុដេម្ម
ខណ្ឌេណ វា ខណ្ឌំ បរិទិវិស្ថតិ ភិក្ខុតា កតំ ខបណេស្ថតិ កិណ្ឌេណ
តៃសេណ ខប្បុរុយណេណ ឧត្តរិស្ថតិ គុណ្ឌិក្ខុតៃ វា មនុក្ខុតៃ ឧត្តរុ-
ត្ថនៃ ខត្ថនៃ ឧត្តរុយណៃ ខប្បរិភាណេ និស្ថិតិស្ថតិ សេយ្យតាបី ឥវភ
បរិវុធាកៃ យៃ តៃ មំ បរិវុធាកា ខេវំ វតេម្ម យត្ថត តៃ
បណេ គេ ខត្តតាយ ឧត្តរិ តេស្ថតៃ តៃ ន និយ្យាតិ គតុតវត្ថត ឥមនុ-
កុកុត្តរុយាយាតិ គមអំ គតុត តាគុកំ ឥមនុបុលេធម្មំ ឥមនុកុកាហេម្មំ
ឥមនុភាសេម្មំ តៃ វត មយា តាគុកំ ឥមនុបុលេធម្មិយាណ ឥមនុកុកាហិយាណ
ឥមនុភាសិយាណ ខន្ទ្យាណេតំ ខណ្ឌកាតៃ មំ តៃ ពិណ្ឌនំ ទានានំ
ណាណុបគវំ ទានំ និគុដេម្ម ខណ្ឌេណ វា ខណ្ឌំ បរិទិវិស្ថតិ ភិក្ខុតា

กถํ อปนาเมตฺถติ โกปณฺจ โทสณฺจ อปฺปจฺจยณฺจ ปาตุกริสฺสํติ
 คุณฺหิฏฺโถ วา มงฺกุฏฺโถ ปตฺตคฺคณฺโฆ อโฆมฺโฆ ปชฺฌณานฺโถ อปฺปฏิกฺกาโณ
 นิสฺสํติสฺสํติ เสงฺฆณามิ สรรโฆ ปริพฺพชโกติ ฯ อถโฆ ภควา สํปฺปนิยาตํเว
 ปริพฺพชการาเม ติกฺขตฺตํ สํหนาทํ นทิตฺวา เวหาสํ ปฏฺกามิ ฯ อถโฆ
 เต ปริพฺพชกา อจิรปฏฺกณฺตฺสํ ภควโถ สรรํ ปริพฺพชกํ สมนฺตโถ
 วาจาย สํนฺนิโตทเกณ สณฺชมฺภวํ อกฺกํ เสงฺฆณามิ อากุโส สรร
 พุทธารณฺเณ ชรตฺถิกาโถ สํหนาทํ นทิสฺสํมํติ เสงฺกาทกํเยว นทติ
 เภรณฺชกํเยว นทติ เภวเมว โฆ ตวํ อากุโส สรร อณฺเณเตว
 สมนฺเนน โคตเมน สํหนาทํ นทิสฺสํมํติ เสงฺกาทกํเยว นทสิ เภรณฺชกํเยว
 นทสิ เสงฺฆณามิ อากุโส สรร อมฺพกมทฺทํ ปุสฺสํกรวิตํ รวิสฺสํมํติ
 อมฺพกมทฺทํรวิตํเยว รวติ เภวเมว โฆ ตวํ อากุโส สรร อณฺเณเตว
 สมนฺเนน โคตเมน ปุสฺสํกรวิตํ รวิสฺสํมํติ อมฺพกมทฺทํรวิตํเยว รวสิ
 เสงฺฆณามิ อากุโส สรร อุตฺตโร สฺสณฺณาย โคตํถาย คมฺภีรํ นทิตพฺพํ
 มณฺเณติ เภวเมว โฆ ตวํ อากุโส สรร อณฺเณเตว สมนฺเนน
 โคตเมน คมฺภีรํ นทิตพฺพํ มณฺเณตฺติ ฯ อถโฆ เต ปริพฺพชกา สรรํ
 ปริพฺพชกํ สมนฺตโถ วาจาย สํนฺนิโตทเกณ สณฺชมฺภวํ อกฺกํติ ฯ

[๕๐๕] ๖๖ เขกํ สมนํ ภควา โทสํเตสฺส จาริกํ จรมาโน มหตา
 ภิกฺขุสํเฆน สทฺธิํ เยน เกสํปฺตํ นาม กาตามานํ นิคโม ตทอธวิ ฯ
 อสฺสํสํ โฆ เกสํปฺตติยา กาตามา สมนฺโน ชตุ โภ โคตโม สํญปฺตฺโต

สกยฤตา ปพพชิต เกตปฤตํ อนุปฤตโต ตํ โช ปน ภควนตํ
 โคตมํ เอวํ กถยาธณ กิตติสทโท อพฺภุคฺคโต อิติปิ โส ภควา
 อรหํ สํมาสํพุทฺธ วิชฺชาจรณสํปนฺโน สุกโต โถกวิทู อนุคฺตโร
 ปริสทมมสารถิ สคฺคา เทวมนุสฺสํ นํ พุทฺธो ภควา โส อิมํ โลกํ
 สเทวํ สํมารถํ สพฺรหฺมณํ สสฺสํมณพฺรหฺมณํ ปชํ สเทวมนุสฺสํ สยํ
 อภินฺญา สจฺฉิกคฺคา ปเวเทติ โส ชมฺมํ เทเสติ อาทิกถฺยาณํ
 มชฺฌเมกถฺยาณํ ปริโยสานกถฺยาณํ สํคฺคํ สพฺพญฺชนํ เกวลปรีปนฺณํ
 ปริสฺสทฺธํ พฺรหฺมจริยํ ปกาเสติ สํชฺ- โช ปน ตถารูปานํ อรหตํ
 ทสฺสํนํ โหคํติ ฯ ๑ อถโช เกตปฤตฺติยา กาถามา เยน ภควา เตนุ-
 สจฺฉกมฺมํ อฺปสจฺฉกมฺมิตฺวา อปฺเปกฺขเจ ภควนตํ อภิวาเทตฺวา เขมณตํ
 นิสฺสํทํ อปฺเปกฺขเจ ภควตา สทฺธิ สมนมิตฺสํ สมนมิตฺถํ กถํ
 สํวาทนํ วุตฺติสํวาทฺตา เขมณตํ นิสฺสํทํ อปฺเปกฺขเจ เยน ภควา
 เทนณฺชติมฺปิณฺณเมตฺวา เขมณตํ นิสฺสํทํ อปฺเปกฺขเจ นามโคตฺตํ
 สํวาทฺตา เขมณตํ นิสฺสํทํ อปฺเปกฺขเจ ตฺถนํทฺฐตา เขมณตํ นิสฺสํทํ
 เขมณตํ นิสฺสนา โช เกตปฤตฺติยา กาถามา ภควนตํ เขตทโวจํ
 สํนฺติ ภานฺเต เอเก สมนพฺรหฺมณฺณา เกตปฤตํ อากฺขณฺติ เต
 สกฺเขว วาทํ ทํเปณฺติ โชเตนฺติ ปรวาทํ ปน ชุสฺเสณฺติ วมฺเภณฺติ
 ปรีภวณฺติ โอบปภุจํ กโรณฺติ อปเรปี ภานฺเต เอเก สมนพฺรหฺมณฺณา
 เกตปฤตํ อากฺขณฺติ เตปี สกฺเขว วาทํ ทํเปณฺติ โชเตนฺติ ปรวาทํ
 ปน ชุสฺเสณฺติ วมฺเภณฺติ ปรีภวณฺติ โอบปภุจํ กโรณฺติ เตสํ โน

ภาณเต อมฺหากํ โหเตว กงฺขา โหติ วิจิจฺจิดา โกสฺสนาม อิมํ
 ภาณฺตานํ สมนฺพราหฺมณานํ สจฺจํ อาท โโก มุสฺสาคิ ฯ อถฺ หิ โว
 กาลามา กงฺขิตฺวํ อถฺ วิจิจฺจิดิตฺวํ กงฺขานึเยว ปน โว จานฺเน วิจิจฺจิดา
 อุปฺปन्นา เอถ ตุมฺहे กาลามา มา อนุสฺสเวเน มา ปรมฺปราย
 มา อิติกราย มา ปฏฺกสฺมฺปทาเนน มา ตกฺกเหตุ มา นเยเหตุ มา
 อาการปฺรจิตฺกเกน มา ทิจฺฉินิษฺฌานกฺขนฺติยา มา ภาพฺพรูปตาย มา
 สมนฺโน โน คุรุติ ยทา ตุมฺहे กาลามา อคฺคตนาถ ฌาเนยฺยาถ
 อิม ฆมฺมา อกฺกฺสตา อิม ฆมฺมา สํวชฺชสา อิม ฆมฺมา วิญญฺญครฺหิตา
 อิม ฆมฺมา สมนฺตฺตา สฺมาทินฺนา อหิตาย ทกฺขาย สํวคฺคตฺตํ อถ
 ตุมฺहे กาลามา ปชฺเหยยฺยาถ ตํ กิ มณฺเวถ กาลามา โถโก
 ปุริสฺสํสํ อชฺฌตฺตํ อุปฺปชฺชมาโน อุปฺปชฺชติ หิตาย วา อหิตาย วาติ ฯ
 อหิตาย ภาณเต ฯ อจฺจุโช ปนํยํ กาลามา ปุริสฺสํสํ โถเกน อภิกฺขโต
 ปรียาทินฺนิจฺจุโต ปาณมฺบิ หนติ อทินฺนมฺบิ อาทียติ ปรรทามฺบิ คจฺฉติ
 มุสฺสํบิ ภณฺติ ปรมฺบิ ตถตฺตตาย สฺมาทเปติ ยํสํ โหติ ทํวตฺตํ
 อหิตาย ทกฺขายาติ ฯ เอวํ ภาณเต ฯ ตํ กิ มณฺเวถ กาลามา โทโส
 ปุริสฺสํสํ อชฺฌตฺตํ อุปฺปชฺชมาโน อุปฺปชฺชติ หิตาย วา อหิตาย วาติ ฯ
 อหิตาย ภาณเต ฯ อจฺจุโช ปนํยํ กาลามา ปุริสฺสํสํ โทเสน อภิกฺขโต
 ปรียาทินฺนิจฺจุโต ปาณมฺบิ หนติ อทินฺนมฺบิ อาทียติ ปรรทามฺบิ คจฺฉติ
 มุสฺสํบิ ภณฺติ ปรมฺบิ ตถตฺตตาย สฺมาทเปติ ยํสํ โหติ ทํวตฺตํ
 อหิตาย ทกฺขายาติ ฯ เอวํ ภาณเต ฯ ตํ กิ มณฺเวถ กาลามา

โมโห ปุริสสฺส ชฺชณฺตคฺคํ อุนฺนปชฺชมาโน อุนฺนปชฺชติ หิตาย วา อหิตาย
 วาติ ฯ อหิตาย ภาณเต ฯ มุฬฺโห ปณายํ กาถามา ปุริสํปฺกคฺโค
 โมเหณ อภิกฺขโต ปริยาทินฺนจิตฺโต ปาณมฺมี หนฺติ อทินฺนมฺมี ฉาทิยติ
 ปรรทามฺมี ศจฺจนฺติ มุถํมี ภาณฺติ ปรมฺมี ตถคฺคตฺตยา สฺมาทเปติ ยํส
 โหติ ทํชฺรคฺคํ อหิตาย ทฺถุชฺชาติ ฯ เหวํ ภาณฺเต ฯ คํ ถิ มณฺเวถ
 กาถามา อิเม ชฺมมา อุตฺถา วา อุตฺถา วาติ ฯ อุตฺถา ภาณฺเต ฯ
 สํวชฺชา วา อนวชฺชา วาติ ฯ สํวชฺชา ภาณฺเต ฯ วิญญฺญวฺรหิตา วา
 วิญญฺญปฺปสฺสตา วาติ ฯ วิญญฺญวฺรหิตา ภาณฺเต ฯ สํมคฺคตา สฺมาทินฺนา
 อหิตาย ทฺถุชฺชา สํวคฺคตฺตนิ โน วา ถถ วา เหวถ โหตฺตีติ ฯ
 สํมคฺคตา ภาณฺเต สฺมาทินฺนา อหิตาย ทฺถุชฺชา สํวคฺคตฺตนิ เหวํ โน เหวถ
 โหตฺตีติ ฯ อิติ โส กาถามา ยนฺตํ อโวจฺมุเห เหว ตุมฺเห กาถามา
 มา อนุสฺสวเณ มา ปรมฺปราช มา อิตฺติกราย มา ปฏฺฐกสํมฺปทาเนน มา
 ตกฺกเหตฺถ มา นยเหตฺถ มา อาการปวิจิตฺกเถน มา ทิฏฺฐินิชฺฌมานกฺขณฺติยา
 มา ภพฺพรูปตฺตยา มา สมนฺโน โน ควฺวติ ยทา ตุมฺเห กาถามา อคฺคตนาถ
 ชฺชาเนยฺยถ อิเม ชฺมมา อุตฺถา อิเม ชฺมมา สํวชฺชา อิเม
 ชฺมมา วิญญฺญวฺรหิตา อิเม ชฺมมา สํมคฺคตา สฺมาทินฺนา อหิตาย
 ทฺถุชฺชา สํวคฺคตฺตนิ อถ ตุมฺเห กาถามา ปชฺเหยฺยถาติ อิติ
 ยนฺตํ อคฺคตํ อิทเมตํ ปฏฺฐิจฺจ อคฺคตํ ฯ เหว ตุมฺเห กาถามา มา
 อนุสฺสวเณ มา ปรมฺปราช มา อิตฺติกราย มา ปฏฺฐกสํมฺปทาเนน มา
 ตกฺกเหตฺถ มา นยเหตฺถ มา อาการปวิจิตฺกเถน มา ทิฏฺฐินิชฺฌมานกฺขณฺติยา

มา ภาพฺพรูปตาย มา สมนฺโน โน คุรุติ ยทา คุมฺมุเห กาถามา
 อตฺตุนาว ชาเนยฺยถา อิมะ ธมฺมา กุสฺสตา อิมะ ธมฺมา อนวชฺชา
 อิมะ ธมฺมา วิญญูปฺปสฺสตา อิมะ ธมฺมา สฺมตฺตา สฺมาทินฺนา
 หิตาย สฺสฺสา ยถา ตตฺตุนํ ตํ อถ คุมฺมุเห กาถามา อฺปฺปสฺสฺส วิห-
 เรยฺยาถ ๑ ตํ ทิ มนฺนุถ กาถามา อโถโก ปฺริสฺสฺส อชฺฌตฺตํ
 อฺปฺปสฺสฺสมาโน อฺปฺปสฺสฺสฺส หิตาย วา อหิตาย วาติ ๑ หิตาย ภาณเต ๑
 อตฺตุนํ ปณายํ กาถามา ปฺริสฺสฺสฺส โถเกน อนภิกฺขุโต อปริยาทินฺน-
 จิตฺโต เนว ปาณํ หนติ น อทินฺนํ อาทิยติ น ปรทวํ คุจฺฉติ น
 มุสา ภาณติ ปรมฺมํ ตตฺตุนํ สฺมาทเปติ ยถา โหติ ทํชฺชตฺตํ
 หิตาย สฺสฺสา ยถา ๑ อถ ภาณเต ๑ ตํ ทิ มนฺนุถ กาถามา อโถโส
 ปฺริสฺสฺสฺส อชฺฌตฺตํ อฺปฺปสฺสฺสมาโน อฺปฺปสฺสฺสฺส หิตาย วา อหิตาย
 วาติ ๑ หิตาย ภาณเต ๑ อตฺตุนํ ปณายํ กาถามา ปฺริสฺสฺสฺส โทเกน
 อนภิกฺขุโต อปริยาทินฺนจิตฺโต เนว ปาณํ หนติ น อทินฺนํ อาทิยติ
 น ปรทวํ คุจฺฉติ น มุสา ภาณติ ปรมฺมํ ตตฺตุนํ สฺมาทเปติ
 ยถา โหติ ทํชฺชตฺตํ หิตาย สฺสฺสา ยถา ๑ อถ ภาณเต ๑ ตํ ทิ มนฺนุถ
 กาถามา อโหมโห ปฺริสฺสฺสฺส อชฺฌตฺตํ อฺปฺปสฺสฺสมาโน อฺปฺปสฺสฺสฺส หิตาย
 วา อหิตาย วาติ ๑ หิตาย ภาณเต ๑ อมฺมุโห ปณายํ กาถามา ปฺริส-
 สฺสฺส โหมเกน อนภิกฺขุโต อปริยาทินฺนจิตฺโต เนว ปาณํ หนติ น
 อทินฺนํ อาทิยติ น ปรทวํ คุจฺฉติ น มุสา ภาณติ ปรมฺมํ
 ตตฺตุนํ สฺมาทเปติ ยถา โหติ ทํชฺชตฺตํ หิตาย สฺสฺสา ยถา ๑ อถ

ทศิยํ ตถา ทศิยํ ตถา จตุตฺถํ. อิติ อุกุทฺทมโห ติริยํ สํพุทฺธิ
 สํพุทฺทตฺตคฺคย สํพุทฺทวณฺโณ โลกํ อุกุทฺทวณฺโณคฺคเตน เจตฺถา วิปฺปฺเตน มหคฺค-
 คเตน อปฺปมาเนน อเวเรน อพฺยาปชฺฌเนน ฌริตฺวา วิหริติ ๑. ๕. โห
 โส ภาตมา อริยสํวโก เขวํ อเวรจิตฺโต เขวํ อพฺยาปชฺฌจิตฺโต
 เขวํ อสํกิตฺตจิตฺโต เขวํ วิสํกิตฺตจิตฺโต ตสฺสํ ทิฏฺฐเชว ฐมฺเม
 จตุตฺตาริ อสฺสํสาธา อธิคฺคา โหนฺติ. ๕. ๖. ปน อคฺคิ ปโร
 โลกิ อคฺคิ สํกตฺตทกฺกขฺยานํ กมฺมานํ ผลวิปาโก จ्ञานเมตํ
 เยนาหํ กายสฺสํ เกทา ปรมมฺรณา สํคตํ สํคตํ โลกํ อปฺปชฺชิสฺสํสํมํติ
 อยมสฺสํ ปจฺจิม อสฺสํโส อธิคฺโค โหติ ๑. ๕. ๖. ปน นคฺคิ
 ปโร โลกิ นคฺคิ สํกตฺตทกฺกขฺยานํ กมฺมานํ ผลวิปาโก อิทาหํ
 ทิฏฺฐเชว ฐมฺเม อเวรํ อพฺยาปชฺฌํ อนฺนํ สํจํ อคฺคิตานํ ปวิหฺรํมํติ
 อยมสฺสํ ทศิโย อสฺสํโส อธิคฺโค โหติ ๑. ๕. ๖. ปน กโรโค
 กรียติ ปาปํ น โห ปนาหํ กสฺสํจํ ปาปํ เจเตมิ อคฺคโรนฺตํ โห
 ปน มํ ปาปกมฺมํ กุโธ ทุกฺขํ ฌุสฺสํสํคตํ อยมสฺสํ ทศิโย อสฺสํโส
 อธิคฺโค โหติ ๑. ๕. ๖. ปน กโรโค น กรียติ ปาปํ อิทาหํ
 อุกาเยเนว วิสํกิตฺตํ อคฺคิตานํ สมนุสฺสํสํมํติ อยมสฺสํ จตุตฺตโร อสฺสํโส
 อธิคฺโค โหติ ๑. ๕. ๖. โส ภาตมา อริยสํวโก เขวํ อเวรจิตฺโต
 เขวํ อพฺยาปชฺฌจิตฺโต เขวํ อสํกิตฺตจิตฺโต เขวํ วิสํกิตฺตจิตฺโต
 ตสฺสํ ทิฏฺฐเชว ฐมฺเม อิม จตุตฺตาริ อสฺสํสาธา อธิคฺคา โหนฺตํติ ๑.
 เขวเมตํ ภคฺวา เขวเมตํ สํคตํ ๕. ๖. โส ภนฺเต อริยสํวโก

จ เปตฺติณฺณตฺตา เยนายสฺมา นนฺทโก เตนุปลงฺกมฺมํ อุปฺปลงฺกมิตฺวา
 อายสฺมนตํ นนฺทกํ อภิวาเทตฺวา เอกมนตํ นิสฺสํทิสฺสํ เอกมนตํ นิสฺสินฺ
 ไช สํพหุํ มิคารณตฺตารํ อายสฺมา นนฺทโก เอตทโวจ เอถ ตุมฺहे
 สํพหุหา มา อนฺตุสฺสเวน มา ปรมฺปวาย มา อิตฺทิกฺกราย มา ปิฏฺฐกสมฺป-
 ทาเนน มา ตกฺกเหตุ มา นยเหตุ มา อากการปรีวิตฺกฺเกน มา ทิฏฺฐิจิ-
 นิชฺฌานนฺทชฺชุตฺติยา มา ภพฺพุรฺรูปตฺตาย มา สมนฺโน โน คุรฺติ ยทา
 ตุมฺहे สํพหุหา อตฺตนาถ ชาติเยยฺยาถ อิมํ ชมฺมา อถฺสธา อิมํ
 ชมฺมา สํวชฺชา อิมํ ชมฺมา วิญฺญูคฺคหิตา อิมํ ชมฺมา สมนฺตฺตา
 สํมาทินฺนา อหิตาย ทฺกฺขาย สํวตฺตณฺตํติ อถ ตุมฺहे สํพหุหา ปช-
 เหยยฺยาถ ตํ ทิ มณฺณถ สํพหุหา อตฺถิ โถโกติ ๑ เอวํ ภาณเต ๑
 อภิชฺฌาติ ไช อหํ สํพหุหา เอตมตฺถํ วทามิ ตฺถุโช ไช อยํ
 สํพหุหา อภิชฺฌาตุ ปาณมฺบิ หนติ อทินฺนมฺบิ อาทิยติ ปรรทวมฺบิ
 คจฺฉติ มุสํบิ ภาณติ ปรมฺบิ ตกฺกตฺตาย สํมาทเปติ ยถํ โหติ
 ทิฆรตฺตํ อหิตาย ทฺกฺขายาติ ๑ เอวํ ภาณเต ๑ ตํ ทิ มณฺณถ สํพหุหา
 อตฺถิ โทโสติ ๑ เอวํ ภาณเต ๑ พฺยาปาโทติ ไช อหํ สํพหุหา เอตมตฺถํ
 วทามิ ทฺกฺกโช ไช อยํ สํพหุหา พฺยาปนฺนิจฺจุโต ปาณมฺบิ หนติ
 อทินฺนมฺบิ อาทิยติ ปรรทวมฺบิ คจฺฉติ มุสํบิ ภาณติ ปรมฺบิ ตกฺก-
 ตาย สํมาทเปติ ยถํ โหติ ทิฆรตฺตํ อหิตาย ทฺกฺขายาติ ๑ เอวํ
 ภาณเต ๑ ตํ ทิ มณฺณถ สํพหุหา อตฺถิ โมโหติ ๑ เอวํ ภาณเต ๑
 อวิชฺชาติ ไช อหํ สํพหุหา เอตมตฺถํ วทามิ มุสฺสโห ไช อยํ

ส่าหฺหา อวิชฺชาโคโต ปาณมฺมี หนฺติ อทินฺนมฺมี อากิยฺติ ปรทารมฺมี
 คจฺจนฺติ มุถ่ามฺมี ฆณฺติ ปรมฺมี ตตฺตฺถาย สํมาทเปติ ยํสํ โหติ
 ทํมฺรตฺตํ อหิตาย ทฺฤชยาติ ๑ เอวํ ฆณฺเต ๑ ตํ กิํ มณฺเฑน ส่าหฺหา
 อิเม ฐมฺมา กุสฺสตา วา อกุสฺสตา วาติ ๑ อกุสฺสตา ฆณฺเต ๑ ส่าวชฺชา วา
 อนวชฺชา วาติ ๑ ส่าวชฺชา ฆณฺเต ๑ วิณฺญฺญฺวครฺหิตา วา วิณฺญฺญฺวปฺปสฺสฺสฺสฺส
 วาติ ๑ วิณฺญฺญฺวครฺหิตา ฆณฺเต ๑ สํมตฺตา สํมาทินฺนา อหิตาย ทฺฤชยา
 สํวตฺต
 โน วา กถํ วา เอตฺถ โหตฺตีติ ๑ สํมตฺตา ฆณฺเต สํมา
 ทินฺนา อหิตาย ทฺฤชยา สํวตฺต
 เอวํ โน เอตฺถ โหตฺตีติ ๑ อิติ
 โส ส่าหฺหา ยนฺตํ อโวจฺจุหม เอถ ตฺมุเห ส่าหฺหา มา อนุสฺสฺสฺสฺส
 มา ปรมฺปฺปาย มา อิตฺติกราย มา ปฏฺฐกสํปทาเนน มา ตกฺกฺกฺก
 มา นยฺเหตฺตฺ มา อาการปฺริวิตกฺกเณ มา ทิฏฺฐิณฺณิณฺณานฺนฺนฺนฺนฺนฺน
 มา ภพฺพ
 มา สํมโณ โน ครุติ ยทา ตฺมุเห ส่าหฺหา อตฺตฺตนาถ ชาเนยฺยาถ
 อิเม ฐมฺมา อกุสฺสตา อิเม ฐมฺมา ส่าวชฺชา อิเม ฐมฺมา วิณฺญ-
 วครฺหิตา อิเม ฐมฺมา สํมตฺตา สํมาทินฺนา อหิตาย ทฺฤชยา สํว-
 ตฺต
 ตฺนฺตฺตฺตฺต อถ ตฺมุเห ส่าหฺหา ปชฺชเยยฺยาถาติ อิติ ยนฺตํ อุตฺตํ
 อิทฺเมตฺตํ ปฏฺฐิจฺจ อุตฺตํ ๑ เอถ ตฺมุเห ส่าหฺหา มา อนุสฺสฺส
 มา ปรมฺปฺปาย มา อิตฺติกราย มา ปฏฺฐกสํปทาเนน มา ตกฺก
 มา นยฺเหตฺตฺ มา อาการปฺริวิตกฺกเณ มา ทิฏฺฐิณฺณิณฺณานฺนฺน
 มา ภพฺพ
 มา สํมโณ โน ครุติ ยทา ตฺมุเห ส่าหฺหา อตฺตฺตนาถ
 ชาเนยฺยาถ อิเม ฐมฺมา กุสฺสตา อิเม ฐมฺมา อนวชฺชา อิเม

ฐมา วิญญูปฺปสฺสตุตา อิม ฐมา สฺมตฺตา สฺมาทินฺนา หิตาย
 สฺขาย สํวตฺตุนฺตํ อถ ตฺมุเห สํพฺหา อฺปสฺมปฺชฺช วิหเรยฺยาถ
 ตํ กิ มณฺเวถ สํพฺหา อตฺถิ อโถโกติ ๑ เอวํ ภาณเต ๑ อนภิขฺฌาติ
 โห อหํ สํพฺหา เขตมตฺถํ วทามิ อตฺถุโห โห อยํ สํพฺหา อน-
 ภิขฺฌาณํ เนว ปาณํ หนติ น อทินฺนํ อาทียติ น ปรทาวํ ศฺจุตฺติ
 น มุสา ภาณติ ปรมฺมํ ตถตฺตฺตฺตฺต สฺมาทเปติ ยํสํ โหติ ทิฆรตฺตํ
 หิตาย สฺขายาติ ๑ เอวํ ภาณเต ๑ ตํ กิ มณฺเวถ สํพฺหา อตฺถิ
 อโถโสติ ๑ เอวํ ภาณเต ๑ อพฺยาปาโทติ โห อหํ สํพฺหา เขตมตฺถํ
 วทามิ อตฺถุโห โห อยํ สํพฺหา อพฺยาปณฺนจิตฺโต เนว ปาณํ
 หนติ น อทินฺนํ อาทียติ น ปรทาวํ ศฺจุตฺติ น มุสา ภาณติ ปรมฺมํ
 ตถตฺตฺตฺต สฺมาทเปติ ยํสํ โหติ ทิฆรตฺตํ หิตาย สฺขายาติ ๑ เอวํ
 ภาณเต ๑ ตํ กิ มณฺเวถ สํพฺหา อตฺถิ อโมโหติ ๑ เอวํ ภาณเต ๑
 วิชฺชาติ โห อหํ สํพฺหา เขตมตฺถํ วทามิ อมฺมุโห โห อยํ
 สํพฺหา วิชฺชาทโต เนว ปาณํ หนติ น อทินฺนํ อาทียติ น ปรทาวํ
 ศฺจุตฺติ น มุสา ภาณติ ปรมฺมํ ตถตฺตฺตฺต สฺมาทเปติ ยํสํ โหติ
 ทิฆรตฺตํ หิตาย สฺขายาติ ๑ เอวํ ภาณเต ๑ ตํ กิ มณฺเวถ สํพฺหา
 อิม ฐมา กุสฺสตา วา อกุสฺสตา วาติ ๑ กุสฺสตา ภาณเต ๑ สํวชฺชา วา
 อนวชฺชา วาติ ๑ อนวชฺชา ภาณเต ๑ วิญญุทฺทิตา วา วิญญูปฺปสฺสตุตา
 วาติ ๑ วิญญูปฺปสฺสตุตา ภาณเต ๑ สฺมตฺตา สฺมาทินฺนา หิตาย สฺขาย
 สํวตฺตุนฺตํ โน วา กถํ วา เขตฺถ โหตฺติ ๑ สฺมตฺตา ภาณเต สฺมา-

อวิชชาสวามี จิตฺตํ วิมฺมจฺจติ วิมฺมุตฺตมฺมํ วิมฺมุตฺตมิตฺติ ฌาณํ โหติ
 ฐีณา ชาภิ วุสฺสิตํ พุทฺทมจฺจริยํ กตํ ภรณํ ยํ นาปรํ อิตฺตคฺคตฺตาชาติ
 ปชานาติ โส เอวํ ปชานาติ อหุ ปุพฺเพ โถโก ตทหุ
 อภุสฺสํ โส เอตฺรหิ นตฺถิ อิจฺเจตํ กุสฺสํ อหุ ปุพฺเพ โทโส
 ... อหุ ปุพฺเพ โมโห ตทหุ อภุสฺสํ โส เอตฺรหิ นตฺถิ
 อิจฺเจตํ กุสฺสณฺติ อิติ โส ทิฏฺฐเสว ชมฺเม นิจฺจนาโค นิพฺพุโต สํติฏฺฐโต
 สฺส
 สฺส
 สฺส
 สฺส
 สฺส
 สฺส
 สฺส
 สฺส
 สฺส
 สฺส
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 สฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 สฺส
 ส

[๕๐๗] ๖๘ ตึณฺณมานิ ภิกฺขเว กถาวตฺถุณี กตฺมานิ ตึณิ อตฺตํ
 วา ภิกฺขเว อทฺธานํ อารพฺภ กถํ กถเยยฺย เอวํ อโหสิ อตฺตมทฺธรา-
 นนฺติ อนาถตํ วา ภิกฺขเว อทฺธานํ อารพฺภ กถํ กถเยยฺย เอวํ
 ภวิสฺสํติ อนาถตมทฺธรานนฺติ เอตฺรหิ วา ภิกฺขเว ปจฺจุปปนฺนํ
 อทฺธานํ อารพฺภ กถํ กถเยยฺย เอวํ โหติ เอตฺรหิ ปจฺจุปปนฺนนฺติ ๑
 กถาสํมุปายเคน ภิกฺขเว ปุคฺคโต เวทิตพฺโพ ยถิ วา กจฺโณ ยถิ
 วา อกจฺโณติ สจายํ ภิกฺขเว ปุคฺคโต ปณฺหํ ปฏฺฐโส สฺมาโน
 เอกํสํพฺยากรณํ ปณฺหํ น เอกํเสน พฺยากรโรติ วิภชฺชพฺยากรณํ
 ปณฺหํ น วิภชฺชพฺยากรโรติ ปฏฺฐปฺปจฺจุปปนฺนํ ปณฺหํ น ปฏฺฐปฺปจฺจุ-
 พฺยากรโรติ สจปณฺยํ ปณฺหํ น สจเปติ เอวํ สนฺตายํ ภิกฺขเว
 ปุคฺคโต อกจฺโณ โหติ สจ ปณฺยํ ภิกฺขเว ปุคฺคโต ปณฺหํ ปฏฺฐโส
 สฺมาโน เอกํสํพฺยากรณํ ปณฺหํ เอกํเสน พฺยากรโรติ วิภชฺชพฺยา-
 กรณํ ปณฺหํ วิภชฺชพฺยากรโรติ ปฏฺฐปฺปจฺจุปปนฺนํ ปณฺหํ ปฏฺฐปฺปจฺจุ-

มทฺทติ น อนฺุปรชคฺชติ น ชติคํ คณฺหาติ เอวํ สันฺุตาเย ภิกฺขเว
 ปุคฺคโต กจฺโณ โหติ ฯ กถาสํุปโยเคน ภิกฺขเว ปุคฺคโต เวทิตพฺโพ
 ยถิ วา สอฺุปนฺนิสํ ยถิ วา อนฺุปนฺนิสํติ อนฺุหิตสํโต ภิกฺขเว
 อนฺุปนฺนิสํ โหติ โสหิตสํโต สอฺุปนฺนิสํ โหติ สํ สอฺุปนฺนิสํ สํมาโน
 อภิธานาติ เอกํ ชมฺมุํ ปริธานาติ เอกํ ชมฺมุํ ปชหติ เอกํ ชมฺมุํ
 สจฺุณฺิกโรติ เอกํ ชมฺมุํ สํ อภิธานนฺุโต เอกํ ชมฺมุํ ปริธานนฺุโต
 เอกํ ชมฺมุํ ปชหนฺุโต เอกํ ชมฺมุํ สจฺุณฺิกโรนฺุโต เอกํ ชมฺมุํ สํมมา
 วิมฺบุตฺติํ สุสํติ ฯ เอกทตฺถา ภิกฺขเว กถา เอกทตฺถา มนฺุตนา เอกทตฺถา
 อฺุปนฺนิสํ เอกทตฺถํ สํตาวธานํ ยถิทํ อนฺุปาทา จิตฺตสํสํ วิโมกฺโขติ ฯ

เย วิรุทฺธา สํตฺถปนฺนติ

วินิวิจฺฐจํ สํมฺุสํติตา

อนฺุริยคฺคณมาสํชฺช

อณฺุโปณณฺุณวิจฺจเรสีโน

ทฺุพฺภาสํติคํ วิกฺขติคํ

สํมฺุปโมหํ ปราชยํ

อณฺุณมณฺุณยาภินนฺุทฺทติ

คทวิโย กถนาจเร ฯ

สํเจ จสํสํ กถากาโม

กาถมณฺุณยาย ปณฺุจฺจิโต

ชมฺมุณฺุชฺชปฺปฏิสํยฺยตฺตา

ยา อฺุริยจริตา กถา

คํ กถํ กถเย ชีโว

อวิรุทฺโฆ อนฺุสํสํติโต

อนฺุทฺติณฺุณเนน มนฺุตา

อปฺพาโส อสํหาโส

อนฺุสํยฺยมาโน สํ

สํมฺุททณฺุณยาย ภาสํติ

สํภาสํติคํ อนฺุโมเทยฺย

ทฺุพฺภาจฺเ นวปสาทเย

อฺุปารมฺุภํ น สิกฺขเยยฺย

ชติคณฺุจ น คาหเย

นาภิเว นามิทุเท น วาจิ ปยุติ ภณ ๑
 อญฺณานตฺถํ ปสํพตฺถํ สติ เว โหติ มนฺตนา
 เขวฺ ไซ อริยา มนฺเตนฺติ เขธา อริยานมนฺตนา
 เขตทญฺญา เมธาวี น สฺมุตฺเตยฺย มนฺตयेติ ๑

[๕๐๘] ๖๘ สเจ ภิกฺขเว อญฺเจตฺติตฺติยา ปริพฺพาชกา เขวฺ ปุจฺเจยฺย
 ตโยเม ชาวฺโส ชมฺมา กตเม ตโย วาโค โทโส โมโห อิม
 ไซ ชาวฺโส ตโย ชมฺมา อิมสฺส ชาวฺโส ตินฺนํ ชมฺมานํ โก
 วิโส โก อธิปฺปายโส ก็ นานาภณนฺติ เขวฺ ปุจฺจา ตุมฺहे
 ภิกฺขเว เตสฺส อญฺเจตฺติตฺติยานํ ปริพฺพาชกานํ กิณฺติ พฺยากรยฺยาถาติ ๑
 ภควํมฺตกา โน ภนฺเต ชมฺมา ภควํเนตฺติกา ภควํปฺปิจฺจธนา สํช
 วต ภนฺเต ภควนฺตฺเตยว ปฺปฏิกาสฺส เขตฺตํ ภาสิตฺตํ อตฺถโก ภควโต
 สฺสวา ภิกฺขุ ชาเรตฺตํนํตฺติ ๑ เตนฺทิ ภิกฺขเว สฺสณฺณํ สํชกํ มนฺตโรก
 ภาสิตฺตํนํตฺติ ๑ เขวฺ ภนฺเตติ ไซ เต ภิกฺขุ ภควโต ปจฺจสฺสํ ๑
 ภควา เขตทโวจ สเจ ภิกฺขเว อญฺเจตฺติตฺติยา ปริพฺพาชกา เขวฺ
 ปุจฺเจยฺย ตโยเม ชาวฺโส ชมฺมา กตเม ตโย วาโค โทโส
 โมโห อิม ไซ ชาวฺโส ตโย ชมฺมา อิมสฺส ชาวฺโส ตินฺนํ
 ชมฺมานํ โก วิโส โก อธิปฺปายโส ก็ นานาภณนฺติ เขวฺ ปุจฺจา
 ตุมฺहे ภิกฺขเว เตสฺส อญฺเจตฺติตฺติยานํ ปริพฺพาชกานํ เขวฺ พฺยากรยฺยาถ
 วาโค ไซ ชาวฺโส อปฺปสํวชฺช ทนฺทวิวาคี โทโส มหาสํวชฺช
 อธิปฺปวิวาคี โมโห มหาสํวชฺช ทนฺทวิวาคีติ ๑ โก ปนาวฺโส เหตุ

โก ปจฺจโย เยน อนุปฺปนฺโน วา วาโค อุปฺปชฺชติ อุปฺปนฺโน วา
 วาโค ภิยฺโยภาวาย เวปฺตุถาย ลํวตฺตตํ ๑ สฺสณนิมิตฺตุนฺติสฺส วจฺนํ
 ตสฺส สฺสณนิมิตฺตํ อโยนิสํ มนสิกาโรโต อนุปฺปนฺโน เจว วาโค อุปฺปชฺชติ
 อุปฺปนฺโน ๑ วาโค ภิยฺโยภาวาย เวปฺตุถาย ลํวตฺตตํ อโย ๒ อวฺสุโส
 เหตุ อโย ปจฺจโย เยน อนุปฺปนฺโน วา วาโค อุปฺปชฺชติ อุปฺปนฺโน
 วา วาโค ภิยฺโยภาวาย เวปฺตุถาย ลํวตฺตตํ ๑ โก ปนฺนวฺสุโส เหตุ
 โก ปจฺจโย เยน อนุปฺปนฺโน วา โทโส อุปฺปชฺชติ อุปฺปนฺโน วา
 โทโส ภิยฺโยภาวาย เวปฺตุถาย ลํวตฺตตํ ๑ ปฏฺฐนิมิตฺตุนฺติสฺส วจฺนํ
 ตสฺส ปฏฺฐนิมิตฺตํ อโยนิสํ มนสิกาโรโต อนุปฺปนฺโน เจว โทโส
 อุปฺปชฺชติ อุปฺปนฺโน ๑ โทโส ภิยฺโยภาวาย เวปฺตุถาย ลํวตฺตตํ อโย
 ๒ อวฺสุโส เหตุ อโย ปจฺจโย เยน อนุปฺปนฺโน วา โทโส อุปฺปชฺชติ
 อุปฺปนฺโน วา โทโส ภิยฺโยภาวาย เวปฺตุถาย ลํวตฺตตํ ๑ โก ปนฺนวฺสุโส
 เหตุ โก ปจฺจโย เยน อนุปฺปนฺโน วา โมโห อุปฺปชฺชติ อุปฺปนฺโน
 วา โมโห ภิยฺโยภาวาย เวปฺตุถาย ลํวตฺตตํ ๑ อโยนิสํ มนสิกาโรติสฺส
 วจฺนํ ตสฺส อโยนิสํ มนสิกาโรโต อนุปฺปนฺโน เจว โมโห อุปฺปชฺชติ
 อุปฺปนฺโน ๑ โมโห ภิยฺโยภาวาย เวปฺตุถาย ลํวตฺตตํ อโย ๒
 อวฺสุโส เหตุ อโย ปจฺจโย เยน อนุปฺปนฺโน วา โมโห อุปฺปชฺชติ
 อุปฺปนฺโน วา โมโห ภิยฺโยภาวาย เวปฺตุถาย ลํวตฺตตํ ๑ โก ปนฺนวฺสุโส
 เหตุ โก ปจฺจโย เยน อนุปฺปนฺโน วา วาโค อุปฺปชฺชติ อุปฺปนฺโน

ครหาช วา ปพฺพชาชนาย วา พทวมฺหิ พตฺตโก อิตฺถิํ ตถํ อกฺขณํ
 อิตฺถิสฺสเม โธภาชา โธภาณิทานา โธภสฺสมฺพทยา โธภปฺปจฺจยา อเนเก ปาปกา
 อกฺขณตา ฐมฺมา สํมฺภวณฺติ ฯ ยถํ ภิกฺขเว โทโส ตถํ อกฺขณํ
 ยถํ ทฺวโง อภิสํขโรติ กาเยน วาจาย มนสา ตถํ อกฺขณํ ยถํ
 ทฺวโง โทเสน อภิกฺโข ปริยาทินฺนจฺจุโต ปรสุตฺตํ อสฺสตา ทฺวขํ อปฺปทฺหิติ
 วเรน วา พนฺนเรน วา ฌานียา วา ครหาช วา ปพฺพชาชนาย วา
 พทวมฺหิ พตฺตโก อิตฺถิํ ตถํ อกฺขณํ อิตฺถิสฺสเม โธสฺสา โธสฺสณิทานา
 โธสฺสสฺมฺพทยา โธสฺสปฺปจฺจยา อเนเก ปาปกา อกฺขณตา ฐมฺมา สํมฺภวณฺติ ฯ
 ยถํ ภิกฺขเว โมหิ ตถํ อกฺขณํ ยถํ มฺหุโห อภิสํขโรติ กาเยน
 วาจาย มนสา ตถํ อกฺขณํ ยถํ มฺหุโห โมहेन อภิกฺโข ปริยา-
 ทินฺนจฺจุโต ปรสุตฺตํ อสฺสตา ทฺวขํ อปฺปทฺหิติ วเรน วา พนฺนเรน วา
 ฌานียา วา ครหาช วา ปพฺพชาชนาย วา พทวมฺหิ พตฺตโก อิตฺถิํ
 ตถํ อกฺขณํ อิตฺถิสฺสเม โมหสา โมหณิทานา โมหสฺสมฺพทยา โมหปฺปจฺจยา
 อเนเก ปาปกา อกฺขณตา ฐมฺมา สํมฺภวณฺติ ฯ เอวฺวโป จายํ ภิกฺขเว
 ปุคฺคโต อจฺจุติ อภาทวาทํคิํ อภฺตวาทํคิํ อนตฺถวาทํคิํ อธมฺมวาทํคิํ
 อวินยวาทํคิํ กถฺมา จายํ ภิกฺขเว เอวฺวโป ปุคฺคโต อจฺจุติ อภาท-
 วาทํคิํ อภฺตวาทํคิํ อนตฺถวาทํคิํ อธมฺมวาทํคิํ อวินยวาทํคิํ ตถา-
 หํ ภิกฺขเว ปุคฺคโต ปรสุตฺตํ อสฺสตา ทฺวขํ อปฺปทฺหิติ วเรน วา พนฺนเรน
 วา ฌานียา วา ครหาช วา ปพฺพชาชนาย วา พทวมฺหิ พตฺตโก อิตฺถิํ
 ภูเตสฺส ๒ ปน อจฺจุมาโน อวชานาติ โน ปฏฺฐิชาเนติ อญฺเฏน

มนสา ตทมี กุสฺสํ ยทมี อตุทฺโธ โธเกน อนภิกฺขโต อปริยาทินฺนจิตฺโต
 น ปรสฺสํ อสฺสตา ทุกฺขํ อุปททติ วเชน วา พนฺนเชน วา ชานินา วา
 ครหาย วา ปพฺพชาชนาย วา พลวมฺหิ พตฺตโก อิตฺถิ ตทมี กุสฺสํ
 อิตฺติสฺสํเม อโธภชา อโธภนิตานา อโธภสฺมทฺธา อโธภปจฺจยา อเนเก
 กุสฺสตา ฐมฺมา สฺมภวณฺติ ฯ ยทมี ภิกฺขเว อโธโส ตทมี กุสฺสํ
 ยทมี อตุทฺโธ อภิสํขโรติ กาเยน วาจาย มนสา ตทมี กุสฺสํ ยทมี
 อตุทฺโธ โทเสน อนภิกฺขโต อปริยาทินฺนจิตฺโต น ปรสฺสํ อสฺสตา ทุกฺขํ
 อุปททติ วเชน วา พนฺนเชน วา ชานินา วา ครหาย วา ปพฺพชาชนาย
 วา พลวมฺหิ พตฺตโก อิตฺถิ ตทมี กุสฺสํ อิตฺติสฺสํเม อโธสชา อโธส-
 นิตานา อโธสสฺมทฺธา อโธสปจฺจยา อเนเก กุสฺสตา ฐมฺมา สฺมภวณฺติ ฯ
 ยทมี ภิกฺขเว อโมโห ตทมี กุสฺสํ ยทมี อมฺพุโห อภิสํขโรติ
 กาเยน วาจาย มนสา ตทมี กุสฺสํ ยทมี อมฺพุโห โมहेन อนภิกฺขโต
 อปริยาทินฺนจิตฺโต น ปรสฺสํ อสฺสตา ทุกฺขํ อุปททติ วเชน วา พนฺนเชน
 วา ชานินา วา ครหาย วา ปพฺพชาชนาย วา พลวมฺหิ พตฺตโก อิตฺถิ
 ตทมี กุสฺสํ อิตฺติสฺสํเม อโมหชา อโมहनิตานา อโมหสฺมทฺธา อโมห-
 ปจฺจยา อเนเก กุสฺสตา ฐมฺมา สฺมภวณฺติ ฯ เอวฺวโร ภายํ ภิกฺขเว
 ปุคฺคโต อจฺจุจติ กาลวาทํคิยํ ภูตวาทํคิยํ อตฺตวาทํคิยํ ฐมฺมวาทํคิยํ
 วินยวาทํคิยํ กถฺมา ภายํ ภิกฺขเว เอวฺวโร ปุคฺคโต อจฺจุจติ กาลวาทํคิยํ
 ภูตวาทํคิยํ อตฺตวาทํคิยํ ฐมฺมวาทํคิยํ วินยวาทํคิยํ ตถาหํ ภิกฺขเว
 ปุคฺคโต น ปรสฺสํ อสฺสตา ทุกฺขํ อุปททติ วเชน วา พนฺนเชน วา

ธานียา วา ครหาย วา ปพพาชนาย วา พทวมุหิ พตฺตโก อิตฺถิ
 ภูเตน โห ปน อรุจฺจมาโน ปฏิจานาติ โน อวชานาติ อภูเตน
 อรุจฺจมาโน ธาตฺตปเป กโรติ ตสฺส นิพฺเพชฺณาย อิตฺติเปตํ อตฺตจฺฉํ อิตฺติเปตํ
 อภฺตฺตญฺติ ตสฺมา เอวฺวโป ปุคฺคโก อรุจฺจติ กาถวาทํคิมี ภูตวาทํคิมี
 อตฺตวาทํคิมี ฐมฺมวาทํคิมี วินยวาทํคิมี ฯ เอวฺวปฺปสฺสํ ภิกฺขเว ปุคฺคตสฺสํ
 โลกชา ปาปกา อกฺุสฺสา ฐมฺมา ปหีนา อฺุจฺฉินฺนํมฺมตา ตาถาวตฺตูกฺตา
 อนกาวํ กตา อายตฺตํอนุปฺปาทฐมฺมา ทิฏฺฐเชว ฐมฺเม สฺสํ วิหริติ
 อวิฆาตํ อนุปายาสํ อปฺริพาหํ ทิฏฺฐเชว ฐมฺเม ปรีนิพฺพายติ โทสฺสา
 ฯ เป ฯ โมหสา ปาปกา อกฺุสฺสา ฐมฺมา ปหีนา อฺุจฺฉินฺนํมฺมตา ตาถา-
 วตฺตูกฺตา อนกาวํ กตา อายตฺตํอนุปฺปาทฐมฺมา ทิฏฺฐเชว ฐมฺเม สฺสํ
 วิหริติ อวิฆาตํ อนุปายาสํ อปฺริพาหํ ทิฏฺฐเชว ฐมฺเม ปรีนิพฺพายติ ฯ
 เสยฺยถามี ภิกฺขเว ตํโต วา ชโว วา ฆนฺทโน วา ตํหิ มาตฺตวาทาหิ
 อฺุทฺธเสโต ปรีโยนฺทโร ธตฺต ปรีโส อากฺุญฺญเยยฺย กุทฺทาทปฺปฏิกํ อาทาย
 โส ตํ มาตฺตวาทตํ มฺมเต ฉินฺนํเยยฺย มฺมเต เณตฺวา ปตฺธิญฺญเยยฺย ปตฺธิ-
 ญฺญิตฺวา มฺมตานิ อฺุทฺธเรยฺย อนฺตมโส อฺุสฺสึรนาพมตฺตานีมี โส ตํ
 มาตฺตวาทตํ ฆนฺทาทฆนฺทิกํ ฉินฺนํเยยฺย ฆนฺทาทฆนฺทิกํ เณตฺวา ฆาเลยฺย
 ฆาเลตฺวา สกฺกิกํ กเรยฺย สกฺกิกํ กริตฺวา วาตาตเป วิโสเสยฺย
 วาตาตเป วิโสเสตฺวา อคฺคินา จาเหยฺย อคฺคินา จาหิตฺวา มสฺสํ
 กเรยฺย มสฺสํ กริตฺวา มหาวาเต วา โอณฺญเยยฺย นทียา วา สฺสํโสตาย
 ปวาเหยฺย เอวฺมสฺสํ ตา ภิกฺขเว มาตฺตวาทตา อฺุจฺฉินฺนํมฺมตา ตาธา-

วตฺตูกตา อนภาวํ กตา อายตฺตฺอนุปฺปาทมฺมา เอวเมว ๒ ภิกฺขเว
 เหววรูปสฺส ปุคฺคตสฺส โถภชา ปาปกา อกฺุสฺสา มฺมา ปหฺนํ อจฺ-
 ฉินฺนมนฺตา ตาตาวตฺตูกตา อนภาวํ กตา อายตฺตฺอนุปฺปาทมฺมา ทิฏฺฐเฐ
 มฺเม สฺขํ วิหริตี อวิชาตํ อนุปายาสํ อปฺริหาหํ ทิฏฺฐเฐ มฺเม
 ปรีนิพฺพายตี โทสฺสา ๑ เป ๑ โมหสา ปาปกา อกฺุสฺสา มฺมา
 ปหฺนํ อจฺฉินฺนมนฺตา ตาตาวตฺตูกตา อนภาวํ กตา อายตฺตฺอนุปฺปาทมฺมา
 ทิฏฺฐเฐ มฺเม สฺขํ วิหริตี อวิชาตํ อนุปายาสํ อปฺริหาหํ ทิฏฺฐเฐ
 มฺเม ปรีนิพฺพายตี ๑ อิมานิ ๒ ภิกฺขเว ตึณิ กุสฺสณฺณํตี ๑

[๕๓๐] ๗๗. เถกํ สมฺมํ ภควา สํวตฺถิยํ วิหริตี ปุพฺพาวราเม
 มิคฺคาจฺจมาตฺตฺปาสาเถ ๑ อถ ๒ วิสํชา มิคฺคาจฺจมาตฺตา ตทหุโปสฺสเถ เยน
 ภควา เตนฺนปฺสํกมิ อฺปสํกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ
 นิสฺสํตี เอกมนฺตํ นิสฺสนฺ ๒ วิสํชา มิคฺคาจฺจมาตฺรํ ภควา เอตทโวจ
 หนฺนท กุโธ นุ ตฺวํ วิสํชาเอ อากฺุณฺณํ ทิชา ทิวสฺสํตี ๑ อฺปสฺสตาหํ
 ภาเน อชฺช อฺปวธํมิตี ๑ ตโยเม วิสํชาเอ อฺปสฺสตา กตเม ตโย
 โคปาทกฺุโปสฺสโก นิคฺคณฺญโปสฺสโก อวียโปสฺสโก ๑ กถญฺ ๑ วิสํชาเอ โคปาท-
 กฺุโปสฺสโก โหตี เสงฺยณานิ วิสํชาเอ โคปาทโก สํยณฺนหฺสเม สํมิ-
 กานํ คาโว นิยฺยาเทตฺวา อิติ ปฏฺิสทฺตฺจกฺุชตี อชฺช ๒ คาโว
 อมฺุสฺสมิณฺจ อมฺุสฺสมิณฺจ ปเทเส จรฺิสฺส อมฺุสฺสมิณฺจ อมฺุสฺสมิณฺจ ปเทเส
 ปานิยานิ ปิวิสฺส เสงฺยทานิ คาโว อมฺุสฺสมิณฺจ อมฺุสฺสมิณฺจ ปเทเส
 จรฺิสฺสณฺตี อมฺุสฺสมิณฺจ อมฺุสฺสมิณฺจ ปเทเส ปานิยานิ ปิวิสฺสณฺตี

ปุคฺคทาโร อโย มยฺหํ ภคฺคทาโร โสมี ฆานาติ อโย มยฺหํ ปุคฺค-
 ทาโรติ ฆานาติ โส ปณฺธสฺส ทาสกมฺมกรโปรธํ อโย อมฺหากํ
 อโยโยติ โสมี ฆานาติ อโย มยฺหํ ทาสกมฺมกรโปรธํ อโย
 ยสฺสมี สมนเย สจฺเจ สมาทเปตพฺพา มุถํวาเท ตสฺสมี สมนเย สมาทเปติ
 อิทมฺสฺส มุถํวาตสฺสมี วทามิ โส ตสฺสํ รัตติยา อจฺจเยน เต
 โภเค อทินฺนํเยว ปริภุชฺชติ อิทมฺสฺส อทินฺนาทานสฺสมี วทามิ เอวํ
 โส วิธํว นิคฺคณฺสุโปสโก โหติ เอวํ อฺปฺปวฺคฺโค โส วิธํว
 นิคฺคณฺสุโปสโก น มหฺบฺโง โหติ น มหาธํโส น มหาสุตฺติโก น
 มหาวิปฺสวโร ฯ กถญฺจ วิธํว อริยฺโปสโก โหติ อฺปฺปกฺกิตฺติจฺจฺจสฺส
 วิธํว จิตฺตสฺส อฺปฺปกฺกเมว ปริโยทปนา โหติ กถญฺจ วิธํว
 อฺปฺปกฺกิตฺติจฺจฺจสฺส จิตฺตสฺส อฺปฺปกฺกเมว ปริโยทปนา โหติ อิท วิธํว
 อริยสํวโร ตถาคคํ อนุสฺสเรติ อิตฺถี โส ภคฺวา อรหํ สมนาสฺม-
 พุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สคฺโค โลกวิทู อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสํวโร
 สคฺคา เทวมนุสฺสํวโร พุทฺโธ ภคฺวาติ ตสฺส ตถาคคํ อนุสฺสเรติ
 จิตฺตํ ปสฺสติ ปาโมจฺยํ อฺปฺปชฺชติ เย จิตฺตสฺส อฺปฺปกฺกิตฺเตสา เต
 ปหิณฺนติ เสยฺยถาปํ วิธํว อฺปฺปกฺกิตฺติจฺจฺจสฺส สฺสสฺส อฺปฺปกฺกเมว
 ปริโยทปนา โหติ กถญฺจ วิธํว อฺปฺปกฺกิตฺติจฺจฺจสฺส สฺสสฺส อฺปฺปกฺก-
 เมว ปริโยทปนา โหติ กถญฺจ ปฏิจฺจ มตฺติกญฺจ ปฏิจฺจ
 อุกกญฺจ ปฏิจฺจ ปุริสสฺส จ คชฺชํ วายามํ ปฏิจฺจ เอวํ โส
 วิธํว อฺปฺปกฺกิตฺติจฺจฺจสฺส สฺสสฺส อฺปฺปกฺกเมว ปริโยทปนา โหติ เอวเมว

ปฏิจฺจุ ฉาริกณฺจุ ปฏิจฺจุ วาถณฺจุทณฺจุ ปฏิจฺจุ ปุริสํสํ ๑ ศุขํ
 วายามํ ปฏิจฺจุ เอวํ โห วิสาเซ อุกฺกตฺติชฺสํสํ อาทาสํสํ
 อุกฺกตฺติชฺสํสํ ปรีโยทปนา โหติ เอวเมว โห วิสาเซ อุกฺกตฺติชฺสํสํ
 จิตฺตํสํ อุกฺกตฺติชฺสํสํ ปรีโยทปนา โหติ กถณฺจุ วิสาเซ อุกฺกตฺติชฺสํสํ
 จิตฺตํสํ อุกฺกตฺติชฺสํสํ ปรีโยทปนา โหติ อธิ วิสาเซ อริยสํวโก
 อตฺตโน สํธานิ อนนฺตํสํสํสํ อชณฺทานิ อจฺฉิตฺตํสํ... สมนํสํสํสํสํ
 สํสํสํ สํสํ อนนฺตํสํสํสํ จิตฺตํ ปสํสํสํ ปามุขํ อุกฺกตฺติชฺสํสํ
 จิตฺตํสํ อุกฺกตฺติชฺสํสํ เติ ปหิณฺนํสํ อธิ อจฺฉิตฺตํ วิสาเซ อริยสํวโก
 สํสํสํสํ อุกฺกตฺติชฺสํสํ สํสํสํ สํสํสํ สํสํสํ สํสํสํ อารพฺภา จิตฺตํ
 ปสํสํสํ ปามุขํ อุกฺกตฺติชฺสํสํ เติ จิตฺตํสํ อุกฺกตฺติชฺสํสํ เติ ปหิณฺนํสํ
 เอวํ โห วิสาเซ อุกฺกตฺติชฺสํสํ จิตฺตํสํ อุกฺกตฺติชฺสํสํ ปรีโยทปนา
 โหติ ๑ อุกฺกตฺติชฺสํสํ วิสาเซ จิตฺตํสํ อุกฺกตฺติชฺสํสํ ปรีโยทปนา โหติ
 กถณฺจุ วิสาเซ อุกฺกตฺติชฺสํสํ จิตฺตํสํ อุกฺกตฺติชฺสํสํ ปรีโยทปนา
 โหติ อธิ วิสาเซ อริยสํวโก เทวตา อนนฺตํสํสํ สํสํ เทวา
 จาตุมฺหาราชิกา สํสํ เทวา ตาวคํสํ สํสํ เทวา
 ยามา สํสํ เทวา ศุคฺคิยา สํสํ เทวา นิมนฺตํสํสํ สํสํ
 เทวา ปรมิณฺตํสํสํสํ สํสํ เทวา พุทฺธํสํสํ สํสํ เทวา
 ตทฺตํสํ ยถารูปาย สํสํสํ สมนํสํสํสํ ตา เทวตา อิติ จุตา
 ตทฺตํสํสํ มยฺหิณฺนํ ตถารูปา สํสํ สํสํสํ ยถารูปํ สํสํ
 สมนํสํสํสํ ตา เทวตา อิติ จุตา ตทฺตํสํสํ มยฺหิณฺนํ ตถารูปํ

จุตา อตุตฺตปณฺนา มยฺหิ คถารุปา ปณฺณา สํวิชฺชตฺติ ตสฺส
 อตุตฺตโน จ ตาตฺตญฺจ เทวตานํ ตํทฺธญฺจ ตํตฺตญฺจ สุตฺตญฺจ จาคญฺจ
 ปณฺณญญฺจ อนฺตฺตสฺสโรจ จิตฺตํ ปสฺสทฺติ ปามุชฺชํ อฺปฺปชฺชทฺติ เย
 จิตฺตสฺส อฺปฺปกฺกิเตสฺสา เท ปหิยฺนฺติ อยฺม วุจฺจติ วิสาเช อริยสํวโก
 เทวตฺตโปสฺสํ อฺปฺปวสฺสติ เทวตาหิ ตํทฺธิ สํวสฺสติ เทวตา จสฺส อารพฺผ
 จิตฺตํ ปสฺสทฺติ ปามุชฺชํ อฺปฺปชฺชทฺติ เย จิตฺตสฺส อฺปฺปกฺกิเตสฺสา เท
 ปหิยฺนฺติ เถวํ โห วิสาเช อฺปฺปกฺกิถิฏฺฐสฺส จิตฺตสฺส อฺปฺปกฺกเมน
 ปริโยทปนฺนา โหติ ฯ ๑ ๓ โห สํ วิสาเช อริยสํวโก อิติ ปฏิสณฺ-
 จิฏฺฐติ ยาวชฺฉํ อรหฺนฺโต ปาณาติปาทํ ปหาย ปาณาติปาทา ปฏิวีรตา
 นิหิตทณฺหา นิหิตสฺสตุลา ตชฺชํ ทยาปณฺนา สํพฺพปาณญฺจทิตานุกมฺปํ
 วิหรนฺติ อหฺมปชฺช อิมญฺจ รคฺคํ อิมญฺจ ทิวสํ ปาณาติปาทํ
 ปหาย ปาณาติปาทา ปฏิวีโร นิหิตทณฺโห นิหิตสฺสตุโล ตชฺชํ ทยา-
 ปณฺโน สํพฺพปาณญฺจทิตานุกมฺปํ วิหรามิ อิมินาปิ อญฺเณน อรหํ
 อนุกโรมิ อฺปฺปสฺสโถ จ เม อฺปฺปวคฺโค ภวิสฺสติ ฯ ยาวชฺฉํ อรหฺนฺโต
 อทินฺนาทานํ ปหาย อทินฺนาทานา ปฏิวีรตา ทินฺนาทายํ ทินฺนปฺยาฏิถฺชํ
 อเถเนน สํจิฏฺฐเตน อคฺคตนา วิหรนฺติ อหฺมปชฺช อิมญฺจ รคฺคํ
 อิมญฺจ ทิวสํ อทินฺนาทานํ ปหาย อทินฺนาทานา ปฏิวีโร ทินฺนาทายํ
 ทินฺนปฺยาฏิถฺชํ อเถเนน สํจิฏฺฐเตน อคฺคตนา วิหรามิ อิมินาปิ อญฺเณน
 อรหํ อนุกโรมิ อฺปฺปสฺสโถ จ เม อฺปฺปวคฺโค ภวิสฺสติ ฯ ยาวชฺฉํ
 อรหฺนฺโต อพฺรหฺมจริยํ ปหาย พฺรหฺมจาริ อาราการิ วิรตา เมถุนา ความขมฺมา

อหมุปชฺช อิมญฺจ รตฺถิ อิมญฺจ ทิวสํ อพฺรหฺมจฺริยํ ปหาย พฺรหฺมจาร์
 อาราจารย์ วิวิโต เมถุนา คามธมฺมา อิมินาปิ องฺเคน อรหตํ อนุกโรมิ
 อุโปสโก ๑ เม อุปฺปตุโก ภวิสฺสตี ๑ ยาวชฺฉิํ อรหฺนโต มุสฺสวาทํ
 ปหาย มุสฺสวาทา ปฏิวิรตา สจฺจวาทํ สจฺจสฺสนฺธา เกตา ปจฺจยิกา
 อวิสฺสวาทกา โลกสุลล อหมุปชฺช อิมญฺจ รตฺถิ อิมญฺจ ทิวสํ มุสฺสวาทํ
 ปหาย มุสฺสวาทา ปฏิวิโรตา สจฺจวาทํ สจฺจสฺสนฺโธ เกโต ปจฺจยิกो
 อวิสฺสวาทโก โลกสุลล อิมินาปิ องฺเคน อรหตํ อนุกโรมิ อุโปสโก
 ๑ เม อุปฺปตุโก ภวิสฺสตี ๑ ยาวชฺฉิํ อรหฺนโต สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจํ
 ปหาย สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจํ ปฏิวิรตา อหมุปชฺช อิมญฺจ รตฺถิ
 อิมญฺจ ทิวสํ สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจํ ปหาย สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจํ
 ปฏิวิโรตา อิมินาปิ องฺเคน อรหตํ อนุกโรมิ อุโปสโก ๑ เม
 อุปฺปตุโก ภวิสฺสตี ๑ ยาวชฺฉิํ อรหฺนโต เอกภคฺติกา รตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 วิกาตโกชนา อหมุปชฺช อิมญฺจ รตฺถิ อิมญฺจ ทิวสํ เอกภคฺติโก
 รตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต วิโรตา วิกาตโกชนา อิมินาปิ องฺเคน อรหตํ อนุกโรมิ
 อุโปสโก ๑ เม อุปฺปตุโก ภวิสฺสตี ๑ ยาวชฺฉิํ อรหฺนโต นจฺจคฺคิ-
 วาทิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต มาถาคณฺหวิเลปนชาธณมณฺหณฺหณฺหณฺหณฺหณฺหณฺหณฺหณฺหณ
 ปฏิวิรตา อหมุปชฺช อิมญฺจ รตฺถิ อิมญฺจ ทิวสํ นจฺจคฺคิ-
 วาทิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต มาถาคณฺหวิเลปนชาธณมณฺหณฺหณฺหณฺหณฺหณฺหณฺหณฺหณ
 ปฏิวิโรตา อิมินาปิ องฺเคน อรหตํ อนุกโรมิ อุโปสโก ๑ เม
 อุปฺปตุโก ภวิสฺสตี ๑ ยาวชฺฉิํ อรหฺนโต อจฺจาสยณมมหาสยณํ ปหาย
 อจฺจาสยณมมหาสยณา ปฏิวิรตา

นี้จเสยฺยํ กปฺเปเนติ มนฺจเก วา ตินฺสนฺถารเก วา อหฺมปชฺช
 อิมนฺจ รคฺติ อิมนฺจ ทิวสํ อจฺจุจฺฉยนมหาตฺถนํ ปหาย อจฺจุจฺฉยน-
 มหาตฺถนา ปฏฺวิโรโต นี้จเสยฺยํ กปฺเปมิ มนฺจเก วา ตินฺสนฺถารเก วา
 อิมินาปี อญฺเคน อรหํ อนฺนโรมิ อฺโปสโส จ เม อฺปวฺตุโ
 ภวิสฺสํคํติ ฯ เอวํ โข วิสาเช อริยฺโปสโส โหติ เอวํ อฺปวฺตุโ
 โข วิสาเช อริยฺโปสโส มหฺปฺโส โหติ มหานิสฺโส มหาชฺติโก มหา-
 วิปฺผาโร กัวมหฺปฺโส โหติ กัวมหานิสฺโส กัวมหาชฺติโก
 กัวมหาวิปฺผาโร เสยฺยถาปี วิสาเช โย อิมสํ โสฬสํนํ มหาชนปทานํ
 ปหุตฺสํตฺตรตนานํ อิสฺสํริยาธิปจฺจํ ราชํ กาเรยฺย เสยฺยถิํ อญฺคานํ
 มกฺขานํ กาสินํ โกสฺถานํ วชฺชนํ มถฺถานํ เจตฺถํ วีสานํ กฺุณํ ปญฺจาถานํ
 มจฺจนํ สฺรฺเสณานํ อสฺสํถานํ อวณฺตํ ฌนฺทาวานํ กมฺโพชานํ อฏฺฐจฺก-
 สมนฺนาคตฺสํ อฺโปสํตฺสํ เขตํ กถฺถํ นาคุมฺติ โสฬสํ ตํ กิธฺสํ
 เหตุ กปณํ วิสาเช มานุสํกํ ราชํ ติพฺพํ สฺวํ อฺปนินาย ฌานิ
 วิสาเช มานุสํกานิ ปญฺญาสํ วสฺสํถานิ จาตุมฺมหาราชิกานํ เทวานํ
 เอโส เอโก รคฺติทิวโ ทย รคฺติยา ติสฺสํทศิโย มาโส เตน
 มาเสณ ทฺวาทสํมาสีโย สํวจฺฉโร เตน สํวจฺฉเรน ทิพฺพานิ ปญฺจ
 วสฺสํตฺถานิ จาตุมฺมหาราชิกานํ เทวานํ ฌายฺปฺปมาณํ ฌานํ โข ปเนติ
 วิสาเช วิชฺชติ ยํ อิทฺเทจฺโจ อิตฺถํ วา ปฺริโส วา อฏฺฐจฺกสมนฺนาคตํ
 อฺโปสํกํ อฺปวสฺสํตฺถา กายสฺสํ ฌาตา ปรมฺมมรณา จาตุมฺมหาราชิกานํ

เทวานี สหพยุคตํ อุปปชฺชเชยฺย อิทํ โข ปเนตํ วิสาเฆ ส่นุชย
 ภาสิตํ กปณํ มานุสํกํ รชฺชํ ทิพฺพํ สຸຂໍ ອຸປັນຶຍາຍ ຯ ຍິ ວິສາເຂ
 ມານຸສັກ ວຸຣຸດສັກ ຕາວຕິດານິ ເຫວນີ ເອໂສ ເອໂກ ຣຕຸຕິນຸທິໂວ ຕາຍ
 ຣຕຸຕິຍາ ຕິດຣຕຸຕິໂຍ ມາໂສ ເຕນ ມາເສນ ທຸວາທສມາສິໂຍ ສົວຈຸນໂ
 ເຕນ ສົວຈຸນເນນ ທິພຸພັ ວຸຣຸດສັກສຸດສັກ ຕາວຕິດານິ ເຫວນີ ອາຍຸປຸປມານິ
 ຈານິ ໂຂ ປເນຕິ ວິສາເຂ ວິຊຸຊຕິ ຍິ ອິເຄກຊຸໂຈ ອິຕຸດິ ວາ ປຸຣິໂສ
 ວາ ອງຸຈັກສມນຸນາຄຕິ ອຸປໂສຕິ ອຸປວສິຕຸວາ ກາຍສຸດ ເກຫາ ປຣມຸມຣນາ
 ຕາວຕິດານິ ເຫວນີ ສັກພຸຍຕິ ອຸປປຊເຍຍ ອຶທິ ໂຂ ປເນຕິ ວິສາເຂ
 ສ່ນຸຊຍ ກາສິຕິ ກປນິ ມານຸສັກ ຣຊຸຸ ທິພຸພັ ສຸຂໍ ອຸປັນຶຍາຍ ຯ ຍານິ
 ວິສາເຂ ມານຸສັກນິ ເທວ ວຸຣຸດສັກນິ ຍາມານິ ເຫວນີ ເອໂສ ເອໂກ
 ຣຕຸຕິນຸທິໂວ ຕາຍ ຣຕຸຕິຍາ ຕິດຣຕຸຕິໂຍ ມາໂສ ເຕນ ມາເສນ ທຸວາທສ-
 ມາສິໂຍ ສົວຈຸນໂ ເຕນ ສົວຈຸນເນນ ທິພຸພານິ ເທວ ວຸຣຸດສັກສຸດສັກນິ
 ຍາມານິ ເຫວນີ ອາຍຸປຸປມານິ ຈານິ ໂຂ ປເນຕິ ວິສາເຂ ວິຊຸຊຕິ
 ຍິ ອິເຄກຊຸໂຈ ອິຕຸດິ ວາ ປຸຣິໂສ ວາ ອງຸຈັກສມນຸນາຄຕິ ອຸປໂສຕິ
 ອຸປວສິຕຸວາ ກາຍສຸດ ເກຫາ ປຣມຸມຣນາ ຍາມານິ ເຫວນີ ສັກພຸຍຕິ ອຸປ-
 ປຊເຍຍ ອຶທິ ໂຂ ປເນຕິ ວິສາເຂ ສ່ນຸຊຍ ກາສິຕິ ກປນິ ມານຸສັກ
 ຣຊຸຸ ທິພຸພັ ສຸຂໍ ອຸປັນຶຍາຍ ຯ ຍານິ ວິສາເຂ ມານຸສັກນິ ຈຕຸຕາວິ ວຸຣຸດສັກນິ
 ຕຸສິຕານິ ເຫວນີ ເອໂສ ເອໂກ ຣຕຸຕິນຸທິໂວ ຕາຍ ຣຕຸຕິຍາ ຕິດຣຕຸຕິໂຍ
 ມາໂສ ເຕນ ມາເສນ ທຸວາທສມາສິໂຍ ສົວຈຸນໂ ເຕນ ສົວຈຸນເນນ
 ທິພຸພານິ ຈຕຸຕາວິ ວຸຣຸດສັກສຸດສັກນິ ຕຸສິຕານິ ເຫວນີ ອາຍຸປຸປມານິ ຈານິ

โฆ ปเนตฺ วิสาเฆ วิชฺชติ ยํ อีเรกฺโขจ อิตถิ วา ปุริโส วา
 อฏฺฐงฺกตฺสมนฺนาคตํ อุโปสถํ อุปวสฺสิตฺวา กายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณนา
 ตุสฺสิตานํ เทวานํ สหฺพยุตํ อุปปชฺชเชยฺย อิทํ โฆ ปเนตฺ วิสาเฆ
 สํนุชาย ภาสิตํ กปณํ มานุสํกํ รชฺชํ ทิพฺพํ สฺขํ อุปนิชาย ฯ ยานิ
 วิสาเฆ มานุสํกานิ อฏฺฐํ วสฺสํสฺสํตานิ นิมนฺมานวตฺตํ เทวานํ เอโส
 เอโก รตฺตุนฺทิตฺโว ตาย รตฺตียา ติสฺสรตฺตโย มาโส เตน มาเสณ
 ทฺวาทสฺมาสีโย สํวจฺจโร เตน สํวจฺจเรน ทิพฺพานิ อฏฺฐํ วสฺสํสฺสํสฺสํตานิ
 นิมนฺมานวตฺตํ เทวานํ อายุปฺปมาณํ จานํ โฆ ปเนตฺ วิสาเฆ วิชฺชติ
 ยํ อีเรกฺโขจ อิตถิ วา ปุริโส วา อฏฺฐงฺกตฺสมนฺนาคตํ อุโปสถํ
 อุปวสฺสิตฺวา กายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณนา นิมนฺมานวตฺตํ เทวานํ สหฺพยุตํ
 อุปปชฺชเชยฺย อิทํ โฆ ปเนตฺ วิสาเฆ สํนุชาย ภาสิตํ กปณํ
 มานุสํกํ รชฺชํ ทิพฺพํ สฺขํ อุปนิชาย ฯ ยานิ วิสาเฆ มานุสํกานิ สํพสฺส
 วสฺสํสฺสํตานิ ปรมฺมิมิตฺตวสฺสวตฺตํ เทวานํ เอโส เอโก รตฺตุนฺทิตฺโว
 ตาย รตฺตียา ติสฺสรตฺตโย มาโส เตน มาเสณ ทฺวาทสฺมาสีโย
 สํวจฺจโร เตน สํวจฺจเรน ทิพฺพานิ สํพสฺส วสฺสํสฺสํสฺสํตานิ ปรมฺมิมิตฺต-
 วสฺสวตฺตํ เทวานํ อายุปฺปมาณํ จานํ โฆ ปเนตฺ วิสาเฆ วิชฺชติ
 ยํ อีเรกฺโขจ อิตถิ วา ปุริโส วา อฏฺฐงฺกตฺสมนฺนาคตํ อุโปสถํ
 อุปวสฺสิตฺวา กายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณนา ปรมฺมิมิตฺตวสฺสวตฺตํ เทวานํ
 สหฺพยุตํ อุปปชฺชเชยฺย อิทํ โฆ ปเนตฺ วิสาเฆ สํนุชาย ภาสิตํ
 กปณํ มานุสํกํ รชฺชํ ทิพฺพํ สฺขํ อุปนิชายาติ ฯ

ปาณํ น หญฺเฒ น จาทินฺนมาทียะ
 มุถํ น ภาเส น จ มชฺชโป สียา
 อพฺรหฺมจาวา วิรเมยฺย เมถุนา
 รตฺติํ น ญฺญชฺชเยยฺย วิภาตโรชนํ
 มาถํ น ชาเว น จ คณฺฐมาจเว
 มญฺเญ ฌมายํว สยฺเยถ สันถเต
 เขตมฺหิ อฏฺฐังคิกมาหุโปสํ
 พุทฺเธน ทฺวณฺณตคฺคฺนา ปภาสิตํ ฯ
 จนฺโท จ สฺสโร จ อฺโภ สํสํสํนา
 โยภาสยฺนฺตา อนฺยนฺติ ยาวตา
 ตโมนฺทา เต ปน อนฺตติฏฺฐกา
 นเก ปภาสเนติ ทิสํวิโรจนา
 เขตมฺหิ ยํ วิชฺชติ อนฺตเว ฐนํ
 มุคฺคตา มณิ เวฬุริยญฺจ ภาทฺทกํ
 สິงฺคิสฺสวณฺณํ อถวามิ กาลญฺจ
 ยํ ชาตฺฐปํ หนฺนกันฺติ อจฺจุติ
 อฏฺฐังคฺเปตสฺส อฺโปสํสํสํ
 กถฺตมฺหิ เต นานฺนฺกวนฺติ โสฬสํ
 จนฺทปฺปภา ตาวคณา จ สํพุเพ
 คตฺตมา หิ นาวี จ นโร จ สํสว

อฏฺฐังกุเปตํ อูปวตฺตํปตํ

ปฺปญฺณานิ กตฺวาน สุตฺตฺรยานิ

อนินฺนิกิตา ตํคฺคมุเปเนติ จ्ञานนฺติ ฯ

มหาวคฺโค ทุติโย ฯ

ตสฺสํทฺธานํ

ติตฺถกฺกญฺจ เวณาโค ตโรเก เกสํปฺพุตฺติโย

สํพุทฺโธ จาเป กถาวคฺคฺกํ ติตฺถิยา มฺหุสํปตํโกติ ฯ

อานนฺทวคฺโค ตติโย

[๕๓๓] ๗๒ เอกํ สํมยํ ภควา สํวตฺถิยํ วิหริติ เชตวเน อนาถ-
 มีณฺณิกสฺสํ อารามเ ๑ อถโช ฌนฺโน ปรีพฺพชาสกิ เยนายสฺมา
 อานนฺโท เตนุปตฺถกฺมิ อูปตฺถกฺมิคฺวา ขายสฺมตฺตา อานนฺเทน สํทฺธิ
 สํมุโมทิติ สํมุโมทนียํ กถํ สํวารณฺนียํ วตฺติสํเวตฺถวา เอกมฺนตํ นิสฺสํ
 เอกมฺนตํ นิสฺสินฺโน โช ฌนฺโน ปรีพฺพชาสกิ ขายสฺมมฺนตํ อานนฺทํ เอกทโวจ
 ตุมฺเหปิ อากุโส อานนฺท ราคสฺสํ ปหานํ ปญฺญาเปถ โทสฺสํ
 ปหานํ ปญฺญาเปถ โมหสฺสํ ปหานํ ปญฺญาเปถาติ ๑ มยํ โช
 อากุโส ราคสฺสํ ปหานํ ปญฺญาเปม โทสฺสํ ปหานํ ปญฺญาเปม
 โมหสฺสํ ปหานํ ปญฺญาเปมาติ ๑ กิ ปน ตุมฺเห อากุโส ราค
 อาทินฺนํ ทิสฺสวา ราคสฺสํ ปหานํ ปญฺญาเปถ กิ โทเส อาทินฺนํ
 ทิสฺสวา โทสฺสํ ปหานํ ปญฺญาเปถ กิ โมเห อาทินฺนํ ทิสฺสวา โมหสฺส

ปหานํ ปณฺณเปถาติ ฯ รตุโต โห อากุโส ราเคน อภิภูโต ปริยา-
 ทินฺนจิตฺโต อคฺคตพฺยาพารายมี เจเตติ ปรพฺยาพารายมี เจเตติ อุกฺก-
 พฺยาพารายมี เจเตติ เจตสีกมฺปี ทุกฺขํ โทมนสฺสํ ปฏฺฐิสงฺเวเตติ ราเค
 ปทึเน เนว อคฺคตพฺยาพาราย เจเตติ น ปรพฺยาพาราย เจเตติ น
 อุกฺกพฺยาพาราย เจเตติ น เจตสีกมฺปี ทุกฺขํ โทมนสฺสํ ปฏฺฐิสงฺเวเตติ
 รตุโต โห อากุโส ราเคน อภิภูโต ปริยาทินฺนจิตฺโต กาเยน ทฺวจฺจิตํ
 จรติ วาจาย ทฺวจฺจิตํ จรติ มนฺธํ ทฺวจฺจิตํ จรติ ราเค
 ปทึเน เนว กาเยน ทฺวจฺจิตํ จรติ น วาจาย ทฺวจฺจิตํ จรติ น
 มนฺธํ ทฺวจฺจิตํ จรติ รตุโต โห อากุโส ราเคน อภิภูโต ปริยา-
 ทินฺนจิตฺโต อคฺคตคฺคตมฺปี ยถาภูตํ นปฺปชานาติ ปรคฺคตมฺปี ยถาภูตํ นปฺป-
 ชานาติ อุกฺกคฺคตมฺปี ยถาภูตํ นปฺปชานาติ ราเค ปทึเน อคฺคตคฺคตมฺปี
 ยถาภูตํ ปชานาติ ปรคฺคตมฺปี ยถาภูตํ ปชานาติ อุกฺกคฺคตมฺปี ยถาภูตํ
 ปชานาติ ราโค โห อากุโส อนุชกรโณ อจฺจุชกรโณ อณฺเฏณณกรโณ
 ปณฺเณณโรชโก วิฆาตปฏฺฐโก อนิพฺพานสงฺกตนิโก ทฺวฺวจฺจ โห อากุโส
 ฯ เป ฯ มุพฺพุโห โห อากุโส โมเหเน อภิภูโต ปริยาทินฺนจิตฺโต อคฺค-
 พฺยาพารายมี เจเตติ ปรพฺยาพารายมี เจเตติ อุกฺกพฺยาพารายมี
 เจเตติ เจตสีกมฺปี ทุกฺขํ โทมนสฺสํ ปฏฺฐิสงฺเวเตติ โมเห ปทึเน เนว
 อคฺคตพฺยาพาราย เจเตติ น ปรพฺยาพาราย เจเตติ น อุกฺกพฺยาพาราย
 เจเตติ น เจตสีกมฺปี ทุกฺขํ โทมนสฺสํ ปฏฺฐิสงฺเวเตติ มุพฺพุโห โห อากุโส
 โมเหเน อภิภูโต ปริยาทินฺนจิตฺโต กาเยน ทฺวจฺจิตํ จรติ วาจาย

ทุจฺจวิตํ จรติ มนสา ทุจฺจวิตํ จรติ โมเห ปหิเน เนว กาเยน
 ทุจฺจวิตํ จรติ น วาจาญฺญํ ทุจฺจวิตํ จรติ น มนสา ทุจฺจวิตํ จรติ
 มุฬฺหิโห ๒ อวฺสุโส โมเหเน อภิภูโต ปริยาทินฺนจิตฺโต อตฺตตฺตํ ยถาภูตํ
 นปฺปชานาติ ปฺรตฺตํ ยถาภูตํ นปฺปชานาติ อุกฺกยตฺตํ ยถาภูตํ
 นปฺปชานาติ โมเห ปหิเน อตฺตตฺตํ ยถาภูตํ ปชานาติ ปฺรตฺตํ
 ยถาภูตํ ปชานาติ อุกฺกยตฺตํ ยถาภูตํ ปชานาติ โมโห ๒ อวฺสุโส
 อนฺตรกรโณ อจฺจุทฺตรกรโณ อนฺตฺตกรโณ ปณฺณานิโรจโก วิฆาตปฏฺธิโก
 อนิพฺพวนสํวตฺตนิโก อิทํ ๒ มยํ อวฺสุโส ราเค อาทันนํ ทิสฺสุวา
 รากสฺสํ ปหานํ ปณฺณเปม อิทํ โทสฺสํ อาทันนํ ทิสฺสุวา โทสฺสํ
 ปหานํ ปณฺณเปม อิทํ โมเห อาทันนํ ทิสฺสุวา โมหสฺสํ ปหานํ
 ปณฺณเปมาติ ๑ อตฺตํ ปนาสุโส มคฺโค อตฺตํ ปฏฺธิปทา เขตสฺสํ
 รากสฺสํ โทสฺสํ โมหสฺสํ ปหานายาติ ๑ อตฺตวฺสุโส มคฺโค อตฺตํ
 ปฏฺธิปทา เขตสฺสํ รากสฺสํ โทสฺสํ โมหสฺสํ ปหานายาติ ๑ กตโม
 ปนาสุโส มคฺโค กตมา ปฏฺธิปทา เขตสฺสํ รากสฺสํ โทสฺสํ โมหสฺสํ
 ปหานายาติ ๑ อยเมว อริโย อฏฺฐังฺกโก มคฺโค เสยฺยถิํ สมนฺมา-
 ทิฏฺฐิํ สมนฺมาตฺถกํปโป สมนฺมาวาจา สมนฺมากมฺมมฺนุโส สมนฺมาชาเรว
 สมนฺมาวาจาโม สมนฺมาตฺติ สมนฺมาตฺมาธิ อยํ ๒ อวฺสุโส มคฺโค อยํ
 ปฏฺธิปทา เขตสฺสํ รากสฺสํ โทสฺสํ โมหสฺสํ ปหานายาติ ๑ ภาทโก
 อวฺสุโส มคฺโค ภาทิกิภา ปฏฺธิปทา เขตสฺสํ รากสฺสํ โทสฺสํ โมหสฺสํ
 ปหานาย อตฺตญฺจ ปนาสุโส อานนฺท อปฺปมาทายาติ ๑

[๕๖๒] ๗๓ เขกั สัมยั อายสุมมา อานนุโท โกธัมพิยั จิหริติ
โฆสัิตาราเม ๑ อถโฆ อญฺเจตโร อารัฏฺกถาวโก คหปติ เยนายสุมมา
อานนุโท เตนุปลังฺกมิ อูปลังฺกมิตฺวา อายสุมนฺตํ อานนุทํ อภิวา-
เทตฺวา เขกมนฺตํ นิสัิติ เขกมนฺตํ นิสินฺโน โฆ โส อารัฏฺกถาวโก
คหปติ อายสุมนฺตํ อานนุทํ เขตฺทโวจ เกสฺสนฺโน ฆนฺเต อานนุท
ธมฺโม สฺวากฺขาโต เก โถเก สุปฺปิปนฺนา เก โถเก สุกฺคตาติ ๑
เตนฺหิ คหปติ คญฺเญเวตฺถ ปฺปฺปิปุจฺฉิถฺสํมิ ยถา เต ชเมยฺย ตถา
นํ พฺยากรเมยฺยาสี ตํ กิ มณฺเณสึ คหปติ เย รากฺสฺสํ ปหานาย
ธมฺมํ เทเสฺนฺติ โทสฺสฺสํ ปหานาย ธมฺมํ เทเสฺนฺติ โมหฺสฺสํ ปหานาย
ธมฺมํ เทเสฺนฺติ เตสํ ธมฺโม สฺวากฺขาโต โน วา กถํ วา เต
เขตฺถ โหตฺติติ ๑ เย ฆนฺเต รากฺสฺสํ ปหานาย ธมฺมํ เทเสฺนฺติ
โทสฺสฺสํ ปหานาย ธมฺมํ เทเสฺนฺติ โมหฺสฺสํ ปหานาย ธมฺมํ เทเสฺนฺติ
เตสํ ธมฺโม สฺวากฺขาโต เอวํ เม เขตฺถ โหตฺติติ ๑ ตํ กิ มณฺเณสึ
คหปติ เย รากฺสฺสํ ปหานาย ปฺปฺปิปนฺนา โทสฺสฺสํ ปหานาย ปฺปฺปิปนฺนา
โมหฺสฺสํ ปหานาย ปฺปฺปิปนฺนา เต โถเก สุปฺปิปนฺนา โน วา กถํ
วา เต เขตฺถ โหตฺติติ ๑ เย ฆนฺเต รากฺสฺสํ ปหานาย ปฺปฺปิปนฺนา
โทสฺสฺสํ ปหานาย ปฺปฺปิปนฺนา โมหฺสฺสํ ปหานาย ปฺปฺปิปนฺนา เต
โถเก สุปฺปิปนฺนา เอวํ เม เขตฺถ โหตฺติติ ๑ ตํ กิ มณฺเณสึ
คหปติ เยสํ ราโค ปหิโน อฺจุฉินฺนํมฺโห ตาถาวตฺถุทโต อนภาวํ
กโต อายตฺตึอนุปฺปาทธมฺโม เยสํ โทโส ปหิโน ๑ เป ๑ เยสํ โมโห

ปหิโน อฺจุฉินฺนมุโถ ตาถาวตฺถกฺโข อนภาวํ กโต อายตฺตฺอนุปฺปาทสมฺโม
 เต โถเก สํคตา โน วา กถํ วา เต เขตฺถ หิตฺตํ ๑ เยสํ
 ภาเน ราโค ปหิโน อฺจุฉินฺนมุโถ ตาถาวตฺถกฺโข อนภาวํ กโต อายตฺตฺ-
 อนุปฺปาทสมฺโม เยสํ โทโส ปหิโน ๑เป ๑ เยสํ โมโห ปหิโน
 อฺจุฉินฺนมุโถ ตาถาวตฺถกฺโข อนภาวํ กโต อายตฺตฺอนุปฺปาทสมฺโม เต
 โถเก สํคตา เอวํ เม เขตฺถ หิตฺตํ ๑ อิติ ๒ คหปติ ตยาเวตํ
 พฺยาकर्ตํ เย ภาเน วาตฺตํ ปหานาย ชมฺมํ เทเสณฺติ โทสํ
 ปหานาย ชมฺมํ เทเสณฺติ โมหํ ปหานาย ชมฺมํ เทเสณฺติ เตสํ
 สมฺโม สํวากฺขาโตติ ตยาเวตํ พฺยาकर्ตํ เย ภาเน วาตฺตํ ปหานาย
 ปฏิปฺนฺนา โทสํ ปหานาย ปฏิปฺนฺนา โมหํ ปหานาย ปฏิปฺนฺนา
 เต โถเก สํปฏิปฺนฺนาติ ตยาเวตํ พฺยาकर्ตํ เยสํ ภาเน ราโค
 ปหิโน อฺจุฉินฺนมุโถ ตาถาวตฺถกฺโข อนภาวํ กโต อายตฺตฺอนุปฺปาทสมฺโม
 เยสํ โทโส ปหิโน ๑เป ๑ เยสํ โมโห ปหิโน อฺจุฉินฺนมุโถ ตา-
 วตฺถกฺโข อนภาวํ กโต อายตฺตฺอนุปฺปาทสมฺโม เต โถเก สํคตาติ ๑
 อจฺฉริยํ ภาเน อพฺภุคํ ภาเน น เจว นาม สํมมฺภุคํ
 ภวีสฺสติ น ๑ ปรสมฺมาปสํสํ อายตฺตํ ชมฺมํ เทเสนา อคฺโข
 ๑ อคฺโข อคฺคา ๑ อนุปฺนํโต คฺคฺคฺ ภาเน อานนท วาตฺตํ
 ปหานาย ชมฺมํ เทเสถ โทสํ ปหานาย ชมฺมํ เทเสถ โมหํ
 ปหานาย ชมฺมํ เทเสถ คฺคฺคฺกํ สมฺโม สํวากฺขาโต คฺคฺคฺ ภาเน
 อานนท วาตฺตํ ปหานาย ปฏิปฺนฺนา โทสํ ปหานาย ปฏิปฺนฺนา

โมหุตฺถ ปธานาย ปฏิปฺนฺนา ตุมฺเห โถเก สฺสปฏิปฺนฺนา ตุมฺหากํ
 ภาเน อานนฺท ราโค ปทฺธีโน อฺจุฉินฺนํมฺโถ ตาตาวตฺถกฺโข อนภาวํ
 กโธ อายตฺตํอนฺุปฺปาทมฺโม ตุมฺหากํ โทโส ปทฺธีโน ๑เป ๑ ตุมฺหากํ
 โมโห ปทฺธีโน อฺจุฉินฺนํมฺโถ ตาตาวตฺถกฺโข อนภาวํ กโธ อายตฺติ-
 อนฺุปฺปาทมฺโม ตุมฺเห โถเก สฺสคฺตา อภิกฺกนฺตํ ภาเน อภิกฺกนฺตํ
 ภาเน เสยฺยถาปํ ภาเน นิกฺกขฺรติํ วา อุกฺกขฺเชยฺย ปฏิจฺจนํ
 วา วิจเรยฺย มฺพฺพหุตฺถ วา มคฺคํ อจฺจิกฺขเยยฺย อนฺุชกาเร วา
 เตตฺตปฺปชฺชโรคฺคํ ชาเรยฺย จกฺขมฺโถ รูปานิ ทกฺขณฺตฺติ เหวเมวํ
 อยฺเยเน อานนฺเตเน อนฺุเนกปฺริยาเยเน มฺโม ปกาสิโธ เอตฺถํ ภาเน
 อานนฺท ภาคฺคณฺตํ สฺวณํ คจฺฉณามิ มฺมมฺนฺจ ภาคฺคณฺตํมฺนฺจ อฺปาสกํ
 มํ อยฺโย อานนฺโท ชาเรตุ อชฺชตฺตคฺเค ปาณฺุเปตฺติ สฺวณํ คคฺคณฺติ ๑

[๕๑๓] ๗๔ เอก์ สัมมย ภควา สกฺเกสฺส วิหริติ กมฺปิยวตฺตสฺสุมิ นินฺคฺร-
 ธาราเม ฯ เทน โห ปน สมนฺเนน ภควา คิถานา วุฏฺฐิจิโต โหติ
 อจิรวุฏฺฐิจิโต เสดธฺวณฺหา ฯ อถโห มหานาโม สกฺโก เยน ภควา
 เทนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสีท
 เอกมฺนตํ นิสฺสินฺโน โห มหานาโม สกฺโก ภควนฺตํ เอตทโวจ ทมฺ-
 ปรตฺตาหํ ภนฺเต ภควตา เอวํ ชมฺมํ เทสิตํ อาชานามิ สฺมาหิตสฺส
 ญาณํ โน อสฺมาหิตสฺสํสาติ สฺมาชิ นุ โห ภนฺเต ปุพฺเพ ปจฺฉา
 ญาณํ อุตฺทาหุ ญาณํ ปุพฺเพ ปจฺฉา สฺมารีติ ฯ อถโห อายสฺมโต
 อานนฺทสฺส เอตทโหสิ ภควา โห คิถานา วุฏฺฐิจิโต อจิรวุฏฺฐิจิโต

เสด็จณฺว อยณฺว มหานามํ สกฺโก ภควนฺตํ อติคฺมภีวํ ปณฺหํ
 ปุจฺจติ ยนฺนุนาหํ มหานามํ สกฺกํ เอกมณฺตํ อปเนตฺวา ธมฺมํ เทเสยฺ-
 ยนฺติ ฯ อถ โส อายสฺมา อานนฺโต มหานามํ สกฺกํ พาหยาํ คเหตฺวา เอกมณฺตํ
 อปเนตฺวา มหานามํ สกฺกํ เอตทโวจ เสธมฺปิ โส มหานามํ สํถํ อุตฺตํ
 ภควตา . อเสธมฺปิ สํถํ อุตฺตํ ภควตา เสาธมฺปิ สมาธิ อุตฺโต ภควตา
 ยเสธมฺปิ สมาธิ อุตฺโต ภควตา เสธมฺปิ ปณฺว อุตฺตา ภควตา
 อเสธมฺปิ ปณฺว อุตฺตา ภควตา กตมณฺจ มหานามํ เสธํ สํถํ อธิ
 มหานามํ ภิกฺขุ สํถวา โหติ ฯ ๑ เป ๑ สมากาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสํ
 อิทํ อจฺจุติ มหานามํ เสธํ สํถํ กตโม ๑ มหานามํ เสธํ สมาธิ
 อธิ มหานามํ ภิกฺขุ อิจฺจุเจว กามะหิ ฯ ๑ เป ๑ จตุตฺถํ ฉานํ อุปสํมปฺชช
 วิหริติ อโย อจฺจุติ มหานามํ เสธํ สมาธิ กตมา ๑ มหานามํ
 เสธา ปณฺว อธิ มหานามํ ภิกฺขุ อิทํ ทฺวณฺติ ยถาภูตํ
 ปชานาติ ฯ ๑ เป ๑ อโย ทฺวณฺติโรชคามินิ ปฏฺิปทาติ ยถาภูตํ ปชานาติ
 อโย อจฺจุติ มหานามํ เสธา ปณฺว ส โส โส มหานามํ อริย-
 สาลโก เหวํ สํถสํมปฺโน เหวํ สมาธิสํมปฺโน เหวํ ปณฺวสํมปฺโน
 อาสวานํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมฺุตติํ ปณฺววิมฺุตติํ ทิฏฺเฐว ธมฺเม สยํ
 อภินฺว สจฺฉนิตฺตา อุปสํมปฺชช วิหริติ เหวํ โส มหานามํ เสธมฺปิ
 สํถํ อุตฺตํ ภควตา อเสธมฺปิ สํถํ อุตฺตํ ภควตา เสาธมฺปิ สมาธิ
 อุตฺโต ภควตา อเสธมฺปิ สมาธิ อุตฺโต ภควตา เสธมฺปิ ปณฺว
 อุตฺตา ภควตา อเสธมฺปิ ปณฺว อุตฺตา ภควตาติ ฯ

[๕๓๔] ๑๕ เอกํ สมนํ อายสฺมา อานนฺโท เวสํสํ วิหริติ มหา-
 วเน กุฏฺฐาคารสาธายํ ฯ อถ โส อภโย ๑ อิจฺฉวํ ปณฺหิตกุมารโก ๑
 อิจฺฉวํ เยนายสฺมา อานนฺโท เตนุปลงฺกมิตฺถํ อุปสงฺกมิตฺวา อายส-
 มนฺตํ อานนฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสํสํ เอกมนฺตํ นิสฺสินโน โส
 อภโย อิจฺฉวํ อายสฺมมนฺตํ อานนฺตํ เอกทโวจํ นิคฺคณฺโง ฆนฺเต นาฏ-
 ปคฺคโต สํพพญญํ สํพพทสฺสํวํ อปฺริเสสํ ฌาณทสฺสํ ปฏฺฐานาติ
 จรโต ๑ เม คิฏฺฐโต ๑ สฺสฺสฺส ๑ ชาครสฺส ๑ สํคตํ สมิทํ
 ฌาณทสฺสํ ปจฺจุปฏฺฐิตนฺติ โส ปุราณานํ กมฺมานํ ตปสฺสา พุยนฺตํ
 ภาวํ ปณฺญาเปติ นวณํ กมฺมานํ อกรรมมา เสดฺขมาตํ อิติ กม-
 มกฺขยา ทฺขกฺขโย ทฺขกฺขยา เวทนากฺขโย เวทนากฺขยา สํพพํ
 ทฺขกฺขํ นิสฺสณฺณํ ภาวสฺสํติ เอวเมตฺถสฺมา สันทิกฺขจิกาย นิสฺสรวาย วิสฺสุทฺธิยา
 สํมตฺติกฺกโม โหติ อธิ ฆนฺเต ภาควา กิมาหาติ ฯ ติสฺโส โส อิมา
 อภย นิสฺสรวา วิสฺสุทฺธิโย เตน ภาควตา ชานตา ปลฺลสฺตา อรหตา สํมมาสมฺพุท-
 เธน สํมมทกฺขาตา สํคฺคตานิ วิสฺสุทฺธิยา โสภปฺริเทวานํ สํมตฺติกฺกมาย
 ทฺขกฺขโทมนสฺสํนํ อตฺถกฺกมาย ฌายสฺสํ อธิคฺคมา ย นิสฺสรวานสฺสํ สํจ-
 กิริยาย กตมา ติสฺโส อธิ อภย ภิกฺขุ สํสฺวา โหติ ฯ เป ฯ
 สํมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสฺสํ โส นวณฺจ กมฺมํ น กโรติ ปุรา-
 ณณฺจ กมฺมํ สฺสฺสํ สฺสฺสํ พุยนฺตํกโรติ สันทิกฺขจิกา นิสฺสรวา อภาติกา
 เอหิปลฺลสฺสิกา โยปนยิกา ปจฺจุตฺตํ เวทิตฺตพฺพา วิญญูหิติ ส โส
 อภย ภิกฺขุ เอวํ สํสํมปฺนโน วิวิจฺเจว กาเมหิ ฯ เป ฯ จตฺตํ ฌานํ

อุปถัมปชฺช วิหริติ โส นวญฺจ กมฺมํ น กโรติ ปุราณญฺจ กมฺมํ
 มุสฺสํ มุสฺสํ พุยนฺตํกโรติ สฺนฺทิจฺจิกา นิชฺชรา อกาธิกา เขหิปลฺลํ
 โยปนยิกา ปจฺจคฺคํ เวทิตพฺพา วิญญูหิติ ส ๒ โส อภย ภิกฺขุ
 เอวํ สํถสฺมปฺนโน เอวํ สฺมาธิสฺมปฺนโน อาสวํ ชยา อนาสวํ เจโต-
 วิมฺมุตฺติํ ปณฺณาวิมฺมุตฺติํ ทิฏฺฐเจว ชมฺเม สยํ อภินฺนวา สจฺฉนิกฺขวา อุป-
 ธัมปชฺช วิหริติ โส นวญฺจ กมฺมํ น กโรติ ปุราณญฺจ กมฺมํ
 มุสฺสํ มุสฺสํ พุยนฺตํกโรติ สฺนฺทิจฺจิกา นิชฺชรา อกาธิกา เขหิปลฺลํ
 โยปนยิกา ปจฺจคฺคํ เวทิตพฺพา วิญญูหิติ อิมํ ๒ อภย คิสฺโส
 นิชฺชรา วิสฺสุทฺธิโย เตน ภคฺคตา ชานตา ปลฺลสฺสตา อรหตา สํมฺมาสมฺพุทฺธเชน
 สํมมทกฺขาตา สคฺคตา วิสฺสุทฺธิยา โสภปรีเทวํ สํคิกฺกมาย ทกฺข-
 โทมนสฺสํ อคฺคณฺคมา ยายสฺสํ อชฺคมา ยนิพฺพานสฺสํ สจฺฉนิกฺขิยา-
 ยติ ๑ เอวํ วุคฺคเต ปณฺณคิตกฺกมารโก ทิจฺฉนํ อภยํ ทิจฺฉนํ เขตทโวจ
 กิมนฺนํ ควํ สํมม อภย อายสฺมโต อานนฺทสฺสํ สฺภาสิตํ สฺภาสิตโต
 นาวพฺภนฺนโมทสฺสํ ๑ กุยาหํ สํมม อายสฺมโต อานนฺทสฺสํ สฺภาสิตํ สฺภา-
 สิตโต นาวพฺภนฺนโมทิสฺสํ มุทฺธวํ คสฺสํ วิปเตยฺย โย อายสฺมโต
 อานนฺทสฺสํ สฺภาสิตํ สฺภาสิตโต นาวพฺภนฺนโมเทยฺยติ ๑

[๕๑๕] ๑๖ อถ ๒ อายสฺมา อานนฺโท เยน ภคฺวา เตนปลฺลํกมิ
 อุปปลฺลํกมิทฺวา ภคฺวณฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสํ เอกมนฺตํ นิสฺสนํ
 ๒ อายสฺมณฺตํ อานนฺทํ ภคฺวา เขตทโวจ ยํ อานนฺท อณฺณมฺเบย-
 ยถา เป จ โสคพฺพํ มณฺเฑยฺยํ มิคฺคตา วา อมฺจุจฺวา วา ฃวาคี

วา ส่าโถหิตา วา เต โว อานนฺท ตีสุ จาเนสุ สฺมาทเปตพฺพา
 นิเวเสตพฺพา ปติฏฺฐาเปตพฺพา กตเมสุ ตีสุ พุทฺเธ อเวจฺจุปปสาเท
 สฺมาทเปตพฺพา นิเวเสตพฺพา ปติฏฺฐาเปตพฺพา อิติปิ โส ภควา อวํ
 สัมมาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สุคโต โลกวิทู อเนกตรโรวํ ปุริส-
 ทมฺมสารถิ สत्ตุตา เทวมนุสฺสํ นํ พุทฺโธ ภควาติ ธมฺเม อเวจฺจุปป-
 ปปสาเท สฺมาทเปตพฺพา นิเวเสตพฺพา ปติฏฺฐาเปตพฺพา สุวากฺขาโต
 ภควตา ธมฺโม สํวิฏฺฐจโก อภาติโก เอหิปัสสิโก โอปนยิโก ปจฺจุตฺตํ
 เวทิตพฺโพ วิณฺญหิติ สํเฆ อเวจฺจุปปสาเท สฺมาทเปตพฺพา นิเวเสตพฺพา
 ปติฏฺฐาเปตพฺพา สุปฺปนิโน ภควโต สํวอัสสโม อสุปฺปนิโน
 ภควโต สํวอัสสโม ฌายปฺปนิโน ภควโต สํวอัสสโม สํมจฺปิ-
 ปนิโน ภควโต สํวอัสสโม ยทิตํ จตฺตาริ ปุริสฺสุคานิ อฏฺฐ
 ปุริสฺสํกุคฺคา เอส ภควโต สํวอัสสโม อากุญฺญโย ปากุญฺญโย
 ทกฺขิณฺญโย อณฺชติกรณฺโณ อเนกตรํ ปุณฺณกฺขะตํ โถกสฺสํติ สียา
 อานนฺท จตุณฺโณ มหาภูตานํ อณฺณตฺตํ ปจฺจิราตฺตา อโปปาตฺตา เตโฆ-
 ชาติฺยา วาโยชาติฺยา น เทวํ พุทฺเธ อเวจฺจุปปสาเท สมนฺนาคตฺตํ
 อริยสํวอัสสํ สียา อณฺณตฺตํ ตตฺตริทํ อณฺณตฺตํ โส วตฺตานนฺท
 พุทฺเธ อเวจฺจุปปสาเท สมนฺนาคโต อริยสํวอโก นิรยํ วา ติรจฺฉาน-
 โยนิ วา เปตฺติวิธํ วา อปฺปชฺชิสฺสํตฺตํ เนทํ จานํ วิชฺชติ สียา
 อานนฺท จตุณฺโณ มหาภูตานํ อณฺณตฺตํ ปจฺจิราตฺตา อโปปาตฺตา เตโฆ-
 ชาติฺยา วาโยชาติฺยา น เทวํ ธมฺเม ๑ เป ๑ น เทวํ สํเฆ

อเวจฺจปฺปสาเทน สมนฺนาคตฺถสฺส อริยสํวากตฺถสฺส สียา อญฺเณตฺตํ ตฺตฺริทํ
 อญฺเณตฺตํ โส วตฺตานนฺท สํฆเ อเวจฺจปฺปสาเทน สมนฺนาคโต
 อริยสํวากโก นิรยํ วา ติรจฺจณานิโยนํ วา เปตฺติวิธํ วา อปฺปชฺชิสฺสตฺตํ
 เนตํ จํานํ วิชฺชติ ยํ อานนฺท อนุกมฺเปยฺยถา เย จ โสคฺคพฺพํ
 มนฺเณยฺยํ มิตฺตา วา อมจฺจา วา ฉาตํ วา สํโลหิตา วา เต
 โว อานนฺท อิมํสฺส ตํสฺส จํเนสฺส สํมาทเปตฺตพฺพา นิเวเสตฺตพฺพา ปตฺติจฺจา-
 เปตฺตพฺพาติ ฯ

[๕๑๖] ๗๗ อถโธ อายสฺมา อานนฺโท เยเน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสีทิ เอกมนฺตํ นิสฺสินฺโ
 โธ อายสฺมา อานนฺโท ภควนฺตํ เจตฺตโวจ ภาโว ภาวติ ภาเน
 วุจฺจติ กิตฺตาวตฺตา นุ โธ ภาเน ภาโว โหตฺตํ ฯ กามชาตฺตเวปฺกถญฺจ
 อานนฺท กมฺมํ นากฺวิธํสฺส อปฺปี นุ โธ กามภาโว ปญฺญาเยถาติ ฯ
 โน เหตุํ ภาเน ฯ อิติ โธ อานนฺท กมฺมํ เจตฺตํ วิญฺญาณํ พฺยั
 ตณฺหา สีนฺโห อวิชฺชานํวณฺณํ สตฺตฺตํ ตณฺหาสณฺโณชานํ ทัณฺหา
 ชาตฺยา วิญฺญาณํ ปตฺติจฺจิตํ เขวํ อายตฺตํปฺนพฺภาวาทินิพฺพตฺติ โหติ
 รูปชาตฺตเวปฺกถญฺจ อานนฺท กมฺมํ นากฺวิธํสฺส อปฺปี นุ โธ รูปภาโว
 ปญฺญาเยถาติ ฯ โน เหตุํ ภาเน ฯ อิติ โธ อานนฺท กมฺมํ เจตฺตํ
 วิญฺญาณํ พฺยั ตณฺหา สีนฺโห อวิชฺชานํวณฺณํ สตฺตฺตํ ตณฺหา-
 สณฺโณชานํ มชฺฌิมา ย ชาตฺยา วิญฺญาณํ ปตฺติจฺจิตํ เขวํ อายตฺตํปฺ-
 นพฺภาวาทินิพฺพตฺติ โหติ อรูปชาตฺตเวปฺกถญฺจ อานนฺท กมฺมํ นากฺวิธํสฺส

กมฺมํ เขตฺตํ วิญฺญาณํ พฺยํ ตณฺหา สีนฺโห อวิชฺชานํวณฺณํ
 สํสฺสฺยานํ ตณฺหาสํสฺสฺยานํ ปณฺตํ ชาติยา เจตนา ปฏิจฺฉิตฺตา ปทุ-
 ธนา ปฏิจฺฉิตฺตา เอวํ อายตฺตํปุนพฺพวาทินิพฺพตฺติ โหติ เอวํ โห
 อานนฺท ภาโว โหติเต ๑

[๕๓๘] ๗๘ อถ โห อายตฺตํมา อานนฺโท เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ
 อฺปฺปลงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสํติ เอกมฺนตํ
 นิสฺสํนํ โห อายตฺตมฺนตํ อานนฺทํ ภควา เขตฺทวโจ สํพุทฺธํ นุ โห
 อานนฺท สํถพุทฺธํ ชีวิตํ พุทฺธมฺจริยํ อฺปฺปญฺจํจํสํวํ สํผตฺตนิ ๑ น
 เขตฺตตถ ภาเนเต เอกํเสนาติ ๑ เตนฺหานนฺท วิภชฺสํสฺสํติ ๑ ยนฺทิสฺสํ
 ภาเนเต สํถพุทฺธํ ชีวิตํ พุทฺธมฺจริยํ อฺปฺปญฺจํจํสํวํ เสวโต อกฺขตฺตา ฐมฺมา
 อภิวทฺธมฺนติ กุสฺสตา ฐมฺมา ปริหาณฺติ เอวรूपํ สํถพุทฺธํ ชีวิตํ
 พุทฺธมฺจริยํ อฺปฺปญฺจํจํสํวํ อผลํ ยนฺจ ชวธฺสํ ภาเนเต สํถพุทฺธํ
 ชีวิตํ พุทฺธมฺจริยํ อฺปฺปญฺจํจํสํวํ เสวโต อกฺขตฺตา ฐมฺมา ปริหาณฺติ
 กุสฺสตา ฐมฺมา อภิวทฺธมฺนติ เอวรूपํ สํถพุทฺธํ ชีวิตํ พุทฺธมฺจริยํ อฺปฺปญฺ-
 จํจํสํวํ สํผตฺตนิ ๑ อิทมวโจ อายตฺตํมา อานนฺโท สมนฺนุญฺโพบ
 สํสฺสฺยานํ อโหสิ ๑ อถ โห อายตฺตํมา อานนฺโท สมนฺนุญฺโพบ เม สํสฺสฺยานํ
 อฺปฺปญฺจํจํสํวํ ภาควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปฏกามิ ๑ อถ โห
 ภควา อจิริปฏกนฺเต อายตฺตมฺนเต อานนฺทํ ภิกฺขุ อามนฺเตสิ เตโห
 ภิกฺขเว อานนฺโท น จ ปนฺตํ สํสฺสฺยานํไป สมนฺนุญฺโพบ ปณฺญาปายติ ๑

ขมฺมํ ธรรมํ คโต สํมํ ธรรมํ คโต ปาณาติปาตา ปฏีวีโรโต
 อทินฺนาทานา ปฏีวีโรโต กาเมสุ มิจฺฉาจารา ปฏีวีโรโต มุสาอาพา
 ปฏีวีโรโต สุราเมรยมชฺชปมาทญฺจานา ปฏีวีโรโต สัตฺตวา กถฺยาณขมฺโม
 วิคตมถมฺจุเนเรน เจตสา อการํ อชฺฌาวสตี มุคฺคฺจาทิ ปยตปาณิ
 โวสุตฺตคฺคฺรโต ยาจโยโต ทานสํวิภาครโตติ เทวตาปัสสํ อนุณฺณภาสฺสนฺติ
 อสฺสํมํ นาม คาเม วา นิคเม วา อิตฺถํ วา ปุริโส วา พุทฺธ
 ธรรมํ คโต ๑เป ๑ ยาจโยโต ทานสํวิภาครโตติ อิทํ โห ติ
 อานนฺท คนฺธชาตํ ยสฺสํ อญฺจาทมฺมํ คนฺโห คจฺฉติ ปฏีวาทมฺมํ
 คนฺโห คจฺฉติ อญฺจาทปฏีวาทมฺมํ คนฺโห คจฺฉตฺติ ๑

น ปุပ္ผคนฺโห ปฏีวาทเมติ

น จนนํ ตคฺรตฺตติกา วา

สํตณฺจ คนฺโห ปฏีวาทเมติ

• สพุพา ทิสฺสา สปุปฺปฺริโส ปวายตฺติ ๑

[๕๒๐] ๔๐. อถ โข อายสฺมา อานนฺโท เยน ภคฺวา เตนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกमितฺวา ภคฺวณฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสํติ เอกมนฺตํ
 นิสฺสินฺโน โห อายสฺมา อานนฺโท ภคฺวณฺตํ เอตทโวจ สํมุขฺชา เมตฺ
 ภาเน ภาควโต สฺสํ สํมุขฺชา ปฏิกุคฺคิหิตํ ภาควโต อานนฺท สิจฺฉิตฺ
 อภิกฺขุ นาม สํวโรก พุทฺธมฺโถเก จิโต สหสฺสํโลกชาตุํ สเรณ วิญญา
 เปสฺสํติ ภคฺวา ปน ภาเน อรหํ สํมฺมาสมฺพุทฺโธ กิวดกํ ปโหติ

สเรณ วิญญาเปตุนติ ๑ ส่าวโก โส อานนุท อปุปเมยยา ตถาคตาติ ๑
 ทุติยมบี โช อายสุมมา อานนุโท ภควนตัม เอตทโวจ สัมมุชา เมตัม
 ภาเนเต ภควโต สุตัม สัมมุชา ปฏิคฺคหิตัม ภควโต อานนุท สิจฺจิสฺส
 อภิกฺขุ นาม ส่าวโก พุทฺทมโถเก จีโต สหสฺสึโลกชาตุ สเรณ วิญญา-
 เปสฺสตีติ ภควา ปน ภาเนเต อรหํ สัมมาสมฺพุทฺโธ กัวตกัม ปโหติ
 สเรณ วิญญาเปตุนติ ๑ ส่าวโก โส อานนุท อปุปเมยยา ตถาค-
 ตาติ ๑ ตติยมบี โช อายสุมมา อานนุโท ภควนตัม เอตทโวจ สัมมุชา
 เมตัม ภาเนเต ภควโต สุตัม สัมมุชา ปฏิคฺคหิตัม ภควโต อานนุท
 สิจฺจิสฺส อภิกฺขุ นาม ส่าวโก พุทฺทมโถเก จีโต สหสฺสึโลกชาตุ สเรณ
 วิญญาเปสฺสตีติ ภควา ปน ภาเนเต อรหํ สัมมาสมฺพุทฺโธ กัวตกัม
 ปโหติ สเรณ วิญญาเปตุนติ ๑ สุตฺตา เต อานนุท สหสฺสึ จูฬิกาว
 โลกชาตุติ ๑ เอตสฺส ภควา กาโต เอตสฺส สุตฺต กาโต ยัม
 ภควา ภาเสยฺย ภควโต สุตฺวา ภิกฺขุ ชาเรตฺถนตฺตีติ ๑ เตนหานนุท
 สุนาหิ ส่าชุกัม มนสิกโรหิ ภาสิสฺสํส่ามตฺตีติ ๑ เหวํ ภาเนเตติ โช
 อายสุมมา อานนุโท ภควโต ปจฺจุสฺสัสสึ ๑ ภควา เอตทโวจ ยาวต-
 นนุท จนฺทิมสฺสรียา ปริหรนฺติ ทิสสา ภนฺเต วิโรจนา ตถา
 สหสฺสชา โลโก ตถมิม สหสฺส จนนํ สหสฺส สฺรียานํ สหสฺส
 สีนเรูปพุทฺธราชานํ สหสฺส ชมฺพุทฺธิปานํ สหสฺส อปรโคยานํ สหสฺส
 อุตฺตตรกฺขณํ สหสฺส ปุพุทฺธิเทหानํ จตฺตาริ มหาสมฺพุทฺธสฺสํส่านิ
 จตฺตาริ มหาราชสฺสํส่านิ สหสฺส จาตุมฺมหาราชิกานํ สหสฺส ตาวตฺติ-

สำนั สหสฺสํ ยามานํ สหสฺสํ ตุสฺสิดานํ สหสฺสํ นิมฺมานวตฺตํ สหสฺสํ
 ปรนิมมิตฺตวตฺตํ สหสฺสํ พุทฺธมโถกานํ อยํ อจฺจุตตานนฺท สหสฺสํ
 จูฬนิกา โลกชาตุ ยาวตตานนฺท สหสฺสํ จูฬนิกา โลกชาตุ ตาว
 สหสฺสชา โลโก อยํ อจฺจุตตานนฺท ทฺวิสหสฺสํ มชฺฌมิมิกา โลกชาตุ
 ยาวตตานนฺท ทฺวิสหสฺสํ มชฺฌมิมิกา โลกชาตุ ตาว สหสฺสชา โลโก
 อยํ อจฺจุตตานนฺท ติสหสฺสํ มหาสหสฺสํ โลกชาตุ อากงฺขมาโน
 อานนฺท ตถาคโต ติสหสฺสํ มหาสหสฺสํ โลกชาตุ สเรณ วิญญาเปยฺย
 ยาวตา วา ปน อากงฺขเยยฺยาติ ฯ ยถากถํ ปน ภาณเต ภควา ติส-
 หสฺสํ มหาสหสฺสํ โลกชาตุ สเรณ วิญญาเปยฺย ยาวตา วา ปน
 อากงฺขเยยฺยาติ ฯ อิทานนฺท ตถาคโต ติสหสฺสํ มหาสหสฺสํ โลกชาตุ
 โอภาเสณ ฝเรยฺย ยथा เต สํตฺถา ตํ อาโลกํ สมนฺชาเนยฺยํ อถ
 ตถาคโต โสฬํ ภเรยฺย สํทฺธมณฺเฐสาเวยฺย เอวํ โส อานนฺท
 ตถาคโต ติสหสฺสํ มหาสหสฺสํ โลกชาตุ สเรณ วิญญาเปยฺย ยาวตา
 วา ปน อากงฺขเยยฺยาติ ฯ เอวํ อุตฺเต อายสฺมา อานนฺโท เอตทโวจ
 ตภา วต เม สํตฺถํ วต เม ยสฺส เม สํตฺถา เอวํมหิทฺธิโก
 เอวํมหานุกาโวติ ฯ เอวํ อุตฺเต อายสฺมา อุกฺทายิ อายสฺมนฺตํ อานนฺท
 เอตทโวจ กิํ ตฺยฺเหตฺถ อาวุโส อานนฺท ยถิ เต สํตฺถา เอวํ-
 มหิทฺธิโก เอวํมหานุกาโวติ ฯ เอวํ อุตฺเต ภควา อายสฺมนฺตํ อุกฺทายิ
 เอตทโวจ มาเหวํ อุกฺทายิ สเจวํ อุกฺทายิ อานนฺโท อวิตฺตราโค กถํ
 ภเรยฺย เตน จิตฺตปฺปสาเทน สํตฺตตฺถุสฺสํ เทเวสุ เทวราชู ภาเรยฺย

३८६

សុគតនុគមីរូពេ ចនុគតនិកាយសុត ពិក្ខិបាត

「此は

၎င်းတို့သည်

ចិន្តាមិយ

สมเด็จพระเจ้า

มหาราช

กาเรขุข

ចង្កៀង ច្បាប់

าย

อานนทวคฺโค ตติโย ฯ

ตลุ่มตลุ่ม

ฉนุโน อฐวโก สกโก นิคนุฐฐ สมหทปก

นวามิ จ ตกา ภาโว ถัดพุทธา คนุชา จ จุพณัติ ฯ

สมณวคฺโค จตฺตํโถ

[๕๒๑] ๘๒ ตัณห์มามี ภิกขเว สมนตฺตํ สมนกฺกณฺณยานิ กตมานิ
 ตัณฺนิ อธิตฺตํสํกฺขาตฺมทานํ อธิจิตฺตํสํกฺขาตฺมทานํ อธิปญฺญาตฺกฺขา-
 ตฺมทานํ อิมานิ โข ภิกขเว ตัณฺนิ สมนตฺตํ สมนกฺกณฺณยานิ ฯ
 ตสฺมา ติทฺถ ภิกขเว เอวํ สํกฺขิตฺตพฺพํ ติทฺถุโฬ โน ฌนฺโต ภวิสฺสตี
 อธิตฺตํสํกฺขาตฺมทานเณ ติทฺถุโฬ โน ฌนฺโต ภวิสฺสตี อธิจิตฺตํสํกฺขา-
 ตฺมทานเณ ติทฺถุโฬ โน ฌนฺโต ภวิสฺสตี อธิปญฺญาตฺกฺขาตฺมทานเณติ
 เอวณฺหิ โว ภิกขเว สํกฺขิตฺตพฺพนฺติ ฯ

[๕๒๒] ๔๓ เสยฺยถาปี ภิกขเว ททโรโก โทคณํ ปิฏฺฐิจิโต ปิฏฺฐิจิโต
อนุพทฺโธ โหติ อหฺมึ อมฺหา อหฺมึ อมฺหาติ ตสฺสํ น ตาทิโส
วณฺโณ โหติ เสยฺยถาปี คุนฺนํ น ตาทิโส สโร โหติ เสยฺยถาปี
คุนฺนํ น ตาทิสํ ปทํ โหติ เสยฺยถาปี คุนฺนํ โส โทคณํเยว
ปิฏฺฐิจิโต ปิฏฺฐิจิโต อนุพทฺโธ โหติ อหฺมึ อมฺหา อหฺมึ อมฺหาติ ฯ

ติพฺโพ โน ฌนฺโท ภวีสฺสํติ อธิจิตฺตสํกฺขาสมาทาเน ติพฺโพ โน
 ฌนฺโท ภวีสฺสํติ อธิปญฺญาสํกฺขาสมาทาเนติ เอยฺยหิ โว ภิกฺขเว
 สํกฺขิตฺตพฺพนฺติ ฯ

[๕๒๔] ๘๕ เขกํ สํมยํ ภคฺวา เวธํติยํ วิหริติ มหาเวเน กฺุฏฺฐา-
 คารสาธายํ ฯ อถโฆ อญฺเจตโร วชฺชิปฺปฺตฺตโก ภิกฺขุ เยน ภคฺวา
 เทนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา ภคฺวานํ อภิวาเทตฺวา เขกมนฺตํ นิสํทํ
 เขกมนฺตํ นิสินฺโน โฆ โส วชฺชิปฺปฺตฺตโก ภิกฺขุ ภคฺวานํ เขตฺทโวจ
 สาธิกมิตํ ฆนฺเต ทิยชฺชตฺตสํกฺขาปทสํคํ อนนฺวชฺชมาสํ อุตฺตเทสํ อากฺขณฺติ
 นนํ ฆนฺเต เขตฺตํ สกฺโกมิ สํกฺขิตฺตฺตํ ฯ สกฺขสฺสึ ปน ทฺวํ ภิกฺขุ ตํสุ
 สํกฺขาสํ สํกฺขิตฺตํ อธิสฺสํสํกฺขาย อธิจิตฺตสํกฺขาย อธิปญฺญาสํกฺขายาติ ฯ
 สกฺโกมฺหํ ฆนฺเต ตํสุ สํกฺขาสํ สํกฺขิตฺตํ อธิสฺสํสํกฺขาย อธิจิตฺตสํกฺขาย
 อธิปญฺญาสํกฺขายาติ ฯ ตสฺมา ติห ทฺวํ ภิกฺขุ ตํสุ สํกฺขาสํ สํกฺขสฺสํ
 อธิสฺสํสํกฺขาย อธิจิตฺตสํกฺขาย อธิปญฺญาสํกฺขาย ยโต โฆ ทฺวํ ภิกฺขุ
 อธิสฺสํมฺปิ สํกฺขิตฺตสฺสํ อธิจิตฺตมฺปิ สํกฺขิตฺตสฺสํ อธิปญฺญมฺปิ สํกฺขิตฺตสฺสํ
 ตสฺสํ ทฺยหํ อธิสฺสํมฺปิ สํกฺขโต อธิจิตฺตมฺปิ สํกฺขโต อธิปญฺญมฺปิ
 สํกฺขโต วาโค ปหียสฺสํติ โทโส ปหียสฺสํติ โมโห ปหียสฺสํติ
 โส ทฺวํ รากฺสํสํ ปหานา โทสํสํสํ ปหานา โมหํสํสํ ปหานา ยํ
 อกฺุสํสํ ตํ น ภวิสฺสํติ ยํ ปาปํ ตํ น เสวิสฺสํสํติ ฯ อถโฆ โส
 ภิกฺขุ อปเรน สํมเยน อธิสฺสํมฺปิ สํกฺขิ อธิจิตฺตมฺปิ สํกฺขิ อธิ-
 ปญฺญมฺปิ สํกฺขิ ฯ ตสฺสํ อธิสฺสํมฺปิ สํกฺขโต อธิจิตฺตมฺปิ สํกฺขโต

อธิปณณมฺหิ สิกฺขโต ราโค ปหียิ โทโส ปหียิ โมโห ปหียิ
โส ราคสฺส ปหานา โทสสฺส ปหานา โมหสฺส ปหานา ยํ อกฺุสฺส
คํ นากาสิ ยํ ปาปํ คํ น เสวํติ ฯ

[๕๒๕] ๘๖ ธนฺโต ธนฺตโร ภิกฺขุ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺคํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺคํ นิสํติ เอกมนฺคํ
นิสินฺโน โห โส ภิกฺขุ ภควนฺคํ เขตฺทโวจ เสโห เสโหติ ภาเน
วฺจุจฺติ กิตฺตาวตฺตา นฺ โห ภาเน เสโห โหคํติ ฯ สิกฺขคํติ โห
ภิกฺขุ ตสฺมา เสโหติ วฺจุจฺติ กิณฺจ สิกฺขติ ฯ อธิสํตมฺหิ สิกฺขต
อธิจิตฺตมฺหิ สิกฺขติ อธิปณณมฺหิ สิกฺขติ สิกฺขคํติ โห ภิกฺขุ
ตสฺมา เสโหติ วฺจุจฺคํติ ฯ

เสวสฺส สิกฺขมานสฺส

อุชฺหมคฺคานุสํวโร

ชยสฺมํ ปจฺมํ ฌานํ

คโต ธนฺตา อนนฺตรา

คโต ธนฺตาวิมุตฺตสฺส

ฌานํ เว โหติ คาทิโน

อภุปฺปา เม วิมุตฺตํ

ภวสฺสเนชฺชนกฺขเยติ ฯ

[๕๒๖] ๘๗ สํวริกมิตํ ภิกฺขเว ทิยชฺชสิกฺขาปทสฺคํ ธนฺวชฺชมฺมาถํ
อุทฺเทสํ ฌาคฺคณฺติ ยตฺถ อตฺถกามา กุตฺปฺปฺตา สิกฺขนฺติ ฯ ติสฺโส
อิมํ ภิกฺขเว สิกฺขา ยตฺถเกคํ สํพฺเพ สโมธานํ คฺคณฺติ กตฺมา
ติสฺโส อธิสํตฺตสิกฺขา อธิจิตฺตสิกฺขา อธิปณฺณาสิกฺขา อิมํ โห
ภิกฺขเว ติสฺโส สิกฺขา ยตฺถเกคํ สํพฺเพ สโมธานํ คฺคณฺติ ฯ อธิ
ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํเสถํ ปริปฺรการ์วํ โหติ สํวาริสฺมํ มตฺตโสถกาวํ

ปณฺณาย มคฺคโสการี โส ยานิ ตานิ ชุทฺธานุชฺชุตฺถกานิ สิกฺขาปทานิ
 ตานิ ธาปชฺชติมี อฏฺฐชาตีมิ ตํ กิสุสฺส เหตุ น หิ เมตฺถ ภิกฺขเว
 อภพฺพตา อุตฺตา ยานิ ฯ โห ตานิ สิกฺขาปทานิ ธาตฺถิพฺพหุมจฺริยกานิ
 พฺพหุมจฺริยสารูปฺปานิ ตตฺถ ชฺวสฺสโต ฯ โหติ จิตฺสฺสโต ฯ สํมาทาย
 สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ โส ตินฺนํ สณฺโณชฌนํ ปรีกฺขยา โสตาปนฺโน
 โหติ อวินิปาตมฺโม นียโต สํมูโหติปฺรายนฺ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ สฺสเถสุ ปรีปฺรการี โหติ สํมาธิสฺสมิ มคฺคโสการี ปณฺณาย
 มคฺคโสการี โส ยานิ ตานิ ชุทฺธานุชฺชุตฺถกานิ สิกฺขาปทานิ ตานิ
 ธาปชฺชติมี อฏฺฐชาตีมิ ตํ กิสุสฺส เหตุ น หิ เมตฺถ ภิกฺขเว
 อภพฺพตา อุตฺตา ยานิ ฯ โห ตานิ สิกฺขาปทานิ ธาตฺถิพฺพหุมจฺริยกานิ
 พฺพหุมจฺริยสารูปฺปานิ ตตฺถ ชฺวสฺสโต ฯ โหติ จิตฺสฺสโต ฯ สํมาทาย
 สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ โส ตินฺนํ สณฺโณชฌนํ ปรีกฺขยา วาคโหส-
 โมหานํ ตนฺนุตฺตา สกทาคามิ โหติ สกิทฺเทว อิมํ โลกํ อาคณฺตุวา
 ทฺวชฺชสฺสํ กโรติ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สฺสเถสุ ปรีปฺรการี โหติ
 สํมาธิสฺสมิ ปรีปฺรการี ปณฺณาย มคฺคโสการี โส ยานิ ตานิ
 ชุทฺธานุชฺชุตฺถกานิ สิกฺขาปทานิ ตานิ ธาปชฺชติมี อฏฺฐชาตีมิ ตํ กิสุสฺส
 เหตุ น หิ เมตฺถ ภิกฺขเว อภพฺพตา อุตฺตา ยานิ ฯ โห ตานิ
 สิกฺขาปทานิ ธาตฺถิพฺพหุมจฺริยกานิ พฺพหุมจฺริยสารูปฺปานิ ตตฺถ ชฺวสฺสโต
 ฯ โหติ จิตฺสฺสโต ฯ สํมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ โส ปณฺจณฺนํ
 โอรุณภาคิยานํ สณฺโณชฌนํ ปรีกฺขยา โอบปาติโก โหติ ตตฺถปรี-

นิพฺพายํ อนาวตฺตมฺโม ตสฺมา โถกา ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํเสถ
 ปริปฺรการํ โหติ สมาริสฺสํ ปริปฺรการํ ปณฺณาย ปริปฺรการํ โส
 ยานิ ตานิ ชฺชทฺธานุชฺชทฺธานิ สิกฺขาปทานิ ตานิ อปชฺชติปิ วุฏฺฐาติปิ
 ตํ กิธฺสํ เหตุ น हि เมตฺถ ภิกฺขเว อภพฺพตา วุตฺตา ยานิ
 จ ๒ ตานิ สิกฺขาปทานิ อทิพฺรหฺมจฺริยกานิ พฺรหฺมจฺริยสารูปานิ
 ตตฺถ ชฺวสฺสโต จ โหติ จิตฺสฺสโต จ สํมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ
 โส อาสวานํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมุตฺตํ ปณฺณาวิมุตฺตํ ทิฏฺฐเจว
 สมฺเม สยํ อภินฺนวา สจฺจนิคฺควา อฺปสํมุชฺช วิหฺรติ อิติ ๒
 ภิกฺขเว ปเทสํ ปเทสการํ อาราเชติ ปริปฺรํ ปริปฺรการํ อวณฺณานิ-
 เทววาหํ ภิกฺขเว สิกฺขาปทานิ วทามฺหิ ฯ

[๕๒๗] ๔๔ สํวทฺทิมํ ภิกฺขเว ทิยทฺตมฺสํ สิกฺขาปทสํคํ อนวทฺตมฺมาสํ
 อฺนุทฺเทสํ อากฺขณฺติ ยตฺถ อตฺถกามา กฺลปฺตฺวา สิกฺขนฺติ ฯ ติสฺโส
 อิมํ ภิกฺขเว สิกฺขา ยตฺถเกตํ สํพฺพํ สโมชานํ คจฺจนฺติ กตฺมา
 ติสฺโส อธิสฺสํ สิกฺขา อธิจฺจุตฺตํ สิกฺขา อธิปณฺณาสํ สิกฺขา อิมํ ๒
 ภิกฺขเว ติสฺโส สิกฺขา ยตฺถเกตํ สํพฺพํ สโมชานํ คจฺจนฺติ ฯ อธิ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํเสถ ปริปฺรการํ โหติ สมาริสฺสํ มตฺตโสการํ ปณฺณาย
 มตฺตโสการํ โส ยานิ ตานิ ชฺชทฺธานุชฺชทฺธานิ สิกฺขาปทานิ ตานิ
 อปชฺชติปิ วุฏฺฐาติปิ ตํ กิธฺสํ เหตุ น हि เมตฺถ ภิกฺขเว
 อภพฺพตา วุตฺตา ยานิ จ ๒ ตานิ สิกฺขาปทานิ อทิพฺรหฺมจฺริยกานิ
 พฺรหฺมจฺริยสารูปานิ ตตฺถ ชฺวสฺสโต จ โหติ จิตฺสฺสโต จ สํมาทาย

สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ โส ตินฺนํ สญฺโฆชนานํ ปริกฺขยา สคฺคก-
 ขคฺคปฺรโม โหติ สคฺคกขคฺคปฺรโม เทว ๆ มนุสฺสํ ๆ สฺนฺชาวิตฺวา
 สํสริตฺวา ทุกฺขสฺสํคํ กโรติ โส ตินฺนํ สญฺโฆชนานํ ปริกฺขยา
 โกถโกถ โหติ เทว วา ตินฺนํ วา กุถานิ สฺนฺชาวิตฺวา สํสริตฺวา
 ทุกฺขสฺสํคํ กโรติ โส ตินฺนํ สญฺโฆชนานํ ปริกฺขยา เขภัสฺสํ
 โหติ เขภยว มานุสฺสํ ภวํ นิพฺพตฺเตตฺวา ทุกฺขสฺสํคํ กโรติ โส
 ตินฺนํ สญฺโฆชนานํ ปริกฺขยา รากโถสโมหานํ ตนฺตฺตา สกฺทาคามํ
 โหติ สกฺเทว อิมํ โถกํ อากฺขนฺตฺวา ทุกฺขสฺสํคํ กโรติ ฯ อิทฺ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํเสสุ ปรีปฺรการี โหติ สฺมาธิสฺมึ ปรีปฺรการี ปญฺญา
 มคฺคโสการี โส ยานิ ตานิ ขุทฺธานุสฺสทฺทกานิ สิกฺขาปทานิ ตานิ
 อาปชฺชติปิ อฺวฺจฺจติปิ คํ กิสฺสํ เหตุ น ทิ เมตฺถ ภิกฺขเว
 อภพฺพตา อุตฺตา ยานิ ๆ โห ตานิ สิกฺขาปทานิ อาทิพฺรหฺมจฺริยกานิ
 พฺรหฺมจฺริยสํวรฺูปานิ ตตฺถ รุสฺสํโถ ๆ โหติ จิตฺสํโถ ๆ สฺมาทาย
 สิกฺขติ สิกฺขาปเทสุ โส ปญฺจนํ โอรมฺภาคิยานํ สญฺโฆชนานํ
 ปริกฺขยา อุกฺกฺโสโต โหติ อกฺนิฏฺฐคามํ โส ปญฺจนํ โอรมฺภา-
 คิยานํ สญฺโฆชนานํ ปริกฺขยา สํสฺวารปรีนิพฺพายี โหติ โส ปญฺจนํ
 โอรมฺภาคิยานํ สญฺโฆชนานํ ปริกฺขยา สํสฺวารปรีนิพฺพายี โหติ โส
 ปญฺจนํ โอรมฺภาคิยานํ สญฺโฆชนานํ ปริกฺขยา อฺปฺพหจฺจปรีนิพฺพายี โหติ
 โส ปญฺจนํ โอรมฺภาคิยานํ สญฺโฆชนานํ ปริกฺขยา อนฺตรวปรีนิพฺพายี
 โหติ ฯ อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํเสสุ ปรีปฺรการี โหติ สฺมาธิสฺมึ

ปริปรุการี ปณณาย ปริปรุการี โส ยานิ ตานิ ชุทฺททานุชฺชุตฺทกานิ
 สิกฺขาปทานิ ตานิ อปชฺชติปิ วุชฺชติปิ ตํ กิสุสฺส เหตุ น हि
 เมตฺต ภิက္ขเว อภพฺพตา วุตฺตา ยานิ ๑ โช ตานิ สิกฺขาปทานิ
 อาทิพฺรหฺมจฺริยกานิ พฺรหฺมจฺริยสํารุปฺปานิ ตตฺถ ชฺวสฺสโต ๑ โหติ
 จิตฺสฺสโต ๑ สํมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสฺส โส อาสวํ ขยา
 อนาสวํ เจโตวิมุตฺติํ ปณฺณาวิมุตฺติํ ทิฏฺฐเชว สมฺเม สยํ อภิณฺเฎา
 สจฺจนิตฺวา อุปสํมปชฺช วิหริติ อิติ โช ภิက္ขเว ปเทสฺส ปเทสการี
 อาราเชติ ปริปรุ ปริปรุการี อวณฺณานิเตววาหํ ภิက္ขเว สิกฺขาปทานิ
 วทามฺหิ ๑

[๕๒๘] ๘๘ สํวณฺณํ ภิက္ขเว ทิพฺพสมฺมตฺติกาปทสฺสํ อนวทฺธมฺมาสํ
 อุกฺกเทสํ อากฺขณฺติ ยตฺถ อตฺถกามา กุณฺตปฺปตา สิกฺขนฺติ ๑ ติสฺโส
 อีมา ภิက္ขเว สิกฺขา ยตฺถเตตํ สพฺพํ สโมธานํ กฺขณฺติ กตฺมา
 ติสฺโส อธิสฺสํ สิกฺขา อธิจฺจุตฺตสิกฺขา อธิปณฺณาสิกฺขา อีมา โช
 ภิက္ขเว ติสฺโส สิกฺขา ยตฺถเตตํ สพฺพํ สโมธานํ กฺขณฺติ ๑ อธิ
 ภิက္ขเว ภิက္ขุ สฺสเถสฺส ปริปรุการี โหติ สํวณฺณํ ปริปรุการี ปณฺณาย
 ปริปรุการี โส ยานิ ตานิ ชุทฺททานุชฺชุตฺทกานิ สิกฺขาปทานิ ตานิ
 อปชฺชติปิ วุชฺชติปิ ตํ กิสุสฺส เหตุ น हि เมตฺต ภิက္ขเว
 อภพฺพตา วุตฺตา ยานิ ๑ โช ตานิ สิกฺขาปทานิ อาทิพฺรหฺมจฺริยกานิ
 พฺรหฺมจฺริยสํารุปฺปานิ ตตฺถ ชฺวสฺสโต ๑ โหติ จิตฺสฺสโต ๑ สํมาทาย
 สิกฺขติ สิกฺขาปเทสฺส โส อาสวํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมุตฺติํ

តេរុវារា ភិក្ខុវេ សិក្ខាបាណិ វាហនីតិ ។

[៥២៩] ៩០ ពិសុទ្ធិ ធិមា ភិក្ខុវេ សិក្ខា កត្តា ពិសុទ្ធិ ធិត្ថ-
សិក្ខា ធិត្ថិកុត្តសិក្ខា ធិបណ្ណាសិក្ខា ។ កត្តា ។ ភិក្ខុវេ ធិត្ថសិក្ខា
ធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ត្ថីត្ថា ត្ថិតិ ។ បេ ។ ស្មាយា សិក្ខតិ សិក្ខា-
បាណេ ធិ បុគ្គលិក ភិក្ខុវេ ធិត្ថសិក្ខា ។ កត្តា ។ ភិក្ខុវេ
ធិត្ថិកុត្តសិក្ខា ធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិជ្ជេវ កាមេតិ ។ បេ ។
ឧត្តកុត្ត ធានំ ឧបសម្ពុធិ វិហរតិ ធិ បុគ្គលិក ភិក្ខុវេ ធិត្ថិកុត្តសិក្ខា ។
កត្តា ។ ភិក្ខុវេ ធិបណ្ណាសិក្ខា ធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធិ
តុក្កន្តិ ធិបាណុ ឧបសម្ពុធិ ។ បេ ។ ធិ តុក្កន្តិវិភាសនំ ឧបសម្ពុធិ
ឧបសម្ពុធិ ធិ បុគ្គលិក ភិក្ខុវេ ធិបណ្ណាសិក្ខា ។ ធិមា ឧ
ភិក្ខុវេ ពិសុទ្ធិ សិក្ខាតិ ។

[៥៣០] ៩១ ពិសុទ្ធិ ធិមា ភិក្ខុវេ សិក្ខា កត្តា ពិសុទ្ធិ ធិត្ថ-
សិក្ខា ធិត្ថិកុត្តសិក្ខា ធិបណ្ណាសិក្ខា ។ កត្តា ។ ភិក្ខុវេ ធិត្ថសិក្ខា
ធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ត្ថីត្ថា ត្ថិតិ ។ បេ ។ ស្មាយា សិក្ខតិ
សិក្ខាបាណេ ធិ បុគ្គលិក ភិក្ខុវេ ធិត្ថសិក្ខា ។ កត្តា ។ ភិក្ខុវេ
ធិត្ថិកុត្តសិក្ខា ធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិជ្ជេវ កាមេតិ ។ បេ ។
ឧត្តកុត្ត ធានំ ឧបសម្ពុធិ វិហរតិ ធិ បុគ្គលិក ភិក្ខុវេ ធិត្ថិកុត្តសិក្ខា ។
កត្តា ។ ភិក្ខុវេ ធិបណ្ណាសិក្ខា ធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធិ
ឧបសម្ពុធិ ឧបសម្ពុធិ ធិ បុគ្គលិក ភិក្ខុវេ ធិបណ្ណាសិក្ខា ។

ยถาภีรณฺโต วิหริตฺวา เยน ราชคหํ เตเน จาริกํ ปกฺกามิ อนฺนปฺพุเพเน
 จาริกํ จรมาโน เยน ราชคหํ ตทวสฺสริ ๑ ตตฺร สฺสํ ภควา ราชคเห
 วิหริติ คิञฺชณฺณู ปุพฺพเต ๑ ชลฺโฆ กสฺสํปโกตฺตสฺสํ ภิกฺขุโน อจิรวปฺ-
 กนฺตสฺสํ ภควโต อหุเทว กุกฺกุจํ อหุ วิปฺปฏิสํวโร อถาภา วต
 เม น วต เม ตาภา ทฺวตฺตทฺธํ วต เม น วต เม สฺสทฺธํ
 ยสฺสํ เม ภควตา สิกฺขาปทปฺปฏิสํยฺยตฺตาย รมฺมียา กถาย ภิกฺขุ
 สํนุทฺธสฺสํเต สํมาทเปเนเต สํมุตฺเตเสนฺเต สํมปหํเสเนเต อหุเทว อกฺขนฺติ
 อหุ อปฺปจฺจุโย อริสฺสเถวเตวามํ สมนฺโณติ ยนฺนุนาหํ เยน
 ภควา เตเนปสงฺกมเมยฺยํ อฺปสงฺกมิตฺวา ภควโต สํนฺติเก อจฺจุยํ
 อจฺจุยโต เทเสยฺยนฺติ ๑ ชลฺโฆ กสฺสํปโกตฺโต ภิกฺขุ เสนาสนํ สํสาเมตฺวา
 ปตฺตจฺจวราทาย เยน ราชคหํ เตเน ปกฺกามิ อนฺนปฺพุเพเน
 เยน ราชคหํ คิञฺชณฺณู ปุพฺพโต เยน ภควา เตเนปสงฺกมิ
 อฺปสงฺกมิตฺวา ภควนฺโต อภิวาเทตฺวา เขกมนฺโต นิสฺสีทิ เขกมนฺโต
 นิสฺสินโน โฆ กสฺสํปโกตฺโต ภิกฺขุ ภควนฺโต เขตทโวจ เขกมิทํ
 ภาเนเต สํมยํ ภควา ปักขามํ วิหริติ ปักขา นาม โกสฺถานํ
 นิคโม ตตฺร สฺสํ ภควา สิกฺขาปทปฺปฏิสํยฺยตฺตาย รมฺมียา กถาย ภิกฺขุ
 สํนุทฺธสฺสํเต สํมาทเปติ สํมุตฺเตเสติ สํมปหํเสติ ตสฺส มยฺหํ ภาเนเต
 ภควตา สิกฺขาปทปฺปฏิสํยฺยตฺตาย รมฺมียา กถาย ภิกฺขุ สํนุทฺธสฺสํเต
 สํมาทเปเนเต สํมุตฺเตเสนฺเต สํมปหํเสเนเต อหุเทว อกฺขนฺติ อหุ

เจมี กสฺสป ภิกฺขุ โหติ น สิกฺขากาโม สิกฺขาธมาทานสฺส น
 วนฺณวาที เย จญฺเณ ภิกฺขุ น สิกฺขากามา เต จ สิกฺขาย น
 สฺมาทเปติ เย จญฺเณ ภิกฺขุ สิกฺขากามา เตสญฺจ น วนฺณํ ภณฺติ
 ภูตํ ตจฺจนํ กาเถน เอวรูปสฺสํหาหิ กสฺสป เณรสฺส ภิกฺขุโน น
 วนฺณํ ภณามิ ตํ กิสฺสํ เหตุํ สํตฺถา หิสฺสํ วนฺณํ ภณตฺติ
 อญฺเณ นํ ภิกฺขุ ภาเชยฺยํ เย นํ ภาเชยฺยํ คฺยสฺสํ ทิฏฺฐาณคฺคิ
 อปฺปชฺเชยฺยํ ยสฺสํ ทิฏฺฐาณคฺคิ อปฺปชฺเชยฺยํ เตสํนํ คสฺสํ ทิฏฺฐคฺคิ
 อหิตาย ทฺฤชยาติ คสฺมาหิ กสฺสป เอวรูปสฺสํ เณรสฺส ภิกฺขุโน น
 วนฺณํ ภณามิ มชฺฌิมํ เจมี กสฺสป ภิกฺขุ โหติ ฯ เป ฯ นโ
 เจมี กสฺสป ภิกฺขุ โหติ น สิกฺขากาโม สิกฺขาธมาทานสฺส น
 วนฺณวาที เย จญฺเณ ภิกฺขุ น สิกฺขากามา เต จ สิกฺขาย น
 สฺมาทเปติ เย จญฺเณ ภิกฺขุ สิกฺขากามา เตสญฺจ น วนฺณํ
 ภณฺติ ภูตํ ตจฺจนํ กาเถน เอวรูปสฺสํหาหิ กสฺสป นวสฺส ภิกฺขุโน น
 วนฺณํ ภณามิ ตํ กิสฺสํ เหตุํ สํตฺถา หิสฺสํ วนฺณํ ภณตฺติ
 อญฺเณ นํ ภิกฺขุ ภาเชยฺยํ เย นํ ภาเชยฺยํ คฺยสฺสํ ทิฏฺฐาณคฺคิ
 อปฺปชฺเชยฺยํ ยสฺสํ ทิฏฺฐาณคฺคิ อปฺปชฺเชยฺยํ เตสํนํ คสฺสํ ทิฏฺฐคฺคิ
 อหิตาย ทฺฤชยาติ คสฺมาหิ กสฺสป เอวรูปสฺสํ นวสฺส ภิกฺขุโน
 น วนฺณํ ภณามิ เถโร เจมี กสฺสป ภิกฺขุ โหติ สิกฺขากาโม
 สิกฺขาธมาทานสฺส วนฺณวาที เย จญฺเณ ภิกฺขุ น สิกฺขากามา เต
 จ สิกฺขาย สฺมาทเปติ เย จญฺเณ ภิกฺขุ สิกฺขากามา เตสญฺจ วนฺณํ

រាណតិ ភូតំ គុដ្ឋំ កាពេន ខេវរូបស្តុសាអំ កស្តុសឋ ភេរុស្តុស វិកុត្តន្ត
 វណ្ណំ រាណាមិ គំ កិស្តុស ភេតុ ឥត្តា អិស្តុស វណ្ណំ រាណតីតិ
 ខណ្ឌេ នំ វិកុត្ត វាឆេយ្យំ យេ នំ វាឆេយ្យំ គុយស្តុស វិញ្ញាណុកតិ
 ចាបឆុឆេយ្យំ បស្តុស វិញ្ញាណុកតិ ចាបឆុឆេយ្យំ គេស្តុស ចស្តុស វិញ្ញាណុកតិ
 អិទាម សុខាយាទិ គតុមាអំ កស្តុសឋ ខេវរូបស្តុស ភេរុស្តុស វិកុត្តន្ត វណ្ណំ
 រាណាមិ មធូធិណំ ឡើ កស្តុសឋ វិកុត្ត ហិទិ ។ បេ ។ និវ ឡើ
 កស្តុសឋ វិកុត្ត ហិទិ ឥត្តាភាណំ ឥត្តាឆាសាហានស្តុស វណ្ណាវាទិ យេ
 ឡណ្ឌេ វិកុត្ត ន ឥត្តាភាណា គេ ។ ឥត្តាឆា សាហាបេទិ យេ
 ឡណ្ឌេ វិកុត្ត ឥត្តាភាណា គេស្តុស វណ្ណំ រាណតិ ភូតំ គុដ្ឋំ កាពេន
 ខេវរូបស្តុសាអំ កស្តុសឋ វណ្ណុស្តុស វិកុត្តន្ត វណ្ណំ រាណាមិ គំ កិស្តុស
 ភេតុ ឥត្តា អិស្តុស វណ្ណំ រាណតីតិ ខណ្ឌេ នំ វិកុត្ត វាឆេយ្យំ យេ
 នំ វាឆេយ្យំ គុយស្តុស វិញ្ញាណុកតិ ចាបឆុឆេយ្យំ បស្តុស វិញ្ញាណុកតិ
 ចាបឆុឆេយ្យំ គេស្តុស ចស្តុស វិញ្ញាណុកតិ អិទាម សុខាយាទិ គតុមាអំ កស្តុសឋ
 ខេវរូបស្តុស វណ្ណុស្តុស វិកុត្តន្ត វណ្ណំ រាណាមីទិ ។

ឥសនវគ្គោ ឧត្តុត្ថោ ។

គតុត្ថុត្ថាណំ

ឥសនោ កុត្តរោ គេត្ថោ វឌ្ឍន្ត្រោ ។ ឥតិណ
 គិល ។ ឥតិណំ វុត្តា ភេតុ ឥត្តា បិកេន ទាទិ ។

โศคนผลทศโค ปณฺจโม

[๕๓๒] ๕๓ ตัณฺหํมานิ ภิกฺขเว กถุสฺสํกถุสฺสํ คหปติสฺสํ อจฺจายิกานิ
กรณฺเณยานิ กตฺตมานิ ตัณฺหิ อธิ ภิกฺขเว กถุสฺสํโก คหปติ สัมมตฺตํ
เขตฺตํ สุกฺกขํ กโรติ สุมตฺตํ สัมมตฺตํ เขตฺตํ สุกฺกขํ กโรติ
สุมตฺตํ สัมมตฺตํ พฺชานิ ปตฺติจฺจาเปติ สัมมตฺตํ พฺชานิ ปตฺติจฺจาเปตฺวา
สัมมตฺตํ อุกกํ อภินตฺตํ อปเนตฺตํ อิมานิ ๒ ภิกฺขเว ตัณฺหิ กถุสฺสํกถุสฺสํ
คหปติสฺสํ อจฺจายิกานิ กรณฺเณยานิ ๑ ตสฺส ๒ ทํ ภิกฺขเว กถุสฺสํกถุสฺสํ
คหปติสฺสํ นตฺถิ ธา อิทฺธิ วา อานุกาโถ วา อชฺชเวว เม ฐณฺณานิ
ชายนฺตุ เสว คพฺภินิโย โทณฺตุ อุตฺตรเสว ปจฺจนฺตฺติ อถ ๒ ภิกฺขเว
โหติ โส สมฺมโย ยํ ตสฺส กถุสฺสํกถุสฺสํ คหปติสฺสํ ตานิ ฐณฺณานิ
อฺตุปริณามํ ชายนฺตี คพฺภินิโย โทณฺติ ปจฺจนฺตี ๑ เอวเมว ๒ ภิกฺขเว
ตัณฺหํมานิ ภิกฺขุสฺสํ อจฺจายิกานิ กรณฺเณยานิ กตฺตมานิ ตัณฺหิ อธิสฺส-
สํกฺขาตฺตมาทํ อธิจฺจุตฺตสํกฺขาตฺตมาทํ อธิปณฺณาสํกฺขาตฺตมาทํ อิมานิ
๒ ภิกฺขเว ตัณฺหิ ภิกฺขุสฺสํ อจฺจายิกานิ กรณฺเณยานิ ๑ ตสฺส ๒ ทํ
ภิกฺขเว ภิกฺขุโน นตฺถิ ธา อิทฺธิ วา อานุกาโถ วา อชฺชเวว เม
อนฺนปาทาย ชาติเวหิ จิตฺตํ วิมฺมจฺจุ เสว วา อุตฺตรเสว วาติ อถ ๒
ภิกฺขเว โหติ โส สมฺมโย ยํ ตสฺส ภิกฺขุโน อธิสฺสํมมฺมํ สํกฺขาโต
อธิจฺจุตฺตมมฺมํ สํกฺขาโต อธิปณฺณมมฺมํ สํกฺขาโต อนฺนปาทาย ชาติเวหิ จิตฺตํ
วิมฺมจฺจุ ๑ ตสฺมา ติทฺถ ภิกฺขเว เอวํ สํกฺขาตพฺพํ ติพฺพโ ใน นนฺโท
ภวิสฺสํติ อธิสฺสํสํกฺขาตมาทาเน ติพฺพโ ใน นนฺโท ภวิสฺสํติ อธิจฺจุตฺ-

สีกุชาตมาทาเน ติพฺโพ โน ฉนฺโท ภวิสฺสตี อธิปญฺญาสีกุชาตมาทาเนติ
 เฉวณฺหิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพนฺติ ฯ

[๕๓๓] ๔๔ ตัณฺห์มานิ ภิกฺขเว ฉณฺณตฺติตฺติยา ปริพฺพาสกา ปวิเวกานิ
 ปญฺญาเปเนติ กตมานิ ตัณฺห์ จัรวปวิเวกํ ปิณฺฑปาตปวิเวกํ เสนา-
 ส่นปวิเวกํ ฯ ตตฺริทํ ภิกฺขเว ฉณฺณตฺติตฺติยา ปริพฺพาสกา จัรวปวิเวกสฺมึ
 ปญฺญาเปเนติ สำนานํ ชาเรณฺติ มสํำนานํ ชาเรณฺติ นวทุสฺสํำนานํ
 ชาเรณฺติ ปัสสฺสฺสํำนานํ ชาเรณฺติ ติวฺวํำนานํ ชาเรณฺติ อชินานํ ชาเรณฺติ
 อชินกฺขิปปมฺปิ ชาเรณฺติ กุสฺสจฺจรมฺปิ ชาเรณฺติ วากจฺจรมฺปิ ชาเรณฺติ ผลก-
 จฺจรมฺปิ ชาเรณฺติ เกสฺสกมฺพณฺมฺปิ ชาเรณฺติ วาตกมฺพณฺมฺปิ ชาเรณฺติ อตุก-
 ปกฺขมฺปิ ชาเรณฺติ อิทํ โช ภิกฺขเว ฉณฺณตฺติตฺติยา ปริพฺพาสกา
 จัรวปวิเวกสฺมึ ปญฺญาเปเนติ ฯ ตตฺริทํ ภิกฺขเว ฉณฺณตฺติตฺติยา ปริพฺพาสกา
 ปิณฺฑปาตปวิเวกสฺมึ ปญฺญาเปเนติ สํกกฺกขานํ โหนฺติ สํมากกฺกขานํ
 โหนฺติ นิวารกฺกขานํ โหนฺติ ททฺทกฺกขานํ โหนฺติ หญฺญกฺกขานํ โหนฺติ
 กณฺณกฺกขานํ โหนฺติ อจามกฺกขานํ โหนฺติ ปิณฺฑวากกฺกขานํ โหนฺติ
 ติณฺณกฺกขานํ โหนฺติ โคมยกฺกขานํ โหนฺติ วนมฺมุตตฺถาหารา ยาเปเนติ
 ปวตฺตตฺถสโภสํ อิทํ โช ภิกฺขเว ฉณฺณตฺติตฺติยา ปริพฺพาสกา ปิณฺฑ-
 ปาตปวิเวกสฺมึ ปญฺญาเปเนติ ฯ ตตฺริทํ ภิกฺขเว ฉณฺณตฺติตฺติยา ปริพฺพาสกา
 เสนาส่นปวิเวกสฺมึ ปญฺญาเปเนติ อรณฺณํ รุกฺขมฺมุตํ สฺสํำนํ วนปตฺถํ
 ขพฺโปกกาสํ ปถาถปฺปญฺชํ ภูตํคาวํ อิทํ โช ภิกฺขเว ฉณฺณตฺติตฺติยา
 ปริพฺพาสกา เสนาส่นปวิเวกสฺมึ ปญฺญาเปเนติ ฯ อิมานิ โช ภิกฺขเว

สํสํสํ โกฏฏฐาเปยฺย สํสํสํ โกฏฏฐาเปตฺวา สํสํสํ มุธานิ
 อุกฺกฐาเปยฺย เขวมตฺตํ ตตฺถ ภิกฺขเว กตฺถกตฺถ คหปตฺตํ ตานิ
 อญฺเณน อคฺคปฺปตฺตานิ สํวปฺปตฺตานิ สํทฺธานิ สํเว ปตฺติจฺจิตฺตานิ
 เขวเมว โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํสฺวา ฯ โหติ ทฺวสฺสํตฺตํ ปทํ โหติ
 เตน ฯ วิวิตฺโต โหติ สมนฺนทฺตํ โท ฯ โหติ มิจฺฉาทฺตํ
 จตฺตํ ปทํ โหติ ตาย ฯ วิวิตฺโต โหติ ชฺฉนฺตํ โท ฯ โหติ
 สํสฺวา จตฺตํ ปทํ โหติ เติ ฯ วิวิตฺโต โหติ อญฺ อจฺจติ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ อคฺคปฺปตฺโต สํวปฺปตฺโต สํทฺธํ สํเว ปตฺติจฺจิตฺตํ ฯ

[๕๓๕] ๕๔ สํยฺยถาเป ภิกฺขเว สํวตฺตมเย วิทฺธเต วิคตฺตวาทเก
 เทเว อทิจฺจุ โน อพฺภุตฺตํ กตฺตมาโน สํพฺพิ อากาสคตํ ตมํ อภิวิ-
 หจฺจ ภาสฺสํ ฯ ตปเต ฯ วิโรจติ ฯ เขวเมว โส ภิกฺขเว ยโต
 อริยสํวกตฺตํ วิธํ วิคตมํ ชมนฺนจกฺขํ อุกฺกทฺติ สํทตฺตํ
 ภิกฺขเว อริยสํวกตฺตํ ตํนิ สํญฺโฆชนานิ ปทฺธิยฺนติ สํกฺกทฺตํ
 วิจฺจิจฺจุ สํทพฺพตฺตวามาโส อถาปํ ทฺวํหิ ชมนฺนเมหิ นิยฺยติ
 อภิชฺชณาย ฯ พุยาปาทนํ ฯ ๑ โส วิวิจฺเจว กามเมหิ วิวิจฺจ อกฺกตฺเตหิ
 ชมนฺนเมหิ สํวิตฺตํ สํวิจฺจํ วิเวกํ ปตฺติจฺจํ ปจฺจํ ฉานํ อปฺปสํปชฺช
 วิหริติ ฯ ตตฺถ ๑ ภิกฺขเว สมนฺน อริยสํวโก กถํ กเรยฺย นตฺถ
 ตํ สํญฺโฆชนํ เยน สํญฺโฆชนเนน สํยฺยโต อริยสํวโก ปุณฺณํ โทกํ
 อากฺขุญฺเยยฺยติ ฯ

[๕๓๕] ๔๖ คิสุโส อิมมา ภิกขเว ปริสา กตมา คิสุโส อคฺควตฺตี
 ปริสา วคฺคา ปริสา สมฺคฺคา ปริสา ฯ กตมา ฯ ภิกขเว อคฺควตฺตี
 ปริสา อธิ ภิกขเว ยสฺสํ ปริสา ยํ เถว ภิกขุ น พาหุสูตฺติกา
 โหณฺติ น สํวตฺติกา โวฏฺถมเน นิกฺขิตฺตฺตฺรา ปวิเวเก ปุพฺพพฺพคฺมา วิริยํ
 อารภณฺติ อปฺปคฺคตฺสํ ปคฺคตฺยา อนนฺทคฺคตฺสํ อธิคฺมา ยสฺสํ อคฺคตฺสํ
 สํจฺจนฺตฺติยา เตสํ ปจฺจิมมา ชนฺตา ทิฏฺฐจฺจํ อปฺปชฺชติ สํป
 โหติ น พาหุสูตฺติกา น สํวตฺติกา โวฏฺถมเน นิกฺขิตฺตฺตฺรา ปวิเวเก
 ปุพฺพพฺพคฺมา วิริยํ อารภณฺติ อปฺปคฺคตฺสํ ปคฺคตฺยา อนนฺทคฺคตฺสํ อธิคฺมา
 ยสฺสํ อคฺคตฺสํ สํจฺจนฺตฺติยา อโย วุจฺจติ ภิกขเว อคฺควตฺตี ปริสา ฯ
 กตมา ฯ ภิกขเว วคฺคา ปริสา อธิ ภิกขเว ยสฺสํ ปริสา ยํ ภิกขุ
 ภณฺฑนฺชาตา กถฺชาตา วิจฺจาพาปฺนฺนา อณฺณมณฺณํ มุขสฺสคฺคิ วิคฺคฺค
 วิหรณฺติ อโย วุจฺจติ ภิกขเว วคฺคา ปริสา ฯ กตมา ฯ ภิกขเว
 สมฺคฺคา ปริสา อธิ ภิกขเว ยสฺสํ ปริสา ยํ ภิกขุ สมฺคฺคา สมนฺท
 มาเน อวิจฺจมาเน อวิจฺจกฺกฺมา อณฺณมณฺณํ ปิยจฺจกฺกฺมา สมนฺท
 วิหรณฺติ อโย วุจฺจติ ภิกขเว สมฺคฺคา ปริสา ฯ ยสฺสํ ภิกขเว
 สมนฺท ภิกขุ สมนฺท สมนฺทมาเน อวิจฺจมาเน อวิจฺจกฺกฺมา อณฺณ
 มณฺณํ ปิยจฺจกฺกฺมา สมนฺท วิหรณฺติ พหุ ภิกขเว ภิกขุ คสฺสํ
 สมนฺท ปุณฺณํ ปสฺสณฺติ แพรหฺม ภิกขเว วิหารํ คสฺสํ สมนฺท ภิกขุ
 วิหรณฺติ ยทิตํ มุทิตาย เจโตวิมุตฺตฺยา ปมุตฺตฺสํ ปิตี ชายติ
 ปิติมนฺตฺสํ กาโย ปสฺสณฺทภาติ ปสฺสณฺทกาโย สฺสํ เวทิตฺติ สฺสํโน

จิตฺตํ สมาริยติ ฯ เสยฺยถาเป ภิภูวเน อปริปพพะเต ฤตฺตสุตฺตเต เทเว
 วสุตฺตเต ทํ อุกํ ยถาณินฺนํ วตฺตมานํ ปพฺพตกนฺตรปทฺรธํชา ปริปุเรติ
 ปพฺพตกนฺตรปทฺรธํชา ปริปุรา กุสฺสโสปุเก ปริปุเรนฺติ กุสฺสโสปุภา
 ปริปุรา มหาสโสปุเก ปริปุเรนฺติ มหาสโสปุภา ปริปุรา กุณฺนทียो ปริ-
 ปุเรนฺติ กุณฺนทียो ปริปุรา มหानทียो ปริปุเรนฺติ มหानทียो
 ปริปุรา สํมุกฺทํ ปริปุเรนฺติ เขวเมว โช ภิภูวเน ยสฺมึ สํเย
 ภิภูว สํมคฺคา สํโมทमानา อวิวทमानา ชฺโรทกัฏฺฐา อณฺณมณฺณ
 นียจกฺขฺหิ สํปสฺสฺสนฺตา วิหรนฺติ พหุ ภิภูวเน ภิภูว ตสฺมึ สํเย
 ปญฺญํ ปสฺสวณฺติ พุรหุ ภิภูวเน วิหารํ ตสฺมึ สํเย ภิภูว วิหรนฺติ
 ยทิตํ มุทิตาย เจโตวิมุตฺตียา ปมุตฺตัสส ปิตี ชายติ ปิตินสฺส
 กาโย ปสฺสสํภติ ปสฺสสทฺธกาโย สฺสํ เวทียติ สฺสวโน จิตฺตํ สมาริยติ ฯ
 อีมา โช ภิภูวเน ติสฺโส ปริธํติ ฯ

[๕๓๖] ๔๓ ตํ ภิภูวเน ของเคหิ สมนฺนาคโต รณฺโณ ภาทโท
 อสฺสธํชานียो ราชารโห โหติ ราชโภคโค รณฺโณ ของคฺนฺเตว สฺสํ
 คจฺฉติ กตเมหิ ตํ ภิภูวเน รณฺโณ ภาทโท อสฺสธํชานียो
 วณฺณสํปนฺโน ๑ โหติ พตสํปนฺโน ๑ ชวสํปนฺโน ๑ อิมะหิ
 โช ภิภูวเน ตํหฺงเคหิ สมนฺนาคโต รณฺโณ ภาทโท อสฺสธํชานียो ราชารโห
 โหติ ราชโภคโค รณฺโณ ของคฺนฺเตว สฺสํ คจฺฉติ ฯ เขวเมว โช
 ภิภูวเน ตํ ภิภูวเน สมนฺนาคโต ภิภูว อาหุเนยฺโย โหติ ปาหุเนยฺโย
 ทกฺขิณเนยฺโย อณฺชตฺถิกรณฺณียो อนุตฺตรํ ปญฺญกฺขฺเขตฺตํ โลกสฺส กตเมหิ

คํหิ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ วนฺณณสํปฺนโน จ โหติ พตสํปฺนโน จ
 ชวสํปฺนโน จ ๑ กถญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ วนฺณณสํปฺนโน โหติ
 อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํธวา โหติ ปาติโมกฺขสํวรํจฺจุโต วิหริติ ขาจาร-
 โคจรสํปฺนโน อณฺณมตฺเตสุ วชฺเชสุ ภัยทสฺสํวํ สํมาทาย สิกฺขติ
 สิกฺขาปเทสุ เอวํ โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ วนฺณณสํปฺนโน โหติ ๑
 กถญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ พตสํปฺนโน โหติ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 อารทฺธวิริโย วิหริติ อภฺยสํถํ ชมฺมานํ ปหาเยย กุสฺสํถํ ชมฺมานํ
 อปฺสํปฺนทาย ภาววา ทฬฺหปรกฺกโม อนิกฺขิตฺตจฺจุโร กุสฺสํถํ ชมฺเมสุ
 เอวํ โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ พตสํปฺนโน โหติ ๑ กถญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 ชวสํปฺนโน โหติ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิทํ กุญฺชนฺติ ยถาภฺยํ
 ปชานาติ อภฺยํ กุญฺชนฺตมฺภโยติ ยถาภฺยํ ปชานาติ อภฺยํ กุญฺชนฺนิโรจติ
 ยถาภฺยํ ปชานาติ อภฺยํ กุญฺชนฺนิโรจคามินํ ปฏิปทติ ยถาภฺยํ ปชานาติ
 เอวํ โข ภิกฺขเว ภิกฺขุ ชวสํปฺนโน โหติ ๑ อิมํ โข ภิกฺขเว
 คํหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อานุญฺเยโย โหติ ปานุญฺเยโย ทกฺขิ-
 เณญฺโย อณฺณชติกรณฺญโย อนฺนคฺคํ ปุณฺณกฺกเชตฺตํ โถกสฺสํวํ ๑

[๕๓๗] ๔๘ คํหิ ภิกฺขเว อญฺเฐหิ สมนฺนาคโต วนฺนํ ภาทํ
 อสฺสํวํชานิโย ราชารโห โหติ ราชโภคโค วนฺนํ อญฺคฺคเตวํ สํ-
 คจฺจนฺติ กตเมหิ คํหิ อธิ ภิกฺขเว วนฺนํ ภาทํ อสฺสํวํชานิโย
 วนฺณณสํปฺนโน จ โหติ พตสํปฺนโน จ ชวสํปฺนโน จ อิมํ
 โข ภิกฺขเว คํหฺนํเกหิ สมนฺนาคโต วนฺนํ ภาทํ อสฺสํวํชานิโย

สัการกฏเว วา นั นคฤทเทติ ฯ เอวเมว ไช ภิกขเว นโว เจปปี
 ภิกขุ โหติ ทุสฺสโธ ปาปมโม อิทมุตฺตํ ทุพฺพณฺณตตาย วทามิ
 เสยฺยถาปீ โส ภิกขเว ไปตฺตโก ทุพฺพณฺโณ ตถูปมาหํ ภิกขเว
 อิมํ ปุคฺคํ วทามิ ฯ เ ย ไช ปนฺตฺส เสวณฺติ ภาวนฺติ ปยิรฺปาตฺตณฺติ
 ทิฏฺฐจฺานุกตฺติ อวปฺชฺชนฺติ เตสฺสนฺติ โหติ ทิฆรคฺคํ อหิตาย ทุกฺขาย
 อิทมุตฺตํ ทุกฺขสํมุตฺตํตตาย วทามิ เสยฺยถาปீ โส ภิกขเว ไปตฺตโก
 ทุกฺขสํมุตฺตโธ ตถูปมาหํ ภิกขเว อิมํ ปุคฺคํ วทามิ ฯ เ ย ไช
 ปน ปฏิกุคฺคณฺหาติ จัวัรมิณฺฑปาทเสณาสฺนคิถาเปจฺจยเกสฺสชฺชปรีทวาร์ เต
 สฺสนฺติ น มหปฺผตฺตํ โหติ น มหานิสฺสํ อิทมุตฺตํ อปฺปคฺขตตาย
 วทามิ เสยฺยถาปீ โส ภิกขเว ไปตฺตโก อปฺปคฺโข ตถูปมาหํ
 ภิกขเว อิมํ ปุคฺคํ วทามิ ฯ มชฺฌมโม เจปปี ภิกขเว ภิกขุ โหติ
 ฯ เป ฯ เถโร เจปปี ภิกขเว ภิกขุ โหติ ทุสฺสโธ ปาปมโม อิทมุตฺตํ
 ทุพฺพณฺณตตาย วทามิ เสยฺยถาปீ โส ภิกขเว ไปตฺตโก ทุพฺพณฺโณ
 ตถูปมาหํ ภิกขเว อิมํ ปุคฺคํ วทามิ ฯ เ ย ไช ปนฺตฺส เสวณฺติ
 ภาวนฺติ ปยิรฺปาตฺตณฺติ ทิฏฺฐจฺานุกตฺติ อวปฺชฺชนฺติ เตสฺสนฺติ โหติ ทิฆรคฺคํ
 อหิตาย ทุกฺขาย อิทมุตฺตํ ทุกฺขสํมุตฺตํตตาย วทามิ เสยฺยถาปீ โส
 ภิกขเว ไปตฺตโก ทุกฺขสํมุตฺตโธ ตถูปมาหํ ภิกขเว อิมํ ปุคฺคํ
 วทามิ ฯ เ ย ไช ปน ปฏิกุคฺคณฺหาติ จัวัรมิณฺฑปาทเสณาสฺนคิถา-
 เปจฺจยเกสฺสชฺชปรีทวาร์ เตสฺสนฺติ น มหปฺผตฺตํ โหติ น มหานิสฺสํ
 อิทมุตฺตํ อปฺปคฺขตตาย วทามิ เสยฺยถาปี่ โส ภิกขเว ไปตฺตโก

ขปฺปคฺโข ตถูปมาหํ ภิกฺขเว อิมํ ปุคฺคํ วทามิ ฯ เอวฺวโป จายํ
 ภิกฺขเว เถโร ภิกฺขุ สํมมชฺเฌ ภณฺติ ฯ ตเมเนํ ภิกฺขุ เอวมาหํ
 กิํ ไช คฺยุหํ พาดสฺสํ อพฺพคฺคสฺสํ ภณฺติเตเน คุวปี นาม ภณฺติทพฺ
 มณฺณสํสํ ๑ โส ภูมีโต อนตฺตมโน ตถารูปี วา จํ นิจฺฉาเวติ ยถา
 ฐปาย วาจาย สํโฆ อุกฺกิปฺติ สํการกฺกฺเขว นํ โปคฺคํ ๑ นวมฺปี
 ภิกฺขเว กาสักกํ วตฺถํ วณฺณวณฺตณฺเจว โหติ สฺสํมฺมสฺสํมฺจ มหคฺ
 ขณฺจ มชฺฌิมมฺปี ภิกฺขเว กาสักกํ วตฺถํ วณฺณวณฺตณฺเจว โหติ
 สฺสํมฺมสฺสํมฺจ มหคฺขณฺจ ชินฺณณมฺปี ภิกฺขเว กาสักกํ วตฺถํ วณฺณ
 วณฺตณฺเจว โหติ สฺสํมฺมสฺสํมฺจ มหคฺขณฺจ ๑ ชินฺณณมฺปี ภิกฺขเว
 กาสักกํ วตฺถํ รัตนเปติเวจฺจนํ วา กโรนฺติ คณฺธกรณฺธเก วา นํ
 นิจฺฉิปฺนฺติ ๑ เอวเมว ไช ภิกฺขเว นโว เจมปี ภิกฺขุ โหติ สํสฺวา
 กถฺยณณมฺโม อิทมฺสฺสํ สฺสวณฺณตฺตาย วทามิ เสงฺยถาปี ตํ ภิกฺขเว
 กาสักกํ วตฺถํ วณฺณวณฺตํ ตถูปมาหํ ภิกฺขเว อิมํ ปุคฺคํ วทามิ ๑
 เข ไช ปนสฺสํ เสงฺวนฺติ ภาชนฺติ ปิยฺรปาสฺนฺติ ทิฏฺฐจฺานฺคํ ฌาปฺชฺชนฺติ
 เตสฺนํตํ โหติ ทิฆรคฺคํ หิตาย สฺสฺขาย อิทมฺสฺสํ สฺสํมฺมสฺสํตฺตาย
 วทามิ เสงฺยถาปี ตํ ภิกฺขเว กาสักกํ วตฺถํ สฺสํมฺมสฺสํ ตถูปมาหํ
 ภิกฺขเว อิมํ ปุคฺคํ วทามิ ๑ เขฬํ ไช ปน ปฏิกฺคณฺหาติ จีวร
 ปิณฺฑปาทเสณาสํกิตฺถานเปจฺจยเณสฺสชฺชปฺริทฺทาวํ เตสฺนํตํ มหปฺผตํ โหติ
 มหานิสฺสํ อิทมฺสฺสํ มหคฺขณฺตฺตาย วทามิ เสงฺยถาปี ตํ ภิกฺขเว
 กาสักกํ วตฺถํ มหคฺขณฺํ ตถูปมาหํ ภิกฺขเว อิมํ ปุคฺคํ วทามิ ๑

มชฺฌิโม เจปီ ภิกฺขเว ภิกฺขุ โหติ ฯ เป ฯ เถโร เจปီ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 โหติ สீลวา กตฺถาณมฺโม อิทมสุตฺตํ สุวณฺณตฺยา วทามิ เสยฺยถาปီ
 ตํ ภิกฺขเว กาสีกํ วุตฺตํ วณฺณวณฺตํ ตถูปมาหํ ภิกฺขเว อิมํ ปุคฺคตํ
 วทามิ ฯ เข โข ปนฺสุตฺตํ เสวณฺติ ภชฺสนฺติ ปยิริปาสฺสนฺติ ทิฏฺฐาณุกฺคิ
 ชาติชฺชชฺสนฺติ เสดฺสนฺตํ โหติ ทิฏฺฐคฺคํ หิตาย สุชฺชาย อิทมสุตฺตํ สุช-
 ฌมฺมสุตฺตํตฺยา วทามิ เสยฺยถาปီ ตํ ภิกฺขเว กาสีกํ วุตฺตํ สุชฌมฺมสุตฺตํ
 ตถูปมาหํ ภิกฺขเว อิมํ ปุคฺคตํ วทามิ ฯ เข โข ปน ปรตฺติคฺคณฺหาติ
 จีวรปิ่นฺนุชปาตเสนาสาเหตฺตานปจฺจุยภาสชฺชปรตฺติชวโร เสดฺสนฺตํ มหปฺผลํ
 โหติ มหานิสงฺสํ อิทมสุตฺตํ มหคฺคตฺยา วทามิ เสยฺยถาปီ ตํ ภิกฺขเว
 กาสีกํ วุตฺตํ มหคฺคํ ตถูปมาหํ ภิกฺขเว อิมํ ปุคฺคตํ วทามิ ฯ
 เขวฺวโป จายํ ภิกฺขเว เถโร ภิกฺขุ สัมมชฺเช ภณฺติ ฯ ตเมเน ภิกฺขุ
 เขวมาหํสุ อปฺปสํทฺทา ชายสฺมนฺโต โหติ เถโร ภิกฺขุ ฐมฺมญฺจ
 วินยญฺจ ภณฺตฺติ ตสฺมา ติห ภิกฺขเว เขวํ สิกฺขิตพฺพํ กาสีกตฺถูปมา
 ภวิสฺสํ น โปคฺตตฺถูปมาติ เขวณฺหิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพณฺติ ฯ

[๕๔๑] ... โย โข ภิกฺขเว เขวํ วเทยฺย ยถา ยถา ปฺริโส
 กมฺมํ กโรติ ตถา ตถา ตํ ปฺริโสเวทียตฺติ เขวํ สมนฺตํ ภิกฺขเว
 พุทฺธมฺจริยวาโส น โหติ โยกาโส น ปญฺญาติ สมนฺมา กุทฺตสุตฺตํ
 อนฺตกิริยาย ฯ โย จ โข ภิกฺขเว เขวํ วเทยฺย ยถา ยถา เวทนิยํ
 ธมฺมํ ปฺริโส กมฺมํ กโรติ ตถา ตถาสฺสํ วิปากํ ปฺริโสเวทียตฺติ เขวํ
 สมนฺตํ ภิกฺขเว พุทฺธมฺจริยวาโส โหติ โยกาโส ปญฺญาติ สมนฺมา

ทุฏฐสฺส อนฺตกิริยาย ๑ อธิ ภิกฺขเว เอกจฺจสฺส ปุคฺคสฺส อปฺป-
 มตฺตกมฺมี ปาปกมฺมํ กตํ ตเมณฺ นิริยํ อฺปเนติ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว
 เอกจฺจสฺส ปุคฺคสฺส ตาทิสฺสเยว อปฺปมตฺตกํ ปาปกมฺมํ กตํ ทิฏฺฐ-
 ฐมฺมเวทนียํ โหติ นานฺนํ ขายติ พหุเทว ๑ กถํรูปสฺส ภิกฺขเว
 ปุคฺคสฺส อปฺปมตฺตกมฺมี ปาปกมฺมํ กตํ ตเมณฺ นิริยํ อฺปเนติ ๑
 อธิ ภิกฺขเว เอกจฺจํ ปุคฺคโต อภาวิตกาโย โหติ อภาวิตสฺสโต
 อภาวิตจฺจุโต อภาวิตปญฺโญ ปริตุโต อปฺปตฺตโม อปฺปทุฏฐวิหารี
 เขวรูปสฺส ภิกฺขเว ปุคฺคสฺส อปฺปมตฺตกมฺมี ปาปกมฺมํ กตํ ตเมณฺ
 นิริยํ อฺปเนติ ๑ กถํรูปสฺส ภิกฺขเว ปุคฺคสฺส ตาทิสฺสเยว อปฺปมตฺตกํ
 ปาปกมฺมํ กตํ ทิฏฺฐฐมฺมเวทนียํ โหติ นานฺนํ ขายติ พหุเทว ๑ อธิ
 ภิกฺขเว เอกจฺจํ ปุคฺคโต ภาวิตกาโย โหติ ภาวิตสฺสโต ภาวิตจฺจุโต
 ภาวิตปญฺโญ อปริตุโต มหตฺตา อปฺปมาณวิหารี เขวรูปสฺส ภิกฺขเว
 ปุคฺคสฺส ตาทิสฺสเยว อปฺปมตฺตกํ ปาปกมฺมํ กตํ ทิฏฺฐฐมฺมเวทนียํ โหติ
 นานฺนํ ขายติ พหุเทว ๑ เสยฺยถาปํ ภิกฺขเว ปฺริโส โถณผลํ ปริตุเต
 อุกกมตฺตเก ปกฺขิเปยฺย ตํ กิ มณฺญถ ภิกฺขเว อปฺปํ ตํ ปริตุตํ
 อุกกมตฺตเก อุกกํ อมฺุนา โถณผเลนฺ โถณํ อสฺสํ อเปยฺยนฺติ ๑ เขว
 ภาเนเต ๑ ตํ กิสฺสํ เหตุ ๑ อทฺ หิ ภาเนเต ปริตุตํ อุกกมตฺตเก อุกกํ
 ตํ อมฺุนา โถณผเลนฺ โถณํ อสฺสํ อเปยฺยนฺติ ๑ เสยฺยถาปํ ภิกฺขเว

ปุริโส โถณผลํ กงฺคทาย นทียา ปกฺขิเปยฺย ตํ ก็ มณฺเฑณ ภิက္ขเว
 อมฺเฐ ฐา กงฺคา นทึ อมฺนา โถณผเลณ โถณํ อสฺสํ อเปยฺยนติ ฯ
 โนเหตํ ภาณเต ฯ ตํ กิธฺสํ เหตุ ฯ อสฺสํ हि ภาณเต กงฺคทาย นทียา
 มหาอุทกกฺกฺขนฺโธ โส อมฺนา โถณผเลณ โถโณ อสฺสํ อเปยฺโยติ ฯ
 เขวเมว ไซ ภิက္ขเว อีเรกฺขสฺสํ ปุคฺคตสฺสํ อปฺปมตฺตกมฺมํ ปาปกมฺมํ
 กตํ ตเมนํ นิริยํ อุปเนติ ฯ อธิ ปาเน ภิက္ขเว เขกฺขสฺสํ ปุคฺคตสฺสํ
 ตาทิสฺสเยว อปฺปมตฺตกํ ปาปกมฺมํ กตํ ทิฏฺฐจรมฺมเวทนียํ โหติ นานูเป
 ษายติ พหุเทว ฯ กถฺรฺรูปสฺสํ ภิက္ขเว ปุคฺคตสฺสํ อปฺปมตฺตกมฺมํ ปาปกมฺมํ
 กตํ ตเมนํ นิริยํ อุปเนติ ฯ อธิ ภิက္ขเว เขกฺขสฺสํ ปุคฺคโต
 อภาวิตกาโย โหติ อภาวิตสฺสโต อภาวิตจิตฺโต อภาวิตปณฺณโณ
 ปริตฺโต อปฺปคฺโคโม อปฺปคฺคตฺตวิหารี เขวรูปสฺสํ ภิက္ขเว ปุคฺคตสฺสํ
 อปฺปมตฺตกมฺมํ ปาปกมฺมํ กตํ ตเมนํ นิริยํ อุปเนติ ฯ กถฺรฺรูปสฺสํ ภิက္ขเว
 ปุคฺคตสฺสํ ตาทิสฺสเยว อปฺปมตฺตกํ ปาปกมฺมํ กตํ ทิฏฺฐจรมฺมเวทนียํ โหติ
 นานูเป ษายติ พหุเทว ฯ อธิ ภิက္ขเว เขกฺขสฺสํ ปุคฺคโต ภาวิตกาโย
 โหติ ภาวิตสฺสโต ภาวิตจิตฺโต ภาวิตปณฺณโณ อปริตฺโต มหตฺตา อปฺป-
 มาณวิหารี เขวรูปสฺสํ ภิက္ขเว ปุคฺคตสฺสํ ตาทิสฺสเยว อปฺปมตฺตกํ
 ปาปกมฺมํ กตํ ทิฏฺฐจรมฺมเวทนียํ โหติ นานูเป ษายติ พหุเทว ฯ อธิ
 ภิက္ขเว เขกฺขสฺสํ อชฺชกฺกหาปณฺเณเป พนฺธุณํ นิกฺขจฺจติ กหาปณฺเณเป
 พนฺธุณํ นิกฺขจฺจติ กหาปณฺเณเตเปเป พนฺธุณํ นิกฺขจฺจติ ฯ อธิ ปาเน
 ภิက္ขเว เขกฺขสฺสํ อชฺชกฺกหาปณฺเณเป น พนฺธุณํ นิกฺขจฺจติ กหาปณฺเณเป

น พนฺธํ นิคฺขุณฺติ กหาปณฺสฺเตนํ น พนฺธํ นิคฺขุณฺติ ๑ กถฺวโป
 ภิกฺขเว อทฺธมกหาปณฺเณนํ พนฺธํ นิคฺขุณฺติ กหาปณฺเณนํ พนฺธํ
 นิคฺขุณฺติ กหาปณฺสฺเตนํ พนฺธํ นิคฺขุณฺติ ๑ อธิ ภิกฺขเว เขกฺขโ
 ทพิทฺโท โหติ อปฺปสฺสโก อปฺปโมโก เหววโป ภิกฺขเว อทฺธมกหา
 ปณฺเณนํ พนฺธํ นิคฺขุณฺติ กหาปณฺเณนํ พนฺธํ นิคฺขุณฺติ กหาปณฺสฺเตนํ
 พนฺธํ นิคฺขุณฺติ ๑ กถฺวโป ภิกฺขเว อทฺธมกหาปณฺเณนํ น พนฺธํ นิคฺขุณฺติ
 กหาปณฺเณนํ น พนฺธํ นิคฺขุณฺติ กหาปณฺสฺเตนํ น พนฺธํ นิคฺขุณฺติ ๑
 อธิ ภิกฺขเว เขกฺขโ อทฺธมโหติ มหทฺธโน มหาโมโก เหววโป ภิกฺขเว
 อทฺธมกหาปณฺเณนํ น พนฺธํ นิคฺขุณฺติ กหาปณฺเณนํ น พนฺธํ นิคฺขุณฺติ
 กหาปณฺสฺเตนํ น พนฺธํ นิคฺขุณฺติ ๑ เหวเมว ๒ ภิกฺขเว อธิ
 กจฺจตฺตํ ปุคฺคตตฺตํ อปฺปมตฺตกมฺมํ ปาปกมฺมํ กตํ ตเมนํ นิรยํ
 อปฺเปติ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว เขกฺจตฺตํ ปุคฺคตตฺตํ ตาทิสฺสเยว อปฺป
 มตฺตกํ ปาปกมฺมํ กตํ ทิฏฺฐสมฺมุเททฺถนํ โหติ นานํ ขายติ พหุเทว
 ๑ เป ๑ เสยฺยถาปํ ภิกฺขเว โอรพฺภิกโก วา อຸพฺภกฺขาตโก วา อปฺเป
 กฺขโ อຸพฺภํ อทฺธินํ อาทิยมาณํ ปโหติ หนฺตุ วา พนฺธิตุํ วา ฉาเปตุํ
 วา ยถาปจฺจยํ วา กาคํ อปฺเปกฺขโ อຸพฺภํ อทฺธินํ อาทิยมาณํ
 นปฺปโหติ หนฺตุ วา พนฺธิตุํ วา ฉาเปตุํ วา ยถาปจฺจยํ วา กาคํ ๑
 กถฺวโป ภิกฺขเว โอรพฺภิกโก วา อຸพฺภกฺขาตโก วา อຸพฺภํ อทฺธินํ
 อาทิยมาณํ ปโหติ หนฺตุ วา พนฺธิตุํ วา ฉาเปตุํ วา ยถาปจฺจยํ วา
 กาคํ ๑ อธิ ภิกฺขเว เขกฺขโ ทพิทฺโท โหติ อปฺปสฺสโก อปฺปโมโก

ปัสสฺวตฺติกา สกฺขรกกถา ตเมณํ ปัสสฺสโฆโก วา ปัสสฺสโฆกนฺเตวาลํ วา
 โทณนํ อากิริตฺวา โฆวติ สณฺโฆวติ นิทฺโฆวติ ตสฺมํ ปทฺธีเน ตสฺมํ
 พุยนฺตํกเต สณฺธิ ชาติรฺรปัสสฺส มชฺฌิมสํหคฺคา อฺปฺกฺกิตฺเตสา สฺสุมสํกฺขรา
 กุตฺตวาทิกา ตเมณํ ปัสสฺสโฆโก วา ปัสสฺสโฆกนฺเตวาลํ วา โฆวติ สณฺโฆวติ
 นิทฺโฆวติ ตสฺมํ ปทฺธีเน ตสฺมํ พุยนฺตํกเต สณฺธิ ชาติรฺรปัสสฺส สฺสุมสํหคฺคา
 อฺปฺกฺกิตฺเตสา สฺสุมวาทิกา กาฬิยฺยวาทิกา ตเมณํ ปัสสฺสโฆโก วา ปัสสฺสโฆกนฺ-
 เตวาลํ วา โฆวติ สณฺโฆวติ นิทฺโฆวติ ตสฺมํ ปทฺธีเน ตสฺมํ พุยน-
 ตํกเต อถาปวํ สฺสวณฺณสํกิตฺตวาสิตฺตํ สณฺธิ ๑ ตเมณํ สฺสวณฺณกาโร วา
 สฺสวณฺณการณฺเตวาลํ วา ชาติรฺรปํ มุสํยํ ปกฺกขิยิตฺวา ฌมฺติ สณฺฌมฺติ
 นิทฺฌมฺติ ๑ ตํ โหติ ชาติรฺรปํ ฌนฺตํ ฌณฺณนฺตํ ฌนฺทฺชนฺตํ ฌนฺทิตฺตํ
 ฌนฺทิตฺตํกถํ น เจว มุทฺติ โหติ น ๑ กมฺมณฺณํ น ๑ ปภัสสฺสวํ
 ปภงฺค ๑ น ๑ สมฺมา อฺเปติ กมฺมมาย ๑ โหติ โส ภิกฺขเว
 สมฺโย ยํ โส สฺสวณฺณกาโร วา สฺสวณฺณการณฺเตวาลํ วา ตํ ชาติรฺรปํ
 ฌมฺติ สณฺฌมฺติ นิทฺฌมฺติ ตํ โหติ ชาติรฺรปํ ฌนฺตํ สณฺณนฺตํ นิทฺฌนฺตํ
 นิทฺทิตฺตํ นินฺนํตกถํ มุทฺติ ๑ โหติ กมฺมณฺณญจ ปภัสสฺสวญจ น
 ๑ ปภงฺค สมฺมา อฺเปติ กมฺมมาย ยสฺสํ ยสฺสํ ๑ ปิตฺตฺชนฺนิกิตฺติยา
 อากฺขติ ยทิ ปฏฺฐิกาย ยทิ กุณฺนํชทาย ยทิ คํเวยฺยเก ยทิ สฺสวณฺณ-
 มาตย ตณฺจสฺส อตฺถํ ฌนฺโภติ ๑ เอวเมว โฆ ภิกฺขเว สณฺธิ
 อธิจฺจิตฺตมฺนุยฺยตฺตสฺส ภิกฺขุโน โอะพาริกา อฺปฺกฺกิตฺเตสา กายทฺทจฺจริตํ จจฺ-
 ทฺทจฺจริตํ มโนทฺทจฺจริตํ ตเมณํ สเจตโส ภิกฺขุ ทพฺพชาติโก ปชฺหติ

วิโนเทติ พุยนตักโรติ อนภาวํ คเมติ ตสฺมึ ปหึเน ตสฺมึ พุยนตักเต
 สฺนติ อธิจิตฺตมณฺญุตตสฺส ภิกฺขุโน มชฺฌิมสํหคตา อูปกัณเธสา กาม-
 วิตกโก พยาปาทวิตกโก วิหีสาวิตกโก ตเมเน สเจตโส ภิกฺขุ ทพพ-
 ชาติโก ปชหติ วิโนเทติ พุยนตักโรติ อนภาวํ คเมติ ตสฺมึ ปหึเน
 ตสฺมึ พุยนตักเต สฺนติ อธิจิตฺตมณฺญุตตสฺส ภิกฺขุโน สจฺจมสํหคตา อูปก-
 กิเธสา ชาติวิตกโก ชนปทวิตกโก อนวณฺณตฺติปฺปฐิสฺสยฺยโต วิตกโก
 ตเมเน สเจตโส ภิกฺขุ ทพพชาติโก ปชหติ วิโนเทติ พุยนตักโรติ
 อนภาวํ คเมติ ตสฺมึ ปหึเน ตสฺมึ พุยนตักเต อถาปวํ ฆมฺมวิตก-
 กาวตีสฺสสฺนติ ฯ โส โหติ สมาริ น เจว สฺนโต นปฺปณฺโณโต นปฺป-
 ฏิปฺปสฺสสฺสทฺธทฺธโร น เอโกทิกาวาธิกโต สจฺจขารนิกฺขยฺยหวาริตฺวโต ฯ โหติ
 โส ภิกฺขเว สมโย ยนฺตํ จิตฺตํ อชฺชเวตฺตํเยว สฺนติวิจฺจติ สฺนนิสํสํติ
 เอโกทิกาวโ หติ สมาริยติ ฯ โส โหติ สมาริ สฺนโต ปณฺโณโต
 ปฏฺธิปฺปสฺสสฺสทฺธทฺธโร เอโกทิกาวาธิกโต น สจฺจขารนิกฺขยฺยหวาริตฺวโต ยสฺส
 ยสฺส ฯ อภิณฺเณวสจฺจนิกรณฺณยสฺส ฆมฺมยสฺส จิตฺตํ อภินินฺนาเมติ อภิณ-
 ณาจฺจนิกริยาชฺช ทตฺตว สจฺจนิกรณฺณยสฺส ปาปฺปณาติ สติ สติ อาย-
 ตเน โส สเจ อากฺขติ อนนฺทวิหิตํ อิทฺธิวิหิตํ ปจฺจุณฺณเวชฺชํ
 เอโกนี หุตฺวา พหุชา อสฺสํ พหุชานี หุตฺวา เอโก อสฺสํ อวิภาวํ
 ติโรภาวํ ติโรกฺขทฺทํ ติโรปาการํ ติโรปพฺพตํ อสฺสชฺชมาโน กจฺญेยฺย
 เสยฺยถาปี อากาเส ปจฺจวิยาปี อุมฺมุชฺชนิมฺมุชฺชํ กเรยฺย เสยฺยถาปี อุกฺเก
 อุกฺเกนี อภิรชฺชมาเน กจฺญेยฺย เสยฺยถาปี ปจฺจวิยํ อากาเสนี ปถฺตงฺเกเน

กเมยฺยํ เถยฺยถาปํ ปกฺขิสฺสกุโณ อิมํ จ นทิมสฺสริเย เหว มหิตฺตเก
 เหวมฺหานุภาเว ปาณินา ปริมเสยฺยํ ปริมชฺเชยฺยํ ยาวพฺรหฺมโลกาปํ
 กาเยน วสํ วตฺเตยฺยนฺตํ ตตฺตว ตตฺตเวว สํกฺขิภพฺพํ ปาปฺปณาคิ สติ
 สติ ธายตเน ฯ ๑ โส สฺเจ ธากฺขติ ทิพฺพาย โสตฺถาตฺตา วิสฺสุทฺธาย
 อตฺติกฺกนฺตมานุสํกาย อุกฺโก สํกฺกเท สฺสเนยฺยํ ทิพฺเพ จ มานุสํ จ เย
 ทฺวเร สํนฺตํเก จาติ ตตฺตว ตตฺตเวว สํกฺขิภพฺพํ ปาปฺปณาคิ สติ สติ
 ธายตเน ฯ ๑ โส สฺเจ ธากฺขติ ปรสฺสคฺคานํ ปรปฺปคฺคณํ เจตสา
 เจโต ปริจฺจ ปชานเนยฺยํ สฺวาคํ วา จิตฺตํ สฺวาคํ จิตฺตนฺตํ ปชานเนยฺยํ
 วุตฺตาคํ วา จิตฺตํ วุตฺตาคํ จิตฺตนฺตํ ปชานเนยฺยํ สฺโทสํ วา จิตฺตํ
 สฺโทสํ จิตฺตนฺตํ ปชานเนยฺยํ วุตฺตโสสํ วา จิตฺตํ วุตฺตโสสํ จิตฺตนฺตํ
 ปชานเนยฺยํ สฺโมหํ วา จิตฺตํ สฺโมหํ จิตฺตนฺตํ ปชานเนยฺยํ วุตฺตโมหํ
 วา จิตฺตํ วุตฺตโมหํ จิตฺตนฺตํ ปชานเนยฺยํ สฺวิจฺจํ วา จิตฺตํ สฺวิจฺจํ
 จิตฺตนฺตํ ปชานเนยฺยํ วิจฺจิจฺจํ วา จิตฺตํ วิจฺจิจฺจํ จิตฺตนฺตํ ปชานเนยฺยํ
 มหคฺคํ วา จิตฺตํ มหคฺคํ จิตฺตนฺตํ ปชานเนยฺยํ อมคฺคํ วา
 จิตฺตํ อมคฺคํ จิตฺตนฺตํ ปชานเนยฺยํ สฺตฺตคฺคํ วา จิตฺตํ สฺตฺตคฺคํ
 จิตฺตนฺตํ ปชานเนยฺยํ อนฺตคฺคํ วา จิตฺตํ อนฺตคฺคํ จิตฺตนฺตํ ปชานเนยฺยํ
 สฺมาหิตํ วา จิตฺตํ สฺมาหิตํ จิตฺตนฺตํ ปชานเนยฺยํ อสฺมาหิตํ วา จิตฺตํ
 อสฺมาหิตํ จิตฺตนฺตํ ปชานเนยฺยํ วิมฺมคฺคํ วา จิตฺตํ วิมฺมคฺคํ จิตฺตนฺตํ
 ปชานเนยฺยํ อวิมฺมคฺคํ วา จิตฺตํ อวิมฺมคฺคํ จิตฺตนฺตํ ปชานเนยฺยนฺตํ
 ตตฺตว ตตฺตเวว สํกฺขิภพฺพํ ปาปฺปณาคิ สติ สติ ธายตเน ฯ ๑ โส สฺเจ

อากงฺขติ อเนกวิหิตํ ปุพฺพเพณิวาฬํ อนุสฺสํเรขยฺมํ เสยฺยถิตํ เขมมบี
 ชาตํ เทวบี ชาติโย ทิสฺสํโสบี ชาติโย จตฺสํโสบี ชาติโย ปณฺณบี
 ชาติโย ทสฺมบี ชาติโย วีสฺมบี ชาติโย ทิสฺมบี ชาติโย จตฺตาฬสฺมบี
 ชาติโย ปณฺณาสฺมบี ชาติโย ชาติสฺสทฺมบี ชาติสฺสทฺสฺมบี ชาติสฺสทฺส-
 สฺมบี อเนกบี สํวฏฺฐกปฺเป อเนกบี จิวฏฺฐกปฺเป อเนกบี สํวฏฺฐ-
 จิวฏฺฐกปฺเป อมฺพุทฺธา เขวันนาโม เขวํโคตฺโต เขวํวณฺโณ เขว-
 มาหาโร เขวํสฺสทฺทกฺขปฺปฏิสํเวทํ เขวมายฺยุปริยฺนโต โส ตโต จโต
 อมฺพุทฺธ อุตฺปาที ตตฺตราปาสํ เขวันนาโม เขวํโคตฺโต เขวํวณฺโณ
 เขวมาหาโร เขวํสฺสทฺทกฺขปฺปฏิสํเวทํ เขวมายฺยุปริยฺนโต โส ตโต จโต
 อธิรूपปฺนโนติ อิติ สํการํ สํยฺยทฺสํ อเนกวิหิตํ ปุพฺพเพณิวาฬํ อนุส-
 สํเรขยฺนติ ตตฺร ตตฺเรว สํยฺยทฺสํ ปาปฺพณฺนาติ สติ สติ ขายตเนว
 โส สเจ อากงฺขติ ทิพฺพเพณ จกฺขฺนา วิสฺสุทฺเทณ อติภฺกนฺตมานุสํเกณ
 สํยฺยเต ปสฺสํเสยฺยํ จวมาเน อปฺปชฺชมาเน ทิเน ปณฺเฑ สํวณฺเณ ทฺพ-
 พณฺเณ สํยฺยเต ทฺพฺยเต ยถากมฺมุปฺปะเต สํยฺยเต ปชานายฺมํ อิมे วต
 โภณฺโต สํยฺยเต กายทฺทจฺจิเตน สมนฺนาคตา วจฺจํทฺทจฺจิเตน สมนฺนาคตา
 มโนทฺทจฺจิเตน สมนฺนาคตา อริยานํ อปฺปวาทกา มิจฺฉาทิฏฺฐิจิกา มิจฺฉา-
 ทิฏฺฐิจิกมฺมุสฺมาทานา เต กายสฺส เกทา ปรมฺมมรณา อปายํ ทฺพฺยเต
 วินิปาตํ นิรยํ อปฺปนฺนา อิมे วา ปน โภณฺโต สํยฺยเต กายทฺทจฺจิเตน
 สมนฺนาคตา วจฺจํทฺทจฺจิเตน สมนฺนาคตา มโนทฺทจฺจิเตน สมนฺนาคตา อริยานํ
 อปฺปวาทกา สมนฺมาทิฏฺฐิจิกา สมนฺมาทิฏฺฐิจิกมฺมุสฺมาทานา เต กายสฺส

เกทา ปรมฺมรณํ สํคฺคํ สํคฺคํ โลกํ อปฺปนฺนาติ อิติ ทิพฺเพน
 จกฺขฺมา วิสํคฺคฺเชน อตฺติกฺกนฺตมานุสํเกน สํคฺคเต ปสฺสํเสยฺยํ จวมาเน
 อปฺปชฺชมาเน หิเน ปณฺเฑเต สํวณฺเณ ทุพฺพณฺเณ สํคฺคเต ทุคฺคเต
 ยถากมฺมูปเค สํคฺคเต ปชฺชาเนยฺยนฺติ ตตฺร ตตฺเรว สํกฺขิภพฺพํ ปาปฺ-
 ณาติ สติ สติ อายคเน ๑ โส สํเจ อากฺขฺยติ อาสวํ ฆยา
 ณาสวํ เจโตวิมุตฺติํ ปณฺณาวิมุตฺติํ ทิฏฺฐเจว ธมฺเม สยํ อภิญฺญา
 สํจฺฉนิตฺวา อปฺปสมฺปชฺช วิหเรยฺยนฺติ ตตฺร ตตฺเรว สํกฺขิภพฺพํ
 ปาปฺณาติ สติ สติ อายคเนติ ๑

[๕๔๒] ๑๐๓ อธิจิตฺตมนุยฺยตฺเตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ตณฺนิ นิमितฺตานิ
 กาเถน กาลํ มนสิกาตพฺพานิ กาเถน กาลํ สํมาธินิมิตฺตํ มนสิกา-
 ตพฺพํ กาเถน กาลํ ปคฺคาหนิमितฺตํ มนสิกาตพฺพํ กาเถน กาลํ
 อูปฺเปกฺขานิमितฺตํ มนสิกาตพฺพํ ๑ สํเจ ภิกฺขเว อธิจิตฺตมนุยฺยตฺโต ภิกฺขุ
 เขกฺกนฺตํ สํมาธินิมิตฺตํเยว มนสิกเรยฺย จ्ञานนฺตํ จิตฺตํ โกธํชฺชาย
 สํวตฺเตยฺย ๑ สํเจ ภิกฺขเว อธิจิตฺตมนุยฺยตฺโต ภิกฺขุ เขกฺกนฺตํ ปคฺคาห-
 นิमितฺตํเยว มนสิกเรยฺย จ्ञานนฺตํ จิตฺตํ อทุทฺธจาย สํวตฺเตยฺย ๑ สํเจ
 ภิกฺขเว อธิจิตฺตมนุยฺยตฺโต ภิกฺขุ อูปฺเปกฺขานิमितฺตํเยว มนสิกเรยฺย จ्ञานนฺตํ
 จิตฺตํ น สํมมา สํมาธิเยยฺย อาสวํ ฆยาย ๑ ยโต ไช ภิกฺขเว
 อธิจิตฺตมนุยฺยตฺโต ภิกฺขุ กาเถน กาลํ สํมาธินิมิตฺตํ มนสิกโรติ กาเถน
 กาลํ ปคฺคาหนิमितฺตํ มนสิกโรติ กาเถน กาลํ อูปฺเปกฺขานิमितฺตํ มนสิ-
 กโรติ ตํ โหติ จิตฺตํ มุกฺกญฺจ กมฺมณฺญญฺจ ปภัสสรณฺญ น

อริจิตฺตมณฺญุคุโต ภิกฺขุ เถกนฺตํ สฺมาธินิมิตฺตํเยว มนสิกเรยฺย จ्ञานนฺตํ
 จิตฺตํ โกสฺสชฺชาย สํวตฺเตยฺย ๑ สฺเจ ภิกฺขเว อริจิตฺตมณฺญุคุโต ภิกฺขุ
 เถกนฺตํ ปคฺคาหนิมิตฺตํเยว มนสิกเรยฺย จ्ञานนฺตํ จิตฺตํ อุตฺทจฺจาย
 สํวตฺเตยฺย ๑ สฺเจ ภิกฺขเว อริจิตฺตมณฺญุคุโต ภิกฺขุ เถกนฺตํ อุตฺเพกฺขา-
 นิมิตฺตํเยว มนสิกเรยฺย จ्ञานนฺตํ จิตฺตํ น สฺมมา สฺมาธิเยยฺย อาสวํ
 ขยาย ๑ ยโต โข ภิกฺขเว อริจิตฺตมณฺญุคุโต ภิกฺขุ กาเถน กาทํ
 สฺมาธินิมิตฺตํ มนสิกโรติ กาเถน กาทํ ปคฺคาหนิมิตฺตํ มนสิกโรติ
 กาเถน กาทํ อุตฺเพกฺขานิมิตฺตํ มนสิกโรติ ตํ โหติ จิตฺตํ มุทฺตญ
 กมฺมณียญฺ ปราสฺสรวญฺ น ๑ ปภงฺกฺ สฺมมา สฺมาธิยติ อาสวํ
 ขยาย ยตฺถ ยตฺถ ๑ อภิญฺญาสจฺจฉิกรณียสฺส ฐมฺมสฺส จิตฺตํ อภินิ-
 นามเต อภิญฺญาสจฺจฉิกรียาย ตตฺร ตตฺเรว สกฺขิภพฺพํ ปาปฺณาติ
 สฺติ สฺติ อายตเน โส สฺเจ อากงฺขติ อเนกจิหิํ อิทฺธิจิหิํ ปจฺจ-
 ภาเวยฺย ๑ เป ๑ อาสวํ ขยา ... สจฺจฉิกรฺวา อุตฺถมฺปชฺช วิหเรยฺยนฺติ
 ตตฺร ตตฺเรว สกฺขิภพฺพํ ปาปฺณาติ สฺติ สฺติ อายตเนติ ๑

โถณผตฺตคุโ ปญฺจโม ๑

ตสฺสํทฺทานํ

อจฺจายิกํ วิวิตฺตญ

สวทา ปริธา ติสฺโส

ตโย อชานินฺยา เว

โถณเก สํวตฺตมฺกตฺตาติ ๑

ทฺติโย ปณฺณาสโก สมตฺโต ๑

ตติยปณฺณาสโก
สมุโพรทฺฐิตโก ปจฺจิม

[๕๔๓] ๑๐๔ ปุพฺพเพว เม ภิกฺขเว สมุโพรทา อนภิสํมุพฺพุตฺต
โพรตฺตตฺตํเสว สโต เขตฺตทโหสิ โโก นุ ไช โถเก อตฺตํสาโท โก
อาทັນโว ก็ นิสฺสํรณนฺติ ฯ ตตฺถ มยฺหิ ภิกฺขเว เขตฺตทโหสิ ยํ
ไช โถเก ปฏิจฺจ อปฺปชฺชติ ตฺถํ โสมนสฺสํ อยํ โถเก อตฺตํสาโท
ยํ โถโก อนิรุโจะ ทฺถุไช วิปริณามชฺชโม อยํ โถเก อาทັນโว โย
โถเก ฉนฺทวาทปฏิจฺฉินฺโน ฉนฺทวาทปฺปหํ อิทํ โถเก นิสฺสํรณนฺติ ฯ
ยาวถึวญฺจาหิ ภิกฺขเว เอวํ โถกตฺตํ อตฺตํสาทญฺจ อตฺตํสาทโต อาทັນวญฺจ
อาทັນวโต นิสฺสํรณญฺจ นิสฺสํรณโต ยถาภูตํ นาทฺพญฺญวณฺตี เนว
ตาวาหิ ภิกฺขเว สเทวเก โถเก สมารเก สํพฺรหฺมเก สตฺตํสมณพฺรหฺม
ณินฺยา ปชฺชาย สเทวมนุสฺสําย อนฺนตฺตวํ สํมมาตฺมโพรทฺธิ อภิสํมุพฺพุ
ปจฺจญฺญวณฺตี ฯ ยโต ฯ ไชหิ ภิกฺขเว เอวํ โถกตฺตํ อตฺตํสาทญฺจ
อตฺตํสาทโต อาทັນวญฺจ อาทັນวโต นิสฺสํรณญฺจ นิสฺสํรณโต ยถาภูตํ
อพฺพญฺญวณฺตี อถาหิ ภิกฺขเว สเทวเก โถเก สมารเก สํพฺรหฺมเก
สตฺตํสมณพฺรหฺมณินฺยา ปชฺชาย สเทวมนุสฺสําย อนฺนตฺตวํ สํมมาตฺมโพรทฺธิ
อภิสํมุพฺพุ ปจฺจญฺญวณฺตี ฯ ฌาณญฺจ ปณฺ เม ทตฺถํ อุตฺปาที
อภฺปฺปา เม วิมฺบุตฺติ อยมนฺติมา ชาติ นตฺถิทานิ ปุณฺณภาวติ ฯ

อาทั้นโว อภิวิสฺสํ นยิทํ สุตฺตา โถเก นิพฺพินฺทเยยฺยํ ยสฺมา ฯ
 โห ภิက္ขเว อตฺถิ โถเก อาทั้นโว ตสฺมา สุตฺตา โถเก นิพฺพินฺ-
 ทนฺติ ฯ โน เจตํ ภิက္ขเว โถเก นิสฺสรณํ อภิวิสฺสํ นยิทํ สุตฺตา
 โลกมฺหา นิสฺสรณํ ยสฺมา ฯ โห ภิက္ขเว อตฺถิ โถเก นิสฺสรณํ
 ตสฺมา สุตฺตา โลกมฺหา นิสฺสรณฺติ ฯ ยาวถึวญฺจ ภิက္ขเว สุตฺตา
 โลกสฺส อสฺสํสาทญฺจ อสฺสํสาทโต อาทั้นวญฺจ อาทั้นวโต นิสฺสรณญฺจ
 นิสฺสรณโต ยถาภูตํ นาวุทฺตญฺจ เวนฺตาว ภิက္ขเว สุตฺตา สทฺเวกา
 โถกา สมารกา สพฺรหฺมกา สสฺสํมณพฺรหฺมณินฺยา ปชาย สทฺเวมนุสฺสํ
 นิสฺสํ วิสฺสํสุตฺตา วิปฺปมฺสุตฺตา วิมฺมียาทักฺเคน เจตสํ วิหริสฺสํ ฯ ยโต
 จ โห ภิက္ขเว สุตฺตา โลกสฺส อสฺสํสาทญฺจ อสฺสํสาทโต อาทั้นวญฺจ
 อาทั้นวโต นิสฺสรณญฺจ นิสฺสรณโต ยถาภูตํ อวุทฺตญฺจ อถ
 ภิက္ขเว สุตฺตา สทฺเวกา โถกา สมารกา สพฺรหฺมกา สสฺสํมณพฺรหฺม-
 นินฺยา ปชาย สทฺเวมนุสฺสํ นิสฺสํ วิสฺสํสุตฺตา วิปฺปมฺสุตฺตา วิมฺมียาทัก-
 กฺเคน เจตสํ วิหริสฺสํ ฯ

[๕๔๖] ๑๑๑ เยเกจิ ภิက္ขเว สมนฺนา วา พฺรหฺมณฺนา วา โลกสฺส
 อสฺสํสาทญฺจ อสฺสํสาทโต อาทั้นวญฺจ อาทั้นวโต นิสฺสรณญฺจ นิสฺสรณโต
 ยถาภูตํ นปฺปชานนฺติ น เม เต ภิက္ขเว สมนฺนา วา พฺรหฺมณฺนา
 วา สมนฺเนสฺสุ วา สมนฺตมฺมตา พฺรหฺมณฺเนสฺสุ วา พฺรหฺมณตมฺมตา น
 จ ปน เต อายสฺมนฺโต สำนฺนญฺจตฺตญฺจ พฺรหฺมญฺจตฺตญฺจ ทิฏฺฐเจว
 ธมฺเม สยํ อภินฺวา สจฺฉิกตฺวา อปฺปมฺปชฺช วิหริสฺสํ ฯ เย จ โห

เกจิ ภิกฺขเว สมนฺนา วา พุราหุมนฺนา วา โลกุตฺตํ อุตฺตํสาทญฺจ
 อุตฺตํสาทโต อาทันนญฺจ อาทันนโต นิสฺสํวณญฺจ นิสฺสํวณโต ยถาภูตํ
 ปชานนฺติ เต โข เม ภิกฺขเว สมนฺนา วา พุราหุมนฺนา วา สมนฺเนสุ
 วา สมนฺนสํมุตตา พุราหุมนฺเนสุ วา พุราหุมนฺนสํมุตตา เต จ ปนา-
 ยสฺสุมฺโภโต สํมณฺณตฺตญฺจ พุทฺธมณฺณตฺตญฺจ ทิฏฺฐิเชว ชมฺเม สยํ อภิญฺญา
 สจฺจนิคฺคตา อุปสํมุปฺปชฺช วิหรนฺตฺติ ฯ

[๕๔๗] ๑๐๘ รุณฺณมิตฺถํ ภิกฺขเว อริยสฺสํ วินฺเย ยทิตํ คีตํ อุมฺมตฺตก-
 มิตฺถํ ภิกฺขเว อริยสฺสํ วินฺเย ยทิตํ นจฺจํ โกมาริกมิตฺถํ ภิกฺขเว
 อริยสฺสํ วินฺเย ยทิตํ อภิเวถํ ทนฺตวิทํสํกหสฺสิตํ ตสฺมา ติทฺถ ภิกฺขเว
 เสตฺตฺวาโต คีเต เสตฺตฺวาโต นจฺเจ อถ โว ชมฺมปโมทิตานํ สตํ
 สิตํ สิตมตฺตยาตติ ฯ

[๕๔๘] ๑๐๙ ตินฺนํ ภิกฺขเว ปฏฺฐิเสวณาย นตฺถิ ติตฺติ กตฺเตสํ
 ตินฺนํ สุปฺปสฺสํ ภิกฺขเว ปฏฺฐิเสวณาย นตฺถิ ติตฺติ สุวามะรยปานสฺสํ
 ภิกฺขเว ปฏฺฐิเสวณาย นตฺถิ ติตฺติ เมถุนชฺมมฺสํมาปตฺติยา ภิกฺขเว
 ปฏฺฐิเสวณาย นตฺถิ ติตฺติ อิมํ โข ภิกฺขเว ตินฺนํ ปฏฺฐิเสวณาย
 นตฺถิ ติตฺตํ ฯ

[๕๔๙] ๑๑๐ อถ โข อนาถปฺปณฺฑิตโก คหปติ เยเน ภควา เตเน-
 ปสฺสงฺกมํ อุปสฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีทิ
 เอกมฺนฺตํ นิสฺสินํ โข อนาถปฺปณฺฑิตโก คหปติ ภควา เขตฺทโวจ จิตฺเต
 คหปติ อรกฺขิตะ กายกมฺมมฺมํ อรกฺขิตํ โหติ วจฺจกมฺมมฺมํ อรกฺขิตํ

โหติ มโนกมฺมมฺมี อรหุชิตํ โหติ ตสฺส อรหุชิตกายกมฺมสฺส
 อรหุชิตวัจจกมฺมสฺส อรหุชิตมโนกมฺมสฺส กายกมฺมมฺมี อวสฺสํ โหติ
 วัจจกมฺมมฺมี อวสฺสํ โหติ มโนกมฺมมฺมี อวสฺสํ โหติ ตสฺส
 อวสฺสํกายกมฺมสฺส อวสฺสํวัจจกมฺมสฺส อวสฺสํมโนกมฺมสฺส กายกมฺม-
 มฺมี ปุตฺตํ โหติ วัจจกมฺมมฺมี ปุตฺตํ โหติ มโนกมฺมมฺมี ปุตฺตํ
 โหติ ตสฺส ปุตฺติกายกมฺมสฺส ปุตฺตวัจจกมฺมสฺส ปุตฺติมโนกมฺมสฺส น
 ภาทกํ มรณํ โหติ น ภาทิกา กาลกิริยา เสงฺยุถาปี คหปติ
 ภูฏาการุ ทฺวณฺเณ ภูฏมฺมี อรหุชิตํ โหติ โคปานสฺสียํ อรหุชิตา
 โหติ ภูฏมฺมี อรหุชิตา โหติ ภูฏมฺมี อวสฺสํ โหติ โคปา-
 นสฺสียํ อวสฺสํ โหติ ภูฏมฺมี อวสฺสํ โหติ ภูฏมฺมี ปุตฺตํ
 โหติ โคปานสฺสียํ ปุตฺตกา โหติ ภูฏมฺมี ปุตฺตกา โหติ เหวเมว
 ๒ คหปติ จิตฺเต อรหุชิต ๑ เป ๑ น ภาทกํ มรณํ โหติ น
 ภาทิกา กาลกิริยา จิตฺเต คหปติ รหุชิต กายกมฺมมฺมี รหุชิตํ โหติ
 วัจจกมฺมมฺมี รหุชิตํ โหติ มโนกมฺมมฺมี รหุชิตํ โหติ ตสฺส รหุชิต-
 กายกมฺมสฺส รหุชิตวัจจกมฺมสฺส รหุชิตมโนกมฺมสฺส กายกมฺมมฺมี อน-
 วสฺสํ โหติ วัจจกมฺมมฺมี อนวสฺสํ โหติ มโนกมฺมมฺมี อนวสฺสํ
 โหติ ตสฺส อนวสฺสํกายกมฺมสฺส อนวสฺสํวัจจกมฺมสฺส อนวสฺสํ-
 มโนกมฺมสฺส กายกมฺมมฺมี อปุตฺตํ โหติ วัจจกมฺมมฺมี อปุตฺตํ โหติ
 มโนกมฺมมฺมี อปุตฺตํ โหติ ตสฺส อปุตฺติกายกมฺมสฺส อปุตฺตวัจจกมฺมสฺส
 อปุตฺติมโนกมฺมสฺส ภาทกํ มรณํ โหติ ภาทิกา กาลกิริยา เสงฺยุถาปี

คหปติ กุฎาคาเร ตฺถุณฺเน กุฎุมฺปี รกฺขิตํ โหติ โคปณฺณสํโยมํ
 รกฺขิตา โหณฺติ ภิกฺขุติปํ รกฺขิตา โหติ กุฎุมฺปี อนวตฺตํ โหติ
 โคปณฺณสํโยมํ อนวตฺตํ โหณฺติ ภิกฺขุติปํ อนวตฺตํ โหติ กุฎุมฺปี
 อปฺปติกํ โหติ โคปณฺณสํโยมํ อปฺปติกา โหณฺติ ภิกฺขุติปํ อปฺปติกา โหติ
 เอวเมว โห คหปติ จิตฺเต รกฺขิตे ๑ เป ๑ ภาทกํ มรณํ โหติ
 ภาทิกกา กาลกิริยาติ ๑

[๕๕๐] ... อถ โห อนาถปณฺณสํโยมํ คหปติ เยน ภคฺวา เตนุ-
 ปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา ภคฺวณฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมณฺตํ นิสํสิ
 เอกมณฺตํ นิสํสิเน โห อนาถปณฺณสํโยมํ คหปติ ภคฺวา เอตทโวจ จิตฺเต
 คหปติ พฺยาปณฺเน กายกมฺมมฺมํ พฺยาปณฺนํ โหติ วจฺจกมฺมมฺมํ พฺยาปณฺนํ
 โหติ มโนกมฺมมฺมํ พฺยาปณฺนํ โหติ ตสฺส พฺยาปณฺนํ กายกมฺมตฺส
 พฺยาปณฺนํ วจฺจกมฺมตฺส พฺยาปณฺนํ มโนกมฺมตฺส น ภาทกํ มรณํ โหติ
 น ภาทิกกา กาลกิริยา เสงฺยุถาปิ คหปติ กุฎาคาเร ตฺถุณฺเน กุฎุมฺปี
 พฺยาปณฺนํ โหติ โคปณฺณสํโยมํ พฺยาปณฺนา โหณฺติ ภิกฺขุติปํ พฺยาปณฺนา
 โหติ เอวเมว โห คหปติ จิตฺเต พฺยาปณฺเน ๑ เป-๑ น ภาทกํ
 มรณํ โหติ น ภาทิกกา กาลกิริยา จิตฺเต คหปติ อพฺยาปณฺเน
 กายกมฺมมฺมํ อพฺยาปณฺนํ โหติ วจฺจกมฺมมฺมํ อพฺยาปณฺนํ โหติ มโน-
 กมฺมมฺมํ อพฺยาปณฺนํ โหติ ตสฺส อพฺยาปณฺนํ กายกมฺมตฺส อพฺยาปณฺน-
 วจฺจกมฺมตฺส อพฺยาปณฺนํ มโนกมฺมตฺส ภาทกํ มรณํ โหติ ภาทิกกา

กาดกิริยา เสงี่ยมถาบี คหปติ กูฏาคาราเว ฤๅจณฺเณ กูฏมูมึ อพฺยาปนฺนํ
 โหติ โคปถนสํโหมี อพฺยาปนฺนา โหนฺติ ภิกฺขุตีปึ อพฺยาปนฺนา
 โหติ เชนเมว ไซ คหปติ จิตฺเต อพฺยาปนฺเน ๑ เป ๑ ภทฺทกํ
 มรณํ โหติ ภทฺทิกา กาดกิริยาติ ๑

[๕๕๑] ...๒ ตัณห์มานิ ภิกขเว นิตานานิ กมฺมานํ สมฺมุตฺตาย
กตมานิ ตัณฺหิ โถโก นิตานํ กมฺมานํ สมฺมุตฺตาย โทโส นิตานํ
กมฺมานํ สมฺมุตฺตาย โมโห นิตานํ กมฺมานํ สมฺมุตฺตาย ๑ ยํ ภิกขเว
โธภกตํ กมฺมํ โธภञ्ชํ โธภนิตานํ โธภสมฺมุตฺตํ ตํ กมฺมํ อภุสฺสํ
ตํ กมฺมํ สํวชฺชํ ตํ กมฺมํ ทฺวชฺชวิปากํ ตํ กมฺมํ กมฺมสมฺมุตฺตาย
สํวตฺตติ น ตํ กมฺมํ กมฺมนิโรธาย สํวตฺตติ ๑ ยํ ภิกขเว โทสภกตํ
กมฺมํ โทสञ्ชํ โทสนิตานํ โทสสมฺมุตฺตํ ตํ กมฺมํ อภุสฺสํ ตํ กมฺมํ
สํวชฺชํ ตํ กมฺมํ ทฺวชฺชวิปากํ ตํ กมฺมํ กมฺมสมฺมุตฺตาย สํวตฺตติ
น ตํ กมฺมํ กมฺมนิโรธาย สํวตฺตติ ๑ ยํ ภิกขเว โมหภกตํ กมฺมํ
โมหञ्ชํ โมहनิตานํ โมหสมฺมุตฺตํ ตํ กมฺมํ อภุสฺสํ ตํ กมฺมํ สํวชฺชํ
ตํ กมฺมํ ทฺวชฺชวิปากํ ตํ กมฺมํ กมฺมสมฺมุตฺตาย สํวตฺตติ น ตํ
กมฺมํ กมฺมนิโรธาย สํวตฺตติ ๑ อิมานิ ๒ ภิกขเว ตัณฺหิ นิตานานิ
กมฺมานํ สมฺมุตฺตาย ๑ ตัณห์มานิ ภิกขเว นิตานานิ กมฺมานํ สมฺมุตฺตาย
กตมานิ ตัณฺหิ อโถโก นิตานํ กมฺมานํ สมฺมุตฺตาย อโถโส นิตานํ
กมฺมานํ สมฺมุตฺตาย อโมโห นิตานํ กมฺมานํ สมฺมุตฺตาย ๑ ยํ ภิกขเว
อโธภกตํ กมฺมํ อโธภञ्ชํ อโธภนิตานํ อโธภสมฺมุตฺตํ ตํ กมฺมํ อภุสฺสํ

ตํ กมฺมํ อนวชฺชํ ตํ กมฺมํ สฺสฺสวีกาภํ ตํ กมฺมํ กมฺมนิโรชาย
 สํวตฺตติ น ตํ กมฺมํ กมฺมสํมุตฺถาย สํวตฺตติ ฯ ยํ ภิกฺขเว อโทสปกตํ
 กมฺมํ อโทสํ อโทสนิทานํ อโทสสํมุตฺถํ ตํ กมฺมํ กุสฺสํ ตํ
 กมฺมํ อนวชฺชํ ตํ กมฺมํ สฺสฺสวีกาภํ ตํ กมฺมํ กมฺมนิโรชาย
 สํวตฺตติ น ตํ กมฺมํ กมฺมสํมุตฺถาย สํวตฺตติ ฯ ยํ ภิกฺขเว อโมห-
 ปกตํ กมฺมํ อโมหํ อโมहनิทานํ อโมหสํมุตฺถํ ตํ กมฺมํ กุสฺสํ
 ตํ กมฺมํ อนวชฺชํ ตํ กมฺมํ สฺสฺสวีกาภํ ตํ กมฺมํ กมฺมนิโรชาย
 สํวตฺตติ น ตํ กมฺมํ กมฺมสํมุตฺถาย สํวตฺตติ ฯ อิมานิ ไช ภิกฺขเว
 ตฺตนิ นิทานานิ กมฺมานิ สํมุตฺถายาติ ฯ

[๕๕๒] ตฺตนิมานิ ภิกฺขเว นิทานานิ กมฺมานิ สํมุตฺถาย กต-
 มานิ ตฺตนิ อตฺเตเต ภิกฺขเว ฉนฺทราคะจฺฉานียะ ชมฺเม อารพฺภา ฉนฺโท
 ชายติ อนาคเต ภิกฺขเว ฉนฺทราคะจฺฉานียะ ชมฺเม อารพฺภา ฉนฺโท
 ชายติ ปจฺจุปปาเนน ภิกฺขเว ฉนฺทราคะจฺฉานียะ ชมฺเม อารพฺภา ฉนฺโท
 ชายติ ฯ กถญฺจ ภิกฺขเว อตฺเตเต ฉนฺทราคะจฺฉานียะ ชมฺเม อารพฺภา
 ฉนฺโท ชายติ อตฺเตเต ภิกฺขเว ฉนฺทราคะจฺฉานียะ ชมฺเม อารพฺภา
 เจตสา อญฺฉิตกุกฺกยโต อญฺฉิจารยโต ฉนฺโท ชายติ
 ฉนฺทราโต เตหิ ชมฺเมหิ สํยตุโต โหติ เอตาคํ ภิกฺขเว สํญฺญานนํ
 วทามิ โย เจตโส สํวราโค เอวํ ไช ภิกฺขเว อตฺเตเต ฉนฺทรา-
 คจฺฉานียะ ชมฺเม อารพฺภา ฉนฺโท ชายติ ฯ กถญฺจ ภิกฺขเว อนาคเต

ฌนฺทราภฏจํานิเย ฐมฺเม อารพฺภ ฌนฺโท ชายติ ฌนาคเต ภิกฺขเว
 ฌนฺทราภฏจํานิเย ฐมฺเม อารพฺภ เจตถํ ฌนฺตฺตกฺกเกติ ฌนฺตฺตจาวเรติ
 ตตฺถ ฌนาคเต ฌนฺทราภฏจํานิเย ฐมฺเม อารพฺภ เจตถํ ฌนฺตฺตกฺกยโต
 ฌนฺตฺตจาวรโต ฌนฺโท ชายติ ฌนฺทชาโต เตหิ ฐมฺเมหิ สํยฺตุโต โหติ
 เขตํ ภิกฺขเว สลฺโลชนํ วทามิ โย เจตโส สํวราโค เขวํ
 ๒ ภิกฺขเว ฌนาคเต ฌนฺทราภฏจํานิเย ฐมฺเม อารพฺภ ฌนฺโท ชายติ ฯ
 กถณฺจ ภิกฺขเว ปจฺจุปฺปนฺเน ฌนฺทราภฏจํานิเย ฐมฺเม อารพฺภ ฌนฺโท
 ชายติ ปจฺจุปฺปนฺเน ภิกฺขเว ฌนฺทราภฏจํานิเย ฐมฺเม อารพฺภ
 เจตถํ ฌนฺตฺตกฺกเกติ ฌนฺตฺตจาวเรติ ตตฺถ ปจฺจุปฺปนฺเน ฌนฺทราภฏจํานิเย
 ฐมฺเม อารพฺภ เจตถํ ฌนฺตฺตกฺกยโต ฌนฺตฺตจาวรโต ฌนฺโท ชายติ
 ฌนฺทชาโต เตหิ ฐมฺเมหิ สํยฺตุโต โหติ เขตํ ภิกฺขเว สลฺโลชนํ
 วทามิ โย เจตโส สํวราโค เขวํ ๒ ภิกฺขเว ปจฺจุปฺปนฺเน
 ฌนฺทราภฏจํานิเย ฐมฺเม อารพฺภ ฌนฺโท ชายติ ฯ อิมานิ ๒ ภิกฺขเว
 ตํนิ นิทานานิ กมฺมานํ สํมุตฺตาย ฯ ตํนิมานิ ภิกฺขเว นิทานานิ
 กมฺมานํ สํมุตฺตาย กตมานิ ตํนิ ๒ ตํเต ภิกฺขเว ฌนฺทราภฏจํานิเย
 ฐมฺเม อารพฺภ ฌนฺโท น ชายติ ฌนาคเต ภิกฺขเว ฌนฺทราภฏจํานิเย
 ฐมฺเม อารพฺภ ฌนฺโท น ชายติ ปจฺจุปฺปนฺเน ภิกฺขเว ฌนฺทราภฏจํานิเย
 ฐมฺเม อารพฺภ ฌนฺโท น ชายติ ฯ กถณฺจ ภิกฺขเว ๒ ตํเต
 ฌนฺทราภฏจํานิเย ฐมฺเม อารพฺภ ฌนฺโท น ชายติ ๒ ตํตํ
 ภิกฺขเว ฌนฺทราภฏจํานิเย ฐมฺมานํ อายตํ วิปากํ ปชานาติ อายตํ

วิปากํ วิทิตฺวา ตทภินิวชฺเชติ ตทภินิวชฺเชตฺวา เจตสา อภिवิราเชตฺวา
 ปญฺญา ย อติวิชฺฌม ปสฺสํติ เหวํ โช ภิกฺขเว อตฺเต นนฺทราคฺค-
 จานียะ ชมฺเม อารพฺภ นนฺโท น ชายติ ฯ กถญฺจ ภิกฺขเว อนาคเต
 นนฺทราคฺคจฺฉานียะ ชมฺเม อารพฺภ นนฺโท น ชายติ อนาคตานิ ภิกฺขเว
 นนฺทราคฺคจฺฉานียานิ ชมฺมานํ อายตี วิปากํ ปชานาติ อายตี วิปากํ
 วิทิตฺวา ตทภินิวชฺเชติ ตทภินิวชฺเชตฺวา เจตสา อภिवิราเชตฺวา
 ปญฺญา ย อติวิชฺฌม ปสฺสํติ เหวํ โช ภิกฺขเว อนาคเต นนฺทราคฺค-
 จานียะ ชมฺเม อารพฺภ นนฺโท น ชายติ ฯ กถญฺจ ภิกฺขเว ปจฺจุป-
 ปนฺเน นนฺทราคฺคจฺฉานียะ ชมฺเม อารพฺภ นนฺโท น ชายติ ปจฺจุป-
 ปนฺนานิ ภิกฺขเว นนฺทราคฺคจฺฉานียานิ ชมฺมานํ อายตี วิปากํ ปชานาติ
 อายตี วิปากํ วิทิตฺวา ตทภินิวชฺเชติ ตทภินิวชฺเชตฺวา เจตสา อภिवิ-
 ราเชตฺวา ปญฺญา ย อติวิชฺฌม ปสฺสํติ เหวํ โช ภิกฺขเว ปจฺจุปปนฺเน
 นนฺทราคฺคจฺฉานียะ ชมฺเม อารพฺภ นนฺโท น ชายติ ฯ อิมานิ โช
 ภิกฺขเว ตํณิ นิทานานิ กมฺมานํ สํมูทฺถายาติ ฯ

สํมูโหชิวคฺโค ปจฺจิม ฯ

ตสฺสํทฺธานํ

ปฺพุเพ มนฺตสฺส อสฺสํสํ

สํโมณ โธณปญฺจํ

อติตฺตา เทว จ ภูฏานิ

นิทานา อปเว ทฺเวติ ฯ

อาปายิกวคฺไค ทฺติโย

[๕๕๓] ...๔ ตโยเม ภิกฺขเว อาปายิกา เนรยิกา อิทมปฺปฬาย
กตเม ตโย โย ๑ อพฺรหฺมจารี พฺรหฺมจาริปฺปณฺณโย โย ๑ สํสฺสพฺรหฺมจารี
สํสฺสพฺรหฺมจริยํ จรณํ อมฺมตฺแทน อพฺรหฺมจริเยน อนทฺธํเสติ โยจายํ
เขวํวาทิ เขวํทิจฺฉิ นคฺคิ กามเสฏฺ โทโสติ โส กามเสฏฺ ปาตพฺยตํ
อาปชฺชติ อิม โส ภิกฺขเว ตโย อาปายิกา เนรยิกา อิทมปฺปฬายาติ ๑

[๕๕๔] ...๕ ตินฺนํ ภิกฺขเว ปาตุภาโว ทฺตฺตโก โถกสฺมิมิ กตเมสํ
ตินฺนํ ตถาคตสฺส ภิกฺขเว อรหิต สํมมาสํมพฺพุตสฺส ปาตุภาโว
ทฺตฺตโก โถกสฺมิมิ ตถาคตปฺปเวทิตสฺส สมฺมวียนสฺส เทเสตา ปุคฺคโต
ทฺตฺตโก โถกสฺมิมิ กตญฺญู กตเวทํ ปุคฺคโต ทฺตฺตโก โถกสฺมิมิ
อิมสํ โส ภิกฺขเว ตินฺนํ ปาตุภาโว ทฺตฺตโก โถกสฺมินฺนติ ๑

[๕๕๕] ...๖ ตโยเม ภิกฺขเว ปุคฺคตา สฺนโต สํวิชฺชมานา โถกสฺมิมิ
กตเม ตโย สํปฺปเมยโย ทฺปฺปเมยโย อปฺปเมยโย ๑ กตโม ๑
ภิกฺขเว ปุคฺคโต สํปฺปเมยโย อธิ ภิกฺขเว เขกฺขโจ ปุคฺคโต อุตฺตโต
โหติ อุนฺนโฬ จปฺปโต มฺมวโร วิกิตฺตณฺวาโจ มฺมวโรติ อสํปฺปชาโน
อสํมาหิตो วิพฺภนฺนคฺคิตฺโต ปากคินฺทริโย อโย อจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโต
สํปฺปเมยโย ๑ กตโม ๑ ภิกฺขเว ปุคฺคโต ทฺปฺปเมยโย อธิ ภิกฺขเว
เขกฺขโจ ปุคฺคโต อนทฺธโต โหติ อุนฺนโฬ อจฺจปฺปโต อมฺมวโร อวิกิตฺตณ-
วาโจ อปฺปจฺฉิตสฺสติ สํปฺปชาโน สํมาหิตो เขกฺคคฺคิตฺโต สํคฺคินฺทริโย

อํ ธุจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโต ทฺวํปเมโย ๑ กตโม ๑ ภิกฺขเว ปุคฺคโต
 ทฺวํปเมโย อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อรหํ โหติ ฐีณาโส อํ ธุจฺจติ
 ภิกฺขเว ปุคฺคโต ทฺวํปเมโย ๑ อิม ๒ ภิกฺขเว ทโย ปุคฺคตา
 สฺนโต สํวิชฺชมานา โลกสมฺมุตติ ๑

[๕๕๖] ...๑ ตโยเม ภิกฺขเว ปุคฺคตา สฺนโต สํวิชฺชมานา โลกสมฺม
 กตเม ทโย อธิ ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโต สํพุโส ฐฺปนฺนํ
 สํตติกกมา ปฏฺฐิสฺสณฺณํ อตฺตงฺกมา นานตฺตสฺสณฺณํ อมนสํการา
 อนนฺโต อากาโสติ อากาสานญฺจายตนํ อฺปสฺมปฺชฺช วิหริติ โสตฺตสํสา
 เทติ ตํ นิกาเมติ เตน ๑ วิตุตํ อปชฺชติ ตตฺถ จิโต ตตฺถิมฺมโต
 ตพฺพหุตฺตวิหริ อปริหํโน กาสํ กุรฺรมาโน อากาสานญฺจายตนํคานํ เทวานํ
 สํหุยตํ อฺปชฺชติ อากาสานญฺจายตนํคานํ ภิกฺขเว เทวานํ วัสฺสติ
 กปฺปสํสํสํสํนิ อายํปฺปมาณํ ตตฺถ ปุณฺณฺสนํ ยาวตํ ยํ จํตฺวา
 ยาวตํ เสงฺส เทวานํ อายํปฺปมาณํ ตํ สํพุ ๒ เปตฺวา นิรยมฺมํ
 กจฺจติ ติรจฺจานโยนิมฺมํ กจฺจติ ปิตฺติวิสฺสมมฺมํ กจฺจติ ภควโต ปน
 สํวโก ตตฺถ ยาวตํ ยํ จํตฺวา ยาวตํ เสงฺส เทวานํ อายํปฺปมาณํ
 ตํ สํพุ ๒ เปตฺวา ตสมฺมํเขว ภเว ปรีนิพฺพายติ อํ ๒ ภิกฺขเว
 วิเสโส อํ อธิปฺปายโส อิทํ นานาภวํ สํวโต อริยสํวตฺตํ อสฺสํสํวตา
 ปุณฺณฺสนํ ยทิตํ คตฺติยา อฺปคตฺติยา สติ ๑ ปุณ ๑ ปรี ภิกฺขเว
 อธิเอกจฺโจ ปุคฺคโต สํพุโส อากาสานญฺจายตนํ สํตติกกมฺม อนนฺตํ
 วิญฺญาณนฺนํ วิญฺญาณญฺจายตนํ อฺปสฺมปฺชฺช วิหริติ โส ตตฺตสํสาเทติ

๕๕๗] คติยปณฺณาสํเก ทฺติโย ชาปายิกวคฺโค ๓๔๕

วิเสโส อํ ฌริปฺปายโส อิทํ นานาภรณํ สํสวโต อริยสํวากสฺส
อสุสํสวตา ปุณฺณชเนน ยทิตํ คติยา อฺปฺปคฺติยา สติ ๑ อิมํ โช
ภิกฺขเว ตโย ปุคฺคตา สมนฺโต สํวิชฺชมานา โลกสฺมิมฺหิ ๑

[๕๕๗] ๑๑๘ ทิสฺโส อิมํ ภิกฺขเว วิปคฺติโย กตมา ทิสฺโส
สํตวิปคฺติ จิตฺตวิปคฺติ ทิฏฺฐิวิปคฺติ ๑ กตมา ๑ ภิกฺขเว สํตวิปคฺติ
อิมํ ภิกฺขเว เขกฺขโจ ปาณาติปาทํ โหติ อทินฺนาทายํ โหติ กาเมสุ
มิจฺฉาจารํ โหติ มุสาหวาที่ โหติ มีสฺสนวาโจ โหติ ฆรุตฺวาโจ
โหติ สมนุสฺสปปาปํ โหติ อํ อจฺจุตติ ภิกฺขเว สํตวิปคฺติ ๑
กตมา ๑ ภิกฺขเว จิตฺตวิปคฺติ อิมํ ภิกฺขเว เขกฺขโจ อภิชฺฌาณู
โหติ พุยาปณฺณจิตฺโต โหติ อํ อจฺจุตติ ภิกฺขเว จิตฺตวิปคฺติ ๑
กตมา ๑ ภิกฺขเว ทิฏฺฐิวิปคฺติ อิมํ ภิกฺขเว เขกฺขโจ มิจฺฉาทิฏฺฐิจิโก
โหติ วิปรีตทสฺสโน นคฺติ ทินฺนํ นคฺติ ยิฏฺฐํ นคฺติ หุคํ
นคฺติ สุกฺกทกฺกขฺวาอํ กมฺมานํ ผลวิปาโก นคฺติ อํ โถโก นคฺติ
ปโร โถโก นคฺติ มาตา นคฺติ ปิตา นคฺติ สํสฺสตา โอบปาติกา
นคฺติ โลกํ สมนพฺพราหฺมณา สมนุคฺคตา สมนุมาปฺปฏิปณฺเณ ย อิมญฺจ
โลกํ ปฺรณญฺจ โลกํ สํ อภิญฺญา สจฺจุตฺตวา ปเวเทนฺตํติ อํ
อจฺจุตติ ภิกฺขเว ทิฏฺฐิวิปคฺติ ๑ สํตวิปคฺติहेตฺว วา ภิกฺขเว สํสฺสตา
กายสฺส เภทา ปรมมฺรณา อปายํ ทฺคฺคตํ วินิปาคํ นิรยํ อฺปฺปชฺชนฺติ
จิตฺตวิปคฺติहेตฺว วา ภิกฺขเว สํสฺสตา กายสฺส เภทา ปรมมฺรณา อปายํ
ทฺคฺคตํ วินิปาคํ นิรยํ อฺปฺปชฺชนฺติ ทิฏฺฐิวิปคฺติहेตฺว วา ภิกฺขเว

ឥតុតា កាយស្ត ភោតា បរមុមរណា ចបាយំ តុគុតំ ធិនិបាតំ និរមំ
 ចុបបឌុនុតិ ។ ធិនា ខៃ ភិកុខវេ ធិស្តៃ វិបតុតិយោ ។ ធិស្តៃ ធិនា
 ភិកុខវេ សំបុតា កត្តា ធិស្តៃ ឥត្តសំបុតា ធិតុតសំបុតា ធិធិ-
 សំបុតា ។ កត្តា ។ ភិកុខវេ ឥត្តសំបុតា ធិ ភិកុខវេ ខេកុខៃ
 បាណាធិបាតា ប្បិវិរិត តៃតិ ឧត្តិណាតា ប្បិវិរិត តៃតិ កាមេតុ
 មិទុនាធារា ប្បិវិរិត តៃតិ មុតាធារា ប្បិវិរិត តៃតិ ប្រីតុនាយ
 ធារា ប្បិវិរិត តៃតិ ធូតាធារា ប្បិវិរិត តៃតិ សំបុតុប-
 តាបា ប្បិវិរិត តៃតិ ចមំ ទុគុតិ ភិកុខវេ ឥត្តសំបុតា ។ កត្តា
 ។ ភិកុខវេ ធិតុតសំបុតា ធិ ភិកុខវេ ខេកុខៃ ឧត្តិណាតុ តៃតិ
 ឧត្តិណាតុ តៃតិ ចមំ ទុគុតិ ភិកុខវេ ធិតុតសំបុតា ។ កត្តា
 ។ ភិកុខវេ ធិធិសំបុតា ធិ ភិកុខវេ ខេកុខៃ សំបុតុធិធិតុ តៃតិ
 ឧត្តិប្រីតុតុតៃ ឧត្តិ តិណំ ឧត្តិ ធិធិតុ ឧត្តិ តុតុ ឧត្តិ
 ឥត្តុតុតុតុតុតុ កមុនំ ធូតុបាតៃ ឧត្តិ ចមំ តៃតៃ ឧត្តិ ប្រៃ
 តៃតៃ ឧត្តិ មាតា ឧត្តិ ប្រីតា ឧត្តិ ឥតុតា ឧបបាតិកា
 ឧត្តិ តៃតៃ សំបុតុតុតុតុតុ ឥត្តុតុតុតុ ឥត្តុតុតុតុតុតុ យេ ធិធិធិ
 តៃតៃ បរណុ តៃតៃ ចមំ ឧត្តិធិធិធិ ឥត្តុតុតុតុតុ បរណុតុតុតុ ចមំ
 ទុគុតិ ភិកុខវេ ធិធិសំបុតា ។ ឥត្តសំបុតាតុតុ ធា ភិកុខវេ ឥតុតា កាយស្ត
 ភោតា បរមុមរណា ឥតុតំ ឥតុតំ តៃតំ ចុបបឌុនុតិ ធិតុតសំបុតាតុតុ ធា
 ភិកុខវេ ឥតុតា កាយស្ត ភោតា បរមុមរណា ឥតុតំ ឥតុតំ តៃតំ ចុបបឌុនុតិ
 ធិធិសំបុតាតុតុ ធា ភិកុខវេ ឥតុតា កាយស្ត ភោតា បរមុមរណា ឥតុតំ ឥតុតំ

โลกํ อุปฺปชฺชนฺติ ฯ อีมา โห ภาวเว ติสฺโส สํมุปาทิ ฯ

[๕๕๘] ... ติสฺโส อีมา ภาวเว วิปคฺติโย กตมา ติสฺโส
 สํตวิปคฺติ จิตฺตวิปคฺติ ทิฏฺฐิวิปคฺติ ฯ กตมา จ ภาวเว สํตวิปคฺติ
 อธิ ภาวเว เขกฺโข ปาณาติปาทํ โหติ ฯ เปฯ สํมณฺสํปตํ โหติ
 อธิ ภาวเว สํตวิปคฺติ ฯ กตมา จ ภาวเว จิตฺตวิปคฺติ
 อธิ ภาวเว เขกฺโข อภิชฺฌาณํ โหติ พฺยาปนฺนจิตฺโต โหติ อธิ
 ภาวเว จิตฺตวิปคฺติ ฯ กตมา จ ภาวเว ทิฏฺฐิวิปคฺติ อธิ
 ภาวเว เขกฺโข มิจฺฉาทิฏฺฐิโก โหติ วิปรตทสฺสโน นคฺติ ทิณฺเ
 นคฺติ ยิฏฺฐํ ๒ เปฯ ये อิมญฺจ โลกํ ปรณฺจ โลกํ สยํ อภินฺญา
 สจฺฉนิกคฺวา ปเวทเนตฺติ อธิ ภาวเว ทิฏฺฐิวิปคฺติ ฯ สํตวิ-
 ปคฺติเหตุ ภา ภาวเว สํตฺตา กายสฺส เภทา ปรมฺมมรณา อปายํ ทฺทุกฺคํ
 วินิปาตํ นิริยํ อุปฺปชฺชนฺติ จิตฺตวิปคฺติเหตุ ภา ... ทิฏฺฐิวิปคฺติเหตุ
 ภา ภาวเว สํตฺตา กายสฺส เภทา ปรมฺมมรณา อปายํ ทฺทุกฺคํ วินิปาตํ
 นิริยํ อุปฺปชฺชนฺติ ฯ เสยฺยถาปี ภาวเว อปณฺณโก มณิ อฺทฺธชฺชิตฺโต
 เยน เยนว ปตฺติจฺจํ สํปตฺติจฺจํ ปตฺติจฺจํ เหวเมว โห ภาวเว
 สํตวิปคฺติเหตุ ภา สํตฺตา กายสฺส เภทา ปรมฺมมรณา อปายํ ทฺทุกฺคํ
 วินิปาตํ นิริยํ อุปฺปชฺชนฺติ จิตฺตวิปคฺติเหตุ ภา ... ทิฏฺฐิวิปคฺติเหตุ
 ภา สํตฺตา กายสฺส เภทา ปรมฺมมรณา อปายํ ทฺทุกฺคํ วินิปาตํ นิริยํ
 อุปฺปชฺชนฺติ ฯ อีมา โห ภาวเว ติสฺโส วิปคฺติโย ฯ ติสฺโส อีมา
 ภาวเว สํมุปาทิ กตมา ติสฺโส สํตมฺปทา จิตฺตมฺปทา ทิฏฺฐิ-

โหติ ตณฺหฺ ปชานาติ ยถา ๑ ปหีนฺตฺสํ กามจุณฺทสฺสํ อายตฺติ
 อนุปฺปาโท โหติ ตณฺหฺ ปชานาติ สํนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ พฺยาปาทํ
 อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ พฺยาปาโทติ ปชานาติ อสํนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ
 พฺยาปาทํ นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ พฺยาปาโทติ ปชานาติ ยถา ๑
 อนุปฺปนฺนสฺสํ พฺยาปาทสฺสํ อูปฺปาโท โหติ ตณฺหฺ ปชานาติ ยถา
 ๑ อูปฺปนฺนสฺสํ พฺยาปาทสฺสํ ปหานํ โหติ ตณฺหฺ ปชานาติ ยถา
 ๑ ปหีนฺตฺสํ พฺยาปาทสฺสํ อายตฺติ อนุปฺปาโท โหติ ตณฺหฺ ปชานาติ
 สํนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ ถีนมิทฺธํ อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ ถีนมิทฺธนฺติ
 ปชานาติ อสํนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ ถีนมิทฺธํ นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ
 ถีนมิทฺธนฺติ ปชานาติ ยถา ๑ อนุปฺปนฺนสฺสํ ถีนมิทฺธสฺสํ อูปฺปาโท
 โหติ ตณฺหฺ ปชานาติ ยถา ๑ อูปฺปนฺนสฺสํ ถีนมิทฺธสฺสํ ปหานํ
 โหติ ตณฺหฺ ปชานาติ ยถา ๑ ปหีนฺตฺสํ ถีนมิทฺธสฺสํ อายตฺติ อนุปฺปาโท
 โหติ ตณฺหฺ ปชานาติ สํนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ อฺทฺธจฺจกุกฺกุจฺจํ อตฺถิ
 เม อชฺฌตฺตํ อฺทฺธจฺจกุกฺกุจฺจนฺติ ปชานาติ อสํนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ
 อฺทฺธจฺจกุกฺกุจฺจํ นตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ อฺทฺธจฺจกุกฺกุจฺจนฺติ ปชานาติ
 ยถา ๑ อนุปฺปนฺนสฺสํ อฺทฺธจฺจกุกฺกุจฺจสฺสํ อูปฺปาโท โหติ ตณฺหฺ ปชานาติ
 ยถา ๑ อูปฺปนฺนสฺสํ อฺทฺธจฺจกุกฺกุจฺจสฺสํ ปหานํ โหติ ตณฺหฺ ปชานาติ
 ยถา ๑ ปหีนฺตฺสํ อฺทฺธจฺจกุกฺกุจฺจสฺสํ อายตฺติ อนุปฺปาโท โหติ ตณฺหฺ
 ปชานาติ สํนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ วิจิจฺจํ อตฺถิ เม อชฺฌตฺตํ
 วิจิจฺจนาติ ปชานาติ อสํนฺตํ วา อชฺฌตฺตํ วิจิจฺจํ นตฺถิ เม

อชฺชตฺตํ วิจิกฺกิตฺตํ ปชานาติ ยถา ๑ อပ္ปฺปนฺนํ วิจิกฺกิตฺตํ
 อပ္ปฺปาทํ โหติ ตณฺหํ ปชานาติ ยถา ๑ อပ္ปฺปนฺนํ วิจิกฺกิตฺตํ
 ปหานํ โหติ ตณฺหํ ปชานาติ ยถา ๑ ปหานํ วิจิกฺกิตฺตํ อายตฺตํ
 อပ္ปฺปาทํ โหติ ตณฺหํ ปชานาติ อิทํ อจฺจุตฺติ ภาทฺตเว มโนโสเจยฺยํ ๑
 อิมานิ ๒ ภาทฺตเว ตตฺถ โสเจยฺยานํติ ๑

กายสุจํ วาจาสฺจ เจโตสุจิมฺนาสํ
 สุจํ โสเจยฺยตฺมฺปนฺนํ อากุ นินฺนาทปฺปาทกฺคํ ๑

[๕๖๒] ๑๖๓ ตตฺถมฺมานิ ภาทฺตเว โมนฺเอยฺยานิ กตฺมานิ ตตฺถ กาย-
 โมนฺเอยฺยํ วจฺโสมฺเอยฺยํ มโนมฺเอยฺยํ ๑ กตฺมณฺหํ ภาทฺตเว กายมฺเอยฺยํ
 อิทํ ภาทฺตเว ภาทฺตํ ปาณาติปาทา ปฏฺวิวิโร โหติ อทินฺนาทานา
 ปฏฺวิวิโร โหติ อพฺรหฺมจฺริยา ปฏฺวิวิโร โหติ อิทํ อจฺจุตฺติ ภาทฺตเว
 กายมฺเอยฺยํ ๑ กตฺมณฺหํ ภาทฺตเว วจฺโสมฺเอยฺยํ อิทํ ภาทฺตเว ภาทฺตํ
 มุสาธวาทา ปฏฺวิวิโร โหติ ปิสุณฺยา วาจาย ปฏฺวิวิโร โหติ มรฺสาธ
 วาจาย ปฏฺวิวิโร โหติ สมฺมตฺตปฺปาทา ปฏฺวิวิโร โหติ อิทํ อจฺจุตฺติ
 ภาทฺตเว วจฺโสมฺเอยฺยํ ๑ กตฺมณฺหํ ภาทฺตเว มโนมฺเอยฺยํ อิทํ ภาทฺตเว
 ภาทฺตํ อาสวํ ขยา อนาสํ เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ ทิฏฺฐเชว ชมฺเม
 สยํ อภินฺญา สจฺฉนิกฺคทา อุตฺตมฺมปชฺช วิหริติ อิทํ อจฺจุตฺติ ภาทฺตเว
 มโนมฺเอยฺยํ ๑ อิมานิ ๒ ภาทฺตเว ตตฺถ โมนฺเอยฺยานํติ ๑

กายมฺุณํ วาจามฺุณํ เจโตมฺุณิมฺนาสํ
 มฺุณํ โมนฺเอยฺยตฺมฺปนฺนํ อากุ สทฺทปฺปทฺทายินฺนํ ๑
 อายิกกฺคโต ทฺติโย ๑

ตสฺสํทฺธานํ

อาปายิกโก ทุฏฺฐโก จ อปฺปเมยฺยํ อเนกชกํ
 อมํ อปณฺณกมฺมมฺโหโต เทว จ โสเจยฺยโมเนยฺยาติ ฯ

กุสินารวคฺโค ตติโย

[๕๖๓] ๑๒๔ เขกํ สมฺมํ ภคฺวา กุสินารายํ วิหริติ พลฺลิตฺทเรณ
 วณฺสณฺเฑ ๑ คตฺตว โห ภคฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ ภิกฺขวโหติ ๑ ภทฺนฺเตติ
 เต ภิกฺขุ ภคฺวโต ปจฺจุสฺสโสสฺสํ ๑ ภคฺวา เขตฺทวโจจ จิรํ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ อญฺญตรํ คามํ วา นิคมํ วา อฺปนฺนํ สํสาเย วิหริติ คเมนํ
 คหปติ วา คหปติปฺตฺโต วา อฺปสงฺกมิตฺวา สํวาทนํ ภคฺเตน นิมนฺ-
 เตติ อากงฺขมาโน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อธิวาเสติ โส ตสฺสํ วตฺติยา
 อจฺจุเยน ปุพฺพพนฺหสฺสมํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจฺจวราทาย เยน ตสฺส
 คหปติสฺส วา คหปติปฺตฺตสฺส วา นิเวสนํ เตนฺนํ สํกมิตฺวา อฺปสงฺ-
 กมิตฺวา ปณฺณคฺเต อาสเน นิสฺสํสํ คเมนํ โส คหปติ วา คห-
 ปติปฺตฺโต วา ปณฺเฑน ชาทเนเยน โภชนเนเยน สหคฺคา สํคปฺเปติ
 สํมุปฺวาเรติ ตสฺสํ เขวํ โหติ สํชฺช วตฺ มายํ คหปติ วา
 คหปติปฺตฺโต วา ปณฺเฑน ชาทเนเยน โภชนเนเยน สหคฺคา สํคปฺเปติ
 สํมุปฺวาเรติ เขวมฺบิสฺสํ โหติ อโห วตฺ มายํ คหปติ วา คห-
 ปติปฺตฺโต วา อายตฺมํ เขวรูปเณ ปณฺเฑน ชาทเนเยน โภชนเนเยน สหคฺคา

สันตปุเปยฺย สัมปวาเรยฺยาติ โส คัม ปิณฺหาปาคัม อคฺชิโต มุจฺฉิโต
 อชฺชโลปนโน อนาทนฺวทฺธํ อนิสฺสรณปญฺโญ ปริภุญฺชติ โส ตตฺถ
 กามวิตกฺกมฺมี วิตกฺกเกติ พฺยาปาทวิตกฺกมฺมี วิตกฺกเกติ วิหิตฺตวิตกฺก-
 มฺมี วิตกฺกเกติ เขวฺรฺยสฺสํหาโร ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ทินฺนํ น มหปฺปตฺตํ
 วทามิ คัม กิธฺธํ เหตุ ปมตฺโต ทิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ วิหริติ อช-
 ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อญฺญตฺโร คามํ วา นิคมํ วา อฺปนฺนํ วิหริติ
 ตเมนํ คหปติ วา คหปติปฺปฺโต วา อฺปสฺสงฺกมิตฺวา สฺวาคเนยฺย ภตฺเตน
 นิมนฺเตติ อากฺขมาโน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อชฺชวาเสติ โส ตสฺสํ
 วตฺติยา อจฺจุเณน ปุพฺพพฺนฺหสฺมํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจฺจวราทาย เยน
 ตสฺส คหปติสฺสํ วา คหปติปฺปฺตสฺสํ วา นิเวสนํ เตนฺยสฺสงฺกมิต-
 ตฺวา สฺสงฺกมิตฺวา ปญฺญตฺเต อสฺสเน นิสฺสํสํ ตเมนํ โส คหปติ วา
 คหปติปฺปฺโต วา ปณฺเฑน ขาทนฺเณน โภชนนฺเณน สหตฺถา สันตปุเปติ
 สัมปวาเรติ ตสฺส น เขวฺ โหติ สํชฺช วต มายํ คหปติ วา
 คหปติปฺปฺโต วา ปณฺเฑน ขาทนฺเณน โภชนนฺเณน สหตฺถา สันตปุเปติ
 สัมปวาเรติ เขวฺมฺมีสฺสํ น โหติ อโห วต มายํ คหปติ วา
 คหปติปฺปฺโต วา ขายตฺมํ เขวฺรฺยเปน ปณฺเฑน ขาทนฺเณน โภชนนฺเณน
 สหตฺถา สันตปุเปยฺย สัมปวาเรยฺยาติ โส คัม ปิณฺหาปาคัม อคฺชิโต
 มุจฺฉิโต อชฺชโลปนโน อนาทนฺวทฺธํ อนิสฺสรณปญฺโญ ปริภุญฺชติ
 โส ตตฺถ เนกฺขมฺมวิตกฺกมฺมี วิตกฺกเกติ อพฺยาปาทวิตกฺกมฺมี วิตกฺกเกติ
 อวิหิตฺตวิตกฺกมฺมี วิตกฺกเกติ เขวฺรฺยสฺสํหาโร ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ทินฺนํ

มหลฺผลํ วทามิ คํ กิสุํ เหตุ อปฺปมตฺโต ทิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ วิหรตฺติ ฯ

[๕๖๔] ๑๒๕ ยสุํ ภิกฺขเว ทิสํยํ ภิกฺขุ ภณฺฑนชาตา กถหาตา
 วิวาทาปนฺนา อญฺญมญฺญํ มุขสฺสคฺคํ วิตุทฺตนา วิหรนฺติ มนสิ-
 กาคุํปี เม เสดา ภิกฺขเว ทิสํ น ฆาสุํ โหติ ปเคว คนฺตุํ นิฏฺฐํ
 เขตฺถ คจฺฉามิ อทฺธา เต อายสฺมนฺโต ตโย ธมฺเม ปชหิสุํ ตโย
 ธมฺเม พหุํถมฺกํสุ กตเม ตโย ธมฺเม ปชหิสุํ เณฺฐมฺมวิตฺถกํ
 อพฺยาปาทวิตฺถกํ อวิหิสาํวิตฺถกํ อิมे ตโย ธมฺเม ปชหิสุํ กตเม
 ตโย ธมฺเม พหุํถมฺกํสุ กามวิตฺถกํ พฺยาปาทวิตฺถกํ วิหิสาํวิตฺถกํ
 อิมे ตโย ธมฺเม พหุํถมฺกํสุ ยสุํ ภิกฺขเว ทิสํยํ ภิกฺขุ ภณฺฑน-
 ชาตา กถหาตา วิวาทาปนฺนา อญฺญมญฺญํ มุขสฺสคฺคํ วิตุทฺตนา
 วิหรนฺติ มนสิกาคุํปี เม เสดา ภิกฺขเว ทิสํ น ฆาสุํ โหติ ปเคว
 คนฺตุํ นิฏฺฐํ เขตฺถ คจฺฉามิ อทฺธา เต อายสฺมนฺโต อิมे ตโย
 ธมฺเม ปชหิสุํ อิมे ตโย ธมฺเม พหุํถมฺกํสุ ฯ ยสุํ ภิกฺขเว ทิสํยํ
 ภิกฺขุ สํมคฺคา สํโมทมนา อจิวิทมนา ชฺโรทกํภฺตา อญฺญมญฺญํ
 บิยจกฺขุหิ สํปสฺสคฺคนา วิหรนฺติ คนฺตุํปี เม เสดา ภิกฺขเว ทิสํ
 ฆาสุํ โหติ ปเคว มนสิกาคุํ นิฏฺฐํ เขตฺถ คจฺฉามิ อทฺธา เต
 อายสฺมนฺโต ตโย ธมฺเม ปชหิสุํ ตโย ธมฺเม พหุํถมฺกํสุ กตเม
 ตโย ธมฺเม ปชหิสุํ กามวิตฺถกํ พฺยาปาทวิตฺถกํ วิหิสาํวิตฺถกํ อิมे
 ตโย ธมฺเม ปชหิสุํ กตเม ตโย ธมฺเม พหุํถมฺกํสุ เณฺฐมฺมวิตฺถกํ
 อพฺยาปาทวิตฺถกํ อวิหิสาํวิตฺถกํ อิมे ตโย ธมฺเม พหุํถมฺกํสุ

[illegible]

สกุฏํ เอตทโวจ นานาติ มหานาม วเทหิตี ๑ อถโฆ ภรณชุสฺส
 กาทามสฺส เอตทโหสี มเหตฺตชุสฺส วตฺตมฺหิ มหานามสฺส สกุฏสฺส
 สมุมุชา สมนเนน โคตเมน ยาวตติยํ อปสํทิตโต ยนฺนุนาหิ กบีณ-
 วตฺตมฺหา ปกุกเมยฺยนฺติ ๑ อถโฆ ภรณชุ กาทาโม กบีณวตฺตมฺหา
 ปกุกามิ ตถापกุกนฺโตว อโหสี น ปุณ ปจฺจฉาฯ ๑

[๕๖๘] ๑๖๘ เขกํ สมนํ ภคฺวา สํวตฺตํ วิหริติ เขตฺตเน อนาถ-
 บิณฺฑิกสฺส อารามे ๑ อถโฆ หตฺตโก เทวปฺปฺตโต อภิกฺกนฺตยา วตฺติยา
 อภิกฺกนฺตวณฺเณ เกวตฺตปฺปํ เขตฺตวํ โยภาเสตฺวา येเน ภคฺวา
 เตนฺนุปลงฺกมิ อฺปฺปลงฺกมิตฺวา ภคฺวโต ปฺรโต จสฺสํมํติ โอสํทติ
 สํสํทติ น สกุฏิกติ สณฺจํตํ เสยฺยถาปี นาม สบฺบิ วา เตถฺ วา
 วาสิทาย อาสิตฺตํ โอสํทติ สํสํทติ น สณฺจํติ เหวเมว หตฺตโก
 เทวปฺปฺตโต ภคฺวโต ปฺรโต จสฺสํมํติ โอสํทติ สํสํทติ น สกุฏิกติ
 สณฺจํตํ ๑ อถโฆ ภคฺวา หตฺตกํ เทวปฺปฺตํ เอตทโวจ โยพาริกํ
 หตฺตก อตฺตภาวํ อภินิมฺมิทํ ๑ เอวํ ภนฺเตติ โฆ หตฺตโก เทว-
 ปฺปฺตโต ภคฺวโต ปฺปฺตฺตํมิตฺวา โยพาริกํ อตฺตภาวํ อภินิมฺมิทฺวา ภค-
 วณฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ ๑ เอกมนฺตํ จิตํ โฆ หตฺตกํ
 เทวปฺปฺตํ ภคฺวา เอตทโวจ ये เต หตฺตก ฐมา ปุพฺเพ มนุสฺส-
 ญตฺสสฺส ปวตฺติโน อเหตุํ อมฺมํ เต เต ฐมา เอตฺรหิ ปวตฺติโนติ
 ये จ เม ภนฺเต ฐมา ปุพฺเพ มนุสฺสญตฺสสฺส ปวตฺติโน อเหตุํ เต
 จ เม ฐมา เอตฺรหิ ปวตฺติโน ये จ เม ภนฺเต ฐมา ปุพฺเพ

มนุสฺสํภุตํ นปฺปวตฺตติโน อเหตุ เต จ เม ชมฺมา เขตรหิ ปวตฺตติโน
 เสดยฺยถามี ภาณเต ภควา เขตรหิ อากินฺโน วิหริติ ภิกฺขุหิ ภิกฺขุณฺนีหิ
 อุปาสกฺเกหิ อุปาสิกาหิ ราชฺฐหิ ราชมหามตฺเตหิ ติตฺถิเยหิ ติตฺถิยสํวเกหิ
 เขวเมว โส อหํ ภาณเต อากินฺโน วิหรามิ เทวปฺตฺเตหิ ทูรโตปฺปี
 ภาณเต เทวปฺตฺตา อากินฺนติ หตฺถลลํ เทวปฺตฺตลลํ สันตึเก ชมฺมํ
 โสธํสํมาติ ตินฺนํ ภาณเต ชมฺมานํ อติตฺโต อปฺปฏฺวิวาโน กาลกโต
 กตเมธํ ตินฺนํ ภควโต อหํ ภาณเต สลฺลํ สลฺลํ อติตฺโต อปฺปฏฺวิวาโน
 กาลกโต สลฺลํ ชมฺมํ สลฺลํ สลฺลํ ภาณเต อติตฺโต อปฺปฏฺวิวาโน กาลกโต
 สลฺลํ สลฺลํ ภาณเต อปฺปฏฺจํ สลฺลํ อติตฺโต อปฺปฏฺวิวาโน กาลกโต อิมํ
 โส อหํ ภาณเต ตินฺนํ ชมฺมานํ อติตฺโต อปฺปฏฺวิวาโน กาลกโต ๑

ภควโต สลฺลํ สลฺลํ ติตฺติ อทฺธา กุทฺธานํ

สลฺลํ อปฺปฏฺจํ สลฺลํ สลฺลํ ชมฺมํ สลฺลํ สลฺลํ จ ๑

อริสฺสํ สิกฺขมาโน สลฺลํ ชมฺมํ สลฺลํ สลฺลํ วิโต

ตินฺนํ ชมฺมานํ อติตฺโต หตฺถโก อวิหํ คโตติ ๑

[๕๖๘] ๑๒๘ เขกํ สมฺมํ ภควา พาราณสียํ วิหริติ อธิปตฺเน มิค-
 ทาเย ๑ อถ โส ภควา ปุพฺพพณฺหสมฺมํ นิวาเสตฺวา ปตฺตจํวรมาทาย
 พาราณสี ปิณฺฑาทาย ปาวิสี ๑ อทฺทสา โส ภควา โคโยคมิถกฺขสฺมิมิ
 ปิณฺฑาทาย จรมาโน อณฺณตฺรํ ภิกฺขุํ วิตฺตลลํ พหิรลลํ มุฏฺฐลลํ
 อลฺมฺบชานํ อลฺมฺหิตํ วิพฺภวตฺตจิตฺตํ ปากตฺนุทฺธิยํ ทิสฺวา ตํ ภิกฺขุํ

เขตทโวจ มา ไช ฑวํ ภิกขุ อตุตฺตานํ กญฺญวียมกาสี ํ วต ภิกขุ
 กญฺญวียกํ อตุตฺตานํ อามคฺชนฺเช อวสฺสํ มกฺขิกา นานุปตีสฺสนฺติ นานฺวาสฺ-
 สฺสวีสฺสนฺตํ เนตํ จํ น วิชฺชตฺติ ๑ อถ ไช ไส ภิกขุ ภคฺวตา
 อิมินา โอวาทน โอวทิตฺโต สํเวคมาปาทํติ ๑ อถ ไช ภคฺวา พารานสฺยํ
 ปิณฺฑทาย จริตฺวา ปจฺจนาภคํ ปิณฺฑทปาทปฏิกฺกนฺโต ภิกขุ อามนฺเตสํ
 อิจาหํ ภิกฺขเว ปุพฺพพณฺ्हสมํ นินฺวาเสตฺวา ปศฺสจฺจํรมาทาย พารานสํ
 ปิณฺฑทาย ปาวิสํ อทฺทสํ ไช อหํ ภิกฺขเว โคโยคฺมิลกฺขสฺมํ ปิณฺฑทาย
 จรมาโน อญฺเจตฺวํ ภิกฺขุ วิตฺตสฺสํทํ พาทิสฺสํทํ มุญฺสสฺสํทํ อสฺมปฺ-
 ษานํ อสฺมาหิตํ วิพฺพนฺตจิตฺตํ ปากตฺตินทฺริยํ ทิสฺวา ํ ภิกฺขุ เขตทโวจ
 มา ไช ฑวํ ภิกขุ อตุตฺตานํ กญฺญวียมกาสี ํ วต ภิกขุ กญฺญวียกํ
 อตุตฺตานํ อามคฺชนฺเช อวสฺสํ มกฺขิกา นานุปตีสฺสนฺติ นานฺวาสฺสวีสฺสนฺตํ
 เนตํ จํ น วิชฺชตฺติ อถ ไช ไส ภิกฺขเว ภิกฺขุ มยา อิมินา โอวาทน
 โอวทิตฺโต สํเวคมาปาทํติ ๑ เขวํ วุคฺคเต อญฺเจตฺวโร ภิกฺขุ ภคฺวณฺทํ
 เขตทโวจ กิณฺณุชฺเช ฆนฺเต กญฺญวียํ โโก อามคฺชนฺโช กา มกฺขิตาติ ๑
 อภิชฺฌมา ไช ภิกฺขุ กญฺญวียํ พยาปาโท อามคฺชนฺโช ปาปกา อกฺุสฺสา
 วิตกฺกา มกฺขิกา ํ วต ภิกขุ กญฺญวียกํ อตุตฺตานํ อามคฺชนฺเช
 อวสฺสํ มกฺขิกา นานุปตีสฺสนฺติ นานฺวาสฺสวีสฺสนฺตํ เนตํ จํ น
 วิชฺชตฺติ ๑

อตุตฺตํ จกฺขุสฺสํ

อินฺทฺริเยสํ อสฺสํ

มกฺขิกานุปตฺติสฺสณฺติ	ตฺถกปฺปา รากนตฺตํ ๑
กฏฺฏวียถโต ภิกฺขุ	ชามคฺคฺเช อวตฺตโต
อวรกา โหติ นิพฺพานา	วิฆาตตฺถว ภาควา ๑
คาเม วา ยถิ วา รณฺเณ	อถทฺธา สํมมตฺตโน
จเร ี พาลโต ทฺมุเมโ	มกฺขิกาหิ ปฺรทฺวโต ๑
เย จ ตฺเถเน สมนฺนนา	ปณฺณายูปสเม วตา
อุปสฺสนฺตา ตฺถํ เสนฺติ	นาถยิตฺวาน มกฺขิกาหิ ๑

[๕๖๘] ๓๓๐ อถปิ อายสฺมา อนฺนรฺทฺโ ิเยน ภควา เตนฺน-
 ตฺถกฺมิ อุปสฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนตฺ ิณตฺธิ
 เอกมฺนตฺ ิณตฺธิโน ิโ อายสฺมา อนฺนรฺทฺโ ิ ภควนฺตํ เอตทวโจ อิทาหิ
 ภาณเต ทิพฺเพเน จกฺขุณา วิสฺสุทฺเทเน อติกฺกนฺตมานุสฺสเกเน เขภฺยุเขเน ปสฺ-
 สํมิ มาตฺตคามิ กายตฺถํ เกทา ปรมฺมรณฺา อปายํ ทฺกฺคตฺ ิ วินิปาตํ
 ิรยํ อุปปชฺชมานํ กตฺตี ิ นุ ิโ ภาณเต ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต
 มาตฺตคาโม กายตฺถํ เกทา ปรมฺมรณฺา อปายํ ทฺกฺคตฺ ิ วินิปาตํ ิรยํ
 อุปปชฺชตฺตี ๑ ตฺตี ิโ อนฺนรฺทฺช ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต มาตฺตคาโม กายตฺถํ
 เกทา ปรมฺมรณฺา อปายํ ทฺกฺคตฺ ิ วินิปาตํ ิรยํ อุปปชฺชติ กตฺเมหิ
 ตฺตี ิ อิท อนฺนรฺทฺช มาตฺตคาโม ปุพฺพทฺถสฺมยํ มจฺเจวเมตปฺริยฺยจฺเจเตน
 เจตสา อการํ อชฺฌณฺาวสฺติ มชฺฌณฺนตฺกสฺมยํ อิตฺถสํปฺริยฺยจฺเจเตน เจตสา
 อการํ อชฺฌณฺาวสฺติ สํยณฺทสฺมยํ กามราคปฺริยฺยจฺเจเตน เจตสา อการํ

อชฺฌณาวสฺสติ อิมเหติ โช อนุรฺรทฺช ตฺสึหิ ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต
 มาตุคฺคาโม กายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณฺนา อปายํ ทฺวคฺคตฺสึ วิณิปาตํ นิรยํ
 อุปปชฺชตฺสึ ๑

[๕๗๐] ๑๓๑. อถ โช อายสฺสฺมา อนุรฺรทฺโช เยนายสฺสฺมา สํวริปฺตฺโค
 เทนฺนุสํงฺกมิ อุปสํงฺกมิตฺวา อายสฺสฺมา สํวริปฺตฺโคเนน สทฺธึ สมนฺโมทิ
 สมนฺโมทนียํ กถํ สํวราณํยํ วตฺติสํวเรตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสึทิ เอกมฺนตํ
 นิสฺสินฺโน โช อายสฺสฺมา อนุรฺรทฺโช อายสฺสฺมณฺตํ สํวริปฺตฺโค เอกทโวจ
 อิทาหํ อวฺสุโส สํวริปฺตฺโค ทิพฺพเพณ จกฺขฺนา วิสฺสุทฺเธน อติกฺกนฺตฺมานุสฺสเณ
 สหสฺสํ โถกํ โอลฺลเกมิ อารทฺธํ โช ปน เม วิริยํ อสฺสถฺถนํ
 อฺปฺปจฺจิตฺวา สติ อฺปฺปมฺมฺจฺจา ปสฺสสฺสทฺโช กาโย อสํวาทฺโช สํมาหิตํ
 จิตฺตํ เอกคฺคํ อถ จ ปน เม นานฺนปาทาย อาสฺสเวหิ จิตฺตํ
 วิมฺมจฺจตฺติ ๑ ยํ โช เต อวฺสุโส อนุรฺรทฺช เอวํ โหติ อหํ ทิพฺพเพณ
 จกฺขฺนา วิสฺสุทฺเธน อติกฺกนฺตฺมานุสฺสเณ สหสฺสํ โถกํ โอลฺลเกมฺมิ อิทนฺเต
 มานสฺมึ ยมฺมึ เต อวฺสุโส อนุรฺรทฺช เอวํ โหติ อารทฺธํ โช
 ปน เม วิริยํ อสฺสถฺถนํ อฺปฺปจฺจิตฺวา สติ อฺปฺปมฺมฺจฺจา ปสฺสสฺสทฺโช
 กาโย อสํวาทฺโช สํมาหิตํ จิตฺตํ เอกคฺคณฺติ อิทนฺเต อฺทฺทฺจฺจสฺมึ
 ยมฺมึ เต อวฺสุโส อนุรฺรทฺช เอวํ โหติ อถ จ ปน เม นานฺนปาทาย
 อาสฺสเวหิ จิตฺตํ วิมฺมจฺจตฺติ อิทนฺเต กฺกณฺจฺจสฺมึ สํว วตฺ อายสฺสฺมา
 อนุรฺรทฺโช อิมเ คโย ฐมฺเม ปทาย อิมเ คโย ฐมฺเม อมณฺสิกริตฺวา
 อมตฺตาย ฐาตุยา จิตฺตํ อฺปฺปสฺสฺหฺรตฺติ ๑ อถ โช อายสฺสฺมา อนุรฺรทฺโช

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

[๕๗๑] ๑.๓๒ ตัณห์มานิ ภิกขเว ปฏิจฺจนฺนํ วหนฺติ โน จิวฺจฺจํ
 กตฺมานิ ตัณฺนิ มาตฺตฺคาโม ภิกขเว ปฏิจฺจนฺโน วหฺติ โน จิวฺจฺจํ
 พฺราหฺมณฺณํ ภิกขเว มนฺตา ปฏิจฺจนฺนา วหนฺติ โน จิวฺจฺจํ มิจฺฉา-
 ทิฆฺชํ ภิกขเว ปฏิจฺจนฺนา วหฺติ โน จิวฺจฺจํ อิมานิ ໒ ภิกขเว
 ตัณฺนิ ปฏิจฺจนฺนํ วหนฺติ โน จิวฺจฺจํ ។ ตัณห์มานิ ภิกขเว จิวฺจฺจํ
 วิโรจฺจํ โน ปฏิจฺจนฺนํ กตฺมานิ ตัณฺนิ จฺนฺตฺมณฺทํ ภิกขเว
 จิวฺจฺจํ วิโรจฺจํ โน ปฏิจฺจนฺนํ ฝุຍมณฺทํ ภิกขเว จิวฺจฺจํ วิโรจฺจํ
 โน ปฏิจฺจนฺนํ ตถาคตປເວທີໂຕ ສມຸມວິນຍ໌ ກິດຂເວ ຈິວໂຂ ຈິວໂຈຕີ
 ນ໌ ປຸກິດຂເວ ອິມານີ ໒ ກິດຂເວ ຕັດນີ ຈິວຈຽນີ ຈິວໂຈຕີ ນ໌
 ປຸກິດຂເວນັດຕີ ។

[๕๗๒] •๓๓ ตโยเม ภิกขเว ปุคฺคตา สฺนโต สํวิชฺชํมานา โถกสฺมึ
กตเม ตโย ปาสาณเลหูปโม ปุคฺคโต ปจฺวีเลหูปโม ปุคฺคโต

อุทกเตชูปโม ปุคฺคโต ๑ กตโม ๑ ภิกฺขเว ปาสาณเตชูปโม ปุคฺคโต
 อิท ภิกฺขเว เอกจฺโจ ปุคฺคโต อภินุหํ กุชฺฌมติ โส ๑ ขวตฺถ
 โกโธ ทมฺพรตฺตํ อนุเสติ เสงฺฆยถาบี ภิกฺขเว ปาสาณ เตชา น
 ขิปปํ ลุชฺชติ วาเคน วา อุทเกน วา จิรฺฐจฺติกา โหติ เหวเมว
 ไช ภิกฺขเว อีเรกจฺโจ ปุคฺคโต อภินุหํ กุชฺฌมติ โส ๑ ขวตฺถ
 โกโธ ทมฺพรตฺตํ อนุเสติ อญฺํ อจฺจุติ ภิกฺขเว ปาสาณเตชูปโม
 ปุคฺคโต ๑ กตโม ๑ ภิกฺขเว ปจฺวีเตชูปโม ปุคฺคโต อิท ภิกฺขเว
 เอกจฺโจ ปุคฺคโต อภินุหํ กุชฺฌมติ โส ๑ ขวตฺถ โกโธ น ทมฺ-
 พรตฺตํ อนุเสติ เสงฺฆยถาบี ภิกฺขเว ปจฺวียํ เตชา ขิปปํ ลุชฺชติ
 วาเคน วา อุทเกน วา น จิรฺฐจฺติกา โหติ เหวเมว ไช ภิกฺขเว
 อีเรกจฺโจ ปุคฺคโต อภินุหํ กุชฺฌมติ โส ๑ ขวตฺถ โกโธ น
 ทมฺพรตฺตํ อนุเสติ อญฺํ อจฺจุติ ภิกฺขเว ปจฺวีเตชูปโม ปุคฺคโต ๑
 กตโม ๑ ภิกฺขเว อุทกเตชูปโม ปุคฺคโต อิท ภิกฺขเว เอกจฺโจ
 ปุคฺคโต อาคาหุเหนบี อจฺจุมาโน ผรุเสเนบี อจฺจุมาโน อมฺนาเปเนบี
 อจฺจุมาโน สฺนุริยติเยว สฺสํนุทติเยว สฺมโมทติเยว เสงฺฆยถาบี ภิกฺขเว
 อุทเก เตชา ขิปปํเยว ปฏฺวิคฺคจฺฉติ น จิรฺฐจฺติกา โหติ เหวเมว
 ไช ภิกฺขเว อีเรกจฺโจ ปุคฺคโต อาคาหุเหนบี อจฺจุมาโน ผรุเสเนบี
 อจฺจุมาโน อมฺนาเปเนบี อจฺจุมาโน สฺนุริยติเยว สฺสํนุทติเยว สฺมโมทติเยว
 อญฺํ อจฺจุติ ภิกฺขเว อุทกเตชูปโม ปุคฺคโต ๑ อิม ไช ภิกฺขเว คติโย
 ปุคฺคตา สฺนุโค สํวิชฺชमानา โถกสฺมินฺนติ ๑

กุสินารวคฺโค คติโย ๑

ตสฺสสุทฺถาทนํ

กุตินา ภณฺฑาทนา เจว

โคตมภรณฺฑาทนํ

กฏฺฐวียนฺเตว อนฺนรุตฺตา

ปฏิจฺจนฺนํ เตเชน เต ทสฺสาคิ ฯ

โยธาสีวาคุโค จตฺตโก

[๕๗๓] ๓๓๔ ตีหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคโต โยธาสีโว ราชารโห โหติ ราชโกคุโค วนฺโธ องฺคนฺเตวว สํขํ คจฺฉติ กตเมหิ ตีหิ อีช ภิกฺขเว โยธาสีโว ทูเรปาคี จ โหติ อภฺชณฺเวธี จ มหโต จ กายสัจจ ปทาเตตา อิมเอหิ โช ภิกฺขเว ตีหิ องฺเคหิ สมนฺนาคโต โยธาสีโว ราชารโห โหติ ราชโกคุโค วนฺโธ องฺคนฺเตวว สํขํ คจฺฉติ ฯ เหวเมว โช ภิกฺขเว ตีหิ ชมฺเมหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ อากุญฺเญโย โหติ ฯ เป ฯ อนฺนุตฺตวํ ปุณฺณกฺขตฺตํ โถกสัจจ กตเมหิ ตีหิ อีช ภิกฺขเว ภิกฺขุ ทูเรปาคี จ โหติ อภฺชณฺเวธี จ มหโต จ กายสัจจ ปทาเตตา ฯ กถญฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ทูเรปาคี โหติ อีช ภิกฺขเว ภิกฺขุ ยักฺกิณฺจิ ฐปํ อตฺตํคณฺณคตฺตํปจฺจุปฺปนฺนํ อชฺฉตฺตํ วา พหิทฺธา วา โอฬาริกํ วา สัจฺจํ วา หีนํ วา ปณฺณํ วา ยํ ทูเร สํนฺติเก วา สํพุทฺธิ ฐปํ เนตํ มม เนโสหฺมสฺสํ น เมโส อตฺตํคณฺณคตฺตํ ยถาภูตํ สํมมปฺปญฺญา ยปสฺสํติ ยากาจิ เวทนา อตฺตํคณฺณคตฺตํปจฺจุปฺปนฺนา อชฺฉตฺตา วา พหิทฺธา วา โอฬาริกา วา สัจฺจมา วา หินา วา ปณฺณตา วา ยา ทูเร สํนฺติเก วา สํพุทฺธา

เวทนา เนตํ มม เนโสฬสมฺมิมิ น เมโส อตฺตตาคิ เหวเมตํ
 ยถาภูตํ สํมมปฺปณฺณาย ปสฺสํติ ยากาจิ สณฺญา อตฺตตานาคคปจฺจุป-
 ปนฺนา อชฺชตฺตคา วา พหิทฺธา วา โอฬาริกา วา สํขมา วา หีนา
 วา ปณฺเฑา วา ยา ทูเร สณฺติเก วา สํพพา สณฺญา เนตํ
 มม เนโสฬสมฺมิมิ น เมโส อตฺตตาคิ เหวเมตํ ยถาภูตํ สํมมป-
 ปณฺณาย ปสฺสํติ เยเกจิ สํขวา อตฺตตานาคคปจฺจุปนฺนา อชฺชตฺตคา
 วา พหิทฺธา วา โอฬาริกา วา สํขมา วา หีนา วา ปณฺเฑา วา
 เย ทูเร สณฺติเก วา สํพเพ สํขวา เนตํ มม เนโสฬสมฺมิมิ น
 เมโส อตฺตตาคิ เหวเมตํ ยถาภูตํ สํมมปฺปณฺณาย ปสฺสํติ ยักฺกิณฺณ-
 วิญฺญาณํ อตฺตตานาคคปจฺจุปนฺนํ อชฺชตฺตํ วา พหิทฺธา วา โอฬาริกํ
 วา สํขมํ วา หีนํ วา ปณฺเฑํ วา ยํ ทูเร สณฺติเก วา สํพทํ
 วิญฺญาณํ เนตํ มม เนโสฬสมฺมิมิ น เมโส อตฺตตาคิ เหวเมตํ
 ยถาภูตํ สํมมปฺปณฺณาย ปสฺสํติ เหวํ โช ภิกฺขเว ภิกฺขุ ทูเรปาทํ
 โหติ ๑ กถณฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อภฺชณฺเฐวํ โหติ อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 อิทํ ทฺวณฺณติ ยถาภูตํ ปชานาถิ อยํ ทฺวณฺณสํมุทโยติ ยถาภูตํ ปชานาถิ
 อยํ ทฺวณฺณนิโรธติ ยถาภูตํ ปชานาถิ อยํ ทฺวณฺณนิโรธคามินํ ปฏิปทาติ
 ยถาภูตํ ปชานาถิ เหวํ โช ภิกฺขเว ภิกฺขุ อภฺชณฺเฐวํ โหติ ๑
 กถณฺจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ มหโต กายสฺส ปทาเตตา โหติ อธิ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ มหนต์ อวิจฺจชาทฺตณฺหํ ปทาเตติ เหวํ โช ภิกฺขเว ภิกฺขุ มหโต
 กายสฺส ปทาเตตา โหติ ๑ อิมหิ โช ภิกฺขเว ตํหิ รมฺเมหิ สมนฺนาคโต

สพฺเพ ชมฺมา อนตฺตาติ ฯ

[๕๗๗] ๓๓๘ เสดฺยถาปี ภิกฺขเว ยานิกานิจิ ตฺนตฺตาตฺตานํ วตฺถานํ
 เกสํกมฺพโต เตสํ ปฏิทฺธิงฺโก อกฺขายติ เกสํกมฺพโต ภิกฺขเว สํเต
 สํโต อญฺเहे อญฺโห ทฺพพฺพณฺโณ ทฺคฺคณฺโฆ ทฺกฺขสํมฺมสฺสํ เหวมฺว
 ไซ ภิกฺขเว ยานิกานิจิ ปุณฺณมณฺเผลวาทานํ มกฺขติวาทิ เตสํ ปฏิ-
 ทฺธิงฺโก อกฺขายติ มกฺขติ ภิกฺขเว โมฆปฺริโส เหววาทํ เหวทฺธิงฺจิ
 นตฺติ กมฺมํ นตฺติ กิริยํ นตฺติ วิริยนฺติ ฯ เขปี เต ภิกฺขเว อเหสฺสุ
 อตฺตมทฺธานํ อรหฺนฺโต สํมฺมาสํมฺพุทฺธา เตปี ภควนฺโต กมฺมวาทา
 เจว อเหสฺสุ กิริยวาทา ฯ วิริยวาทา ฯ เตปี ภิกฺขเว มกฺขติ
 โมฆปฺริโส ปฏิพาหติ นตฺติ กมฺมํ นตฺติ กิริยํ นตฺติ วิริยนฺติ ฯ
 เขปี เต ภิกฺขเว ภวิสฺสํนฺติ อนาคตมทฺธานํ อรหฺนฺโต สํมฺมาสํมฺพุทฺธา
 เตปี ภควนฺโต กมฺมวาทา เจว ภวิสฺสํนฺติ กิริยวาทา ฯ วิริยวาทา ฯ
 เตปี ภิกฺขเว มกฺขติ โมฆปฺริโส ปฏิพาหติ นตฺติ กมฺมํ นตฺติ
 กิริยํ นตฺติ วิริยนฺติ ฯ อหฺมปี ภิกฺขเว เขตฺรหิ อรหํ สํมฺมาสํมฺพุทฺโ
 กมฺมวาทิ กิริยวาทิ วิริยวาทิ มมฺปี ภิกฺขเว มกฺขติ โมฆปฺริโส
 ปฏิพาหติ นตฺติ กมฺมํ นตฺติ กิริยํ นตฺติ วิริยนฺติ ฯ เสดฺยถาปี
 ภิกฺขเว นทฺมฺวเ ชปี อฺก
 อนนฺยา พุสฺสํนฺยา เหวมฺว ไซ ภิกฺขเว มกฺขติ โมฆปฺริโส มนฺตฺส-
 ธิปมฺมณฺเณ โตเก อฺปฺปนฺโน พฺหุณฺนํ สตฺตฺตานํ อหิตาย ทฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก

ยาย พุยต์นาชาติ ฯ

[៥៧៧] ១៣៩ ពិសុទ្ធ ឱរា វិក្កុយេ ឥរុប្បា កត្តា ពិសុទ្ធ ឥត្តា-
ឥរុប្បា ឥត្តឥរុប្បា ឥរុប្បាឥរុប្បា ឱរា ខៃ វិក្កុយេ ពិសុទ្ធ
ឥរុប្បាធិ ។

[៥៧៩] ១៤០ ពិសុត្តិ ចិមា វិក្កយេ ទុក្ខតិមោ កត្តា ពិសុត្តិ
 តត្ថាទុក្ខតិ តីតទុក្ខតិ បណ្ណាទុក្ខតិ ចិមា ខេ វិក្កយេ ពិសុត្តិ
 ទុក្ខតិមោតិ ។

[illegible]

ปุริสชตุโก ชวสฺมฺปนฺโน ๑ โหติ วณฺณสฺมฺปนฺโน ๑ อารโหปริณาห-
 สฺมฺปนฺโน ๑ กถญฺจ ภิกฺขเว ปุริสชตุโก ชวสฺมฺปนฺโน โหติ น
 วณฺณสฺมฺปนฺโน น อารโหปริณาหสฺมฺปนฺโน อิช ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 อิทํ ทฺวณฺณติ ยถาภูตํ ปชานาติ ๑ เป ๑ อยํ ทฺวณฺณนิโรธคามินํ
 ปฏิปทาติ ยถาภูตํ ปชานาติ อิทมุตฺตํ ชวสฺมํ วทามิ อภิชมฺเม
 ไช ปน อภิวินเย ปณฺหํ ปุญฺโง สํสาเทติ โน วิสฺสชฺเชติ อิทมุตฺตํ
 น วณฺณสฺมํ วทามิ น ไช ปน ตาภํ โหติ จํวรมฺเณชปาทเสนา-
 สํนิคฺคานปจฺจุยภาสชฺชปรีกฺขารานํ อิทมุตฺตํ น อารโหปริณาหสฺมํ
 วทามิ เอวํ ไช ภิกฺขเว ปุริสชตุโก ชวสฺมฺปนฺโน โหติ น วณฺณ-
 สฺมฺปนฺโน น อารโหปริณาหสฺมฺปนฺโน กถญฺจ ภิกฺขเว ปุริสชตุโก
 ชวสฺมฺปนฺโน ๑ โหติ วณฺณสฺมฺปนฺโน ๑ น อารโหปริณาหสฺมฺปนฺโน
 อิช ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิทํ ทฺวณฺณติ ยถาภูตํ ปชานาติ ๑ เป ๑ อยํ
 ทฺวณฺณนิโรธคามินํ ปฏิปทาติ ยถาภูตํ ปชานาติ อิทมุตฺตํ ชวสฺมํ
 วทามิ อภิชมฺเม ไช ปน อภิวินเย ปณฺหํ ปุญฺโง วิสฺสชฺเชติ โน
 สํสาเทติ อิทมุตฺตํ วณฺณสฺมํ วทามิ น ไช ปน ตาภํ โหติ
 จํวรมฺเณชปาทเสนาสํนิคฺคานปจฺจุยภาสชฺชปรีกฺขารานํ อิทมุตฺตํ น อารโห-
 ปริณาหสฺมํ วทามิ เอวํ ไช ภิกฺขเว ปุริสชตุโก ชวสฺมฺปนฺโน ๑
 โหติ วณฺณสฺมฺปนฺโน ๑ น อารโหปริณาหสฺมฺปนฺโน กถญฺจ ภิกฺขเว
 ปุริสชตุโก ชวสฺมฺปนฺโน ๑ โหติ วณฺณสฺมฺปนฺโน ๑ อารโหปริณาห-
 สฺมฺปนฺโน ๑ อิช ภิกฺขเว ภิกฺขุ อิทํ ทฺวณฺณติ ยถาภูตํ ปชานาติ

๑ เป ๑ อยํ ทุกฺขนิโรธคามินํ ปฏิปทาติ ยถาภูตํ ปชานาติ อิทมุตฺตํ
 ขวตฺถมํ วทามิ อภิมมฺเม โห ปน อภิวินเย ปญฺหํ ปญฺโญ จิสฺสชฺ-
 เชติ โน ตํสาเทติ อิทมุตฺตํ วณฺณตฺถมํ วทามิ ตาภํ โห ปน
 โหติ จํวรมีนฺทุปาทเสนาสํนคิตานปจฺจยภោชชฺชุปริทฺฐวราณํ อิทมุตฺตํ
 อารโหปรีณาหตฺถมํ วทามิ เขวํ โห ภิกฺขเว ปุริสชตฺถโก ขวตฺถมฺปนฺโน
 ๑ โหติ วณฺณตฺถมฺปนฺโน ๑ อารโหปรีณาหตฺถมฺปนฺโน ๑ อิมเ โห
 ภิกฺขเว ตโย ปุริสชตฺถกาติ ๑

[๕๘๓] ๑๔๒ ตโย ๑ ภิกฺขเว อตฺถตฺถตฺถเต เทเสตฺถตฺถามิ ตโย ๑
 ปุริสตฺถตฺถเต ตํ ตฺถนาถ ตาฐกํ มนสิโกโรถ ภาตีสตฺถตฺถามิ ๑ เขวํ
 ภาณเตติ โห เต ภิกฺขว ภาควโต ปจฺจสฺสโต ๑ ภาควา เขตทโวจ
 กตเม ๑ ภิกฺขเว ตโย อตฺถตฺถตฺถตา อิท ภิกฺขเว เขกฺขโจ อตฺถ-
 ตฺถตฺถตฺถ ขวตฺถมฺปนฺโน โหติ น วณฺณตฺถมฺปนฺโน น อารโหปรีณาหตฺถ-
 มฺปนฺโน อิท ปน ภิกฺขเว เขกฺขโจ อตฺถตฺถตฺถตฺถ ขวตฺถมฺปนฺโน
 ๑ โหติ วณฺณตฺถมฺปนฺโน ๑ น อารโหปรีณาหตฺถมฺปนฺโน อิท ปน
 ภิกฺขเว เขกฺขโจ อตฺถตฺถตฺถตฺถ ขวตฺถมฺปนฺโน ๑ โหติ วณฺณตฺถมฺปนฺโน
 ๑ อารโหปรีณาหตฺถมฺปนฺโน ๑ อิมเ โห ภิกฺขเว ตโย อตฺถตฺถตฺถตา
 กตเม ๑ ภิกฺขเว ตโย ปุริสตฺถตฺถตา อิท ภิกฺขเว เขกฺขโจ ปุริส-
 ตฺถตฺถตฺถ ขวตฺถมฺปนฺโน โหติ น วณฺณตฺถมฺปนฺโน น อารโหปรีณาหตฺถ-
 มฺปนฺโน อิท ปน ภิกฺขเว เขกฺขโจ ปุริสตฺถตฺถตฺถ ขวตฺถมฺปนฺโน ๑
 โหติ วณฺณตฺถมฺปนฺโน ๑ น อารโหปรีณาหตฺถมฺปนฺโน อิท ปน

ภิกฺขเว เอกสุโจ ปุริสํทตฺโต ชวสฺมฺปนฺโน ๑ โหติ วณฺณสฺมฺปนฺโน
 ๑ อารหปริณาหสฺมฺปนฺโน ๑ กถญฺ ๑ ภิกฺขเว ปุริสํทตฺโต ชวสฺม-
 ปนฺโน โหติ น วณฺณสฺมฺปนฺโน น อารหปริณาหสฺมฺปนฺโน อิท
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปญฺจณฺโณ โอรมภาคิยานํ สญฺโฆชนานํ ปรีกฺขยา โอบ-
 ปาติโก โหติ ตตฺถปรีนินฺทพายํ อนาวตฺตฺติชฺชโม ตสฺมา โลกกา อิทมสฺส
 ชวสฺมํ วทามิ อภิชฺชเม โช ปน อภิวินเย ปญฺหํ ปฏฺฐาไซฺ สํสาเทติ
 โน วิสฺสชฺเชติ อิทมสฺส น วณฺณสฺมํ วทามิ น โช ปน ตถา
 โหติ จีวรปรีณฺทปาทเสนาสนคิถานปจฺจยเกสฺสชฺชปรีกฺขารานํ อิทมสฺส
 น อารหปริณาหสฺมํ วทามิ เหวํ โช ภิกฺขเว ปุริสํทตฺโต ชว-
 สฺมฺปนฺโน โหติ น วณฺณสฺมฺปนฺโน น อารหปริณาหสฺมฺปนฺโน
 กถญฺ ๑ ภิกฺขเว ปุริสํทตฺโต ชวสฺมฺปนฺโน ๑ โหติ วณฺณสฺมฺปนฺโน
 ๑ น อารหปริณาหสฺมฺปนฺโน อิท ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปญฺจณฺโณ โอรม-
 ภาคิยานํ สญฺโฆชนานํ ปรีกฺขยา โอบปาติโก โหติ ตตฺถปรีนินฺทพายํ
 อนาวตฺตฺติชฺชโม ตสฺมา โลกกา อิทมสฺส ชวสฺมํ วทามิ อภิชฺชเม
 โช ปน อภิวินเย ปญฺหํ ปฏฺฐาไซฺ วิสฺสชฺเชติ โน สํสาเทติ อิทมสฺส
 วณฺณสฺมํ วทามิ น โช ปน ตถา โหติ จีวรปรีณฺทปาทเสนาสน-
 คิถานปจฺจยเกสฺสชฺชปรีกฺขารานํ อิทมสฺส น อารหปริณาหสฺมํ วทามิ
 เหวํ โช ภิกฺขเว ปุริสํทตฺโต ชวสฺมฺปนฺโน ๑ โหติ วณฺณสฺมฺปนฺโน
 ๑ น อารหปริณาหสฺมฺปนฺโน กถญฺ ๑ ภิกฺขเว ปุริสํทตฺโต ชวสฺม-
 ปนฺโน ๑ โหติ วณฺณสฺมฺปนฺโน ๑ อารหปริณาหสฺมฺปนฺโน ๑ อิท

ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปญฺจนํ โอรมภาตียานํ สญฺโฆชนานํ ปริกฺขยา โอบ-
 ปาติโก โหติ ตตฺถปฺปรีทพฺพายํ อนาวตฺติชฺฌโม คตฺมา โถกา อิทมสฺส
 ชวสฺมํ วทามิ อภิชฺฌเม โช ปน อภิวินเย ปญฺหํ ปุญฺโง วิสฺสชฺ-
 เชติ โน สํสาเทติ อิทมสฺส วณฺณสฺมํ วทามิ ตาภํ โช ปน
 โหติ จํวรมฺเณทปาทเสนาสนคิถานปจฺจยภោชชฺชปริกฺขารานํ อิทมสฺส
 อารโหปรีณาหสฺมํ วทามิ เอวํ โช ภิกฺขเว ปุริสสทฺธสฺส ชวสฺม-
 ปนฺโน ๑ โหติ วณฺณสฺมปนฺโน ๑ อารโหปรีณาหสฺมปนฺโน ๑ อิม
 โช ภิกฺขเว ตโย ปุริสสทฺธสํสาติ ๑

[๕๘๒] ๑๔๓ ตโย ๑ ภิกฺขเว ภทฺเต อสฺสํสาณิเย เทเสสฺสํสามิ
 ตโย ๑ ภทฺเต ปุริสํสาณิเย ตํ สฺสณาท สํสจฺจํ มนสิกรโธ ภาสสิ-
 สํมัตติ ๑ เอวํ ภาตฺเตติ โช เต ภิกฺขุ ภทฺวโต ปจฺจสฺสสฺส ๑ ภทฺตา
 เขตทโวจ ภาตเม ๑ ภิกฺขเว ตโย ภทฺตา อสฺสํสาณิยา อิช
 ภิกฺขเว เขทฺทโวจ ภาทฺโต อสฺสํสาณิโย ๑ เป ๑ ชวสฺมปนฺโน ๑ โหติ
 วณฺณสฺมปนฺโน ๑ อารโหปรีณาหสฺมปนฺโน ๑ อิม โช ภิกฺขเว
 ตโย ภทฺตา อสฺสํสาณิยา ภาตเม ๑ ภิกฺขเว ตโย ภทฺตา ปุริสํ-
 สาณิยา อิช ภิกฺขเว เขทฺทโวจ ภาทฺโต ปุริสํสาณิโย ๑ เป ๑ ชวสฺม-
 ปนฺโน ๑ โหติ วณฺณสฺมปนฺโน ๑ อารโหปรีณาหสฺมปนฺโน ๑
 ๑ เป ๑ กถณ ๑ ภิกฺขเว ภาทฺโต ปุริสํสาณิโย ชวสฺมปนฺโน ๑ โหติ
 วณฺณสฺมปนฺโน ๑ อารโหปรีณาหสฺมปนฺโน ๑ อิช ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 อาสวํ ขยา อนาสวํ เจโตวิมุตฺติํ ปญฺญาวิมุตฺติํ ทิฏฺฐเชว ชฺฌเม

ธมฺมํ อภินฺญา ตจฺจนิกตฺวา อปฺปมฺปชฺช วิหริติ อิทมฺมุตฺตํ ชวฺธมฺมํ
 วจามิ อภิมฺมุเม โช ปน อภินฺนเย ปณฺหํ ปญฺโญ วิธตฺตชฺเชติ โน
 ตํสาเทติ อิทมฺมุตฺตํ วจนฺณตฺมํ วจามิ ตาภิ โช ปน โหติ จักร-
 บีณฺทปาทเสนาถํคิตถานปจฺจยภตฺตชฺชปวิฏฺฐารามํ อิทมฺมุตฺตํ อารอ-
 หปริณาสมฺมํ วจามิ เอวํ โช ภิกฺขเว ภาทโท ปุริสาชานนฺนโย ชวธมฺมปฺนโน
 จ โหติ วจนฺณตฺมปฺนโน จ อารอหปริณาสมฺมปฺนโน จ อิมเ ช
 ภิกฺขเว ตโย ภาททา ปุริสาชานนฺนยาติ ฯ

[๕๘๓] ๕๔๔ เขกํ ธมฺมํ ภคฺวา ราชคฺเห วิหริติ โมรณฺนิวาเป
 ปวิพฺพาสการาเม ฯ คตฺตว โช ภคฺวา ภิกฺขุ ชามนฺนุเตสฺสิ ภิกฺขโวติ ฯ
 ภทฺนฺเตติ เต ภิกฺขุ ภคฺวโต ปจฺจยตฺถํ ๑ ภคฺวา เขตฺทโวจ ๑ ตํหิ ภิกฺขเว
 ชมฺเมหิ ธมฺมฺนาคโต ภิกฺขุ อจฺจนฺตนิฏฺโง โหติ อจฺจนฺตโยคกฺขเมมฺ
 อจฺจนฺตพฺรหฺมจาวํ อจฺจนฺตปรีโยธานํ เถฏฺโง เทวมนฺนตฺถํ กตฺเมหิ
 ตํหิ อเสวเน ตํกฺขณฺเนน อเสวเน ตมฺภิกฺขณฺเนน อเสวเน
 ปณฺญาภฺชณฺเนน อิมเหิ โช ภิกฺขเว ตํหิ ชมฺเมหิ ธมฺมฺนาคโต ภิกฺขุ
 อจฺจนฺตนิฏฺโง โหติ อจฺจนฺตโยคกฺขเมมฺ อจฺจนฺตพฺรหฺมจาวํ อจฺจนฺตปรี-
 โยธานํ เถฏฺโง เทวมนฺนตฺถํ ๑

[๕๘๔] ๕๔๕ ตํหิ ภิกฺขเว ชมฺเมหิ ธมฺมฺนาคโต ภิกฺขุ อจฺจนฺต-
 นิฏฺโง โหติ อจฺจนฺตโยคกฺขเมมฺ อจฺจนฺตพฺรหฺมจาวํ อจฺจนฺตปรีโยธานํ
 เถฏฺโง เทวมนฺนตฺถํ กตฺเมหิ ตํหิ อิทฺธิปาฏิหาริเยน อาเทธนา-
 ปาฏิหาริเยน ชนฺตํตํปาฏิหาริเยน อิมเหิ โช ภิกฺขเว ตํหิ ชมฺเมหิ

โธ ภิกฺขเว ตํหิ ธมฺเมหิ สมนฺนาคโต ยถาภคํ นิภูติตฺโต เอวํ ตํคฺเคติ ฯ

[๕๘๗] ๕๘๘ ตํหิ ภิกฺขเว ธมฺเมหิ สมนฺนาคโต ฯ เป ฯ สํวชฺ-
 เชน กายกมฺเมเน สํวชฺเชเน วจฺจกมฺเมเน สํวชฺเชเน มโนกมฺเมเน
 ฯ เป ฯ อนวชฺเชเน กายกมฺเมเน อนวชฺเชเน วจฺจกมฺเมเน อนวชฺเชเน
 มโนกมฺเมเน ฯ เป ฯ

[๕๘๘] ๕๘๙ ตํหิ ภิกฺขเว ธมฺเมหิ สมนฺนาคโต ฯ เป ฯ วิสฺสเมเน
 กายกมฺเมเน วิสฺสเมเน วจฺจกมฺเมเน วิสฺสเมเน มโนกมฺเมเน ฯ เป ฯ
 สฺสเมเน กายกมฺเมเน สฺสเมเน วจฺจกมฺเมเน สฺสเมเน มโนกมฺเมเน ฯ เป ฯ

[๕๘๙] ๕๙๐ ตํหิ ภิกฺขเว ธมฺเมหิ สมนฺนาคโต ฯ เป ฯ อสฺสจฺจนา
 กายกมฺเมเน อสฺสจฺจนา วจฺจกมฺเมเน อสฺสจฺจนา มโนกมฺเมเน ฯ เป ฯ
 สฺสจฺจนา กายกมฺเมเน สฺสจฺจนา วจฺจกมฺเมเน สฺสจฺจนา มโนกมฺเมเน
 อิมेหิ โธ ภิกฺขเว ตํหิ ธมฺเมหิ สมนฺนาคโต ยถาภคํ นิภูติตฺโต
 เอวํ ตํคฺเคติ ฯ

[๕๙๐] ๕๙๑ ตํหิ ภิกฺขเว ธมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาโต อพฺยตฺโต
 อสํปฺปรีโส ชคํ อูปหตํ อตฺตคานํ -ปริหฺรติ สํวชฺชโธ ฯ โหติ
 สํวชฺชโธ วิญฺญูํ พหุญฺจ อปฺปญฺญํ ปสวติ กตเมหิ ตํหิ
 อกฺขสฺสเน กายกมฺเมเน อกฺขสฺสเน วจฺจกมฺเมเน อกฺขสฺสเน มโนกมฺเมเน
 อิมेหิ โธ ภิกฺขเว ตํหิ ธมฺเมหิ สมนฺนาคโต พาโต อพฺยตฺโต
 อสํปฺปรีโส ชคํ อูปหตํ อตฺตคานํ ปริหฺรติ สํวชฺชโธ ฯ โหติ
 สํวชฺชโธ วิญฺญูํ พหุญฺจ อปฺปญฺญํ ปสวติ ฯ ตํหิ ภิกฺขเว ธมฺเมหิ

สมนุภาคโต ปณฺหิตโต พยตฺโต สปรฺปริโส อกฺขตํ อนฺุพหตํ อตฺตานํ
 ปริหริติ อนนฺวชฺไซ ๑ โหติ อนนฺวชฺไซ วิญญฺณํ พหุญฺจ ปญฺญํ
 ปสวติ กตเมหิ ตํหิ กุสฺสเถน กายกมฺเมเน กุสฺสเถน วจฺจกมฺเมเน
 กุสฺสเถน มโนกมฺเมเน ๑ เป ๑

[๕๘๑] ๑๕๒ คีหิ ภิกขเว ธมฺเมหิ สมนฺนาคโคติ ฯ เป ฯ สาวฐ-
 เชน กายกมฺเมน สาวฐฺเชน วจฺจกมฺเมน สาวฐฺเชน มโนกมฺเมน
 ฯ เป ฯ อนวฐฺเชน กายกมฺเมน อนวฐฺเชน วจฺจกมฺเมน อนวฐฺเชน
 มโนกมฺเมน ฯ เป ฯ

[๕๘๒] ๕๙๓ ตีฬิ ภิกขเว ชมุเมหิ สมนนาคโต ฯ เป ฯ วิสเมน
 ภายกมุเมน วิสเมน วจกมุเมน วิสเมน มโนกมุเมน ฯ เป ฯ
 สเมน ภายกมุเมน สเมน วจกมุเมน สเมน มโนกมุเมน ฯ เป ฯ

[๕๘๓] ๑๕๔ ตีฬิ ภิกขเว ๑ เป ๑ อสุจินา กายกมฺเมน อสุ-
จินา วัจจกมฺเมน อสุจินา มโนกมฺเมน ๑ เป ๑ สฺสุจินา กาย-
กมฺเมน สฺสุจินา วัจจกมฺเมน สฺสุจินา มโนกมฺเมน อิมเหติ โส ภิกขเว
ตีฬิ ฐมฺเมหิ สมนฺนาคโต ปณฺหิตโต พยุคโต สปรปริโส อกฺขตํ อนุ-
ปทตํ อคฺคตํ ปริหฺรติ อนวฺชไซ ๑ โหติ อนนฺวชไซ วิญญฺณํ
พหุญจ ปุณฺณํ ปตฺตํ ๑

[๕๔๕] ๑.๕๕ คิตุโธ่ อีมา ภิกขเว จนฺตนา กตมา คิตุโธ่ กาเยน
 ภาจาย มนตํ อีมา โห ภิกขเว คิตุโธ่ จนฺตนาติ ฯ

[๕๘๕] ๑๕๖ เป ภิภูชเว สัตตทา ปุพฺพณฺหสํมํ กาเยน สํจิริติ

จฺรณฺติ วาจาย สฺสจฺริตํ จรณฺติ มนสา สฺสจฺริตํ จรณฺติ สฺสปุพฺพณฺโห
 ภิกฺขเว เตสํ สฺสตุทานํ เย ภิกฺขเว สฺสตุตา มชฺฌณฺนุติกถมํ กายเณ
 สฺสจฺริตํ จรณฺติ วาจาย สฺสจฺริตํ จรณฺติ มนสา สฺสจฺริตํ จรณฺติ
 สฺสมชฺฌณฺนุติโก ภิกฺขเว เตสํ สฺสตุทานํ เย ภิกฺขเว สฺสตุตา สํยณฺน-
 สมํ กายเณ สฺสจฺริตํ จรณฺติ วาจาย สฺสจฺริตํ จรณฺติ มนสา สฺสจฺริตํ
 จรณฺติ สฺสสํยณฺนโห ภิกฺขเว เตสํ สฺสตุทานนฺติ ฯ

สฺสนกฺขตฺตํ สฺสมงฺคตํ	สฺสปภาตํ สฺสขุจฺจิตํ
สฺสจฺโณ สฺสมหุคฺคโต ฯ	สฺสยฺยฺยํ พุทฺทมจฺริตํ
ปทกฺขิณํ กายกมฺมํ	วาทกมฺมํ ปทกฺขิณํ
ปทกฺขิณํ มโนกมฺมํ	ปณฺธิ เต ปทกฺขิณนา
ปทกฺขิณนา นิทฺตวาน	ตณฺนตฺตเถ ปทกฺขิณเณ ฯ
เต อตฺตถตฺตา สฺสจฺริตา	วิฐุพฺพา พุทฺธธํสาเน
อโรคา สฺสจฺริตา โหถ	สฺส สฺสพฺเพหิ . ฃวาทิภฺติ ฯ

มงฺคตวคฺคโต ปญฺจโม ฯ

ตสฺสสฺสตุทานํ

อภุสฺสธมฺมา สํวชฺชํ	วิธมาสฺสจฺจิณา สฺส
จตุคฺคตา ฯ ฃวาทนา	สฺสปุพฺพณฺเณ เต ทธํติ ฯ

คติโย ปณฺณาสโก สมตฺตโต ฯ

ปณณาสกาสงฺคหิตา ๕๓๓

[๕๓๖] ๕๓๓ คิธฺโส อิมํ ภิกฺขเว ปฏิปทา กตมา คิธฺโส
ธาคาหุหา ปฏิปทา นิชฺฌามา ปฏิปทา มชฺฌิมา ปฏิปทา ๑ กตมา ๑
ภิกฺขเว ธาคาหุหา ปฏิปทา อิทํ ภิกฺขเว เอกํ ๑ เอวํวาทํ โหติ เอวํวิญฺญี
นตฺถิ กาเมสุ โทโสติ โส กาเมสุ ปาตพฺพตํ ธาปชฺชติ อโย
วฺจฺจติ ภิกฺขเว ธาคาหุหา ปฏิปทา ๑ กตมา ๑ ภิกฺขเว นิชฺฌามา
ปฏิปทา อิทํ ภิกฺขเว เอกํ ๑ อเจตโก โหติ มุคฺตาจฺจโร หตฺถา-
เถโน น เอหิกทฺตโก น คิฏฺฐทฺตโก นาวินฺทํ น อุตฺตมฺมตํ
น นิมนฺตํ สํทียติ โส น กุมฺภิมฺหา ปฏิคฺคณฺหาติ น กโฬิมฺหา
ปฏิคฺคณฺหาติ น เอตมฺมทฺรํ น ทณฺฑมฺมทฺรํ น มุสฺสทมฺมทฺรํ น
ทฺวิณฺณํ ภูมฺมมานนํ น คพฺพินิยา น ปายมานาย น ปริสฺสทฺรคฺคตยา
น สํกิตฺตํ น ยตฺถ สํ อฺปฺปจฺจโต โหติ น ยตฺถ มกฺขิกา สณฺฑ-
สณฺฑจฺจโร น มจฺจํ น มํสํ น สฺสํ น เมรฺยํ น ฏฺโฐทกํ ปิยฺวา
โส เอกาการิกโก वा โหติ เอกาโลมฺมิกโก ทฺวาการิกโก वा โหติ
ทฺวาโลมฺมิกโก ... สत्ตฺวาการิกโก वा โหติ สत्ตฺวาโลมฺมิกโก เอกิสฺสํ
ทตฺตฺวา ยาเปติ ทฺวํหิ ทตฺตฺวา ยาเปติ ... สत्ตฺวาหิ ทตฺตฺวา ยาเปติ
เอกาหิกมฺมํ อहारํ อหาเรติ ทฺวํหิกมฺมํ อहारํ อหาเรติ ... สत्ตฺวา-
หิกมฺมํ อहारํ อหาเรติ อิติ เอวํวาทํ อทฺตมฺมาตฺถิกมฺมํ ปริยายทตฺ-
โฆณานํ โยคมนุญฺจโต จิหฺรติ โส สํกมฺมกฺโข โหติ สํกมฺมกฺ-
โข โหติ นิจฺจกฺโข โหติ ททฺทกฺโข โหติ ททฺทกฺโข โหติ

ภาเวติ สฺมฺมาอาชํวํ ภาเวติ สฺมฺมาวាយามํ ภาเวติ สฺมฺมาตํ
 ภาเวติ สฺมฺมาตฺมาชํ ภาเวติ อํ วุจฺจติ ภิกฺขเว มชฺฌิมา
 ปฏิปทา ฯ อีมา โช ภิกฺขเว ติสฺโส ปฏิปทาติ ฯ

[๕๘๘] ๑๕๕ ตํหิ ภิกฺขเว ชฺมฺเมหิ สมนฺนาคโต ยถากตํ นิกฺขิตฺโต
 เอวํ นินฺนเย กตเมหิ ตํหิ อตฺตนา ฯ ปาณาติปาตํ โหติ ปรณฺญํ ปาณา-
 ติปาเต สฺมาทเปติ ปาณาติปาเต ฯ สมนฺนุญฺโฆ โหติ อีเมหิ โช ภิกฺขเว
 ตํหิ ชฺมฺเมหิ สมนฺนาคโต ยถากตํ นิกฺขิตฺโต เอวํ นินฺนเย ฯ ตํหิ ภิกฺขเว
 ชฺมฺเมหิ สมนฺนาคโต ยถากตํ นิกฺขิตฺโต เอวํ สํสุเต กตเมหิ ตํหิ
 อตฺตนา ฯ ปาณาติปาตา ปฏิวิโร โหติ ปรณฺญํ ปาณาติปาตา
 เวรมณียา สฺมาทเปติ ปาณาติปาตา เวรมณียา ฯ สมนฺนุญฺโฆ โหติ
 ฯ เป ฯ อตฺตนา ฯ อทินฺนาทายํ โหติ ปรณฺญํ อทินฺนาทาเน สฺมา-
 ทเปติ อทินฺนาทาเน ฯ สมนฺนุญฺโฆ โหติ ... อตฺตนา ฯ อทินฺนาทานา
 ปฏิวิโร โหติ ปรณฺญํ อทินฺนาทานา เวรมณียา สฺมาทเปติ อทิน-
 นาทานา เวรมณียา ฯ สมนฺนุญฺโฆ โหติ ... อตฺตนา ฯ กามะสุ
 มิจฺฉาจารํ โหติ ปรณฺญํ กามะสุ มิจฺฉาจาเร สฺมาทเปติ กามะสุ
 มิจฺฉาจาเร ฯ สมนฺนุญฺโฆ โหติ ... อตฺตนา ฯ กามะสุ มิจฺฉาจา-
 รา ปฏิวิโร โหติ ปรณฺญํ กามะสุ มิจฺฉาจารา เวรมณียา สฺมาทเปติ
 กามะสุ มิจฺฉาจารา เวรมณียา ฯ สมนฺนุญฺโฆ โหติ ... อตฺตนา ฯ
 มุตาจาทํ โหติ ปรณฺญํ มุตาจาทา สฺมาทเปติ มุตาจาทา ฯ สมน-
 ญฺโฆ โหติ ... อตฺตนา ฯ มุตาจาทา ปฏิวิโร โหติ ปรณฺญํ

มุตตาวาทา เวรมณียา สมาสเปติ มุตตาวาทา เวรมณียา ๑ สมนุญโย
 โหติ ... อตุตนา ๑ มีตุนวาโจ โหติ ปรณ๑ มีตุนาย วาจา
 สมาสเปติ มีตุนาย วาจา ๑ สมนุญโย โหติ ... อตุตนา ๑ มีตุนาย
 วาจา ปฏิวิโรโต โหติ ปรณ๑ มีตุนาย วาจา เวรมณียา สมาสเปติ
 มีตุนาย วาจา เวรมณียา ๑ สมนุญโย โหติ ... อตุตนา ๑
 มรุตวาโจ โหติ ปรณ๑ มรุตาย วาจา สมาสเปติ มรุตาย
 วาจา ๑ สมนุญโย โหติ ... อตุตนา ๑ มรุตาย วาจา
 ปฏิวิโรโต โหติ ปรณ๑ มรุตาย วาจา เวรมณียา สมาสเปติ มรุตาย
 วาจา เวรมณียา ๑ สมนุญโย โหติ ... อตุตนา ๑ สมนุญโย
 โหติ ... ปรณ๑ สมนุญโย สมาสเปติ สมนุญโย ๑ สมนุญโย
 โหติ ... อตุตนา ๑ สมนุญโย ปฏิวิโรโต โหติ ปรณ๑
 สมนุญโย เวรมณียา สมาสเปติ สมนุญโย เวรมณียา ๑
 สมนุญโย โหติ ... อตุตนา ๑ อภิษณาย โหติ ปรณ๑ อภิษ-
 นาย สมาสเปติ อภิษณาย ๑ สมนุญโย โหติ ... อตุตนา ๑
 อนภิษณาย โหติ ปรณ๑ อนภิษณาย สมาสเปติ อนภิษณาย
 ๑ สมนุญโย โหติ ... อตุตนา ๑ พยาปนจิตโต โหติ ปรณ๑
 พยาปาเท สมาสเปติ พยาปาเท ๑ สมนุญโย โหติ ... อตุตนา
 ๑ พยาปนจิตโต โหติ ปรณ๑ พยาปาเท สมาสเปติ พยา-
 ปาเท ๑ สมนุญโย โหติ ... อตุตนา ๑ มิจฺฉาทิฏฐิโก โหติ
 ปรณ๑ มิจฺฉาทิฏฐิยา สมาสเปติ มิจฺฉาทิฏฐิยา ๑ สมนุญโย โหติ

ปทานุกรกโม

	ปพเพ/องเก		ปพเพ/องเก
ชกตณฺณ	๒๗๗/๗๘	ชกฏฐกรโณ	๕๓๓/๒๗๘
ชกตเวทী	๒๗๗/๗๘	ชกฏนุตโยคกฏเขมม	๕๘๓/๓๗๕,
ชกมฺมาตํานิ	๕๓๐/๒๖๘		๕๘๔/๓๗๕,๕๘๕/๓๗๖
ชกตริตาริ	๕๐๓/๒๓๓	ชกฏโย	๒๖๓/๖๘
ชกาตวาทิ	๕๐๘/๒๕๘	ชกฏนิยมนุสฺสโร	๓๔๓/๒๘
ชกาติโก	๔๗๘/๓๘๘,	ชกฏิทุทานิ	๕๓๐/๒๖๘
	๔๘๓/๓๘๘ ๑ เป ๑	ชกฏคฺคตฺสวโนชฺชน	๒๘๓/๘๐
ชกฏณฺดาภิ	๕๐๓/๒๓๓	ชกฏตฺติกรณโย	๕๓๖/๓๓๔
ชกฏตํ	๒๕๗/๖๖,๒๖๓/๖๘	ชกฏณณกรโณ	๕๓๓/๒๗๘
ชกฏตมฺมทานิ	๕๐๘/๒๕๘	ชกฏณาวิมกฺข	๔๗๒/๓๗๓
ชกฏโกโช	๔๒๖/๓๒๐,	ชกฏวตฺตโกโป	๕๐๒/๒๒๘
	๔๓๐/๓๒๓ ๑ เป ๑	ชกฏจิกตฺสวณ	๒๒๔/๕๔
ชกฏณเวท	๕๗๓/๓๖๖	ชกฏมฺมโย	๔๗๘/๓๘๐
ชกฏนฺติ	๕๓๓/๓๐๔	ชกฏเวต	๕๔๗/๓๓๕
ชกฏาหต	๔๕๔/๓๔๓	ชกฏคฺคต	๔๘๔/๒๐๓,๕๓๓/๒๗๘
ชกฏนฺทานิ	๕๓๐/๒๖๘	ชกฏคฺคาธิปเตยฺย	๔๗๘/๓๘๖
ชกฏวาท	๒๘๘/๘๘,๕๓๕/๓๓๓	ชกฏวาท	๕๐๘/๒๖๓

อทินฺนาทายี	๕๕๗/๓๔๕,	อนรียา	๒๘๐/๘๐
	๕๕๘/๓๔๗ ๑ เป ๑	อนวชฺช	๔๗๘/๓๘๘
อโทโส	๕๐๘/๒๖๐,๕๕๓/๓๓๘	อนาคามีผลตจฺจนิกิริยา	๓๔๔/๓๐
อชมฺมกมฺมานิ	๒๘๔/๘๔	อนาคามิ	๒๘๓/๘๓,๔๖๐/๓๕๓
อชมฺมจฺริยวิธมจฺริยาเหตุ	๒๖๒/๗๓	อนาทินวทสฺสํ	๕๖๓/๓๕๔
อชมฺมวาทิ	๕๐๘/๒๕๘	อนาวตฺติกรรมโม	๕๒๖/๒๘๘,
อชมฺมิกา	๒๘๕/๘๕		๕๓๗/๓๓๖,๕๘๓/๓๗๓
อชฺชกรณ	๒๘๖/๘๕	อนาถว	๔๕๓/๓๓๕,
อชฺชิตฺตมฺนุญฺจโต	๕๔๒/๓๒๘		๔๕๒/๓๓๖ ๑ เป ๑
อชฺชิตฺตตฺติกา	๕๒๖/๒๘๗,	อนาถว ตฺถิ	๓๓๒/๓๐๓
	๕๒๗/๒๘๘ ๑ เป ๑	อนิฏฺฐิตฺตฺทวิ	๔๕๘/๓๔๗,๕๓๖/๓๓๕
อชฺชปณฺณาสฺติกา	๕๒๖/๒๘๗,	อนิโฆ	๔๗๓/๓๗๐
	๕๒๗/๒๘๘ ๑ เป ๑	อนิจุจตฺตญฺ	๒๒๔/๕๔
อชฺชิตฺตตฺติกา	๕๒๖/๒๘๗,	อนิจุเจ ทฺถุจตฺตญฺ	๒๒๔/๕๔
	๕๒๗/๒๘๘ ๑ เป ๑	อนิฐฺณตฺติพฺพา	๒๘๖/๘๕
อนตฺตจตฺตญฺ	๒๒๔/๕๔	อนิมิตฺโต ตฺมาชิ	๕๘๘/๓๘๕
อนตฺตวาทิ	๕๐๘/๒๕๘	อนิสฺสวณฺณปณฺณ	๒๘๓/๘๓
อนนฺธิชฺฌาณ	๕๘๘/๓๘๔	อนิสฺสา	๔๒๖/๓๒๐,
อนนฺททฺธิ	๓๐๘/๓๐๐		๔๓๐/๓๒๓ ๑ เป ๑
อนนฺทตฺถิ	๓๓๔/๓๐๓	อนิสฺสํ	๔๔๘/๓๓๓

ปทานุกรกโม

๓๘๘

อนุกมฺปา	๓๘๕/๑๑๕, ๔๖๕/๑๕๗	อนนทชาตฺตปฏิสัมภิตา	๒๓๒/๕๗
อนุกุคฺคา	๓๘๕/๑๑๕	อนนทธารีริกั	๕๐๐/๒๑๕
อนุกุคฺคิ ชมฺมจกฺกั	๓๘๕/๓๐	อนนทตฺตปฏี	๒๕๓/๖๕,
อนุกุคฺคิ	๒๘๘/๘๗	๓๓๗/๑๐๕ ๑ เป ๑	
อนุกุคฺคา	๔๖๕/๑๕๗	อนนทิตฺตโสโต	๕๐๗/๒๕๕
อนุกุคฺคิ	๔๗๘/๑๘๘	อนนทกิริยา	๔๗๘/๑๘๗
อนุกุคฺคิ	๔๔๐/๑๒๘	อนนทรายกโร	๔๘๗/๒๐๕
อนุกุคฺคิ	๔๒๖/๑๒๐,	อนนทราปรีนิพฺพายี	๕๒๗/๓๐๐,
	๔๓๐/๑๒๑ ๑ เป ๑		๕๒๘/๓๐๒
อนุกุคฺคิ	๕๐๗/๒๕๕	อนนทปฏี	๔๕๒/๑๓๖, ๔๖๖/๑๕๘
อนุกุคฺคิ	๕๑๒/๒๘๑	อนนทกโร	๕๑๑/๒๗๘
อนุกุคฺคิ	๔๔๐/๑๒๘	อนนทคุคฺคกฺคานั	๒๐๕/๔๘
อนุกุคฺคิ	๒๓๑/๕๗	อนนทจายมาโน	๔๕๓/๑๓๘
อนุกุคฺคิ	๔๗๗/๑๘๒	อนนทกฺกนปฏี	๔๕๕/๑๔๒
อนุกุคฺคิ	๗๓/๑๖, ๗๔/๑๗ ๑ เป ๑	อนนทาเน	๔๔๓/๑๒๘
อนุกุคฺคิ	๕๑๘/๒๘๐	อนนทโส	๔๒๖/๑๒๐,
อนุกุคฺคิ	๒๓๐/๕๗	๔๓๐/๑๒๑ ๑ เป ๑	
อนุกุคฺคิ	๕๐๐/๒๑๗	อนนทกฺก	๒๖/๖
อนนทชาตฺตปฏี	๓๘๕/๓๐,	อนนท	๒๔๗/๖๒, ๒๖๒/๗๑ ๑ เป ๑
	๒๓๒/๕๗	อนนทเตยฺโย	๔๗๕/๑๗๖

ปทานุกรกโม

๓๘๓

อภินิหาร	๓๗๘/๓๘,	อโยนิโส มนัสการ	๓๖/๔,
	๓๘๐/๔๐ ๑ เป ๑		๖๗/๓๕ ๑ เป ๑
อภินิหาร	๒๘๖/๘๕	อรรถกถา	๔๗๘/๓๘๖
อภินิหาร	๕๐๘/๒๕๘	อรรถกถาปนุทธานิ	๒๗๘/๗๗
อภินิหาร	๔๖๔/๓๕๖	อรรถ	๓๔/๓
อภินิหาร	๔๒๖/๓๒๐,	อรรถ สัมมาตมพุทธ	๒๘๒/๘๕
	๔๓๐/๓๒๓ ๑ เป ๑	อรรถกถาตถกถา	๓๔๔/๓๐
อภินิหาร	๔๒๖/๓๒๐,	อรรถกถา ปฏิจจ	๔๖๐/๓๕๓
	๔๓๐/๓๒๓ ๑ เป ๑	อรรถกถา สัมมาตมพุทธ	๓๖๒/๓๖
อภินิหาร	๔๔๘/๓๓๓	อรรถกถา	๕๔/๓๒,๕๕/๓๒
อภินิหาร	๒๓๕/๕๘,	อรรถกถา	๔๗๕/๓๘๐
	๒๓๖/๕๘ ๑ เป ๑	อรรถกถา	๓๓๔/๓๐๓
อภินิหาร	๕๐๒/๒๒๘	อรรถ	๒๘๐/๘๐
อภินิหาร	๔๒๖/๓๒๐,	อรรถ	๕๓๐/๒๖๓
	๔๓๐/๓๒๓ ๑ เป ๑	อรรถ	๕๓๖/๒๘๗,
อภินิหาร	๔๓๗/๓๒๔		๕๓๗/๒๘๘
อภินิหาร	๔๗๕/๓๗๕	อรรถ	๕๓๖/๒๘๘,๕๓๗/๒๘๘
อภินิหาร	๒๐๘/๕๐	อรรถ	๓๒๓/๓๐๒
อภินิหาร	๔๗๓/๓๗๒,๕๕๓/๓๓๘	อรรถ	๕๐๘/๒๖๐,๕๕๓/๓๓๘
อภินิหาร	๕๐๘/๒๖๐,๕๕๓/๓๓๘	อรรถ	๔๖๘/๓๖๔

อวณฺณานิ	๕๒๖/๒๘๘,	อสนฺนุคฺคิพฺพตา	๒๘๖/๘๕
	๕๒๗/๓๐๑ ๑ เป ๑	อสนฺนุคฺคฺจฺจิตา	๖๕/๑๔,
อวสฺสํโต	๔๕๒/๑๓๖, ๔๖๖/๑๕๘		๘๘/๑๘ ๑ เป ๑
อวิภฺเขโป	๓๓๓/๑๐๔	อสนฺนุคฺคิพฺพตา	๒๗๗/๗๘
อวิชฺชา	๒๓๐/๕๗, ๕๐๖/๒๔๘	อสนฺนุคฺคิพฺพ	๓๗๘/๑๑๑,
อวิชฺชาคฺคา	๒๐๕/๔๗		๓๘๐/๑๑๒ ๑ เป ๑
อวิชฺชาสฺวา	๔๘๘/๒๑๑,	อสนฺมตฺโม	๑๔๓/๒๘
	๔๘๘/๒๑๔ ๑ เป ๑	อสนฺมาหิตา	๒๘๗/๘๘
อวิชฺชูปกฺกิตฺตฺวา	๒๗๖/๗๘	อสนฺนุคฺคิพฺพ	๖๘/๑๕,
อวิณฺปิยคฺคโม	๕๒๖/๒๘๘		๘๓/๒๐ ๑ เป ๑
อวิปฺรคฺคตฺสฺสโน	๑๘๒/๔๔	อสนฺมมฺพุทฺโ	๒๖๔/๗๔,
อวิสฺสวาทกา	๕๓๐/๒๗๒		๕๐๕/๒๔๖ ๑ เป ๑
อวิทฺตํ	๔๑๒/๑๑๘	อสนฺนิมฺมาโน	๒๓๐/๕๗
อวิทฺตํวิตฺตํ	๕๖๓/๓๕๔,	อสนฺนุคฺคิพฺพ	๔๒๖/๑๒๐,
	๕๖๔/๓๕๕		๔๓๐/๑๒๑ ๑ เป ๑
อเวสฺสอุปฺปตฺเต	๕๑๕/๒๘๖	อสนฺนิ	๔๕๒/๑๓๖, ๔๖๖/๑๕๘
อสนฺนุคฺคิพฺพ	๕๐๕/๒๔๗	อสนฺนิมฺมิตฺตํ	๑๗/๔
อสนฺนุคฺคิพฺพ	๔๘๗/๑๘๒	อสนฺนุคฺคิพฺพ	๒๒๔/๕๔
อสนฺนุคฺคิพฺพ	๕๒๗/๓๐๐,	อสนฺนุคฺคิพฺพ	๕๑๓/๒๘๓
	๕๒๘/๓๐๒	อสนฺนุคฺคิพฺพ	๕๑๓/๒๘๓

ปทานุกรกโม

๓๙๓

อเตโธ	๒๘๐/๘๐	อาภินวญญายตน	๒๒๑/๕๕,
อตุตฺตํโก	๕๘๐/๓๗๐		๕๕๖/๓๔๔
อตุตฺตํ	๒๗๘/๗๘	อาคตาคมา	๔๕๘/๑๔๗
อตุตฺตมโน	๔๕๒/๑๓๖,๔๖๖/๑๕๘	อาคาม	๒๘๑/๘๓
อตุตฺตํชานโน	๓๐๓/๘๗,	อาจารย์จรตมฺปนโน	๒๘๑/๘๓,
	๕๓๖/๓๓๔ ๑ เป ๑		๕๓๖/๓๓๕
อตุตฺตํทปริเยสน	๕๔๔/๓๓๓	อาชววิปคฺติ	๕๕๘/๓๔๘
อตุตฺตํททณฺตํ	๒๕๒/๖๕	อาชวตมฺปทา	๕๕๘/๓๔๘
อตุตฺตํโท	๕๔๓/๓๓๒,	อาชฺว	๔๐๘/๑๓๘
	๕๔๔/๓๓๓ ๑ เป ๑	อาคปฏี	๔๘๘/๑๘๓,๕๐๘/๒๖๐
อตุตฺตํโส	๕๐๕/๒๔๗	อาคป	๒๐๘/๕๓,๔๘๘/๑๘๔
อหฺงการมมฺงการมมานุตฺยา		อาทิกถฺยาณ	๔๖๘/๑๖๔
	๔๗๑/๑๖๘,๔๗๒/๑๗๐	อาทิกพฺรหฺมจฺริยกาณ	๕๒๖/๒๘๘,
อหฺริก	๒๕๓/๖๕,		๕๒๗/๒๘๘ ๑ เป ๑
	๓๓๗/๓๐๔ ๑ เป ๑	อาทนน	๒๖๔/๗๓,
อาทปฺปตฺตมฺปทา	๒๐๗/๕๐		๕๔๓/๓๓๒ ๑ เป ๑
อาทาสกฺกณ	๒๒๔/๕๔	อาทณฺนาปาฏิหาริย	๕๐๐/๒๓๗
อาทาสธาตุ	๕๐๓/๒๒๕	อาทปฺเตยฺยาน	๔๗๘/๑๘๖
อาทาสณฺนจฺยาตน	๒๓๘/๕๓,	อาทปฺนสฺติ	๓๘๐/๔๐,๒๒๔/๕๕
	๕๕๖/๓๔๓	อาทปฺยิกา	๕๕๓/๓๔๒

ชาโปกตนิ	๒๒๔/๕๔	ชาตไธ	๔๕๒/๓๓๕
ชาโปชาตุ	๕๐๓/๒๒๕	ชาตตติโย	๔๗๔/๓๗๕
ชาमितถิกิจิขุเหตุ	๔๖๗/๓๖๓	ชาตภา	๓๕๓/๓๐๗,
ชาमितครุ	๒๘๓/๘๓		๓๕๔/๓๐๗ ๑ เป ๑
ชาमितจาโค	๓๘๘/๓๓๔	ชาต่า	๓๖๓/๓๐๘
ชาमितปฐิสถาโร	๓๘๗/๓๓๖	ชาหุเนญโย	๕๓๖/๓๓๔
ชาमितปริเยฐิจิ	๔๐๐/๓๓๖	ชิตุติคนุโ	๔/๓
ชาमितปฐา	๔๐๓/๓๓๗	ชิตุติโณฏฐพุโพ	๖/๒
ชาमितรตน	๔๐๕/๓๓๗	ชิตุติโร	๕/๒
ชาमितตังคโค	๓๘๓/๓๓๕	ชิตุติรูป	๒/๓
ชาमितตณฺดาโร	๓๘๖/๓๓๖	ชิตุติสทโท	๓/๓
ชาमितตณฺนิจโย	๔๐๖/๓๓๗	ชิตุติปาฏิหาริย์	๕๐๐/๒๓๗
ชาमितานุกมฺปา	๓๘๕/๓๓๕	ชิตุติวิธิ	๕๔๓/๓๒๖
ชาวิทฺตวิธิโย	๓๘๘/๔๕,	ชิตุต่า	๔๒๕/๓๒๐,
	๒๐๒/๔๖ ๑ เป ๑		๔๒๘/๓๒๓ ๑ เป ๑
ชาวมุณฑาตุ	๓๘/๕	ชิตุต่ามถ	๔๔๘/๓๓๒
ชาวจาร	๕๓๐/๒๗๓	ชิตุต่า	๔๔๘/๓๓๒
ชาวมรวมณณฺยัก	๒๐๕/๔๖,	ชุกุภาจิตินิตา	๒๘๒/๘๓, ๕๗๔/๓๖๘
	๒๐๖/๔๘	ชุกุเขปนียกมฺ	๔๓๗/๓๒๔
ชาโรคฺคยโม	๔๗๘/๓๘๕	ชุกุณฺคปญฺ	๔๖๘/๓๖๔

ປາກນຸກົມ

໓໒໕

ອຸຊຸມບຸກນຸດາວິໄນ	໕໒໕/໒໒໗	ອຸປາຍາດພຸດໂຕ	໔໒໔/໑໕໓
ອຸງຈານສະໝັ	໔໕໕/໑໔໔		໔໒໒/໑໕໒
ອຸທກເຄຊູປໂມ	໕໗໒/໓໒໕	ອຸປະກຸຊໂກ	໒໕໒/໒໒໓, ໔໒໒/໒໐໔
ອຸທຸຈຸຈຸກຸກຸຈຸຈຸ ໑໕/໔, ໒໐/໕ າ ເປ າ		ອຸປະກຸຊານິມິຕຸຕິ	໕໒໒/໓໒໒
ອຸນຸພາ	໒໒໗/໒໒໒	ອຸປະກຸຊາສະມຸໂພຊຸມຈຸກິ	໒໐໒/໕໒໓
ອຸປະກຸຕິເຄສາ	໕໒໑/໓໒໕		໒໕໒/໒໒໓, ໕໒໒/໒໒໒
ອຸປະກຸທວາ	໔໒໐/໑໒໗	ອຸປະກຸຊາສຸຸຸ	໓໑໗/໑໐໒
ອຸປະນາທວິນຍໂຍ	໓໒໕/໑໑໔	ອຸປະສັກ	໕໑໐/໒໒໓
ອຸປະນາໂທ	໓໒໔/໑໑໔, ໔໒໕/໑໒໐ າ ເປ າ	ອຸປະປາໂທ	໔໒໒/໑໒໒
		ອຸປະໂຕກາຄວິມຸຕຸໂຕ	໒໒໓/໒໒໓
ອຸປະນິຍວາຈາ	໕໐໐/໒໒໐	ອຸປະໂຕກາຈິສັດາໂວ	໓໐໒/໑໐໐
ອຸປະວາທກາ	໕໒໑/໓໒໒	ອຸປະສັດາໂວ	໔໒໒/໑໒໒
ອຸປະສັກຸຕາ	໔໒໐/໑໒໗	ອຸປະສັດຸໂກ	໒໒໓/໒໒໒
ອຸປະສະມານຸສັດຕິ	໑໒໐/໔໐, ໒໒໒/໕໕	ເອກຸສັດພຸຍາກຸຣນິຍົມ	໕໐໗/໒໒໓
		ເອກຸຕຸຕິ	໔໒໒/໑໒໒
ອຸປະສະມຸປາ	໔໒໗/໑໒໒	ເອກຸພິຸຸ	໕໒໗/໓໐໐, ໕໒໒/໓໐໒
ອຸປະສະມຸປາວິນິພາຍີ	໕໒໗/໓໐໐, ໕໒໒/໓໐໒	ເອກຸກຸຕິກາ	໕໑໐/໒໒໒
		ເອກຸປະສັດິ ໂກ	໔໒໒/໑໒໒, ໕໒໒/໑໒໒
ອຸປະທານິ	໕໐໑/໒໒໗		໔໒໑/໑໒໒ າ ເປ າ
ອຸປະທານິ ໂວໂອ	໕໐໑/໒໒໒	ໂອໂກຸມໂກ	໔໕໒/໑໑໕

โศคตปฐ	๒๕๔/๖๕,	กมุทวาทา	๕๗๗/๓๖๘
	๓๓๘/๓๐๕ ๑ เป ๑	กมุทมุกทยาย	๕๕๓/๓๓๘
โศทาทกสถิน	๒๒๔/๕๔	กรณีย	๒๖๔/๗๔
โศทาทานิ	๒๓๗/๕๓	กรณ เจโตวิมุตติ	๒๐๘/๕๓
โศปนนิโก	๔๗๘/๓๘๘,	กรณาสทกเตน	๕๐๓/๒๓๕,
	๔๘๓/๓๘๘ ๑ เป ๑		๕๐๕/๒๔๖ ๑ เป ๑
โธรมุภากิยานิ ตณฺโณชานานิ		กฤษณารมโม	๒๘๓/๘๓,
	๕๒๖/๒๘๘,๕๒๗/๓๐๐ ๑ เป ๑		๔๕๒/๓๓๗ ๑ เป ๑
โธวาทปฏิทโร	๕๔/๓๒,	กฤษณามิตฺตดา	๗๒/๓๖,
	๕๕/๓๒		๘๖/๒๐ ๑ เป ๑
โธธารณ	๔๓๗/๓๒๔	กฤษณาวากุภรณดา	๒๐๗/๕๐
โธหิตภาโร	๔๗๗/๓๘๒	กฤษณาสัมปจฺโก	๔๖๖/๓๖๐
โธหิตโสโต	๕๐๗/๒๕๕	กฤษณาสทหาโย	๔๖๖/๓๖๐
กฏวิย	๕๖๘/๓๖๓	กฤษณาโน	๔๖๖/๓๖๐
กณฺหา	๒๕๓/๖๕	กามจุณฺโท	๓๒/๓,๓๗/๔ ๑ เป ๑
กตณฺณ กตเวท	๓๖๔/๓๐๘	กามชาตุเวปทุกิ	๕๓๖/๒๘๗,
กถาวตฺตุนิ	๕๐๗/๒๕๓		๕๓๗/๒๘๘
กมุมนุตวิปตฺติ	๕๕๘/๓๔๘	กามปริเยสนาย	๒๘๓/๘๖
กมุมนุตสุมปทา	๕๕๘/๓๔๘	กามปริพาเหณ	๒๘๓/๘๖
กมุมนตฺกฺชโร	๔๔๓/๓๒๘	กามภาโว	๕๓๖/๒๘๗,๕๓๗/๒๘๘

ปทานุกรกโม

๓๘๘

กามวิตกกฤ	๔๗๘/๓๘๗,	กายสุจริตตมุงที	๓๗๖/๓๘
	๕๖๓/๓๕๕,๕๖๔/๓๕๕	กายโสเจยยุ	๕๖๐/๓๔๘,๕๖๓/๓๕๐
กามสณฺณาน	๔๗๒/๓๗๓	กายิกํ สฺข	๓๓๕/๓๐๓
กามสฺข	๓๓๐/๓๐๐	กาเย กายานุสฺส	๒๐๘/๕๓,
กามานํ ปริณฺณ	๕๖๖/๓๕๘		๕๘๖/๓๘๓
กามาตฺวา	๔๘๘/๒๓๓,	กาตวาท	๕๐๘/๒๖๓
	๔๘๘/๒๓๔ ๑ เป ๑	กิริยวาท	๒๗๘/๗๘
กามะสุ มิจฺฉาจารี	๕๕๗/๓๔๕,	กฺเตชฺชฺจํปจาย	๔๗๕/๓๗๖
	๕๕๘/๓๔๗ ๑ เป ๑	กฺตมฺตานิ	๕๐๘/๒๖๐
กายกตฺวา	๔๕๔/๓๔๒	กฺตโต	๔๕๔/๓๔๒,๔๖๘/๓๖๓
กายกมฺม	๓๘๘/๔๒,๓๘๐/๔๓	กฺตโต	๒๐๐/๔๕,
กายคตาสติ	๓๘๐/๔๐,		๒๐๓/๔๕ ๑ เป ๑
	๒๒๔/๕๕ ๑ เป ๑	โกธโน	๔๖๔/๓๕๕,๔๖๖/๓๕๘
กายทฺสุจิริติ	๒๔๘/๖๓,	โกธวินโย	๓๘๕/๓๓๔
	๒๕๐/๖๓ ๑ เป ๑	โกโธ	๓๘๔/๓๓๔,
กายโมเนนฺยุ	๕๖๒/๓๕๒		๔๒๕/๓๒๐ ๑ เป ๑
กายวฺจโก	๔๕๔/๓๔๒	โกป	๕๐๔/๒๔๐,๕๐๗/๒๕๔
กายสฺกฺข	๔๖๐/๓๔๘	โกถโกถ	๕๒๗/๓๐๐,๕๒๘/๓๐๒
กายสุจิริติ	๒๔๘/๖๓,	โกถชฺช	๖๓/๓๓,๘๕/๓๘ ๑ เป ๑
	๒๕๐/๖๓ ๑ เป ๑	ทฺน	๔๓๐/๓๓๘

ชีนาตโ	๓๐๒/๘๗,	เจตนา	๓๘๘/๔๒,๓๘๐/๔๓
	๓๐๓/๘๗ ๑ เป ๑	เจตติกา	๔๗๔/๓๗๔
กมฺภีรตฺถา	๒๘๒/๘๒	เจตโส อวฺปตโม	๓๕/๔,๒๐/๕
กมฺภีรา	๒๘๗/๘๘,๒๘๒/๘๓	เจตโส อาฆาโต	๓๐๘/๓๐๐
คามชฺชมา	๕๓๐/๒๗๓	เจโตวิมฺบุตฺติ	๒๘๓/๘๓,
กิริยฺสํ	๓๐๘/๓๐๐		๔๕๓/๓๓๕ ๑ เป ๑
โกภตฺถโปสโ	๕๓๐/๒๖๓	ฉนฺทราภกฺขจํนิเย	๕๕๒/๓๓๘
จกฺขุณฺทริยํ	๔๕๕/๓๔๓	ฉนฺทราภกฺขวิณฺโย	๕๔๓/๓๓๒
จกฺขุมา	๔๕๘/๓๔๖,๔๖๔/๓๕๖	ฉนฺทราภกฺขปฺพานํ	๕๔๓/๓๓๒
จกฺขุตาวิ อวฺยตฺจจํนิ	๕๐๓/๒๒๕	ฉนฺทราภกฺขิ	๒๘๓/๘๓
จกฺคตฺมปฺทาย	๒๗๘/๗๘	ฉนฺโท	๕๒๒/๒๘๕,๕๒๓/๒๘๕
จกฺคา	๓๘๘/๓๓๔	ฉ ฐาตุโย	๕๐๓/๒๒๕
จกฺคานฺตฺตฺติ	๓๘๐/๔๐,๒๒๔/๕๔	ฉ ผตฺถายตฺนานิ	๕๐๓/๒๒๕
จิตฺติ	๒๒/๖,๒๓/๖ ๑ เป ๑	ชฺรารชฺชโม	๔๗๕/๓๗๖,๔๗๘/๓๘๔
จิตฺตภาวนา	๕๒/๓๓,๕๓/๓๒	ชฺรารภํ	๕๐๒/๒๓๐
จิตฺตวิปฺลวฺติ	๕๕๗/๓๔๕,๕๕๘/๓๔๗	ชฺรอนปฺญฺนตฺตาย	๒๓๔/๕๘
จิตฺตตฺมปฺทา	๕๕๗/๓๔๖,	ชฺรตฺมปฺนฺโน	๕๓๖/๓๓๔,
	๕๕๘/๓๔๗		๕๓๗/๓๓๕ ๑ เป ๑
จิตฺเต จิตฺตานุสฺสํ	๒๐๘/๕๓,	ชฺรากริยํ อณฺุยฺยโต	๔๕๕/๓๔๒
	๕๘๖/๓๘๓	ชฺราติ	๕๐๓/๒๒๗

ปทานุกรกโม

๓๘๘

ชาติขบ	๔๗๘/๓๘๐	คินวตุถารโก	๔๓๗/๓๒๔
ชาตินิโรช	๕๐๓/๒๒๘	คิตฺติ	๕๔๘/๓๓๕
ชวตมโท	๔๗๘/๓๘๕	คิตฺถายตนานิ	๕๐๓/๒๒๒
ชวติศา	๓๖๓/๓๐๘	คัณ นิमितฺตานิ	๕๔๒/๓๒๘
ฌายี	๔๗๘/๓๘๘	คฺฤตฺยเสถว	๔๖๕/๓๕๘, ๔๖๖/๓๖๓
ฌาณทสฺสณปฏิลาภาย	๒๒๖/๕๖	เตโฆกสฺสณิ	๒๒๔/๕๔
ฌาติปริหานิ	๗๗/๓๗	เตโฆชาตุ	๕๐๓/๒๒๕
ฌาติวุฑฺฒิ	๗๘/๓๗	ถีนมิทฺธิ	๓๔/๓, ๓๘/๕ ๑ เป ๑
จิตตสฺส อญฺเณตฺตํ	๔๘๖/๓๘๒	เถยฺเยน	๔๖๘/๓๖๓
จิตตฺสโต	๕๒๖/๒๘๘,	เถโร	๒๘๓/๘๖
	๕๒๗/๒๘๘ ๑ เป ๑	ทกฺขิณฺเญโย	๕๓๖/๓๓๔
ตกฺกเหตุ	๕๐๕/๒๔๓, ๕๐๖/๒๔๘	ทโม	๔๘๔/๓๘๒
ตณฺหุขยวิมุตฺติโน	๕๓๐/๓๐๔	ทยาปนฺนา	๕๓๐/๒๗๓
ตณฺหุขยาย	๒๘๓/๘๓	ทสฺสณสํปฺปโน	๔๘๔/๓๘๒
ตณฺหา	๕๐๓/๒๒๗	ทสฺสพฺรกฺกโม	๔๕๘/๓๔๗,
ตณฺหานิโรช	๕๐๓/๒๒๘		๕๓๖/๓๓๕
ตณฺทิ	๓๔/๓	ทานํ	๔๘๔/๓๘๓
ตปฺนียา	๒๔๘/๖๓	ทานสํวิภาครโต	๔๘๓/๓๘๓
ตโมนุทํ	๔๘๘/๒๓๓	ทิจฺจขมฺมเวทนียํ	๕๔๐/๓๒๓
ตสฺสปาปียติกา	๔๓๗/๓๒๔	ทิจฺจขมฺมสฺสขวิหาวํ	๒๗๔/๗๘

កិច្ចសន្យាអភិវឌ្ឍន៍	៤៧៥/៣៨០	ក្រុមហ៊ុន	៥៧៥/៣៦៨
កិច្ចសន្យាអភិវឌ្ឍន៍	៥០៥/២៤៣,	ក្រុមហ៊ុន	៤៣៥/៣២២
	៥០៦/២៤៨	ក្រុមហ៊ុន	៤៥៣/៣៣៥,
កិច្ចសន្យាប្រតិបត្តិ	២៨៣/៨៣,៤៦០/៣៤៨		៤៥៨/៣៤៧ ។ បៀ ។
កិច្ចសន្យាប្រតិបត្តិ	៣០៨/៣០០	ក្រុមហ៊ុន	៤៣៥/៣២២
កិច្ចសន្យាប្រតិបត្តិ	៤៣៨/៣៣៨,	ក្រុមហ៊ុន ឈប់ប្រតិបត្តិ	២២៨/៤៤
	៥៥៧/៣៤៥ ។ បៀ ។	ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ	៤៤២/៣២៨
កិច្ចសន្យាប្រតិបត្តិ	៤២០/៣៣៨,៤២៣/៣៣៨	ក្រុមហ៊ុន ឈប់ប្រតិបត្តិ	៣៥៨/៣៥
កិច្ចសន្យាប្រតិបត្តិ	៤៣៨/៣៣៨,	ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ	៣៦០/៣០៨
	៥៥៧/៣៤៦ ។ បៀ ។	ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ ឈប់ប្រតិបត្តិ	២២៦/៧៥
កិច្ចសន្យាប្រតិបត្តិ	៣៥៣/៣៤,	ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ	៣៦៣/៣០៨
	៣៥៤/៣៤ ។ បៀ ។	ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ	២៧៨/៧៨
កិច្ចសន្យាប្រតិបត្តិ	៤៧៨/៣៨៨	ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ	៥៥៥/៣៤២
ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ	៤៤២/៣២៨	ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ	៤៤២/៣២៨
ក្រុមហ៊ុន ៤៥៣/៣៣៥,៤៥៨/៣៤៧ ។ បៀ ។		ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ	២៤៨/៦៣
ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ	៥៣៨/២៤៤	ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ	៣៦៤/៣០៨,៣៦៥/៣០៨
ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ ឈប់ប្រតិបត្តិ		ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ	៤៤៨/៣៣២
	៤៥៣/៣៣៥,៤៥៨/៣៤៧ ។ បៀ ។	ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ	២៨៣/៨៣,
ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ	៤៥៣/៣៣៥,		៤៤៨/៣៣២ ។ បៀ ។
	៤៥៨/៣៤៧ ។ បៀ ។	ក្រុមហ៊ុនប្រតិបត្តិ	៥៧៣/៣៦៦

ขมุตงฺกโห	๓๘๓/๓๓๕	นนานาธาตูปฏิวะโ	๓๔๔/๓๐,
ขมุตตฺถกาโร	๓๘๖/๓๓๖		๒๓๒/๕๗
ขมุตตฺถนิโย	๔๐๖/๓๓๗	นนานุพฺยณฺชนคฺคาหิ	๔๕๕/๓๔๓
ขมุตตฺถโกโ	๓๘๓/๓๓๕	นาพฺภานํ โมทิตา	๔๔๔/๓๓๐
ขมูมาติเกยฺยํ	๔๐๒/๓๓๗	นามรूपํ	๕๐๓/๒๒๗
ขมูมาธิปเตยฺยํ	๔๗๘/๓๘๖	นามรूपํ นิโรโ	๕๐๓/๒๒๘
ขมูมานุกมฺปา	๓๘๕/๓๓๖	นิกามถาถิ	๕๐๓/๒๓๓
ขมูมานุกคฺโ	๓๘๔/๓๓๕	นิกฺกมฺชาตฺ	๓๘/๕
ขมูมานุขมฺมปฏฺปนฺโน	๔๖๘/๓๖๗	นิกฺคณฺฐํ ปรตฺโ	๕๓๐/๒๖๓
ขมูมานุสฺสฺติ	๓๘๐/๔๐,๒๒๔/๕๔	นิจฺฉินาโต	๕๐๖/๒๕๓
ขมูมานุสฺสวํ	๒๘๓/๘๓	นชฺชิตฺถนํ	๕๓๔/๒๘๔
ขมูมิกา	๒๘๕/๘๕	นิจฺฉินามา ปฏฺปิภา	๕๘๖/๓๘๐,
ขมูนิกฺขิ	๔๐๓/๓๓๗		๕๘๗/๓๘๓
ขมูมโปสฺสํ	๕๓๐/๒๖๗	นทานานิ	๔๗๓/๓๗๓,
ขมูเมตฺถนา	๓๘๘/๓๓๖		๕๕๓/๓๓๘,๕๕๒/๓๓๘
ขมูเมตฺถ ขมูมานุสฺสฺติ	๒๐๘/๕๓,	นินฺนํ ติกํ สฺ	๓๓๖/๓๐๓
	๕๘๖/๓๘๓	นินฺนํ	๔๗๓/๓๖๘,
ชาตฺถกฺกตฺตา	๓๔๓/๓๐๕		๔๘๕/๒๐๒
ชฺวตฺถํ โ	๕๒๖/๒๘๘,	นินฺนํ ติกํ สฺ	๒๕๒/๖๕
	๕๒๗/๒๘๘ ๑ เป ๑	นินฺนํ ติ	๕๐๖/๒๕๓

ปทานุกรโม

๔๐๓

นิพฺเพชิกปณฺณตํ	๒๓๔/๕๘	เนวสณฺณนาตณฺณายตนํ	๒๒๒/๕๔
นิมิตฺตคฺคฺคาหิ	๔๕๕/๑๔๓	ปคฺคาหนิมิตฺตํ	๕๔๒/๓๒๘
นิรามิสฺ สํ	๓๓๓/๑๐๓	ปคฺคาโห	๓๓๓/๑๐๔
นิรุปฺปิสฺ	๓๓๓/๑๐๓	ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ	๔๗๘/๑๘๘,
นิโรธนิสฺสํ	๒๕๘/๖๗		๔๘๓/๑๘๘ ๑ เป ๑
นิโรธณฺณํ	๒๒๔/๕๔	ปจฺเจกพฺพุโห	๓๐๓/๘๗
นิโรธาย	๓๗๘/๓๘,	ปณฺจจฺจวิปฺปตีโน	๔๘๗/๒๐๖
	๓๘๐/๔๐ ๑ เป ๑	ปณฺจจฺจตฺตมนฺนาทโต	๔๘๗/๒๐๖
นิสฺสยตฺตมฺปนฺโน	๔๕๘/๑๔๖	ปณฺณา	๕๓๐/๒๗๐
นิสฺสํ	๕๔๓/๓๓๒,	ปณฺณากถา	๔๖๕/๑๕๗
	๕๔๔/๓๓๓ ๑ เป ๑	ปณฺณาจฺจทฺตนา	๒๐๕/๔๗
นิสฺสํปริเยสนํ	๕๔๔/๓๓๓	ปณฺณานิโรธิโก	๕๓๑/๒๗๘
นิสฺสํ	๔๓๗/๑๒๔	ปณฺณาปฏิตายา	๒๓๔/๕๘
นิตฺถณฺ	๒๒๔/๕๔	ปณฺณาปริหานิ	๗๗/๑๗,
นิตฺถนิสฺสํ	๒๓๔/๕๓		๗๘/๑๘ ๑ เป ๑
นิตฺถนิสฺสํ	๒๓๔/๕๓	ปณฺณาพตํ	๒๐๘/๕๒,
นิตฺถณฺณานิ	๒๓๔/๕๓		๒๒๔/๕๕, ๕๘๗/๓๘๒
เนกขมฺมวิตฺตํ	๕๖๓/๓๕๔,	ปณฺณาวิมุตฺโต	๒๘๓/๘๓
	๕๖๔/๓๕๕	ปณฺณาจฺจทฺตนิ	๗๗/๑๗,
เนกขมฺมตฺ	๓๓๐/๑๐๐		๘๐/๑๘ ๑ เป ๑

ປະຊາທິປະໄຕ	໕໗໔/໓໗໐	ປະຊາທິປະໄຕ	໕໐໑/໓໒໕
ປະຊາທິປະໄຕ	໓໐໔/໕໑,	ປະຊາທິປະໄຕ	໕໗໒/໓໒໔
	໓໒໔/໕໕ າ ເປ າ	ປະຊາທິປະໄຕ	໔໔໒/໑໒໔
ປະຊາທິປະໄຕ	໔໗໕/໓໗໔	ປະຊາທິປະໄຕ	໔໔໔/໑໔໑
ປະຊາທິປະໄຕ	໑໔໔/໔໕	ປະຊາທິປະໄຕ	໔໔໒/໑໒໔
ປະຊາທິປະໄຕ	໑໓/໓,	ປະຊາທິປະໄຕ	໓໒໗/໗໒
	໓໒໔/໑໐໔ າ ເປ າ	ປະຊາທິປະໄຕ	໔໔໒/໑໒໔
ປະຊາທິປະໄຕ		ປະຊາທິປະໄຕ	໑໔໔/໔໒,໑໔໐/໔໓
	໕໕໒/໓໔໓	ປະຊາທິປະໄຕ	໓໔໔/໒໓
ປະຊາທິປະໄຕ	໔໓໒/໑໒໓,໔໓໗/໑໒໔	ປະຊາທິປະໄຕ	໓໗໔/໗໗
ປະຊາທິປະໄຕ	໕໔໒/໓໔໐,໕໔໗/໓໔໑	ປະຊາທິປະໄຕ	໕໐໐/໓໑໕
ປະຊາທິປະໄຕ	໕໔໑/໓໒໒	ປະຊາທິປະໄຕ	໓໐໔/໑໐໐
ປະຊາທິປະໄຕ	໕໐໗/໓໕໓	ປະຊາທິປະໄຕ	໕໔໒/໓໓໐
ປະຊາທິປະໄຕ	໓໔໒/໔໑,	ປະຊາທິປະໄຕ	໕໐/໑໑,໕໑/໑໑ າ ເປ າ
	໕໗໔/໓໒໔	ປະຊາທິປະໄຕ	໔໗໔/໑໔໔
ປະຊາທິປະໄຕ	໔໒໐/໑໕໐	ປະຊາທິປະໄຕ	໕໔/໑໑,໔໑/໑໑ າ ເປ າ
ປະຊາທິປະໄຕ	໓໕໗/໒໒,	ປະຊາທິປະໄຕ	໑໔/໕
	໓໕໔/໒໗ າ ເປ າ	ປະຊາທິປະໄຕ	໕໑໒/໓໔໑
ປະຊາທິປະໄຕ	໔໑໑/໑໑໔	ປະຊາທິປະໄຕ	໔໗໗/໑໔໒
ປະຊາທິປະໄຕ	໓໒໔/໕໔	ປະຊາທິປະໄຕ	໓໔໗/໑໑໕

ปทานุกรกโม

๔๐๕

ปริญญาต์	๒๔๕/๖๐	ปพาโธ	๔๒๕/๑๒๐,๑
ปริญพุกโต	๔๗๔/๑๗๕		๔๒๘/๑๒๑ ๑ เป ๑
ปริญปรการ์	๕๒๖/๒๘๗,๑	ปาฏิหาริยปฏท	๔๗๗/๑๘๒
	๕๒๗/๒๘๘ ๑ เป ๑	ปาณาติปาตี	๕๕๗/๓๔๕,๑
ปริญปุร ปณณากุขนุช	๔๖๕/๑๕๘		๕๕๘/๓๔๗ ๑ เป ๑
ปริญปุร สมาริกุขนุช	๔๖๕/๑๕๘	ปาติโมกขสัณณสัณโท	๒๘๑/๘๑,๑
ปริญปุร สัณณิกุขนุช	๔๖๕/๑๕๘		๕๓๖/๓๑๕
ปริญโยธานกตญาณ	๔๖๘/๑๖๔	ปาติโมกขชุกุเทศา	๔๓๗/๑๒๓
ปริญสกลโย	๒๘๑/๘๑	ปาปี	๒๕๗/๖๗
ปริญสมณโฆ	๒๘๑/๘๑	ปาปณิกโก	๔๕๘/๑๔๕,๑
ปริญสา	๒๘๗/๘๘,๒๘๘/๘๘ ๑ เป ๑		๔๕๘/๑๔๖
ปณิขปริญตูก	๒๔๗/๖๑	ปาปณโม	๒๘๓/๘๓,๑
ปณิตุคนี้	๔๖๕/๑๕๗,๔๘๓/๑๘๓		๔๕๒/๑๓๖ ๑ เป ๑
ปณิเวกาน	๕๓๓/๓๑๐	ปาปมิตุคตา	๗๑/๑๖,๑
ปณิสททกโย	๕๓๕/๓๓๓		๘๕/๒๐ ๑ เป ๑
ปณิสททิสมนุโพชฌนุค	๒๐๘/๕๒,๑	ปาปสมปวงโก	๔๖๖/๑๕๘
	๒๕๘/๖๗,๕๘๗/๓๘๒	ปาปสหาโย	๔๖๖/๑๕๘
ปหานสณณ	๒๒๔/๕๔	ปามุชช	๕๓๐/๒๖๕
ปหิตตโต	๔๘๘/๒๓๔	ปาสาณเถชูปโม	๕๗๒/๓๖๔
ปห็นชาติมรโน	๔๘๗/๒๐๗	ปาหุเนโย	๕๓๖/๓๑๔

ปทานุกรกโม

๔๐๗

พุกุชา	๓๐๓/๘๗	พุดมจวริปฏินฺโณ	๔๕๒/๓๓๖,
พุกุชานุกตฺติ	๓๗๘/๓๘๘,		๔๖๖/๔๕๘
	๒๒๔/๕๔	พุดมจวริ	๕๓๐/๒๗๓
โพชฌนฺตา	๗๕/๓๗, ๗๖/๓๗	พุดมณฺดา	๔๗๖/๓๘๐
โพธิ	๒๕๓/๖๔	พุดมโปสถิ	๕๓๐/๒๖๖
พุกุชิตฺติ ๓๓๓๓๓๓	๔๗๕/๓๗๗,	ภยทตฺตว	๒๘๓/๘๓, ๕๓๖/๓๓๕
	๔๗๘/๓๘๘	ภยาคติ	๒๘๓/๘๓
พุกุชิตฺตโม	๔๗๕/๓๗๗, ๔๗๘/๓๘๘	ภยานิ	๔๔๐/๓๒๗
พุกุชิตฺต	๕๐๓/๒๓๐	ภยทิตฺติ	๓๓๖/๓๐๔
พุกุชิตฺตจฺจ	๕๐๖/๒๔๘,	ภยนิโรธ	๕๐๓/๒๒๘
	๕๕๗/๓๔๕ ๑ เป ๑	ภยตฺตว	๕๒๕/๒๘๗
พุกุชิตฺตจฺจ	๔๗๘/๓๘๘,	ภยตฺตา	๔๘๘/๒๓๓,
	๕๖๓/๓๕๕, ๕๖๔/๓๕๕		๔๘๘/๒๓๔ ๑ เป ๑
พุกุชิตฺต	๓๓/๓, ๓๘/๔ ๑ เป ๑	ภย	๕๐๓/๒๒๗, ๕๓๖/๒๘๗ ๑ เป ๑
พุกุชิตฺต	๔๕๗/๓๔๔,	ภยนาปวริ	๒๒๗/๕๖
	๔๖๘/๓๖๔ ๑ เป ๑	ภยนาป	๒๕๗/๖๖,
พุกุชิตฺตปวริ	๔๗๘/๓๘๘		๒๕๘/๖๗ ๑ เป ๑
พุกุชิตฺตว	๕๔๐/๓๒๐	ภยวาทิ	๕๐๘/๒๖๓
พุกุชิตฺตว	๕๒๖/๒๘๘,	ภยปวริ	๒๓๔/๕๘
	๕๒๗/๒๘๘ ๑ เป ๑	ภยปวริ	๗๘/๓๘

โกกฏุฑุฑิ	๘๐/๓๘	มโนกมมัม	๓๘๘/๔๒,๓๘๐/๔๓
โกกา	๓๘๐/๓๓๕	มโนกธำโว	๔๕๔/๓๔๒
โกชเน มตุตญญตา	๔๓๔/๓๓๘	มโนทุจจวิติ	๒๔๘/๖๓,
มกุโช	๔๒๕/๓๒๐,		๒๕๐/๖๓ ๑ เป ๑
	๔๒๘/๓๒๓ ๑ เป ๑	มโนทุจจวิตตมจกั	๓๖๕/๓๘
มจุนริย	๔๒๕/๓๒๐,	มโนโทโส	๔๕๔/๓๔๒
	๔๒๘/๓๒๓ ๑ เป ๑	มโนโมเนยฺย	๕๖๒/๓๕๒
มจุนริ	๒๗๘/๗๘,๔๔๘/๓๓๓	มโนวฏโก	๔๕๔/๓๔๒
มจุนเณมถัม	๔๔๘/๓๓๓	มโนตงฺฆาวา	๕๐๐/๒๓๘
มจุนิมสฺสหคตา	๕๔๓/๓๒๖	มโนตฺถจวิติ	๒๔๘/๖๓,
มจุนิมา ปฏิปทา	๕๔๖/๓๘๐,		๒๕๐/๖๓ ๑ เป ๑
	๕๔๗/๓๘๓	มโนตฺถจวิตตมจกั	๓๗๘/๓๘
มจุนิเมตฺถ ชนเปเทตฺถ	๒๐๕/๔๖	มโนโสเจยฺย	๕๖๐/๓๔๘,๕๖๓/๓๕๐
มจุนเณกถุยานัม	๔๖๘/๓๖๔	มรณัม อนตฺตโต	๔๗๕/๓๗๘,
มตุตโตถาวี	๕๒๖/๒๘๗,		๔๗๘/๓๘๕
	๕๒๗/๒๘๘ ๑ เป ๑	มรณชมฺโม	๔๗๕/๓๗๘,๔๗๘/๓๘๕
มทุทว	๔๐๘/๓๓๘	มรณภยัม	๕๐๒/๒๓๐
มทุภาณัม	๔๖๗/๓๖๓	มรณตฺถญ	๒๒๔/๕๔
มนตฺถิกาวฏตฺถตา	๓๔๓/๓๐๕	มรณตฺติ	๓๘๐/๔๐,๒๒๔/๕๕
มนินฺนุทริยัม	๔๕๕/๓๔๓	มหาปริวารตา	๒๐๗/๕๐

ปทานุกรกโม

๔๐๘

มหาสารวชฐ์	๑๘๓/๔๔	มฺหุจฺตํจํ	๔๒๓/๑๓๘
มหาสารวชฐ์ ธิปฺปวิวาคี	๕๐๘/๒๕๖	มฺหุจฺตํตฺติ	๕๕๕/๓๔๒
มหาสารวชฐ์ ทนฺทวิวาคี	๕๐๘/๒๕๖	มฺหุจฺตํจํ	๔๘๓/๑๘๓
มฺหิรฺรุตฺตา ๖๓/๓๔,๘๗/๑๘ ๑ เป ๑		มฺหิรฺรุตฺตา เจโตวิมฺหิตฺติยา	๕๓๕/๓๓๓
มาตาปิตุชฺชูปฺปจํ	๔๘๔/๑๘๒	มฺหิ	๔๗๘/๑๘๐
มายา	๔๒๕/๑๒๐,	มฺหิรฺรุตฺตา	๕๕๗/๓๔๕,
	๔๒๘/๑๒๓ ๑ เป ๑		๕๕๘/๓๔๗ ๑ เป ๑
มายาสหสมฺมวปฺ	๕๐๐/๒๓๘	เมตฺตจฺจิตฺติ	๕๕/๑๒,๕๖/๑๒
มิจฺฉาชาชีโว	๕๕๘/๓๔๘	เมตฺตา เจโตวิมฺหิตฺติ	๑๘/๕
มิจฺฉาทิฏฺฐิ	๑๘๓/๔๐,	เมตฺตาสหสมฺมวปฺ	๕๐๓/๒๓๕,
	๑๘๗/๔๑ ๑ เป ๑		๕๐๕/๒๔๖ ๑ เป ๑
มิจฺฉาทิฏฺฐิจกมฺมสํมาทํ		เมตฺเตยฺยา	๔๗๖/๑๘๐
	๕๔๓/๓๒๘	โมเนยฺยานิ	๕๖๒/๓๕๒
มิจฺฉาทิฏฺฐิจกา	๕๐๓/๒๒๓	โมหกฺขมฺ	๔๘๕/๒๐๓
มิจฺฉารมฺมปเวตา	๔๘๖/๒๐๓	โมหสํมกฺขมฺ	๔๗๓/๑๗๓,๕๕๓/๓๓๘
มิจฺฉาปฏิปชฺชมาโน	๓๘๓/๑๑๒,	โมหสํส ปหํ	๕๓๓/๒๗๗
	๓๘๖/๑๑๓	โมหาคตฺติ	๒๘๓/๘๓
มิจฺฉาปณฺหิตฺตฺตา	๔๒/๘	โมโห	๕๐๕/๒๔๔,
มิจฺฉา	๕๗๕/๓๖๘		๕๐๖/๒๔๘ ๑ เป ๑
มฺหิ	๕๖๓/๓๕๔	ยณฺโณ	๔๘๘/๒๓๒

ยโสปริหานิ	๘๓/๓๘	รูปารมฺมณํ ตุํ	๓๒๓/๓๐๒
ยโสวฺรฺกฺมิ	๘๒/๓๘	ถฐํ	๕๓๐/๒๗๓
ยาคา	๓๘๗/๓๓๔	ถหุปญฺมตาย	๒๓๔/๕๘
ยาวตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺ	๕๗๔/๓๖๘	ถหุปฺริวตฺตํ	๔๘/๓๓
โยคกฺเขโม	๒๕๓/๖๔	ถาภาตํ	๓๖๓/๓๐๘
โยนิโส มนสฺสกาโร	๒๓/๕,	โตกาธิปเตยฺยํ	๔๗๘/๓๘๖
	๖๘/๓๕ ๑ เป ๑	โตกฺตฺตฺตฺ	๒๘๒/๘๒
โยพฺพนมโท	๔๗๘/๓๘๔	โตภกฺขาย	๒๘๓/๘๓
รทฺทวณฺณคฺตฺตฺ	๔๕๓/๓๓๘	โตภํ	๔๗๓/๓๗๓, ๕๕๓/๓๓๘
รตนานิ	๔๐๕/๓๓๗	โตภานิทานํ	๔๗๓/๓๗๓, ๕๕๓/๓๓๘
รากํ	๒๕๒/๖๕, ๒๕๗/๖๖	โตภปฺกตํ	๔๗๓/๓๗๓, ๕๕๓/๓๓๘
รากกฺขยํ	๔๘๕/๒๐๓	โตภปจฺจุยา	๕๐๘/๒๕๘
รากชา	๔๗๔/๓๗๔	โตภตฺมกฺขยํ	๔๗๓/๓๗๓, ๕๕๓/๓๓๘
รากตฺตํ ปหานํ	๕๓๓/๒๗๗	โตโภ	๕๐๕/๒๔๓,
รากฺปฏฺกิตฺติจํ	๒๗๖/๗๘		๕๐๖/๒๔๘ ๑ เป ๑
รูปชาตฺตฺตฺตฺ	๕๓๖/๒๘๗,	โตหิตกตฺตฺ	๒๒๔/๕๔
	๕๓๗/๒๘๘	โตหิตกานิ	๒๓๖/๕๓
รูปภโว	๕๓๖/๒๘๗,	วกฺกฺ	๒๘๘/๘๘, ๕๓๕/๓๓๓
	๕๓๗/๒๘๘	วจฺกมฺมํ	๓๘๘/๔๒, ๓๘๐/๔๓
รูปานํ ปริญญํ	๕๖๖/๓๕๘	วจฺกตฺตฺ	๔๕๔/๓๔๒

ປະທານຸກຸໂມ

໔໑໑

ວຊື່ທຸຈຸຈຸວິຕິ	໒໔໔/໒໓໓	ກາຍະທຸ	໕໐໑/໒໒໕
	໒໕໐/໒໓ ໑ ເປ ໑	ວິທະຍາພາປາໂກ	໕໐໒/໒໕໒
ວຊື່ທຸຈຸຈຸວິຕິສະມຸຕິ	໑໗໔/໓໔	ວິທະຍາພິຊິໂມ	໕໐໕/໒໔໒,໕໐໒/໒໕໒
ວຊື່ໂທໂສ	໔໕໔/໑໔໒	ວິທະຍາໂສ	໔໕໒/໑໓໕
ວຊື່ໂມເນຍຍຸ	໕໒໒/໓໕໒	ວິທະຍາປະຊິໂກ	໕໑໑/໒໒໔
ວຊື່ວຸໂກ	໔໕໔/໑໔໒	ວິທະຍາຈຸດ	໑໒/໔,໒໑/໕ ໑ ເປ ໑
ວຊື່ສຸຈຸວິຕິ	໒໔໔/໒໓໓	ວິທະຍາພິກາ	໑໔/໓
	໒໕໐/໒໓ ໑ ເປ ໑	ວິທະຍາ	໒໓໐/໕໒,໓໓໕/໑໐໔
ວຊື່ສຸຈຸວິຕິສະມຸຕິ	໑໗໗/໓໔	ວິທະຍາພາປິຍາ	໒໒໒/໕໒,໒໒໕/໒໒໒
ວຊື່ໂສເຈຍຍຸ	໕໒໐/໓໔໒,໕໒໑/໓໕໐	ວິທະຍາພິມຸຕິສະຖະນິຕິຍາ	໑໔໔/໓໐
ວິທະຍາພິມຸຕິ	໔໒໔/໑໕໕	ວິທະຍາພິມຸຕິ	໔໒໔/໑໕໕
ວິທະຍາພິມຸຕິສະຖະນິຕິ	໒໔໒/໒໒	ວິທະຍາພິມຸຕິ	໕໐໑/໒໒໒
ວິທະຍາພິມຸຕິ	໒໔໒/໒໒	ວິທະຍາພິມຸຕິ	໒໒໒/໕໔
ວິທະຍາພິມຸຕິ	໒໔໒/໒໑	ວິທະຍາພິມຸຕິ	໒໒໐/໕໓໓
ວິທະຍາພິມຸຕິ	໕໓໒/໓໑໔, ໕໓໗/໓໑໕ ໑ ເປ ໑	ວິທະຍາພິມຸຕິ	໕໐໑/໒໒໒
ວິທະຍາພິມຸຕິ	໑໗໗/໑໑໑	ວິທະຍາພິມຸຕິ	໕໐໑/໒໒໕
ວິທະຍາພິມຸຕິ	໕໒໔/໑໗໗	ວິທະຍາພິມຸຕິ	໕໒໒/໑໒໑
ວິທະຍາພິມຸຕິ	໒໐໕/໔໔	ວິທະຍາພິມຸຕິ	໔໗໑/໑໗໐
ວິທະຍາພິມຸຕິ	໒໒໒/໕໔	ວິທະຍາພິມຸຕິ	໔໕໒/໑໔໒

วินยั	๓๓๒/๒๖, ๓๓๔/๒๖	วิรัช	๕๓๔/๓๓๒
วินยกมุนานิ	๒๘๔/๘๔	วิราคนิสฺสํ	๒๕๘/๖๗
วินยวาทิ	๕๐๘/๒๖๓	วิราคตฺตณฺ	๒๒๔/๕๔
วินตถตฺตณฺ	๒๒๔/๕๔	วิริยั	๒๘๘/๘๐
วิปตฺติโย	๕๕๗/๓๔๕, ๕๕๘/๓๔๗, ๕๕๘/๓๔๘	วิริยพถั	๒๐๘/๕๓, ๒๒๔/๕๕, ๕๘๗/๓๘๒
วิปฺปมฺมุตา	๕๔๕/๓๓๔	วิริยวาทา	๕๗๗/๓๖๘
วิปฺปณามมฺโม	๕๔๓/๓๓๒	วิริยตมฺโพชฺฌณฺ	๒๐๘/๕๒,
วิปฺปทตฺตโน	๓๘๓/๔๔, ๕๕๗/๓๔๕ ๑ เป ๑	วิริยารมฺโม ๖๒/๓๓, ๘๖/๓๘ ๑ เป ๑	๒๕๘/๖๗, ๕๘๗/๓๘๒
วิปฺตฺตนา	๒๗๕/๗๗, ๔๓๗/๓๓๘ ๑ เป ๑	วิริยินฺทฺริยั	๒๐๘/๕๓, ๒๒๔/๕๕, ๕๘๗/๓๘๒
วิปฺพพฺพชาตึ	๔๗๕/๓๗๘	วิราทาปนฺนา	๒๘๘/๘๘,
วิปฺตปฺนฺนคยา	๒๓๔/๕๘		๕๓๕/๓๓๓, ๕๖๔/๓๕๕
วิภชฺชพฺพยากรณั	๕๐๗/๒๕๓	วิจิตฺโต	๕๓๓/๓๓๓
จิภวทฺธิ	๓๓๖/๓๐๔	วิเวกขั	๒๕๘/๖๘, ๔๘๘/๒๐๘
วิมฺมุตฺ ติตฺ	๕๔๓/๓๒๗	วิเวกนิสฺสํ	๒๕๘/๖๗
วิมฺมุตาตา	๔๕๒/๓๓๗	วิธมั	๔๗๘/๓๘๘
วิมฺมุติ	๓๓๕/๓๐๔	วิธมนิสฺสํ	๔๘๐/๓๘๕
วิมฺมุติวตฺต	๒๐๕/๔๘	วิธมโนภาวิกฺกา	๔๘๖/๒๐๓

ปทานุกรกโม

๔๓๓

วิศมา	๒๘๔/๘๔	โวสุตฺตคฺคปริณามิ	๒๕๘/๖๗
วิสุตฺตคฺคจิตฺโต	๕๐๕/๒๔๗	โวสุตฺตคฺคจิตฺโต	๔๘๓/๓๘๓
วิหิตฺตาวิตกฺก	๔๗๘/๓๘๗,	ตํวิภาคา	๓๘๒/๓๓๕
	๕๖๓/๓๕๔,๕๖๔/๓๕๕	ตํวํ	๓๘/๘,๔๓/๘
วิคฺคโต	๔๗๗/๓๘๒	ตํเวชนํเยสุ ชานะ	๒๐๕/๔๗
วิคฺคตํ	๕๓๔/๓๓๒	ตํยฺยคฺคจิตฺตํ	๕๔๓/๓๒๗
วิคฺคโม	๔๗๗/๓๘๒	ตํยฺยนิ	๕๐๗/๒๕๕
วิคฺควา	๔๗๗/๓๘๒	ตํกทาคามิผลตํยฺยนิ	๓๔๔/๓๐
วิคฺคตฺตํ	๒๘๓/๘๖	ตํกทาคามิ	๔๖๐/๓๕๓,๕๖๖/๒๘๘
วิคฺคตฺตํ	๔๐๔/๓๓๗,๕๗๘/๓๗๐	ตํกทาคา	๔๕๔/๓๔๓
วิคฺคตฺตํ	๒๕๘/๖๘	ตํกทาคา	๕๓๔/๓๓๒
เวทนา	๕๐๓/๒๒๗	ตํกทาคา	๕๔๓/๓๒๖
เวทนา	๕๓๔/๒๘๔	ตํกทาคา	๔๕๒/๓๒๖,
เวทนามํ ปริณํ	๕๖๖/๓๕๘	ตํกทาคา	๔๖๖/๓๕๘
เวทนามํ วิ	๕๐๓/๒๒๗	ตํกทาคา	๔๘๖/๓๘๒
เวทนามํ เวทนามํ	๒๐๘/๕๓,	ตํกทาคา	๓๓๓/๓๐๔
	๕๖๖/๓๘๓	ตํกทาคา	๕๐๓/๒๒๗
เวปฺตฺตํ	๔๐๗/๓๓๗	ตํกทาคา	๓๘๘/๔๒,๓๘๐/๔๓ ๑ ๒ ๓
โวกฺกมเน	๒๘๘/๘๐,๕๓๕/๓๓๓	ตํกทาคา	๕๔๓/๓๒๗
โวกฺกมเน	๔๗๘/๓๘๘	ตํกทาคา	๓๘๓/๓๓๕

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៣៨០/៤០,២២៤/៥៤	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៤៦៨/១០៥
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៥៣០/២០៨	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៤៥៥/៣៤៤,៤៨៨/៣៨៤
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៣៨៣/៣៣៤	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៥២៧/៣០០,
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៤៧៨/៣៨៨	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៥២៨/៣០២
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៤៧៨/៣៨០	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៤៨៨/២៣២
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៤៨៨/២០៧,៥៣០/២៧២	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	២៨៣/៨៣
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៥៣០/២៧២	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៤៣៦/៣២៣,
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	២៤៦/៦០	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៤៣៧/៣២៤
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៤៧៥/៣៧៨	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	២៨៣/៨៣
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៤៨៤/៣៨២,	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	២០៨/៥៣,
៤៨៣/៣៨៧ ។ បេ ។		២២៤/៥៥,៥៨៧/៣៨២	
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	២២៣/៥៤	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	២៨៣/៨៣,៤៦០/៣៨៨
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៥៣៤/៣៣២	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៥៧៨/៣៧០
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៤២៤/៣៣៨	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៥៧៨/៣៧០
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	២០៨/៥៣,	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	២០៨/៥៣,
២២៤/៥៥,៥៨៧/៣៨២		២២៤/៥៥ ។ បេ ។	
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	២០៨/៥២,២២៤/៥៥ ។ បេ ។	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៣៧៥/៣៣០,៣៧៧/៣៣០
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	២២៦/៥៦	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៥៤៣/៣២៧
ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	២០៨/៥២,	ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៤៥៥/៣៤៣
២៥៨/៦៧,៥៨៧/៣៨២		ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី	៥៣២/២៨៣

ປາກນຸກຸໂມ

໔໑໕

ຄັນທານີ	໕໒໕/໓໕໒	ຄຳພູພືປູນີສຸດຄຸໂກ	໔໗໑/໑໒໑
ຄັນມິຕຸຕາ	໓໒໒/໑໐໒	ຄຳພູຍາປະຊຸມ ໂຕກຸ	໔໒໒/໑໕໓
ຄັນຕຸ້	໒໒໑/໒໑,໔໗໑/໑໒໑	ຄຳມະນຸກຸນຳນີ	໕໒໑/໒໑໔
ຄັນຕຸມານຄຳ	໒໒໑/໒໑	ຄຳມໂກ	໒໒໕/໗໗,
ຄັນຕຸນຸກຸຍາ	໒໒໑/໒໑		໔໑໗/໑໑໑ າ ເປ າ
ຄັນຕຸກຸຈິຕາ	໒໒/໑໕,	ຄຳມະນຸກຸໂມ	໕໑໒/໓໑໓
	໑໐/໑໑ າ ເປ າ	ຄຳມາ	໒໑໑/໑໑໑
ຄັນຕຸກາ	໓໑໒/໑໑໒	ຄຳມາຕາປຸຕຸຕິການ ກຳນານີ	໕໐໒/໒໒໑
ຄັນຕຸກຸຈິໂກ	໔໗໑/໑໑໑,	ຄຳມາກິຕາ	໔໒໕/໑໕໗
	໔໑໑/໑໑໑ າ ເປ າ	ຄຳມາກິຊີ	໒໑໑/໑໑໑,໔໑໑/໒໐໑
ຄັນຕຸກຸຍາ	໔໐໒/໑໑໑	ຄຳມາກິນຸກຸຍາ	໒໐໑/໑໑໑,
ຄັນຕຸກຸກຸຍາ	໕໒໕/໓໕໒		໒໒໑/໕໕ າ ເປ າ
ຄັນຕຸກຸກຸ ສຸກຸ	໓໑໒/໑໐໑	ຄຳມາກິນິມິຕຸຕຸ	໔໑໑/໑໑໑,໕໑໑/໓໑໑
ຄັນຕຸກຸກຸກຸຕຸຕານີ	໔໑໑/໑໑໑	ຄຳມາກິປຸຕຸຕາໂກ	໔໗໑/໑໒໑
ຄັນຕຸກຸກຸກຸ	໒໗໗/໗໗	ຄຳມາກິກຸ	໒໐໑/໕໑,
ຄັນຕຸກຸກຸໂກ	໔໑໑/໑໑໑		໒໒໑/໕໕ າ ເປ າ
ຄຳພູພູ	໕໑໑/໒໑໑	ຄຳມາກິສຸດຕຸຕິການີ	໕໑໐/໒໑໑
ຄຳພູພູສຸດຄຳ	໕໑໑/໒໑໑	ຄຳມາກິສຸດຕຸຕິການີ	໔໒໕/໑໕໗
ຄຳພູພູພູຕິຕານຸກຸມຸ	໕໑໐/໒໗໑	ຄຳມາກິສຸດຕຸຕິການີ	໒໐໑/໕໑,
ຄຳພູພູພູພູໂກ	໔໗໑/໑໒໑		໒໑໑/໑໑໑,໕໑໑/໓໑໑

ຄໍມາຣີຊຸ້	໓໓໔/໑໐໒	ຄໍມຸມາກມຸມນຸໂຕ	໕໐໑/໒໒໒໔,
ຄໍມາປະຕິກຸສະຕາ	໔໐໔/໑໑໔		໕໐໒/໒໒໓໑ າ ເປ າ
ຄໍມາປະຕິກຸສະຕາ ຈຳນວນຄູ່ຕາ	໔໐໔/໑໑໔	ຄໍມາທິງຊີ	໑໔໒/໔໐,
ຄໍມາທິດີ ຈິຕຸດີ	໕໔໑/໓໒໒໒,		໑໔໔/໔໑ າ ເປ າ
	໕໒໐/໓໒໓໑,	ຄໍມາທິງຊີກມຸມຄໍມາທານາ	
ຄໍມາທິ ຈິຕຸດີ	໕໔໑/໓໒໒໒		໕໔໑/໓໒໒໒
ຄໍມຸມາປະຕິກຸສະຕາ ໒໐/໑໕,໒໔/໒໐ າ ເປ າ		ຄໍມຸມາປະຕິກຸສະຕາ	໒໒໕/໒໒
ຄໍມຸມາປະຕິກຸສະຕາ	໕໕໒/໓໒໒໒,	ຄໍມຸມາມານາກິດຍາ	໔໒໒/໑໒໑
	໕໕໒/໓໒໒໒ າ ເປ າ	ຄໍມຸມາວາຈາ	໕໐໑/໒໒໒໒,
ຄໍມຸມາປະຕິກຸສະຕາ	໒໒໒/໒໒໑		໕໐໒/໒໒໓໑ າ ເປ າ
ຄໍມຸມາປະຕິກຸສະຕາ	໒໒໒/໒໒໒	ຄໍມຸມາວາຈາໂມ	໕໐໑/໒໒໒໒,
ຄໍມຸມາປະຕິກຸສະຕາ	໕໕໒/໓໒໒໒,		໕໐໒/໒໒໓໑ າ ເປ າ
	໕໕໒/໓໒໒໒ າ ເປ າ	ຄໍມຸມາວິມຸຕິຍາ	໕໒໕/໓໒໒໒
ຄໍມຸມາປະຕິກຸສະຕາ	໕໒໒/໒໒໒໒	ຄໍມຸມາຕະກຸບໂປ	໕໐໑/໒໒໒໒,
ຄໍມຸມາປະຕິກຸສະຕາ	໒໒໒/໒໒໒		໕໐໒/໒໒໓໑ າ ເປ າ
ຄໍມຸມາປະຕິກຸສະຕາ	໓໒໑/໑໑໕	ຄໍມຸມາຕະກຸບໂປ	໕໐໑/໒໒໒໒,
ຄໍມຸມາປະຕິກຸສະຕາ	໔໒໑/໑໕໑		໕໐໒/໒໒໓໑ າ ເປ າ
ຄໍມຸມາປະຕິກຸສະຕາ	໔໒໒/໑໒໒໒	ຄໍມຸມາຕະກຸບໂປ	໕໐໑/໒໒໒໒,
ຄໍມຸມາປະຕິກຸສະຕາ	໕໐໑/໒໒໒໒,		໕໐໒/໒໒໓໑ າ ເປ າ
	໕໐໒/໒໒໓໑ າ ເປ າ	ຄໍມຸມາຕະກຸບໂປ	໔໒໒/໑໒໒໒

ปทานุกรกโม

๕๑๗

ถ่มมูหุโ	๒๖๔/๗๓	ถำตารมฺมณิ	ถุขิ	๓๒๐/๓๐๒
ถรณ์ยานิ	๔๕๓/๓๓๔	ถำเถยฺยิ		๔๒๕/๓๒๐, ๓
ถรํคํ จิตฺตํ	๕๔๓/๓๒๗			๔๒๘/๓๒๓ ๑ เป ๑
ถวิฆาตํ	๕๐๘/๒๖๐	ถำนฺวชฺโช		๓๗๘/๓๓๓, ๓
ถวิจาร์	๒๕๘/๖๘, ๔๘๘/๒๐๘			๓๘๐/๓๓๒ ๑ เป ๑
ถวิญญาณา	๓๓๐/๓๐๔	ถำมญฺญา		๔๗๖/๓๘๐
ถวิตกกํ	๒๕๘/๖๘, ๔๘๘/๒๐๘	ถำมิตฺถํ	ถุขิ	๓๓๓/๓๐๓
ถเวทนา	๓๒๘/๓๐๓	ถำรปฺปคฺโค		๕๓๓/๓๓๓
ถฺวากฺขาโต	๔๗๘/๓๘๘	ถำวโค		๕๕๒/๓๓๘
ถถฺวารนิกฺคยฺหวาริตฺวโค		ถำวชฺโช		๓๗๘/๓๓๓, ๓
	๕๔๓/๓๒๖			๓๘๐/๓๓๒ ๑ เป ๑
ถถฺวารปรีนิตฺทพฺยา	๕๒๗/๓๐๐, ๓	ถำวถถฺ	ถำปคฺคิ	๓๓๕/๒๗, ๓
	๕๒๘/๓๐๒			๓๓๘/๒๘
ถถฺวาร	๓๒๕/๓๐๓	ถำถวํ	ถุขิ	๓๓๒/๓๐๓, ๓
ถถฺมฺญา	๓๒๘/๓๐๓	ถิกฺขา		๕๒๖/๒๘๗, ๓
ถเหตุกา	๓๒๔/๓๐๓			๕๒๗/๒๘๘ ๑ เป ๑
ถพายตนิ	๕๐๓/๒๒๗	ถิกฺขากาโม		๕๓๓/๓๐๗
ถพายตนิโรโ	๕๐๓/๒๒๘	ถิตฺติเจหิ		๔๔๔/๓๓๐
ถาขถุยิ	๔๓๓/๓๓๘	ถิวิ		๔๘๔/๓๘๒
ถาคถุขิ	๓๓๗/๓๐๓	ถัมปญฺญตาย		๒๓๔/๕๘

ตั้งกฎโต	๔๗๔/๑๗๕, ๕๐๖/๒๕๓	ตั้งปฏิสังขต	๕๐๖/๒๕๓
ตั้งถ	๕๑๐/๒๗๐	ตั้งวิปาก	๕๕๓/๓๓๘
ตั้งถกถ	๔๖๕/๑๕๗	ตั้งวิหาร	๒๕๘/๖๘
ตั้งพุทธ	๕๓๘/๒๘๘	ตั้งวิชาหา	๓๓/๗
ตั้งพุทธปรามาโส	๕๓๔/๓๑๒	ตั้งทุรยา	๔๓๕/๑๒๒
ตั้งถ	๒๘๓/๘๓, ๒๘๓/๘๓ ๑ เป ๑	ตั้งมถหคตา	๕๔๓/๓๒๖
ตั้งถวิปคฺติ	๔๓๘/๑๑๘, ๕๕๗/๓๔๕, ๕๕๘/๓๔๗	ตั้งนิคฺติจินฺต	๔๔๒/๑๒๘
		ตั้งญโต ตมาธิ	๕๘๘/๓๔๕
		ตั้งญคารวโต	๔๗๘/๑๘๖
ตั้งถิสุทฺธิ	๔๒๐/๑๑๘	ตั้งปฺปยา	๓๖๗/๓๐๘
ตั้งถุทฺธิ	๕๗๘/๓๗๐	ตั้งทพฺรหฺมจาร	๕๕๓/๓๔๒
ตั้งถมฺปทา	๔๑๘/๑๑๘, ๕๕๗/๓๔๖ ๑ เป ๑	ตั้งถิขฺตํ ปทพฺยญฺชน	๒๖๖/๗๕
		ตั้งปฏิการ	๔๖๓/๑๕๕
ตั้งถานุสฺสฺติ	๓๘๐/๔๐, ๒๒๔/๕๔	ตั้งปเมยฺโย	๕๕๕/๓๔๒
ตั้งถโปสถ	๕๑๐/๒๖๘	ตั้งถนิมิตฺต	๓๒/๓, ๓๖๘/๑๐๘ ๑ เป ๑
ตั้งถกถมฺมการ	๔๔๒/๑๒๘		
ตั้งถ	๔๖๐/๑๕๓	ตั้งถาติกาตี	๔๔๒/๑๒๘
ตั้งถกา	๒๕๔/๖๕, ๒๕๕/๖๕	ตั้งเมโธ	๔๗๘/๑๘๐
ตั้งถกทายิก	๒๖๓/๗๐	ตั้งถ ตั้งถ	๕๑๓/๒๘๓
ตั้งถ	๕๐๓/๒๒๒	ตั้งถา ปญฺญา	๕๑๓/๒๘๓

ปทานุกรกโม

๔๓๘

เตโฆ	๒๘๐/๘๐, ๕๒๕/๒๘๗	โตตปตฺติมตฺตจฺฉิกรียา	๓๔๔/๓๐
เตโฆ ตมาธิ	๕๑๓/๒๘๓	โตมนตฺตจฺฉิกรียา	๕๐๓/๒๒๖
เตจฺจตฺตจฺฉิกรียา	๔๖๘/๓๖๓,	โตรจฺจ	๔๓๐/๓๑๘
	๔๖๘/๓๖๗	โตวจฺจตฺต	๓๔๐/๓๐๕
เตจฺจตฺต	๕๓๔/๒๘๔	หตฺตปญฺจตฺต	๒๓๔/๕๘
โตเจยฺยานิ	๕๖๐/๓๔๘,	หิร ๒๕๔/๖๕, ๓๓๘/๓๐๕	๑ เป ๑
	๕๖๓/๓๕๐	หิรมโน	๔๘๗/๒๐๗
โตตปนฺโน	๕๒๖/๒๘๘	หีนกายนฺโน	๔๗๕/๓๘๐
		หีนปฺปณฺเต ฆมฺเม	๔๖๘/๓๖๒

อสาธารณนามานี

	ปพเพ/องเก		ปพเพ/องเก
อจฺจนั	๕๓๐/๒๗๓	อติสฺสคเน นิกทาย	๔๕๔/๑๓๘,
อณฺเฎาโกณฺหณฺโณ	๓๔๖/๓๓		๕๖๘/๓๖๐
อนาถบิณฑิกโก คหปติ	๕๔๘/๓๓๕,	อฺกุคฺโค คหปติ	๓๕๓/๓๓
	๕๕๐/๓๓๗	อฺกุคฺโค คหปติ เวสํติโก	
อนฺรฺกฺโข	๓๔๖/๓๓, ๕๖๘/๓๖๒,		๓๕๓/๓๓
	๕๗๐/๓๖๓	อฺกุคฺตรกฺขนั	๕๒๐/๒๘๒
อปฺโรคฺยานั	๕๒๐/๒๘๒	อฺกุคฺตรา นนฺทมาตา	๓๕๒/๓๔
อปฺโย อิจฺฉนฺ	๕๓๔/๒๘๔	อฺกุทายิ	๕๒๐/๒๘๓
อปฺภฺ (ภิกฺขุ)	๕๒๐/๒๘๓	อฺกุปฺเตโน วจฺจนฺตปฺพุตฺโต	๓๔๘/๓๒
อณฺตํ	๕๓๐/๒๗๓	อฺกุปฺตติ	๓๔๘/๓๒
อศฺสํกานั	๕๓๐/๒๗๓	อฺกุปฺปตฺตวณฺณา	๓๕๐/๓๓๓, ๓๗๖/๓๓๐
อานนฺโท	๓๔๘/๓๒,	อฺกุเวตฺตกฺศฺสํโป	๓๔๘/๓๒
	๒๖๔/๗๓ ๑ เป ๑	กจฺจวเวกฺโค	๓๔๗/๓๓
อวรามทณฺโฑ พุราหุมนฺ		กณฺหฺรายนฺ พุราหุมนฺ	
	๒๘๒/๘๔		๒๘๓/๘๖
อาพฺพิยั	๔๗๔/๓๗๓	กทฺทมททฺทฺเร	๒๘๒/๘๔

กมัตตฤ	๕๖๖/๓๕๖	ฐฐฐฐฐฐฐ	๑๕๒/๓๔,๓๗๘/๑๑๓
กมัตตฤตุมิ นิโคธรราม		เขมา	๑๕๐/๓๓,๓๗๖/๑๑๐
	๕๑๓/๒๘๒	กจุกาย	๕๔๐/๓๒๒
กมุโพชาน	๕๑๐/๒๗๓	กนุชาราน	๕๑๐/๒๗๓
กตตบโคตโต ภิกขุ	๕๓๑/๓๐๔	กิชณณภูมฺเฏ ปพฺพเต	๕๐๔/๒๓๗
กาคิยาน	๑๕๒/๓๔	กิชณณภูมฺเฏ ปพฺพโต	๕๓๑/๓๐๕
กาคี อปาสิกา กุรวรรณิกา		กุนทาวเน	๒๘๓/๘๖
	๑๕๒/๓๔	โคตมเก เจติเย	๕๖๕/๓๕๖
กาคีน	๕๑๐/๒๗๓	โคตมเก ตีตปาถเน	๔๗๔/๑๗๓
กาฬทายิ	๑๔๘/๓๒	โคโยคิมิตกฐตุมิ	๕๖๘/๓๖๐
กิตาโคตมิ	๑๕๐/๓๓	โฆสิตาราม	๕๓๒/๒๘๐
กุนฺทธารโน	๑๔๘/๓๒	จตุตทาโร มหาวรรษาน	๔๗๖/๓๘๓
กุมารกตตโป	๑๔๘/๓๒	จตุตมมหาราชิกา	๕๑๐/๒๖๘
กุน	๕๑๐/๒๗๓	จิตฺโต กหปติ มจฺจนิตฺตโก	
กุนฺธินาราย	๕๖๓/๓๕๓		๑๕๑/๓๓,๓๗๘/๑๑๓
เกสฺสปุคฺคิยา กาดามา	๕๐๕/๒๔๓	จุตฺตปนฺนโก	๑๔๗/๓๓
โกตมฺพิน	๕๑๒/๒๘๐	เจตฺน	๕๑๐/๒๗๓
โกตฺถาน	๕๑๐/๒๗๓	ฉนฺโน ปริพฺพชาสีโก	๕๑๑/๒๗๗
โกตฺถเสถ	๕๐๓/๒๓๓, ๕๐๕/๒๔๓	ชมฺพทฺที่ปานิ	๕๒๐/๒๘๒
	๕๐๕/๒๔๓ ๑ เป ๑	ชมฺพทฺที่เป	๒๐๕/๔๖,๒๐๖/๔๘

อสังขารณนามานี

๔๒๒

ขานุสโสณั	๖๓/๗๒,๔๘๕/๒๐๒,	ปะเจตโน	๔๕๔/๓๔๐
	๔๘๘/๒๓๒	ปะณจวิธพุนุณั	๔๗๕/๓๗๘
ซังโก โกมารภุโจ	๓๕๓/๓๓	ปะณจุทานั	๕๓๐/๒๗๓
เซตวเน	๓/๓,๒๔๗/๖๓ ๑ เป ๑	ปะฐาจารา	๓๕๐/๓๓
ตถาคโต อรหัง สัมมาสัมพุทโธ		ปะณุกิตตุมารโก	๕๓๔/๒๘๔
	๓๓๘/๒๘,๓๔๓/๒๘ ๑ เป ๑	ปะณิมมิตตวตฺตติโน	๕๓๐/๒๖๘
ตปฺปุตฺตมถฺติกา วาณิสสา	๓๕๓/๓๓	มิตฺตโฆทถารทฺวาไซ	๓๔๖/๓๓
ตาวตฺตํ	๔๗๖/๓๘๓,๕๓๐/๓๖๘	มิตฺตทวฺจโน	๓๔๘/๓๒
ติกถฺโน พฺราหฺมโณ	๔๘๘/๒๐๗	ปะณฺโณ มนฺตานิปฺปฺโต	๓๔๖/๓๓
ตฺสึตา	๕๓๐/๒๖๘	ปะพุพฺพิเทหานั	๕๒๐/๒๘๒
ทพฺโพ มตฺตปฺปฺโต	๓๔๘/๓๒	ปะพุพฺพารามะ มิคารมาตฺปาธาทะ	
ธมฺมทินฺนา	๓๕๐/๓๓	๒๘๓/๘๐,๕๐๖/๒๔๘,๕๓๐/๒๖๓	
นถฺตมิตฺตา คหปติ	๓๕๓/๓๓	ทกฺกุโธ	๓๔๘/๓๒
นถฺตมาตา คหปตานี	๓๕๒/๓๔	ทถิหรณะ วณฺตณฺทะ	๕๖๓/๓๕๓
นนฺทโก	๓๔๘/๓๒,๕๐๖/๒๔๘	ทฺรหฺมกายิกา	๕๓๐/๒๖๘
นนฺทา	๓๕๐/๓๓	ทวารณฺตียั	๔๕๔/๓๓๘
นนฺโท	๓๔๘/๓๒		๕๖๘/๓๖๐
นาฏปฺปฺโต	๕๓๔/๒๘๔	พาหิโย ทารุจฺริโย	๓๔๘/๓๒
นิมฺมานรติโน	๕๓๐/๒๖๘	ภทฺทา ภจฺจนา	๓๕๐/๓๓
นิกฺขา (นิคฺโข)	๕๓๓/๓๐๔	ภทฺทา กมฺปิตานี	๓๕๐/๓๓

ภทฺทหา กุณฺฑทเถธา	๓๕๐/๓๓	มหาโมคฺคตฺตนา	๓๔๖/๓๓
ภทฺททโย กาฬิโคธายปฺปฺตฺโต		มหาเวเน กุฎฺฐาคารธํมฺมํ	๕๓๔/๒๘๔,
	๓๔๖/๓๓		๕๒๔/๒๘๖
ภณฺฑทฺท กาทาโม ปุรฺณธมฺมํ	๕๖๖/๓๕๗	โมฆราชา	๓๔๘/๓๒
		โมรณิชาเป ปริพฺพาชการาเม	
มกฺขท โมฆปฺปฺริโส	๓๘๔/๔๔,		๕๘๓/๓๗๕
	๕๗๗/๓๖๘	ยโม ราช	๔๗๕/๓๗๖
มคฺชานํ	๕๓๐/๒๗๓	ยามา	๕๓๐/๒๖๘
มจฺจนํ	๕๓๐/๒๗๓	วฏฺฐปาโถ	๓๔๘/๓๒
มจฺจายํ	๒๘๓/๘๖	ราชคเ	๕๐๔/๒๓๗, ๕๘๓/๓๗๕
มกฺกทานํ	๕๓๐/๒๗๓	ราโช	๓๔๘/๓๒
มหากจฺจนา	๓๔๖/๓๓,	ราหุโถ	๓๔๘/๓๒
	๒๘๒/๘๔ ๑ เป ๑	เรวโถ ชทฺธิรวณิโย	๓๔๗/๓๓
มหากปฺปํ	๓๔๘/๓๒	โรหโน เปชฺฌณินคฺคตา	๕๐๖/๒๔๘
มหากสฺสโป	๓๔๖/๓๓	ตณฺฑณฺณกภทฺททโย	๓๔๖/๓๓
มหาโกฏฺฐจฺจิโถ	๓๔๘/๓๒, ๔๖๐/๓๔๘	วตฺถานํ	๕๓๐/๒๗๓
มหานาโม สกฺกโถ	๓๕๓/๓๓,	วฏฺกถึ	๓๔๗/๓๓
	๕๓๓/๒๘๒, ๕๖๖/๓๕๖	วฏฺกถึโส	๓๔๘/๓๒
มหาปชฺชาปคํ โคตมํ	๓๕๐/๓๓	วฏฺกคฺคตฺตโต ปริพฺพาชโก	
มหาปณฺณโก	๓๔๗/๓๓		๔๘๗/๒๐๔

จดหมายเหตุ

๔๒๔

วชิรโคตโต พราหมณ์		สาริปุตโตโมคคตุดานา	๓๗๕/๓๓๐
	๕๐๓/๒๓๒	สาริปุตโต	๓๔๕/๓๐,
วชิร	๕๓๐/๒๗๓		๓๔๖/๓๓ ๑ เป ๑
วรณาย	๒๗๒/๘๔	สาวตัญญิ	๓/๓,๒๔๗/๖๓ ๑ เป ๑
วิสาขา มิคารมาตา	๓๕๒/๓๔,	สาพุทธ มิคารมาตา	๕๐๖/๒๔๘
	๕๓๐/๒๖๓	ติชิต	๕๒๐/๒๘๓
เวณาคปุริ (คาโม)	๕๐๓/๒๓๓	ติศาตมาตา	๓๕๐/๓๓
เวธัตถิ	๕๓๔/๒๘๔,๕๒๔/๒๘๖,	ติเนรุตพุทธราชาน	๕๒๐/๒๘๒
	๕๖๕/๓๕๖	ติวติ	๓๔๗/๓๓
เวพุณณิกยา นนุทมาตา		ตุชาตา เณรานีชา	๓๕๒/๓๔
	๓๗๘/๓๓๓	ตุทตโต คหปติ อนาถมีณติโก	
ธคารโว พราหมณ์	๕๐๐/๒๓๔		๓๕๓/๓๓
ธกโก เทวานมินโท	๔๗๗/๓๘๒	ตุชมุมายิ ธภายิ	๔๗๖/๓๘๓
ธกเกตุ	๕๓๓/๒๘๒	ตุปปวาสา โกติยธิดา	๓๕๒/๓๔
ธกฤตา	๓๕๐/๓๓	ตุปปียา ชุภาติกา	๓๕๒/๓๔
ธปปีนิยา ตีริ	๕๐๔/๒๓๘	ตุรเณนานิ	๕๓๐/๒๗๓
ธโร ปริพุชชโก	๕๐๔/๒๓๗	ตุภิกขุหา	๔๖๒/๓๕๔
ธวิจโจ	๔๖๐/๓๔๘	ตุภูติ	๓๔๗/๓๓
ธากโต	๓๔๘/๓๒	ตุโร อมพญโจ	๓๕๓/๓๓
ธามาวต	๓๕๒/๓๔	โธณา	๓๕๐/๓๓

โสณ ภูฏิกณฺโณ	๓๔๗/๓๓	หตุถโก	ฉาพวโก	๓๕๓/๓๓,
โสณ โกติวิโส	๓๔๗/๓๓			๓๗๗/๓๓๓, ๔๗๔/๓๗๓
โสภิต	๓๔๘/๓๒	หตุถโก	เทวปฺพุโต	๕๖๗/๓๕๘
		หิมวณฺฑิ		๔๘๘/๓๘๒

คาถานี้ ปจฺมปาทา

	ปพฺพ/อญฺเฏ		ปพฺพ/อญฺเฏ
อญฺญตํ จกฺขโถตฺตมํ	๕๖๘/๓๖๓	น ปุณฺณคฺคโฆ ปฏฺฐิตเมติ	
อริตฺตํ อริจิตฺตํ	๕๓๐/๓๐๔		๕๓๘/๒๘๓
อนฺุจฺจวจตฺตตฺต	๔๘๘/๒๓๓	นตฺถ โถเถ รโห นาม	
อญฺญชฺชปณฺโณ ปุริโส	๔๖๘/๓๖๖		๔๗๘/๓๘๘
อาทิตฺตตฺตมํ อคฺคารตฺตมํ	๔๘๒/๓๘๘	นิตฺยติ ปุริโส นิตฺนเสวํ	
อิตฺติ ถณฺหาสุ เตตาสุ	๔๘๗/๒๐๖		๔๖๕/๓๕๘,๔๖๖/๓๖๓
อุปนํยติ ชีวิตมปฺปมาญํ		ปหานํ กามตฺตญฺยานํ	๔๗๒/๓๗๓
	๔๘๓/๓๘๘	ปาณํ น หญฺญเน น จาทินฺนมาทึเย	
กายมฺุณี วาจาญฺุณี	๕๖๒/๓๕๒		๕๓๐/๒๗๖
กายตฺตํ วาจาตฺตํ	๕๖๓/๓๕๒	พฺยาธิชฺชมา ชฺรารชฺชมา	
จตุฏฺฐกณฺโณ จตุฏฺฐวาโร			๔๗๘/๓๗๖
	๔๗๕/๓๗๘	พฺรหฺมาติ มาตาปิตโร	๔๗๐/๓๖๘
จตุฏฺฐตฺตํ ปณฺจทตฺตํ	๔๗๗/๓๘๒	ภคฺวโต ทตฺตตฺตตฺต	๕๖๗/๓๖๐
โจทิตา เทวทูเตหิ	๔๗๕/๓๘๐	ยถาปํ ปพฺพโต เตโถ	๔๘๘/๓๘๓
ทตฺตตฺตนาโม ตตฺตวตํ	๔๘๓/๓๘๓	เย วิรฺุทฺธา ตตฺตตฺตตฺต	๕๐๗/๒๕๕
น เจว โภคา ตถารฺปา		โย ตตฺตพฺพตตฺตตฺตตฺต	๔๘๘/๒๓๔
	๔๖๘/๓๖๓	โถภชํ โทตตฺตเจว	๔๗๓/๓๗๓

៤២៧

កាតាន់ ឦស្សនាបា

តំបន់ ត្រពាំង ឦស្សនាបា

តំបន់ត្រពាំង តំបន់ត្រពាំង ៥៥៥/៣៧៧

៥៧៣/៣៧៧

តំបន់ត្រពាំង តំបន់ត្រពាំង ៥៥៥/៣៧៧

តំបន់ត្រពាំង តំបន់ត្រពាំង ៥៧៥/៣៧៥

តំបន់ត្រពាំង តំបន់ត្រពាំង តំបន់ត្រពាំង តំបន់ត្រពាំង

តំបន់ត្រពាំង តំបន់ត្រពាំង

៥៧៥/៣៧៥

៥៧៥/៣៧៥

ចតុក/ប្រតិ	ចតុក្កុម្មាស	តុក្កុម្មាស
៣៧៣/៦	មូលាន	មូលាន
៣៨៦/៣៨	រុក្ខធម្មត្ថ	រុក្ខធម្មត្ថ
៣៨៣/២០	[៤៨២]	[៤៨៤]
២២០/៧	វត្ថុក្កេត	វិគ្គក្កេត
២២៦/២	ឱមា	ឱមា
២៣៣/៣៣	-បទុក្ខពុទ្ធរណ	-បទុក្ខពុទ្ធរណ៍
២៤៣/៤	សំបុត្រនិយាត្រ	សំបុត្រនិយា ត្រ
២៤៣/៦	ចិត្តិករាយ	ចិត្តិករាយ
២៤៣/៧	ខាការបរិវិគ្គក្កេត	ខាការបរិវិគ្គក្កេត
២៥៦/៨	វិស្វត្ថ	វិស្វត្ថ
២៨៦/៦	ខេត្តបុណ្យ	ខេត្តបុណ្យ
២៨៧/៨	តិក្កុត	តិក្កុត
៣០៣/៨	ចិត្តិកុត្តតិក្កុត	ចិត្តិកុត្តតិក្កុត
៣៣៧/៣	រក្ខិតា	រក្ខិតា
៣៤៣/៨	ត្ថិតតត្ថិត	ត្ថិត តត្ថិត
៣៤៨/៣៣	តិក្កុតនិម្មិត	តិក្កុតនិម្មិត
៣៦៣/៣៥	មក្ខិតា	មក្ខិតា

